11. 2. 194

Digitized by Google

Digitized by Google

ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ ΚΟΛΟΦΩΝΙΟΥ

ΘΗΡΙΑΚΑ

NICANDRI COLOPHONII

T H E R I A C A

ID EST

DE BESTIARVM VENENIS

EORVMQVE REMEDIIS CARMEN

CVM SCHOLIIS GRAECIS AVCTIORIBVS

EVTECNII METAPHRASI GRAECA

EDITORIS LATINA

ET CARMINVM PERDITORVM FRAGMENTIS

AD LIBRORVM SCRIPTORVM FIDEM RECENSVIT

EMENDAVIT

ET BREVI ANNOTATIONE ILLVSTRAVIT

IO. GOTTLOB SCHNEIDER

SAXO

LIPSIAE

IMPENSIS GERH. FLEISCHERI IVN.

MDCCCXVI.

EPISTOLA EDITORIS

AD

IACOBVM PHILIPPVM PELISSON

MEDICVM BEROLINENSEM, IN SOCIETATE AMICORVM, NATVRAE CVRIOSORVM, BEROLINENSIVM COLLEGAM, AMICVM DOCTISSIMVM ET AESTVMATISSIMVM.

Quod in hac temporum iniquitate sperare ausus non eram, fore vt viuus ipse tandem nomen, ante multos annos factum, Tibi, Vir doctissime, publice persoluerem, id nunc volente Deo ad ingrauescentis aetatis requiem atque oblectationem referre possum. Reddo igitur Tibi partem fructuum, quos e reliquiis litterariis Stephani Bernardi percepi, quas Tu feliciter ab interitu vindicatas mihi vtendas tradidisti propriasque fecisti. Erant in his aduersaria medici graece doctissimi, in quae coniecerat coniecturas, animaduersiones et quaecunque collegerat eius industria ad Nicandri carmen vtrumque cum fragmentis diligenter vndique collectis vel emendandum vel illustrandum: nec deerant indices accuratissimi et singulorum carminis vtriusque verborum et scriptorum in Scholiis graecis vulgatis nominatorum. Librorum scriptorum subsidiis nullis vsus, sed ingenii acumine confisus poetae verba et loca vitiosissima aggressus erat, et plura sane feliciter emendauerat, multa etiam aliorum et poetarum et scriptorum loca, a librariis corrupta obiter tentauerat vel correxerat, in quibus viri ingeniosissimi sagacitatem admirari debui. Coniecturas quidem atque emendationes Nicandreas fere omnes, quae videlicet ad Theriaca pertinerent, in breui annotatione carmini subiecta auctori suo reddidi: alias tacui, vbi librorum manuscriptorum lectio praeferenda esse videbatur. Supersunt tamen plures viri docti coniecturae et emendationes Nicandri Alexipharmacis adscriptae, quibus lectores graeci sermonis Nicandrique studiosos defraudare nefas duco: itaque in hac epistola Tua cum venia, vir doctissime, collectas proponam: quibus adiungam alia e Thesauro Henrici Stephani decerpta, quae ad peculiarem viri egregii laudem pertinent. Is enim Nicandri carmina duo, quibus

locum inter poetarum principum graecorum reliquias a se collectas dedit, non solum diligentissime typis expressit, sed antea etiam cum libris scriptis comparata multis in locis emendauerat. Cuius operae et laudis testimonia per varia Thesauri graecae linguae loca sparsa hic collecta repetere non dubito, quoniam in edendis Alexipharmacis iustam meritis Stephani laudem redditam a me non fuisse postea demum non sine dolore animadverti.

In loco igitur, vbi venenum cantharidum curatur vomitu, versu 137 et 138. *εἰς δ' ἔμετον κορέσαιο, τὰ δ' ἀθρόα νειόθι βράσσαις ἐμματέων ἔτ' ἄπεπτα πύλη μεμιασμένα δόρπα.* vitium vidit, a structura verborum laborante et sententia imperfecta satis demonstratum. *πύλη* enim non habet, vnde pendeat, nec pylorum ventriculi per se solum vocabulum significare potest. Quare laudo ingeniosam Bernardi coniecturam scribentis *ἐμματέων, ὅτ' ἄπεπτα πέλη μεμ. δόρπα*, vel *ὅσ' ἄπεπτα πέλει μεμ. δ.* Vitiosi *πύλη* nullum in Eutecnii paraphrasi vestigium extat.

In cura veneni ixiae versu 308. silphii obolum triti praebet: *ἢ ὀδελὸν κνηστῆρι κατατρίψαιο χαράκτρῳ σιλφίου.* Vocem sine dubio vitiosam *χαράκτρῳ* Scholion graecum *χαρακτηρικῷ* interpretatur, vocabulo a sensu alieno; quare *χαρακτῷ* cum Codice a Stephano Thes. IV. p. 395. comparato et cum Goettingensi scribendum in ipso versu, *χαρακτικῷ* vero cum Stephano in Scholio. Describitur *τυρόκνηστις* quod graece alias dicitur instrumentum: id poeta *κνηστῆρα χαρακτὸν* vocat. Vocabulum *χαράκτρῳ*, iunctum *κνηστῆρι*, hic locum non habet: igitur, nisi aliunde auctoritas accesserit, e Lexicis ablegandum.

In versu 601. *καί τε καὶ αὐξηρῶν δονάκων ἀπὸ ῥιζέα κόψας* Bernardus *ῥιζία* scribi iussit, vt est versu 145. et in Theriac. versu 940. Sed cum versu 46. 142. et 147. *καυλέα* sine varietate legatur, similiter *κορσέα* versu 414., dubito, an poeta Grammaticus sibi licere putauerit e forma *ῥιζεῖα*, qua vtitur Alexiph. versu 265., et *καυλεῖα*, *καυλεῖον* Theriac. versu 75. 535. 882., item *κορσεῖον* Alex. versu 135. (vt *πτορθεῖα* Alex. versu 267.) deducere *ῥιζέα, κορσέα, καυλέα.* Contra tamen *καυλία* legitur Alex. versu 199. vbi temere secutus Codices *καυλέα* dedi.

Itaque scripturae aequalitas certe seruanda est. Equidem cum Bernardo formam antiquam ῥιζία, καυλία, κορσία praefero: cui poeta grammaticus, vbicunque metrum syllabam longam flagitabat, more seculi sui vocali adiuncta, alteram ῥιζεῖα, καυλεῖα, κορσεῖα substituit; quemadmodum Aratus versu 986. κεγχρείοισιν dixit pro κεγχρίοις. Ad eandem formam Nicander πεταλεῖον dixit Theriac. versu 628. et 638. δαυκεῖον pro δαῦκος Theriac. 858. et 939.

In Scholiis ad versum 99. σκληρ' ἀπὸ Περσείης κάρνα verba postrema, quae solus recentior Scholiastes Goettingensis habet, Περσείης δὲ εἶπε τὸ ἀρχαῖον ἀπὸ τοῦ Θεοδοσιακοῦ Νικάνδρου μεταγεγραμμένον, Codex ab H. Stephano inspectus, ipso testante in Thes. II. p. 1632., ita scripta habebat: Π. δὲ εἶχε — Νικανδρίου. Ad vocem ἀρχαῖον Stephanus ἀντίγραφον intelligebat. Idem comparauit locum Theriac. 764. vbi de persea arbore est Περσεῖος vel Περσῆος πετάλοισι. Vnde apparet, in Codice Theodosiaco Περσεῖος vel Περσῆος scriptum fuisse, non, vt vulgatur, Περσείης. Theodosius videtur criticam operam emendandis vel describendis Nicandri carminibus his duobus dedisse. Itaque addendus iis, quos enumerauit Fabricii Bibliotheca graeca, poematum horum interpretibus, e quibus collecta fragmenta hodie extant vel in geminis Scholiis, antiquioribus nempe et recentioribus, vel in Eutecnii paraphrasi, cui similem olim sub Anastasio imperatore, sed iambis 1370 scriptam, *Marianus* quidam, teste Suida, ediderat. Commentarios in Nicandri poemata veteres saepiusculc laudauit Etymologicum Magnum. Diphilum Laodicensem ἐν τῷ περὶ τῶν Νικάνδρου Θηριακῶν Athenaeus 7. p.314. (151. Schw.), vbi de torpedine raia tradidisse dicitur experientia doctus, vim torporificam raiae residere non in toto corpore, sed certa eius parte contineri. Scholia ad Theocriti Idyllion X. nominant Δίφιλον ἐν πρώτῳ τῶν Νικάνδρου Θηριακῶν, vbi verba aliquot deesse, certe vitiosa esse videntur, si de eodem Diphilo sunt, vt Fabricius existimauit. Παμφίλου Aristarchei εἰς τὰ Νικάνδρου ἀνεξήγητα memorauit Suidas in hoc nomine. Stephanus Byzantinus in nomine Κορώπη, cum versum Theriacorum 613. posuisset, commemorat plures interpretes his verbis: οἱ δὲ ὑπομνηματίσαν-

ρες αὐτὸν Θέων καὶ Πλούταρχος καὶ Δημήτριος ὁ Φαληρεύς φασι. Plutarchi commentarios in Nicandri Theriaca inter opera Plutarchi commemorat Lampriae catalogus, et semel nominant Scholia ad Theriac. versum 94. Demetrium Phalereum probabili coniectura Fabricius mutat in Chloium a Sexto Empirico aliquoties nominatum et in Scholiis graecis Nicandreis saepius ad testimonium vocatum. *Theon* fortasse idem est, quem laudant Scholia ad Theriac. versum 237. *Antigonum* nominant eadem ad Theriac. versus 94. 215. 377. 575. 585. 748. 781. 849. quem Alexandrinum esse, ab Erotiano in Praefatione Glossarii Hippocratici et in voce *ηηνῖρα* memoratum, non sine causa suspicatur Steph. Bernardus. Aliter visum Meursio ad Antigonum Carystium p. 141.

Etiam *Tyrannionem* grammaticum, Sullae temporibus Romae celebratum, operam in Nicandro interpretando collocasse suspicor e Scholio posito ad Theriac. versum 52. vbi cum *Apollonio* Memphite nominatur. Eandem suspicionem de *Diogeniano* suggerunt Scholia ad Theriac. versum 237. de *Zenodoto Theophileo* ad v. 11.

In versu Alexiph. 189. vulgo legebatur *ἐμπάζοντες*, versu vero 282. *ἐμπάζεται:* quod vtrumque vitium e vetere Codice emendauit H. Stephanus in Indice Thesauri sub verbo *ἐμπάζομαι.*

In versu 539. et 540. aduersus fungorum venenum commendantur baccae myrti, de qua est: *Δίκτυννα τεῆς ἐχθήρατο κλῶνας Ἥρης τ' Ἰμβρασίης μούνη στέφος οὐχ ὑπέδεκτο κάλλεος.* quam scripturam vitiosam esse, vidit Ez. Spanheim, cuius manu notatum exemplar est in Bibliotheca regia Berolinensi. Is igitur correxit *Ἥρῃ τ' Ἰμβρασίῃ μούνης στέφος οὐχ ὑπ. κ.* Nam myrtus, qua Venus coronata fuit coram Paride iudice, aeque inuisa Iunoni fuit quam Dianae.

Diutius Te, vir doctissime, curis grauioribus satis iam districtum morari vetat modestia. Igitur desino in precibus, quibus Te rogo et obtestor, vt hoc munusculum tanquam animi grati testem beneuole accipere meque amicitiae Tuae commendatum habere digneris. Ita vale. Scribebam Vratislauiae a. d. V. Calendas Apriles MDCCCXV.

PRAEFATIO.

Pauca habeo in aditu operis dicenda, quae et consilium editionis et breuitatem annotationis vel excusent vel interpretentur. Cum enim temporum iniquitas, orta illa e lue Gallica, qua Germania nostra tamdiu conflictata laborauit, commentariorum, quibus hic poeta inprimis indiget, et quos diu iam in mundo habeo, publicationem excluderet, omne studium mihi fuit eo conferendum, vt e spisso commentariorum volumine ea excerperem, quae ad scripturam a me positam vel auctoritate librorum scriptorum, vel testimonio scriptorum et Grammaticorum veterum, vel denique iudicio virorum doctorum et meo stabiliendam, confirmandam commendandamque pertinere viderentur. Rerum enim ipsarum a poeta traditarum notitiam et doctrinam examinare atque illustrare maioris longe operae erat, quam hic liber caperet: quanquam sunt loca non pauca huius carminis, quae longiorem disputationem exigebant, qua scripturam a me receptam tuerer atque explicarem. Eadem causa paraphrasin, qualem Alexipharmacis Nicandri subiunxi, ad commodiora et salubriora his studiis tempora reieci, quoniam fides eius et auctoritas omnis e commentariis apta est et iudicari debet.

Praeter longum bestiarum venenatarum et herbarum cognoscendarum studium subsidia noua ad apparatum criticum in Praefatione ad Alexipharmacorum editionem descriptum postea haec fere accesserunt.

Ex hereditate Stephani Bernardi, medici doctissimi et celeberrimi, ad sororem eius Berolinum delata, beneficio doctissimi et amicissimi viri, Pelissoni, medici Berolinensis, in manus meas peruenit, quidquid Bernardus cum ad varios scriptores graecos, tum inprimis ad Nicandrum emendandum illustrandumque collegerat et in chartas bene multas contulerat. Hinc delegi diligenterque apposui viri docti obseruationes coniecturasque, quae mihi tanti nominis fama dignae visae essent. Caruit tamen ope librorum scriptorum, nec ipsas editiones primas inspexerat.

Supplementum insigne Scholiorum graecorum, quae lectorem in extremo carmine destituebant, e Codice Vaticano Gallus De la Porte du Theil in Notitiis et Excerptis Codicum MStorum regiorum Parisiensium publicauit, quo cum fructu et meo et, vt spero, lectorum etiam vsus sum.

Nuperrime demum Museum Cantabrigiense publici iuris fecit annotationes Rich. Bentleii ad Nicandri Theriaca adscriptas: quibus si mihi contigisset vti, an carmen hoc emendatius proditurus fuissem, ipsa lectorem comparatio docebit, quam equidem non detrecto, neque timeo, ne cuiquam iactantius locutus esse videar. Sunt enim in his studiis quaedam non summa quidem, sua tamen laude non carentia, quae etiam sine tanto ingenio, quantum fuit Bentleii, studio atque industria liceat consequi.

Si quando, felicitate temporum pristina in Germania nostra restituta, hominum doctorum fauor his meis studiis aspirauerit, et si Dei benignitas huic vitae

meae annos aliquot addiderit, spero fore, vt commentariis vberioribus editis Fragmenta Nicandri reliquorum carminum satis multa et insignia, passim emendata, possim adiungere. Quod quo maiore cum lectorum fructu fieri possit, inprimis optandum est, vt, qui in Italiae et Galliae Britanniarumque bibliothecis reconditi latent medicorum graecorum et latinorum de venenis bestiisque venenatis libri, tandem in lucem protracti vsibus hominum doctorum faciliorem aditum praebeant. Aetium graecum, Aelium Promotum, Magnum Iatrosophistam aliosque dico, qui medicorum antiquiorum scripta de venenis compilarunt, e quibus sua etiam Nicander duxerat. De Aelio Promoto hoc vnum addere nunc liceat iis, quae dicta sunt in Praefatione ad Alexipharmaca. Tandem nactus librum Ioh. a Bona praefationem Aelii Promoti legi, quam ille praeposuit *Δυναμερῷ* e Codice 295. Bibliothecae D. Marci edito ibi p. 229 seqq. vnde excerpam postrema verba: *εἰ δέ τι τῶν νοσημάτων κακοηθεύοιτο μήτε διαγνώσει μήτε τῇ διὰ τῆς ὕλης εἶκον θεραπείᾳ, δεύτερον προσέταξε πλοῦν (βιβλίον?) τὴν τῶν φυσικῶς ἐνεργούντων καὶ ἀφράστῳ τινὶ αἰτίᾳ καὶ δυνάμει συναγωγὴν, περιεργότερον μὲν ἢ κατὰ τὴν καθ' ἡμᾶς ἰατρικὴν, οὐδὲν δὲ ὅμως τῶν ὠφελεῖν ἐγνωσμένων παροράτεον.* Vnde discimus, librum in bibliotheca Leidensi asservatum pertinere veluti librum secundum seu partem alteram ad hoc Aelii Promoti *Δυναμερόν*. Post Pompeii M. tempora vixisse Promotum, Posseuinus censet in Bibliotheca selecta XIV. 17. qui librum a Mercuriali laudatum *περὶ ἰοβόλων* potius Aeschrionis Empirici a Galeno laudati esse putat. Aliter Posseuini locum accepisse Fabricium Bibl. Gr. T. XII. p. 780., monet Bongiouanni p. 231.

Haec scripseram mense Februario. Consilium

mutare coegit copia emendationum Bentleii facta mihi nuperrime submisso Museo Cantabrigiensi a viro eruditissimo, Bibliothecae regiae nunc Praefecto, Beigelio Dresdensi. Interim aliquid otii nactus animo etiam, variis hucusque curis turbato, consistere coepi: itaque lubenter ad curam editionis Nicandreae renouandam redii, et, quantum potui, annisns sum, vt hanc poematum Nicandri reliquorum partem posteriorem priore, ante annos plus viginti publicata, non inferiorem redderem. Annotationem igitur copiosiorem, metaphrasin Eutecnii integram, Fragmentorum Nicandri poematum praecipuorum collectionem et Indicem verborum graecorum vtriusque carminis et Fragmentorum addidi. In hoc multa editionis prioris i. e. Alexipharmacorum et huius Theriacorum vitia scripturae vel meae vel operarum correcta obiter lector reperiet.

In notitia Anonymi de vita et genere supersunt errores aliqui vel scriptoris vel auctoris ipsius, quos hic obiter conuincam aut emendabo. Vitium scripturae manifestum in nomine *Λυσιακῆς*, filiae Hippodamiae, demonstrat locus Plutarchi in Theseo c. 7, 1. vbi Thesei cognatio et Herculis explicatur his verbis: *Αἴθρα ἦν Πιτθέως θυγάτηρ, Ἀλκμήνη δὲ Λυσιδίκης, Λυσιδίκη δὲ καὶ Πιτθεὺς ἀδελφοὶ, γεγονότες ἐξ Ἱπποδαμείας καὶ Πέλοπος.* In Scholiis vetustioribus ad Pindari Olymp. 7, 49. Lysidice, Pelopis filia, nupta Electryoni Alcmenen peperisse dicitur: in recentiore Scholio ad versum 46. male Pelopis soror Lysidice vocatur. Filiam dicit etiam Pausanias 8, 14, 2. item Apollodorus 2, 4, 4. sed hic Mestori nuptam Hippothoen peperisse narrat.

Error scriptoris ipsius aut interpolatoris esse videtur in nota temporis, quo Nicander vixisse dicitur *κατὰ Ἄτταλον τὸν τελευταῖον ἄρξαντα Περγάμου, ὃς κατελύθη ὑπὸ Ῥωμαίων.* Huic carmen inscripsisse dici-

tur, cuius initium appositum genealogiam ab Hercule repetitam Attali tradit. Postremus Attalorum, quem chronologi tertium numerant, testamento mortuus anno a. C. N. 133. regnum Romanis leganit. Is vero minime dici potest *καταλυθῆναι ὑπὸ Ῥωμαίων*, victus et regno priuatus esse. Neque id dici potest de patruo eius, qui per viginti annos regnum pupilli administrauit, tandem ab eo dolose interfectus anno a. C. N. 138. Hic fuit medicinae valde studiosus, litterarum studia egregie fouit: vnde factum est, vt auctores multi libros suos nomini Attali huius II. inscriptos ederent. Hunc igitur intelligi a Dionysio Phaselite, notitiae auctore, censuit Thom. Gale in Dissertat. ad Scriptores histor. poeticae p. 46.

Errorem Dionysii auxit Suidas, haec repetens: *γεγονὼς κατὰ τὸν νέον Ἄτταλον ἤγουν τὸν τελευταῖον τὸν Γαλατονίκην, ὃν Ῥωμαῖοι κατέλυσαν.* Attalus enim I. anno a. C. N. 238. Gallos victos repulit et intra Galatiam conclusit.

Auctor vitae Arati demonstrans errorem eorum, qui Arato Nicandrum aequalem tempore fecerant, ad Ptolemaeum quintum relegat Nicandri aetatem. Ptolemaeus autem hic, Epiphanes cognomine, ab anno a. C. N. 204. regnauit. Vides, auctoritate veterum scriptorum aetatem Nicandri intra annum a. C. N. 204. et 138. conclusam dubios nos relinquere, cui termino virilem poetae aetatem et mortem assignemus. Quodsi Attalum I. seu Galatonicen intelligamus eiusque tempora cum aetate Ptolemaei V. comparemus, vita Nicandri intra initia regni Attali I. circa annum a. C. N. 242. et mortem Ptolemaei V. circa annum a. C. N. 181. igitur per interuallum annorum 61 incerta iactatur. Mors autem Attali I. incidit in annum a. C. N. 198. Ptolemaei in annum 181. Ab anno igitur 198. a. C.

N. vsque ad annum 181. a. C. N. recte potuit diei Nicander vixisse aetate Attali I. et Ptolemaei V.

Locus hic inuitare me videtur, vt, antequam desinam, cum lectore gaudium et cimelium communicem nuper oblatum a codice manuscripto Vratislauiensi bibliothecae Redigeranae, qui Pindari Olympionicas cum Scholiis vetustis et recentioribus seorsim scriptis continet. Textus varietatem in vsum editionis Boeckhianae excerptam video; de Scholiorum vero praestantia nihil monitum reperi. Discrepant vetusta Scholia ab editis permultis in locis, nouis aucta, et auctoritate Aristophanis, Aristarchi, Aristodemi, Dionysii, Ammonii, grammaticorum, distincta, vbi confusam interpretationis varietatem edita proponunt. Initio vita Pindari apposita legitur, diuersa ab edita, et fragmentis carminum Pindaricorum nouis aliquot conspicua, additis in fine apophthegmatis sex, quorum postremum Stobaeus etiam posuit. Hanc Pindari vitam speciminis loco deinceps apposui excerptam e Codice, subiunctis annotationibus meis: vnde augurari possint lectores, quam insignis accessio inde carminum Pindaricorum criticae emendationi fieri possit. Codicem ipsum descriptum esse suspicor e Mediceo aliquo, vnde Victorius insigne carminis fragmentum excerpserat, quod nuper in Actis Philologorum Monacensium publicatum legitur.

Scribebam Vratislauiae a. d. III. Idus Septembres MDCCCXV.

Βίος Πινδάρου.

Πίνδαρος ὁ ποιητὴς Θηβαῖος ἦν ἐκ Κυνοκεφάλων· κώμη δέ ἐστι Θηβαϊκή· υἱὸς Δαϊφάντου· κατὰ δὲ ἐνίους Παγώνδα. Ἔνιοι δὲ Σκοπελίνου αὐτὸν γενεαλογοῦσι· τινὲς δὲ τὸν Σκοπελῖνον πατρῷον αὐτοῦ γενέσθαι, καὶ αὐλητὴν ὄντα τὴν τέχνην διδάξαι αὐτόν· ὑπὸ πολλοῦ καμάτου εἰς ὕπνον κατενεχθῆναι· κοιμωμένου δὲ αὐτοῦ μέλισσαν τῷ στόματι προσκαθίσασαν κηρία ποιῆσαι. Οἱ δέ φασιν, ὅτι ὄναρ εἶδεν, ὡς μέλιτος καὶ κηροῦ πλήρες εἶναι αὐτοῦ τὸ στόμα. Καὶ ἐπὶ ποιητικὴν ἐτράπη. Διδάσκαλον δὲ αὐτοῦ Ἀθήνησιν, οἱ μὲν Ἀγαθοκλέα, οἱ δὲ Ἀπολλόδωρον λέγουσιν, ὃν καὶ προϊστάμενον κυκλίων χορῶν ἀποδραμοῦντα (sic) πιστεῦσαι τὴν διδασκαλίαν τῷ Πινδάρῳ παιδὶ ὄντι· τὸν δὲ εὖ διακοσμήσαντα διαβόητον γενέσθαι. Ἔρεισμα δὲ τῆς Ἑλλάδος εἰπὼν Ἀθήνας, ἐζημιώθη ὑπὸ Θηβαίων χιλίας δραχμὰς, ἃς ἐξέτισαν ὑπὲρ αὐτοῦ Ἀθηναῖοι. Ἦν δὲ οὐ μόνον εὐφυὴς ποιητὴς, ἀλλὰ

καὶ ἄνθρωπος θεοφιλής· ὁ γοῦν Πὰν ὁ θεὸς ὤφθη μεταξὺ τοῦ Κιθαιρῶνος καὶ τοῦ Ἑλικῶνος ᾄδων παιᾶνα Πινδάρου· διὸ καὶ ᾆσμα ἐποίησεν ἐς τὸν θεὸν, ἐν ᾧ χάριν ὁμολογεῖ τῆς τιμῆς αὐτῷ, οὗ ἀρχὴ Ὦ Πὰν Πὰν Ἀρκαδίας μεδέων καὶ σεμνῶν ἀδύτων φύλαξ. Ἀλλὰ καὶ ἡ Δημήτηρ ὄναρ ἐπιστᾶσα αὐτῷ ἐμέμψατο, ὅτι μόνην τῶν θεῶν οὐχ ὕμνησεν· ὁ δὲ εἰς αὐτὴν ἐποίησε ποίημα, οὗ ἡ ἀρχὴ Πότνια θεσμοφόρε χρυσάννιον. Ἀλλὰ καὶ βωμὸν ἀμφοτέρων θεῶν πρὸ τῆς οἰκίας τῆς ἰδίας ἱδρύσατο. Πανσανίου δὲ τοῦ Λακεδαιμονίων βασιλέως ἐμπιπρῶντος τὰς Θήβας ἐπέγραψέ τις τῇ οἰκίᾳ Πινδάρου τοῦ μουσοποιοῦ τὴν στέγην μὴ καίετε· καὶ οὕτως μόνη ἀπόρθητος ἔμεινεν· καὶ ἔστι τὸ νῦν ἐν Θήβαις πρυτανεῖον. Ἀλλὰ καὶ ἐν Δελφοῖς ὁ προφήτης μέλλων κλείειν τὸν νεὸν (sic) κηρύσσει καθ' ἡμέραν Πίνδαρος ὁ μουσοποιὸς παρίτω πρὸς τὸ δεῖπνον τῷ θεῷ· καὶ γὰρ ἐν τῇ τῶν Πυθίων ἑορτῇ ἐγεννήθη, ὡς αὐτός φησι πενταετηρὶς ἑορτᾶς βούπομπος, ἐν ᾇ πρῶτον εὐνάσθην ἀγαπατὸς ὑπὸ σπαργάνοις. Λέγεται δὲ θεωροῖς ἀπιοῦσιν εἰς Ἄμμωνος αἰτῆσαι Πινδάρῳ τὸ ἐν ἀνθρώποις ἄριστον, καὶ ἀποθανεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ ἐνιαυτῷ. Ἐπέβαλε δὲ τοῖς χρόνοις Σιμωνίδου, ἧ νεώτερος πρεσβυτέρῳ· τῶν γοῦν αὐτῶν μέμνηνται ἀμφότε-

ροι πράξεων. Καὶ γὰρ Σιμωνίδης τὴν ἐν Σαλαμῖνι μάχην γέγραφε· καὶ Πίνδαρος μέμνηται τῆς Κάδμου βασιλείας. Ἀλλὰ καὶ ἀμφότεροι παρὰ Ἱέρωνι τῷ Συρακοσίων τυράννῳ γεγένηνται. Γήμας δὲ Μεγάκλειαν τὴν Λυσιθέου καὶ Καλλίνης, ἔσχεν υἱὸν Διόφαντον, ᾧ καὶ δαφνηφορικὸν ᾆσμα ἔγραψεν· καὶ θυγατέρας δύο Πρωτομάχην καὶ Εὔμητιν. Γέγραφε δὲ βιβλία ἑπτὰ καὶ δέκα, ὕμνους, παιᾶνας, καὶ διθυράμβων β. προσωδίων β. φέρεται δὲ καὶ παρθενίων β, καὶ γ, ὃ ἐπιγράφει κεχωρισμένων παρθενίων. ὑπορχημάτων β. ἐγκώμια, θρήνους, ἐπινίκων δ. φέρεται δὲ ἐπίγραμμα ἐπὶ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ τάδε·

Ἦ μάλα Πρωτομάχα τε καὶ Εὔμητις λιγύφρωνοι
ἔκλαυσαν πινυταὶ Πινδάρου θυγατέρες,
Ἀργόθεν ἦμος ἵκοντο κομίζουσ᾽ ἔνδοθι κρωσσοῦ
λείψαν᾽ ἀπὸ ξείνης ἀθρόα πυρκαϊῆς.

Πινδάρου ἀποφθέγματα·

1. Πίνδαρος ὁ μελοποιὸς ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, τί πρίονος ὀξύτερον, εἶπε, διαβολή.
2. Παραγενόμενος δὲ εἰς Δελφοὺς καὶ ἐρωτώμενος, τί πάρεστι θύσων τῷ Ἀπόλλωνι, εἶπε, παιᾶνα.
3. Ἐρωτηθεὶς πάλιν, διὰ τί Σιμωνίδης πρὸς τοὺς τυράννους ἀπεδήμησεν εἰς Σικελίαν, αὐτὸς δὲ οὐ θέ-

λει, ὅτι [οὐ] βούλομαι, εἶπεν, ἐμαυτῷ ζῆν, οὐκ ἄλλῳ.

4. Ἐρωτηθεὶς, διὰ τί οὐ τῷ εὖ πράττοντι τὴν θυγατέρα οὐ δίδωσιν, οὐ μόνον δεῖσθαί φησιν εὖ πράττοντος, ἀλλὰ καὶ πράξοντος εὖ.

5. Ἐρωτηθεὶς πάλιν ὑπό τινος, διὰ τί μέλη γράφων οὐκ ἐπίσταται ᾄδειν, εἶπεν, καὶ γὰρ οἱ ναυπηγοὶ πηδάλια κατασκευάζοντες κυβερνᾶν οὐκ ἐπίστανται.

6. Τοὺς φυσιολογοῦντας ἔφη ἀτελῆ σοφίας δρέπειν καρπόν.

X

ANNOTATIONES

AD

VITAM PINDARI.

Κυνοκεφάλων] Xenophonti Agesilai II. 22. *Κυνὸς κεφαλαὶ* locus audit, vnde situm eius cognoscere licet. Moschus Idyllii III. v. 89. *Βοιωτίδας "Υλας* patriam Pindari ocat.

Παγώνδα] Ita rectius scriptor hic, quam vulgata vita cum Suida *Παγωνίδου καὶ Μυρτοῦς*.

ὑπὸ πολλοῦ — ἐτράπη] Haec ab initio lacunosa pertinent ad puerum Pindarum, de quo scriptor vitae metricus: *Τὸν μὲν ὅτε κνώσσοντα ποτὶ χθόνα κάτθετο μήτηρ εἰσέτι παιδίον ὄντα, μέλισσά τις ὡς ἐπὶ σίμβλῳ χείλεσι νηπιάχοισι τιθαιβώσσουσα ποτᾶτο.* Somnium maiori aetati videtur assignandum. Priorem narrationem licebit redintegrare e Pausania 9, 25, 2. et Aeliani v. h. 12, 45.

'Αθήνησι — 'Αγαθοκλέα] De Agathocle metricus scriptor: *μετὰ τὴν δ'* (Corinnam) *'Αγαθοκλέος ἔμμορεν αὐδῆς, ὅστε ῥά οἱ κατέδειξεν ὁδὸν καὶ μέτρον ἀοιδῆς.* De Apollodoro Atheniensi reliqui scriptores omnes, quos quidem hodie editos legimus, tacent. Athenis versatum fuisse Pindarum tradunt Aristodemus Athenaei p. 495. et Himerius Orat. XI, 4. p. 578. ed. Wernsdorf.

χιλίας δραχμὰς] Reliquorum scriptorum testimonia collecta annotaui in Vita Pindari germanico sermone scripta anno 1774. p. 39.

μεταξὺ τοῦ Κιθαιρῶνος — 'Ελικῶνος ᾄδων παιᾶνα] Aliter narrant rem, quos laudani in Fragmentis Pindari p. 50. Ceterum coniectura Heynii immortalis, hymnum in Panem fuisse inter *παρθένεια*

editum a Pindaro, confirmat hic locus comparatus cum scholiis Pindaricis ad Pyth. III, 139. vbi Pindarus laudatur ἐν τοῖς κεχωρισμένοις τῶν παρθενίων· ὦ Πὰν Ἀρκαδίας μεδέων ἕως τοῦ μητρὸς μεγάλας ὀπαδὲ, σεμνῶν Χαρίτων μέλημα τερπνόν. Ita enim e Scholiis Theocriteis ad Idyll. II, 10. scribendum esse docui in Fragmentis pag. 28. Quae fuerint τὰ κεχωρισμένα τῶν παρθενίων, docet hic noster scriptor in extremo, vbi inter Pindari scripta commemorantur: φέρεται δὲ καὶ παρθενίων β, καὶ γ', ὃ ἐπιγράφει κεχωρισμένων παρθενίων. Tertius igitur liber παρθενίων separatim editus hoc titulo a Grammaticis Graecis laudari solebat.

Δημήτηρ — χρυσάνιον] De hoc hymno nusquam alibi traditum legi. Sed hymnus in Persephonen teste Pausania IX, 23. similiter Plutonis epitheton habebat χρυσήνιος. Addit Pausanias: δῆλα ὡς ἐπὶ τῆς Κόρης τῇ ἁρπαγῇ.

ἀμφοτέρων θεῶν] Rheae et Panis sacellum ante domum Pindari collocatum ante portas Thebarum Neitidas vidit et memorauit Pausanias, ipse etiam poeta in oda Pythica tertia versu 138. vbi conferenda sunt scholia. Vide Vitam Pindari p. 33.

Πανσανίου — καίετε] Narrationem habet etiam Vita edita. De Alexandro Macedone solo narrat metrica Vita versu 13. 14. 15.

Καὶ ἔστι — πρυτανεῖον] Cum Pindari domum ante portas Neitidas sitam memorauerit Pausanias, nec de prytanei vsu mentionem vllam fecerit, prytanea vero extra portas sita nusquam fuisse videantur, nescio quid de hac notitia et de tempore, quo perscripta fuit, statuendum sit.

κηρύσσει καθ' ἡμέραν] Vita edita: ὡς καὶ μερίδα τῶν προσφερομένων τῷ θεῷ λαμβάνειν, καὶ τὸν ἱερέα βοᾷν ἐν ταῖς θυσίαις Πίνδαρον ἐπὶ τὸ δεῖπνον τοῦ θεοῦ. Vita metrica: ἔτι ζώοντι ἀοιδῷ Φοῖβος ἄναξ ἐκέλευσε πολυχρύσου παρὰ Πυθοῦς ἦϊα καὶ μέλι λαρὸν ἀεὶ Θήβηνδε κομίζειν. Honos posteris seruatus fuit, vti tradit Plutarchus de sera numinis vindicta: ἀναμνήσθητι τῶν ἔναγχος Θεοξενίων καὶ τῆς καλῆς ἐκείνης μερίδος, ἣν ἀφαιροῦντες τοὺς Πινδάρου κηρύττουσι λαμβάνειν ἀπογόνους. Cf. Athenaei IX. p. 373.

ἐν τῇ τῶν Πυθίων ἑορτῇ] Testimonium ipsius Pindari quantiuis pretii adstruit etiam narrationem aliorum scriptorum.

θεωροῖς ἀπιοῦσιν εἰς Ἄμμωνος] Vita edita: αἰτήσαντι γὰρ τὸ

κάλλιστον αὐτῷ δοθῆναι τῶν ἐν τῷ βίῳ, ἀθρόον αὐτὸν ἀποθανεῖν ἐν θεάτρῳ ἀνακεκλιμένον εἰς τὰ τοῦ ἐρωμένου αὐτοῦ Θεοξένου γόνατα. Tenedium Theoxenum, Agesilai filium, cecinit poeta in fragmento apud Athenaeum 13. p. 176. Schw. Pindarus Ammonis statuam Thebis dedicauit, et in Libyam hymnum miserat Ammoni, quem columnae trigonae inscriptum vidit adhuc Pausanias IX, 16.

πρεσβυτέρῳ] Antecedens *Σιμωνίδου* videtur genitiuum flagitare.

τῆς Κάδμου βασιλείας] An *Δαρείου* vel aliud Persarum regis nomen lateat in vitiosa scriptura, alii viderint.

... *γεγένηνται*] At enim vero inter apophthegmata tertium negare videtur iter Syracusanum ad Hieronem.

Μεγάκλειαν — Διόφαντον] Vita metrica aliter: *Τῷ Τιμοξείνη παρελέξατο δῖα γυναικῶν, ἣ τέκεν Εὔμητιν μεγαλήτορα καὶ Δαΐφαντον, Πρωτομάχην δ' ἐπὶ τοῖσιν.* Filium Vita prosaica apud Suidam aliter vocat: *καὶ ἀδελφὸς μὲν ἦν αὐτῷ ὄνομα Ἐρωτίων καὶ υἱὸς Διόφαντος, θυγατέρες δὲ Εὔμητις καὶ Πρωτομάχη.* Coucinit igitur auctor is, quem Suidas exscripsit, cum scriptore nostro. Patrem *Δαϊφάντην* nominat Vita metrica. Sed annotatione dignum est, Eudociam, quae locum in Violetum suum transtulit, verba supra posita omisisse. Vita edita prosaica: *ἔσχε δὲ θυγατέρας δύο Πολύμητιν καὶ Πρωτομάχην.* In Scholiis ad Pyth. 3, 139: p. 535. filias *Εὔμητιν* et *Πρωτομάχην* nominant.

δαφνηφορικὸν] Interscripta Pindari Suidas *Δαφνηφορικὰ* nominauit, quorum nullum extat hodie fragmentum.

καιθυράμβων] Facilis est emendatio *διθυράμβων.* De partheniis antea dictum est.

λιγύφρωνοι] Scribendum *λιγύφωνοι.* Pentametrum reconcinnare licebit scribendo *Πίνδαρον αἱ θύγατρες.*

Ἀργόθεν] Argis igitur mortuum et crematum tradit hic scriptor, quem alii Thebis in theatro in sinu amati Theoxeni obiisse scripserunt.

Apophthegma 2. *παιᾶνα.* In vestibulo templi Delphici sellam ferream conspexit Pausanias X, 24, 4. in qua Pindarus sedens, quotiescunque Delphos aduenisset, carmina a se in Apollinem composita cecinisse ferebatur.

Apoph. 3. *ὅτι οὐ βούλομαι.* Negationem secludendam censeo.

Apoph. 4. *οὐ τῷ εὖ πράττοντι — οὐ δίδωσιν.* Inepte negatio repetita a librario et priore loco delenda est. Pindarus de vita et fortuna hominis futura desperasse videtur, cui filiam desponderi cognati volebant.

Apoph. 5. *οὐκ ἐπίσταται ᾄδειν.* Imperitum cantus fuisse, non credo, sed vocem poetae aptam defuisse suspicor. Multa tamen veterum scriptorum loca, inprimis Pausaniae testimonium de sella ferrea Piudari, huic narrationi fidem derogare videntur.

Apoph. 6. *ἀτελῆ — καρπόν.* Habet Stobaeus Serm. 211. p. 711. Wechel. Plato Reipubl. 5, 6. p. 170. Astii: *ὁ δὲ γελῶν — ἀτελῆ τοῦ γελοίου σοφίας δρέπων καρπὸν οὐδὲν οἶδεν.* vbi *σοφίας* additum ab eo, qui Pindari locum significari meminerat.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ

Θ Η Ρ Ι Α Κ Α.

ΓΕΝΟΣ ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ.

Νίκανδρον τὸν ποιητὴν Διονύσιος ὁ Φασηλίτης ἐν τῷ περὶ τῆς Ἀντιμάχου ποιήσεως Αἰτωλὸν εἶναί φησι τὸ γένος· ἐν δὲ τῷ περὶ τῶν ποιητῶν ἱερέα φησὶν αὐτὸν τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος, ἐκ προγόνων δεξάμενον τὴν ἱερωσύνην. καὶ αὐτὸς δὲ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἐν τῷ τέλει τῆς βίβλου φησί·

τὸν ἔθρεψε Κλάρου νιφόεσσα πολίχνη.

Κλάρος δὲ τόπος ἐστὶν Ἀπόλλωνος ἱερός. Υἱὸν δέ φησιν αὐτὸν Δαμναίου οὕτω λέγων·

αἰνέσσεις υἱῆα πολυμνήστοιο Δαμναίου.

Χρόνῳ δὲ ἐγένετο κατὰ Ἄτταλον τὸν τελευταῖον ἄρξαντα Περγάμου, ὃς κατελύθη ὑπὸ Ῥωμαίων, ᾧ προσφωνεῖ που λέγων οὕτως·

Τευθρανίδης, ὃς κλῆρον ἀεὶ πατρώϊον ἴσχεις,
κέκλυθι· μηδ' ἄμνηστον ἀπ' οὔατος ὕμνον ἐρύξῃς,
Ἄτταλ', ἐπεὶ σέο ῥίζαν ἐπέκλυον Ἡρακλῆος,
εἰσέτι Λυσιαχῆς τε περίφρονος, ἣν Πελοπηῒς
Ἱπποδάμεια φύτευσεν, ὅτ' Ἄπιδος ἤρατο τιμήν.

Διέτριψε δὲ ἐν Αἰτωλίᾳ τοὺς πλείονας χρόνους, ὡς φανερὸν ἐκ τῶν περὶ Αἰτωλίας συγγραμμάτων καὶ τῆς ἄλλης ποιήσεως, ποταμῶν τε τῶν περὶ Αἰτωλίαν καὶ τόπων

ἐκεῖσέ τε καὶ ἄλλων διαφόρων διηγήσεως, ἔτι δὲ καὶ φυτῶν ἰδιότητος.

Ἐκ τοῦ γένους καὶ βίου Ἀράτου τοῦ ποιητοῦ.

Οἱ δὲ λέγουσι, Νίκανδρον τὸν Κολοφώνιον μετ' Ἀράτου Ἀντιγόνῳ (τῷ Γονατᾷ) συγκεχρονικέναι, καὶ Ἄρατον μὴ εἶναι ἐπιστήμονα τῶν οὐρανίων, μήτε Νίκανδρον τῶν ἰατρικῶν, (λέγουσι γὰρ, ὡς ἄρα ὁ Ἀντίγονος Ἀράτῳ μὲν, ὄντι ἰατρῷ, ἐπέταξε τὰ Φαινόμενα γράψαι, Νικάνδρῳ δὲ, ἀστρολόγῳ ὑπάρχοντι, τὰ Θηριακὰ καὶ τὰ Ἀλεξιφάρμακα· ὅθεν καὶ ἑκάτερον αὐτῶν ἐσφάλθαι κατολισθαίνοντα ἐπὶ τὰ ἴδια τῆς τέχνης) ψεύδονται. Ἀγνοοῦσι γὰρ, ὡς οὐ συνήκμασε τῷ Ἀράτῳ Νίκανδρος, ἀλλ' ἔστιν αὐτοῦ πολὺ νεώτερος. Ἀντίγονος γὰρ, ᾧ συνεγένετο Ἄρατος, κατὰ τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον γέγονε Πτολεμαῖον, Νίκανδρος δὲ κατὰ τὸν πέμπτον.

AD GENVS NICANDRI ANNOTATIONES.

Φασηλίτης] Vulgstum *Φασιλήτης* iam olim correxit Holstein ad Steph. Byz. p. 342. Deinceps *ἐν τῇ* annotatum est a viro docto tanquam scripturae varietas in margine editionis Coloniensis, quam Argentorati commoranti mihi submiserat doctissimus Baro de Sançta Cruce.

Αἰτωλὸν τὸ γένος] Argumentum opinionis si quod attulerat Dionysius, erat sine dubio lenissimum. Rectius igitur idem in altero libro Clarium vel Colophonium fecit Nicandrum. Sed leuitatem tantam in Critico Dionysio fuisse, quis credat centonis sartori? Aetoliae notitiam multam fuisse in poeta Nicandro, ita vt plures ibi annos commoratus fuisse videatur, testimonio sunt *Αἰτωλικῶν* libri, quos passim laudant scriptores Nicandro posteriores. Ceterum nescio, quem *Νίκανδρον Αἰαντίδην* e Pleiade Alexandrina cum Apollonio Argonauticorum scriptore narret Tzetzes de vita Lycophronis p. 263. ed. nuperae Lipsiensis.

περὶ τῶν ποιητῶν] Articulum ex Goett. inserui, vnde etiam ordinem verborum vulgarem *τὴν ἱερωσύνην δεξάμενον* mutaui. Idem postea dabat *περὶ ἑαυτοῦ* (vulgo est *αὐτοῦ*) — *τοῦ βιβλίου*. Contra Colon. Editionis margo *καὶ ἐκ προγόνων* etc. dabat.

ἱερός] Scholiastes recentior Goett. in margine addit *ἐν Κωφῶνι* (voluit *Κολοφῶνι*), *ἡ πόλις Ἰωνίας*.

Δαμναίου] Goetting. cum Colon. margine *Δαμαίου* bis scriptum habet: deinde idem Goett. *αἰνήσεις νίεια*. Verba *φησὶν αὐτὸν* in *ἑαυτὸν* mutare non sum ausus, quanquam ita interpretanda esse manifestum sit. Damnaei filium si Nicander ipse se professus fuit, quomodo fieri potuit, vt Suidas aut quem is exscripsit Xenophanem Nicandri patrem nominaret? Mirum etiam, Eudociam, quae Suidam compilare solet aut cum eo conspirat in Violeto, in Nicandro sequi scriptorem hunc nostrum anonymum. Ita enim illa: *Νίκανδρος ὁ ἰατρὸς, ὁ καὶ ποιητὴς, Αἰτωλὸς τὸ γένος ἦν καὶ ἱερεὺς Κλαρίου Ἀπόλλωνος, ἐκ προγόνων τὴν ἱερωσύνην δεξάμενος· ἔσχε δὲ πατέρα Δαμναῖον. Χρόνῳ δὲ ἐγένετο κατὰ τὸν Ἄτταλον τελευταῖον ἄρξαντα Περγάμου, ὃς κατελύθη ὑπὸ Ῥωμαίων. Διέτριψε δὲ ἐν Αἰτωλίᾳ τοὺς πλείονας χρόνους, ὡς φανερὸν ἐκ τῶν περὶ Αἰτωλίας συγγραμμάτων καὶ τῆς ἄλλης ποιήσεως, ποταμῶν τε τῶν περὶ Αἰτωλίαν καὶ*

τόπων τῶν ἐκεῖσέ τε καὶ ἄλλων διαφόρων διηγήσεων, ἔτι δὲ καὶ φυτῶν ἰδιότητος ἀέρος τε καὶ εὐκρασίας. Postremo additamento facile caremus.

κατὰ Ἄτταλον τὸν τελευταῖον] Sic scripsi cum Goett. *τὸν τελευτ.* etiam Colon. margo. Vulgo *κατὰ τὸν Ἄτταλον τελ.*

προςφωνεῖ που] Ex Goett. *που* inserui.

ὅς — ἴσχεις] Goett. cum Colon. margine *ᾧ*, quae lectio quo referenda sit, docet varietas *ἴσχων* in margine Colon. annotata. Fuerat scilicet antea scriptum *ᾧ — ἴσχων*.

Ἱπποδάμεια] Goett. *Ἱπποδάμη ἐφύτευσεν, ὅθ' Ἄπιδος.* Etiam Colon. margo *Ἱπποδάμη ἐφύτευσε* dat. Apis est Phoronei filius, a quo Peloponnesum antea Apiam vocatam fuisse narrabant quidam Graecorum. Cf. ad Apollodori Biblioth. 2. c. 1. Heynium pag. 242. Lysidice fuit Pelopis filia, Mestori nupta; Lysiaceu non noui, nec habet nomen similem graecis formam. Teuthranides dicitur Attalus a Teuthra, cuius generis auctor Hercules et Lysiace Hippodamae filia fuisse dicitur.

περὶ Αἰτωλίας] Male Goett. *Αἰτωλίαν.* In eodem Scholiastes recentior addit: *ζήτει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ τέλος τοῦ περιηγητοῦ.* quibus verbis argumentum in Periegesin Dionysii scriptum significari videtur.

ἐκεῖσέ τε καὶ ἄλλων διαφόρων] Haec verba, quippe ab hoc loco et consilio scriptoris aliena, delenda visa sunt auctori annotationis adscriptae margini Coloniensis Editionis meeum communicatae a libero Barone de Ste Croix.

Ceterum Dionysii narrationem de sacerdotio Clarii Apollinis, quod Nicander a maioribus traditum habuisse dicitur, falsa interpretatione niti videri versus 11. poetae initio Alexipharmacorum,

ἑζόμενος τριπόδεσσι παρὰ Κλαρίοις Ἑκάτοιο,

vbi rectius scribitur *ἑζόμενοι*, vt posteri Ionis et Creusae intelligantur, dixi ad illum locum in Annotatione p. 83. De patria Colophone sibi cum Homero communi gloriari videtur Nicander in extremo Theriacorum versu; vbi videbis annotationem. Auctor vitae Homeri pag. 283. ed. Galei: *Ἀντίμαχος καὶ Νίκανδρος Κολοφώνιον Ὅμηρόν φασι γενέσθαι.* Si qui Clarium vocarunt Nicandrum, nullum est discrimen. Nam Clarus et Notium ditionis Colophoniorum fuerunt. Hinc Antimachum ipsum Clarium vocauit Ouidius Tristium 1, 5. *Nec tantum Clario Lyde est dilecta poetae.*

II.

Ad vitae Arati Fragmentum.

Fragmentum huc traductum est ex editione Buhliana T. II. p. 432. quo deriuatum fuit ex Editione Victorii. Narrationem aut, si mauis, fabulam reperies in Fragmento Matritensi de Vita Arati ibidem repetito p. 443. *Ἐνίοις ἀρέσκει Ἄρατον ἰατρὸν γεγονέναι τῇ ἐπιστήμῃ, ὅλον δὲ γεγονέναι γνήσιον Νικάνδρῳ τῷ μαθηματικῷ γράψαι τὰ Θηριακὰ καὶ δοῦναι Νικάνδρῳ, λαβεῖν τε παρ' αὐτοῦ τὰ Φαινόμενα καὶ ὡς ἴδια γράψαι.* Quae scripta ab homine latino graece balbutiente si sententia constare velis, scribendum censeo et distinguendum: *φίλον δὲ γεγονότα γνήσιον Νικάνδρῳ τῷ μαθηματικῷ, γράψαι* et reliqua.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ ΘΗΡΙΑΚΑ.

Ῥεῖά κέ τοι μορφάς τε σίνη τ' ὀλοφώϊα θηρῶν,
ἀπροϊδῆ τύψαντα, λύσιν θ' ἑτεραλκέα κήδευς,
φίλ' Ἑρμησιάναξ, πολέων κυδίστατε παῶν,
ἔμπεδα φωνήσαιμι· σὲ δ' ἂν πολυεργὸς ἀροτρεὺς
βουκαῖός τ' ἀλέγοι καὶ ὀροιτύπος, εὖτε καθ' ὕλην
ἢ καὶ ἀροτρεύοντι βάλῃ ἐπὶ λοιγὸν ὀδόντα,
τοῖα περιφρασθέντος ἀλεξητήρια νούσων.
Ἀλλ' ἤτοι κακοεργὰ φαλάγγια, σὺν καὶ ἀνιγροὺς
ἑρπηστὰς, ἔχιάς τε, καὶ ἄχθεα μυρία γαίης
Τιτήνων ἐνέπουσιν ἀφ' αἵματος, εἰ ἐτεόν περ
Ἀσκραῖος μυχάτοιο μελισσήεντος ἐν ὄχθαις
Ἡσίοδος κατέλεξε παρ' ὕδασι Περμησοῖο.
Τὸν δὲ χαλαζήεντα κόρη Τιτηνὶς ἀνῆκε
σκορπίον, ἐκ κέντροιο τεθηγμένον, ἦμος ἐπέχρα
Βοιωτῷ τεύχουσα κακὸν μόρον Ὠαρίωνι,
ἀχράντων ὅτε χερσὶ θεῆς ἐδράξατο πέπλων.
Αὐτὰρ ὅγε στιβαροῖο κατὰ σφυρὸν ἤλασεν ἴχνευς
σκορπίος ἀπροϊδὴς, ὀλίγῳ ὑπὸ λᾶϊ λοχήσας.
Τοῦ δὲ τέρας περίσημον ἐν ἄστρασιν ἀπλανὲς αὕτως
οἷα κυνηλατέοντος ἀείδελον ἐστήρικται.

Ἀλλὰ σύ γε σταθμοῦ τε καὶ αὐλίου ἑρπετὰ φύγδην
ῥηϊδίως ἐκ πάντα διώξεαι, ἢ ἀπ' ἐρίπνης,
ἠὲ καὶ αὐτοπόνοιο χαμευνάδος, ἦμος ἀν' ἀγροὺς,
φεύγων ἀυαλέου θέρεος πυρόεσσαν ἀϋτμὴν,
αἴθριος ἐν καλάμῃ στορέσας ἀκρέσπερος εὕδῃς,
ἢ καὶ ἀν' ὑλήεντα παρὲκ λόφον, ἢ ἀνὰ βήσσης
ἐσχατιὴν, ὅθι πλεῖστα κινώπετα βόσκεται ὕλην,
δρυμοὺς καὶ λασιῶνας ἀμορβαίους τε χαράδρας·
καί τε παρὲξ λιστρωτὸν ἅλω δρόμον, ἠδ' ἵνα ποίη
πρῶτα κυϊσκομένη σκιάει χλοάοντας ἰάμνους,
τῆμος ὅτ' αὐαλέων φολάδων ἀπεδύσατο γῆρας
μῶλυς ἐπιστείχων, ὅτε φωλεὸν εἴαρι φεύγων
ὄμμασιν ἀμβλώσσει· μαράθου δέ ἑ νήχυτος ὅρπηξ
βοσκηθεὶς ὠκύν τε καὶ αὐγήεντα τίθησι.
Θιμβρὴν δ' ἐξελάσεις ὀφίων ἐπιλωβέα κῆρα,
καπνείων ἐλάφοιο πολυγλώχινα κεραίην,
ἄλλοτε δ' ἀζαλέην δαίων Γαγγίτιδα πέτρην,
ἣν οὐδὲ κρατεροῖο πυρὸς περικαίνυται ὁρμή·
ἐν δὲ πολυσχιδέος βλήτρου πυρὶ βάλλεο χαίτην·
ἢ σύ γε καγχρυόεσσαν ἑλὼν περιθαλπέα ῥίζην,
καρδάμῳ ἀμμίξας ἰσοελκέϊ· μίσγε δ' ἔνοδμον
ζορκὸς ἐνὶ πλάστιγγι νέον κέρας ἀσκελὲς ἱστὰς,
καί τε μελανθίου βαρυαέος, ἄλλοτε θείου,
ἄλλοτε δ' ἀσφάλτοιο φέρων ἰσοελκέα μοῖραν·
ἠὲ σύ γε Θρήϊσσαν ἐνὶ φλέξας πυρὶ λᾶαν,
ἥ θ' ὕδατι βρεχθεῖσα σελάσσεται· ἔσβεσε δ' αὐτὴν
τυτθὸν ὅτ' ὀδμήσηται ἐπιῤῥανθέντος ἐλαίου.
Τὴν ἀπὸ Θρηϊκίου νομέες ποταμοῖο φέρονται,
ὃν πόντον καλέουσι· τόθι Θρήϊκες ἀμορβοὶ
κρειοφάγοι μήλοισιν ἀεργηλοῖσιν ἕπονται.

11.2.194

 XVI-9

Ναὶ μὴν καὶ βαρύοδμος ἐπὶ φλογὶ μοιρηθεῖσα
χαλβάνη, ἄκνηστίς τε, καὶ ἡ πριόνεσσι τομαίη
κέδρος, πουλυόδουσι καταψηχθεῖσα γενείοις,
ἐν φλογιῇ καπνηλὸν ἄγει καὶ φύξιμον ὀδμήν.
Τοῖς δὴ χήραμα κοῖλα καὶ ὑληωρέας εὐνὰς
κεινώσεις, δαπέδῳ δὲ πεσὼν ὕπνοιο κορέσσῃ.
Εἰ δὲ τὰ μὲν καμάτου ἐπιδεύεται, ἄγχι δέ τοι νὺξ
αὖλιν ἄγει, κοίτου δὲ λιλαίεαι ἔργον ἀνύσσας,
τῆμος δὴ ποταμοῖο πολυῤῥαγέος κατὰ δίνας
ὑδρηλὴν καλάμινθον ὀπάζεο χαιτήεσσαν·
πολλὴ γὰρ λιβάσιν παραέξεται, ἀμφί τε χείλη
ἕρσεται, ἀγραύλοισιν ἀγαλλομένη ποταμοῖσιν.
Ἤ σύ γ᾽ ὑποστορέσαιο λύγον πολυανθέα κόψας,
ἢ πολιὸν βαρύοδμον, ὃ δὴ ῥίγιστον ὄδωδεν·
ὣς δ᾽ αὔτως ἐχίειον, ὀριγανόεσσά τε χαίτη,
ναὶ μὴν ἀβροτόνοιο, τό τ᾽ ἄγριον οὔρεσι θάλλει
ἀργεννὴν ὑπὸ βῆσσαν, ἢ ἑρπύλλοιο νομαίου,
ὅς τε φιλόζωος νοτερὴν ἐπιβόσκεται αἶαν
ῥιζοβόλος, λασίοισιν ἀεὶ φύλλοισι κατήρης.
Φράζεσθαι δ᾽ ἐπέοικε χαμαιζήλοιο κονύζης
ἄγνου τε βρύα λευκὰ, καὶ ἐμπρίοντ᾽ ὀνόγυρον
αὔτως τετρήχοντα ταμὼν ἀπὸ κλήματα σίδης,
ἠὲ καὶ ἀσφοδέλοιο νέον πολυαυξέα μόσχον,
στρύχνον τε, σκύρα τ᾽ ἐχθρὰ, τά τ᾽ εἴαρι σίνατο βρύτην,
ἦμος ὅταν σκιρόωσι βόες καυλεῖα φαγοῦσαι.
Ναὶ μὴν πευκεδάνοιο βαρυπνόου, οὗ τε καὶ ὀδμὴ
θηρί᾽ ἀποσσεύει τε καὶ ἀντιόωντα διώκει.
Καὶ τὰ μὲν εἰκαίῃ παράθου καὶ ἀγραυλέϊ κοίτῃ,
ἄλλα δὲ φωλειοῖσι, τὰ δ᾽ ἐμφράξαιο χειαῖς.
Εἴ γε μὲν ἐς τεῦχος κεραμήϊον ἠὲ καὶ ὄλπην

κεδρίδας ἐνθρύπτων λιπόοις εὐήρεα γυῖα,
ἢ καὶ πευκεδάνοιο βαρυπνόου, ἄλλοτ' ὀρείου
αὖα καταψήχοιο λίπει ἔνι φύλλα κονύζης·
αὔτως δ' ἀλθήεντ' ἐλελίσφακον, ἐν δέ τε ῥίζαν
σιλφίου, ἥν κνηστῆρι κατατρίψειαν ὀδόντες.
Πολλάκι καὶ βροτέων σιάλων ὑποέτρεσαν ὀδμήν.
Εἰ δὲ σύ γε τρίψας ὀλίγῳ ἐνὶ βάμματι κάμπην
κηπείην, δροσόεσσαν, ἐπὶ χλωρηΐδα νώτῳ,
ἠὲ καὶ ἀγριάδος μαλάχης ἐγκύμονα καρπὸν,
γυῖα πέριξ λιπάσειας, ἀναίμακτός κεν ἰαύοις.
Ψήχεο δ' ἐν στέρνῳ προβαλὼν μυλόεντι θυείης
ἐσθλοῦ ἀβροτάνοιο δύω κομόωντας ὀράμνους
καρδάμῳ ἀμμίγδην· ὀδελοῦ δέ οἱ αἴσιος ὁλκή·
ἐν δὲ χεροπλήθη καρπὸν νεοθηλέα δαύκου
λειαίνειν τριπτῆρι· τὰ δὲ τροχοειδέα πλάσσων,
τέρσαι ὑπὸ σκιόεντι βαλὼν ἀνεμώδεϊ χώρῳ·
αὖα δ' ἐν ὄλπῃ θρύπτε, καὶ αὐτίκα γυῖα λιπαίνοις.
Εἴ γε μὲν ἐκ τριόδοιο μεμιγμένα κνώδαλα χύτρῳ
ζωὰ νέον θορνύντα καὶ ἔνθορα τοιάδε βάλλοις,
δήεις οὐλομένῃσιν ἀλεξητήριον ἄταις·
ἐν μὲν γὰρ μυελοῖο νεοσφαγέως ἐλάφοιο
δραχμάων τρίφατον δεκάδος καταβάλλεο βρῖθος,
ἐν δὲ τρίτην μοῖραν ῥοδέου χοὸς, ἥν τε θυωροὶ
πρώτην μεσσατίην τε πολύτριπτον καλέουσιν·
ἰσόμορον δ' ὠμοῖο χέειν ἀργῆτος ἐλαίου,
τετράμορον κηροῖο· τὰ δ' ἐν περιηγέϊ γάστρῃ
θάλπε κατασπέρχων, ἔστ' ἂν περὶ σάρκες ἀκάνθης
μελδόμεναι θρύπτωνται· ἔπειτα δὲ λάζεο τυκτὴν
εὐεργῆ λάκτιν, τὰ δὲ μυρία πάντα ταράσσειν
συμφύρδην ὀφίεσσιν· ἑκὰς δ' ἀπόερσον ἀκάνθας·

Digitized by Google

καὶ γὰρ ταῖς κακοεργὸς ὁμῶς ἐνιτέτροφεν ἰός.
γυῖα δὲ πάντα λίπαζε καὶ εἰς ὁδὸν, ἢ ἐπὶ κοῖτον,
ἢ ὅταν αὐαλέου θέρεος μεθ' ἀλώϊα ἔργα
ζωσάμενος θρίναξι βαθὺν διακρίνεαι ἄντλον.
Εἰ δέ που ἐν δακέεσσιν ἀφαρμάκτῳ χροῒ κύρσῃς
ἄκμηνος σίτων, ὅτε δὴ κακὸν ἄνδρας ἰάπτει,
αἶψα κεν ἡμετέρῃσιν ἐρωήσειας ἐφετμαῖς.
Τῶν ἤτοι θήλεια παλίγκοτος ἀντομένοισι,
δάγματι πλειοτέρη καὶ ὁλκαίην ἐπὶ σειρήν·
τοὔνεκα καὶ θανάτοιο θοώτερος ἵξεται αἶσα.
Ἀλλ' ἤτοι θέρεος βλαβερὸν δάκος ἐξαλέασθαι,
Πληϊάδων φάσιας δεδοκημένος, αἵ θ' ὑπὸ ταύρου
ὁλκαίην ψαίρουσαι ὀλίζωνες φορέονται·
ἢ ὅτε σὺν τέκνοισι θερειομένοισιν ἀβοσκὴς
φωλειοῦ λοχάδην ὑπὸ γωλεὰ διψὰς ἰαύει·
ἢ ὅτε λίπτῃσι μεθ' ἑὸν νομὸν, ἢ ἐπὶ κοῖτον
ἐκ νομοῦ ὑπνώσουσα κίῃ κεκορημένη ὕλης,
μή σύ γ' ἐνὶ τριόδοισι τύχῃς, ὅτε δάγμα πεφυζὼς
περκνὸς ἔχις θύησι τυπὴν ψολόεντος ἐχίδνης·
ἡνίκα, θορνυμένου ἔχιος, θολερῷ κυνόδοντι
θουρὰς ὀδὰξ ἐμφῦσα κάρην ἀπέκοψεν ὁμεύνου·
οἱ δὲ πατρὸς λώβην μετεκίαθον αὐτίκα τυτθοὶ
γεινόμενοι ἐχιῆες, ἐπεὶ, διὰ μητρὸς ἀραιὴν
γαστέρ' ἀναβρώσαντες, ἀμήτορες ἐξεγένοντο·
οἴη γὰρ βαρύθει ὑπὸ κύματι· τοὶ δὲ καθ' ὕλην
ᾠοτόκοι ὄφιες λεπυρὴν θάλπουσι γενέθλην.
Μηδ' ὅτε ῥικνῆεν φολίδων ἀπὸ γῆρας ἀμέρσας
ἂψ ἀναφοιτήσῃ νεαρῇ κεχαρημένος ἥβῃ·
ἢ ὁπότε σκαρθμοὺς ἐλάφων ὀχεῇσιν ἀλύξας
ἀνδρὸς ἐνισκήψῃ χολόων θυμοφθόρον ἰόν·

ἔξοχα γὰρ δολιχοῖσι κινωπισταῖς κοτέουσι
νεβροτόκοι καὶ ζόρκες· ἀνιχνεύουσι δὲ πάντα
τρόχμαλά θ' αἱμασιάς τε καὶ εἰλυοὺς ἐρέοντες,
σμερδαλέῃ μυκτῆρος ἐπισπέρχοντες ἀϋτμῇ.
Ναὶ μὴν καὶ νιφόεσσα φέρει δυσπαίπαλος Ὄθρυς
φοινὰ δάκη, κοίλη τε φάραγξ καὶ τρηχέες ἀγμοί,
καὶ λέπας ὑλῆεν, τόθι δίψιος ἐμβατέει σήψ.
Χροιὴν δ' ἀλλόφατόν τε καὶ οὐ μίαν οἰαδὸν ἴσχει,
αἰὲν ἐειδόμενος χώρῳ, ἵνα χήραμα τεύχει.
Τῶν οἱ μὲν λιθακάς τε καὶ ἕρμακας ἐνναίοντες
παυρότεροι τρηχεῖς τε καὶ ἔμπυροι· οὐ κεν ἐκείνων
ἀνδράσι δάγμα πέλει μεταμώνιον, ἀλλὰ κακηθές.
Ἄλλος δ' αὖ κόχλοισι δομὴν ἰνδάλλεται αἶης·
ἄλλῳ δ' ἐγχλοάουσα λεπὶς περιμήκεα κύκλον
ποικίλον αἰόλλει· πολέες δ' ἀμάθοισι μιγέντες
σπείρῃ λεπρύνονται ἀλινδόμενοι ψαμάθοισι.
Φράζεο δ' αὐαλέαις μὲν ἐπιφρικτὴν φολίδεσσιν
ἀσπίδα φοινήεσσαν, ἀμυδρότατον δάκος ἄλλων.
Ἢ καὶ σμερδαλέον μὲν ἔχει δέμας· ἐν δὲ κελεύθῳ
νωχελὲς ἐξ ὁλκοῖο φέρει βάρος· ὑπναλέοις δὲ
αἰὲν ἐπιλλίζουσα φαείνεται ἐνδυκὲς ὄσσοις.
τῇ μὲν γάρ τε κέλευθος ὁμῶς κατ' ἐναντίον ἕρπει
ἀτραπὸν ὁλκαίην δολιχῷ μηρύγματι γαστρός.
Ἀλλ' ὅταν ἢ δοῦπον νέον οὔασιν ἠέ τιν' αὐδὴν
ἀθρήσῃ, νωθρὸν μὲν ἀπὸ ῥέθεος βάλεν ὕπνον,
ὁλκῷ δὲ τροχόεσσαν ἅλων εἰλίξατο γαίῃ,
σμερδαλέον δ' ἀνὰ μέσσα κάρη πεφρικὸς ἀείρει.
Τῆς ἤτοι μῆκος μὲν, ὃ κύντατον ἔτρεφεν αἶα,
ὀργυιῇ μετρητόν· ἀτὰρ περιβάλλεται εὖρος,
ὅσσον τ' αἰγανέης δορατοξόος ἤνυσε τέκτων,

εἰς ἐνοπὴν ταύρων τε βαρυφθόγγων τε λεόντων.
Χροιῇ δ᾽ ἄλλοτε μὲν ψαφαρὴ ἐπιδέδρομε νώτοις,
ἄλλοτε μηλινόεσσα καὶ αἰόλος, ἄλλοτε τεφρὴ,
πολλάκι δ᾽ αἰθαλόεσσα μελαινομένη ὑπὸ βώλῳ
Αἰθιόπων, οἵην τε πολύστομος εἰς ἅλα Νεῖλος
πλησάμενος κατέχευεν ἄσιν, προὔτυψε δὲ πόντῳ.
Δοιοὶ δ᾽ ἐν σκυνίοισιν ὑπερφαίνουσι μετώπου
οἷα τύλοι· τὸ δ᾽ ἔνερθεν ὑπαιφοινίσσεται ὄθμα
πολλὸν ὑπὸ σπείρης· ψαφαρὸς δ᾽ ἀναπίμπραται αὐχὴν
ἄκριτα ποιφύσσοντος, ὅτ᾽ ἀντομένοισιν ὁδίταις
ἄϊδα προσμάξηται, ἐπὶ ζαμενὲς κοτέουσα.
Τῆς ἤτοι πίσυρες κοῖλοι ὑπένερθεν ὀδόντες
ἀγκύλοι ἐν γναθμοῖς δολιχήρεες ἐῤῥίζωνται
ἰοδόκοι· μύχατος δὲ χιτὼν ὑμένεσσι καλύπτει·
ἔνθεν ἀμείλικτον γυίοις ἐνερεύγεται ἰόν.
Ἐχθρῶν που τέρα κεῖνα καρήασιν ἐμπελάσειε·
σαρκὶ γὰρ οὔτε τι δάγμα φαείνεται, οὔτε δυσαλθὲς
οἶδος ἐπιφλέγεται· καμάτου δ᾽ ἄτερ ὄλλυται ἀνήρ·
ὑπνηλὸν δ᾽ ἐπὶ νῶχαρ ἄγει βιότοιο τελευτήν.

Ἰχνεύμων δ᾽ ἄρα μοῦνος ἀκήριος ἀσπίδος ὁρμὴν
ἠμὲν ὅτ᾽ ἐς μόθον εἶσιν ἀλεύεται, ἠδ᾽ ὅτε λυγρὰ
θαλπούσης ὄφιος κηροτρόφου ὠεὰ γαίῃ
πάντα διεσκήνιψε, καὶ ἐξ ὑμένων ἐτίναξε
δαρδάπτων, ὀλοοῖς δὲ συνεῤῥαθάγησεν ὀδοῦσι.
Μορφὴ δ᾽ ἰχνεύταο κινωπέτου οἷον ἀμυδρῆς
ἴκτιδος, ἥ τ᾽ ὄρνισι κατοικιδίῃσιν ὄλεθρον
μαίεται, ἐξ ὕπνοιο καθαρπάζουσα πετεύρων·
ἔνθα λέχος τεύχονται ἐπ᾽ ἴκριον, ἢ καὶ ἀφαυρὰ
τέκνα τιθαιβώσσουσιν, ὑπὸ πλευρῇσι θέρουσαι.
Ἀλλ᾽ ὅταν Αἰγύπτοιο παρὰ θρυόεντας ἰάμνους

*ἀσπίσι μῶλον ἄγησιν ἀθέσφατον εἰλικοέσσαις,
αὐτίχ' ὁ μὲν ποταμόνδε καθήλατο, τύψε δὲ κώλοις
τάρταρον ἰλυόεσσαν, ἄφαρ δ' ἐφορύξατο γυῖα
πηλῷ, ἀλινδηθεὶς ὀλίγον δέμας, εἰσόκε λάχνην
σείριος αζήνῃ, τεύξῃ δ' ἄγναμπτον ὀδόντι.
Τῆμος δ' ἠὲ κάρη λιχμήρεος ἐρπηστᾶο
σμερδαλέης ἔβρυξεν ἐπάλμενος, ἠὲ καὶ οὐρῆς
ἁρπάξας βρυόεντος ἔσω ποταμοῖο κύλισσεν.
Εὖ δ' ἂν ἐχιδνήεσσαν ἴδοις πολυδερκέα μορφὴν,
ἄλλοτε μὲν δολιχὴν, ὁτὲ παυράδα· τοῖον ἀέξει
Εὐρώπη τ' Ἀσίη τε· τὰ δ' οὐκ ἐπιείκελα δήεις.
Ἤτοι ἂν Εὐρώπην μὲν ὀλίζονα, καὶ θ' ὑπὲρ ἄκρους
ῥώθωνας κεραοί τε καὶ ἀργίλιπες τελέθουσιν,
οἱ μὲν ὑπὸ Σκείρωνος ὄρη Παμμώνιά τ' αἴπη,
Ῥυπαῖον, Κόρακός τε πάγον, πολιόν τ' Ἀσέληνον.
Ἀσὶς δ' ὀργυιόεντα καὶ ἐς πλέον ἑρπετὰ βόσκει,
οἷα περὶ τρηχὺν Βουκάρτερον, ἢ καὶ ἐρυμνὸς
Αἰσαγέης πρηὼν καὶ Κέρκαφος ἐντὸς ἐέργει.
Τῶν ἤτοι βρεχμοὶ μὲν ἐπὶ πλάτος, ἠδ' ὑπὲρ ἄκρον
ὁλκαῖον σπείρης κολοβὴν ἐπελίσσεται οὐρήν,
ἀργαλέαις φρίσσουσαν ἐπηετανὸν φολίδεσσι.
Νωθεῖ δ' ἔνθα καὶ ἔνθα διὰ δρυμὰ νίσσεται ὁλκῷ.
Πᾶς δέ τοι ὀξυκάρηνος ἰδεῖν ἔχις, ἄλλοτε μῆκος
μάσσων, ἄλλοτε παῦρος· ἀκιδνότερος δὲ κατ' εὖρος
νηδύος· ἡ δὲ μύουρος ὑφ' ὁλκαίη τετάνυσται,
ἴσως μὲν πεδανὴ δολιχοῦ ὑπὸ πείρασιν ὁλκοῦ,
ἴσως δ' ἐκ φολίδων τετριμμένη· αὐτὰρ ἐνωπῆς
γλήνεα φοινίσσει τεθοωμένος· ὀξὺ δὲ δικρῇ
γλώσσῃ λιχμάζων νέατον σκωλύπτεται οὐρήν.
[Κωκυτὸν δ' ἐχιναῖον ἐπικλείουσιν ὁδῖται.]*

Τοῦ μὲν ὑπὲρ κυνόδοντε δύω χροῒ τεκμαίρονται
ἰὸν ἐρευγόμενοι· πλέονες δέ τοι αἰὲν ἐχίδνης.
Οὔλῳ γὰρ στομίῳ ἐμφύεται· ἀμφὶ δὲ σαρκὶ
ῥεῖά κεν εὐρυνθέντας ἐπιφράσσαιο χαλινούς.
Τῆς καὶ ἀπὸ πληγῆς φέρεται λίπει ἴκελος ἰχὼρ,
ἄλλοτε δ' αἱματόεις, ποτὲ δ' ἄχροος· ἡ δ' ἐπί οἱ σὰρξ
πολλάκι μὲν χλοάουσα βαρεῖ ἀναδέδρομεν οἴδει,
ἄλλοτε φοινίσσουσα, τοτ' εἴδεται ἄντα πελιδνή·
ἄλλοτε δ' ὑδατόεν κυέει βάρος· αἱ δὲ θαμειαὶ,
πομφόλυγες τὼς, ἔν γε πυρὶ φλύκταιναι ἀραιαὶ
οἷα πυρικμήτοιο χροὸς πλαδόωσιν ὕπερθεν.
Σηπεδόνες δέ οἱ ἀμφὶς ἐπίδρομοι, αἱ μὲν ἔνερθεν,
αἱ δὲ κατὰ πληγὴν ἰοειδέα λοιγὸν ἱεῖσαι.
Πᾶν δ' ἐπί οἱ δριμεῖα δέμας καταβόσκεται ἄτη
ὀξέα πυρπολέουσα· κατ' ἀσφάραγον δέ τε λυγμοὶ
κίονά τε ξυνιόντες ἐπασσύτεροι κλονέουσιν.
Ἀμφὶ καὶ ἰλίγγοις δέμας ἄχθεται· αἶψα δὲ γυίοις
ἀδρανίη βαρύθουσα καὶ ἰξύϊ μέρμερος ἵζει·
ἐν δὲ κάρῃ σκοτόεν βάρος ἵσταται· αὐτὰρ ὁ κάμνων
ἄλλοτε μὲν δίψῃ φάρυγα ξηραίνεται αὖον,
πολλάκι δ' ἐξ ὀνύχων ἴσχει κρύος· ἀμφὶ δὲ γυίοις
χειμερίη ζαλόωσα πέριξ βέβριθε χάλαζα.
Πολλάκι δ' αὖ χολόεντας ἀπήρυγε νηδύος ὄγκους
ὠχραίνων δέμας ἀμφίς· ὁ δ' αὖ νοτέων περὶ γυίοις
ψυχρότερος νιφετοῖο βολῆς περιχεύεται ἱδρώς.
Χροιὴν δ' ἄλλοτε μὲν μολίβου ζοφοειδέος ἴσχει,
ἄλλοτε δ' ἠερόεντα, τοτ' ἄνθεσιν εἴσατο χαλκοῦ.
Εὖ δ' ἂν καὶ δολόεντα μάθοις ἐπιόντα κεράστην,
ἠΰτ' ἔχιν· τῷ γάρ τε δομὴν ἰνδάλλεται ἴσην·
ἤτοι ὁ μὲν κόλος ἐστίν· ὁ δ' αὖ κεράεσσι πεποιθὼς,

ἄλλοτε μὲν πισύρεσσι, τοτ' ἐν δοιοῖσι κεράστης.
Χροιῇ δ' ἐν ψαφαρῇ λεπρύνεται· ἐν δ' ἀμάθοισιν
ἢ καὶ ἁματροχιῇσι παρὰ στίβον ἐνδυκὲς αὔει.
Τῶν ἤτοι σπείρῃσιν ὁ μὲν θοὸς ἀντία θύνει
ἀτραπὸν ἰθεῖαν δολιχῷ μηρύγματι γαστρός·
αὐτὰρ ὅγε σκαιὸς μεσάτῳ ἐπαλίνδεται ὁλκῷ,
οἶμον ὁδοιπλανέων σκολιὴν τετρηχότι νώτῳ,
τράμπιος ὁλκαίης καμάτῳ ἴσος, ἥ τε δι' ἅλμης
πλευρὸν ὅλον βάπτουσα, κακοσταθέοντος ἀήτεω,
εἰς ἄνεμον βεβίηται ἀπόκρουστος λιβὸς οὔρῳ.
Τοῦ μὲν, ὅταν βρύξῃσιν, ἀεικέλιον περὶ νύγμα,
ἥλῳ ἐειδόμενον, τυλόεν πέλει· αἱ δὲ πελιδναὶ
φλυκταιναι, πέμφιξιν ἐειδόμεναι ὑετοῖο,
δάγμα πέρι πλάζονται, ἀμυδρήεσσαι ἐσωπήν.
Ἤτοι ἀφαυρότερον τελέει πόνον· ἐννέα δ' αὐγὰς
ἠελίου μογέων ἐπιόσσεται, οἷσι κεράστης
οὐλόμενον, κακοεργὸν ἐνιχραύσῃ κυνόδοντα.
Διπλοῖς δ' ἐν βουβῶσι καὶ ἰγνύσιν ἀσκελὲς αὔτως
μόχθος ἐνιτρέφεται· πελιὸς δέ οἱ ἐμφέρεται χρώς·
τῶν δέ τε καμνόντων ὀλίγος περὶ ἅψεα θυμὸς
λείπεται ἐκ καμάτοιο· μόγις γε μὲν ἔκφυγον αἶσαν.

Σῆμα δέ τοι δάκεος αἱμοῤῥόου αὐτίκ' ἐνίσπω,
ὅς τε κατ' εἰλυθμοὺς πετρώδεας ἐνδυκὲς αὔει,
τρηχὺν ὑπ' ἄρπεζαν θαλάμην ὀλιγήρεα τεύχων·
ἔνθ' εἰλυθμὸν ἔχεσκεν, ἐπεί τ' ἐκορέσσατο φορβῆς.
Μήκει μὲν ποδὸς ἴχνος ἰσάζεται, αὐτὰρ ἐπ' εὖρος
τέτριπται μύουρος ἀπὸ φλογέοιο καρήνου·
ἄλλοτε μὲν χροιῇ ψολόεις, ὁτὲ δ' ἔμπαλιν αἰθός.
Δειρὴν δ' ἐσφήκωται ἅλις· πεδανὴ δέ οἱ οὐρὴ
ζαχρειὲς θλιφθεῖσα κατομφάλιος τετάνυσται.

Τοῦ μὲν ὑπὲρ νιφόεντα κεράατα δοιὰ μετώπῳ
ἔγκειται, πάρνοψι φάη λογάδας τε προσεικής·
σμερδαλέον δ' ἐπί οἱ λαμυρὸν πέφρικε κάρηνον.
δοχμὰ δ' ἐπισκάζων ὀλίγον δέμας οἷα κεράστης
μέσσον ὅγ' ἐκ νώτου βαιὸν πλόον αἰὲν ὀκέλλει,
γαίῃ ὑποθλίβων νηδύν· φολίσιν δὲ καὶ οἴμῳ
παῦρον ὑποψοφέων καλάμης χύσιν οἷα διέρπει.
Νύγματι δ' ἀρχομένῳ μὲν ἐπιτρέχει ἄχροον οἶδος
κυάνεον· κραδίην δὲ κακὸν περιτέτροφεν ἄλγος·
γαστὴρ δ' ὑδατόεσσα διέσσυτο· νυκτὶ δὲ πρώτῃ
αἷμα διὲκ ῥινῶν τε καὶ αὐχένος ἠδὲ καὶ ὤτων
πιδύεται, χολόεντι νέον πεφορυγμένον ἰῷ·
οὖρα δὲ φοινίσσοντα κατέδραμεν· αἱ δ' ὑπὸ γυίοις
ὠτειλαὶ ῥήγνυνται, ἐπειγόμεναι χροὸς ἄζῃ.
Μή ποτέ τοι θήλει' αἱμοῤῥοῒς ἰὸν ἐνείη·
τῆς γὰρ ὀδαξαμένης, τὰ μὲν ἀθρόα πίμπραται οὖλα,
ῥιζόθεν ἐξ ὀνύχων δὲ κατείβεται ἀσταγὲς αἷμα·
οἱ δὲ φόνῳ μυδόωντες ἀναπλείουσιν ὀδόντες.
Εἴ γ' ἔτυμον, Τροίηθεν ἰοῦσ' ἐχαλέψατο φύλοις
αἰν' Ἑλένη, ὅτε νῆα πολύστροιβον παρὰ Νεῖλον
ἔστησαν, βορέαο κακὴν προφυγόντες ὁμοκλήν·
ἦμος ἀναψύχοντα κυβερνητῆρα Κάνωβον
Θώνιος ἐν ψαμάθοις ἀθρήσατο· τύψε γὰρ αὐτὸν
αὐχέν' ἀποθλιφθεῖσα, καὶ ἐν βαρὺν ἤρυγεν ἰὸν
αἱμοροῒς θήλεια, κακὸν δέ οἱ ἔχραε κοῖτον.
Τῶν δ' Ἑλένη μέσον ὁλκὸν ἐνέκλασε, θραῦσε δ' ἀκάνθης
δεσμὰ πέριξ νωταῖα, ῥάχις δ' ἐξέδραμε γυίων.
Ἐξ ὅθεν αἱμορόοι σκολιοπλανέες τε κεράσται
οἷοι χωλεύουσι κακηπελίῃ βαρύθοντες.
Εὖ δ' ἂν σηπεδόνος γνοίης δέμας· ἀλλ' ὁ μὲν εἴδει 320

αἱμορόῳ σύμμορφος, ἀτὰρ στίβον ἀντί' ὀκέλλει,
καὶ κεράων δέμας ἔμπλην ἄμμορον· ἡ δέ νυ χροιὴ
οἵηπερ δάπιδος λασίῳ ἐπιδέδρομε τέρφει·
κράατι δ' ἐμβαρύθει· ἐλάχεια δὲ φαίνεται οὐρὴ
ἐσσυμένης· σχολιὴν γὰρ ὁμῶς ἐπιτείνεται ἄκρην.
Τῆς δ' ἤτοι ὀλοὸν καὶ ἐπώδυνον ἔπλετο ἕλκος
σηπεδόνος· νέμεται δὲ μέλας ὀλοφώϊος ἰὸς
πᾶν δέμας· αὐαλέη δὲ περὶ χροῒ καρφομένη θρὶξ
σκίδναται, ὡς γήρεια καταψυχθέντος ἀκάνθης·
ἐκ μὲν γὰρ κεφαλῆς τε καὶ ὀφρύος ἀνδρὶ τυπέντι
ῥαίονται, βλεφάρων δὲ μέλαιν' ἐξέφθιτο λάχνη·
ἄψεα δὲ τροχόεντες ἐπιστίζουσι μὲν ἀλφοὶ,
λεῦκαι δ' ἀργινόεσσαν ἐπισσεύονται ἔφηλιν.
Ναὶ μὴν διψάδος εἶδος ὁμώσεται αἰὲν ἐχίδνῃ
παυροτέρης, θανάτου δὲ θοώτερος ἵξεται αἶσα,
οἷσιν ἐνιχρίμψῃ βλοσυρὸν δάκος· ἤτοι ἀραιὴ
αἰὲν ὑποζοφόωσα μελαίνεται ἄκροθεν οὐρή·
δάγματι δ' ἐμφλέγεται κραδίη πρόπαν· ἀμφὶ δὲ καύσῳ
χείλη ὑπ' ἀζαλέης αὐαίνεται ἄβροχα δίψης·
αὐτὰρ ὅγ', ἠΰτε ταῦρος ὑπὲρ ποταμοῖο νενευκὼς,
χανδὸν ἀμέτρητον δέχεται ποτὸν, εἰσόκε νηδὺς
ὀμφαλὸν ἐκρήξειε, χέῃ δ' ὑπεραχθέα φόρτον.
Ὠγύγιος δ' ἄρα μῦθος ἐν αἰζηοῖσι φορεῖται,
ὡς, ὁπότ' οὐρανὸν ἔσχε Κρόνου πρεσβίστατον αἷμα,
νειμάμενος κασίεσσιν ἑκὰς περικυδέας ἀρχὰς
ἰδμοσύνῃ, νεότητα γέρας πόρεν ἡμερίοισι
κυδαίνων· δὴ γάρ ῥα πυρὸς ληΐστορ' ἔνιπτον,
ἄφρονες· οὐ μὲν τῆς γε κακοφραδίης ἀπόναντο.
Νωθεῖ γὰρ κάμνοντες ἀμορβεύοντο λεπάργῳ
δῶρα· πολύσκαρθμος δὲ κεκαυμένος αὐχένα δίψῃ

ῥώετο· φωλειοῖσι δ' ἰδὼν ὀλκήρεα θῆρα
οὐλοὸν, ἐλλίτανευε κακῇ ἐπαλαλκέμεν ἄτῃ
σαίνων· αὐτὰρ ὁ βρῖθος, ὃ δή ῥ' ἀνεδέξατο νώτοις,
ᾔτεεν ἄφρονα δῶρον· ὁ δ' οὐκ ἀπανήνατο χρειοῖ.
Ἐξότε γηραλέον μὲν ἀπὸ φλόον ἑρπετὰ βάλλει
ὁλκήρη, θνητοὺς δὲ κακὸν περὶ γῆρας ὀπάζει·
νοῦσον δ' ἀργαλέην βρωμήτορος οὐλομένη θὴρ
δέξατο, καί τε τυπῇσιν ἀμυδροτέρῃσιν ἰάπτει.
Νῦν δ', ἄγε, χερσύδροιο καὶ ἀσπίδος εἴρεο μορφὰς
ἰσαίας· πληγῇ δὲ κακήθεα σήμαθ' ὁμαρτεῖ·
πᾶσα γὰρ αὐαλέη ῥινὸς περὶ σάρκα μυσαχθὴς
νειόθι πιτναμένη μυδόεν τεκμήρατο νύγμα,
σηπεδόσι φλιδόωσα· τὰ δ' ἄλγεα φῶτα δαμάζει
μυρία πυρπολέοντα· θοῶς δ' ἐπὶ γυῖα χέονται
πρηδόνες, ἄλλοθεν ἄλλαι ἐπημοιβοὶ κλονέουσαι.
Ὃς δ' ἤτοι τὸ πρὶν μὲν ἐπὶ βροχθώδεϊ λίμνῃ
ἄσπειστον βατράχοισι φέρει κότον· ἀλλ' ὅταν ὕδωρ
σείριος ἀζήνῃσι, τρύγη δ' ἐνὶ πυθμένι λίμνης,
καὶ τόθ' ὅγ' ἐν χέρσῳ τελέθει ψαφαρός τε καὶ ἄχρους,
θάλπων ἠελίῳ βλοσυρὸν δέμας· ἐν δὲ κελεύθοις
γλώσσῃ ποιφύγδην νέμεται διψήρεας ὄγμους.
Τὸν δὲ μέτ' ἀμφίσβαιναν ὀλίζονα καὶ μινύθουσαν
δήεις ἀμφικάρηνον, ἀεὶ γλήναισιν ἀμυδρήν·
ἀμβλὺ γὰρ ἀμφοτέρωθεν ἐπιπρονένευκε γένειον
νόσφιν ἀπ' ἀλλήλων· χροιή γε μὲν ἠΰτε γαίης,
ῥωγαλέον φορέουσα περιστιγὲς αἰόλον ἔρφος.
Τὴν μὲν, ὅθ' ἁδρύνηται, ὀροιτύποι, οἷα βατῆρα
κόψαντες ῥάδικα πολυστεφέος κοτίνοιο,
δέρματος ἐσκύλευσαν, ὅτε πρώτιστα πέφανται,
πρόσθε βοῆς κόκκυγος ἐαρτέρου· ἡ δ' ὀνίνησι

ῥινῷ δυσπαθέοντας, ὅτ' ἐν παλάμῃσιν ἀεργοὶ
μάλκαι ἐπιπροθέωσιν ὑπὸ κρυμοῖο δαμέντων,
ἠδ' ὁπόταν νεύρων ξανάᾳ κεχαλασμένα δεσμά.
Δήεις καὶ σκυτάλην ἐναλίγκιον ἀμφισβαίνῃ
εἶδος, ἀτὰρ πάχετός γε καὶ οὐτιδανὴν ἐπὶ σειρὴν
πάσσον· ἐπεὶ σκυτάλης μὲν ὅσον σμινύοιο τέτυκται
στειλειῆς πάχετος, τῆς δ' ἕλμινθος πέλει ὄγκος,
ἠὲ καὶ ἔντερα γῆς οἷα τρέφει ὄμβριμος αἶα.
Οὐ γὰρ, ὅταν χαράδρεια λίπῃ καὶ ῥωγάδα πέτρην
ἦρος ἀεξομένου, ὁπόθ' ἑρπετὰ γαῖα φαείνει,
ἀκρέμονος μαράθοιο χυτὸν περιβόσκεται ἔρνος,
εὖτ' ἂν ὑπ' ἠελίοιο περὶ φλόον ἄψεα βάλλῃ,
ἀλλ' ἥγ' ἀρπέζαις τε καὶ ἐν νεμέεσσι πεσοῦσα
φωλείει βαθύϋπνος, ἀπ' εἰκαίης δὲ βοτεῖται
γαίης, οὐδ' ἀπὸ δίψος ἀλέξεται ἱεμένη περ.
Τεκμαίρου δ' ὀλίγον μὲν ἀτὰρ προφερέστατον ἄλλων
ἑρπηστῶν βασιλῆα· τὸ μὲν δέμας ὀξυκάρηνος,
ξανθὸς, ἐπὶ τρία δῶρα φέρων μῆκός τε καὶ ἰθύν.
Οὐκ ἄρα δὴ κείνου σπειραχθέα κνώδαλα γαίης
ἰϋγὴν μίμνουσιν, ὅτ' ἐς νομὸν ἠὲ καὶ ὕλην,
ἠὲ καὶ ἀρδηθμοῖο, μεσημβρινὸν ἀΐξαντος,
μείρονται· φύξῃ δὲ παλιντροπέες φορέονται.
Τύμματι δ' ἐπρήσθη φωτὸς δέμας· αἱ δ' ἀπὸ γυίων
σάρκες ἀποῤῥείουσι πελιδναί τε ζοφεραί τε·
οὐδέ τις οὐδ' οἰωνὸς ὑπὲρ νέκυν ἴχνια τείνας,
αἰγυπιοὶ, γῦπές τε, κόραξ τ' ὀμβρήρεα κρώζων,
οὐδὲ μὲν ὅσσα τε φῦλ' ὀνομάζεται οὔρεσι θηρῶν,
δαίνυνται· τοῖόν περ ἀΰτμένα δεινὸν ἐφείη.
Εἰ δ' ὀλοὴ βούβρωστις ἀΐδρείηφι πελάσσοι,
αὐτοῦ οἱ θάνατός τε καὶ ὠκέα μοῖρα τέτυκται.

Κῆρα δέ τοι δρυΐναο πιφαύσκεο, τόν τε χέλυδρον
ἐξέτεροι καλέουσιν· ὁ δ' ἐν δρυσὶν οἰκία τεύξας
ἢ ὅγε που φηγοῖσιν, ὀρεσκεύει περὶ βήσσας.
Ὕδρον μιν καλέουσι, μετεξέτεροι δὲ χέλυδρον·
ὅστε, βρύα προλιπὼν καὶ ἕλος καὶ ὁμήθεα λίμνην,
ἀγρώσσων λειμῶσι μολουρίδας ἢ βατραχῖδας,
σπέρχεται ἐκ μύωπος ἀήθεα δέγμενος ὁρμήν.
Ἔνθα κατὰ πρέμνον κοίλης ὑπεδύσατο φηγοῦ
ὀξὺς ἀλεὶς, κοῖτον δὲ βαθεῖ ἐνεδείματο θάμνῳ·
αἰθαλόεις μὲν νῶτα, κάρη γε μὲν ἀρπιδὲς αὔτως
ὕδρῳ εἰσκόμενον· τὸ δ' ἀπὸ χροὸς ἐχθρὸν ἄηται,
οἷον ὅτε πλαδόωντα περὶ σκύλα καὶ δέρη ἵππων
γναπτόμενοι μυδόωσιν ὑπ' ἀρβήλοισι λάθαργοι.
Ἤτοι ὅτ' ἐν κώληπος ἢ ἐν ποδὸς ἴχνεϊ τύψῃ,
χρωτὸς ἀπὸ πνιγόεσσα κεδαιομένη φέρετ' ὀδμή·
τοῦ δ' ἤτοι περὶ τύμμα μέλαν κορθύεται οἶδος·
ἐν δὲ νόον πεδόωσιν ἀλυσθαίνοντος ἀνίαι
ἐχθόμεναι· χροιὴ δὲ μόγῳ αὐαίνεται ἀνδρός·
ῥινοὶ δὲ πλαδόωσιν ἐπὶ χροΐ· τοῖά μιν ἰὸς
ὀξὺς ἀεὶ νεμέθων ἐπιβόσκεται· ἀμφὶ καὶ ἀχλὺς
ὄσσε κατακρύπτουσα κακοσταθέοντα δαμάζει·
οἱ δέ τε μηκάζουσι, περιπνιγέες τε πέλονται·
οὖρα δ' ἀπέστυπται· τοτὲ δ' ἔμπαλιν ὑπνώοντες
ῥέγκουσιν, λυγμοῖσι βαρυνόμενοι θαμέεσσιν,
ἢ ἀπερευγόμενοι ἔμετον χολοειδέα δειρῆς,
ἄλλοτε δ' αἱματόεντα· κακὴ δ' ἐπιδίψιος ἄτη
ἰσχατιῇ μογέουσι τρόμον κατεχεύατο γυίοις.

Φράζεο δὲ χλοάοντα δαεὶς κυανόν τε δράκοντα,
ὅν ποτε Παιήων λασίῃ ἐνεθρέψατο φηγῷ
Πηλίῳ ἐν νιφόεντι Πελεθρόνιον κατὰ βῆσσαν.

Ἤτοι ὅγ' ἄγλαυρος μὲν ἐείδεται, ἐν δὲ γενείῳ
τρίστοιχοι ἑκάτερθε περιστιχόωσιν ὀδόντες·
πιόνα δ' ἐν σκυνίοισιν ὑπ' ὄθματα· νέρθε δὲ πώγων
αἰὲν ὑπ' ἀνθερεῶνι χολοίβαφος· οὐ μὲν ὅγ' αὔτως
ἐγχρίμψας ἤλγυνε, καὶ ἢν ἔκπαγλα χαλεφθῇ·
βληχρὸν γὰρ μυὸς οἷα μυχηβόρου ἐν χροῒ νύγμα
εἴδεται αἱμαχθέντος ὑπὸ κραντῆρος ἀραιοῦ.
Τῷ μέν τ' ἔκπαγλον κοτέων βασιλήϊος ὄρνις
αἰετὸς ἐκ παλαχῆς ἐπαΐξεται, ἀντία δ' ἐχθρὴν
δῆριν ἄγει γενύεσσιν, ὅταν βλώσκοντα καθ' ὕλην
δέρκηται· πάσας γὰρ ὅγ' ἠρήμωσε καλιὰς,
αὔτως ὀρνίθων τε τόκον κτίλα τ' ὠεὰ βρύκων.
Αὐτὰρ ὁ τοῦ καὶ ῥῆνα καὶ ἠνεμόεντα λαγωὸν
ῥεῖα δράκων ἤμερσε νέον μάρψαντος ὄνυξι,
θάμνου ὑπαΐξας· ὁ δ' ἀλεύεται· ἀμφὶ δὲ δαιτὸς
μάρνανθ'· ἱπτάμενον δὲ πέριξ ἀτέλεστα διώκει
σπειρηθεὶς καὶ λοξὸν ὑποδρὰξ ὄμμασι λεύσσων.
Εἴ γε μὲν Ἡφαίστοιο χαλαίποδος ἐν πτυχὶ νήσου
βήσεαι ἠὲ Σάμον δυσχείμερον, αἵ τ' ἐνὶ κόλπῳ
Θρηϊκίῳ βέβληται, ἑκὰς Ῥησκυνθίδος Ἥρης,
Ἕβρος ἵνα Ζωναῖά τ' ὄρη χιόνεσσι φάληρα,
καὶ δρύες Οἰαγρίδαο, τόθι Ζηρύνθιον ἄντρον,
δήεις κεγκρίνεω δολιχὸν τέρας, ὅν τε λέοντα
αἰόλον αὐδάξαντο, περίστικτον φολίδεσσι·
τοῦ πάχετος μῆκός τε πολύτροπον· αἶψα δὲ σαρκὶ
πυθεδόνας κατέχευε δυσαλθέας· αἱ δ' ἐπὶ γυίοις
ιβόροι βόσκονται ἀεὶ δ' ὑπὸ νηδύσιν ὕδρωψ
ελγεσιν ἐμβαρύθουσα μέσον κατὰ ὀμφαλὸν ἵζει.
Ἤτοι ὅτ' ἠελίοιο θερειτάτη ἵσταται ἀκτὶς,
οὔρεα μαιμώσσων ἐπινίσσεται ὀκριόεντα,

αἵματος ἰσχανόων, καὶ ἐπὶ κτίλα μῆλα δοκεύων,
ἢ Σάου ἠὲ Μοσύχλου ὅτ' ἀμφ' ἐλάτῃσι μακεδναῖς
ἄγραυλοι ψύχωσι, λελοιπότες ἔργα νομάων,
μή σύ γε θαρσαλέος περ ἐὼν θέλε βήμεναι ἄντην
μαινομένου· μή δή σε καταπλέξῃ καὶ ἀνάγχῃ
πάντοθε μαστίζων οὐρῇ δέμας, ἐν δὲ καὶ αἷμα
λαιφάξῃ, κληῗδας ἀναῤῥήξας ἑκάτερθεν.
Φεῦγε δ' ἀεὶ σκολιήν τε καὶ οὐ μίαν ἀτραπὸν ἴλλων,
δοχμὸς ἀνακρούων θηρὸς πάτον· ἦ γὰρ ὅ δεσμοῖς
βλάπτεται ἐν καμπῇσι πολυστρέπτοισιν ἀκάνθης,
ἰθεῖαν δ' ὤκιστος ἐπιδρομάδην στίβον ἕρπει.
Τοῖος Θρηϊκίῃσιν ὄφις νήσοισι πελάζει.
Ἔνθα καὶ οὐτιδανοῦ περ ἀπεχθέα βρύγματ' ἔασιν
ἀσκαλάβου· τὸν μέν τ' ἐρέει φάτις οὕνεκ' Ἀχαιὴ
Δημήτηρ ἔβλαψεν, ὅθ' ἄψεα σίνατο παιδὸς
Καλλίχορον περὶ φρεῖαρ, ὅτ' ἐν Κελεοῖο θεράπναις
ἀρχαίη Μετάνειρα θεὴν δείδεκτο περίφρων.
Ἀλλά γε μὴν ἄβλαπτα κινώπετα βόσκεται ὕλην,
δρυμοὺς καὶ λασιῶνας ἀμορβαίους τε χαράδρας,
οὓς ἔλοπας λίβυάς τε πολυστεφέας τε μυαγροὺς
φράζονται, σύν τ' ὅσσοι ἀκοντίαι ἠδὲ μόλουροι,
ἠδ' ἔτι που τυφλῶπες ἀπήμαντοι φορέονται.
Τῶν μὲν ἐγὼ θρόνα πάντα καὶ ἀλθεστήρια νούσων,
φύλλα τε ῥιζοτόμον τε διείσομαι ἀνδράσιν ὥρην,
πάντα διαμπερέως καὶ ἀπηλεγές, οἷσιν ἀρήγων
ἀλθήσῃ νούσοιο κατασπέρχουσαν ἀνίην.
Τὰς μὲν ἔτι βλύζοντι φόνῳ περιαλγέϊ ποίας
δρέψασθαι νεόκμητα, (τὸ γὰρ προφερέστατον ἄλλων,)
χώρῳ ἵνα κνῶπες θαλερὴν βόσκονται ἀν' ὕλην.
Πρώτην μὲν Χείρωνος ἐπαλθέα ῥίζαν ἑλέσθαι,

Κενταύρου Κρονίδαο φερώνυμον, ἥν ποτε Χείρων
Πηλίου ἐν νιφόεντι κιχὼν ἐφράσσατο δειρῇ·
τῆς μὲν ἀμαρακόεσσα χυτὴ περιδέδρομε χαίτη,
ἄνθεα δὲ χρύσεια φαείνεται· ἡ δ' ὑπὲρ αἴης
ῥίζα καὶ οὐ βυθόωσα Πελεθρόνιον νάπος ἴσχει.
Ἣν σὺ καὶ αὐαλέην, ὁτὲ δ' ἔγχλοον ὅλμῳ ἀράξας,
φυρσάμενος κοτύλην πιέειν μενοεικέος οἴνης·
παντὶ γὰρ ἄρκιός ἐστι· τὸ μὲν πανάκειον ἔπουσιν.
Ἤτοι ἀριστολόχεια παλίσκιος ἐνδατέοιτο,
φύλλα τε κισσήεντα περικλυμένοιο φέρουσα·
ἄνθεα δ' ὑσγίνῳ ἐνερεύθεται· ἡ δέ οἱ ὀδμὴ
σκίδναται ἐμβαρύθουσα· μέσον δ' ὡς ἀχράδα καρπὸν
μυρτάδος ἐξ ὄχνης ἐπιόψεαι ἢ σύ γε βάκχης·
ῥίζα δὲ θηλυτέρης μὲν ἐπιστρογγύλλεται ὄγκῳ,
ἄρσενι δ' αὖ δολιχή τε καὶ ἂμ πυγόνος βάθος ἴσχει,
πύξου δὲ χροιῇ προσαλίγκιος Ὠρικίοιο.
Τὴν ἤτοι ἔχιός τε καὶ αἰνοπλῆγος ἐχίδνης
ἀγρεύσεις ὄφελος περιώσιον· ἔνθεν ἀποῤῥὼξ
δραχμαίη μίσγοιτο ποτῷ ἐνὶ κιῤῥάδος οἴνης.
Ναὶ μὴν καὶ τρίσφυλλον ὀπάζεο κνωπὶν ἀρωγὴν,
ἠέ που ἐν τρήχοντι πάγῳ ἢ ἀποσφάγι βήσσῃ,
τὴν ἤτοι μινυανθὲς, ὁ δὲ τριπέτηλον ἐνίσπει,
χαίτην μὲν λωτῷ, ῥυτῇ γε μὲν εἴκελον ὀδμήν.
Ἤτοι ὅτ' ἄνθεα πάντα καὶ ἐκ πτίλα ποικίλα χεύῃ,
οἷόν τ' ἀσφάλτου ἀπερεύγεται· ἔνθα κολούσας
σπέρμαθ' ὅσον κύμβοιο τραπεζήεντος ἑλέσθαι
καρδόπῳ ἐντρίψας πιέειν ὀφίεσσιν ἀρωγήν.
Νῦν δ' ἄγε τοι ἐπίμικτα νόσων ἀλκτήρια λέξω.
Θριναχίην μὲν ῥίζαν ἕλευ γυιαλθέα θάψου
σμώξας, ἐν δὲ σπέρμα χυτὸν λευκανθέος ἄγνου,

νῆριν, πηγάνιόν τε περίβρυες, ἐν δέ τε θύμβρης
δρεψάμενος βλαστὸν χαμαιευνάδος, ἥτε καθ' ὕλην
οἵας θ' ἑρπύλλοιο περὶ ῥάδικας ἀέξει.
Ἄγρει δ' ἀσφοδέλοιο διανθέος ἄλλοτε ῥίζαν,
ἄλλοτε καὶ καυλεῖον ὑπέρτερον ἀνθερίκοιο.
πολλάκι δ' ἐν καὶ σπέρμα, τό τε λοβὸς ἀμφὶς ἀέξει·
ἠὲ καὶ ἐλξίνην, τήν τε κλύβατιν καλέουσιν,
ὕδασι τερπομένην καὶ ἀεὶ θάλλουσαν ἰάμνοις·
πῖνε δ' ἐνιτρίψας κοτυλήρυτον ὄξος ἀφύσσων
ἢ οἴνης· ῥέα δ' αὖτε καὶ ὕδατι χῆρας ἀλύξαις.
Ἐσθλὴν δ' Ἀλκιβίου ἔχιος περιφράζεο ῥίζαν,
τῆς καὶ ἀκανθοβόλος μὲν ἀεὶ περιτέτροφε χαίτη,
λείρια δ' ὡς ἴα τοῖα περιστρέφει· ἡ δὲ βαθεῖα
καὶ ῥαδινὴ ὑπένερθεν ἀέξεται οὔδεϊ ῥίζα.
Τὸν μὲν ἔχις βουβῶνος ὑπὲρ νεάτοιο χαράξας
ἄντλῳ ἐνυπνώοντα χυτῆς παρὰ τέλσον ἀλωῆς
εἶθαρ ἀπέπνευσεν καμάτου βίῃ· αὐτὰρ ὁ γαίης
ῥίζαν ἐρυσσάμενος τὸ μὲν ἕρκεϊ θρύψεν ὀδόντων
θηλάζων, τὸ δὲ πέσκος ἔσω ἐνὶ κάββαλεν ἕλκει.
Ἦ μὴν καὶ πρασίοιο χλοανθέος ἔρνος ὀλόψας
χραισμήσαις ὀφίεσσι, πιὼν ἀργῆτι σὺν οἴνῳ·
ἥ τε καὶ ἀστόργοιο κατείρυσεν οὔθατα μόσχου
πρωτογόνου, στέργει δὲ περισφαραγεῦσα γάλακτι·
τὴν ἤτοι μελίφυλλον ἐπικλείουσι βοτῆρες,
οἱ δὲ μελίκταιναν· τῆς γὰρ περὶ φύλλα μέλισσαι
ὀδμῇ θελγόμεναι μέλιτος ῥοιζηδὸν ἵενται.
Ἠὲ σύ γ' ἐγκεφάλοιο πέριξ μήνιγγας ἀραιὰς
ὄρνιθος λάζοιο κατοικίδος ἄλλοτ' ὁμόρξεις
ψῆγμα πολυκνήμου, καὶ ὀρείγανον, ἢ ἀπὸ κάπρου
ἥπατος ἀκρότατον κέρσας λοβὸν, ὅς τε τραπέζης

ἐκφύεται, νεύει δὲ χολῆς σχεδὸν ἠδὲ πυλάων·
καὶ τὰ μὲν ἄρ σύμμικτα πιεῖν ἢ ἄνδιχα κόψας
ὄξεος ἢ οἴνης· πλεῖον δ' ἄκος ἕψεται οἴνης.
Ἐν δὲ φόβην ἐρύσασθαι ἀειθαλέος κυπαρίσσου
ἐς ποτὸν, ἢ πάνακες, ἢ κάστορος οὐλοὸν ὄρχιν
ἢ ἵππου, τὸν Νεῖλος ὑπὲρ Σάϊν αἰθαλόεσσαν
βόσκει, ἀρούρῃσιν δὲ κακὴν ἐπιβάλλεται ἅρπην·
ὅς τε καὶ ἐκ ποταμοῖο λιπὼν ζάλον ἰλυόεντα,
χιλοὶ ὅτε χλοάουσι, νέον δ' ἀπεχεύατο ποίην,
τόσσον ἐπιστείβων λείπει βάθος, ὁσσάτιόν περ
ἐκνέμεται γενύεσσι παλίσσυτον ὄγμον ἐλαύνων.
Τοῦ μὲν ἀποπροταμὼν δραχμῆς βάρος ἰσοφαρίζειν,
ὕδατι δ' ἐμπίσαιο, κύτει ἐν ἀολλέα κόψας.
Μηδὲ σύ γ' ἀβροτάνου ἐπιλήθεο, μηδέ τι δάφνης
καρπὸν ἀραιοτέρης· μάλα δ' ἂν καὶ ἀμάρακος εἴη
χραισμήεις πρασιῇς τε καὶ ἀνδήροισι χλοάζων·
ἐν δὲ τίθει τάμισον σκίνακος νεαροῖο λαγωοῦ,
ἢ προκὸς ἢ νεβροῖο, πάροιθ' ἀπὸ λύματα κόψας,
ἢ ἐλάφου νηδὺν, τὴν δὴ καλέουσιν ἐχῖνον,
ἄλλοι δ' ἐγκατόεντα κεκρύφαλον· ὧν ἀπερύσσας
δραχμάων ὅσσον τε δύω καταβάλλεο μοίρας
τέτρασιν ἐν κυάθοις μέθυος πολιοῦ ἐπιμίξας,
ἠὲ καὶ ἐξ ἐλάφοιο ταμὼν πηρῖνα θοραίην.
Μηδέ σέ γε χραίσμῃ πολίου λάθοι ἠὲ κέδροιο
ἀρκευθὶς, σφαίρῃ τε θερειλεχέος πλατάνοιο,
σπέρματα βουπλεύρου τε καὶ Ἰδαίης κυπαρίσσου·
πάντα γὰρ ἀλθήσει καὶ ἀθέσφατον ἐκ μόγον ὤσει.
Τὴν δὲ μετεξετέρην θανάτου φύξιν τε καὶ ἀλκὴν
φράζεο, κολλυβάτειαν ἑλὼν τροχαλῷ δ' ἐνὶ λίγδῳ
σώχειν, ἐν δέ τέ οἱ κοτύλην πτισανοιο χέασθαι,

ἐν δὲ δύω κυάθεια παλαισταγέος οἴνοιο,
ἐν δὲ καὶ ἀργέσταο λίπευς ἰσόμοιρον ἐλαίου,
φύρσας δὲ πληγῇσι χολοιβόρον ἰὸν ἐρύξεις.
Ἄγρει δ' ἐξάμορον κοτύλης εὐώδεα πίσσαν,
καὶ χλοεροῦ νάρθηκος ἀπὸ μέσον ἦτρον ὀλόψας,
ἠὲ καὶ ἱππείου μαράθου πολυαυξέα ῥίζαν,
κεδρίσιν ἐντρίψας ἐλεοθρέπτου τε σελίνου
σπέρματα, μεστωθὲν δὲ χάδοι βάθος ὀξυβάφοιο.
Ἔνθα καὶ ἱππείου προταμὼν σπερμεῖα σελίνου,
δραχμάων δὲ δύω σμύρνης ἐχεπευκέος ἄχθη,
ἐν δὲ θερειγενέος καρπὸν κεράσαιο κυμίνου
στήσας ἠὲ χύδην τε καὶ ἄστατον ἀμφικυκήσας·
πῖνε δὲ μιξάμενος κυάθῳ τρὶς ἀφύξιμον οἴνην.
Νάρδου τ' εὐστάχυος δραχμήϊον ἄχθος ἑλέσθαι
σὺν δὲ καὶ ὀκταπόδην ποταμοῦ ἀποσυληθέντα
καρκίνον ἐνθρύψαιο νεοβδάλτοιο γάλακτος,
ἶρίν θ', ἣν ἔθρεψε Δρίλων καὶ Νάρονος ὄχθη,
Σιδονίου Κάδμοιο θεμείλιον Ἁρμονίης τε·
ἔνθα δύω δασπλῆτε νομὸν στείβουσι δράκοντε.
Λάζεο δ' ἀνθεμόεσσαν ἄφαρ τανύφυλλον ἐρείκην,
ἥν τε μελισσαῖος περιβόσκεται οὐλαμὸς ἕρπων·
καὶ μυρίκης λάζοιο νέον πανακαρπέα θάμνον,
μάντιν ἐνὶ ζωοῖσι γεράσμιον· ᾗ ἐν Ἀπόλλων
μαντοσύνας Κοροπαῖος ἐθήκατο καὶ θέμιν ἀνδρῶν·
μὶξ δὲ κονυζῆεν φυτὸν ἔγχλοον, ἠδὲ καὶ ἀκτῆς
καυλοὺς ἠνεμόεντας, ἰδὲ πτίλα πολλὰ καὶ ἄνθη
σαμψούχου κύτισόν τε καὶ εὐγλαγέας τιθυμάλλους·
πάντα δὲ λίγδῳ θρύπτε, καὶ ἐν σκαφίδεσσι δοχαίαις
φαρμάσσων μέθυ κεῖνο χοὸς δεκάτῃ ἐνὶ μοίρῃ.
Ἀλλ' ἤτοι γερύνων καναχοὶ περιάλλα τοκῆες

βάτραχοι ἐν χύτρῃσι καθεψηθέντες ἄριστοι
βάμματι· πολλάκι δ' ἧπαρ ἐνὶ σχεδίῃ ποθὲν οἴνῃ,
ἢ αὐτοῦ σίνταο κάρη κακὸν ἄλλοτε νύμφαις
ἐμπιυθὲν, τοτὲ δ' οἴνου ἐνὶ σταγόνεσσιν ἀρήξει.
Μή σύ γ' ἑλιχρύσοιο λιπεῖν πολυδεύκεος ἄνθην,
κόρκορον ἢ μύοντα, πανάκτειόν τε κονίλην,
ἥν τε καὶ Ἡράκλειον καὶ ὀρείγανον ἀμφενέπουσιν
σὺν καὶ ὄνου πετάλειον ὀρείγανον, αὖά τε θύμβρης
στρομβεῖα ψώχοιο, κακῆς ἐμφόρβια νούσου.
Ἄγρει μὰν ὀλίγαις μηκωνίσι ῥάμνον ἔΐσην
ἑρσομένην, ἀργῆτι δ' ἀεὶ περιτέτροφεν ἄνθει·
τὴν ἤτοι φιλέταιρον ἐπίκλησιν καλέουσιν
ἀνέρες, οἳ Τμώλοιο παραὶ Γύγαό τε σῆμα
Παρθένιον ναίουσι λέπας, τόθι Κίλβιν ἀεργοὶ
ἵπποι χιλεύουσι, καὶ ἀντολαί εἰσι Καΰστρου.
Νῦν δ' ἄγε τοι ῥίζας ἐρέω ὀφίεσσιν ἀρωγούς.
Ἔνθα δύω ἐχίεια πιφαύσκεο· τῆς δὲ τὸ μέν που
ἀγχούσῃ προσέοικεν ἀκανθήεν πεταλεῖον·
παῦρον ἐπεὶ τυτθόν τε καὶ ἐν χθονὶ πυθμένα τείνει.
Ἡ δ' ἑτέρη πετάλοισι καὶ ἐν καλύκεσσι θάλεια,
ὑψηλὴ· ὀλίγῳ δὲ πέριξ καλχαίνεται ἄνθει·
βλάστη δ' ὡς ἔχιος, σφεδανὸν δ' ἐφύπερθε κάρηνον.
Τῶν μὲν ἀπ' ἀνδρακάδα προταμὼν ἰσήρεα, χραισμεῖ,
ἢ σφέλᾳ ἢ ὅλμῳ κεάσας ἢ ῥωγάδι πέτρῃ.
Ἠὲ σύ γ' ἠρύγγοιο καὶ ἀλθήεντος ἀκάνθου
ῥίζαν λειήναιο, φέροις δ' ἰσοῤῥεπὲς ἄχθος
ἀμφοῖν, καὶ κλώθοντος ἐν ἀρπέζαισιν ἐρίνου.
Λάζεο δ' εὐκνήμοιο κόμην βρίθουσαν ὀρείης,
καὶ σπέραδος Νεμεαῖον ἀειφύλλοιο σελίνου,
σὺν δὲ καὶ ἀννήσοιο τὸ διπλόον ἄχθος, ἀείρας

ῥίζαις ὁλκήεσσαν ὑπὸ πλάστιγγα πεσοῦσαν·
καὶ τὰ μὲν ὀργάζοιο, καὶ εἰν ἐνὶ τεύχεϊ μίξας,
ἄλλοτε μέν τ' ἐχίων ὀλοὸν σίνος, ἄλλοτε τύμμα
σκορπιόεν, τά τε δάγματ' ἐπαλθήσαιο φάλαγγος,
τριπλόον ἐνθρύπτων ὀδελοῦ βάρος ἔνδοθεν οἴνης.
Φράζεο δ' αἰγλήεντα χαμαίλεον ἠδὲ καὶ ὀρφνόν·
δοιοὶ δ' ἀμφὶς ἔασιν· ὁ μὲν ζοφοειδέλος ὠπὴν
ἤϊκται σκολύμῳ, τροχεὴν δ' ἀπεχεύατο χαίτην·
ῥίζα δέ οἱ βριαρή τε καὶ αἴθαλος· ἡ δ' ὑπὸ κνημοῖς
σκαιοῖς ἐντελέθει φυξήλιος ἐν νεμέεσσι.
Τὸν δ' ἕτερον δήεις αἰεὶ πετάλοισιν ἀγαυρόν·
μέσσῃ δ' ἐν κεφαλῇ φύεται πεδόεσσα μαλοβρή·
ῥίζα δ' ὑπαργήεσσα, μελίζωρος δὲ πάσασθαι.
Τῶν δὴ κυάνεον μὲν ἀναίνεο· τῆς δ' ἀπὸ φάρσος
δραχμαῖον ποταμοῖο πιεῖν ὑδάτεσσι ταράξας.
Ἄλλην δ' Ἀλκιβίοιο φερώνυμον αἵρεο ποίην,
δράγμα χερὸς πλήσας, παύρῳ δ' ἐνὶ νέκταρι πίνοις.
Τὴν μὲν ἐπὶ σκοπέλοισι Φαλακραίοισιν ἐπακτὴρ
Κρύμνης ἄμ πεδίον καὶ ἀνὰ Γράσον, ἠδ' ἵνα θ' ἵππου
λειμῶνες, σκυλάκεσσιν Ἀμυκλαίοισι κελεύων.
κνυζηθμὸν κυνὸς οὖλον ἐπήϊσε θυμολέοντος,
ὅς τε μεταλλεύων αἰγὸς ῥόθον ἐν στίβῳ ὕλης
κανθῷ ἐνὶ ῥαντῆρι τυπὴν ἀνεδέξατ' ἐχίδνης·
καὶ τὴν μὲν κλάγξας ἀφεκὰς βάλε, ῥεῖα δὲ ποίης
φύλλα κατέβρυξεν, καὶ ἀλεύατο φοινὸν ὄλεθρον.
Λάζεο δ' ἔγχλοα φλοιὸν ἐλαιήεντα κρότωνος
συμμίγδην πετάλοισι μελισσοβότοιο δασείης,
ἠὲ καὶ ἠελίοιο τροπαῖς ἰσώνυμον ἔρνος,
ἥ θ' Ὑπεριονίδαο παλιστρέπτοιο κελεύθους
τεκμαίρει γλαυκοῖσιν ἴσον πετάλοισιν ἐλαίης.

Αὔτως δὲ ῥίζαν κοτυληδόνος, ἥ τ' ἀνὰ κρυμὸν
ῥηγνυμένων ὀλοφυδνὰ διήφυσε ποσσὶ χίμετλα.
Δή ποτε δ' ἢ βλωθροῖο πυρίτιδος ἔγχλοα φύλλα,
ἢ σκολοπενδρείοιο φέρειν ἀπὸ καυλὸν ἀμήσας.
Ἄγρει καὶ πάνακες Φλεγυήϊον, ὄῤῥα τε πρῶτος
Παιήων Μέλανος ποταμοῦ παρὰ χεῖλος ἄμερσεν,
Ἀμφιτρυωνιάδαο θέρων Ἰφικλέος ἕλκος,
εὖτε σὺν Ἡρακλῆϊ κακὴν ἐπυράκτεεν ὕδρην.
Εἰ δὲ σύ γε σκύλακας γαλέης ἢ μητέρα λαιδρὴν
ἀγρεύσαις πρόσπταιον, ἀποσκύλαιο δὲ λάχνην
καρφαλέου καθύπερθε πυρὸς σελάοντος αὐτμῆς,
τῆς δ' ἐξ ἔγκατα πάντα βαλὼν καὶ ἀφόρδια γαστρὸς
φύρσον ἁλὸς θείοιο, καὶ ἠελίου δίχα τέρσον,
μή τοι ἐνισκήλῃ νεαρὸν σκίναρ ὠκὺς ἀΐξας.
Ἀλλ' ὁπόταν χρειώ σε κατεμπάζῃ μογέοντα,
σῶχε δία κνήστι σκελετὸν δάκος, οἷά τ' ἀφαυρὸν
σίλφιον ἢ στροφάλιγγα περιξήροιο γάλακτος,
οἴνῳ ἐπικνήθων· τὸ δέ τοι προφερέστατον ἄλκαρ
ἐσσεῖται· πάσας γὰρ ὁμῶς ἀπὸ κῆρας ἀλύξεις.
Πεύθεο δ' εἰναλίης χέλυος κρατέουσαν ἀρωγὴν
δάγματος εἶαρ ἔμεν δολιχῶν ὅσα φῶτας ἀνιγροὺς
ἑρπετὰ σίνονται· τὸ δέ τοι μέγ' ἀλέξιμον εἴη.
Ἤτοι ὅταν βροτολοιγὸν ὑπὲρ πόντοιο χελώνην
αἰγιαλῶν ἐρύσωσιν ἐπὶ ξερὸν ἀσπαλιῆες,
τήνδ' ἀνακυπώσας, κεφαλῆς ἀπὸ θυμὸν ἀράξαι
μαυλίδι χαλκείῃ, βλοσυρὸν δ' ἐξ αἷμα χέασθαι
ἐν κεράμῳ νεοκμῆτι καμινόθεν· ἐκ δὲ πελιδνὸν
οὖρον ἀπηθῆσαι πλαδόων λαεργέϊ μάκτρῃ·
ἧς ἔπι δὴ τέρσαιο διατρυφὲς αἷμα κεάσσας
δραχμιάων πισύρων μίσγων βάρος· ἐν δὲ κυμίνου

δοιὰς ἀγροτέρου, καὶ ἐκ ταμίσοιο λαγωοῦ
τετράμορον δραχμῇσι δύω καταβάλλεο βρῖθος.
Ἔνθεν ἀποτμήγων πιέειν δραχμαῖον ἐν οἴνῃ.
Καὶ τάδε μέν τ' ὀφίεσσιν ἀλεξητήρια δήεις.

Ἔργα δέ τοι σίνταο περιφράζοιο φάλαγγος
σήματά τ' ἐν βρυγμοῖσιν· ἐπεί ῥ' ὁ μὲν αἰθαλόεις ῥὼξ
κέκληται, πισσῆεν, ἐπασσυτέροις ποσὶν ἕρπων·
γαστέρι δ' ἐν μεσάτῃ ὀλοοῖς ἔσκληκεν ὀδοῦσι.
Τοῦ δὲ καὶ ἐγχρίμψαντος, ἀνούτητῳ ἴκελος χρὼς
μίμνει ὅμως, τὰ δ' ἔνερθε φάη ὑποφοινίσσονται·
φρίκη δ' ἐν ῥέθεϊ σκηρίπτεται· αὐτίκα δὲ χρὼς
μέζεά τ' ἀνδρὸς ὕπερθε τιταίνεται· ἐν δέ τε καυλὸς
φύρματι μυδαλέος προϊάπτεται· ἰσχία δ' αὔτως
μάλκη ἐνισκίμπτουσα κατήριπεν ἔχματα γούνων.

Ἀστέριον δέ φιν ἄλλο πιφαύσκεο· τεῦ δ' ἐπὶ νώτῳ
λεγνωταὶ στίλβουσι διαυγέες ἐν χροῒ ῥάβδοι·
βρύξαντος δ' ἀΐδηλος ἐπέδραμεν ἀνέρι φρίκη·
ἐν δὲ κάρος κεφαλῇ· γούνων δέ θ' ὑπέκλασε δεσμά.

Κυάνεον δέ τοι ἄλλο πεδήορον ἀμφὶς ἀΐσσει
λαχνῆεν· δεινὸν δὲ φέρει καὶ ἐπὶ χροῒ νύγμα,
ὅντινα γυιώσῃ· κραδίη δέ οἱ ἐν βάρος ἴσχει·
νὺξ δὲ περὶ κροτάφοις· ἔμετον δ' ἐξήρυγε δειρῆς,
λοιγὸν ἀραχνήεντα· νέμει δέ οἱ ἐγγὺς ὄλεθρον.

Ἀγρώστης γε μὲν ἄλλος, ὃ δὴ λύκου εἴσατο μορφῇ
μυιάων ὀλετῆρος· ὀπιπτεύει δὲ μελίσσας,
ψῆνας, μύωπάς τε καὶ ὅσσ' ἐπὶ δεσμὸν ἵκηται.
Ἄκμητον δ' ἐπὶ τύμμα φέρει μεταμώνιον ἀνδρί.

Ἄλλο γε μὴν δύσδηρι, τὸ δὲ σφήκειον ἔπουσι,
πυρσὸν ἅλις, σφηκὶ προσαλίγκιον ὠμοβορῆϊ,
ὅς δὴ θαρσαλέην γενεὴν ἐκμάσσεται ἵππου·

ἵπποι γὰρ σφηκῶν γένεσις, ταῦροι δὲ μελισσῶν
σκήνεσι πυθομένοισι λυκοσπάδες ἐξεγένοντο.
Τοῦ δὲ καὶ οὐτήσαντος ἐπὶ κρατερὸν θέει οἶδος,
νοῦσοί τ' ἐξέτεραι, μετὰ γούνασιν ἄλλοτε παλμὸς,
ἄλλοτε δ' ἀδρανίη· μινύθοντα δὲ τόνδε δαμάζει
ἰσχάτιον κακοεργὸν ἄγων παυστήριον ὕπνον.
Εἰ δ' ἄγε μυρμήκειον, ὃ δὴ μύρμηξιν ἔϊκται,
δειρῇ μὲν πυρόεν, ἄζῃ γε μὲν εἴσατο μορφὴν,
πάντοθεν ἀστερόεντι περιστιγὲς εὐρέϊ νώτῳ·
αἰθαλέη δ' ἐπὶ τυτθὸν ἀείρεται αὐχένα κόρσῃ·
ἄλγεα δὲ προτέροισιν ἴσα κνώπεσσι πελάζει.
Χειροδρόποι δ' ἵνα φῶτες ἄτερ δρεπάνοιο λέγονται
ὄσπρια χέδροπά τ' ἄλλα μεσοχλόου ἐντὸς ἀρούρης,
ἐνθάδ' ἐπασσύτερα φλογερῇ εἰλυμένα χροιῇ
εἴκελα κανθαρίδεσσι φαλάγγια τυτθὰ δίενται.
Τοῦ μὲν ὁμῶς ἔμμοχθον ἀεὶ περὶ δάγμα χέονται
φλύκταιναι· κραδίη δὲ παραπλάζουσα μέμηνε·
γλῶσσα δ' ἄτακτα λέληκε· παρέστραπται δὲ καὶ ὄσσε.
Φράζεο δ' Αἰγύπτοιο τά τε τρέφει οὐλοὸς αἶα
κνώδαλα, φαλαίνῃ ἐναλίγκια, τὴν περὶ λύχνους
ἀκρόνυχος δειπνητὸς ἐπήλασε παιφάσσουσαν·
στεγνὰ δέ οἱ πτερὰ πάντα καὶ ἔγχνοα, τοῖα κονίης
ἢ καὶ ἀπὸ σπληδοῖο φαείνεται, ὅςτις ἐπαύρῃ.
τῇ ἴκελος Περσῆος ὑποτρέφεται πετάλοισι·
τοῦ καὶ σμερδαλέον νεύει κάρη αἰὲν ὑποδρὰξ
ἐσκληκὸς, νηδὺς δὲ βαρύνεται· αὐτὰρ ὃ κέντρον
αὐχένι τ' ἀκροτάτῳ κεφαλῇ τ' ἐνεμάξατο φωτὸς·
ῥεῖα δέ κεν θανάτοιο καὶ αὐτίκα μοῖραν ἐφείη.
Εἰ δ' ἄγε καὶ κέντρῳ κεκορυθμένον ἀλγινόεντι
σκορπίον αὐδήσω, καὶ ἀεικέα τοῖο γενέθλην.

Τῶν ἤτοι λευκὸς μὲν ἀκήριος οὐδ᾽ ἐπιλωβής.
Πυρσὸς δ᾽ ἐν γενύεσσι θοὸν προςεμάξατο καῦσον
ἀνδράσιν αἰθαλόεντα· περισπαίρουσι δὲ λώβῃ
οἷα πυρίβλητοι· κρατερὸν δ᾽ ἐπὶ δίψος ὄρωρεν.
Αὐτὰρ ὅ γε ζοφόεις ἄραδον κακὸν ὤπασε τύψας
ἀνδρί· παραπλῆγες δὲ καὶ ἄφραστοι γελόωσιν.
Ἄλλος δὲ χλοάων τε, καὶ ὁππότε γυῖον ἀράξῃ,
φρῖκος ἐπιπροΐησι· κακὴ δ᾽ ἐπὶ τοῖσι χάλαζα
εἴδεται ἐμπλάζουσα, καὶ εἰ μέγα σείριος ἄζει.
Τοίη οἱ κέντροιο κόπις, τοίῳ δ᾽ ἐπὶ κέντρῳ
σφόνδυλοι ἐννεάδεσμοι ὑπερτείνουσι κεραίης.
Ἄλλος δ᾽ ἐμπέλιος· φορέει δέ τε βοσκάδα νηδὺν
εὐρεῖαν· δὴ γάρ τε ποηφάγος, αἰὲν ἄητος,
γαιοφάγος, βουβῶσι τυπὴν ἀλίαστον ἰάπτει.
Τοίη οἱ βούβρωστις ἐνέσκληκεν γενύεσσι.
Τὸν δ᾽ ἕτερον δήεις ἐναλίγκιον αἰγιαλῆϊ
καρκίνῳ, ὃς μνία λευκὰ ῥόον τ᾽ ἐπιβόσκεται ἅλμης.
Ἄλλοι δ᾽ αὖ ῥαιβοῖσιν ἰσήρεες ἄντα παγούροις
γυῖα βαρύνονται· βαρέαι δ᾽ ἐσκλήκασι χηλαί,]
οἷά τε πετραίοισιν ἐποκριόωσι παγούροις·
τῶν δὴ καὶ γενεὴν ἐξέμμορον, εὖτε λίπωσι
πέτρας καὶ βρύα λεπτὰ πολυῤῥοίζοιο θαλάσσης,
τοὺς ἁλὸς ἐξερύουσι δελαστρέες ἰχθυβολῆες·
αὐτίκα δ᾽ ἀγρευθέντες ἐνὶ γρώνῃσιν ἔδυσαν
μυοδόκοις, ἵνα τέκνα κακόφθορα τῶνδε θανόντων
σκορπίοι ἐξεγένοντο καθ᾽ ἕρκεα λωβητῆρες.
Τὸν δὲ μελίχλωρον· τοῦ γὰρ προμελαίνεται ἄκρη
σφόνδυλος· ἄσβεστον δὲ νέμει πολυκήριον ἄτην
ἀνδράσι, νηπιάχοις δὲ παρασχεδὸν ἤγαγεν αἶσαν.
Ἔχθιστος δ᾽ ὅγε ῥαιβὰ φέρει φλογὶ εἴκελα γυῖα·

οἷς δὴ καὶ νώτοισι περὶ πτερὰ πυκνὰ χέονται
μάσταξι σιτοφάγῳ ἐναλίγκια, τοί θ' ὑπὲρ ἄκρων
ἱπτάμενοι ἀθέρων λεπυρὸν στάχυν ἐκβόσκονται,
Πήδασα καὶ Κισσοῖο κατὰ πτύχας ἐμβατέοντες.
Οἶδά γε μὴν φράσσασθαι ἀλέξια τοῖσι βολάων,
οἷάπερ ἐκ βέμβικος ὀρεστέρου ἠὲ μελίσσης,
ἥ τε καὶ ἐκ κέντρου θάνατος πέλει, εὖτε χαράξῃ
ἄνδρα πέριξ σίμβλοισι πονεύμενον ἠὲ καὶ ἀγροῖς·
κέντρον γὰρ πληγῇ περικάλλιπεν ἐμματέουσα·
κέντρον δὲ ζωήν τε φέρει θάνατόν τε μελίσσαις.
Οἶδά γε μὴν καὶ ἴουλος ἃ μήδεται ἠδ' ὀλοὸς σφὴξ,
πεμφρηδών ὀλίγη τε, καὶ ἀμφικαρὴς σκολόπενδρα,
ἥ τε καὶ ἀμφοτέρωθεν ὀπάζεται ἀνδράσι κῆρα·
νήϊά θ' ὡς σπέρχονται ὑπὸ πτερὰ θηρὶ κιούσῃ.
Τυφλήν τε σμερδνήν τε βροτοῖς ἐπὶ λοιγὸν ἄγουσαν
μυγαλέην, τροχιῇσιν ἐνιθνήσκουσαν ἁμάξης.
Σηπά γε μὴν πεδανοῖσι δομὴν σαύροισιν ἀλύξεις,
καὶ σαλαμάνδρειον δόλιον δάκος αἰὲν ἀπεχθὲς,
ἥ τε καὶ ἀσβέστοιο διὲκ πυρὸς οἶμον ἔχουσα
ἔσσυται ἄκμητός καὶ ἀνώδυνος· οὐδέ τί οἱ φλὸξ
σίνεται ἀσβέστη ῥαγόεν δέρος ἄκρα τε γυίων.
Ναὶ μὴν οἶδ' ὅσα πόντος ἁλὸς ῥοθίοισιν ἑλίσσει,
μυραίνης δ' ἔκπαγλον· ἐπεὶ μογεροὺς ἁλιῆας
πολλάκις ἐμβρύξασα κατεπρήνιξεν ἐπάκτρων,
εἰς ἅλα φυζηθέντας, ἐχετλίου ἐξαναδῦσα.
Εἰ δ' ἔτυμον, κείνην γε σὺν ἰοβόλοις ἐχίεσσι
θόρνυσθαι, προλιποῦσαν ἁλὸς νομὸν, ἠπείροισι.
Τρυγόνα μὴν ὁλοεργὸν, ἁλιῤῥαίστην τε δράκοντα
οἶδ' ἀπαλέξασθαι· φορέει γε μὲν ἄλγεα τρυγὼν,
ἦμος ἐν ὁλκαίοισι λίνοις μεμογηότα κέντρῳ

ἐργοπόνον τύψησιν, ἢ ἐν πρέμνοισι παγείη
δενδρείου, τό γε πολλὸν ἀγαυρότερον θαλέθησι·
τοῦ μὲν ὑπὸ πληγῇσιν ἅτ' ἠελίοιο δαμέντος
ῥίζαι, σὺν δέ τε φυλλὰς ἀποφθίνει· ἀνδρὶ δὲ σάρκες
πυθόμεναι μινύθουσι· λόγος γε μὲν, ὥς ποτ' Ὀδυσσεὺς
ἔφθιτο λευγαλέοιο τυπεὶς ἁλίου ὑπὸ κέντρου.

Οἷσιν ἐγὼ τὰ ἕκαστα διείσομαι ἄρκια νούσων.
Δὴ γὰρ ὅτ' ἀγχούσης θριδακήϊδα λάζεο χαίτην,
ἄλλοτε πενταπέτηλον, ὅτ' ἄνθεα φοινὰ βάτοιο,
ἄρκτιον, ὀξαλίδας τε, καὶ ὁρμενόεντα λύκαψον,
κίκαμά τ', ὄρδειλόν τε περιβρυὲς, ἐν δὲ χαμηλὴν
ῥεῖα πίτυν, φηγοῦ τε βαθὺν περὶ φλοιὸν ἀράξας,
σὺν δ' ἄρα καυκαλίδας τε, καὶ ἐκ σταφυλίνου ἀμήσας
σπέρματα, καὶ τρεμίθοιο νέον πολυειδέα καρπόν·
ἢ ἔτι καὶ φοινίσσον ἅλος καταβάλλεο φῦκος,
ἄχραές τ' ἀδίαντον, ἵν' οὐκ ὄμβροιο ῥαγέντος
λεπταλέη πίπτουσα νοτὶς πετάλοισιν ἐφίζει.
Εἰ δ' ἄγε καὶ σμυρνεῖον ἀειβρυὲς ἢ σύ γε ποίης
λευκάδος ἠρύγγου τε τάμοις ἀθερηΐδα ῥίζαν,
ἄμμιγα καγχρυφόρῳ λιβανώτιδι· μηδ' ἀπαρίνη
μηδ' ἔτι κολλυβάτεια περιβρίθουσά τε μήκων
θυλακὶς ἢ ἐπιτηλὶς ἐπὶ χραίσμησιν ἀπείη.
Σὺν δὲ κράδης κνέουσαν ἀποτμήξαιο κορύνην,
ἢ αὐτοὺς κόκκυγας ἐρινάδος, οἵ τε πρὸ ἄλλης
γόγγυλοι ἐκφαίνουσιν ἀνοιδείοντες ὀπώρης.
Λάζεο καὶ πυράκανθαν, ἰδὲ φλόμου ἄῤῥενος ἄνθην,
ἄμμιγα δ' αἰγίλοπός τε χελιδονίου τε πέτηλα,
δαύκειον, ῥίζας τε βρυωνίδος, ἢ καὶ ἔφηλιν
θηλυτέρων, ἐχθρήν τε χροὸς ὠμόρξατο λεύκην.
Ἐν δὲ περιστερόεντα κατασμώξαιο πέτηλα,

ἢ καὶ ἀλεξιάρης πτόρθους ἀπαμέργεο ῥάμνου·
μούνη γὰρ νήστειρα βροτῶν ἀπὸ κῆρας ἐρύκει.
Ναὶ μὴν παρθενίοιο νεοδρέπτους ὀροδάμνους,
κόρκορον ἢ πεταλῖτιν, ἀμέργεο πολλάκι μίλτου
Δημνίδος, ἣ πάσῃσι πέλει θελκτήριον ἄτης.
Δήποτε καὶ σικύοιο τάμοις ἐχεπευκέα ῥίζαν
ἀγροτέρου· νηδὺν δὲ καὶ ἐμβαρύθουσαν ἀνίης
ἤμυνεν, καὶ καρπὸς εὐῤῥήχου παλιούρου·
σὺν καὶ ἀκανθοβόλος χαίτη νεαλεῖς τ᾽ ὀρόβακχοι.
Σίδης δ᾽ ὑσγινόεντας ἐπημύοντας ὀλόσχους
αὐχενίους, ἵνα λεπτὰ πέριξ ἐνερεύθεται ἄνθη.
Ἄλλοτε δ᾽ ὕσσωπός τε καὶ ἡ πολύγουνος ὄνωνις,
φύλλα τε τηλεφίοιο, νέον τ᾽ ἐν βότρυσι κλῆμα·
ἀγλῖθες, καὶ καρπὸς ὀρειγενέος κορίοιο·
ἢ καὶ λεπτοθρίοιο πολύθρονα φύλλα κονύζης.
Πολλάκι δ᾽ ἢ πέπεριν κόψας νέον, ἢ ἀπὸ Μήδων
κάρδαμον ἐμπίσαιο· σὲ δ᾽ ἂν πολυανθέα γλήχων,
στρύχνον τ᾽, ἠδὲ σίνηπι κακηπελέοντα σαώσαι.
Ἄγρει καὶ πρασιῆς χλοερὸν πράσον· ἄλλοτε δ᾽ αὐτῆς
σπέρμ᾽ ὀλοὸν κνίδης, ἥ θ᾽ ἑψίη ἔπλετο κούροις·
σὺν καί που νιφόεν σκύλλης κάρη, αὐά τε βολβῶν
σπείρεα, καὶ καυλεῖον ὁμοκλήτοιο δράκοντος·
ῥάμνου τ᾽ ἀσπαράγους θαμνίτιδος· ἠδ᾽ ὅσα πεῦκαι
ἀγρότεραι στρόμβοισιν ὑπεθρέψαντο ναπαίοις.
Ἐν δὲ σύ γ᾽ ἐκ ποίης ἀβληχρέος ἔγχλοα ῥίζαν
θηρὸς ἰσαζομένην τμήξαις ἰοειδέϊ κέντρῳ
σκορπίου, ἠὲ σίδας Ψαμαθηΐδας, ἅς τε Τρόφεια
Κῶπαί τε λιμναῖον ὑπεθρέψαντο παρ᾽ ὕδωρ,
ἧπερ Σχοινῆός τε ῥόος Κνώποιό τε βάλλει.
Ὅσσα θ᾽ ὑπ᾽ Ἰνδὸν χεῦμα πολυφλοίσβοιο Χοάσπου

πιστάκι' ἀκρεμόνεσσιν ἀμυγδαλόεντα πέφανται·
καυκαλίδας, σὺν δ' αἰθὰ βάλοις φιμώδεα μύρτα,
κάρφεά θ' ὁρμίνοιο καὶ ἐκ μαράθου βρυόεντος·
εἰρύσιμόν τε, καὶ ἀγροτέρου σπερμεῖ' ἐρεβίνθου
σὺν χλοεροῖς θάμνοισι βάλοις βαρυώδεα ποίην.
Ναὶ μὴν καὶ σίσυμβρα πέλει μειλίγματα νούσων,
σὺν δὲ μελιλώτοιο νέον στέφος, ἠδ' ὅσα χαύνης
οἰνάνθης βρύα λευκὰ καταψήχουσι νομῆες,
ὅσσα τε λυχνὶς ἔνερθεν ἐρευθῆΐς τε θρυαλλὶς
καὶ ῥόδον, ἠδ' ἴα, λεπτὸν ὅσα σπερμεῖον ἀέξει.
Ἢ καὶ πουλύγονον λασίων ὑπάμησον ἰάμνων,
ψίλωθρον, καρπόν τε πολυθρήνου ὑακίνθου,
ὃν Φοῖβος θρήνησεν, ἐπεί ῥ' ἀεκούσιος ἔκτα
παῖδα, βαλὼν προπάροιθεν Ἀμυκλαίου ποταμοῖο,
πρωθήβην Ὑάκινθον, ἐπεὶ σόλος ἔμπεσε κόρσῃ,
πέτρου ἀφαλλόμενος, νέατον δ' ἤραξε κάλυμμα.
Σὺν δέ τε καὶ τριπέτηλον ὁποῖό τε δάκρυα βάλλοις
τρισσοῖς ὁλκήεσσιν ἰσοζυγέων ὀδελοῖσιν·
ἠὲ σύ γ' ἕρπυλλον κεροειδέα, πολλάκι κρῆθμον,
ἢ ποίην κυπάρισσον ἀμέργεο, σὺν δὲ καὶ αὐτοῖς
ἄννησον Λιβυκάς τε ποτῷ ἐνικνήθεο ῥίζας·
ὧν σὺ τοτ' ἀμμίγδην τοτὲ δ' ἄνδιχα πίνεο θρύψας
ἐν κελέβῃ, κεράσαι δὲ σὺν ὄξεϊ, πολλάκι δ' οἴνῃ
ἢ ὕδατι· χραισμεῖ δὲ καὶ ἐνθρυφθέντα γάλακτι.
Ἢν δέ σ' ὁδοιπλανέοντα καὶ ἐν νεμέεσσιν ἀνύδροις
νύγμα κατασπέρχῃ βεβαρημένον, αὐτίκα ῥίζας
ἢ ποίας, ἢ σπέρμα παρ' ἀτραπιτοῖσι χλοάζον
μαστάζειν γενύεσσιν, ἀμελγόμενος δ' ἀπὸ χυλὸν
τύμμασιν ἡμίβρωτα βάλοις ἀπὸ λύματα δαιτός,
ὄφρα δύην καὶ κῆρα κατασπέρχουσαν ἀλύξῃς.

Ναὶ μὴν καὶ σικύην χαλκήρεα λοιγέϊ τύψει
προςμάξας ἰόν τε καὶ ἀθρόον αἷμα κενώσεις,
ἠὲ κράδης γλαγόεντα χέας ὀπὸν, ἠὲ σίδηρον
καυστείρης θαλφθεῖσαν ὑπὸ στέρνοισι καμίνου.
Ἄλλοτε φορβάδος αἰγὸς ἐνίπλειον δέρος οἴνης
χραισμήσει τημοῦτος, ἐπὴν σφυρὸν ἢ χέρα κόψῃ,
ἀσκοῦ ἔσω βαρύθοντα μέσον διὰ πῆχυν ἐρείσας
ἢ σφυρὸν, ἀσκοδέταις δὲ πέριξ βουβῶνας ἑλίξεις,
εἰσόκε τοι μένος οἴνου ἀπὸ χροὸς ἄλγος ἐρύξῃ.
Δή ποτε καὶ βδέλλας κορέσαις ἐπὶ τύμμασι βόσκων,
ἢ ἀπὸ κρομμυόφι στάζων ὀπὸν, ἄλλοτε δ' οἴνης
μίγδην ἐν πυράθοισι χέας τρύγα φυρήσασθαι,
ἢ ὄξους, νεαλεῖ δὲ πάτῳ περὶ τύψιν ἑλίξαις.
Ὄφρα δὲ καὶ πάσῃσιν ἀλεξητήριον ἄταις
τευξάμενος πεπύθοιο, τό τοι μέγα κρήγυον ἔσται,
ἦμος ὅτε θρόνα πάντα μιῇ ὑπὸ χειρὶ ταράξῃς,
ἐν μὲν ἀριστολόχεια, καὶ ἴριδος ἐν δέ τε νάρδου
ῥίζαι, χαλβανίδες τε σὺν αὐαλέοις τε πυρέθροις
εἶεν, δαυκείου τε παναλθέος, ἐν δὲ βρυώνης,
σὺν δέ τε ῥιζία χαῦνα νεωρυχέος γλυκυσίδης,
κάρφεά τ' ἐλλεβόρου μελανόχροος, ἄμμιγα δ' ἀφρὸς
νίτρου, σὺν δὲ κύμινα χέαις, βλαστόν τε κονύζης·
ἄμμιγα δ' ἀγροτέρης σταφίδος λέπος, ἶσά τε δάφνης
σπερμεῖα, κύτισόν τε, καταχνήθειν τε χαμηλὴν
ἱππεῖον λειχῆνα, καὶ ἐν κυκλάμινον ἀγείρας.
Ἐν καὶ μήκωνος φιαρῆς ὀπὸν, ἀμφὶ καὶ ἄγνου
σπέρματα, βάλσαμόν τε καὶ ἐν κινάμοιο βαλέσθαι,
σὺν καὶ σφονδύλειον, ἁλός τ' ἐμπληθέα κύμβην,
ἄμμιγα καὶ τάμισον, καὶ καρκίνον· ἀλλ' ὁ μὲν εἴη
πτωκὸς, ὁ δ' ἐν ποταμοῖσι πολυστείοισι νομάζων.

Καὶ τὰ μὲν ἐν στύπεϊ προβαλὼν πολυχανδέος ὅλμου
νάξαι, λαϊνέοισιν ἐπιπλήσσων ὑπέροισιν·
αἶψα δ᾽ ἐπ᾽ αὐαλέοισι χέας ἀπαρινέα χυλὸν,
ἄμμιγα συμφύρσαιο· καταρτίζοιο δὲ κύκλους
δραχμαίους, πλάστιγγι διακριδὸν ἄχθος ἐρύξας,
οἴνης δ᾽ ἐν δοιῇσι χαδεῖν κοτύλῃσι ταράξας.
Καί κεν Ὁμηρείοιο καὶ εἰσέτι Νικάνδροιο
μνῆστιν ἔχοις, τὸν ἔθρεψε Κλάρου νιφόεσσα πολίχνη.

ΣΧΟΛΙΑ

ΕΙΣ ΤΑ

ΤΟΥ ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ ΘΗΡΙΑΚΑ.

ΣΧΟΛΙΑ

ΕΙΣ ΤΑ

ΤΟΥ ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ ΘΗΡΙΑΚΑ.

V. 1. Ῥεῖά κέ τοι. Ὁ νοῦς οὗτος· ῥαδίως σοὶ τὰ εἴδη καὶ τὰς βλάβας τῶν φονευτικῶν καὶ ὀλεθρίων θηρῶν, ἀπροόπτως καὶ ἀθρόως βλαπτούσας, τήν τε ἴασιν καὶ θεραπείαν τὴν ἀντιπαθῆ τοῦ πόνου, ὦ τῶν πολλῶν συγγενῶν ἐνδοξότατε καὶ προσφιλέστατε Ἑρμησιάναξ, ἀσφαλῶς [σοι om. G.] καὶ ἀκριβῶς διηγήσομαι. [B. ῥεῖά κέ τοι. ἀντὶ τοῦ λίαν ἔμπεδα καὶ στερεῶς φωνήσαιμι καὶ εἴποιμί σοι καὶ τὰ ἑξῆς.] σίνη γὰρ τὰ βλαπτικὰ τύμματα τῶν θηρίων φησὶ, κατὰ περίφρασιν τῶν θηρίων τὰ εἴδη καὶ τὰς βλάβας. Ὀλοφώϊα δὲ, τουτέστι τὰ φῶτας ἀναιροῦντα, ἤγουν ἄνδρας ὀλλύοντα. Οὐχ ὁμηρικῶς δὲ εἶπεν· ἐκεῖνος γὰρ ὀλοφώϊα ἔφη τὰ δόλια· Γέρων ὀλοφώϊα εἰδώς.

V. 2. ἑτεραλκέα δὲ τὴν ἀντιπαθῆ ἀλκὴν λέγει, ὅ ἐστι μηχανὴν ἐναντίαν τῷ τύψαντι, οἷον τὴν θεραπείαν ἐμποιοῦσαν τοῖς δήγμασι τῶν δακέτων, ὥσπερ Ὅμηρος· ἑτεραλκέα δῆμον ἔχοντες. Τὸ δὲ κήδευς Ἰωνικὸν ἀντὶ τοῦ κήδους. Σημαίνει δὲ τὸ κῆδος τρία, τὴν ἐξ ἐπιγαμβρίας συγγένειαν, καὶ τὴν φροντίδα, καὶ τὸ κακὸν, ὡς ἐνταῦθα. 3. Φίλ' Ἑρμη-

σιάναξ. Ὁ Ἑρμησιάναξ φίλος τῷ Φιλητᾷ καὶ γνώριμος ἦν· τούτῳ δὲ τὰ Περσικὰ γέγραπται, τὰ εἰς Λεόντιον τὴν ἐρωμένην. Οὐ δύναται δὲ Νίκανδρος μνημονεύειν τούτου διὰ τῆς προσφωνήσεως, διὰ τὸ τὸν Φιλητᾶν πρεσβύτερον εἶναι Νικάνδρου· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Νίκανδρος μέμνηται τοῦ Ἑρμησιάνακτος ὡς πρεσβυτέρου ἐν τῷ περὶ τῶν ἐκ Κολοφῶνος ποιητῶν. Ἔστιν οὖν οὗτος ἑταῖρος Νικάνδρου ὁμώνυμος τῷ προτέρῳ. Δῆλον δὲ, ὅτι συγγενὴς αὐτοῦ ἦν· ὁ γὰρ παὸς σημαίνει τρία, τόν τε φίλον, καὶ τὸν συγγενῆ, ἔτι δὲ καὶ τὸν ἐξ ἐπιγαμβρίας οἰκεῖον. Ἔστι δὲ [καὶ om. B.] ὁ Νίκανδρος ζηλωτὴς Ἀντιμάχου, διόπερ πολλαῖς λέξεσιν αὐτοῦ κέχρηται· διὸ καὶ ἐν ἐνίοις δωρίζει, ὡς καὶ νῦν ἐν τῷ παῶν· πηῶν γάρ ἐστι, ὅ ἐστι τῶν συγγενῶν.

V. 3. Βουκαῖος. θεριστὴς, βουκόλος, ὁ ζεύγεσι βοῶν ἑπόμενος· ἢ γαιηπόνος ἁπλῶς. ἀλέγοι δὲ ἐν φροντίδι σχοίη καὶ τιμήσοι. Ὀρειτύπος δὲ ὑλοτόμος. καὶ ὕλη ὁ σύνδενδρος τόπος. 6. ἐπίλοιγον δὲ ὀδόντα τὸν θανάσιμον. ἢ ἐπὶ λοιγὸν, ἵν᾽ ᾖ, ἐπιβάλῃ τὸν λοιγὸν ὀδόντα. 7. περιφρασθέντος δὲ ἐγνωκότος, μεμαθηκότος. Ἀπὸ αἰτιατικῆς δὲ μετέβη εἰς γενικήν· σὲ δ᾽ ἂν πολυεργὸς τοῖα περιφρασθέντα κατὰ διάλεξιν φράσεως. 8. Φαλάγγια. εἶδος μικρῶν ὄφεων. [Φασὶ δὲ, ὅτι Ἀράχνη ἤρισε τῇ Ἀθηνᾷ περὶ ἔργων, γυνὴ οὖσα τὸ πρῶτον, καὶ διὰ τοῦτο μετεβλήθη εἰς τὸ νῦν ζῶον.] ἀνίγρους δὲ ἤτοι ἀνιαροὺς, λυπηροὺς, αἰτίους κακοῦ. 9. ἑρπηστὰς δὲ εἶπε πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἄλλων ἑρπετῶν· ἐρεῖ γάρ τις, ὅτι πάντα ἕρπουσι καὶ ἑρπετά εἰσιν, ἀλλὰ λέγομεν, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα ἑρπετὰ ᾠοτοκοῦσιν, οἱ δὲ ἔχιες ζωοτοκοῦσι· διὸ ἐκ τόκου εὐθέως ἕρποντα τὰ γεννήματα τίκτουσιν· ὅπερ οὐχ ὁρᾶται ἐν τοῖς ἄλλοις ἑρπετοῖς· ἐκεῖνα γὰρ ᾠὰ τίκτει, καὶ οὐ ζῶα, ὡς οἱ ἔχιες. ἄχθεα δὲ γῆ-

τοι βλάβας, εἰ δὲ διὰ τοῦ ε ἔχθεα, τὰ στυγήματα καὶ τὰ ἐχθρά. 10. Τιτήνων. ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ Τυφωέως μετὰ τὸ κεραυνωθῆναι αὐτὸν ταῦτα τὰ θηρία ἀνεδόθησαν. 11. Ἀσκραῖος, ὁ Βοιωτός· καὶ γὰρ Ἄσκρη κώμη Βοιωτίας ἐστὶν, ὅθεν Ἡσίοδος ἐτύγχανεν, ὥς φησι καὶ αὐτὸς τῷ αὐτοῦ ἀδελφῷ Πέρσῃ, διὰ τὸν αὐτῶν πατέρα· Νάσσατο δ' ἄγχ' Ἑλικῶνος ὀϊζυρῇ ἐνὶ κώμῃ Ἄσκρῃ, χεῖμα κακῇ, [θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ.] Ἰστέον δὲ, ὅτι ψεύδεται ὁ Νίκανδρος ἐνταῦθα· οὐδαμοῦ γὰρ τοῦτο εἶπεν Ἡσίοδος ἐν τοῖς πραττομένοις. Μελισσήεντα δέ φησι τὸν τόπον τοῦ Ἑλικῶνος, ἐν ᾧ εὗρε τὰς Μούσας, ὃς οὕτως ἐκλήθη ἀπὸ Μελισσέως βασιλεύσαντος τοῦ τόπου. Περὶ γοῦν τῆς τῶν δακνόντων θηρίων γενέσεως, ὅτι ἐστὶν ἐκ τῶν Τιτάνων τοῦ αἵματος, παρὰ μὲν τῷ Ἡσιόδῳ οὐκ ἔστιν εὑρεῖν, Ἀκουσίλαος δέ φησιν, ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ Τυφῶνος πάντα τὰ δακετὰ γενέσθαι. Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος ἐν τῇ τῆς Ἀλεξανδρείας κτίσει ἀπὸ τῶν σταγόνων τοῦ τῆς Γοργόνος αἵματος. Ὁ δὲ Ζηνοδότειος Θεόφιλος ἱστορεῖ, ὡς ἄρα ἐν τῇ Ἀττικῇ δύο ἐγένοντο ἀδελφοὶ, Φάλαγξ μὲν ἄρσην, θήλεια δ' Ἀράχνη τοὔνομα· καὶ ὁ μὲν Φάλαγξ ἔμαθε παρὰ τῆς Ἀθηνᾶς τὰ περὶ τὴν ὁπλομαχίαν, ἡ δὲ Ἀράχνη τὰ περὶ τὴν ἱστοποιΐαν· μιγέντας δὲ ἀλλήλοις στυγηθῆναι ὑπὸ τῆς θεοῦ καὶ μεταβληθῆναι εἰς ἑρπετὰ, ἃ δὴ καὶ συμβαίνει ὑπὸ τῶν ἰδίων τέκνων κατεσθίεσθαι. 13. Ἐν δὲ τῷ χαλαζήεντα εἶδος ἀντὶ γένους παρέλαβεν· εἰσὶ γὰρ σκορπίοι χαλαζήεντες, διὰ τὸ τοὺς δεδηγμένους ὑπ' αὐτῶν ἱδροῦν, ὡς ὑπὸ χαλάζης καὶ ὑετοῦ βεβρεγμένους. Τιτηνὶς δὲ ἡ Ἄρτεμις, ἡ Λητοῦς θυγάτηρ καὶ Κοίου τοῦ Τιτᾶνος. 15. Βοιωτῷ τεύχουσα. Οὐριεὺς γὰρ ἦν ὁ πατὴρ Ὠρίωνος· ἐκλήθη δὲ οὕτως, ἐπειδὴ ἀπὸ τῶν οὔρων τοῦ Διὸς καὶ Ἀπόλλωνος καὶ Ποσειδῶνος

ἐγένετο. [Ὁ δὲ Ὠρίων οὗτος, ὥς τινές φασι, τῇ Ἀρτέμιδι καὶ τῇ Λητοῖ ἐπηγγείλατο, ὡς οὐδὲν τῶν θηρίων φεύξεται αὐτόν. ὑπὸ δὲ τοῦ σκορπίου πληγεὶς ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ζεὺς κατηστέρισεν αὐτόν τε καὶ τὸν σκορπίον ἐν τοῖς ἄστροις, εἰς σημεῖον τῆς αὐτοῦ πράξεως. Οἱ δὲ πλείους Ταναγραῖον εἶναί φασι τὸν Ὠρίωνα. Κόρινος δὲ εὐσεβέστατον αὐτὸν λέγει, καὶ ἀπελθόντα πολλοὺς τόπους ἡμερῶσαι καὶ καθαρίσαι ἀπὸ θηρίων. Ἡσίοδος δέ φησιν αὐτὸν ἐξ Τέλου τῆς Μίνωος θυγατρὸς εἶναι καὶ Ποσειδῶνος· δοθῆναι δὲ αὐτῷ δωρεὰν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν κυμάτων πορεύεσθαι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· ἐλθόντα δὲ εἰς Χίον πρὸς Οἰνοπίωνα, Ἀερόπην τὴν γυναῖκα βιάσασθαι οἰνωθέντα· Οἰνοπίωνα δὲ χαλεπήναντα ἐκτυφλῶσαι αὐτὸν, καὶ ἐκ τῆς χώρας ἐκβαλεῖν· ἐλθόντα δὲ εἰς Λῆμνον Ἡφαίστῳ συμμῖξαι, ὃς ἐλεήσας αὐτὸν, δίδωσιν αὐτῷ Κηδαλίωνα ἕνα τῶν θεραπόντων, ὃς δὴ ὡδήγησεν αὐτὸν ἐπὶ τὰς ὁδούς. Ἐλθὼν δὲ ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς καὶ συμμίξας Ἡλίῳ καὶ ὑγιασθεὶς ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν Οἰνοπίωνα· ὁ δ' Οἰνοπίων ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὑπὸ γῆν ἐκρύπτετο· ἀπελπίσας δὲ τὴν εὕρεσιν ᾤχετο εἰς Κρήτην καὶ ἐκυνηγέτει. καὶ ἐκεῖσε ὁ σκορπίος πεμφθεὶς ὑπὸ Λητοῦς καὶ Ἀρτέμιδος, χολουμένης αὐτῷ ἴσως διὰ τὴν μεγαλαυχίαν, ἔπληξε τὸν Ὠρίωνα, καὶ οὕτως ἀπέθανε.] Τὸ δὲ ὑπὸ λᾶϊ (18.) ἀντὶ τοῦ ὑπὸ λίθῳ, παρόσον ὑποκάτω τῶν λίθων οἱ σκορπίοι κρύπτονται· ὡς Σοφοκλῆς ἐν Αἰχμαλώτοις· ἐν παντὶ γάρ τε σκορπίος φρουρεῖ λίθῳ. Τὸ δὲ λοχήσας γράφεται καὶ δοκήσας καὶ τυχήσας· καὶ εἰ μὲν δοκήσας, ἐπιτηρήσας· εἰ δὲ λοχήσας, ἐνεδρεύσας· εἰ δὲ τυχήσας, ἀντὶ τοῦ ἐπιτυχών. 20. Κυνηλατέοντος δὲ ἀντὶ τοῦ κυνηγετοῦντος· ὡς Εὐφορίων αὐτῷ σὺν τελαμῶνι νεοτμήτῳ. 22. ἀπ' ἐρίπνης, τῆς ἀκρωρείας, παρὰ τὸ περιπνέεσθαι, οἷον πολὺ πνέεσθαι, ἢ τῆς

κοιλότητος, παρὰ τὸ ἐριπέναι ἤγουν πεσεῖν καὶ κοιλανθῆναι. ἢ ἐρίπνη τὸ ῥῆγμα τοῦ ὄρους, παρὰ τὸ δοκεῖν ἐρίπεσθαι· [τοῦτο δὲ μᾶλλον νῦν δοκεῖ σημαίνειν.] 23. αὐτοπόνοιο, τῆς οἰκείας καὶ αὐτοσχεδίου καὶ εὐτελοῦς χαμαιστρωσίας· παρὰ δὲ Ἀττικοῖς χαμευνάδες λέγονται τὰ μικρὰ κλινίδια. Τὸ δὲ πυρόεσσαν (24.) γράφεται καὶ πνιγόεσσαν, τουτέστι καυστικήν· ἐπεὶ καὶ οἱ ἐν ἀκμῇ ὄντες τοῦ καύματος δοκοῦσι πνίγεσθαι. Τὸ δὲ ἀκρέσπερος (25.) ἤτοι κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς νυκτὸς καὶ περὶ ἄκραν ἑσπέραν. 27. Κινώπετα δὲ τὰ θηρία τὰ ἐν τῷ πέδῳ κινούμενα, οἷον κινώπεδά τινα ὄντα. 28. Δρυμοὺς δὲ τοὺς συμφύτους τόπους· πᾶν γὰρ δένδρον ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι δρῦν. Καὶ λασιῶνας, τοὺς δασεῖς τόπους καὶ ὑλώδεις. ἀμορβαίους δὲ χαράδρας τὰς βουκολικὰς ἢ ποιμενικάς, ὅπου οἱ βουκόλοι περιπατοῦσι. [ἢ ἀμορβαίους χαράδρας τὰς σκοτεινώδεις· ἀμορβὸν γὰρ τὸ σκοτεινὸν παρὰ τὴν ὀρφνήν, ἐλλείψει τοῦ ν, καὶ τροπῇ τοῦ φ εἰς β· ἢ ἄμορφόν τι ὂν καὶ ἀμορβόν.] 29. λιστρωτόν, τὸ ὁμαλὸν καὶ ἐξυσμένον· λίστρον γὰρ οἱ ξυστῆρες· καὶ Ὅμηρος· λίστροισι δαπέδοις. Ἡ δὲ σύνταξις οὕτως· καὶ παρὰ τὸν λιστρωτὸν δρόμον τῆς ἅλωνος, καὶ ὅπου βοτάνη κυϊσκομένη, κύουσα καὶ θάλλουσα, οἷον τικτομένη καὶ αὐξανομένη. 30. ἰάμνους δὲ τὰς ειαμενάς, ἤγουν τοὺς συμφύτους τόπους. 32. μῶλυς δὲ βραδὺς καὶ νωθὴς ἢ μογερός· ἢ νωχελὴς καὶ ἁπαλός, ὁ γεγηρακὼς ὄφις καὶ μόλις βαίνων· ἢ καὶ ὁ ταχὺς καὶ μολῶν· ἄμεινον δὲ τὸ πρῶτον. Ἰστέον δέ, ὡς οἱ ὄφεις ἐν τῷ χειμῶνι τυφλοὶ γίνονται ἀπὸ τοῦ παγετοῦ· ἐν δὲ τῷ ἔαρι γευσάμενοι μαράθου πάλιν ὀξυδερκοῦσι καὶ ἀναβλέπουσι, καὶ τὸ λοιπὸν φεύγοντες τοὺς φωλεοὺς αὐτῶν εἰς ἡλιώδεις ἔρχονται τόπους. [ὃ δὴ καὶ Νίκανδρος νῦν λέγει.] 33. μαράθου. ὁ χυλὸς τοῦ μαρά-

θοῦ ὀξυδερκίαν παρέχει· καὶ οἱ δράκοντες περιχρίουσιν ἑαυτοὺς τῇ οὐρᾷ. 35. Θιβρὴν δὲ τὴν θερμὴν καὶ ὀξεῖαν, διὰ τὰς ἐξ αὐτῆς γινομένας φλεγμονάς. Καλλίμαχος· θιβρῆς Κύπριδος ἁρμονίης. καὶ Εὐφορίων· θιμβρήν τε Σεμίραμιν. 37. ἐγγαγγίδα δὲ πέτρην τὴν γαγγῆτιν λίθον· ἐν Γάγγαις γὰρ τῆς Λυκίας εὑρίσκεται· ἡ γὰρ Γάγγη πόλις τῆς Λυκίας, ἔνθα ὁ λίθος οὗτος εὑρίσκεται· γίνεται δὲ παρὰ τοῖς αἰγιαλοῖς μέλας τε καὶ χλωρός. Ταύτης δὲ τῆς λίθου τὸ πῦρ οὐχ ἅπτεται, ἀλλὰ μόνον καιομένη ἀσφαλτώδη ἔχει ἀποφορὰν καὶ ὀσμὴν, ὑφ' ἧς οἱ δράκοντές ἀποτρέπονται. 39. ἐν δὲ πολυσχιδέος· διότι εἰς πολλὰ ἔσχισται τὰ φύλλα αὐτοῦ. βλήτρος δὲ ἐστὶν ἡ λεγομένη πτέρις, ἤγουν τὸ βλάχνον· ἔστι δὲ δριμεῖα καὶ δηκτική· διὸ καὶ τὰς πλατείας ἕλμινθας ἐκβάλλει καὶ ἀποσύρει μετὰ πολλῆς καθάρσεως χολώδους [βίᾳ.] 40. καχρυόεσσαν δὲ τὴν λιβανωτίδα λέγει, ὅτι ἡ ῥίζα αὐτῆς κριθῆς ῥίζῃ παρέοικε. περιθαλπέα δὲ τὴν θερμὴν [ἢ πυρὶ θάλπουσαν] τοιαύτη γὰρ ἡ κάγχρυς, τραχεῖα καὶ τὴν ἀρτηρίαν ἀναχαράσσει, καὶ τῇ γεύσει ἐπικαίει οὐχ ἧττον πεπέρεως. 41. καρδάμῳ ἐμμίξας. Τὸ δὲ κάρδαμον δριμὺ καὶ πληκτικὸν καὶ πυρῶδες· διὸ καὶ λειχῆνας ἀποσμήχει, λέπρας ἐκτρίβει, ἄνθρακας ῥήσσει, [ἔμμηνα κατάγει,] πρὸς συνουσίαν κινεῖ, [τὸ νεῦρον τῇ θερμότητι κινοῦσα.] Διὰ ταῦτα οὖν πάντα χαλεπὸν τοῖς θηρίοις ἐκπνεῖ ἀναθυμίασιν. ἰσοελκέϊ, ἴσην ὁλκὴν ἔχοντι, ἤγουν ἰσοστάθμῳ. ἔνοδμον δὲ τουτέστι νεαρὸν, ἔτι τὴν ὀδμὴν τοῦ κρέατος ἔχον νεωστὶ ἐσφαγμένου τοῦ ζώου· ἢ ἔνοτμον, νέον, οἷον ἀρτίως κοπὲν, ἀντὶ τοῦ ὠμόν. 42. ἀσκελὲς δὲ τὸ αὐτὸ σκέλος ἢ τὸν αὐτὸν πηχισμὸν, ὅ ἐστιν ἴσον. 43. Ἡ μέντοι μελάνθειος βαρεῖά ἐστιν· ἔστι δὲ πόα δυναμένη ψυγμὸν ἀπελάσαι, εἴ τις τρίψας τοῖς προσενέγκοι τῇ ῥινί. ἄλλοτε θείου. τὸ δὲ

θεῖον καὶ ἄσφαλτος ἄμφω βαρύοδμα καὶ πνευματικά. διὸ καὶ ἔμμηνα ῥηγνύει, καὶ καταῤῥοῦς ἵστησι, καὶ λεπροὺς καὶ φακοὺς ἐκλεαίνει τὸ θεῖον, ὀρθόπνοιαν διαλύει, καὶ ληθαργικοὺς ὑποθυμιώμενον ἀνίησιν. ἡ δὲ ἄσφαλτος ἐπιληπτικοὺς ἐκταράσσει· πινομένη δὲ ἐν οἴνῳ πυρετοὺς τεταρταίους ἐξελαύνει, σφοδρότητι καὶ τραχύτητι τοῦ πνεύματος. [Οὐ θαυμαστὸν δὲ, εἰ καὶ τοῖς θηρίοις ταῦτα ἐνοχλεῖ.] 45. Θρήϊσσαν. Λίθος ἐστὶν, ἥτις βρεχθεῖσα τῷ ὕδατι καίεται· ὅτε δὲ εἰς αὐτὴν ἔλαιον βληθῇ, σβέννυται. [Ἀριστοτέλης δέ φησι τὸν ποταμὸν τοῦτον ἐν Μηδικῇ καὶ Ἰνδικῇ εἶναι, ἐν ᾧ καὶ ὁ λίθος οὗτος γεννᾶται· οὗ ἡ μὲν ὀσμὴ ἀσφαλτώδης καὶ δριμεῖα, ἡ δὲ φύσις αὐτοῦ σύμπηξιν γεώδη ἀσφάλτου ξηρᾶς πρὸς τὸ λιθῶδες ἔσχε· καὶ διὰ τοῦτο ἐν ὕδατι ἀναφλέγεται μᾶλλον· ἡ γὰρ ἰκμὰς ἰσχὺν τῇ ἀσφάλτῳ προστίθησι, καὶ τὸ ξηρὸν αὐτῆς ἐκκαὲς ποιεῖ.] 50. ἀεργηλοῖσιν ἢ τοῖς λευκοῖς κατὰ ἔρια, ἢ τοῖς ἀργοῖς· ἐπειδὴ τῶν ἄλλων ζώων ἀργότερά ἐστι τὰ θρέμματα καὶ νωθρότερα· [μᾶλλον δὲ τὰ πρόβατα.] οὐ γὰρ νωτοφόρα κατὰ τοὺς ὄνους ἢ ἡμιόνους ἢ βόας· ἢ τοῖς μὴ ἐργαζομένοις, πρὸς σύγκρισιν τῶν ἄλλων ζώων. 52. Χαλβάνη. Τὴν χαλβάνην ὁ Διοσκορίδης φησὶν ὀπὸν εἶναι νάρθηκος Συριακοῦ· [ὁ δὲ Θεόφραστος βέλτιον ὀπόν.] [ἄκνηστις δὲ οἱονεὶ πολύκνηστις, ὥσπερ καὶ τὸ ἄξυλος ὕλη, ἡ πολύξυλος.] Ταύτην δὲ οἱ μὲν τὴν κνίδην, οἱ δὲ τὴν σκίλλαν ἢ ἀκαλήφην, [ὁ μὲν Τυραννίων τὴν σκίλλαν,] Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Μεμφίτης τὸ κνέωρον, ὃ δή τινες κνήστραν καλοῦσι. Τὸ δὲ ἑξῆς πριόνεσσι τομαίη ἐν ὑπερβάτῳ· καὶ ἡ ὑπὸ τοῖς πολυοδοῦσι γενείοις τῶν πριόνων τεμνομένη κέδρος, ἀντὶ τοῦ, τὸ πρίσμα τῆς κέδρου ἀποτρεπτικὴν ὀδμὴν τῶν δακέτων ἐμποιεῖ. Οἱ δὲ πλεῖστοι τῶν ἐξηγησαμένων τὸ ἁπλῶς ξύλον τῆς κέδρου· καὶ γὰρ τὰ ἑρπετὰ ψυχρὰ

ὄντα τὴν κέδρον διὰ τὸ ξηραντικὸν φεύγει· διὸ καὶ τοὺς νεκροὺς ἀσήπτους ποιεῖ, τὸ νοτερὸν καὶ ῥευστικὸν ἐκπιοῦσα· ὅθεν καὶ νεκρῶν ζωὴν ἔνιοι αὐτὴν ἐκάλεσαν. Οἱ δὲ ὄφεις δέονται τῶν χαλώντων. Τὸ δὲ καταψηχθεῖσα ἀντὶ τοῦ διαιρεθεῖσα· ψώχειν γὰρ καὶ ψήχειν ἐστὶ τὸ διαιρεῖν· ἢ κατακνησθεῖσα, οἱονεὶ καταπρισθεῖσα. 55. Χηραμὰ δὲ τὰ κοιλώματα, παρὰ τὸ χεῖσθαι καὶ χωρεῖν ἐν αὐτοῖς. 57. Εἰ δὲ τὰ μὲν καμάτου. καὶ κόπος ἐστὶν τοῦ εὑρεῖν τὰς βοτάνας. 59. πολυῤῥαγέος· πολλὰς ῥεύσεις ἔχοντος, ἢ τοῦ βιαίου καὶ πάντα ῥήσσοντος· διὰ τὸ ῥαγδαῖον. Ὑδρηλὴν δέ φησι τὴν χλωράν· ἢ ὑδρηλὴν εἶπεν, ἐπειδή ἐστι καὶ ὀρεινὴ πόα· διαστέλλει οὖν τὸ εἶδος. Τινὲς δὲ ἀγρίαν γλήχωνα αὐτὴν καλοῦσι. [Πάντα δὲ τὰ εἰρημένα βαρύοδμα καὶ θερμὰ καὶ θεραπεύει.] Ἡ δὲ καλάμινθος ἐν ὀῤῥῷ γάλακτος πινομένη ἐλεφαντίασιν καὶ χοιράδας καταπλαττομένη ἰᾶται· μετὰ δὲ οἴνου δοθεῖσα ἴκτερον παύει. Χαιτήεσσαν δὲ, εἰ μὲν διὰ τοῦ χ, τὴν δασεῖαν καὶ κομῶσαν τοῖς φύλλοις· κόμη γὰρ τῶν βοτανῶν τὰ φύλλα, ὡς αἱ τρίχες τῶν ἀνθρώπων· εἰ δὲ διὰ τοῦ κ, τὴν μεγάλην καὶ ὑψηλὴν, ὡς κῆτος, οἱονεὶ κητώεσσαν οὖσαν. 62. ἀγλαύροις τοῖς λαμπροῖς, κατὰ μετάθεσιν τῶν στοιχείων, οἷον ἀγραύλοις, τοῖς καλοῖς, ἢ καὶ τοῖς ἀγλαὰς αὔρας ἔχουσιν, ἢ τοῖς ἀγλαύροις, τοῖς διαλελυμένοις καὶ τρυφεροῖς. 63. Λύγος δὲ εἶδος φυτοῦ ἔχον κλάδους πέντε. 64. ἢ πόλιον. τὸ πόλιον εἶδος βοτάνης [βαρύοσμον.] τονοῦται δὲ καὶ πόλιον καὶ πολιόν· ἄμεινον δὲ τὸ πόλιον, ἵνα μὴ ᾖ ὡς ἐπίθετον. Οὐκ ἔστι δὲ ἡ λιβανωτὶς, ἀλλ' ἔχει πέταλον μὲν μαλακώτερον θύμου καὶ δασύτερον, μέγεθος δὲ οἷον ῥάβδους ἀπὸ τῆς ῥίζης πολλὰς ἀναδίδωσιν· ἡ δὲ ῥίζα ξυλώδης. Πάντα δὲ ταῦτα βαρύοδμα. 65. Ἔχιειον. τοῦτο ὅμοιον τῷ πολίῳ τὴν χροιάν· ἀφομοιοῦται δὲ πρὸς τὸν ἔχιν.

τινὲς δὲ λέγουσιν, αὐτὸ ἔχειν φύλλα ὅμοια ἔχιος κεφαλῇ. διὸ οὕτως ὠνομάσθη. Δύο δὲ ταύτης γένη, τὸ μὲν ὤκιμον, τὸ δὲ ἐχίειον, ὅπερ τραχύτερόν ἐστι. ὀριγανόεσσα. τὸ ὀρίγανον μετ' οἴνου γάλα κατασπᾷ πινόμενον καὶ ἀδήκτους φυλάττει τοὺς πίνοντας. 66. ἀβροτόνοιο. τοῦ ἀβροτόνου δύο γένη εἰσὶ, τὸ μὲν κηπεύσιμον, τὸ δὲ ὀρεινὸν καὶ ἐν ἀργεννόεσσι τόποις εὑρισκόμενον. διὸ εἶπεν ἀργεννὴν ὑπὸ βῆσσαν. Τοῦτο δὲ προκρίνει τοῦ κηπευσίμου, ὡς πρακτικώτερον. ἀβρότονον δὲ ὠνόμασται, διὰ τὸ πρὸς ἄψιν ἁβρὸν καὶ ἁπαλὸν φαίνεσθαι, ἄλλως τε καὶ διὰ τὸ δύσπνουν εἶναι. 67. ἢ ἑρπύλλοιο. ἕρπυλλος εἴρηται παρὰ τὸ ἕρπειν αὐτοῦ τὰς ῥίζας ἐπιπολύ· διὰ τοῦτο καὶ νομαῖον, διότι ἐπιπολὺ νέμεται. Δύο δὲ αὐτοῦ εἴδη· ὁ μὲν γὰρ ἥμερος, ὁ δὲ ἄγριος· εἶναι δὲ καὶ ὤκιμον μεταβάλλον ἐξαμελούμενον εἰς τὸν ἕρπυλλον· ἔστι δὲ πολύχυτον, πνευματῶδες· τῷ δὲ πνεῖν τρέπει τὰ θηρία· ἢ νομαῖον εἴρηται, διότι πανταχόσε βάλλει ἑαυτοῦ τοὺς κλάδους· καὶ τὸ ἐπίθετον ὁμοφώνως τῷ κυρίῳ· ἕρπυλλος γὰρ καλεῖται παρὰ τὸ ἕρπειν· ἔνθεν καὶ νομαῖον παρὰ τὸ νομήν· φιλόζωος δὲ ὁ ἕρπυλλος, ὡς κισσὸς δὲ ἀνθεῖ, περὶ τὰ ἄλλα ἄνθη ἑλισσόμενος καὶ περιβοσκόμενος περιλαμβάνει. 70. κονύζης. Κόνυζα εἶδος βοτάνης· ψυκτικὴ δὲ αὕτη πρὸς συνουσίαν· διὸ καὶ ἐν τοῖς Θεσμοφορίοις ἐστρώννυτο. χαμαιζήλοιο δὲ τῆς χαμαιπετοῦς. Δύο δὲ εἰσὶ καὶ αὐτῆς γένη, ἡ μὲν ἀγρία, ἡ δὲ ἥμερος· ἀλλ' ἡ μὲν ἀγρία δριμυτέρα ἐστὶ τῆς ἡμέρου κονύζης. 71. Τὸ δὲ ἄγνου βρύα λευκὰ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τέθεικεν· ἐπεὶ ἔστι καὶ μέλας ἄγνος· πολυανθὴς δέ ἐστιν ὁ λύγος τοῦ ἄγνου, ὃν ἐν τοῖς Θεσμοφορίοις ὑπεστρώννυντο αἱ γυναῖκες· ἀντιπράττει γὰρ πρὸς συνουσίαν· διὸ καὶ ἄγνος λέγεται, ἄγονός τις ὤν· βρύα δὲ τὰ ἄνθη. Ὅμηρος· καί τε βρύει ἄνθεϊ

λευκῷ. λευκὰ δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν μελάνων. Τὸ δὲ σπέρμα τοῦ ἄγνου καὶ πινόμενον καὶ χριόμενον ἀπαλλάττει τῶν πυρετῶν, καὶ ποιεῖ ἱδρῶτας· ὑδρωπικοῖς τε καὶ σπληνικοῖς βοηθεῖ, εἰς κύστιν ἐκκαθαιρομένων τῶν ὑγρῶν. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πόλιον βοηθεῖ ἰκτερικοῖς, πολέμιον δὲ ταῖς κυούσαις γυναιξίν· ἐκβάλλει γὰρ τὰ ἔμβρυα. Καὶ ὀνόγυρος δὲ εἶδος θάμνου· καλοῦσι δὲ αὐτὸν οἱ μὲν ἀνάγυρον, οἱ δὲ ὀνόγυρον· οἱ δὲ ἄκοπον, οἱ δὲ ἀγνάκορον, οἱ δὲ ὀξόγυρον. ἐμπρίοντα δὲ τὸν ἀκανθώδη καὶ τραχύν· πριονώδη γὰρ ἔχει φύλλα. 73. Μόσχον δὲ τὸν κλάδον φησί. Γράφεται δὲ καὶ πολυαυχέα καὶ πολυανθέα. 74. Τὰ δὲ σκύρα ὄρεξιν τῶν ἀφροδισίων παρέχει τοῖς βουσίν· ὡς οὖν τῶν βουκόλων ἐπεχόντων τὰς βοῦς καὶ κοπιώντων, τὰ σκύρα ἐχθρὰ εἴρηται. τὸ δὲ γάρ εἴαρι ἀντὶ τοῦ ἅτινα σίνατο καὶ ἔβλαψε τὸν βούτην ἤγουν τὸν βουκόλον ἢ ὅτι ἐπέχων αὐτὰς κοπιᾷ, ἢ ὅτι ἐκτέμνει ὑπὲρ τοῦ μὴ γεύσασθαι αὐτῶν τὰς βοῦς. Οἱ δὲ τὸ ἐρυθράδιον φασίν, ἐπεὶ φοινίσσεται τὰ δέρματα τῶν γευομένων ζώων. 75. Τὸ δὲ σκυρόωσιν ἀντὶ τοῦ ὀργῶσιν ἢ σκιρτῶσιν ἢ ἐκμαίνωνται· τῶν γὰρ σκύρων γευσάμεναι αἱ βόες ἐκκλίνονται· καὶ ταύτη ταῖς βουσὶ μανίας ἐστὶ παρασκευαστικά. Βούτην δὲ βουκόλον· ταῦτα γὰρ βλάπτουσι τοὺς βουκόλους, διότι οἱ βόες τρώγοντες αὐτὰ ὁρμητικοὶ καὶ ἐπόρεκτοι γίνονται πρὸς τὰ ἀφροδίσια, καὶ λοιπὸν ἀναπτεροῦνται καὶ φεύγουσι τὰς ἀγέλας· ὥστε ἀναγκάζονται οἱ βουκόλοι διώκειν. 76. Ἡ δὲ πευκέδανος βοτάνη ἐστὶ πικρά. βαρύνεται δὲ, ἵνα μὴ ᾖ ἐπίθετον. 78. ἀγραυλέϊ κοίτῃ, τῇ ἐν τῷ ἀγρῷ γινομένῃ. ἡ δὲ λέξις ἀγροική. 79. χελείαις δὲ ταῖς καταδύσεσι, παρὰ τὸ χεῖσθαι ἐν αὐταῖς τοὺς ὄφεις. 81. Κεδρίδας τὸν καρπὸν τῆς κέδρου· ἔχουσι γὰρ αὗται ὑγρότητα ἐλαιώδη. 83.

Τὸ δὲ λίπει ἐνὶ ἀντὶ τοῦ ἐλαίῳ τῷ ἐξ αὐτῶν, ὅπερ ἐστὶ ξηραντικόν. 84. ἀλθήεντα δὲ τὸν πρὸς ὑγείαν λαμβανόμενον, ὅ ἐστι θεραπευτικόν. 85. ἢν κνηστῆρι. ὀδόντες δὲ οἱ δύδοικες καὶ τριβεῖς. ἀντιπτώσει δὲ ἐχρήσατο· ἔδει γὰρ εἰπεῖν κνηστῆρες ὀδόντες. 86. πολλάκι καὶ βροτέων. Ὅτε ἐστὶ νῆστις ὁ ἄνθρωπος, τότε τὸν σίαλον αὐτοῦ φεύγει ὁ ὄφις. 88. ἐπὶ χλωρηΐδα. χλωρὰν ἐπὶ τῷ νώτῳ. Ἰστέον δὲ, ὅτι τινὲς βοτάνην εἶναί φασι, τινὲς δὲ τὸ ζῶΰφιον ὑπέλαβον. 89. ἀγριάδος δὲ μαλάχης κατὰ συναλοιφὴν τῆς ἀγριομαλάχης, ἣν καὶ ἀλθαίαν καλοῦσιν· ἐγκύμονα δὲ κεκλεισμένον, ἀπαλὸν, μήπω ἐξηνθηκότα. 90. ἰαύοις δὲ κοιμήσαιο. 91. ψήχεο δὲ ἤγουν ἀνάτριβε ἐν τῇ κοιλότητι τῆς θυείας. μυλόεντι δὲ τῷ λιθίνῳ, τῷ μυλοειδεῖ. 92. ὀράμνους δὲ τοὺς κλάδους· κατὰ συγκοπὴν δὲ εἶπεν οἷον ὀροδάμνους παρὰ τὸ ὀρούειν. 93. Τὸ δὲ ὀδελοῦ ἀντὶ τοῦ ὀβελοῦ, Δωρικῶς καὶ Αἰολικῶς. καὶ Θεόκριτος (5, 27.) δήλεται τὸ βούλεται. αἴσιος ὁλκῇ, ἀντὶ τοῦ ἴσῃ· ἴσῳ γὰρ, φησὶ, σταθμῷ βαλὼν τρίβε· διὰ γὰρ τοῦ αἴσιον σημαίνει τὸ καθῆκον καὶ ἰσόσταθμον ποιεῖσθαι. 94. δαύκου· διχῶς δαύχμου γράφεται γλύκου. Ἔστι δὲ ῥιζίον παρόμοιον σταφυλίνῳ. Ἀντίγονος δὲ λέγει δαύχμου· ἔστι δὲ δάφνη πικρά. χειροπλήθη δὲ ὅσον πληρῶσαι τὴν χεῖρα. Δύο δὲ γένη τῆς βοτάνης· ἡ μὲν γὰρ Κρητικὴ, ἡ δὲ Ἀσιατική. Ὁ δὲ Πλούταρχος πλείονα μέν φησιν αὐτῆς γένη εἶναι, τὸ δὲ κοινὸν τῆς δυνάμεως ἴδίωμα δριμὺ καὶ πυρῶδες, ὡς ἡ γεῦσις αἰσθάνεται καὶ ἡ ὄσφρησις· καὶ πειρωμένοις δῆλον εἶναι· καὶ γὰρ ἔμμηνα κινεῖσθαι σφόδρα ποιεῖ, καὶ διαλύει στρόφους ὑπὸ τῆς θερμότητος, καὶ τῶν περὶ τὸν θώρακα καὶ σπλάγχνα παθῶν καθαρτικὴν καὶ λεπτυντικὴν ἔχει δύναμιν. 96. Τὸ δὲ τέρσαι ὑπὸ σκιόεντι ἀντὶ τοῦ ξήραινε, φη-

σὶν, ἐν σκιώδει καὶ ἀνεμώδει τόπῳ· μὴ γὰρ ἐν ἡλίῳ, ἵνα μὴ ἡ ὑγρότης αὐτῶν ξηρανθῇ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, καὶ ἀνενέργητα ποιήσῃ αὐτά. 97. αὖα δ' ἐν ὄλπῃ. σκιόψυκτα δὲ καὶ ξηρὰ ὄντα θρύπτε ἐν ὄλπῃ, ἀντὶ τοῦ ἐν ληκύθῳ, καὶ οὕτως ἀλείφου αὐτὰ, ὅτε χρεία καλέσοι. 98. *Εἴ γε μέν.* Δύο ὄφεις συνουσιάζοντας κελεύει λαβόντα ἑψῆσαι. χύτρῳ δὲ, τῇ χύτρᾳ. συνουσιάζοντας δὲ, διότι ἐν τῷ καιρῷ τῆς συνουσίας βρομοῦσι· ἀποστρέφονται δὲ φύσει τὸν ἑαυτῶν βρόμον. Κνώδαλα κυρίως μὲν τὰ θαλάσσια, παρὰ τὸ κινεῖσθαι ἐν τῇ ἁλὶ, ὅ ἐστι θαλάσσῃ· καταχρηστικῶς δὲ νῦν τοὺς ὄφεις λέγει αἱμοῤῥοΐδας καὶ κεράστας. [Ὁ δὲ Ὀππιανὸς κνώδαλά φησι τὰ τῶν θηρίων γένη· ἐξ οὗ καὶ μνείαν ποιεῖται ὁ Νίκανδρος περὶ κνωδάλων, καὶ λέγει οἷον αἱμοῤῥοΐδας καὶ κεράστας καὶ τριχοφθόρους ἤτοι χοίρους. *Μεμιγμένα* δὲ ἤγουν συνουσιάζοντα, διότι ἐν τῷ καιρῷ τῆς συνουσίας βρωμοῦσι, καὶ ἀποστρέφονται τὸν ἑαυτῶν βρῶμον.] 102. δραχμάων. τὸ τρίτον μέρος τοῦ δεκάτου τῆς δραχμῆς· τὸ τρίτον δὲ τοῦ δεκάτου τριακοστόν ἐστι τοῦ ὅλου· ἢ τριπλάσιον τῆς δεκάδος, τουτέστι τριάκοντα δραχμάς· τρίφατον οὖν ἀντὶ τοῦ τρίλεκτον, οἷον τριπλῆν δεκάδα, τουτέστι τριάκοντα δραχμάς· ὁ χοῦς γὰρ δώδεκα κοτύλας ἔχει· τρίτον οὖν τῶν ιβ τέσσαρες κοτύλαι. 103. *ἐν δὲ τρίτην μοῖραν.* ἀντὶ τοῦ δ κοτύλας. ιβ γὰρ κοτυλῶν ἐστιν ὁ χοῦς· τοῦ δὲ ιβ τὸ τρίτον δ. [ἢ καὶ οὕτως, τῶν τριῶν ῥοδίνων τῷ πρώτῳ ὡς ἐξόχῳ φησὶ χρῆσθαι.] 104. πρώτην μεσσατίην. τρεῖς γὰρ ἀποστάσεις ποιεῖ τὸ ῥόδον, πρώτην, μέσην καὶ τελευταίαν, ἀντὶ τοῦ ἐν τρισὶν ἀγγείοις βάλλουσιν ἔλαιον· καὶ ἐν τῷ ἑνὶ ἐξ αὐτῶν βάλλουσι τὸ ῥόδον, καὶ ποιοῦσι τὴν πρώτην ἀπόστασιν τὴν ἐνεργεστέραν· καὶ ὅταν ἀποβραχῇ ἐν τῷ πρώτῳ ἀγγείῳ, καὶ ποιήσῃ τὴν πρώτην ἀπόστασιν, αἴρουσιν αὐτὸ

καὶ μεταβάλλουσιν αὐτὸ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀγγείῳ, καὶ ὅταν βραχὺν ποιήσῃ τὴν δευτέραν ἀπόστασιν, μεταβάλλουσιν αὐτὸ ἐν τῷ τρίτῳ ἀγγείῳ· καὶ οὕτω τρεῖς ἀποστάσεις ποιεῖ. πολύτριπτον. Πολλὰ εἴδη ῥοδίνου, καὶ τὸ μὲν πρῶτον, τὸ δὲ μέσον, τὸ δὲ μικτὸν καλοῦσιν, ὅπερ πολύτριπτον εἶπε· τὸ μικτὸν δὴ ἢ τὸ ἔξοχον. 105. Ἰσόμορον λέγει τὸ ἴσον τοῦ ὀμφακίνου ἐλαίου, ἀντὶ τοῦ δ πάλιν κοτύλας. ἀργῆτος δὲ τοῦ λευκοῦ καὶ λαμπροῦ ἢ καθαροῦ, ἐξ ὠμῆς ἐλαίας γεγονότος. 106. Ἐν δὲ τῷ τετράμορον λείπει ὁ καὶ σύνδεσμος, ἵν' ᾖ, καὶ τετράμοιρον κηροῦ. Τῶν γὰρ τεσσάρων τὸ δ, κοτύλη μία ἐστί. 109. λάκτις δὲ ὁ λεγόμενος παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἀλετρίβανος· νῦν δὲ λέγει τὴν τορύνην, τὸ κίνητρον. 107. Ἄκανθα δὲ κυρίως μὲν ἡ σπεῖρα τοῦ δράκοντος, νῦν δὲ λέγει τὸν δράκοντα. Ἄφελε οὖν, φησί, καὶ ἀποχώρισον τὰς φολίδας καὶ τὰ λεπίσματα· ἀπὸ κοινοῦ δὲ τὸ λίπαζε, ἀντὶ τοῦ χρῖσον. 114. Ὁ δὲ θρίναξ γεωργικόν τί ἐστι σκεῦος ἔχον τρεῖς ἐξοχὰς καὶ σκόλοπας ἀπωξυμμένους, ᾧ τοὺς ἀστάχυας τρίβουσι καὶ λικμῶσι καὶ ἀπαχυρίζουσι. 115. δακέεσσι δὲ τοῖς θηρίοις, νῦν δὲ ταῖς ἀσπίσιν. ἀφάρμακτον δὲ τὸ μὴ ἠλειμμένον. Εἰ τοίνυν οὕτω ταῖς ἀσπίσιν ἐντύχοις, ταχέως ἂν ταῖς ἡμετέραις προστάξεσιν ὑποχωρήσοις ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐκφύγοις τὰ δήγματα καὶ τὸν θάνατον τὸν ἐξ αὐτῶν. 118. Τῶν ἤτοι θήλεια. περὶ τῆς ἀσπίδος λέγει, ἣν καὶ διψάδα φησί· τῆς γὰρ θηλείας τὸ στόμα μεῖζον, καὶ πλατυτέρα ἡ κεφαλή. Τὸ δὲ παλίγκοτος οἷον ὀργίλη ἐστὶ τοῖς ἀπαντῶσι τῷ δήγματι πλειοτέρη καὶ κατὰ τὴν ἑλκομένην σειρὰν ἤγουν τὴν οὐράν. Δάχμα πανταχοῦ φησι Νίκανδρος, καὶ οὐ διὰ τοῦ ἦτα. πλειοτέρη, μείζων τῷ στόματι· στικτέον γὰρ εἰς τὸ ἀντομένοισι· κατὰ κοινοῦ δὲ τὸ πλειοτέρη, καὶ τῷ δήγματι πλειοτέρη. [Schol. B. καὶ

κατὰ τὴν ὁλκὴν καὶ κατὰ τὴν οὐρὰν πλειοτέρη. ὁλκὸν τὸ σῶμα ἢ τὴν οὐράν· σειρὴν δὲ τὴν πορείαν λέγει· βούλεται γὰρ σημαίνειν, ὅτι τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς αὐτῆς παχύ ἐστιν.] Εἰ δὲ τὸ ὁλκαίην ὡς αἰτιατικὴν ἐπίθετον τῆς σειρᾶς ἐκλάβοις, σειρὰν νοήσεις αὐτὴν τὴν οὐράν. καὶ ἔσται οὕτως· πλειοτέρη κατὰ τὴν ὁλκαίην ἤγουν ἑλκομένην σειρὰν ἤγουν οὐράν. Τὸ δὲ τοὔνεκα ἢ ὅτι ἐπειδὴ τῷ στόματι μείζων, ἢ ὅτι ὀργίλη ἐστὶ τῷ δήγματι. 121. Ἀλλ' ἤτοι θέρεος. οἷον ἀρχομένου τοῦ θέρους πικρότατά εἰσι τὰ ἑρπετά. Τὸ δὲ ἐξαλέασθαι ἀπαρέμφατόν ἐστιν ἀντὶ προστακτικοῦ, ἤτοι ἐξάλυξον, ἔκφυγε. 123. ὁλκαίην ψαίρουσαι. αἵτινες ὑπὸ τὴν οὐρὰν ταύρου ἐγγίζουσαι καὶ ἁπτόμεναι, ἢ ψαίρουσαι ἀντὶ τοῦ κινούμεναι, ἢ μικρόταται ἐπιφέρονται. Λέγει δὲ ἐν ταῖς ἐπιτολαῖς τῶν Πλειάδων· τότε δὴ ἔκφυγε τὸ δῆγμα. Ὁλκαίην δὲ τὴν οὐρὰν λέγει, παρὰ τὸ ἕλκεσθαι ὑπὸ τοῦ ὅλου σώματος. Γράφεται δὲ καὶ ἀλκαίη καταχρηστικῶς· κυρίως γὰρ ἡ τοῦ λέοντος οὐρὰ ἀλκαίη καλεῖται, ὅτι δι' αὐτῆς ἑαυτὸν ἐποτρύνει καὶ ἐγείρει εἰς τὴν ἀλκήν. Σημείωσαι δὲ, ὅτι Ἄρατος μὲν ἡμιτελῆ φησιν εἶναι τὸν ταῦρον, οὗτος δὲ ὁλόκληρον. 125. γωλεὰ δὲ αἱ καταδύσεις, αἱ ἐν τοῖς κοίλοις τόποις γινόμεναι οὕτω καλοῦνται. 126. λίπτησιν. ἤτοι ὅταν ἐπιθυμίαν σχοίη νομοῦ, τουτέστι βοσκῆς, ἢ ὅτε ἀπὸ τῆς βοσκῆς κεκορεσμένη ἐπὶ τὸ κοιμηθῆναι πορεύηται. 128. Μὴ σύγ' ἐνὶ τριόδοισι. τύχοις κατὰ κοινοῦ. ὅτε τὸ δῆγμα τῆς ἀσπίδος φεύγεις, μὴ τύχοις τῷ ἔχιϊ τῷ ἐς φυγὴν ἐν τῇ συνουσίᾳ τραπέντι, δεδιότι τὴν θήλειαν. ἀναιρεῖ γὰρ τότε αὐτόν. 129. περκνὸς δὲ, ὅτι τοιοῦτος ὁ ἄρσην ἐστί. καὶ τὸ θύησι ἀντὶ τοῦ ὁρμᾷ ἤτοι φεύγει καὶ ἐκκλίνει τὴν τυπὴν τῆς τεφρώδους ἐχίδνης. ψολόεντα γάρ φησι τὸν πυρώδη καὶ τεφρώδη. Τὸ δὲ σχῆμα μετάλη-

φις, ἀντὶ τοῦ ψολοέσσης ἐχίδνης. Δῆγμα δὲ καὶ τυπὴν ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτό. 130. Τὸ δὲ θορνυμένου ἀντὶ τοῦ συνουσιαζομένου καὶ μιγνυμένου. θολερῷ δὲ οἱ μὲν τῷ μέλανι, οἱ δὲ τῷ σπορίμῳ· στόματι γὰρ συνέχονται αἱ ἔχιδναι. ἢ τῷ ὀλεθρίῳ. 131. θουρὰς ἡ ὁρμητικὴ πρὸς συνουσίαν. ὀδὰξ δὲ ἤγουν δακτικῶς καὶ τμητικῶς συμπλακεῖσα τῷ ἄῤῥενι. Γράφεται δὲ καὶ ἄμυξ, ἀντὶ τοῦ ἀμυκτικῶς καὶ καταξεστικῶς ἐμφῦσα τῷ ἄῤῥενι· οὕτω γὰρ συνουσιάζονται οἱ ἔχεις ταῖς ἐχίδναις· καὶ μετὰ τὸ συνουσιάσαι ἀναιρεῖ τὸν ἄῤῥενα ἡ θήλεια, τὴν κεφαλὴν ἀποκόπτουσα. τὰ δὲ ἔμβρυα πάλιν τικτόμενα τὴν γαστέρα τρώξαντα τῆς μητρὸς οὕτως ἐξέρχονται θανατοῦντα αὐτὴν, ὡσὰν τοῦ πατρὸς διεκδικοῦντα τὸν θάνατον. Μετεκίαθον δὲ ἀντὶ τοῦ μετῆλθον ἐπὶ τὴν λώβην τοῦ ἰδίου πατρὸς, καὶ ἐξεδίκησαν· ἀνταμύνουσι γὰρ τῷ πατρί. ἀναβρώσαντες δὲ ἤγουν ῥηγνύντες. 135. οἴη γάρ· μόνη γὰρ βαρύνεται ὑπὸ τῷ κυήματι τῆς γαστρὸς, ἐπειδὴ μόνη ἐγκύμων γίνεται, οἱ δὲ ἄλλοι πάντες ὄφεις ᾠοτοκοῦσι. 137. ῥικνῆεν δὲ διεῤῥωγὸς, παλαιὸν ἢ τὸ ῥυσσὸν ἢ τὸ τρομερόν. ἀπὸ κοινοῦ δὲ τὸ μὴ σύγ' ἐνὶ τριόδοισι τύχοις. 139. ἢ ὁπότε σκαρθμούς· ἤγουν τὰς διατριβὰς, τοὺς τόπους, τὰ ἴχνη ἢ τὰς κινήσεις καὶ διώξεις. ἢ σκαρθμὸς ὁ διὰ τῶν ῥωθώνων ἀποσπασμὸς τῶν θηρίων· αὗται γὰρ ἐπισπῶνται τοῖς μυκτῆρσι τοὺς ὄφεις ἐκ τῶν καταδύσεων. Ὁ δὲ λόγος, καὶ ὁπότε τὸν ἐξελκυσμὸν τὸν διὰ τῶν μυκτήρων ἐκκλίνας ὁ ὄφις, καὶ φυγὼν καὶ πλήρης ὢν χολῆς ἐνερείσει καὶ προσπελάσει τὸ στόμα ἀνθρώπῳ τινὶ, διαφθείρει. Τοῦτο γὰρ ἐξακούεται. 141. κινωπησταῖς δὲ κοινῶς μὲν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς, ἰδίως δὲ νῦν τοῖς ὄφεσιν. ὀργίζονται δὲ αὐτοῖς οἱ νεβροτόκοι καὶ ζόρκες, ἤγουν αὐτοὶ οἱ ἔλαφοι καὶ αἱ δορκάδες. 143. τρόχμαλα τοὺς τραχεῖς τόπους

καὶ πετρώδεις, ἢ τὰς τρίβους, ἢ τὰ ἴχνη, ἢ τὰ εἰκαῖα τῶν ἀγρῶν τειχία. Τὸ δὲ ἐρέοντες ἀντὶ τοῦ ζητοῦντες, διώκοντες καὶ ἰχνοσκοπούμενοι τοῖς μυκτῆρσι τὰς καταδυσεις. 145. Ὄθρυς ὄνομα ὄρους Θεσσαλίας, ὅπου ὁ σὴψ νέμεται· πλεονάζει δὲ ἐκεῖ τὸ θηρίον τοῦτο. 147. δίψιος δὲ ὁ ξηρὸς, διὰ τὸ μὴ παρ' ὑδατώδεσι τόποις φαίνεσθαι, ἀλλ' ὀρεινοῖς. ἢ ὁ ποιῶν διψᾶν τοὺς δακνομένους. φοινὰ δὲ δάκη τὰ φοινικὰ θηρία. 146. τρηχέες ἀγμοὶ, οἱ τραχεῖς καὶ πετρώδεις τόποι, παρὰ τὸ κατάγνυσθαι. λέπας δὲ ἀκρωτήριον. 148. ἀλλόφατον δὲ λέγεται, ὅτι μεταβάλλεται εἰς χρώματα πολλὰ, καὶ πρὸς ὅντινα ἐγγίση τόπον, τούτῳ ἴσον τὸ χρῶμα αὐτοῦ τῷ τόπῳ μεταβάλλεται. Τὸ δὲ οἰαδὸν ἐπιῤῥηματικῶς εἴρηται· γίνεται γὰρ ἐκ τοῦ οἶος ὁ μόνος, οἰαδὸν, ὥσπερ ἐκ τοῦ μόνος μοναδόν. 149. Χειραμὰ τὰς καταδύσεις. λίθακας δὲ τοὺς τραχεῖς τόπους. ἕρμακας δὲ τοὺς ἑρμαίους καὶ λιθώδεις τόπους, ἢ λίθους σεσωρευμένους εἰς τιμὴν τοῦ Ἑρμοῦ. τρηχεῖς δὲ οἱ ὀρεινοί· πικρότατοι γάρ εἰσι διὰ τὸ πυρῶδες τοῦ δήγματος· ἔμπυροι δὲ οἱ χαλεπώτατοι καὶ φλέγοντες τοῖς ἀλγήμασι τοὺς πληγέντας. 152. μεταμώνιον· οὐ μάταιον, ἀλλὰ δεινὸν, ἐπικίνδυνον. 153. ἄλλος δ' αὖ κόχλοισι· τοῖς κόχλοις τῆς γῆς τὴν δομὴν ἦγουν τὸ σῶμα ἀφομοιοῦνται· τῆς γῆς δὲ κόχλοις εἶπεν, ἐπεὶ καὶ θαλάσσιοί εἰσιν. [κόχλοισι δὲ τοῖς καλουμένοις κόχλασι τὸ ὅλον σῶμα ὁμοιοῦται τὴν χροιάν· δομὴν δὲ τὸ σῶμα· ἀλινδόμενον δὲ κυλιόμενον.] Ἡ δὲ λεπὶς γράφεται ἔν τισι λοφίς· εἴρηται δὲ μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν ἰχθύων. Ὁ δὲ λόγος, ἄλλου δὲ ὄφεως ἐγχλωρίζουσα ἡ λεπὶς τὴν ἐπὶ μῆκος τεινομένην σπεῖραν ποικίλην ποιεῖ. Τὸ δὲ σπείρῃ λεπρύνονται ἀντὶ τοῦ ἢ τραχύνονται ἢ λευκαίνονται· ἀφ' οὗ καὶ ἡ ἐν τοῖς σώμασι παρὰ φύσιν λευκότης καλεῖται λέπρα. Ὁ δὲ λόγος, πολλοὶ

δὲ διατρίβοντες ἐν τῇ ἄμμῳ λευκαίνονται τὴν σπεῖραν, ἀλινδόμενοι καὶ κυλιόμενοι ταῖς ἄμμοις. Ἄμαθος δὲ ἡ χερσαία κόνις. Ὅμηρος δὲ διαστέλλει· οὐδ' εἴ μοι δοίη ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε. Ἀπὸ δὲ τούτου γενόμενος ὁ Νίκανδρος ποιεῖται τὴν τῶν ζώων ἐξαρίθμησιν, καὶ τὰ ἰδιώματα τῶν πληγῶν, καὶ τὰ συμβαίνοντα πάθη τοῖς ὑπὸ τῶν ἑρπετῶν πληγεῖσιν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς ἀσπίδος.

157. Φράζεο δ' αὐαλέαις. τὴν φρίσσουσαν ταῖς καταξήροις φολίσι φονευτικὴν ἀσπίδα, τὸ χαλεπώτατον τῶν ἄλλων θηρίων σκέπτου. 158. ἀμυδρότατον δάκος· ἀσθενὲς, παρόσον ἀσθενοποιός ἐστιν ἡ πληγή. Ἄλλως. τὸ ἀμυδρὸν ὁτὲ μὲν ἀσθενὲς, ὁτὲ δὲ καὶ εὐκίνητον καὶ χαλεπόν. Δημήτριος δέ φησιν εἰρῆσθαι ἀμυδρότατον δάκος τὴν ἀσπίδα, καθ' ὅσον οὐκ ἄγριόν ἐστι καὶ ὀξὺ τὸ ζῶον, ἀλλὰ μόνον τῇ φύσει χαλεπόν. Δύναται δὲ κατ' ἀμφότερα μὲν λέγεσθαι, χαλεπὴ μὲν διὰ τὸ ἀνίατον, ἀμυδρὰ δὲ διὰ τὸ νῶκαρ, ὃ καὶ χωρὶς ἀλγημάτων ἀναιρεῖ. Ἄλλως. ἀμυδρὸν νῦν τὸ χαλεπὸν λέγει, ὡς καὶ Ἀρχίλοχος· ἀμυδρῶν χοιράδων ἐξαλεύμενον. Εὕρηται δὲ παρ' αὐτῷ Νικάνδρῳ καὶ ἀντὶ τοῦ εὐκινήτου, ὡς ἐπὶ τῆς ἴκτιδος· καὶ παρὰ τῷ αὐτῷ ἐπὶ τοῦ χαλεποῦ· καί τε τυπῇσιν ἀμυδροτέρῃσιν ἰάπτει. 159. κέλευθον ὁμῶς. ἐναντίον γὰρ τῷ κεράστῃ· ὁ μὲν γὰρ πλαγίως βαδίζει, ἡ δὲ τοὐναντίον. Ἡ σύνταξις δέ· ταύτης μὲν γὰρ ἡ ὁδὸς κατεναντίον, οἱονεὶ κατ' εὐθεῖαν καὶ ὀρθῶς γίνεται τῷ μακρῷ διασπασμῷ καὶ ἑλιγμῷ τῆς γαστρὸς κατὰ τὴν ὁλκαίην ἀτραπὸν, οἱονεὶ τὴν ἐπιμήκη ὁδόν· δολιχῷ δὲ μηρύγματι γαστρὸς οἱονεὶ τῷ ὁλκῷ ἢ τῷ βαδίσματι καὶ ἐπισπασμῷ, ἀπὸ τοῦ μηρύεσθαι. Ἀκατάλληλα δὲ εἰσὶ τὰ ἔπη· ἔδει γὰρ οὕτως ἀναγινώσκεσθαι· φράζεο δῆτα ἀσπίδα φοινήεσσαν· εἶτα ἢ καὶ σμερδαλέον μὲν, εἶτα νωχελὲς ἐξ ὁλκοῖο·

εἶτα αἰὲν ἐπιλλίξουσα, εἶτα τῇ μὲν γάρ τε κέλευθος, εἶτα ἀτραπὸν ὁλκαίην. 161. σμερδαλέον· φοβερὸν μὲν καὶ καταπληκτικὸν ἔχει ἀπὸ τῆς ὄψεως, ἄλλως δὲ ἐν τῇ πορείᾳ καὶ τῷ ἑλκυσμῷ τοῦ σώματος νωχελής ἐστι καὶ ὑπνώδης· τὸ γὰρ ὑπνηλοῖς ἐπιλλίζειν ὄσσοις τοῦτο δηλοῖ, ὅτι συνεχῶς τοῖς ὄμμασιν ἐπινεύουσα φαίνεται. 165. ἀθρήσῃ· αἴσθησις ἀντὶ αἰσθήσεως, ὡς ἐπὶ τῷ ὁρᾷς οἷα λέγεις. Νωθρὸν δὲ τὸν νωθῆ, καὶ νωθείαν ἐμπαιοῦντα, καὶ ἀργίαν. 166. ὁλκῷ· τῷ δὲ ὁλκῷ τοῦ σώματος τροχώδη καὶ κυκλοτερῆ ἀλωνίαν εἱλίξατο ἐν τῇ γῇ. Ἅλωνα δὲ εἶπεν, ἐπεὶ καὶ αὗται αἱ ἀλωνίαι τροχοειδεῖς καὶ κυκλοτερεῖς εἰσι τῷ σχήματι τῷ τυπουμένῳ, τῷ ἑλιγμῷ τῆς ἀσπίδος. Ἅλων δὲ λέγεται μὲν καὶ ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, κυρίως δὲ ἡ περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην γινομένη πολλάκις νέφωσις· ἔτι δὲ καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἀλοῶσι· νῦν δὲ τὴν σπεῖραν καὶ τὸ σῶμα τῆς ἀσπίδος, μᾶλλον δὲ τὴν ἐκ τοῦ ἑλιγμοῦ αὐτῆς γινομένην περιφέρειαν. 170. αἰγανέα δὲ τὸ ἀκόντιον ἀπὸ μέρους τοῦ αἰγείου ἱμάντος, ὃν ἐξαγκυλούμενοι βάλλουσι. Λέγει δὲ τοῦ μεναύλου· εἴρηται δὲ παρὰ τὸ ἄγαν νεῖσθαι. 169. ὀργυιῇ δὲ μετρητὸν ἀντὶ τοῦ ἴσον καὶ μεμετρημένον ὀργυιᾷ. Τὸν δὲ εἰς ἐνοπὴν ταύρων στίχον τινὲς ἀθετοῦσιν, ὡς μὴ Νικάνδρου εἶναι. 172. χροιῇ δ᾽ ἄλλοτε μέν. Τὸ δὲ χρῶμα τοῦ γένους τῶν ἀσπίδων τινῶν μὲν ψαφαρὸν, ὅ ἐστι λευκὸν ἢ αὐχμηρὸν, τινῶν δὲ μειλινόεν, τουτέστι χλωρὸν καὶ μήλινον καὶ ποικίλον καὶ ὠχρόν· τινῶν δὲ τεφρῶδες καὶ σποδῶδες, ἢ καὶ τῇ ἰλύϊ τοῦ Νείλου ἐμφερές. 174. αἰθαλόεσσα δὲ ἤτοι πυρώδης καὶ λαμπρά· ἢ ξανθὴ καὶ ὁμοίως τῷ βώλῳ τῶν Αἰθιόπων μελαινομένη. 175. οἵην τε πολύστονος. ἐπεὶ μετὰ στόνου καὶ ἤχου ῥέει ὁ Νεῖλος· στένειν γὰρ τὸ ἠχεῖν· καὶ Ὅμηρος· ὑπεστονάχιζε δὲ γαῖα λαῶν ἰζόντων. Εὕρηται δὲ καὶ πολύστομος, ἐπειδὴ ἑπτάστο-

μος ὁ Νεῖλός ἐστι κατὰ τὸν περιηγητὴν Διονύσιον. 176. πλησάμενος δὲ ἤγουν ἑαυτὸν ἐμπλήσας καὶ πληρώσας. ἅσιν δὲ τὸν ῥύπον· φησὶ γοῦν, οἷον ῥύπον κατέχε καὶ κατήγαγεν ὁ Νεῖλος ἑαυτὸν πληρώσας. 177. δοιοί· τουτέστι περὶ τὰς ὀφρῦς ὑπεράνω τοῦ μετώπου δύο ὑπερφαίνουσι καὶ ἐξέχουσιν οἷα τύλοι, οὐ κέρατα δὲ, ἀλλὰ τύλοι καὶ σαρκία τινά. Ἄλλως. Ὑπὲρ τοὺς ὀφθαλμοὺς κατὰ τὸν τῶν ὀφρύων τόπον ἐξοχαί τινές εἰσι τύλοις ἐοικυῖαι περὶ τὴν ἀσπίδα, δι' ἃς ἔγκοιλον αὐτῆς φαίνεται τὸ ὄμμα. 179. καὶ ὁ αὐχὴν δὲ ἐμπίπραται φυσῶντος τοῦ θηρίου. Τὸ δὲ ποιφύζειν πολλαχῶς λέγεται· καί ποτε μὲν ἐπὶ τοῦ ἐκφοβεῖν, ὡς Σώφρων ἐν Μίμοις· παιδικὰς ποιφύξεις· ποτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ πνεῖν, ὡς Εὐφορίων· ζεφύρου μέγα ποιφύξαντος. Μεταπλασμῷ δὲ πάλιν κέχρηται ἀντὶ τοῦ ποιφυζούσης ἀσπίδος εἰπὼν ποιφύσσοντος, ὡς ὁ αὐτὸς ἐν ἄλλῳ τόπῳ ψολόεντος ἐχίδνης εἶπε. 179. πολλὸν ὑπὸ σπείρης· ἀντὶ τοῦ ἐντὸς τῆς σπείρης. ψαφαρὸς δὲ οἷον αὐχμηρὸς ὀγκοῦται ὁ αὐχήν· τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ ἀναπίμπλαται· ἔτι ἄκριτα ἀντὶ τοῦ μεγάλα, ἄτακτα. Τὸ δὲ ποιφύσσοντος ἓν μέρος λόγου ἐστὶν ἀντὶ τοῦ φυσῶντος. Τὸ δὲ ὁδίταις γράφεται καὶ ὁδούροις, ἤγουν ὁδοιπόροις. 181. ἄϊδα δὲ προσμάξηται ἀντὶ τοῦ προσπελάσῃ καὶ ἐμβάλῃ αὐτοῖς θάνατον, ἄγαν ὀργίλως θυμουμένη. 183. δολιχήρεες δὲ ἤτοι μακροὶ ἢ πρὸς μῆκος ἐῤῥιζωμένοι, δι' οὗ σημαίνει τὸ σὺν μήκει ἰσχυρόν. 184. μύχατος δὲ χιτών· ὑποκάτω γὰρ τῆς γλώσσης τῆς ἀσπίδος χιτών ἐστιν, ὃς καλύπτει τοὺς ὀδόντας αὐτῆς, καὶ ὑποκάτω τοῦ χιτῶνος ὁ ἰὸς ἔγκειται. Ὑμενώδης δέ ἐστι χιτὼν καὶ τετρημένος, πρὸς τὸ εἰσδέχεσθαι διὰ τῶν τρήσεων τὴν τροφὴν αὐτῆς. [Ἡ χιτών ἐστι λέπασμα, ὃς δὴ χιτὼν καλύπτει τοὺς ὀδόντας αὐτῆς.] 187. οὔτε δυσαλθές. οὔτε δυσίατον οἴδημα ἐπιφλεγμαίνῃ-

ται. 188. καμάτου δ᾽ ἄτερ. χωρὶς δὲ ὀδύνης ἀπόλλυται ὁ ἀνήρ· ὑπνηλὸν δὲ νῶκαρ ἐπάγει αὐτοῖς τὴν τελευτὴν τοῦ βίου. Νῶκαρ δὲ ὁ κάρος· νῶκαρ γὰρ λέγεται ὁ ὕπνος, οἷον νοῦ κάρωσις.

190. Τὸ δὲ ἰχνεύμων εἶδος ἀετοῦ, ἱερὸς Ἡρακλέους, ὡς Αἰγύπτιοι· ἀκήριος δὲ ἤγουν ἄνευ κηρὸς καὶ θανάτου· καὶ γὰρ μόνος ὁ ἰχνεύμων ἄνευ θανάτου τὴν ὁρμὴν τῆς ἀσπίδος ἐκφεύγει καὶ ἐκκλίνει. [τοῦτο γὰρ τὸ ἀλεύεται σημαίνει.] 191. Ἡ μὲν ὅτ᾽ ἐς· καὶ ὅταν εἰς μάχην συνέρχηται ὁ ἰχνεύμων μετὰ τῆς ἀσπίδος, ἐκφεύγει τὸν θάνατον αὐτῆς, καὶ ὅτε θαλπούσης αὐτῆς τὰ ὠά, πάντα λαβὼν διεσκόρπισε καὶ ἐξ ὑμένων ἐτίναξε κατεσθίων. 192. Καὶ τὸ κηριτρόφου δὲ ἤγουν θανατοφόρου, ἢ διὰ τὸ αὐτὰ τὰ τέκνα θάνατον εἶναι τοῖς ἀνθρώποις, ἢ διὰ τὸν ἰόν, ὃν τρέφει. 194. συνεῤῥαθάγησε, κατέαξε, συνέθλασε, συνέτριψε· ῥάθαγος γὰρ κυρίως ὁ τῆς κώπης λέγεται ψόφος ὑπὸ τῶν κυμάτων κλωμένης ἢ τῇ χέρσῳ προσρηγνυμένης. [Schol. B. συνεῤῥαθάγησε. Ῥάθαγός ἐστιν ὁ κτύπος ὁ γινόμενος ὑπὸ τῶν κυμάτων, κλωμένων αὐτῶν καὶ προσρηγνυμένων ἐν ταῖς πέτραις.] ἀπὸ μεταφορᾶς οὖν τοῦ κτύπου τούτου εἶπε τὸ συνεῤῥαθάγησεν, διὰ τὸ καὶ ἐν τῷ τρώγειν κτύπον ἀποτελεῖσθαι ὑπὸ τῶν ὀδόντων. 195. κινωπέτου δὲ θηρίου τοῦ ἐν τῷ πέδῳ κινουμένου εὐκινήτως· ἀμυδρῆς δὲ ἤτοι μικρᾶς ἢ τῆς δεινῆς καὶ ὀργίλου. 196. Ἴκτις δὲ ἡ λεγομένη ἀγρία γαλῆ· καὶ Ὅμηρος· Κρατὶ δ᾽ ἐπ᾽ ἐκτιδέην ὡς ἀπὸ τῆς ἴκτιδος τοῦ ζώου. 199. Τιθαιβώσσουσι. κυρίως ἐπὶ μελισσῶν τοῦτο εἴρηται, παρὰ τὸ τὴν βόσιν τιθέναι, ἀλλὰ κατεχρήσατο ἐνταῦθα τὸ τὰ μικρὰ τρέφειν, παρὰ τὸ τυτθὸν βώσσειν καὶ τρέφειν. 200. ἰάμνους τὰς ἐλαμενάς· θρυόεντας δὲ τὰς θρυώδεις. Θρύον δὲ εἶδος βοτάνης· ὡς τό· ἡμὲν

θρύον ἠδὲ κύπειρον. 201. εἰλικοέσσαις· ἑλικοέσσαις, ἤτοι σπειρώδεσιν ἢ ἐπιμήκεσι. 202. ποταμόνδε. ὁ ἰχνεύμων κώλοις ἤτοι τοῖς ποσὶν ἔτυψεν, ἔπληξε. 203. τάρταρον δὲ τὸν βυθὸν ἐνθάδε εἴρηκε θηλυκῶς· καὶ ἰλυόεσσαν δὲ τὴν ἰλυώδη καὶ βορβορώδη. 206. λιχμήρεος δὲ τουτέστι τοῦ προβάλλοντος τὴν γλῶσσαν ἐν τῷ λιχμάζειν, ὅ ἐστι λείχειν. προβάλλουσι γὰρ καὶ οἱ ὄφεις τὰς γλώσσας μέλλοντες λείχειν. 208. βρυόεντος. βρυόεντα λέγει τὸν θρυώδη καὶ βοτανώδη τόπον. καὶ γὰρ τὸ βρύον βοτάνη ἐστὶν, ἧς τὸ φύλλον ἔοικε πράσῳ. 210. πολυδερκέα τὴν κατὰ πολλοὺς τρόπους ὁρωμένην κατὰ τὸν πολύποδα, ἢ, ὡς ἔν τισιν εὕρηται, πολυδεύκεα, δηλαδὴ πικράν. 212. ἤτοι ἀν' Εὐρώπην. οὐχ ὅμοιά φησι τὰ ἑρπετὰ τῶν δύο γαιῶν· αἱ γὰρ διάφοροι γαῖαι διαφορὰν τῶν ἑρπετῶν ἔχουσι. 213. κεραοί· οὐκ ἔχουσι κέρατα, ἀλλὰ ἐξοχὰς ὑπὲρ τοὺς ῥώθωνας ἔχουσι. ἀργίλιπες δὲ ἤγουν ἔκλευκοι. ὡς Ἀρχίλοχος· ἀργιλιπὴς δὲ φάσις. 214. Οἱ μὲν ὑπὸ Σκείρωνος. Σκείρων μὲν ὄρος μεταξὺ Μεγαρέων καὶ Κορινθίων κείμενον, ὅπερ τινὲς Σκειρωνίδα πέτραν καλοῦσι. Παμβώνια δὲ ὄρη τῆς Μεγαρικῆς, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Θηβαϊκῶν φησι· τείχεά τε προλιπόντες ὑπὲρ Παμβωνίδας ὄχθας, ἰσσύμενοι Μεγαρῆες ἐνευνάσσαντο δόμοισι. 215. Ῥύπαιον δὲ Ἀντίγονος μὲν τῆς Ἀχαΐδος φησὶν εἶναι, ἐπεὶ Ῥύπαιοι οἱ Ἀχαιοὶ ὠνομάσθησαν. Ἔστι δὲ τῆς Αἰτωλίας, ὡς Νίκανδρος περί τινων εἰς Αἰτωλίαν ἐρχομένων διηγούμενος· δι' αἰπεινήν τε κολώνην Οἰωνοῦ Ῥύπης τε πάγον καὶ Ὀνθίδα λίμνην Σχείοντο Ναύπακτον, ἐς Ἀμφιδύμην τε πέλαζον. Τὸ δὲ Ἀσέληνον Λοκρικὸν ὄρος ἐστὶ δυσχείμερον. Ταῦτα οὖν πάντα ὀνόματα εἰσὶν ὀρῶν τῆς Εὐρώπης. Πάλιν δὲ Βουκάρτερος καὶ Αἰγαγέης καὶ Κέρκαφος ὀνόματά εἰσιν ὀρῶν τῆς Ἀσίας.

219. *Τῶν ἤτοι βρεχμοὶ μέν.* Τὸ μὲν βρέχμα, ὅ ἐστι τὸ κρανίον, πλατύ ἐστιν. ὑπὲρ δὲ τὸ ἄκρον μῆκος ἢ τὸ ἄκρον σῶμα· ὁλκαῖον γὰρ τὸ μῆκος καὶ τὸ σῶμα· ἡ σπεῖρα κολοβὴν οὐρὰν ἑλίσσεται, τουτέστι τὸ τούτων μῆκος οὐκ ἔστιν ἐκτεταμένον. Ἡ δὲ ὑπὲρ πρόθεσις ἀντὶ τῆς περὶ, ἵν' ᾖ, ὅτι περὶ τὸ ἄκρον σῶμα ἡ σπεῖρα κολοβὴν ἑλίσσει οὐράν. Τὸ γὰρ ἑλίσσεται ἀντὶ τοῦ ἑλίσσει καὶ συνέχει. Ἢ ὅτι περὶ τὸ ἄκρον ἔλκυσμα τῆς σπείρας τουτέστι τοῦ σώματος κολοβὴν ἔχει τὴν οὐρὰν ἡ θήλεια. 223. *Πᾶς δέ τοι.* Εἰπὼν ὅτι ἡ θήλεια πλατὺ ἔχει τὸ βρέγμα, τὸν ἄρσενα ὀξυκέφαλόν φησι. Ἐν τούτῳ δὲ τὸν αὐτὸν ἄρσενα καὶ θήλειαν. 224. ἀκιδνότερος. ὥστε ἄνωθεν μείζονα καὶ ἐπισημότερον καὶ τὸν μέγαν καὶ τὸν ἥσσονα, ἀπὸ δὲ τῆς κοιλίας ἀκιδνότερον· καταστρέφει δὲ εἰς τὸ ἀκιδνότερον, τουτέστιν εἰς τὸ ἀσθενέστερον καὶ οὐχ ὅμοιον τοῖς ἄνω μέρεσι. 226. πεδανὴ δὲ ἀσθενής· ὁμοίως δὲ καὶ φολίδα μικροτέραν καὶ ἀσημοτέραν ὑποβεβηκυῖαν ἔχει. Ἴσως μὲν πεδανή· ἐξ ἴσου δὲ καὶ ἴσως ταπεινὴ ὑπὸ τοῖς πέρασι τοῦ δολιχοῦ ὁλκοῦ. ἴσως ἀντὶ τοῦ ὁμοίως, ἐξ ἴσου τῇ γαστρί. ὁλκαίη μύουρος ὑποτετάνυσται, τουτέστιν ὀλίγη ἢ διεσχισμένη. Ἴσως μὲν πεδανή· τὸ ἐπάνω τῆς οὐρᾶς μέρος πολλὰς λαμπρὰς ἔχει φολίδας, τὸ δὲ ὑποκάτω τῆς οὐρᾶς οὐχ οὕτως ἔχει. πεδανὴ, ταπεινή· νῦν δὲ μακρὰ καὶ κατ' ὀλίγον στενουμένη ἡ οὐρά. *τετριμμένη*, ἰσχνὴ, κατεξηραμμένη ἢ πεπυκνωμένη. 228. γλήνεα δὲ φοινίσσει ἤγουν αἱματώδεις ἔχει τοὺς ὀφθαλμούς. τὸ δὲ *τεθοωμένος* ἀντὶ τοῦ παρωξυμμένος, τεταραγμένος. *ὀξὺ δὲ δικρῇ·* διατόμῳ· δύο γὰρ τμήματα ὡς γλῶτται. 229. σκωλύπτεται· σκολιῶς κινεῖται, ἢ τραχύνεται, ἅπτεται. [Schol. B. γράφεται σκωλύνεται, εἱλιγμένην γὰρ ἔχει καὶ σκολιὰν καὶ οὐκ εὐθεῖαν τὴν οὐράν.] 230. *Κω-*

κυτόν. καὶ οὗτος ὁ στίχος, ὡς ὑποβολιμαῖος, ἀθετεῖται. 231. κυνόδοντε δύω. δύο μόνοι εἰσὶν ἰοβόλοι τῶν ἀῤῥένων ὀδόντες, πολλοὶ δὲ τῶν θηλειῶν. 233. οὔλῳ· ὅλῳ ἢ ὀλεθρίῳ καὶ ὀλοῷ. Εὐκόλως δὲ ἐν τῇ σαρκὶ ἴδρις ἂν εὐρυνθέντας ἤγουν χωρογραφηθέντας καὶ εὐρέας γινομένους τοὺς ὀδόντας· χαλινοὺς γὰρ ἐνταῦθα τοὺς ὀδόντας φησί. 237. Γράφεται πολλάκι μὲν κλώθουσα, ἀντὶ τοῦ χλωρά. Μεταπεποίηται δὲ ἐκ τοῦ Νουμηνίου, ὅς φησιν οὕτως· ὑπόχλωρον μὲν ἕλκος κυκλαίνει, τὸ δὲ πολλὸν ἀνέδραμεν αὐτόθεν ἕλκος. Διογενιανὸς δὲ χλοάειν, καλῶς αὔξεσθαι καὶ βλαστάνειν. Θέων δὲ ἐν ὑπομνήματι κλώθουσα, ἀντὶ τοῦ οἰδοῦσα. Κατὰ πλέον δὲ τίθεται τὸ κλώθειν ἐπὶ τῆς αὐξήσεως. 240. τῶς εἴτε, ἀντὶ τοῦ ὡς εἴτε πομφόλυγες χαμηλαὶ ἢ θαμιναὶ ἐν πυρὶ ζέοντος ὕδατος γίνονται, οὕτως πλαδόωσι, φησί, καὶ ἐν τῷ σώματι τοῦ δηχθέντος. ἀραιαὶ δὲ ἀντὶ τοῦ κεναί· οὐδὲν γὰρ ἔχουσι. Πλαδόωσι· κυρίως τὸ μὴ ἀντίτυπον πλαδόειν καλεῖται· πλαδόωσιν ἀντὶ τοῦ ὑγραὶ γίνονται, ἢ οἰδοῦσι καὶ πλατύνονται· ὅθεν καὶ πλαδερὸν σῶμα τὸ ὑγρόν φαμεν, ὅπερ πιλούμενον τῷ δακτύλῳ ἐνδίδωσιν, [Schol. B. ἢ κοιλαίνεται, πάλιν δὲ εὐθέως ἀναδίδωσι καὶ γεμίζει τὸ κοίλωμα.] 246. κίονά τε. τὸν τράχηλόν φησιν· ἐπειδὴ τρόπον κίονος ὑποβαστάζει τὴν κεφαλήν· οἱ δὲ τὸν γαργαρεῶνα· οἱ δὲ τὴν λεγομένην κιονίδα, οἱ δὲ τὴν σταφυλήν. Κίων δέ, διὰ τὸ κεῖσθαι ἀπὸ τοῦ κάτω μέρους τοῦ στομάχου μέχρι τοῦ ἄνω. 247. ἑλίγγοις, συστροφαῖς, ὅτι καροῦται ὁ πλησσόμενος. αἶψα δὲ γυίοις· ἀντὶ τοῦ εὐθέως τοῖς μέλεσι καὶ τῇ ὀσφύϊ ἡ ἀδρανία βαρύνουσα αὐτά, μέρμερος ἤγουν φροντίς τις ἵζει καὶ γίνεται. Τοῦτο γὰρ νῦν σημαίνει τὸ ἵζει. 249. σκοτόεν δὲ βάρος εἶπεν, ἐπειδὴ καροῦται ὁ πλησσόμενος ὑπὸ τῆς ἐχίδνης. 252. ζαλόωσα δὲ χωνίζουσα,

συστρέφουσα χειμερινὸν, ὥςπερ κρύος ζαλόεν πέριξ βέβριθεν, ἀντὶ τοῦ ῥίγει συνέχεται χαλεπωτάτῳ ὁ δηχθείς. 253. χολόεντας. ἤγουν χολὴν ἀπήμεσε. Τὸ οὖν χολόεντας ὄγκους περίφρασίς ἐστιν ἀντὶ τοῦ χολώδη ἀπεμεῖ. τὸ γὰρ ἀπήρυγε τὸ ἀπήμεσε σημαίνει. 254. νοτέων δὲ ἀντὶ τοῦ ὑγραινόμενος ὁ ἱδρὼς περὶ τοῖς μέλεσι ψυχρότερος τῆς τοῦ νιφετοῦ βολῆς περιχεῖται. 256. ζοφοειδέος. ζοφοειδῆ τὸν σκοτεινὸν ἢ τὸν ὠχρόν. 257. ἄνθεσι δὲ χαλκοῦ, ἀντὶ τοῦ χαλκάνθῳ, ἣν νεωστί φασι καλακάνθην. Ἄνθος δέ ἐστι χαλκοῦ τι γένος γινόμενον, ἐν οἷς ὁ χαλκὸς χωνευόμενος καθίεται, πελιδνόν τε καὶ μᾶλλον ἔχον ἔγκιῤῥον τὴν πελιδνότητα, μικρὸν δὲ καὶ στρογγύλον καὶ παραπλήσιον τῷ σπέρματι τοῦ νάπυος· καὶ ἴσως τούτου μέμνηται νῦν ὁ Νίκανδρος. Γράφεται δὲ καὶ ἄνθεσι χάλκης. οὕτως καὶ παρὰ Νουμηνίῳ· ἄνθεσσί γε μὲν εἴδετ' ἐπ' ἰχὼρ ἠερόεις· τοτὲ δ' αὖ μολίβῳ ἐναλίγκιον εἶδος ἀμφὶ ἓ κυδαίνει χάλκη ἴσον. Ἔστι δὲ χάλκη ἄνθος, ἀφ' οὗ καὶ τὴν πορφύραν ὠνόμασαν. Τὸ δὲ ἐμφερὲς ὅμοιον τῷ ἐν τῇ Ἡρακλείᾳ· φολὶς δ' ἀπέλαμπε φαεινὴ ἄλλοτε μὲν κυανοῦ, τοτὲ δ' ἄνθεσιν εἴσατο χαλκοῦ. 258. δολόεντα δὲ εἶπε τὸν κεράστην, ἐπεὶ ἐν τοῖς ἁμαξιτοῖς κρύπτων ἑαυτὸν ἀναιρεῖ τὸν τυχόντα. 260. Ἤτοι ὁ μὲν κόλος ἐστίν. ἀντὶ τοῦ κολοβὸς τοῖς κέρασι, τουτέστι μὴ ἔχων κέρατα· ὁ γὰρ ἔχις οὐκ ἔχει κέρατα· κόλος οὖν ἤτοι ὁ ἀκέρατος ἔχις, ἢ τῷ μήκει ἐλάσσων ἐστίν· εἰσὶ γὰρ κεράσται ἀκέραστοι, οἳ καὶ κόλοι λέγονται. 261. πισύρεσσι δὲ, ἐπεί εἰσι καὶ τετρακέρατοι κεράσται καὶ δικέρατοι. 263. ἁματροχιῇσιν, ἀντὶ τοῦ ἁρματροχιαῖς, κατὰ συγκοπὴν διὰ τὸ μέτρον. Λέγει δὲ τὰς ἐγχαράξεις τοῦ τροχοῦ, τὰς γινομένας εἰς τὴν γῆν· ἐν αὐταῖς γὰρ κοιμᾶται ὁ κεράστης. Τὸ δ' ἐνδυκὲς αὔει ἀντὶ τοῦ ἐπιμελῶς καὶ συν-

εχῶς κοιμᾶται, ἢ διάγει. Ἐξενήνεκται δὲ χωρὶς τοῦ ι· ἔστι δὲ τὸ πλῆρες ἰαύει. 264. Τὸ δὲ θοὸς ἀντία θύνει ὁ ἔχις ἀντὶ τοῦ τρέχει ὀρθῶς καὶ συντόμως τῷ μηρύγματι, ἤγουν τῷ ἐπισπασμῷ ἢ τῷ βαδισμῷ τῆς γαστρός. 266. αὐτὰρ ὅγε. Ὁ δὲ κεράστης πλάγιος ἐπικυλίεται τῷ σώματι. τετρηχότι δὲ ἢ δασεῖ ἢ τραχεῖ· διὸ καὶ ἠχεῖ ἡ πορεία αὐτοῦ. 268. τράμπιος ὁλκαίης. ἤτοι τῆς ἐπισπωμένης. πολλῆς ἐμφάσεως ἡ παραβολὴ γέμει καὶ σεμνότητος κατὰ τὴν συνθήκην. Τράμπις δέ ἐστι βαρβαρικὸν πλοῖον. καταχρηστικῶς δὲ εἶπεν. Ὁ γὰρ νοῦς οὗτος· τοῦ πλοίου τοῦ ὁλκὴν ποιοῦντος ἴσος ἐν τῷ καμάτῳ ἢ ἐν τῷ βαδίσματι· ὥσπερ γάρ, φησί, τὸ πλοῖον τῇ βίᾳ τοῦ ἀνέμου ἀποκρούεται ἔξω τῆς εὐθείας ὁδοῦ, καὶ πλάγιον τουτέστιν ἐπίπλευρον φέρεται, οὕτω καὶ ὁ κεράστης ἐπίπλευρος φέρεται, ἤτοι ἐπίπλευρος ἕρπει. Ἐὰν μὲν ἢ ἀ κ ά τ ῳ, ἐκ δισσοῦ κεῖται ἡ λέξις· ἐὰν δὲ κ α μ ά τ ῳ, ὅπερ ἄμεινον, ἀντὶ τῷ πλῷ. 270. Τὸ δὲ ἀπόκρουστος ἤτοι πλαγιαζομένη ἢ ἀποκρουομένη ἢ κλυζομένη τῇ πνοῇ τοῦ Λιβός· ἢ ἀπόκρουστος ὡσανεὶ ἀπόβλητος καὶ οἷον ἀποβαλλομένη καὶ ἀποπεμπομένη τῆς εὐθείας ὁδοῦ. 272. ἥλῳ εἰδόμενον. ἧλος σκλήρωμά ἐστι περὶ τὰ πέλματα τῶν ποδῶν γινόμενον στρογγύλον, καὶ τοῖς τῶν ἥλων κεφαλίοις παρόμοιον, ὃ ἐπιδημίως καρφίον φασί. [Margo Goett. *γράφεται καὶ πέλει.*] *273. φλύκταιναι. αἱ φλυκτίδες περὶ τὸ δῆγμα μικραὶ ἐπανίστανται, ἄγνωστοι κατὰ τὴν πρόσοψιν, πέμφυξι δὲ ταῖς φύσαις, ταῖς ἐν τῷ ὕδατι γινομέναις πομφόλυξιν. 275. ἤτοι ἀφαυρότερον· δηλαδὴ ἀνεπαισθήτως ἀλγοῦσιν οἱ δηχθέντες, ἢ ἀσθενέστερον, καὶ σύντονον ἐπάγει. ἐννέα δ' αὐγάς· ἤγουν πρὸς ἐννέα ἡμέρας ζῶσι μόνον οἱ δηχθέντες ὑπὸ κεράστου. 276. Τὸ δὲ οἷσιν ἀντὶ τοῦ ᾧτινι· ἀπὸ γὰρ ἑνικοῦ μετῆλθεν εἰς πληθυντικόν, δέον εἰπεῖν, ᾧ τε κεράστης.*

278. ἀσκελὲς δὲ ἤτοι ἀδιαλείπτως, ἢ σκληρῶς, ἢ ἴσον ἐν τοῖς δύο βουβῶσι. 281. μόγις γε μέν. Τὸ μόγις νοητέον ἀντὶ τοῦ σπανίως. Εὕρηται δὲ καὶ πολεῖς, ἵν' ᾖ, πολλοὶ ἐξέφυγον τὴν μοῖραν, δηλαδὴ ἔζησαν.

284. ὑπάρπεζον. Αἰτωλοὶ τὸν ὕπτιον καὶ λεῖον ὑπάρπεζον φασί. τρηχὼ δὲ οἱ μὲν αἱμασιάν φασιν, οἱ δὲ τὸν προάντη καὶ τραχὺν τόπον, οἱ δὲ λίθον. 286. μήκη μέν. τὸ μῆκος, φησίν, αὐτοῦ ποδιαῖόν ἐστιν· ὁ δὲ ποῦς δίμοιρον πήχεως. ἐπὶ τὸ εὖρος, φησί, τέθρυπται, ἤγουν τέθλιπται, δηλαδὴ λεπτός ἐστιν ὅλος. Ὁ δὲ λόγος· ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρις οὐρᾶς τεθρυμμένος ἢ τεθλιμμένος καὶ λεπτός ἐστι. 288. ψολόεις, ἀντὶ τοῦ καυστικὸς, ἤγουν πεπυρακτωμένος, διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀλγηδόνος πύρωσιν· εἴωθε γὰρ τοῖς δηχθεῖσιν ἐπακολουθεῖν· ἢ διὰ τὸ διαπύρους ἔχειν τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἢ διὰ τὸ κεκινημένον εἶναι καὶ τραχὺ τὸ δῆγμα. Σημαίνει δὲ ἡ λέξις τρία· ἔστι γὰρ ψόλον τὸ μέλαν, τὸ σποδοειδὲς, τὸ λαμπρόν. Εὐφορίων· ἢ Αἴτνην ψολόεσσαν, ἐναύλιον Ἀστεροπαίου. καὶ ἔτι· Λιγνὺν δὲ ψολόεσσαν ἀϊδνήεντά τε καπνόν. Καὶ Αἰσχύλος ἐν Βασσαρίσι· σκάρφει παλαιῷ κἀπιβωμίῳ ψόλῳ. 289. πεδανή· πεδανὴ δὲ λέγεται ἡ λεπτὴ οὐρὰ καὶ συνεστραμμένη. Ὀξύλος δὲ ἱστορεῖ, ὅτι καὶ κέρατα ἔχει. αἰθὸς δὲ ἤτοι κεκαυμένος, ἢ σποδώδης, ἢ διάπυρος, ἢ αἰθαλώδης. 289. Καὶ τὸ ἐσφήκωται ἀντὶ τοῦ συνῆπται, πέπλεκται, ἔσφιγκται. 290. κατομφάλιος δὲ ἤγουν ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ στενή ἐστιν ἡ οὐρά. 291. ὑπὲρ νιφόεντα. τῷ γὰρ ψύχει φονεύοντα. Ἐν δὲ τῇ συντάξει ὁ στίχος οὗτος μετὰ τὸν ἀπ' αὐτοῦ συμπέπλεκται, καὶ ἔστιν ἡ σύνταξις οὕτως· τοῦ μὲν ὑπὲρ νιφόεντα φάη κεράατα δοιὰ μετώπῳ ἔγκειται, τουτέστι τούτου μὲν ὑπὲρ τὰ κρυμώδη ὄμματα, ἤγουν ὑπεράνω αὐτῶν, κέρατα δύο ἐν τῷ μετώπῳ

ἔγκειται. Κατὰ δὲ τὰς λογάδας ἤγουν τὰ λευκὰ τῶν ὀφθαλμῶν προσεικὴς καὶ ὅμοιός ἐστι ταῖς πάρνοψιν, ἤγουν ταῖς ἀκρίσιν, ἢ ἀττελάβοις. Νιφόεντα δὲ τὰ ψυχρὰ λέγει· κοινῶς δὲ πάντα τὰ ἑρπετὰ ψυχρά. 293. λαμυρὸν δὲ, ἤγουν λαβρὸν ἢ ταραχῶδες ἢ εὐκίνητον. 294. δοχμὰ δ' ἐπισκάζων, ἤγουν πλάγιος πορεύεται προβάλλων τὴν κοιλίαν, καὶ ταῖς φολίσιν ὑποτρίβων τὴν γῆν. 295. βαιὸν δὲ πλόον νῦν τὴν ὁδὸν τὴν πεζὴν, τὴν πορείαν. καὶ Ἀντίμαχος εἶπε· τοῖσι δ' ἂν ὑλήεντα διὰ πλόον ἐρχομένοισιν. ὡς δὲ καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Γήρᾳ γυναῖκα ποιήσας ἐπὶ ζεύγους ὄνων ὀχουμένην παράγει τινὰ ἐρῶντα αὐτῆς, ἢ καὶ ἐρεθίζουσα φησὶ πρὸς αὐτόν· ἀπέπλεις τεὸν ἐπὶ τὸν νυμφίον, ᾧ γαμοῦμαι σήμερον. 296. φολίσι δὲ καὶ οἴμῳ. τῇ βαδίσει. Γράφεται δὲ καὶ ὁλκῷ, ἵν' ᾖ τῷ σώματι. 297. ὑποψοφέων. μεταφορικῶς, ἠρέμα ἕρπει προσπταίων· τούτου δὲ τετράχυται τῇ φολίδι ἡ γαστήρ· καὶ παρασύρων προστρίβεται τῇ γῇ, καὶ ὑποψοφεῖ, οἷα χύσιν καλάμης διέρπων, τουτέστιν ὡς εἰς καλάμους βαδίζων. 300. γαστὴρ δ' ὑδατόεσσα· ἀντὶ τοῦ πολλὰ ὕδατα πίνει ὁ δηχθεὶς, ἡ δὲ ὑδατώδης αὐτοῦ γαστὴρ σκαίρει καὶ πηδᾷ. τοῦτο γὰρ τὸ πιδύεται. Κυρίως δὲ τὸ πίνειν, ἐξ οὗ καὶ πίδαξ ἡ πηγή. 302. πεφορυγμένον, ὅ ἐστιν ἀναμεμιγμένον καὶ συγκεκραμένον τῷ χολώδει ἰῷ. 303. αἱ δ' ὑπὸ γυίοις. αἱ δὲ ὑπὸ τοῖς μέλεσιν ὠτειλαὶ ῥήγνυνται· ἔφθη γὰρ εἰπὼν, ὅτι ὅλον τὸ σῶμα πελιδνοῦται, ἤγουν ὠτειλῶν πληροῦται· ὠτειλαὶ δὲ αἱ πληγαί εἰσι. Καὶ Ἀπολλώνιος δέ φησι τῶν πληγέντων ὑπὸ τῆς αἱμοῤῥοΐδος ῥήγνυσθαι καὶ τὰς οὐλάς. 306. πίμπραται, τουτέστιν ὑποκαίεται καὶ πυροῦται τὰ οὖλα, ὡς ἐπὶ πεπέρεως ἢ σινάπεως, ἤγουν πυρακτοῦνται καὶ ἀναβράζουσιν. 307. ἀσταγὲς δὲ ἤτοι ἄστακτον ἢ μὴ στάζον, ἀλλὰ κρουνηδὸν φερό-

μενον, οἱονεὶ πολυσταγές. 308. μυδῶντες δὲ ἤτοι δυσώδεις, δίυγροι τῇ σήψει τῶν οὔλων καὶ τοῦ αἵματος· ἢ ὄζοντες, [καὶ δυσῶδες πνέοντες.] 309. Εἴγ' ἔτυμον· τὸ ἑξῆς, τῶν δ' Ἑλένη μέσον ὁλκὸν ἀνέκλασεν· εἶτα, εἴγ' ἔτυμον Τροίηθεν ἰοῦσα. Ἰστέον δὲ, ὅτι ἀπὸ Τροίας ἀναστρέφων ὁ Μενέλαος σὺν τῇ Ἑλένῃ ἐπλανήθη, καὶ ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον· ὁ γοῦν κυβερνήτης αὐτοῦ Κάνωβος ἐξελθὼν κοιμηθῆναι ἐν τῷ αἰγιαλῷ ἄκων ἐπιπέπτωκεν αἱμοῤῥοΐδι, ἥτις θλιφθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ τὸν αὐχένα καὶ ὀδυνηθεῖσα ἐξελθοῦσα ἔδακεν αὐτόν. Θνήσκοντα οὖν ὑπ' αὐτῆς τὸν κυβερνήτην θεωρήσασα ἡ Ἑλένη καὶ ὀργισθεῖσα τῇ αἱμοῤῥοΐδι, ἔκλασε τὴν ἄκανθαν αὐτῆς, καὶ ἐξέβαλε τοὺς τῆς ῥάχεως αὐτῆς σπονδύλους· καὶ ἔκτοτε αἱ αἱμοῤῥοΐδες καὶ οἱ σκόλιοὶ καὶ οἱ πλάγιοι κατὰ τὴν πορείαν κεράσται κεκλασμένοι εἰσὶ τὰς ῥάχεις. Καὶ ἡ μὲν ἱστορία οὕτως. Τὸ δὲ ἐχαλέψατο ἀντὶ τοῦ ὠργίσθη τῶν αἱμοῤῥοΐδων τῷ γένει. 310. πολύστροιβον, τουτέστι πολλὰ ῥεύματα καὶ ἴλιγγας ἔχοντα καὶ ἀπειροπληθῆ καὶ ἀπλήρωτα καὶ πολλὰ ῥεύματα· καὶ γὰρ ἡ τῶν ὑδάτων συστροφὴ στροῖβος λέγεται. 313. Θώνιος. Θῶνις βασιλεὺς Αἰγύπτου τότε ἦν· ἀπὸ τούτου οὖν Θώνιον τὴν αἱμοῤῥοΐδα ἔφη, διὰ τὸ ἐν Αἰγύπτῳ εἶναι. 316. ὁλκὸν, ἤγουν τὸ σῶμα. ἀκάνθου δὲ δεσμὰ ἤγουν αὐτὴν τῆς αἱμοῤῥοΐδος τὴν ἄκανθαν, [δηλαδὴ τὸ λεγόμενον κοινῶς κέντρον,] ἔκλασεν ἡ Ἑλένη χαλεπήνασα τοῖς ἑρπετοῖς, διὰ τὸ τὸν κυβερνήτην, καθὼς εἴρηται, ἀπολωλέναι. 317. Τὸ δὲ ῥάχις ἐξέδραμε γυίων, ἀντὶ τοῦ ἐξῆλθον οἱ σπόνδυλοι τῆς ῥάχεως. Σημείωσαι δὲ, ὅτι ἀπὸ τοῦ θηλυκοῦ τῆς αἱμοῤῥοΐδος εἰς ἀρσενικὸν μετήγαγε τὸν λόγον.

320. ἀλλ' ὁ μὲν εἴδει. καὶ γὰρ τῇ μὲν ὄψει τῷ αἱμοῤῥόῳ ὁμοία ἐστὶ, τῇ δὲ πορείᾳ διαλλάττει, παρ' ὅσον ἀντίον

πορεύεται, καὶ οὐ σκολιῶς, καθάπερ ἐκεῖνός τε καὶ οἱ κεράσται. Σηπεδὼν δὲ εἴρηται, ὅτι σήπει τῶν δηχθέντων τὰ σώματα. 322. ἔμπλην ἄμμορον. παρὰ Ἀρχιλόχῳ ἔμπλην ἀντὶ τοῦ χωρὶς, οἷον ἔμπλην ἐμοῦ τε καὶ ἐφόλου· παρὰ δὲ τῷ ποιητῇ ἀντὶ τοῦ πλησίον· Βοιωτῶν ἔμπλην ἐπ' ἀριστερὰ θωρήσσοντο· ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ τοῦ χωρὶς τακτέον· οὐ γὰρ τῷ ἐναντίον πορεύεσθαι διαλλάττει ἐκείνων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ κέρατα μὴ ἔχειν, τῶν προειρημένων ἐχόντων. κεράων δέμας. τὸ οὖν σῶμα αὐτοῦ, φησὶν, ἄμμορον τῶν κεράτων ἐστίν. ἐκ παραλλήλου δὲ λαμβάνεται τό τε ἔμπλην καὶ τὸ ἄμοιρον. 322. ἡ δέ νυ χροιή· ἀσαφῶς· τοῦ γὰρ τῆς δάπιδος χρώματος μὴ ὡρισμένου, ὁμοιοῖ αὐτῇ τὴν σηπεδόνα κατὰ τὴν χροιάν· εἰ μὴ ἄρα κατὰ τὸ πλεῖστον κόκκιναι γίνονται. Λέγοι δ' ἂν περὶ τῆς δασείας δάπιδος, οὐ περὶ τῆς ψιλῆς, ἵνα ἅμα καὶ τὸ δασὺ αὐτοῦ [τοῦ σηπεδόνος Schol. B.] σημαίνῃ. 324. κράατι· καὶ τοῦ μετρίου μείζονα μὲν τὴν κεφαλὴν φορεῖ, ἀποδέουσαν δὲ τοῦ λοιποῦ σώματος. 325. σκολιὴν γάρ· γράφει τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς ἔχει μακρὸν, καὶ σκολιὸν ἀνατέταται, ὡς συγκλέπτεσθαι τὸ μῆκος. 329. ὡς γήρεια. γήρεια λέγεται ἡ τῶν κινάρων ἐξάνθησις· ἀκανθώδης δέ ἐστι. Τῶν οὖν δηχθέντων, φησὶν, ὑπὸ σηπεδόνος αἱ τρίχες ἀποῤῥέουσιν ἐκπίπτουσαι ἴσα κινάρων ἀκάνθαις καὶ ἐξανθήσεσι. τὸ δὲ καταψηχθέντος ἀντὶ τοῦ καταψηχθείσης καὶ ἀποτιναχθείσης. Κέχρηται δὲ τούτῳ τῷ σχήματι πολλαχῶς. Θεόφραστος δὲ ἀρσενικῶς εἶπε τὸν ἄκανθον. 332. ἀλφοὶ δὲ καὶ λεῦκαι καὶ ἔφηλις εἴδη εἰσὶ νόσων. Ἡ μὲν οὖν ἔφηλίς ἐστιν ἡ ἐπὶ τοῦ σώματος γινομένη σπίνη· ἀλφοὶ δὲ καὶ λεῦκαι ἐφήλιδός εἰσιν εἰς παρασκευήν· ἡ δὲ ἔφηλις ἑτεροίωσίς ἐστιν ἐπιφανείας. 334. Ναὶ μὴν διψάδος. εἶδός τι καὶ τὴν διψάδα φησὶν ὄφεων, ἣν

καὶ κεντρίνην καλοῦσιν, ἐπεὶ εἰς ὀξὺ τὴν ὄψιν ἀπὸ ὀλίγου μέρους ἔχει κατηγμένην, ὡς δοκεῖν κέντρον εἶναι· ἔχει δὲ πλατὺν τὸν τράχηλον καὶ τὴν οὐρὰν κατακόρως μέλαιναν. 336. οἷσιν ἐνισκίμψῃ· ἢ ἐμπέσῃ· γράφεται καὶ ἐνιχρίμψῃ, ἢ ἐμβάλῃ. βλοσυρὸν δὲ τὸ καταπληκτικὸν θηρίον. 338. ἀμφὶ δὲ καύσῳ· γράφεται καὶ καῦσος· καὶ καῦσος ἐπέρχεται καὶ εἴωθεν ἐπακολουθεῖν τοῖς ὑπὸ διψάδος πληγεῖσιν· ὥστε χανδὸν ἀντὶ τοῦ πολὺ καὶ ἀθρόον ἢ κεχηνότως ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ πίνειν ὕδωρ· καὶ ὁ ποιητής· ὃς ἄν μιν χανδὸν ἕλῃ μηδ' αἴσιμα πίνῃ. Πολλῆς δὲ ἐμφάσεως καὶ σεμνότητος γέμει ὁ λόγος· φησὶ γὰρ, ὅτι πληγείς τις καὶ δηχθεὶς ὑπὸ τῆς διψάδος ἴσα ταύρῳ διψῶντι καὶ ἀθρόως ἐν ποταμῷ πίνοντι προσέοικεν, ἐπὶ τοσοῦτον δὲ πίνει διψῶν, ἕως διαῤῥαγείη τὴν γαστέρα ὑπὲρ μέτρον πλησθείς. 343. Ὠγύγιος. βούλεται ἀπὸ μύθου δεῖξαι, εἶναι ἀργὰς τὰς διψάδας ἐν τῇ πορείᾳ, καὶ φησιν, οἱ ἄνθρωποί ποτε παρεκάλεσαν τοὺς θεοὺς δοθῆναι αὐτοῖς νεότητα, πρὸς τὸ μηδέποτε γηρᾷν αὐτούς· λαβόντες οὖν ἐπέθηκαν ὄνῳ βαστάζειν· ὁ δὲ δίψει συνεχόμενος ἦλθεν εἴς τινα τόπον ὕδωρ ἔχοντα, ἐν ᾧ ὄφις ὑπῆρχε φυλάττων· καὶ δὴ, φησὶ, βουλόμενον πιεῖν τὸν ὄνον ὁ ὄφις ἐκώλυσε φήσας, ὅτι, ἂν δῷς μοι ἅπερ βαστάζεις, συγχωρῶ πιεῖν. Ὁ δὲ ὄνος ὑπὸ τῆς δίψης συνεχόμενος δέδωκεν αὐτῷ ἃ ἐβάσταξε, τουτέστι τὴν νεότητα· ἀφ' οὗ χρόνου οἱ μὲν ὄφεις ἀποβάλλουσι τὸ γῆρας, οἱ δὲ ἄνθρωποι ὑπὸ τοῦ γήρως καταπονοῦνται. Ὁ γοῦν ὄφις δεξάμενος ἀπὸ τοῦ ὄνου τὸ δῶρον τῶν θεῶν ἀργότερος ὑπάρχει περὶ τὴν πορείαν, καὶ τὸ δῆγμα· ἀνέλαβε δὲ καὶ τὴν τοῦ ὄνου δίψαν· ὅθεν καὶ τοῖς δακνομένοις ὑπ' αὐτοῦ δίψαν ἐμποιεῖ. Ἄλλοι δὲ οὕτω τὸν μῦθον φασί. Προμηθέα τὸ πῦρ κλέψαντα καὶ τοῖς ἀνθρώποις δωρησάμενον οἱ λαβόντες ἐμήνυσαν, οὐ

καλὴν τῆς χάριτος τίνοντες ἀμοιβήν· ἐφ' οἷς τὸν Δία φασὶν ἐπαινέσαντα φάρμακον αὐτοῖς ἀγηρασίας δοῦναι· τοὺς δὲ λαβόντας ἀποφέρειν τὸ δωρηθὲν ἐπὶ ὄνου· τὸν δὲ δίψει πειρόμενον ἐλθεῖν εἰς κρήνην, ἣν ἐφύλασσεν ὄφις, καὶ τοῦ ποτοῦ ὀρεγόμενος ἀπέδοτο τοῦ γήρως τὸ φάρμακον· διὸ πάντας μὲν τοὺς ὄφεις καθ' ἕκαστον νεάζειν ἐνιαυτὸν, ἀποδυομένους τὸ γῆρας, τὸν δὲ ὄφιν τὸν τῆς κρήνης φύλακα καταλαβεῖν τὸ δίψος· ὅθεν τοῖς δηχθεῖσιν ἐμποιεῖν δίψαν. Ἔστι δὲ ὁ μῦθος ἱστορικὸς παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Κωφοῖς. Ὠγύγιος δὲ ἀπὸ Ὠγύγου τινὸς, τουτέστιν ἀρχαῖος καὶ παλαιός. 347. ἔνιπτον δὲ ἀντὶ τοῦ διεβάλλοντο, ἐλοιδόρουν τῷ Προμηθεῖ, ὅτι μὴ ἀεὶ αὐτοὺς νέους ἐποίησεν εἶναι. 348. ἄφρονες. οἱ ἄνθρωποι ὀκνηροὶ ὄντες ὄνῳ τὰ ἀναγκαιότατα ἐπέθηκαν· ἐβλάβησαν δὲ ὑπὸ τῆς ἀβουλίας· κακοφραδία γὰρ ἡ ἀβουλία. Τὸ δὲ οὐκ ἀπόναντο ταὐτόν ἐστι τῷ ἐβλάβησαν. 349. Τὸ ἀμορβεύοντο δὲ ἀντὶ τοῦ διηκονοῦντο, ἐθεραπεύοντο, ἐφέροντο ἐπὶ ὄνων, διὰ τὸ ὀκνηρὸν αὐτῶν. Ἀμορβεύειν γὰρ τὸ ἀκολουθεῖν καὶ ὑπηρετεῖν. Νίκανδρος ἐν ἑτέρῳ· Βουκαῖοι ζεύγεσσιν ἀμορβεύουσιν ὀρήων· καὶ Καλλίμαχος· Οὕνεκ' οὐ Λητοΐδη πέμπεν ἀμορβούς. Τὸ δὲ ἑξῆς, τῷ λεπάργῳ τὰ δῶρα δόντες ἠκολούθουν· δῶρα δὲ τὴν νεότητα. Λεπάργῳ δὲ τῷ ὄνῳ φασὶ, παρὰ τὸ τὴν λαγόνα ἔχειν λευκήν· τῷ οὖν νωθεῖ λεπάργῳ ἤγουν ὄνῳ ἠμορβεύοντο ἤγουν ὑπηρετοῦντο ὑπ' αὐτοῦ. 354. ἤτεεν ἄφρονα. τὸν ὄνον φησὶν ἐκ τοιαύτης περιπετείας. δῶρον δὲ τὴν νεότητα, ἣν ἐπ' ὄνῳ ἔφερον, μὴ δυνάμενοι αὐτὴν βαστάσαι διὰ τὸ ὀκνηρόν. 355. γηραιὸν δὲ φλόον τὸ σύφαρ λέγει, διὰ δὴ τὸν προειρημένον λόγον, τὰ μὲν ἑρπετὰ τὸ γῆρας ἀποβάλλει, καὶ ἀεὶ σχεδὸν ἐν νεότητι διατελεῖ, οἱ δ' ἄνθρωποι γηρῶντες φθείρονται. 357. νοῦσον δ' ἀργαλέην. τὴν δίψαν

φησὶν, ἢ τὸ νωθὲς καὶ βραδὺ τοῦ ὄνου τοῦ βρωμήτορος, ἤγουν τοῦ ὀγκηστικοῦ, παρὰ τὸ βρωμᾶσθαι.

359. Νῦν δ' ἄγε χερσύδροιο. Ὁ χέρσυδρος ὕδρος πρότερον καλούμενος, ὕστερον δὲ διὰ τὸ ἀνταλλάξασθαι τὰς ἐν τῇ χέρσῳ διατριβὰς χέρσυδρος ἐκλήθη. 360. ἰσαίας δὲ τὰς ὁμοίας, καὶ ὅτι κατὰ μέγεθος ἴσαι εἰσὶν ὅ,τε χέρσυδρος καὶ ἡ ἀσπίς. σήματ' ὁμαρτεῖ· σημεῖα, φησὶ, χαλεπὰ τοῖς δηχθεῖσιν ἀκολουθεῖ, ἅπερ ἐν τοῖς ἑξῆς καταλέγει. Πᾶσα γὰρ, φησὶν, ἡ περὶ τὴν σάρκα ῥινὸς, τουτέστιν ἡ δορὰ, μυσαχθὴς οὖσα καὶ δυσώδης ἀναδιδομένη καὶ ἄνω ἁπλουμένη· τοῦτο γὰρ τὸ πιτναμένη. 362. μυδόεν τεκμήρατο, τουτέστι δίυγρον ἐποίησε τὸ δῆγμα καὶ σεσηπός. Μυσαχθὴς οὖν ἤτοι δυσαχθὴς ἢ μυσαρὰ ἢ καὶ δυσώδης. Πιτναμένη δὲ ἀντὶ τοῦ ἐκτεινομένη ἢ ἐξαπλουμένη, ἢ ῥηγνυμένη, καὶ ἐκ τούτου ἀλγήματα πολλὰ ἔχουσα. 363. φλιδόωσα δὲ διεῤῥωγυῖα. νειόθι δὲ ἀντὶ τοῦ κάτωθεν, ἀπὸ τῶν ἐνδοτέρω μερῶν· ἐκ δὲ τούτων ἀλγηδόνες πολλαὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐγγίνονται. 366. βροχθώδεϊ δὲ ἤγουν ἀνύδρῳ, ἢ ξηρᾷ, ἢ κοίλῃ, ἢ ὀλίγον ὕδωρ ἐχούσῃ· ὅθεν καὶ βρόχθος τὸ ὀλίγον πόμα. 367. ἄσπειστον. ἄσπειστον τὸ χαλεπὸν καὶ ἄσπονδον καὶ ἄστοργον, παρὰ τὸ μὴ σπείσασθαι φιλίαν πρὸς ἀλλήλους. 368. σείριος. ἕως ἂν ξηραίνῃ ὁ ἥλιος. Ἐν δὲ τῷ τρύγη δ' ἐνὶ πυθμένι λείπει τὸ μίμνῃ, ἵν' ᾖ, ὅταν ἡ τρύγη μίμνῃ ἐν τῷ πυθμένι τῆς λίμνης, καὶ γίνηται ἀντὶ τοῦ τρύγη τουτέστι ξηρασία τῆς λίμνης. 371. Τὸ δὲ ποιφύγδην ἀντὶ τοῦ ἐνθουσιαστικῶς ἢ ἐμφυσητικῶς καὶ μεθ' ὁρμῆς ἐκφοβῶν· τότε γὰρ καὶ τὴν γλῶσσαν προβάλλει ὁ χέρσυδρος. Ἔχουσι δὲ δύο γλώττας οἱ χέρσυδροι, οὓς Ἀριστείδης λίχνους εἶναί φησιν. ὄγμους δὲ ἤγουν ὁδοὺς ἢ τὰς

ἐγχαράξεις τῆς γῆς. [Γράφεται ἀγμοὺς ἀντὶ τοῦ αἰγιαλούς. Schol. B.]

372. Τὸν δὲ μετ' ἀμφίσβαιναν. Ἡ ἀμφίσβαινα ὄφις ἐστὶ μικρὰ καὶ νωχελὴς, ἐξ ἑκατέρου μέρους ἔχουσα κεφαλὰς, ἀμβλυωποῦσα δὲ διὰ τὴν παχύτητα τῶν γενείων· κατὰ δὲ τὴν χροιὰν γεώδης ἐστὶ, μακραῖς ποικιλλομένη στιγμαῖς. Τοῦτον δὲ τὸν ὄφιν οἱ παρατυχόντες ὑλοτόμοι, ἐπὰν κτείνωσι, τὴν δορὰν περιτιθέντες βακτηρίᾳ ξηραίνουσι, καὶ πρός γε τοὺς κόπους καὶ τὰς ἐκ ψύχους νάρκας ἔχουσι βοήθημα. ἀμφικάρηνον δὲ τὴν ἀμφοτέρωθεν κεφαλὰς ἔχουσαν. καὶ ὀλίζονα ἀντὶ τοῦ μικροφυῆ, μικρὰν, βραδεῖαν. 374. ἀμβλὺ δὲ, οὐκ ὀξὺ, ἀλλ' ἀμβλὺ, οἷον στρογγυλοειδὲς καὶ ἀμβλυωπητικὸν ἐξ ἑκατέρας τῆς κεφαλῆς. γένειον δὲ ἀντὶ τοῦ ἡ γένυς, ἡ σιαγών. 375. Τὸ δὲ χροιὴ ἠΰτε γαίης, ἀντὶ τοῦ γεώδης ἐστὶ κατὰ τὸ χρῶμα. 376. περίστιγες. ἐὰν μὲν ἔχῃ οὕτω περιστιγὲς, σημαίνοι ἂν τὸ ποικίλον· ἐὰν δὲ, ὡς ἔνιοι γράφουσι, περίστιβες, εἴη ἂν ἀντὶ πεπιλημένον, ἀπὸ τοῦ πατεῖσθαι. Ἀπὸ τούτου δὲ καὶ στιβεὺς ὁ κναφεὺς καλεῖται. διὰ δὲ τοῦ πεπιλημένου δηλοῦται τὸ στερεόδερμον τοῦ θηρός. 377. βατῆρα δὲ τὴν βακτηρίαν, κατὰ ἀφαίρεσιν τοῦ κ. Καὶ Ἡρώδης ἐν ἡμιάμβοις ἐν τῷ περιγραφομένῳ ὕπνῳ· φύγωμεν ἐκ προσώπου, μή σ' ἐκπερῶν πρέσβυς οὐλῇ κατ' εὐθὺ βατηρίῃ καλύψῃ. Ἡ δὲ σύνταξις οὕτως· κόψαντες ῥάδικα πολυστεφέος κοτίνου οἷά τινα βακτηρίαν, ἤγουν τοσοῦτον τῷ μήκει τὸν ῥάδικα εἶναι, ὅσον βακτηρίαν, ἐξήραναν τὸ δέρμα αὐτῆς. Φασὶ δέ τινες οἷον βοτῆρα ἢ ποιμενικὴν ῥάβδον, μεθ' ἧς βόσκουσι. Δημήτριος δὲ ὁ Χλωρὸς βοτῆρα γράφει τὴν βακτηρίαν, ἐπεὶ τὰ βοτὰ ἐλαύνει. Ἀντίγονος δὲ βατῆρά φησι. Τὴν ἀμφίσβαιναν δέ φασιν ἐκδείραντες καὶ περιτιθέντες τὸ δέρμα

αὐτῆς τῇ ῥάβδῳ, ὅταν ἐξέρχωνται ἐπὶ ἔργον, ἐν ἐκείνῳ διατρίβουσι τὰς χεῖρας, καὶ θερμαίνονται. Φασὶ δὲ μήτε ξύλῳ μήτε ἑτέρῳ τινὶ ἀναιρεῖσθαι τὸ ζῶον, εἰ μὴ ἀμπέλῳ· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Νίκανδρος ἐν τοῖς Ὀφιακοῖς φησι Διόνυσον ἐμμανῆ γενόμενον ὑπὸ τῆς Ἥρας ὑπνῶσαι· τὴν δ' ἀμφίςβαιναν πεδῆσαι αὐτοῦ τὰ σκέλη· τὸν δ' ἀναστάντα καὶ πλήξαντα τῷ κλήματι αὐτὴν ἀποκτεῖναι· ὅθεν ἔτι καὶ νῦν κλήματι τελευτᾷ. 380. πρόσθε βοῆς· πρὸ τοῦ ἔαρος, ἤγουν ἐν τῷ χειμῶνι, πρὶν κόκκυγα ἐπιφανῆναι ἢ τὸν τέττιγα. ἐαρτέρου δὲ τοῦ ἐαρινοῦ· τέθεικε γὰρ τὸ συγκριτικὸν ἀντὶ τοῦ ἁπλοῦ. 382. μάλκαι. τὴν μάλκην φησὶ Νίκανδρος ἐν γλώσσαις ῥῖγος περὶ τοὺς πόδας καὶ χεῖρας, καὶ ὑποδήματα τίθησι· πνεύματος ἀργαλέοιο πάνοιό τε μαλκείοντες. Δημήτριος δὲ τὸν ὑπὸ τοῦ ῥίγους διασπασμόν. Ἡμῖν δ' ἀρέσκει νῦν μάλκαι νάρκαι, δι' οὗ τὸ ψῦχος σημαίνει· καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ Νίκανδρος ὁτὲ μὲν ἐπὶ ψύχους ὁτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ ναρκᾶν κέχρηται. Καὶ ἐπὶ μὲν ψύχους ἐν τῇ Σικελίᾳ οὕτως· ὄμβρῳ τε κρυμῷ τε δέματ', ὅτε δάμνατο μᾶλλον· ἐπὶ δὲ τοῦ ναρκᾶν μόνον ἐν τοῖς Κιμμερίοις χρῆται. Ἄλλως. Μάλκαι αἱ μαλακίαι καὶ δυσκινησίαι, διὰ τὴν τοῦ κρύους ὑπερβολήν· οἱ δὲ μάλκας τὰ χίμετλα, ἤγουν τὰς ῥήξεις τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν. 383. ξανάᾳ. ἤγουν θερμαίνει καὶ διαλύει. τὸ δέρμα οὖν, φησί, τῆς ἀμφισβαίνης ἐπιτήδειόν ἐστι ξηραίνειν καὶ διαλύειν καὶ ἀποτείνειν τὰ δεσμὰ καὶ τὰς δυσκινησίας τῶν νεύρων. ξανάᾳ. Τὰ δεσμὰ τῶν δακτύλων τῶν γυναικῶν τεταμένα γίνονται διὰ τὸ ψῦχος. ξανάᾳ. Τὰ ἐκ τοῦ ξαίνειν γινόμενα ταῖς γυναιξὶ πάθη ἐν χειμῶνι ξάναα λέγεται, ὅταν τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων δυσκίνητα ἔχωσιν αἱ γυναῖκες. Ἐπιτήδειον γάρ φησι τὸ τῆς ἀμφισβαίνης δέρμα εἰς τάσιν τῆς δυσκινησίας.

386. σμινύοιο. σιδηρεόν τι, κατὰ μὲν τὸ ἕτερον δικέλλης ὀδόντι παραπλήσιον, κατὰ δὲ τὸ ἄλλο ἀξίνης, ᾧ σκάπτουσι καὶ ξύλα κλῶσιν. Τῆς δὲ ἀμφισβαίνης φησὶ τὸ σῶμα λεπτὸν ὡς ἕλμινθος· καὶ γὰρ ἡ ἕλμινς λεπτή ἐστιν, ἢ παρείκασε τὰ λεγόμενα γῆς ἔντερα. 389. ῥωγάδα· κεχαραγμένην, τουτέστι τὸν φωλεόν· οὐ γὰρ αὕτη ἡ σκυτάλη γεύεται μαράθου, ὡς οἱ ἄλλοι, ὅταν, φησὶν, ὑπὸ τοῦ ἡλίου τὸν περὶ τὰ μέλη φλοῦν ἀποβάλλῃ, τουτέστι τὸ γῆρας· τὰ γὰρ ἄλλα ἑρπετὰ παραυτίκα ἐξιόντα ἐκ τῶν φωλεῶν ὁρμᾷ ἐπὶ τὴν μάραθον, διὰ τὸ ἀμβλυωπεῖν, ἧς ἀποτρώγοντα ὀξυδερκέστερα γίνεται καὶ ὀξυωπέστερα, καθ' ὃν καιρὸν καὶ τὸν φλοῦν ἀποβάλλει, παρατριβόμενα κατὰ τὴν ἔξοδον ἐν ταῖς χειαῖς. 393. ἀλλ' ἥγ' ἀρπέζαις. ἄρπεζα τὸ κάτω καὶ ἔσχατον τοῦ ὄρους, ἤγουν ἡ πέζα τοῦ ὄρους, οἱονεὶ ὀρόπεζα. νεμέεσσι δὲ τοῖς πρὸς νομὴν ἐπιτηδείοις. 394. ἀπ' εἰκαίης δὲ γῆς, τουτέστιν ἀπὸ τῆς εὐτελοῦς καὶ τῆς τυχούσης γῆς τρέφεται. Τὸ δὲ βοτεῖται γράφεται καὶ φορεῖται, ἵν' ᾖ ἐμφορεῖται. 395. Καὶ τὸ ἀλέξεται δὲ γράφεται καὶ ἀλεύεται, ἐπὶ ἐνεστῶτος, ἵν' ᾖ, οὐδ' ἀπαλεύεται καὶ ἐκκλίνει καὶ ἰᾶται τὴν δίψαν αὐτῆς, καίπερ προθυμουμένη πιεῖν.

396. Τεκμαίρου. Γίγνωσκε, μάνθανε τὸν βασιλίσκον, ὀλίγον μὲν τῇ κακίᾳ, ἐξοχώτατον δὲ τῇ δυνάμει τῶν ἄλλων ἑρπετῶν. 398. ἐπὶ τρία δῶρα. ἤγουν παλαιστάς· δῶρον γὰρ ἡ παλαιστή. Ἐπὶ τρία οὖν δῶρα τὸ πλάτος οἷον μῆκος φέρων τριπάλαιστον· μῆκος δὲ καὶ ἰθὺν ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ, ἤγουν μῆκος. 399. σπειραχθέα τὰ ὑπὸ τῆς σπείρας βαρυνόμενα· τὰ γὰρ μεγάλα ἑρπετὰ διὰ τὸ βάρος τῆς οὐρᾶς σπειραχθέα καλεῖται, διὰ τὸ ὡς ἄχθος καὶ βάρος ἔχειν τὴν οὐράν. 400. ἰυγὴ δὲ φωνή τις ἐστὶν ἢ βοὴ ἀδιάρθρωτος ἀπὸ τοῦ συμβαίνοντος πεποιημένη· καὶ Ἐρα-

τοσθένης ἐν Ἀντερινύϊ περὶ κυνὸς λέγων εἶπεν· λυγῆς δὲ ὡς παῦρον ἐπέκλυον. ὅτ' ἐς νομόν. ἐς τὸν νομὸν καὶ τὴν ὕλην καὶ τὸν ἀρδηθμὸν τὸ μεσημβρινὸν ἀΐξαντος, οὐκέτι τὰ σπειραχθέα κνώδαλα τὴν λυγὴν τούτου μίμνουσιν. Ἢ οὕτως· ὅτε τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ὕλης καὶ τοῦ ἀρδηθμοῦ μείρονται, ἀντὶ τοῦ ἱμείρονται, οὐ μίμνουσι τὴν λυγὴν ἐκείνου. ὅτ' ἐς νομὸν καὶ ὕλην, λείπει τὸ ὁρμῶσιν· ὅτε ἐς νομοὺς καὶ εἰς ὕλην καὶ εἰς ἀρδηθμὸν τὸ μεσημβρινὸν ἀΐξαντος. 405. οὐδέ τις· ἤγουν οὐδεὶς τῶν οἰωνῶν τῷ σώματι τῷ ὑπὸ βασιλίσκου δηχθέντι προσελθεῖν δυνηθήσεται πρὸς τὸ θοινηθῆναι, ἀλλὰ πάντες οἰωνοὶ φεύγουσι τὸ σῶμα τοῦ δηχθέντος ὑπὸ τοῦ βασιλίσκου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν πρόσεισι τὸν νεκρὸν εἰς τὸ θοινηθῆναι· ἀπείργει γὰρ ἡ ἐξ αὐτοῦ δυσωδία πάντας τοὺς οἰωνοὺς θανατικὴ οὖσα. 406. ὀμβρήρεα δὲ κρώζειν τὸν κόρακα λέγει, ὀμβρήρεα κράζων. Ὅτι δὲ χειμῶνα δηλοῦσιν οἱ κόρακες, καὶ ὁ Ἄρατος μαρτυρεῖ λέγων· δήποτε καὶ γενεαὶ κοράκων καὶ φῦλα κολοιῶν, ὕδατος ἐρχομένοιο Διὸς παρὰ σήμ' ἐγένοντο· καὶ Εὐφορίων ὁμοίως· ὑετόμαντις ὅτε κρώξειε κορώνη. 409. εἰ δ' ὀλοή. εἰ δέ τι τῶν ὀρνέων ὑπερβαλλούσῃ λιμῷ κατεχόμενον προσέλθοι τῷ σώματι, αὐτόθεν ἀπόλλυται. [Schol. B. addit: αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ αὐτόθι, ἐπὶ τόπου.]

411, πιφαύσκεο. Ἄκουε δὴ καὶ περὶ δρυΐνου, ὃν ἕτεροι χέλυδρον ὀνομάζουσιν. Ἔστι δὲ ὄφις ὁ δρυΐνας, ὃς ἐν ἀεννάῳ λίμνῃ διατρίβει καὶ ἐν δρυσὶν ἢ φηγοῖσιν· ὅταν δὲ καταλιπὼν τὴν λίμνην εἰς τὴν δρῦν ἔλθῃ, τότε δρυΐνας καλεῖται. Σημειωτέον, ὅτι ἡ φηγὸς ἄλλο τί ποτέ ἐστι παρὰ τὴν δρῦν, τουτέστιν οὐκ ἔστι κυρίως δρῦς. Θεόφραστος δέ φησι πέντε γένη δρυῶν· ἐπὶ δὲ τούτων τὴν φηγόν. 416. μολουρίδας· μολουρὶς ζῶόν ἐστιν ὅμοιον ἀκρίδι· ἄλλοι δὲ σίλ-

φη εἶναι ὅμοιόν φασι. 417. σπέρχεται δὲ ἀντὶ τοῦ διώκεται ὑπὸ τοῦ μύωπος· τοῦτον γὰρ τὸν ὄφιν ἀεί ποτε τείρει ὁ μύωψ καὶ διώκει αὐτόν. Τότε οὖν διωκόμενος ὑπ' αὐτοῦ εἰς κοῖλον πρέμνον δρυὸς ὑπεδύσατο. 420. ἀρπεδές. οἷον ἐπίπλατυν καὶ ὁμαλὸν, δηλαδὴ οὐκ ὀξυκέφαλός τις. Ἔστι δὲ παρὰ τὴν ἔραν, ἤγουν τὴν γῆν, οἱονεὶ ἐροπεδές. Ἢ ἀρπεδὲς ἐπίλεπτον παρὰ τὴν ἀρπεδόνα. 421. Τὸ δ' ἐχθρὸν ἄηται, δυσωδία τις δηλαδὴ ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ θηρίου τοῦ δρυΐνου ἐκπέμπεται. 422. πλαδόωντα ἕως τοῦ λάθαργοι· τοιαύτην, φησὶ, δυσωδίαν ἀπὸ τοῦ σώματος ὁ δρυΐνας ἀφίησιν, οἵαν καὶ οἱ περὶ τὰ δέρματα τῶν ἵππων σκώληκες ἀφιᾶσι τεμνόμενοι. 423. ἄρβηλοι δὲ λέγονται τὰ κυκλοτερῆ σιδήρια, οἷς οἱ σκυτοτόμοι τέμνουσι καὶ ξύουσι τὰ δέρματα. λάθαργοι δὲ οἱ ὑμένες καὶ τὰ ξύσματα τῶν δερμάτων. γναμπτόμενοι δὲ τουτέστι ξυόμενοι ὑπὸ τοῖς ἀρβήλοις ἢ σμίλαις ἢ ξύστροις οἱ λάθαργοι, μυδῶσιν ἤγουν ὄζουσι. [Γνάμπτω δὲ τὸ ξέω,] ὅθεν καὶ κναφεύς. 424. κώληπος, ἤγουν τοῦ ἀστραγάλου. Ὅμηρος· κόψ' ὄπιθεν κώληπα τυχών. 425. πνιγόεσσα δὲ ἤγουν χαλεπὴ, ὥστε τὸν ὀσφρανθέντα πνίγεσθαι. κεδαιομένη δὲ ἀντὶ τοῦ σκεδαννυμένη, οἱονεὶ μεριζομένη καὶ σκορπιζομένη, κατὰ στέρησιν τοῦ σ. Γράφεται δὲ καὶ κεδαννυμένη. 427. [πεδόωσι δὲ ἀντὶ τοῦ πεδοῦσιν, ἀμαυροῦσιν.] ἀλυσθαίνοντος δὲ τουτέστι ἀδημονοῦντος καὶ ἐν ἄλυϊ τυγχάνοντος ἤγουν ἀδημονίᾳ. 429. ῥινοὶ δὲ πλαδόωσιν· ἀντὶ τοῦ δυσωδίαν πέμπουσιν αἱ βύρσαι αὐτῶν. 430. νεμέθων δὲ ἤγουν νέμων, κατατρώγων. ἐπιβόσκεται δὲ ἤγουν καταδαπανᾷ καὶ δαμάζει. 431. κακοσταθέοντα δὲ ἤγουν μηδ' ὁπωσοῦν ἠρεμοῦντα, ἢ μὴ ἱστάμενον, ἀλλὰ κακῶς ἑστῶτα, ἢ σειόμενον, διὰ τὸ βαρεῖσθαι. 432. οἱ δέ τε. τουτέστιν ἄλλοι πάλιν τῶν δηχθέντων μηκάζουσιν,

οἱονεὶ ὡς αἶγες κράζουσιν ἢ χασμῶνται κατὰ τὸν τρόπον τῶν αἰγῶν, ἢ βληχῶνται. περιπνιγέες δὲ ἀντὶ τοῦ περίπνιγοι, ἤγουν ὡσανεὶ παρὰ τὸ πνίγεσθαι γίνονται, οὐ δύνανται καθαρῶς ὁμιλεῖν. 433. οὖρα δ' ἀπέστυπται. ἤγουν ἀποστύφεται, ἀντὶ τοῦ ὠχρὰ φαίνεται. 434. ῥέγκουσι δὲ ἤγουν πνευστιῶσι, ῥέγχουσι. [διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἀναπνεῦσαι.] 436. Τὰ δὲ ἐπιδίψιος ἄτη ἀντὶ τοῦ δίψη χαλεπῆ συνεχόμενοι οἱ ἄνθρωποι ἀποθνήσκουσι. 437. τρόμον δὲ, ἐπειδὴ μετὰ τὰ προειρημένα πάντα καὶ τρόμος τοῖς μέλεσι τοῦ κάμνοντος περιτρέχει. 438. Φράζεο δέ. Ὅλος ὁ νοῦς τοῦ στίχου οὗτος. Ὁ δράκων ἐτράφη μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ κατά τινα τόπον τοῦ Πηλίου καλούμενον Πελεθρόνιον, τὴν δὲ φύσιν ἐστὶ μέλας, ὑπόχλωρος τὴν κοιλίαν, καλὸς δὲ τὴν μορφὴν, τοὺς ὀδόντας ἔχων τριστοίχους, τὸ δὲ ἐπισκύνιον παρεμφαίνων· καὶ κατὰ τὸν ἀνθερεῶνα λεπίδες ἐπεγηγερμέναι πώγωνος παρέχουσι φαντασίαν, χολοβαφεινῷ σώματι προσεοικυῖαι. Τὸ δὲ δῆγμα ἄπρακτον, καὶ τῷ τῶν μυῶν προσεοικὸς, κἂν χαλεπήνῃ· πολεμεῖται δὲ καὶ πολεμεῖ συνεχῶς τὸν ἀετὸν, πολλάκις μὲν καὶ ἐπὶ τὴν νοσσιὰν παραγενόμενος καὶ τὰ ἐκ αὐτῇ ὠὰ σιτούμενος, συνεχῶς δὲ κἀκείνῳ ἐνεδρεύων, ὅταν ἐπὶ ἁρπαγὴν ἀρνὸς ἢ λαγωοῦ τράπηται. Πελεθρόνιον δὲ τόπος ἐστὶ τοῦ Πηλίου ἀνθώδης· διὸ καὶ οὕτω καλεῖται ἀπὸ τοῦ πέλειν ἐκεῖσε τὰ ἄνθη· θρόνα γὰρ τὰ ἄνθη λέγεται. 441. ἄγλαυρος δὲ ἤτοι ἀγλαὸς, καλὸς, λαμπρὸς, εὐπρεπὴς, ὡραῖος φαίνεται. 443. σκυνίοισι. σκύνιον λέγεται τὸ ὑπεράνω τῶν ὀφρύων. χολοιβάφος δὲ ὁ χολῆς χρώμασι βεβαμμένος, ἢ χλωρὸς ὡσεὶ σμαραγδώδης ἢ χρυσίζων. 444. οὐ μὲν ὅγ' αὔτως. οὐ μὴν οὗτος, φησὶ, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ὄφεσιν ἀνίατα δάκνει, ἀλλὰ κἂν βαρέως χαλεπήνῃ, τὸ δῆγμα αὐτοῦ

σμικρὸν καὶ ὅμοιόν ἐστι νυχηβόρου δηλαδὴ τοῦ ἐν νυκτὶ ἐσθίοντος ὃ ἂν εὕρῃ. Εὕρηται δὲ καὶ μυχηβόρου, ἵν' ᾖ, ἐν μυχοῖς ἐσθίοντος. 447. ὑπὸ κραντῆρος. κραντῆρες λέγονται οἱ ὕστερον ἀναβαίνοντες ὀδόντες παρὰ τὸ κραίνειν καὶ ἀποπληροῦν τὴν ἡλικίαν· νεωτέρων γὰρ ἤδη ἡμῶν γενομένων φύονται οἱ ὀδόντες οὗτοι. Κλέανθος δὲ σωφρονιστῆρας αὐτοὺς καλεῖ, διὰ τὸ ἅμα τῷ ἀνιέναι αὐτοὺς καὶ τὸ σῶφρον τοῦ νοῦ λαμβάνειν ἡμᾶς. Νῦν δὲ ἁπλῶς ὀδόντας λέγει. 448. ὄρνις. τὸ ὄρνις αἰετός. ἐκ παλαχῆς, ἀντὶ τοῦ ἐξ ἀρχῆς, γράφεται καὶ ἐξ αἴθρης, ἤγουν ἐξ αἰθέρος, ὑψόθεν. βλώσκοντα δὲ ἐνταῦθα ἤγουν μολοῦντα, βόσκοντα, ἀναστρεφόμενον, νεμόμενον· λέγει δὲ τὸν δράκοντα. 452. κτίλα τ' ὠεά. τὰ κτίλα ἐπὶ τῶν ἡμέρων καὶ τιθασσῶν τίθεται, καὶ ἐπὶ τῶν τῆς ποίμνης προηγουμένων κριῶν, καὶ ἐπὶ τῶν λιπαρῶν. Ἐμπεδοκλῆς ἐπὶ τῶν ἡμέρων καὶ πραέων· ἦσαν γὰρ κτίλα πάντα καὶ ἀνθρώποισι προσηνῆ, θῆρές τ' ἄνθρωποί τε φιλοφροσύνη τε δεδήει. καὶ Ἡσίοδος· χρὴ δέ σε πατρὶ κτίλον ἔμμεναι. Ὁ δὲ ποιητὴς τὸν ἡγεμόνα τῆς ποίμνης κριὸν λέγει· αὐτὸς δὲ κτίλος ὣς ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν. 456. ἀτέλεστα διώκει· ὁ δράκων δηλαδὴ τὸν ἀετὸν, καθὸ οὐδὲν αὐτῷ δύναται ποιῆσαι περιπετομένῳ ἐν ὕψει. τὸ δὲ ἀτέλεστα ἀντὶ τοῦ ἀτελειώτως. Τὸ δὲ ὑποδρὰξ 457. ἀντὶ τοῦ ὑποβλεμματικῶς, ὑποβλεπομένως.

458. Χαλαίποδος. γράφεται καὶ χωλοίποδος καὶ κυλλόποδος· ἀμφότερα δὲ τὸν χωλὸν σημαίνει. ἢ χαλαίποδος διὰ τὸ κεκλασμένους τοὺς πόδας ταῖς ἁρμονίαις ἔχειν. Ἡφαίστου δὲ νῆσον τὴν Λῆμνον. καὶ Ὅμηρος· Κάππεσεν ἐν Λήμνῳ. Σάμον δὲ δυσχείμερον τὴν Σαμοθράκην λέγει. 460. Ῥησκυνθίδος. Ῥησκυνθίδα τὴν Ἥραν λέγει ἀπὸ Ῥησκύν-

θου, ὄρους Θρᾴκης, ὅπου ἱερόν ἐστιν αὐτῆς, ἐξ οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχεν. Ἔστι δὲ τῆς Ἥρας καὶ Ὑντίνου Ἀπόλλωνος νεὼς ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. Τῆς Αἴνου δὲ πλησίον ἐστὶν ὁ ποταμὸς Ἕβρος· οὐ μακρὰν δὲ τοῦ ποταμοῦ ἐστιν ἡ Ζώνη πόλις, μεθ' ἣν αἱ Ὀρφέως δρύες εἰσίν, πρὸς ἃς πόλις ἐστί, Ζηρύνθιον ἐν ᾗ τὸ ἄντρον. Οἰαγρίδην δὲ τὸν Ὀρφέα λέγει. Οἴαγρος γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἄλλοι δὲ τὸ Ζηρύνθιον ἄντρον ἐν Σαμοθρᾴκῃ φασὶν εἶναι. Λυκόφρων· Ζήρυνθον ἄντρον τῆς κυνοσφαγοῦς θεᾶς, ὅ ἐστι σπήλαιον τῆς Ἑκάτης. Τῆς δὲ Ζώνης μέμνηται καὶ Ἀπολλώνιος ἐν τῷ· ἀκτῇ Θρηϊκίῃ Ζώνης ἐπιτηλεθάουσαι. μέμνηται καὶ αὐτὸς Νίκανδρος ἀλλαχοῦ· καὶ μὲν ὑπὸ Ζωναῖον ὄρος δρύες ἀμφί τε φηγοὶ ῥιζόθι δινήθησαν, ἀνέστησάν τε χορείαν, οἷά τε παρθενικαί. 463. δήεις. διὰ μακροῦ [ἀπεδόθη] ἡ ἀπόδοσις. Ἔστι δὲ οὗτος μακρὸς καὶ κατάστικτος, ὃν καὶ λέοντα φησὶ καλεῖν, ἢ διὰ τὸ πολύστικτον καὶ ποικίλον τῶν φολίδων, ἢ διὰ τὸ γενναῖον. Λέοντα ἐκάλουν τὸν κεγχρίνην ἤτοι διὰ τὸ ἑαυτὸν μαστίζειν τῇ οὐρᾷ καὶ διεγείρειν εἰς μάχην ὡς λέων ἑαυτόν, ἢ διὰ τὸ δάκνειν καὶ ῥοφᾶν τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου· ἅτινα δὴ καὶ ὁ λέων ποιεῖ· ῥοφᾷ δὲ τὸ αἷμα διὰ τῶν κατακλείδων. 465. πολύστροφον ἀντὶ τοῦ εὐκίνητον ἢ πολλὴν στροφὴν καὶ μέγεθος ἔχον, οἷον εὐμήκες· τὰ γὰρ μακρὰ τῶν ἑρπετῶν πολύστροφά ἐστιν. αἶψα δὲ σαρκί· ταχέως δὲ περὶ τὴν σάρκα σηπεδόνας ἐποίησε δυσιάτους· αὗται γάρ εἰσιν αἱ πυθεδόνες. Ὅμηρος· σέο δ' ὀστέα πύσει ἄρουρα. καὶ Ἐρατοσθένης· αἱ δὲ πελιδναὶ πυθεδόνες γάστρηναν ὑπέτρεφον οὐλοὸν ἕλκος. Οἱ δὲ Αἰολεῖς τὸ φθίνειν πύθεσθαι λέγουσι. 470. μαιμώσσων ἀντὶ τοῦ ζητῶν καὶ ὁρμῶν. Γράφεται καὶ λαιμώσσων, ἀντὶ τοῦ πεινῶν, ὡς Ἱππῶναξ· λαιμώσσει δέ σου τὸ χεῖλος ὡς ἐρωδιοῦ. 471.

κτίλα δὲ μῆλα τὰ ἥμερα ἢ τὰ ἑπόμενα τῷ κτίλῳ ἤτοι τῷ προηγουμένῳ κριῷ. 472. Καὶ ὁ Σάος καὶ ὁ Μόσυχλος ὄρη εἰσὶ τῆς Σάμου· μέμνηται δὲ τούτων τῶν τόπων ἐν Λήμνῳ τε καὶ Σαμοθράκῃ, τὰς νήσους ἑκατέρων ἀπὸ τούτων σημαίνων. Ἐκαλεῖτο δὲ Σάος καὶ ἡ ὅλη Θρακικὴ Σάμος. Μόσυχλος δὲ ὄρος τῆς Λήμνου, ὡς Ἀντίμαχος· Ἡφαίστου πυρὶ εἴκελον, ἥν ῥα τιτύσκει δαίμων ἀκροτάτης ὄρεος κορυφῇσι Μοσύχλου. καὶ Ἐρατοσθένης φησί· παμφαίνεσκε Μοσυχλαίῃ φλογὶ ἶσον. 473. ἄγραυλοι· τουτέστιν ὅτε οἱ ποιμένες καταλείψαντες τὰ ἔργα τῶν νομέων, τουτέστι τὸ βόσκειν, καταψύχουσιν ἑαυτοὺς καὶ τὰ θρέμματα ὑπὸ ταῖς μακεδναῖς ἤγουν ἐπιμήκεσιν ἐλάταισι, τουτέστιν ἐν ταῖς σκιαῖς.

475. καταφλέξῃ· ἀντὶ τοῦ ἀγρεύσῃ, περιπλέξῃ, ἤγουν περιπλακῇ. καὶ τὸ μαστίζων ἑαυτὸν δηλονότι τῇ οὐρᾷ, ἢ ὃν ἂν θέλῃ πλῆξαι. καὶ κληῖδας τὰς σὰς ἢ τοῦ οἰκείου χαλινοῦ. 478. σκολιὴν· ἤγουν καμπὰς ἔχουσαν ὁδὸν, μὴ εὐθεῖαν πορείαν συστρεφόμενος. Καὶ τὸ δοχμὸς δὲ 479. ἤτοι ἀνακόπτων καὶ ἐναντιούμενος τῇ τοῦ ἑρπετοῦ πορείᾳ.

484. ἀσκαλάβου. ἀσκάλαβον, τὸν καὶ ἀσκαλαβώτην, γαλεώτην οἱ Ἀττικοὶ καλοῦσιν· ἔοικε δὲ σαύραις. Ὁ δὲ μῦθος τοιοῦτος. Λέγεται [φησὶ] τὴν Μετάνειραν εἶναι τὴν Τριπτολέμου μητέρα, ὃν δέδωκε τῇ Δήμητρι ἀνατρέφειν. τοῦτον ἡ Δημήτηρ λαβοῦσα ἀνέτρεφεν ὡς υἱόν· βουλομένη δὲ ἀπαθανατίσαι, συνεχῶς εἰς τὸ πῦρ ἔβαλλεν, ὡς δὲ ἐπιπολὺ τοῦτο ποιοῦσα πεφώραται ὑπό τινος, ἐπαύσατο καὶ οὐκ ἀπηθανάτισεν αὐτὸν, ὑπέδειξε δὲ αὐτῷ τὴν σπορὰν τοῦ σίτου. χρόνῳ δέ ποτε ἡ Μετάνειρα τὴν Δήμητρα ὑπεδέξατο εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς· τῆς δὲ θυσίας γενομένης ἐπ' αὐτῇ, παρὼν Ἄμβας ὁ υἱὸς αὐτῆς ἕτερος ἐγελάασκε τὰ γελῶν τῆς

θυσίας· ἡ δὲ Δημήτηρ ὀργισθεῖσα ἐπιχέασα αὐτῷ τὸ ἐν τῷ κρατῆρι ἀπομεῖναν κέρασμα ἐποίησεν αὐτὸν ἀσκαλαβώτην. Τὸ μὲν οὖν ἐρέει φάτις ἤγουν ὁ λόγος φησί. Τὸ δὲ ἀχαίη Δημήτηρ ἢ διὰ τὸ ἄχος καὶ τὴν λύπην τῆς θυγατρὸς, ἢ διὰ τὸν τῶν κυμβάλων ἦχον. 486. Τὸ δὲ θεράπναις ἤτοι ταῖς θεραπαίναις ἢ τόποις πρὸς ξενίαν ἐπιτηδείοις. 490. ἔλοπας, τουτέστιν ἀσθενεῖς ὄφεις· ἀπὸ τοῦ γένους δὲ εἰς γένος ἀνάγει· οὕσπερ καλοῦσιν ἀπὸ τῆς χροιᾶς ἀμμώδεις, ἄλλους δὲ μυόθηρας, τοὺς δ' ἔλοπας. Λίβυας μὲν οὖν τοὺς ἀμμοδύτας φησί· πολλοὶ γὰρ ἐν Λιβύῃ τοιοῦτοι τυγχάνουσι. πολυστεφέας δὲ τοὺς πολλοὺς στεφάνους ἔχοντας καὶ γραμμάς. Μυάγρους δὲ τοὺς μυόθηρας, οἳ καλοῦνται καὶ ὀροφίαι. Ἀκοντίαι δὲ οἱ κατὰ τὰ ἀκόντια διατρέχοντες. Ἄλλα δὲ ζῶά εἰσιν οἱ ἀκοντίαι καλούμενοι, διὰ τὸ ὁρμᾶν, ὥσπερ τὰ ἀκόντια· ἐπὶ τούτοις δὲ οἱ τυφλῶπες, τουτέστιν οἱ καλούμενοι τυφλῖνοι, ἢ, ὡς Ἀπολλόδωρος φησὶν, ὄφεις εἰσίν· οὗτοι δὲ πατούμενοι ἠρεμοῦσιν.

493. θρόνα δὲ τὰς ἀντιπαθεῖς βοτάνας λέγει. τὸ δὲ [494.] δειείσομαι ἀντὶ τοῦ διηγήσομαι. 495. διαμπερέως, ἤγουν ἀκριβῶς, συντόμως. Τὸ δὲ οἷσιν ἀρήγων, ἀντὶ τοῦ οἷστισι θρόνοις καὶ φαρμάκοις βοηθῶν τὴν κατεπείγουσάν σε καὶ καταπονοῦσαν τῆς νόσου ἀνίαν θεραπεύσειας. ἀλθήσῃ γὰρ ἀντὶ τοῦ θεραπεύσειας. 497. Τὰς μέν. Ἄρχεται ἐντεῦθεν περὶ τῶν βοτανῶν διαλέγεσθαι, καὶ πρῶτον περὶ τῆς Χειρωνείας. Τῷ οὖν βλύζοντι αἵματι ἢ τῷ θανάτῳ παρὰ τῷ ἄλγει καὶ τῇ ὀδύνῃ φησί. νεόκμητα δὲ ἤγουν νεοθαλῆ ἢ νεωστὶ τμηθέντα. 499. ἵνα κνῶπες. ἐν τῷ ὅπου οἱ κνῶπες. κνῶπες δέ εἰσιν εἴδη ζώων θηριωδῶν. 500. Πρώτην μὲν Χείρωνος. πρώτην περιλαμβάνει την Χειρωνίαν ῥίζαν, ἥτις πρὸς πᾶν ἁρμόζει, καὶ πανάκειον καὶ κενταύριος καλεῖται.

εὑρεθῆναι δέ φησιν αὐτὸ ὁ Νίκανδρος ὑπὸ Χείρωνος. πολύστροφοι δὲ αὐτό φησιν ὁ Θεόφραστος λέγων οὕτω· τὸ δὲ Χειρώνειον ὅμοιον ἀμαράκῳ, μεῖζον δὲ καὶ δασύτερον, ἄνθος δὲ χρυσοειδὲς, ῥίζαν μακράν· φιλεῖ δὲ χωρία ταπεινά. ἐπαλθέα δὲ, ἤγουν θεραπευτικὴν, τὴν Χειρωνείαν φησιν, ἣν καὶ κενταύριον καὶ πανάκειαν καλοῦσιν. 503. ἀμαρακόεσσα δὲ ἤγουν παραπλησία τῷ ἀμαράκῳ κατὰ τὴν χαίτην. ἀμάρακος δέ ἐστιν ἡ καλουμένη σάμψυχος. 505. οὐ βυθόωσα δέ φησιν, ἤγουν οὐ πάνυ κατωτέρα κατὰ τὴν ῥίζαν, οὐδ' εἰς βάθος ἀποπέμπουσα ταύτην. 509. ἀριστολόχεια. Ἀριστολοχείας δύο εἴδη, τὸ μὲν ἄῤῥεν, θῆλυ δὲ τὸ ἕτερον. τὰ δὲ ἄνθη αὐτῆς ὡς ὕσγινος βάπτεται, καὶ ἐρυθρά. Βοτάνη ἐστὶ καὶ ἀριστολόχεια ὠνόμασται. ταύτην δὲ Ἀριστολόχην γυναῖκα εὑρηκέναι. Ἄλλως. Ἀριστολόχεια καὶ περικλύμενον βοτάναι εἰσὶν, ἅπερ φύλλα ἔχει κισσοῦ, ὥς οἱ ἀκριβέστερον περὶ τούτων εἰπόντες. παλίσκιος δὲ ἡ ἐν τοῖς σκιεροῖς τόποις φυτεύεται μᾶλλον. ἐνδατέοιτο δὲ ἤγουν τρίβοιτο, κόπτοιτο, μερίζοιτο. 510. Καὶ τὸ περικλύμενον δὲ τὰ φύλλα, ὡς ἔφην, ὅμοιον τῷ κισσῷ ἢ τῷ περιβοήτῳ ἢ ἑτέρῳ τινί. Τὸ δὲ ὕσγινον φυτόν ἐστι ξανθὸν τῷ χρώματι, εἰς βαφὴν ἐπιτήδειον. Ὑσγινοβαφῆ οὖν λέγεται τὰ ὑσγίνῳ βεβαμμένα. 512. ἀχράδα. Ἑρμῶναξ ἐν ταῖς Κρητικαῖς λέξεσι τὴν ἀγρίαν ἄπιον ἀχράδα φησὶν εἶναι. ἡ δὲ ἄπιος εἰς πολλὰ διαιρεῖται· καὶ γὰρ βάκχη λέγεται καὶ μυρτάς· πολυώνυμος γάρ ἐστιν. Οἱ δὲ τὴν μὲν ἀχράδα τὴν ἀγρίαν ἄπιόν φασιν εἶναι, βάκχην δὲ ἄμπελον ἢ μυῤῥίνην. 516. Ὠρικίοιο. Ὤρικος Ἀπόλλωνος πόλις ἐστὶν ἐν Κρήτῃ, ἔνθα καὶ πύξος πολλὴ γίνεται· καὶ διὰ τοῦτο Ὠρίκιον αὐτὸν ἐπωνόμασεν. 518. ἀπόῤῥωξ δραχμαία· τουτέστι μερὶς μία, ὅσον δραχμὴ, τῷ οἴνῳ μισγομένη τῷ κιῤῥαίῳ καὶ διδομένη

τῷ δηχθέντι πιεῖν, ὠφέλιμος. κιῤῥάδος οἴνης· ἀντὶ τοῦ μετὰ κιῤῥαίου οἴνου μισγομένη ἡ ἀριστολόχεια ὠφελεῖ. μαρτυρεῖ Νουμήνιος. [κιῤῥάδος τῆς μελαίνης. Schol. B.] 520. τριόφυλλον. Τὸ τριόφυλλον Διονύσιος μὲν ἐν τοῖς Διονυσιακοῖς καὶ μινυανθὲς καλεῖ, Καλλίμαχος δὲ τριπέτηλον. Ἔχει δὲ τὸ φύλλον ἐμφερὲς τῷ λωτῷ, τὴν δὲ ὀσμὴν τῷ πηγάνῳ, καθ' ὅσον ἐστὶ νέον· ὅταν δὲ παρακμάσαν φυλλοροήσῃ, τότε τὴν ἀναφορὰν ποιεῖται ἀσφάλτου. 521. τρήχοντι πάγῳ, ἀντὶ τοῦ ὑψηλῷ τόπῳ. καὶ ἀποσφάγι βήσσῃ, ἀποτόμῳ καὶ ῥωγάδι. Ἰόλαος δὲ ἐν τῷ περὶ Πελοποννησιακῶν πόλεων τὸ πήγανον ὑπὸ Πελοποννησίων ῥυτὴν καλεῖσθαί φησιν. 526. ὅσον κύμβοιο, ἤγουν ὀξυβάφου· ἐπειδὴ κυφόν ἐστι· σημαίνει δὲ ἐκ τοῦ ἐπιφερομένου τραπεζήεντος. καὶ τὸ παρὰ Σώφρονι κύμβον ἔχον ὄγκον, ἀντὶ τοῦ σκυφοειδοῦς ποτηρίου. ἢ τραπεζήεντος εἶπε τοῦ εἰς τράπεζαν πεποιημένου. Τὸ δὲ κύμβον λέγεται καὶ κυμβίον καὶ ἐμβάφιον καὶ ὀξίς· ἡ δὲ συνήθεια γαράριον καλεῖ. Τοῦτο οὖν φησὶν, ὅτι λάβε τοσαῦτα σπέρματα, ὅσον γεμισθῆναι τὸ ὀξύβαφον· καὶ τὸ παρὰ Σώφρονι δὲ κύμβου ὄγκον ἔχειν, ἀνωτέρω ῥηθὲν, τοῦτο ἐμφαίνει, ὅσον ἂν χωρῇ κυβοειδὲς ποτήριον. 527. καρδόπῳ· ἤγουν κοίλῳ ἀγγείῳ ἢ καυκίῳ. [Λέγεται δὲ κάρδοπος καὶ ἐν ᾗ τὰ ἄλευρα μασσῶνται.] 528. Νῦν δ' ἄγε. Περὶ τῶν μεμιγμένων φαρμάκων ἄρχεται λέγειν, ἃ δὴ καὶ ἀλκτήρια ἐπωνόμασεν, οἱονεὶ ἀποσοβητήρια, ἤγουν ἀποκρουστικὰ τῶν νόσων. 529. Θρινακίαν δὲ τὴν ῥίζαν τῆς θάψου λέγει, διὰ τὸ ἐν Σικελίᾳ γίνεσθαι· ἡ γὰρ Σικελία διὰ τὸ τρεῖς ἄκρας ἔχειν Τρινακρία καὶ Θρινακία καλεῖται. Ἐκεῖ οὖν ἡ θάψος εὕρηται. Ταύτης δὲ τῷ χυλῷ χρῶνται πρὸς ὄψεις. ἔστι δὲ χλωρότερος· ὅθεν οἱ βουλόμενοι χλωροὶ φαίνεσθαι καὶ νοσώδεις ταύτῃ περιχρίον-

ται τὸ πρόσωπον. Εὑρηκέναι δὲ αὐτήν φασι τὸν Κρατεύαν ἐπὶ νήσῳ τῇ Θάψῳ, μιᾷ τῶν Σποράδων· ἔστι δὲ αὕτη ἡ νῆσος Ἀρκαιούσης καὶ Φοινίκης μεταξύ. 533. ῥάδικες δὲ κυρίως μὲν οἱ ἀπὸ τῶν φοινίκων κλάδοι, νῦν δὲ καταχρηστικῶς κέχρηται τῇ λέξει. 534. ἀσφοδέλοιο διανθέος. δισανθέος, διαφανοῦς, εὐανθοῦς, ἢ δισανθοῦς, διπλοῦν ἔχοντος ἄνθος, ὅτι δὶς κατ' ἐνιαυτὸν ἀνθεῖ· ἢ διὰ τὸ τοὺς καυλοὺς αὐτοῦ ἀνθέρικας καλεῖσθαι. 535. καυλεῖον δέ φησι τὸν κάλαμον. ὑπέρτερον δὲ τοῦ ἀνθερίκου φησὶν αὐτὸ, ἀντὶ τοῦ μείζονας ἀνθέρικας τοῦ ἀστάχυος ἔχοντος. Τὸ δὲ ἀμφὶς [536.] ἀντὶ τοῦ χωρίς· οὐ γὰρ ὥσπερ ὁ ἐρεβίνθῳ συμβέβηκε, τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἀσφοδέλων, ἀλλὰ χωρὶς ἕκαστον σπέρμα ἔγκειται. Τινὲς δὲ τὸ ἀμφὶς ἀντὶ τοῦ ἀμφί· εἶναι γὰρ τὸν λόγον οὕτως· τὸ δὲ σπέρμα ὅπερ ὁ λοβὸς αὐτοῦ αὔξει. Λοβὸς δὲ λέγεται πᾶσα λεπὶς, ἧς ἔνδον ἐστὶ τὸ σπέρμα. Ἔστι δὲ καὶ ἀγγεῖον, ἐν ᾧ οἱ γεωργοὶ τὰ σπέρματα βάλλουσιν. 537. ἠὲ καὶ ἑλξίνην. ἑλξίνη καλεῖται παρὰ τὸ ἕλκειν εἰς ἑαυτήν· ἡ γὰρ ὀσμὴ αὐτῆς ἐστιν ἑλκυστική· ἢ ὅτι κωλύει τι ἐγγὺς αὐτῆς φύεσθαι. Κλύβατις δὲ, ὅτι χυλὸν ἔχει κολλώδη κηρῷ οἰκεῖον, καὶ τὸν προσιόντα κρατεῖ. ἑλξίνη δὲ καὶ κλύβατις καὶ σιδηρῖτις καὶ παρθένιον καὶ περδίκιον, πάντα ἐπὶ ἑνὸς φυτοῦ. ἰάμνοις δὲ ταῖς ἰαμεναῖς καὶ ἕλεσι. 539. πῖνε. πῖνε, φησὶ, μίξας τὰ προειρημένα κοτύλῃ οἴνου ἢ ὄξους. εἰ δὲ καὶ ὕδατος μίξαις καὶ πίοις, τῷ μήτε ὄξος μήτε οἶνον παρεῖναι, ἀλύξειας ἂν καὶ ἐκφύγοις τὰ κακά. 541. ἐσθλὴν δ' Ἀλκιβίοιο. ἀντὶ τοῦ θεραπευτικήν. Ἀλκίβιος δὲ καλεῖται καὶ ἔχις ἡ βοτάνη. καὶ Ἀλκίβιος μὲν ἀπὸ τοῦ εὑρόντος Ἀλκιβίου, ἔχις δὲ, διὰ τὸ ἰᾶσθαι ὑπ' αὐτῆς τοὺς ὑπὸ ἐχίδνης πληττομένους. Δημήτριος δὲ ὁ χλωρός φησιν ὑπὸ ἔχεως πληγέντα τινὰ Ἀλκίβιον, κοιμώμενον

παρὰ τῇ ἀλωνίᾳ ἐγγὺς ὕδατος ἢ ἐγγὺς θημονίας, [ἀμφότερα γὰρ τὸ ἄντλον σημαίνει·] κατὰ τὸν βουβῶνα ἤγουν τὸ γονάτιον ἀναστῆναί τε καὶ ταύτην τὴν βοτάνην ἀνασπάσαι, καὶ τὸν χυλὸν μὲν διαμασησάμενον καταπιεῖν, ὡς ἀποκρουστικὸν τοῦ ἰοῦ, τὸ δὲ μάσημα ἐπιθέντα τῷ ἕλκει ἰαθῆναι· διὸ καὶ Ἀλκίβιος ἀπὸ τοῦ ἰαθέντος ἡ βοτάνη ὠνόμασται. 543. λείρια δ' ὡς ἴα· τὰ ἄνθη δηλονότι ὡς ἴα περὶ αὐτὴν στρέφεται. ῥαδινὴ δέ· λεπτὴ γάρ ἐστιν ἡ ῥίζα τοῦ ἀλκιβίου, ῥαδαμνώδης ἐντὸς τῆς γῆς αὔξεται, ἤγουν κλαδωδῶς· ῥάδαμνος γὰρ ὁ κλάδος. 547. Τὸ δὲ εἶθαρ ἀνέπνευσεν ἀντὶ τοῦ εὐθέως ἀναπνεῦσαι αὐτὸν τῆς κακοπαθείας ἐποίησεν. εἰ δὲ ἐνέπνευσε γράφεται, σημαίνει τὸ ἐνέβαλε. τὸ δὲ λέπος, φησί, τῷ τραύματι ἐπέβαλεν. εἰ δὲ ἀνέπνευσεν, οὕτως· ὁ Ἀλκίβιος ῥίζαν ἐρυσάμενος, καὶ τὸ μὲν αὐτῆς καταπίνων θρύψας τοῖς ὀδοῦσι, τὸν χυλὸν δηλονότι, τὸ δὲ μάσημα ἤγουν τὸν φλοῦν τῷ τραύματι περιθεὶς, εὐθέως ἀνέπνευσε τοῦ καμάτου, ἤγουν τοῦ πόνου καὶ τῆς κακοπαθείας, θηλάζων μὲν οὖν, τουτέστι τὸν ζωμὸν ἤγουν τὸν χυλὸν καταπίνων. Πέσκος δὲ τὸν φλοιὸν τῆς βοτάνης ἤγουν τὸ λέπος φησὶν, ὃ μασήσας ἐπέθηκε τῷ τραύματι. 550. ἢ μὴν καὶ πρασίοιο. Τὸ λεγόμενόν ἐστι μελισσόφυλλον, ὃ καὶ μελίφυλλον λέγεται καὶ μελίκταινα. Καὶ τὸ ἔρνος δὲ τῆς πράσου πιὼν μετὰ οἴνου, βοηθήσεται ὁ πληγείς. 551. ἀργῆτι μὲν οὖν οἴνῳ, τῷ λευκῷ καὶ θερμῷ καὶ διαπύρῳ. 552. ἀστόργοιο δὲ τῆς μὴ βουλομένης θρέψαι τὰ βρέφη, τῆς μὴ στεργούσης. κατείρυσε δὲ ἀντὶ τοῦ καταρεῦσαι ἐποίησε. 553. Τὸ δὲ πρωτογόνου καὶ τῆς ἄρτι γεννηθείσης καὶ τῆς ἀρτίως καὶ πρῶτον τετοκυίας· νῦν δὲ τὸ δεύτερον σημαίνει· οἱ γὰρ ἄστοργοι μόσχοι οὐ χαλῶσι ταῖς δαμάλεσι τὸ γάλα, ἀλλ' ἀνακόπτουσι καὶ καρτεροῦσι· τρώγουσαι δὲ τὴν πρά-

σιον [γαλακτοφόρος γὰρ αὕτη·] στέργουσι τὰ τέκνα ὑπὸ τοῦ πλεονάζοντος γάλακτος τοὺς μαστοὺς σφαραγούμεναι, οἱονεὶ σπαρασσόμεναι. Μελίφυλλον δὲ καὶ μελίκταιναν τὴν πράσιον οἱ ποιμένες καλοῦσι, διὰ τὸ ὀσμὴν μέλιτος ἔχειν αὐτήν. 556. ῥοιζηδὸν δὲ ἤτοι μετὰ ῥοίζου καὶ κτύπου ὁρμῶσι πρὸς αὐτὴν αἱ μέλισσαι ἡδόμεναι τῇ μελιτώδει ὀσμῇ, ἣν ἔχει. 557. ἠὲ σύ γ' ἐγκεφάλοιο. ἢ σύ, φησὶ, λάβε τὰς πέριξ τοῦ ἐγκεφάλου ἀραιὰς μήνιγγας τῆς κατοικίδος ὄρνιθος, καὶ ἐπιθεὶς ὠφελήσεις. Τὸ μήνιγγας δὲ γράφεται καὶ σμήριγγας, καὶ σημαίνει κατά τινας τὰς τρίχας τὰς ἐπὶ τῶν μηρῶν καὶ τοῦ τραχήλου· κατὰ δὲ ἐνίους τὰς ἐπὶ τοῦ μετώπου· ἄλλοι τὸν ὑμένα λέγουσι σημαίνειν τὸν περιτρέχοντα τὸν ἐγκέφαλον. Ἔστι δὲ οὗτος τραχύτερος, περιέχων τὴν ἀρχὴν τὴν ἐν τῷ νωτιαίῳ μυελῷ. ὅτι δὲ ὠφελεῖ ὁ ἐγκέφαλος τῆς ὄρνιθος [εἰς] τοὺς ὀφιοδήκτους, φησὶ καὶ Πέτριχος ἐν Ὀφιακοῖς. 559. Ψῆγμα πολύκμηνον. Γράφεται καὶ πολύκνημον. σημαίνει δὲ ποτὲ μὲν τὸ περίψηγμα, ποτὲ δὲ τὴν βοτάνην, ἧς μνημονεύει καὶ Ἀπολλώνιος ἐν τῷ περὶ βοτανῶν. Ἔτι δὲ γράφεται καὶ ψῆχρα πολύκνημα. 560. ὅστε τραπέζης. Τράπεζα καὶ πύλη μέρη τινά εἰσιν ἐξημμένα τοῦ ἥπατος, ὥσπερ καὶ ὄνυξ καὶ μάχαιρα καὶ κάνεον. Διὰ τοῦ νεύει δὲ χολῆς σχεδὸν (561.) καὶ τῶν τοιούτων ἀνατομικῆς ἐμπειρίας ἐπιστήμην παρίστησιν οἰκείαν ἔξωθεν παριστορῶν ἐγκαίρως. Φησὶν οὖν, ὅτι ἐκεῖνος ὁ λοβὸς, ὃς τῆς τραπέζης ἐκφύεται, ἐγγύς ἐστι τῆς χολῆς καὶ τῶν πυλῶν τῆς τροφῆς. 562. σύμμικτα δὲ μετὰ οἴνου ἢ ὄξους. πλείων δὲ θεραπεία ἐπακολουθήσει τῷ μετὰ οἴνου πίνοντι. 564. ἐν δὲ φόβην. φόβη ἡ θρὶξ, νῦν τὰ φύλλα. 565. Πολλὰ πανάκη ἐστί· τὸ μὲν Ἡράκλειον, τὸ δὲ Χειρώνειον, ὃ καὶ Κενταύρειον καλεῖται, τὸ δὲ Ἀσκληπίειον. Θε-

όφραστος δὲ τὴν τιθύμαλλόν φησι πάνακες λέγεσθαι. 565. οὐλοὸν ὄρχιν· ἢ τὸν ὁλόκληρον ἢ τὸν ὀλέθριον ἑαυτῷ. Σώστρατος γάρ φησιν ἐν τῷ περὶ φύσεως ζώων, ἀμφίβιον εἶναι τὸ ζῶον τοῦτο, ἤγουν τὸν κάστορα, εὑρίσκεσθαι δὲ ἐν ταῖς κατὰ τὴν Σκυθίαν ἐρημίαις, ἔχειν δὲ τοὺς ὄρχεις πλατεῖς ὡς κάπρου. Διαδέδοται δὲ λόγος, ὅτι διωκόμενος ἐκκόπτει τοὺς ὄρχεις αὐτοῦ, νοῶν ὡς αὐτῶν ἕνεκα διώκεται. 566. ἢ ἵππου. Καὶ τοῦ ἱπποποτάμου ὁ ὄρχις ὠφελεῖ, φησί. Σαῒς δὲ πόλις Αἰγύπτου γέμουσα ἱπποποτάμων. αἰθαλόεσσαν δέ φησιν αὐτὴν, ἐπεὶ μελανόγειός ἐστιν. 567. ἅρπη δὲ σημαίνει μὲν κυρίως τὴν δρεπάνην, νῦν δὲ τοὺς ὀδόντας λέγει, δεικνὺς, ὅτι ὅλους τοὺς στάχυας τρώγει. 568. ζάλον δὲ τὸ βορβορῶδες κῦμά φησιν. 569. Ὁ δὲ χιλὸς σημαίνει μὲν καὶ τὴν τροφὴν, σημαίνει δὲ καὶ τὸν δημητριακὸν καρπὸν, ἤγουν σῖτον καὶ κριθήν. Ὅτε τοίνυν, φησὶν, οἱ χιλοὶ, ἤγουν οἱ σῖτοι, ὑποχλοάζουσι, νεωστὶ δὲ τὴν πόαν ἀπέθεσαν, ἤγουν τὸ βοτανῶδες καὶ χλοῶδες, τουτέστιν ὅτε ἀνθεῖ ὁ σῖτος ὑπόξηρος ὢν, τότε ὁ ἵππος καταλιπὼν τὸ βορβορῶδες κῦμα καὶ τὸν βυθὸν, καὶ ἐξιὼν τοῦ ποταμοῦ, τοσοῦτον περιπατεῖ, ὅσον δύνασθαι φαγεῖν, καὶ πάλιν ὑποστρέφων καταλαβεῖν τὸν ποταμόν. Τὸ γὰρ στείβων πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ κολυμβᾷν αὐτὸ εἶπε· κολυμβᾷ γὰρ τὸ ζῶον. 571. παλίσσυτον δὲ ἤτοι ὀπισθόρμητον ἢ ἀναποδίζουσαν· ἀναποδίζων γὰρ καὶ ὑποστρέφων κείρει· ἢ τὴν κατ' ἔτος εὐγνωμονοῦσαν. Ὄγμος δὲ ἡ τάξις, ἡ ἐπίστιχος φυτουργία τῶν δένδρων, καὶ ἡ κατὰ τάξιν ἀγωγὴ, νῦν δὲ ἁπλῶς τὴν ὁδόν. Γίνεται δὲ παρὰ τὸ ἄγω, ἀγμὸς καὶ ὄγμος, μεταθέσει τοῦ ο εἰς α αἰολικῶς, καὶ ὑπερθέσει τοῦ τόνου. 575. ἀραιοτέρης. Ἀντίγονος τὴν λεπτόφυλλον δάφνην ἀραιοτέραν εἶναί φησι, τὴν δὲ αὐτὴν καὶ ἀγρίαν καλεῖσθαι. ἀραιοτέρης οὖν τῆς

λεπτοφύλλου. 576. χραισμήεις· πάνυ δὲ ὢν καὶ ὁ ἀμάρακος ἤτοι σάμψυχος εἴη βοηθητικὸς, ὅταν ἐν τοῖς ἀνδήροις καὶ ταῖς πρασιαῖς, ἤγουν τοῖς κήποις καὶ τοῖς ἀναχώμασι τῶν ποταμῶν ἀνθῇ καὶ φυτεύηται. 577. τάμισον τὴν πυτίαν λέγει, ἥτις ἐπὶ τῶν ἤδη γαλακτοτροφουμένων ζώων εὑρίσκεται. Χρῶνται δὲ αὐτῇ πρὸς πῆξιν τῶν τυρῶν. Καὶ Νικόων δὲ ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἀρίστην τὴν πυτίαν εἶναί φησι πρώτην τὴν τοῦ νεβροῦ, δευτέραν δὲ τὴν τοῦ λαγωοῦ, καὶ τρίτην τὴν τοῦ ἐρίφου, ἧς μέμνηται ὁ Θεόκριτος. σκίναχος δὲ τοῦ σκιρτητικοῦ, εὐκινήτου, ταχέος. 578. προχὸς δὲ τοῦ τέκνου τῆς δορκάδος. πάροιθ' ἀπολύματα δὲ, ἀντὶ τοῦ πρῶτον τὰ ἀφοδεύματα καθάρας. 579. ἢ ἐλάφου νηδύν. ἐλάφου νηδὺν τὴν κοιλίαν λέγει. ἣν δὲ, φησὶ, καλοῦσιν ἐχῖνον, τουτέστι ὅπερ πολύπτυχον λέγουσιν. Ἐχῖνος μὲν οὖν κυρίως ἡ κοιλία τοῦ βοὸς, νῦν δὲ ἐπὶ τῆς ἐλάφου. Καὶ ο κεκρύφαλος δὲ εἶδος κοιλίας. Ἰστέον δὲ, ὅτι τρεῖς εἰσι κοιλίαι· καὶ ἡ μὲν πρώτη καὶ ἄνω κεκρύφαλος καλεῖται, παρὰ τὸ κρύπτειν τὴν τροφήν· ἡ δὲ δευτέρα ἐχῖνος, διὰ τὸ ἔχεσθαι ἐκεῖ τὴν τροφὴν, ἢ διὰ τὸ τραχύ· ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον πολύπτυχον· τρίτη δὲ ἡ ἀποκριτική. Οἱ δὲ τῶν μηρυκωμένων ζώων τρεῖς τὰς κοιλίας λέγοντες τὴν μὲν πρώτην ἤνυστρον καλοῦσι, τὴν δὲ δευτέραν ἐχῖνον, τὴν δὲ τρίτην κεκρύφαλον. 581. δραχμάων δὲ ὅσσον τε δύω μοίρας, ἀντὶ τοῦ δύο δραχμάς. Ὁ δὲ κύαθος μέτρον ἐστί. 582. Τὸ δὲ πολιοῦ ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἢ λευκοῦ. 583. χραίσμη. χραίσμην τὴν βοήθειαν λέγει. 584. ἄρκευθος δὲ καλεῖται ὁ καρπὸς τῆς κέδρου· ἐπεὶ καὶ αὐτὸ τὸ δένδρον ἄρκευθος λέγεται. Ἔστι δὲ καὶ εἶδος βοτάνης. Ἕτεροι δὲ τὴν βοτάνην φασὶν, οὐ τὸν καρπὸν τῆς κέδρου, ὃ κρεῖττον δοκεῖ. θερειλεχέος δὲ ἤγουν σκιώδους, ἐπεὶ πλατέα ἔχει τὰ πέτηλα,

ὥστε δύνασθαι ὑπ' αὐτῶν σκεπάζεσθαι θέρους ὄντος· ἢ διὰ τὸ ἐν θέρει δύνασθαι ποιεῖν λέχος ἐκ τῶν φύλλων αὐτῆς. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς σφαιρία τινὰ τραχέα ἐστὶν, ὃν δὴ καὶ σφαίρην εἶπε. 585. βουπλευρον. Δημήτριος ὁ χλωρὸς τὴν βούπλευρον δένδρον εἶναί φησιν, οὐκ ἔστι δὲ, ἀλλὰ λάχανον, οὗ μνημονεύει Νίκανδρος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ὑακίνθῳ, καὶ Ἐπαίνετος ἐν τῷ περὶ λαχάνων. Ἀντίγονος δέ φησι καὶ Λύκωνα μεμνῆσθαι τοῦ λαχάνου. Ἰδαίας δὲ ἢ Κρητικῆς ἢ ὀρεινῆς· καταχρηστικῶς γὰρ πᾶν ὄρος Ἴδη. 585. πηρῖνα· τὸν ὄρχιν. πηρῖνα δὲ ποτὲ μὲν τὸ ἀγγεῖον τῶν διδύμων, ποτὲ δὲ τὸ ἄκρον τοῦ αἰδοίου, ἐξ οὗ αἱ προέσεις γίνονται. θοραίην δὲ τὴν σπερμαίνουσαν· θορὸς γὰρ τὸ σπέρμα, [ὥς φησι καὶ ὁ Ὀππιανός]. 590. σώχειν. σώχειν ἐστὶ τὸ τρίβειν καὶ λειοῦν. 591. κυάθεια οὐδετέρως εἶπεν, ὡς κύκλα καὶ λύχνα· λείπει δὲ τὸ πίε, ὡς ἂν ᾖ, φύρσας δὲ καὶ πιὼν τὸν χολοιβόρον ἰὸν τῶν πληγῶν ἐξελάσεις. 593. χολοιβόρον οὖν φησι τὸν βαρὺν καὶ σφοδρῶς χεόμενον, ἢ τὸν ὁμοίως τῇ χολῇ κατατρώγοντα. Τὸ δὲ ἐρύξεις ἀντὶ τοῦ ἀποδιώξεις, κατασχεῖς καὶ κωλύσεις. 594. ἑξάμορον λέγεται τὸ ἕκτον τῆς κοτύλης. εὐώδεα δὲ κατ' εὐφημισμόν· βαρύοδμος γάρ· ὡς τὴν χολὴν γλυκεῖαν, καὶ τὸ ὄξος γλυκάδιον, καὶ τοὺς ταχεῖς ἀργοὺς, ὥς φησιν Ὅμηρος· οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο καὶ κύνας ἀργούς. 595. ἦτρον, τὸ γονάτιον, ἢ τὸν ὀμφαλὸν τοῦ νάρθηκος λέγει. ἢ ἦτρον τὴν ἐντεριώνην φησί. Κυρίως δὲ ἦτρον ὁ μετὰ τὸν ὀμφαλὸν τόπος, καὶ μαρτυρεῖ ἠτρίου ἱππείοιο. ὀλόψας δὲ ἀντὶ τοῦ λεπίσας, κόψας. 596. ἱππείου μαράθου. Καὶ τὸ ἱππομάραθον εἶδος βοτάνης ἐστί. Θεόφραστος δὲ λέγει, τὸ ἱπποσέλινον εἶναι· ἐν τοῖς πετρώδεσι δὲ τόποις γίνεσθαι· ὃ δὴ οὕτως ὠνόμασται, διὰ τὸ μέγα εἶναι, ἢ διὰ τὴν τῶν ἵππων στραγγουρίαν.

Τοῦτο δὲ σμυρνεῖον καὶ κόψειον καλοῦσί τινες, ὡς Ἀνακρέων ἐν τῷ περὶ ῥιζοτομικῶν. 597. ἐλεοθρέπτου δὲ σελίνου τοῦ ἐν τοῖς ἕλεσιν ἤγουν ἑλώδεσι καὶ καθύγροις τόποις φυομένου καὶ τρεφομένου. 600. ἐχεπευκέος, ἤγουν πικρᾶς, καθάπερ πεύκη· πικρὰ γὰρ καὶ αὕτη. δραχμάων δὲ δύο ἄχθη φησί, τουτέστιν ὁλκήν. 601. θερειγενέος τοῦ ἐν θέρει γινομένου, ἢ ἀθερειγενέος· ἐπειδὴ τοῦ κυμίνου ὁ στάχυς καὶ ὁ καρπὸς ἀθέρας ἔχει, καθάπερ ἡ κριθή. 603. κυάθῳ· τουτέστι τρίτον τῷ κυάθῳ ἀντλούμενον, ἀντὶ τοῦ τρεῖς κυάθους. ἀφύξιμον δὲ παρὰ τὸ ἀφύσσειν. 604. εὐσταθέος δὲ τῆς ναρδοστάχυος δραχμὴν συστήσας. εὐσταθῆ δὲ αὐτήν φησιν, οἱονεὶ ῥωστικήν. Γράφεται καὶ εὐστάχυος. 605. ὀκταπόδην. τὸν ποτάμιον καρκίνον φησίν· ὀκτὼ γὰρ πόδας ἔχουσιν οἱ καρκίνοι. νεοβδάλτοιο δὲ ἀντὶ τοῦ νεωστὶ ἐβδαλμένου, τουτέστι πεπηγμένου, ἢ νεαμέλκτου. Ἔστι δὲ ἀντίπτωσις γενικὴ ἀντὶ δοτικῆς· ἔδει γὰρ εἰπεῖν οὕτω· καρκίνον ἐνθρύψαιο νεοβδάλτῳ γάλακτι. 607. Ἶριν. κελεύει συμμίσγεσθαι τούτοις τὴν ἰλλυρικὴν ἶριν. Δρίλων γὰρ ποταμὸς Ἰλλυρίδος, καὶ Νάρων, ὃς διαχωρίζει τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ Λιβύρνους. Ἐνταῦθα καὶ ὁ Κάδμος καὶ ἡ Ἁρμονία ᾤκησαν, οἳ καὶ εἰς ὄφεις μετεβλήθησαν, ὡς φησι καὶ Διονύσιος· κεῖθι γὰρ εἰς ὀφίων σκολιὸν γένος ἠλλάχθησαν. 609. ἔνθα δύω δασπλῆτε. ὅπου, φησίν, οἱ δύο ὁ Κάδμος καὶ ἡ Ἁρμονία δράκοντες δασπλῆτες γενόμενοι τὸν νομὸν στείβουσι, τουτέστι τὸν πρὸς νομὴν ἐπιτήδειον τόπον πατοῦσι. δασπλῆτε δὲ χαλεποὶ καὶ φοβεροὶ τοῖς προσπελάζουσι, καὶ δέους εἰσὶ ποιητικοί. 610. ἐρείκη δὲ εἶδος βοτάνης, ἥτις φύλλον ἔχει τῷ κισσῷ παραπλήσιον, μακρότερον δὲ καὶ παχύτερον. 611. οὐλαμὸς δὲ νῦν ἡ τῶν μελισσῶν τάξις· κυρίως δὲ ἡ στρατιωτικὴ τάξις. καὶ τὸ ἕρπων δὲ κατα-

χρηστικῶς εἴρηται ἀντὶ τοῦ ἐπτάμενος. 612. πανακαρπέα· ἢ τὸν ἁπαλὸν ἔτι καὶ νέον· οὐδέπω γὰρ ὁ τοιοῦτός ἐστι καρποφόρος· ἢ πάντη ἄκαρπον· ἐπειδὴ ἄκαρπός ἐστιν ἡ μυρίκη. Καὶ ταύτῃ ἐνομοθέτησεν ὁ Ἀπόλλων τοὺς μάντεις μαντεύεσθαι. 613. μάντιν ἐνὶ ζωοῖσι· τὸν θάμνον τῆς μυρίκης. Μάγοι δὲ καὶ Σκύθαι μυρικίνῳ μαντεύονται ξύλῳ· καὶ γὰρ ἐν πολλοῖς τόποις ῥάβδοις μαντεύονται. Δίνων δὲ ἐν τῷ πρώτῳ τῆς τρίτης συντάξεως καὶ τοὺς μάντεις φησὶ Μήδους ῥάβδοις μαντεύεσθαι. Ἡρόδοτος δὲ ἔν τε τῇ τετάρτῃ καὶ ἐν ἄλλαις, ἐν πολλοῖς παρήγαγε τόποις καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τινὰς διὰ μυρίκης μαντευομένους. Καὶ ἐν Λέσβῳ ὁ Ἀπόλλων μυρίκης κλάδον ἔχει· ὅθεν καὶ μυρικαῖος καλεῖται. καὶ Ἀλκαῖός φησιν ἐν τοῖς περὶ Ἀρχεανακτίδην καὶ τὸν πρὸς Ἐρυθραῖον πόλεμον φανῆναι τὸν Ἀπόλλωνα καθ' ὕπνους ἔχοντα μυρίκης κλῶνα. Καὶ Μητρόδωρος ἐν τῷ περὶ συνηθείας ἀρχαιότατον εἶναί φησι φυτὸν τὴν μυρίκην, καὶ τοὺς Αἰγυπτίους ἐν τῇ τοῦ Διὸς πομπῇ ἐστεφανῶσθαι μυρίκῃ, καὶ παρὰ Μήδοις τοὺς μάγους. 614. Κοροπαῖος. τινὲς Θεσσαλικός· Κορόπη γὰρ πόλις Θεσσαλίας. Γράφεται καὶ Ὀρόπειος· Ὀρόπεια γὰρ πόλις Βοιωτίας, ὅπου διασημότατον ἱερὸν Ἀπόλλωνος. 615. μὶξ δὲ ἤγουν μεμιγμένος. κονυζῆεν δὲ φυτὸν τὸ τῆς κονύζης, ἤγουν τὴν κόνυζαν ἔτι ἔγχλοον. Ἡ δὲ ἀκτὴ κατὰ Θεόφραστον ἐν τῇ γ. περὶ τῶν φυτῶν θαμνῶδες φυτόν ἐστιν, ἔχει δὲ ῥάβδους πήχεων ἕξ. 617. κύτισόν τε. Ἀντίλοχος ἐν τῷ περὶ κυτίσου φυτόν φησιν ὠφέλιμον εἶναι τοῖς θρέμμασιν, ὅτι πλῆθος γάλακτος ποιεῖ. Ὁ δὲ Μίκτων ἐν τῷ ῥιζοτομικῷ καὶ Κρατεύας τρία εἶναί φασιν εἴδη· καλεῖσθαι δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἄρσεν, ὑπό τινων δὲ κώβιον· εἶναι δὲ θαμνίσκον ἔχοντα ῥάβδους ἐρυθράς· τὸ δὲ δεύτερον μυρτίτην καλεῖσθαι ἢ καρυΐτην·

φύεσθαι μὲν παρὰ θαλάσσῃ· καλεῖσθαι δὲ ὑπό τινων θυμαλίδα. εὐγλαγέας δὲ αὐτάς φησιν ἀντὶ τοῦ πολὺν ὀπὸν ἐχούσας ἢ γαλακτώδεις, ἤγουν πληθυνούσας τὸ γάλα. 618. σκαφίδεσσι δὲ δοχαίαις ἀντὶ τοῦ ἀγγείοις δεκτικοῖς. Ὅμηρος· γαῦλοί τε σκαφίδες τε. 619. δεκάτῃ· ἤγουν τὸν οἶνον ἔμβαλε εἰς τὰ εἰρημένα τῇ δεκάτῃ τοῦ χοὸς, ἢ τὸ ὑπὸ τοῦ χοὸς δεκατούμενον, δηλαδὴ κοτύλην καὶ πλέον. 620. γερύνες· ἤγουν τὰ γεννήματα τῶν βατράχων, ἤτοι οἱ μικροὶ καὶ ἀδιάπλαστοι βάτραχοι. ζῶντας οὖν, φησὶ, τοὺς βατράχους ἕψησον μετὰ οἴνου ἢ ὄξους ἢ ὕδατος, καὶ πίε. 622. πολλάκι. Τρεῖς εἶναί φησι θεραπείας· μίαν μὲν ἑψηθέντων τῶν βατράχων, ἑτέραν δὲ τοῦ ἥπατος μετὰ Κερκυραίου οἴνου, ἄλλην τῆς κεφαλῆς ἢ ἐν οἴνῳ ἢ ἐν ὕδατι. ἐνὶ σχεδίῃ δὲ, ἤτοι ἐν τῷ τυχόντι, ἢ ἐν Αἰγυπτίῳ. Σχεδία γὰρ πόλις Αἰγύπτου πλησίον τῆς Χεραίου. Δημήτριος δὲ σχέδιον οἶνον τὸν Κερκυραῖόν φησι· ἔστι γὰρ πεπηγὼς, ὡς Ἀγαθοκλῆς ἐν τῷ περὶ διαίτης. 623. ἢ αὐτοῦ σίνταο. περὶ τοῦ ἔχεος τοῦτό φησιν· ἡ γὰρ κεφαλὴ τούτου ἑψηθεῖσα μετὰ οἴνου ὠφελεῖ. ἐμπισθὲν δὲ ἤγουν ποτισθὲν, ποθέν. 625. ἑλιχρύσοιο. τὸ ἑλίχρυσον ἄνθος ἐστὶν, οὗ μέμνηται καὶ Θεόκριτος. πολυδευκέος δὲ τοῦ γλυκέος, τοῦ ἡδυτάτου· δεῦκος γὰρ τὸ γλυκὺ παρ' Αἰτωλοῖς· ὅθεν ἀδευκὴς ὁ πικρός. ἄνθην δὲ θηλυκῶς εἶπε τὸ ἄνθος. 626. Τὸ δὲ κόρκορον εἶδος λαχάνου εὐτελοῦς. ὅθεν καὶ παροιμία· καὶ κόρκορος ἐν λαχάνοις. [καὶ Ἡφαιστίων μέμνηται τούτου.] Ἔστι δὲ ἀεὶ κατακλινόμενον· ὅθεν καὶ ἠμύοεν αὐτὸ εἶπεν, οἷον μεμυκότα καὶ ἐπικλίνοντα φύλλα ἔχον. [ἢ ἠμύοεν δηλαδὴ κεκλεισμένον, ὡς Ἡσίοδος [Ἔργων 508.]· μέμυκε δὲ γαῖα καὶ ὕλη· ἐπειδὴ πάντα ἐν χειμῶνι συνεσταλμένα εἰσὶ καὶ ἠσφαλισμένα.] πανάκτειόν τε τὴν ὁμοίαν πεκτείῳ. Τινὲς δὲ πανάκειον τὴν

πάντας ἰωμένην, καὶ ἐπεκτάσει τοῦ τ διὰ τὸ μέτρον, πανάκτειον. Διοκλῆς δὲ τὴν κονίλην φησὶν, ἀφ' ὧν μὲν ἡράκλειον καλεῖσθαι καὶ ὀρείγανον, ἀφ' ὧν δὲ ἀγρίαν ὀρείγανον καὶ πανακίδα. Καὶ πανάκτειος οὖν καὶ κονίλη ταὐτόν ἐστι· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἡράκλειον καὶ ὀρείγανον. Πέτριχος δὲ ἐν τῷ Ὀφιακῷ φησιν, ὅτι Κονίλος εὗρε τὴν βοτάνην. 628. σὺν καὶ ὄνου. ὄνου πέταλον καλεῖται οἱονεὶ ὀνόφυλλον. Τὸ στρομβεῖα [629.] δὲ ψώχοιο ἀντὶ τοῦ τὸν περιφερῆ καρπὸν λείωσον, καὶ τὸ τῆς κακῆς ἐμφόρβια νούσου, οἱονεὶ δαπανητικὰ τῆς νόσου, ἤγουν δι' ὧν ἡ νόσος ἐσθίεται ἤτοι θεραπεύεται. 630. Ἄγρει δή. ἄγε δὴ, ταῖς μικραῖς μήκωσι τὴν ὁμοίαν ῥάμνον κατὰ τὸ μέγεθος, τουτέστιν οὕτω μικρὸν κλάδον. Ῥάμνος δὲ φυτὸν ἀκανθῶδες. 631. ἑρσομένην δὲ ἤγουν βρεχομένην, δροσιζομένην, αὐξομένην. Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὸ ἀκανθῶδες φυτὸν ἡ ῥάμνος παρὰ Μυσοῖς καὶ Λυδοῖς φιλέταιρις ὀνομάζεται. 633. Τμῶλος δὲ ὄρος Λυδίας καὶ Μυσίας. Γύγου δὲ σῆμα τοῦ ἐκεῖ βασιλεύσαντος, ὥς φησιν Ἱππώναξ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Λυδίας ἰάμβων. ἢ τὴν Γυγαίαν λίμνην λέγει, ἀπὸ Γύγου τοῦ ἑκατόγχειρος. Γυγαία γὰρ λίμνη Λυδίας. Καὶ τὸ παρθένιον δὲ λέπας ἀκρωτήριον τῆς Λυδίας οὕτω καλούμενον. καὶ Κίλβις ὄρος Λυδίας, ἢ τόπος ἢ ποταμὸς, ἔνθα πολλοὶ ἵπποι νέμονται. ἀργοὶ δὲ οἱ μὴ ἕλκοντες ἅρματα. Ἀργοὶ δὲ ἵπποι πρῶτον ἐκεῖ ἐτράφησαν· πρώην δὲ καὶ αὐτοὶ ἠροτρίων. [Τὸ παρθένιον ἀκρωτήριον τοῦ Τμώλου τῆς Λυδίας, ὅπου τάφος τοῦ Γύγου τῶν Λυδῶν· ὅπου Κίλβις, τὸ λεγόμενον κ . . . . ἔνθα οἱ ἄγριοι τῶν Λυδῶν . . Schol. B.] 635. χιλεύουσι δὲ ἤγουν τρέφονται ἐσθίοντες ἢ καὶ ἐσθίουσιν. 637. ἔνθα δύω ἐχίεια. ἤγουν δύο εἴδη ἐχίου. Οὕτω δὲ ὠνομάσθη διὰ τὴν ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν· τοὺς γὰρ ὑπὸ

ἔχεως δηχθέντας θεραπεύει. Ὅτι δὲ δύο εἴδη, μαρτυρεῖ καὶ Νουμήνιος ἐν τοῖς Θηριακοῖς, καί φησι τὸ ἕτερον ὠφελεῖν· κατὰ δὲ Νίκανδρον καὶ ἄμφω ὠφελεῖ τοὺς ὑπὸ ἔχεως δηχθέντας· διὸ καὶ οὕτως ἐκλήθησαν· ὧν τὸ ἓν τὸ μικρὸν ὠκιμοειδές ἐστιν· ὠκίμῳ γὰρ ἔχει τὰ φύλλα παραπλήσια· τὸ γὰρ ὤκιμον διὰ τοῦ ἀγχούσῃ δηλοῖ. Ἔχει δὲ, φησὶ, καὶ ἀκανθώδη φύλλα τὸ μικρὸν ἔχειον· μικρὰν δὲ τὴν ῥίζαν καὶ ὑπὸ γῆν ἰοῦσαν ἐλάχιστον. Τὸ δὲ ἕτερον, φησὶ, ἔχειον φύλλοις καὶ κλάδοις ὑψηλοῖς ἀεὶ θάλλον ὀλίγῳ περιστέφεται ἄνθει. 640. θάλεια. τοῖς φύλλοις ἢ τοῖς κλάδοις ἢ τοῖς ἄνθεσι δασεῖα. 641. πορφύρεται. γράφεται καλχαίνεται· κάλχη γὰρ τὸ ζῶον, ᾧ βάπτεται ἡ πορφύρα, ἢ τὸ ἄνθος. 642. βλάστη. ἡ βλάστη ἤγουν τὸ στέλεχος ἐμφερὲς περιοχῇ ἔχιος· ἔχις δὲ εἶδος βοτάνης· σφεδανὸν δὲ τὸ τραχὺ καὶ σκληρὸν καὶ σφικτόν. 643. ἀνδρακάδα δὲ τὴν μερίδα φασὶν οἱ νεώτεροι, ἀλλ' Ὅμηρος ἐπιῤῥηματικῶς τὸ ἀνδρακὰς εἶπεν. Ἀπὸ τούτων οὖν, φησὶ, τῶν ἐχιείων ἀνδρακάδα κόψον, ἤγουν μερίδα ἰσόμοιρον. ἰσήρεα γὰρ τὴν ἰσόσταθμον ἤτοι ἰσόζυγον. 644. σφέλας δὲ κυρίως μὲν τὸ ὑποπόδιον, νῦν δὲ ξύλον. πυκνῷ ὅλμῳ, τῇ θυίᾳ. ἢ ῥωγάδι πέτρῃ τῇ λιθίνῃ ἴγδῃ. [κεάσας δὲ ἤγουν τρίψας.] 645. ἠὲ σύ γ'. ἤρυγγος βοτάνη ἐστίν. ἀλθήεντος δὲ ἀκάνθου ἤγουν θεραπευτικοῦ. Λαβὼν τοίνυν τοῦ ἠρύγγου καὶ τοῦ ἀνθεμώδους ἀκάνθου τὰς ῥίζας ἰσοβαρῆ ποίησον, καὶ τρίψας πότισον. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης διαλεγόμενος περὶ τοῦ ἠρύγγου φησὶ, νέαν ἀγέλης αἰγῶν διαπορευομένης ὁ αὐτὸς ἵστατο, καὶ οἱ ἐπακολουθοῦντες. Μνημονεύει δὲ τοῦ ἀκάνθου καὶ Θεόφραστος ἐν τῇ περὶ φυτῶν. Ἔχει δὲ ἀμφότερα τὰ βοτάνια φύλλα ἀκανθώδη. 647. κλώθοντος. γράφεται καὶ χλοάοντος. τὴν ἔρινον Διοκλῆς ἐν τῷ ῥιζοτομικῷ φησιν εἶναι ὅμοιον

ὠκίμῳ· βοηθεῖ δὲ πρὸς τὰ θηρία· φύεται δὲ πρὸς ποταμοὺς καὶ κρήνας καὶ τόπους εὐηλίους καὶ ὑπωρείας, ἃς δὴ καὶ ἀρπέζας εἶπεν· ἄρπεζα γὰρ οἱονεὶ ὀρύπεζα. ἀμφοῖν καὶ κλώθοντος. φέροις δὲ ἰσόζυγον βάρος ἐξ ἠρύγγου καὶ ἀκάνθου ἐν τοῖς ἐρίου κλύσμασιν ἠρτημένον καὶ ἀποκρεμάμενον ζυγοῦ. 648. εὐκνήμοιο δὲ ἤγουν εὐκλάδου, ἢ εἶδος βοτάνης. τοῖς δύο ὀνόμασιν ἐχρήσατο καθ' ἑνὸς, εὔκνημον καὶ ὄρειον ὁμωνύμως. εὔκνημον δὲ οὐδέν ἐστιν ἀκοῦσαι, ἢ οἱονεὶ κνήμας ἢ κλάδους εὐαξεῖς ἐχούσης. 649. σπέραδος δὲ ἀντὶ τοῦ σπέρμα, καὶ κλίνεται τοῦ σπεράδους, ὡς τενάγους. Νεμεαῖον δὲ, ὅτι ἐν Νεμέᾳ εὑρέθη ἡ βοτάνη αὕτη· καὶ ἀείφυλλον διὰ τὸ μὴ ἀποβάλλειν τὰ φύλλα· οὐ γὰρ φυλλοροεῖ. 650. διὰ δύο ν' Ἀττικῶς, ἤγουν ἀνήσου. 651. ὁλκήεσσαν, τὴν ὁλκὴν καὶ βάρος ἔχουσαν διὰ τὰς ῥίζας, ἢ ἐπὶ τὴν ὁλκήεσσαν τὴν βαρουμένην πλάστιγγα πεσοῦσαν. ἢ ῥίζαις ὁλκήεσσαν τουτέστι πολλὴν καὶ ἐπιμήκη ταῖς ῥίζαις. 653. ἄλλοτε μέν τ' ἐχίων. Νῦν μὲν τοὺς ὀφιοδήκτους, νῦν δὲ τοὺς σκορπιοδήκτους, ἄλλοτε τοὺς ὑπὸ φαλαγγίων δηχθέντας θεραπεύσειας. 655. τριπλόον, ἤγουν τριπλοῦν βάρος ἐνθρύπτων ἐν οἴνῳ, τουτέστι τριώβολον, τρεῖς ὀβολούς. Ὁ δὲ νοῦς ἅπας ἐστὶν οὗτος· ἐλαίας φύλλα καὶ σελίνου ῥίζας καὶ ἀννήσου τὸ διπλάσιον βάρος, τὰς εἰρημένας πάσας ῥίζας, ἐχείων λέγω καὶ ἠρύγγου καὶ ἀκάνθου καὶ σελίνου λαβὼν τρίψον καὶ ἐν ἀγγείῳ μίξας ἔχε εἰς βοήθειαν ὄφεων δήγματος ἢ εἰς τύμμα σκορπίου ἢ ῥωγὸς πληγμόν· ἀλλ' ὁπότε ἐξ αὐτοῦ διδόναι ἐθέλοις τινὶ, ὀδελοῦ βάρος, καὶ μόνον σταθμήσας βάλε εἰς οἶνον καὶ οὕτω δός. 656. χαμαίλεον. Δύο εἴδη εἰσὶ χαμαιλέου, ὁ μὲν λευκὸς, ὁ δὲ μέλας, ὃν ποικίλον τινές φασι διὰ τὸ μέλαν, ὡς Κρατεύας. Μνημονεύει δὲ καὶ ἀμφοτέρων Θεόφραστος. 657. ζοφοείδελος δὲ, ὅτι ζοφο-

ειδής ἐστι κατὰ τὴν ὄψιν. 658. ἤϊκται δὲ, ἤγουν ὅμοιός ἐστι σκολύμῳ· ὁ δὲ σκόλυμος εἶδος φυτοῦ, οὗ καὶ Ἡσίοδος μνημονεύει· ἦμος δὲ σκόλυμός τ' ἀνθεῖ. τροχόεν δὲ χαίτην, ἤγουν περιφερῆ· ἔστι γὰρ τὰ φύλλα τοῦ χαμαιμήλου τοιαῦτα, ὅμοια ὀριγάνῳ. τὴν δὲ τοιαύτην σκιάδειον καλοῦσι. 660. σκαιοῖς δὲ σκιεροῖς, ἀνηλίοις, κοίλοις, σκιὰν ἀποτελοῦσι. 662. πεδόεσσα δὲ ἤγουν χαμαιπετὴς, χαμηλή· διὸ καὶ μολοβρὴν εἶπεν, οἱονεὶ μολιβδοειδῆ, μόλις ἂν αὐξανομένην· ἢ ταπεινὴν, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ταπεινῶν τῶν ἐπὶ τὴν βορὰν μολούντων. Βούλεται δὲ λέγειν, ὅτι καυλὸν οὐκ ἔχει, ἀλλ' ἐν μέσοις τοῖς φύλλοις ἐστὶν ἡ κεφαλὴ κειμένη. 664. φάρσος δὲ ἤγουν κλωνάριον, ἢ τὸ ἐκτὸς τῆς ῥίζης φλοιῶδες, ἢ μερίδα. 666. Ἄλλην δ' Ἀλκιβίοιο. τουτέστιν ἄλλην βοτάνην, ἄλλο εἶδος ἀλκιβίου, οἷον ἄλλο. φερώνυμον δὲ αὐτὸ εἶπεν, ἐπειδὴ ἀλκεῖ, ἤγουν βοηθεῖ τῇ δυνάμει τῷ χρωμένῳ αὐτῇ εἰς ἀλεξητήριον. 668. Φαλακραίοισι. Τὴν μὲν ἐπακτὴρ, φησὶ, ταῖς Ἀμυκλαίαις σκύλαξι κελεύων τὸν κνυζηθμὸν τοῦ κυνὸς τοῦ θυμολέοντος τὸ ὅλον ἐφώρμησε, τουτέστιν, αὐτὸν τὸν κύνα καὶ ὅλην αὐτοῦ τὴν προθυμίαν καὶ τὴν ἰσχύν. 672. ὅστε ἀντὶ τοῦ ὅστις ὁ κύων. μεταλλεύων ἀντὶ τοῦ ζητῶν. Κρύμνη δὲ καὶ Γράσος Τροίας πεδία. 669. ἵνα θ' ἵππου. τοῦ δουρείου ἵππου. Λειμῶνες δηλονότι τινὲς ἐν Τροίᾳ. Κνυζηθμόν· λείπει ἡ διὰ, διὰ κνυζηθμὸν κυνὸς εὗρε τὴν βοτάνην ταύτην ὁ ἐπακτήρ. [θυμολέοντος δὲ τοῦ κυνὸς ἐπίθετον διὰ τὸ ἄλκιμον. 672. ἐν στίβῳ ὕλης, ἐν τῇ βάσει. Γράφεται καὶ ἐν τρίβῳ ὕλης. 673. κανθῷ. κανθὸν εἶπε τὸ κάτω τῆς ῥινὸς μέρος, ἤγουν τὸ ῥάμφος. ἐνὶ ῥαντῆρι· τοῦ κανθοῦ τὸ μὲν πρὸς τὴν ῥῖνα μέρος ῥαντὴρ λέγεται, ὅτι ῥαίνεται τοῖς δάκρυσι, τὸ δὲ ἕτερον παρώτιον. Schol. B.] 676. Λάζεο. Γράφεται καὶ ἆσαι, οἱονεὶ

χορτάσαι, κορεσθῆναι, ἐμπλησθῆναι· ἀπαρέμφατον δὲ ἐστιν ἀντὶ προστακτικοῦ. ἐλαιήεντα δὲ ἤτοι ἐλαιώδη ἢ Ἰταλικόν. Ἐλαία γὰρ πόλις Ἰταλίας. Κρότων δὲ εἶδος φυτοῦ ὅμοιον πεύκῃ. 677. συμμίγδην δὲ ἀντὶ τοῦ συμμεμιγμένως τοῖς φύλλοις τοῦ μελισσοφύλλου. Λέγει οὖν τὸν φλοιὸν τοῦ κρότωνος, ἢ αὐτὴν τὴν ῥίζαν μετὰ τῶν φύλλων τῆς δασείας μελισσοφύλλου. 678. Καὶ τὴν σκορπιούρον, τὴν λεγομένην ἰσχύουσάν τε καὶ ἡλιοτρόπιον, λευκὰ φύλλα ἔχουσαν, ἐλαίας ἐοικότα φύλλοις. 681. καὶ ῥίζαν κοτυληδόνος τὴν ἰωμένην τὰ ἀπὸ κρυμοῦ γινόμενα τῶν ποδῶν ἀποκαύματα. 683. καὶ τῆς πυρίτιδος χλωρὰ φύλλα, καὶ τοῦ σκολοπενδρείου τὸν καυλόν, ἢ πανάκειον· πάντα ταῦτα ὠφελεῖν εἰς τοὺς ὀφιοδήκτους. Σκορπίουρος οὖν ἡ βοτάνη καλεῖται, ἐπειδὴ ἡ ῥίζα αὐτῆς ἐμφερής ἐστι τῷ τοῦ ζώου κέντρῳ, ἀθερώδης οὖσα· ἔοικε δὲ τῇ τῆς κοτυληδόνος· οἱ δὲ κλάδοι αὐτῆς ἀειθαλεῖς, λευκὰ φύλλα ἔχοντες, ὡς ἡ ἐλαία, εἰς ὕψος ἀνατείνοντα, ὅμοιοι ὄντες τοῖς ἀεὶ χλοάζουσι τῆς μολοθούρου. Αὕτη φύεται ἐν ψαφαρᾷ γῇ ἢ ὀρεινῇ καὶ κρημνώδει. Ἡλιοτρόπιος δὲ διὰ τὸ πρὸς ἥλιον ἀεὶ στρέφεσθαι, ὥσπερ καὶ ἡ ἀνεμώνη. Ἰσχύουσα δὲ, ὅτι τὸ ἐν Αἰγύπτῳ αὐτῆς φυτὸν ἀκανθῶδες τοιαύτην ἔχει δύναμιν· ὅταν γὰρ αὐτῆς ἅψηταί τις, μαραίνονται αὐτῆς τὰ φύλλα· ἐπειδὰν δὲ αὐτὸ ἐάσῃ, πάλιν ἀναθάλλουσιν. Ἰσώνυμον οὖν ταῖς ἡλίου τροπαῖς τὸ ἡλιοτρόπιον λέγει, ὅπερ οὕτω καλεῖται διὰ τὸ πρὸς τὰς τροπὰς τοῦ ἡλίου τρέπεσθαι. Ἐν γὰρ τῷ ἡλιοτροπίῳ καὶ αὐτὸ τὰ φύλλα τρέπει. Τεκμαίρει δὲ ἤγουν σημαίνει, φαίνει, δεικνύει· ἴσον δὲ τοῖς πετάλοις τῆς ἐλαίας, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἡ ἐλαία τὰ γλαυκὰ τῶν φύλλων ἄνω ἔχει ἐν θέρους ὥρᾳ, τὰ δὲ μέλανα τοῦ χειμῶνος. 681. κοτυληδόνος. καὶ ἡ κοτυληδὼν εἶδος φυτοῦ ὅμοιον κυμβάλῳ ἐν θριγκοῖς φυόμενον· ἐὰν δὲ

τις φάγη αὐτὴν, ἔχων χίμετλα ἐν ποσὶν, εὐθὺς παύονται. Ἄλλως. Κρατεύας ἐν τῷ ῥιζοτομικῷ προστίθησιν, ὅτι καὶ αἱ ὄϊες τοὺς ἄρνας μὴ στέργουσαι, ἐάν τις τρίψας κοτυληδόνα δῷ μεθ᾽ ὕδατος, στέργουσι. Τὸ δὲ διήφυσεν ἀντὶ του ἰάσατο, ἐθεράπευσε. 683. Τὴν δὲ πυρῖτιν, την καὶ πύρεθρον καλουμένην, βλωθρὸν ὠνόμασεν. ἡ πυρῖτις καλεῖται, διὰ τὸ δριμεῖα εἶναι κατὰ τὴν γεῦσιν. βλωθρὸς δὲ, ἤγουν ἁπαλὴ, χλωρὰ, ἡ μεγάλη, μακρὰ, μολοθαίρη τις οὖσα, καὶ κατὰ συγκοπὴν καὶ τροπῇ τοῦ μ εἰς β βλοθρή. Μνημονεύει δὲ αὐτῆς καὶ Ἰόλας λέγων αὐτὴν χρησιμεύειν. Ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα πυρῖτις βοτάνη, ἣν πρὸς παντός φησι θηρίου δῆξιν ἀγαθὴν εἶναι, ὥς φησι καὶ Ἀριστεύας. 684. Καὶ η σκολοπένδρειος δὲ βοτάνη ἐστὶν, ὡς ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ νάρθηκι ὁ Ἀνδρέας εἶπεν· ἔοικε δὲ τὸ πέταλον σκολοπένδρᾳ τῷ θηρίῳ στυπτικὸν δὲ ἐστι, καὶ βοηθεῖ τοῖς θηριοδήκτοις. 685. Καὶ τὰ πάνακες δὲ, τὸ καὶ Παιανικὸν, εἶδος φυτοῦ. Φλεγυαῖον δὲ, διότι ἐν Φλεγύαις ἔθνει τῆς Φωκίδος φύεται· Φλεγύαι γὰρ ἔθνος Φωκίδος παρὰ Δελφοῖς ᾤκησαν· ἢ ἐπεὶ οἱ Δελφοὶ Ἀπόλλωνος ἱερὸν Φλεγυήϊον ἱδρύσαντο· ἢ ἐπεὶ ὁ Ἀσκληπιὸς ἐν Δελφοῖς λέγεται ἰατρεῦσαι· ὁ γὰρ Ἀσκληπιὸς υἱὸς ἦν τῆς Κορωνίδος τῆς θυγατρὸς τοῦ Φλεγύου. Παιήων δὲ ὁ Ἀσκληπιός. Μέλας δὲ ποταμὸς Βοιωτίας. 687. Ἰφικλέος ἕλκος. ὅπερ πέπονθε χρανθεὶς τῷ αἵματι τῆς ὕδρας, ὅτε αὐτὴν σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἡρακλεῖ ἔκαιε. [Ἡρακλέους γὰρ τὴν ὕδραν ἀναιροῦντος, ὁ ἀδελφὸς Ἰφικλῆς πληγεὶς ὑπ᾽ αὐτῆς ἐθεραπεύθη ὑπ᾽ Ἀσκληπιοῦ.] ἢ τὸ ἔρνος ἀντὶ τοῦ ὁ υἱὸς τοῦ Ἰφικλέους, ἵν᾽ ᾖ λέγων τὸν Ἰόλαον πεπλῆχθαι ὑπ᾽ αὐτῆς· ὅπερ ἄμεινον. Ἰδίως δὲ ταῦτα ἱστορεῖ Νίκανδρος· οὐ γὰρ Ἰφικλῆς, ἀλλ᾽ ὁ τούτου παῖς Ἰόλαος συνεστράτευσεν Ἡρακλεῖ ἐπὶ τὴν ὕδραν. Τὸ δὲ ἄμερσεν ἀντὶ τοῦ

ἔλαβε. θέρων δὲ ἤγουν ἰώμενος τὸ τοῦ Ἰφικλέος ἕλκος. ἐπυράκτεεν, ἤγουν ἔφλεγεν. 689. εἰ δὲ σύ γε. σκύλακας καταχρηστικῶς τὰ τέκνα τῆς γαλῆς. λαιδρὴν δὲ εὐκίνητον, ἀναιδῆ, θρασεῖαν, καὶ ἁρπακτικήν. [σκύλακας γαλέης· αὐτὴν τὴν μητέρα δείρας κτεῖνον, καὶ ἐν πυρὶ τὴν λάχνην αὐτῆς καῖε, ἐκβάλλων πάντα τὰ ἔγκατα αὐτῆς, καὶ ἁλίσας ξήρανον ἐν σκιᾷ· καὶ ὁπόταν χρήζῃς, λαβὼν μάχαιραν τὰ ὀστᾶ ἀφελὼν ῥίψον, τὸ δὲ σκήνωμα τρίψας μετ' οἴνου δὸς πιεῖν μετὰ σιλφίου, ἢ ξηροῦ γάλακτος στροφάλιγγα, ὃ βέλτιον. Ἄλλως· λαβὼν τὴν γαλῆν ἔκδειρον αὐτὴν καὶ ξηράνας εἰς ὅλμον κόπτε συντόμως σὺν δυσὶ δραχμαῖς ἀριστολοχείας καὶ ἀπ' αὐτοῦ τεσσάρων δραχμῶν ὁλκὸν στήσας δὸς μετὰ οἴνου πιεῖν πλήσας ποτήριον. Schol. B.] 690. πρόσπαιον δὲ πρόσφατον. ἀποσκύλαιο δὲ ἤγουν ἐκδείρειας. 691. λάχνη δὲ τὸ δέρμα. καρφαλέου, τουτέστι ξηροῦ ἢ ξηροποιοῦ. καθύπερθε δὲ, ἀντὶ τοῦ ὑπεράνωθεν τῆς αὐτμῆς τοῦ κατιξήρου πυρὸς, τοῦ σελάοντος ἤγουν ἀναπτομένου. φύσει δὲ τὸ πῦρ κατάξηρον. 692. ἀφόρδια. πάντα τὰ ἔντερα τῆς γαλῆς λαβὼν καὶ τὰ σκύβαλα ῥίψον ἔξω, αὐτὴν δὲ τὴν γαλῆν φύρσον, τουτέστι ταρίχευσον, καὶ πάσον ἅλατι, καὶ ἐν σκιαῖς ξήρανον. Ἐν δὲ τῷ ἁλὸς λείπει ἡ μετὰ, ἵν' ᾖ, μετὰ ἁλός. 693. ἠελίου δίχα, ἵν' ᾖ σκιόψυκτον, ἵνα μὴ ἡ ποιότης αὐτοῦ ἤγουν τὸ ὑγρὸν αὐτοῦ ξηρανθείη, ἤτοι ἡ ἰκμάς. 694. μὴ δὴ ἐνισκήλῃ ἤγουν ξηράνῃ, φησὶ, τὸ σκίναρ νεαρὸν ἔτι ὂν ὁ ἥλιος προσπεσὼν ὀξύς· δυσωδία γὰρ περιέσται, ἢ τὴν ἰκμάδα ἀπόλλυσι. σκίναρ δὲ τὸ γέννημα, παρὰ τὸ σκιρτᾶν· ἢ τὸ σῶμα καὶ σκήνωμα τῆς γαλῆς. Ὁ νοῦς οὗτος· ἀλλ' ὁπόταν χρεία σε καταλαμβάνῃ καὶ κατεπείγῃ κάμνοντα ὑπὸ τῆς ἀλγηδόνος, ἀνάσωχε τῇ κνήστιδι τὸ σκελέτευμα τῆς γαλῆς, καθάπερ τὸ καλούμενον σίλφιον ἢ τυροῦ

στροφάλιγγα. 695. κατεμπάζη δὲ ἤγουν κατεπείγη. 696. σῶχε διὰ κνήστι δὲ ἀντὶ τοῦ διάκοπτε εἰς μικρὰ τῇ μαχαίρᾳ τὸ σκελέτευμα ἤτοι τὸ ἰσχληκός. ἀφαυρὸν δὲ σίλφιον, παρ' ὅσον χαῦνον καὶ οὐ στρυφνὸν τὸ σίλφιον. 697. στροφάλιγγα δὲ, ἣν ἡμεῖς τροφαλίδα λέγομεν, οἷον τυροῦ τροχόν. ἐπὶ ξηροῖο γάλακτος, τουτέστι τυροῦ. 698. ἐπικνήθων, ἤγουν ἐπιτρίβων οὕτως διάλυε, ὡς σίλφιον ἢ τυρόν. προφερέστατον δὲ ἄλλων, ἤγουν ὧν ἄνω εἶπε. Γράφεται καὶ ἄλκαρ. 700. Πεύθεο. ἄλλη δύναμις· πυνθάνου δὲ, φησὶ, καὶ ἄκουε καὶ τὴν ἐκ τῆς θαλασσαίας χελώνης ἐπικρατοῦσαν βοήθειαν, ἥτις ἀλέξημα γίνεται τῷ τῶν ἑρπετῶν δήγματι· κρατέουσαν οὖν ἀρσενὴν ἀντὶ τοῦ βοήθειαν ἐπικρατοῦσαν, θεραπευτικήν. Ἔσται δὲ αὕτη εἶλαρ καὶ ἀλεξητήριον τοῦ δήγματος τῶν δολιχῶν ἑρπετῶν, ὅσα ἂν τοὺς ἀνιαροὺς καὶ ἐπιπόνους ἀνθρώπους βλάπτωσιν. 703. ἤτοι ὅταν. ὅταν, φησὶ, τὴν χελώνην ὑπὲρ τοῦ αἰγιαλοῦ τοῦ πόντου ἐξέλκωσιν οἱ ἁλιεῖς, ταύτην ἀνακυπώσας, τουτέστιν ὑπτίαν ποιήσας καὶ ἀνατρέψας ἐπὶ νῶτον, τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἀπόκοψον χαλκῇ μαχαίρᾳ. ἀπὸ θυμὸν οὖν ἀράξαι ἀντὶ τοῦ φόνευσον. 706. μαυλίδι, μαχαίρᾳ. βλοσυρὸν, μέλαν, κακόν. 707. κεράμῳ δὲ πίθῳ, σταμνίῳ· νεοχμῆτι δὲ καινῷ ἐκ καμίνου. πελιδνὸν δὲ ἤγουν μέλανα. 708. ὀρὸς λέγεται ἡ ὑποστάθμη, ἤγουν τὸ ὑδατῶδες τοῦ πεπηγότος γάλακτος, νῦν δὲ ἐπὶ τοῦ αἵματος, ἤγουν τὸ λεπτὸν καὶ ἄποιον. Ἡ δὲ σύνταξις οὕτως· τὸν πελιδνὸν οὐρὸν πλαδάοντα ἤγουν ὑγρὸν ἀπηθῆσαι, τουτέστι διυλίσαι. εὐεργέϊ ἤγουν καλῶς κατεσκευασμένῃ. μάκτρῃ, ἤγουν θυίᾳ, ἴγδῃ. πελιδνὸν δὲ καὶ τὸν μέλανα, ὡς ἔφην, καὶ τὸν σεσηπότα [καὶ ἰχωρώδη] καὶ ἄχρουν οὐρόν. ἐν λαεργέϊ μάκτρῃ, ὅ ἐστι λιθίνῃ θυίᾳ καὶ ἴγδῃ. 709. ἧς ἐπὶ δή. ἐφ' ἧς δὴ μάκτρας ξήρανον τὸ αἷμα ἐκχέας τὸν ὀρὸν, καὶ

αὐτὸ τὸ διατρυχὲν καὶ διακλασθὲν, διὰ τὸ θρομβῶσαι, αἷμα συντρίψας καὶ λειώσας τεσσάρων δραχμῶν βάρος καὶ τὰ ἑξῆς δίδοθι πιεῖν. Ἄλλως. ἐπειδὴ τὸ αἷμα τῆς χελώνης ξηρὸν ᾖ, κλάσμα τι καὶ μέρος ἀφελὼν, ὡς τετράδραχμον εἶναι, μίγνυε καὶ ἀγριοκυμίνου δύο δραχμὰς, καὶ ἐκ ταμίσου λαγωοῦ τετάρτην μοῖραν. Ἡ μὲν φράσις καὶ ὁ νοῦς τὴν διὰ τοῦ ἦτα γραφὴν ἀπαιτεῖ, τὸ δὲ μέτρον τὴν διὰ τοῦ ἰῶτα, ἵν' ἐπὶ τῆς ταμίσου εἴρηται οὕτως. Ὁ δὲ νοῦς· μίγνυε καὶ ἀγριοκυμίνου δύο δραχμὰς καὶ ἐκ ταμίσου λαγωοῦ τετάρτην μοῖραν δραχμῆς. 713. ἀποτμήγων δέ. ἤγουν ἐκ τῆς εἰρημένης συνθέτου κατασκευῆς δραχμὴν λαβὼν μετὰ οἴνου πιεῖν δίδου τῷ βλαβέντι. Ἐν δὲ τῷ δραχμαῖον λείπει τὸ βάρος. [714. δήεις. Μέχρι τῶν ὧδε τὸν περὶ ὄφεων, ἐντεῦθεν δὲ περὶ φαλαγγίων. Καὶ γὰρ ὁμοίως ἀναλαμβάνει καὶ πρῶτον περὶ μέλανος ἢ ῥωγός. Δέκα δέ φασι εἶναι γένη φαλαγγίων, εἰ καὶ Νίκανδρος μόνων τῶν ἑπτὰ μέμνηται. Schol. B.] 715. ἔργα δέ τοι σίνταο. ὁ Βασιλεὺς ἐν τῷ Θηριακῷ δέκα γένη φησὶν εἶναι τῶν φαλαγγίων, Ἀπολλόδωρος δὲ ἐν τῷ περὶ θηρίων καὶ Ἀριστοτέλης φησὶν, ὅτι ἐκ γυργάθοις γεννῶσι τὰ φαλάγγια, τίκτει δὲ ὑπὲρ τὰ τριάκοντα, γεννηθέντα δὲ τὰ φαλάγγια ἀναιρεῖ τὴν μητέρα, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸν ἄῤῥενα. Τὸ οὖν πρῶτον, φησὶ, φαλάγγιον ῥὼξ καλεῖται, διὰ τὸ ῥωγὶ σταφυλῆς ἐοικέναι. Ῥὼξ οὖν φαλαγγίου εἶδος, ὅπερ κατὰ μέσην γαστέρα τὸ στόμα ἔχει· τοῦτο δὲ καὶ μέλαν κέκληται· τὸ γὰρ πισσῆεν τὸ μέλαν δηλοῖ, δηλαδὴ πισσῶδες, διὰ τὸ τοιοῦτον εἶναι τὴν χροίαν ἢ τὴν πνοήν. Ἢ οὕτως· αὐτὸ ὃ κέκληται ῥὼξ, πισσῆεν ἤγουν μέλαν ἐστί. Τὸ οὖν φράζοιο ἀντὶ τοῦ περισκόπει. [716. Τὸ δὲ σήματά τ' ἐν βρυχμοῖσιν ἀντὶ τοῦ, καὶ τὰ ἐν τοῖς δήγμασι γινόμενα σημεῖα. 717. ποσὶν ἕρπων. πολλοῖς ποσὶ

καὶ πυκνοῖς ἕρπων, ὡς ἀράχνης. Τοῦτο, φησὶ, μέλαν ὂν ἔχει πυκνοὺς πόδας πέριξ, τὴν δὲ κεφαλὴν κατὰ μέσην τὴν κοιλίαν δύο ὀδοῦσιν ὡπλισμένην. Λέγεται δὲ ῥὼξ, ἢ ὅτι τῇ τοῦ βότρυος ἔοικε ῥαγὶ κατὰ τὸ σχῆμα, ἢ ὅτι ῥωγίως τινὰ ἄνθρωπον ἀναιρεῖ τρώσας. Schol. B.] 718. Τῷ δὲ γαστέρι ἐν μέσῃ ἔσκληκεν, ἤγουν ἐξήρανται κατὰ μέσην τὴν γαστέρα, ἤγουν τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀδόντας κατὰ μέσην τὴν γαστέρα ἔχει. 719. Τοῦ δέ· τούτου τοῦ φαλαγγίου πλήξαντος, φησὶν, ἀνούτητοι καὶ ἄτρωτοι τὸ σῶμα μένουσιν οἱ πληγέντες, οἱονεὶ κατὰ τὸ ἀφανὲς πλήττει πληγὴν καὶ δῆγμα μὴ ἐργαζόμενον· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τοῦ πληγέντος φοινικοῖ καὶ μέλανες γίνονται. 720. τὰ ἔνερθεν οὖν φάη, τουτέστι τὰ φάη ὑποκάτω φοινίσσονται. 721. Τὸ αὐτίκα δὲ χρὼς καὶ τὰ μετὰ τοῦτο βούλεται δηλοῦν, ὅτι τὸ σῶμα τοῦ δηχθέντος ἄνωθεν τείνεται ἐπὶ τὰ κάτω, καὶ τὰ ἑαυτοῦ αἰδοῖα ἐξορθοῖ, καὶ διὰ τῶν αἰδοίων ἀναδίδωσι χολῶδες, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ καυλὸς, τὸ σπερμαῖνον δηλαδὴ μόριον, τῷ σπέρματι δίυγρος γινόμενος, διὰ τὸ ἀκουσίως ἀποσπερματίζειν καὶ γονοῤῥυεῖν τὸν δηχθέντα, προϊάπτεται, ἀντὶ τοῦ προπέμπεται καὶ προδίδοται, καὶ οἱονεὶ σήπεται, καὶ εἰς τὰ ἰσχία δὲ μάλκη, ὅ ἐστι ῥῖγος, ἐμπίπτουσα κατέβαλε τοὺς δεσμοὺς τῶν μελῶν, καὶ γονάτων νεῦρα καὶ μύας. 725. Ἀστέριον. δεύτερον, φησὶ, φαλάγγιον, ὃ καλεῖται ἀστέριον, ἐπὶ τῷ νώτῳ δὲ τούτου λιγνωτὰ ἤγουν λιπώδη τινὰ στίλβουσι, καὶ λαμπραὶ ῥάβδοι ἐν τῷ σώματι· δήξαντος δέ τινα ἀΐδηλος ἤγουν ἀπροσδόκητος φρίκη ἐπέδραμε τῷ δηχθέντι, κάρος δὲ καὶ ὕπνος τῇ κεφαλῇ τοῦ δηχθέντος παρακολουθεῖ, καὶ μελῶν ἀσθένεια καὶ χαύνωσις. 729. Κυάνεον. Τρίτον εἶδος φαλαγγίου φησὶν, ὃ καλεῖται κυάνεον· ἔστι δὲ δασὺ καὶ μετέωρον, χαλεπὸν δὲ πλῆγμα ἐπιφέρει καὶ ὀδύνην τῷ δακνο-

μένῳ. πεδήορον οὖν, ἤγουν ὑψηλὸν, ἐκ τοῦ πέδου μετέωρον καὶ ἐκκρεμές. 733. λοιγὸν ἀραχνήεντα. ὁ ἀραχνώδης ἔμετος γλίσχρος ἐστὶ κατὰ τὴν ἁφήν. ἔχει δὲ ὄψιν ἀραχνῶν. ὄλεθρον δὲ ἀραχνήεντα, ὡςανεὶ γλίσχρον καὶ χυμώδη ἐξήμεσεν, ὅστις διὰ τὸ γλίσχρον κολλίζει τῷ φάρυγγι. [λοιγὸν ἀραχνήεντα. οἷον λεπτὸν, ἀράχνῃ ὅμοιον. Schol. B.] Τὸ δὲ νὺξ περὶ κροτάφοις, τουτέστι σκοτοῦνται καὶ βαροῦνται οἱ κρόταφοι αὐτοῦ. 734. Ἀγρώστης. Τέταρτον εἶδος φαλαγγίου φησὶν, ὅπερ καλεῖται ἀγρώστης. ἔστι δὲ ὅμοιον λύκῳ, μυίᾳ δηλαδὴ, οὕτω καλουμένῃ, ὡς διὰ τῶν ἑξῆς ἐρεῖ. 735. μυιάων. ὁ λύκος δηλαδὴ, ᾧ ἀπεικάζει τὸ φαλάγγιον, ὀλετὴρ τῶν μυιῶν ἐστιν, εἶδος μυίας καὶ αὐτὸς ὢν, μέλαινα, μεγάλη, μακροσκελὴς, δίπους· κατεσθίει δὲ οὐ μυίας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑξῆς ἐπιφερόμενα ζῶα, μελίσσας, ψῆνας καὶ μύωπας, καὶ τὰ λοιπὰ, ὅσα ἐπὶ δεσμὸν τῶν ἀραχνίων αὐτοῦ παραγένωνται. 737. ἄκμητον δὲ, ἤγουν μὴ ἔχον κάματον καὶ ὀδύνην, τύμμα ἐπιφέρει τῷ ἀνδρί. μεταμώνιον, ἤγουν μάταιον καὶ ἀδρανές. 738. ἄλλο γε μήν. πέμπτον εἶδος φαλαγγίου φησὶν, ὅπερ καλεῖται δύσδηρι· ἔοικε δὲ σφηκὶ, ὅθεν καὶ σφηκεῖον αὐτὸ καλοῦσιν· ὃς δὴ σφὴξ ἐκ τοῦ ἵππου γεννᾶται, καὶ ἐκμάσσεται τὴν θαρσαλέαν αὐτοῦ γενεὰν, ἤγουν ἐκτυποῖ καὶ ἐκφαίνει αὐτὸν κατὰ τὸ θάρσος. 742. τοῖς σκήνεσιν οὖν, φησὶν, ἤγουν τοῖς σκηνώμασι καὶ σώμασι τῶν ἵππων καὶ τῶν ταύρων ἀποθνησκόντων σηπομένοις γεννῶνται ἐκ μὲν τῶν ἵππων σφῆκες, ἐκ δὲ τῶν ταύρων μέλισσαι. λυκοσπάδες δὲ, ἤγουν τραχεῖς καὶ ὅμοιοι λύκοις τῷ χρώματι, ἢ ὅτι ἀναιδεῖς εἰσιν, ὡς οἱ λύκοι· οἱ γὰρ σφῆκες ἀναίσχυντοί εἰσιν· ἢ ὅτι γυμνωθείσης τῆς σαρκὸς ὑπὸ τῶν λύκων, ἐσθιόντων αὐτὰ, τότε γεννῶνται· ἡ γὰρ βύρσα τέως συνέχει αὐτά· οἱ γὰρ λύκοι διασπῶντες τοὺς

βόας αἴτιοι τῶν μελισσῶν εἰσὶ τῆς γεννήσεως. 743. Τοῦ δὲ. ὅταν οὖν, φησὶ, τὸ σφηκεῖον πλήξῃ τινὰ, ἄλλα τε τῷ πληχθέντι ἕπονται καὶ δὴ καὶ παλμός· παλμὸς δέ ἐστιν ἡ τῶν νεύρων καὶ τῆς καρδίας καὶ τῶν φλεβῶν νοσησάντων κίνησις. παλμὸς μὲν οὖν ἐξ ἀῤῥώστου σώματος, σφυγμὸς δὲ ἐξ εὐρώστου. 745. μινύθοντα δὲ λέγει τὸν δηχθέντα καὶ ἀσθενῶς διακείμενον, καὶ ἐλαττούμενον. ἀδρανία δὲ ἡ ἀσθένεια, παρὰ τὸ μὴ δύνασθαί τι δρᾶν. 747. Εἰ δ' ἄγε. Ἕκτον εἶδος φαλαγγίου φησὶν, ὃ δὴ μυρμήκειον καλεῖται. ἔοικε γὰρ, φησὶ, μύρμηκι· ἔχει δὲ τὸν μὲν τράχηλον πυῤῥὸν, τὴν δὲ κεφαλὴν μέλαιναν, ἅμα τε καὶ τὸ σῶμα μέλαν, περιέχον μικρὰς λευκὰς ῥανίδας, ἀστέρι ὅμοιον. Σώστρατος δὲ μυρμήκειον καὶ μύρμηκα Ἡρακλεωτικὸν καλεῖ, ὑπὸ δὲ τῶν ἄλλων μυρμηκοειδές. 748. τῇ ἄζῃ μὲν οὖν, ἤγουν τῇ ἀπὸ σήψεως μελανίᾳ τοῦ μύρμηκος ἢ ξηρασίᾳ, ὁμοιοῦται κατὰ τὴν μορφήν. Δημήτριος μὲν οὖν ἄζην τὴν ξηρασίαν φησὶν, Ἀντίγονος δὲ ἐναντιούμενός φησιν ἄζην τὴν ἐπίχροιαν τοῦ σώματος καὶ μελανίαν· καὶ παρ' Ὁμήρῳ δὲ ἔνιοι ἀκούουσι πεπλασμένον ἄζῃ ἀντὶ τοῦ κεχρωσμένον ὑπὸ μελανίας. 750. αἰθαλέη δὲ, ἤγουν τεφρώδης. Ὁ δὲ νοῦς οὕτως· μέλαινα δὲ καὶ τεφρώδης ὀλίγον φαίνεται ἡ κεφαλὴ, ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ. Γράφεται δὲ καὶ ἀείρεται, ἀντὶ τοῦ ἐπίκειται τῷ τραχήλῳ ὀλίγον μέλαινα ἡ κεφαλή. 751. ἄλγεα. τὰς ἀλγηδόνας, φησὶν, ἴσας παρέχει τοῖς προτέροις θηρίοις, ἤγουν τοῖς φαλαγγίοις, οἷς προεῖπε. 752. χειροδράποι. ἤγουν οἱ ταῖς χερσὶ δρέποντες ἤγουν θερίζοντες ἄνευ δρεπάνου. ἐν δὴ τοῖς τόποις τῶν ὀσπρίων φησὶ τὸ ἕβδομον εἶδος τῶν φαλαγγίων εὑρεθῆναι. λέγεται δὲ ὅμοιον εἶναι κανθάροις, πυῤῥόν· παρὰ δὲ τὸ δῆγμα τοῦ βλαβέντος φλύκταιναι ἐπανίστανται. Τὰ μὲν οὖν ὄσπρια χέδροπά τ' ἄλλα

(753.) ὅμοιον τῷ ἑρπηστὰς ἔχιάς τε, ἀπὸ γενικοῦ εἰς εἰδικόν. μεσοχλόου δὲ τῆς μήτε λίαν σκληρᾶς μήτε λίαν ἁπαλῆς, ἀλλ' ἔτι ἐγχλόου οὔσης· τότε γὰρ θερίζουσι τὰ ὄσπρια, πρὶν ξηρανθῶσι τελείως. 755. δίενται δὲ ἀντὶ τοῦ διάγουσιν, ἐν τοῖς κυάμοις εὑρίσκονται, ἢ διαιτῶνται, ἢ σιτίζονται καὶ νέμονται. 758. καὶ τὰ ἄτακτα δὲ ἤγουν ἀσυνάρτητα ἡ γλῶσσα φθέγγεται, λήθουσα καὶ παραφρονοῦσα. καὶ τὸ ἀνέστραπται δὲ, ἤγουν τὸ νοερὸν παραβλάπτεται· διάστροφοι δὲ τοῦ πληγέντος οἱ ὀφθαλμοί. 759. Φράζεο. σκόπει, φησὶ, καὶ τὰ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἑρπετά. οὐλοὸν δέ φησιν αὐτὴν, διὰ τὸ εὖ περὶ τὸν ἀέρα εἶναι, παρὰ τό· οὖλέ τε καὶ μέγα χαῖρε· ἢ διὰ τὰ τικτόμενα ἐκεῖ ἑρπετὰ καὶ θηρία ὀλέθρια ὄντα. Ἡ δὲ σύνταξις τῆς φράσεως ἀκατάλληλός ἐστι. 760. Κνώδαλα δὲ τὰ μικρὰ ζῶα ἐνταῦθα λέγει. φαλαίνας δὲ ζωΰφια τὰ εἰωθότα φαίνεσθαι περὶ τὰς ἀφὰς τῶν λύχνων. Οἱ δὲ περὶ Ἀρίσταρχον τὰ κνώδαλα κυρίως ἐπὶ τῶν θαλασσίων τάττουσιν, Ὅμηρος δὲ ἐπὶ τοῦ χερσαίου· ὁ δὲ Νίκανδρος νῦν ἐπὶ τοῦ πτηνοῦ. Τὸ δὲ ζῶον καλεῖται κρανοκολάπτης· φαλαίνῃ δ' ἐστὶν ὅμοιον, ἣν φάλαιναν νῦν ψώραν καλοῦσιν· ἢ φάλαινά ἐστιν ἡ παρ' ἡμῖν ψυχή. Ταύτῃ οὖν τῇ ψυχῇ ἐμφερῆ φησὶ τὸν κρανοκολάπτην. Σώστρατος δέ φησιν ἐκ τῷ περὶ βλήτων ἢ δακέων, ὅτι, ἐάν τις λαβὼν κρανοκολάπτην ἐλαίῳ ἀποπνίξῃ, ἀλεξίκακον γίνεται. Φάλαινα δὲ Ῥοδίων ἐστὶν ὄνομα· οὕτω γὰρ αὐτοὶ τὰ περὶ τοὺς λύχνους πετάμενα θηρία καλοῦσι. 761. παιφάσσουσαν δὲ ἤγουν ὁρμῶσαν καὶ πολυταράχως κινουμένην. ἀκρόνυχος δὲ ἤγουν ἑσπερινός. δειπνηστὸς δὲ ἤγουν δεῖπνος. 762. Τὸ στειγνὰ δέ αἱ πτερὰ, ἀντὶ τοῦ ὑμενώδη ὡς τῶν ἀκρίδων. Καὶ ἔγχλοα τοῖα κονίλης· αὐχμηρὰν γὰρ ἔχει τὴν γαστέρα ὁ κρανοκολάπτης· κονίλη δὲ βοτάνιόν ἐστιν ἔχον φύλλα αὐχμηρά.

[ἔγχλοα. αὐχμηρὰν ἔχει τὴν γαστέρα ὁ κρανοκολάπτης, ὁποίαν φησὶ τῆς κονίλης· ἡ κονίλη βοτάνη ἐστί. Schol. B. Margo addit: καὶ ἔγχνοα λέγεται ἤτοι λαχνώδη· οἱ δὲ φθείραντες ἔγχλοα . . . φασί.] 763. ἢ καὶ ἀπὸ σπληδοῖο, ἤγουν ὡς ἀπὸ σποδοῦ, δηλαδὴ σποδώδη τὰ πτερὰ φαίνεται, ὅστις αὐτοῦ ἅψηται· τοῦτο γὰρ τὸ ἐπαύρῃ· τῷ γὰρ ὄντι σποδώδη εἰσὶ τὰ πτερὰ τοῦ κανδηλοσβέστου, ταὐτὸν δὲ εἰπεῖν τῆς νῦν ψώρας, ἤγουν φαλαίνας. ἢ σποδοῦ χροιὰν ἔχει τὰ πτερὰ, οἵαν οἱ ἀπὸ κόνεως μεμολυσμένοι ἔχουσι. 764. τῷ ἴκελος. τούτῳ οὖν, φησὶ, τῷ ζώῳ, τῇ φαλαίνῃ ὅμοιός ἐστιν ὁ κρανοκολάπτης, ὁ καὶ κεφαλοκρούστης καλούμενος, ὃς ἐν τοῖς φύλλοις τῆς περσείας τρέφεται· καὶ ἔχει δὲ ἐν τῇ κεφαλῇ κέντρον, καὶ πτερὰ τέσσαρα. Ἄλλως. ἢ καὶ ἀπὸ σπληδαῖο· καὶ τὰ πτερὰ ἔχει ὅμοια ταῖς ἐν τοῖς κήποις ψυχαῖς. Ἰστέον δὲ, ὅτι Σώστρατος ἐν τῷ περὶ βλήτων καὶ δακέων τὴν περσείαν [ἣν ῥοδακινέαν καλοῦσι,] φησὶν ἀπὸ Αἰθιοπίας εἰς Αἴγυπτον μεταφυτευθῆναι. Βῶλος δὲ ὁ Δημοκρίτειος ἐν τῷ περὶ συμπαθῶν καὶ ἀντιπαθῶν Πέρσας φησὶν ἔχοντας παρ' ἑαυτοῖς θανάσιμον φυτὸν φυτεῦσαι ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς ἐκ τούτου πολλῶν μελλόντων ἀναιρεθήσεσθαι· τὴν δὲ ἀγαθὴν οὖσαν εἰς τοὐναντίον μεταστρέψαι, ποιῆσαί τε τὸ φυτὸν τὸν καρπὸν γλυκύτατον, οἷος ὁρᾶται νῦν. Περσεῖος δὲ τὴν γενικὴν εἶπεν, ὡς ἀπὸ τῆς Περσεὺς εὐθείας, Περσέος, καὶ Περσεῖος αἰολικῶς, ἀρσενικῶς κλίνας, ὡς βασιλεὺς, βασιλέος καὶ βασιλεῖος. 767. αὐχένι. τὸ κέντρον, φησὶν, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχει, καὶ τῷ αὐχένι κρύπτει· ἢ τῷ κέντρῳ, φησὶν, ἐν τῷ αὐχένι καὶ ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ ἄνθους ἥψατο καὶ προσέβαλεν. 769. Εἶ δ' ἄγε. Ἐνταῦθα κοινῶς διαλέγεται περὶ τῶν κατ' εἶδος σκορπίων, καί φησι· τῶν, ἤτοι τούτων τῶν ἐνηθησομένων σκορπίων, ὁ μέν τίς ἐστι λευκὸς κατὰ τὸ εἶδος,

ἀβλαβὴς δὲ οὗτος. 772. πυρσός. ὁ ἕτερος δὲ πυῤῥὸς κατὰ τὴν γένυν· [ὁ δὲ πυῤῥὸς ὡς ὅτι μάλιστα ἐπώδυνος· τὸ γὰρ πλῆγμα ὡς ὑπὸ πυρὸς καιόμενον τὸν πληγέντα εἰς αἴσθησιν ἄγει καὶ φλεγόμενόν τε ἐστὶν ἰδεῖν δεινῶς ὑπὸ δίψους αὐτὸν . . . Schol. B.] καύσωνα δὲ τοῖς πληγεῖσιν ἐπάγει. οἱ δὲ περισπαίρουσι, ψυχοῤῥαγοῦσιν, ἢ συνεχῶς κινοῦνται ἐν τῇ λώβῃ, ἤγουν τῷ πάθει, καθάπερ οἱ πυρετῷ συνεχόμενοι. Τὸ δὲ περισπαίρουσι γράφεται καὶ περιπλάζονται, [ἐν ταῖς λώβαις καθάπερ οἱ πυρετῷ συνεχόμενοι.] καρτερὸν δὲ δίψος ἀντὶ τοῦ, μεγάλην δίψαν ἤγειρεν ἐπ' αὐτούς. Σημείωσαι δὲ τὸ δίψος οὐδετέρως. 775. αὐτὰρ ὅγε ζοφόεις. ἕτερος δέ, φησι, ζοφερὸς μὲν τὸ εἶδός ἐστιν, ἄραδον δὲ κακόν, ἤγουν κακὴν κίνησιν, τῷ δηχθέντι ἐπήνεγκεν, οἷον παλμόν. Ἄλλως. ἄραδος λέγεται ἡ κίνησις σώματος μετὰ γυμνασίας καὶ ἀλγηδόνος· οἱ δὲ πληγέντες ὑπ' αὐτοῦ μεμήνασι καὶ ἀσθμαίνοντες τελευτῶσιν. [Εἴπερ σπαίροντες τελέθουσιν, ὡς ἔν τισιν εὕρηται, γράφεται· εἰ δὲ ἄφραστοι γελόωσιν, εἴη ἂν ἀντὶ τοῦ ἀλογίστως καὶ ματαίως γελῶσιν.] 777. ἄλλος δὲ χλοάων. ἄλλος, φησί, χλωρός ἐστι, καὶ ἐπειδὰν τύψῃ, ῥῖγος ἐπάγει τοῖς δηχθεῖσιν οὕτως, ὥστε καὶ τοῦ ἡλίου σφοδρότατα ἀλεαίνοντος, αὐτοὺς νομίζειν ἐντὸς χαλάζης ἵστασθαι. 781. Τὸ δὲ ἐννεάδεσμοι ἤτοι ἐννέα ἁρμογαῖς ἤγουν δεσμοῖς καὶ ἁρμοῖς οἱ σφόνδυλοι συνεχόμενοι, ἢ ἐννεάδεσμοι ἤγουν πολύδεσμοι· οὐ γὰρ πλείους τῶν ἑπτὰ ἔχων ὁρᾶται. Δεῖ δὲ ἀκούειν ἐννεάδεσμον οἷον πολύδεσμον, ἵνα μὴ ᾖ ἐπιῤῥηματικόν· τὸ γὰρ ἐννέα ἐπὶ πλήθους τέτακται, ὡς ἄλλοθι ὁ Νίκανδρος μέμνηται τοῦ δύο κέντρα ἔχοντος. εἰσὶ γὰρ ἔνιοι δύο κέντρα ἔχοντες. Ἄλλως. ἐννεάδεσμοι οὔτε διὰ τὸ ἐννέα δεσμοὺς ἔχειν, ὥς φησιν Ἀντίγονος, οὔτε διὰ ἐννέα σφονδύλους, ὥς φησι Δημήτριος· τοὺς γὰρ σπον-

δύλους ὁ σκορπίος οὐ πλείους ἔχων τῶν ἑπτὰ ὁρᾶται, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς σπανίους, καθά φησιν Ἀπολλόδωρος. Ἴσως δὲ λέγει τοὺς δύο κέντρα ἔχοντας σκορπίους. 782. ἄλλος δ' ἐμπέλιος. ἐμπέλιος ὁ πελιδνὸς, ἢ ὁ ὠχρὸς λεγόμενος. Ἔχει δὲ οὗτος μεγάλην γαστέρα· βοσκάδα γὰρ τὴν γαστέρα λέγει. Ἰστέον, ὅτι τὰ ἀνωτέρω δύο εἴδη τῶν σκορπίων, τό τε λευκὸν καὶ τὸ πυῤῥὸν, τινὲς ἀντὶ ἑνὸς λαμβάνουσι, καὶ τὸ ἀκήριος οὕτω νοοῦσιν, ὡς οὐ θανατηφόρος μέν ἐστι, καύσωνα δὲ ὅμως καὶ ὅσα ἄλλα φησὶν, ἐπάγει τοῖς δηχθεῖσιν ὑπ' αὐτοῦ. 783. ἄητος, ἤγουν ἄπληστός ἐστι· διὸ καὶ μεγάλην ἔχειν αὐτὸν ἔφη τὴν γαστέρα· καὶ Ὅμηρος· ἄητος πολέμοιο. 784. Τὸ δὲ βουβῶσι τυπὴν, ἢ ὅτι τοῖς πληγεῖσιν οἰδήσεις βουβώνων ἐμποιεῖ, ἢ ὅτι διαλανθάνων ὑπὸ τὰ ἱμάτια εἰσέρχεται, καὶ τὸν βουβῶνα τύπτει. 785. Βούβρωστις δὲ κυρίως ἡ τροφὴ, νῦν δὲ ἡ ἀνία καὶ [ὁ ἰός.] ἐνδεικτικὸν δὲ τοῦ σφοδροῦ δήγματος ἡ βούβρωστις, ὡςανεὶ λέγει, τοιαύτη δὲ ἀνία, μεγάλη δηλαδὴ ἀνία, ταῖς γένυσιν ἐνέσκληκεν ἤγουν ἐνεξήρανται ἢ ἐνεστήρικται. 786. Τὸν δ' ἕτερον. Ὁ ἕτερος, φησὶν, ὅμοιός ἐστι τῷ αἰγιαλεῖ καρκίνῳ. αἰγιαλῆϊ γοῦν, ἤγουν οὐ πετραίῳ καὶ πελαγίῳ, οὐ λιμναίῳ ἢ ποταμίῳ, ἀλλ' αἰγιαλεῖ· τῶν γὰρ καρκίνων οἱ μὲν θαλάσσιοί εἰσιν, οἱ δὲ ποτάμιοι. νῦν οὖν τοὺς θαλασσίους λέγει, καὶ τούτων τοὺς αἰγιαλεῖς· αἰγιαλὸς γὰρ ἡ ἀκτὴ τῆς θαλάσσης. 788. Ἄλλοι δ' αὖ. ἄλλοι δὲ, φησὶν, ὅμοιοί εἰσι τοῖς ῥαιβοῖς παγούροις. ῥαιβοῖσιν οὖν, ἤγουν ἐπικαμπέσι, σκαμβοῖς, πλαγίως περιπατοῦσιν. Ἰστέον δὲ, ὅτι ὁ ἄῤῥην σκορπίος ἀεὶ κατάστικτον ἔχει τὴν κοιλίαν καὶ τὰς χηλὰς καὶ τὸ κέντρον. παντὸς δὲ σκορπίου τὸ κέντρον τετρημένον ἐστὶν, ἔχον διπλόην τινὰ δυσόρατον διὰ λεπτότητα, δι' ἧς τὸν ἰοβόλον ἰχῶρα προΐησιν· οὗ τοῖς σιάλοις ἄνθρωπος ῥαινόμενος ἀσθενὴς καὶ ναρ-

κώδης γίνεται. Γίνονται δὲ οἱ σκορπίοι οὐ μόνον ἐξ ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ σεσημμένων ξύλων καὶ παγούρων. 790. ἐποκριόωσι, τραχύνονται. ὁποῖαι δὲ χηλαὶ τῶν καρκίνων τῶν πετραίων, τοιαῦται καὶ αἱ τῶν σκορπίων ἐοικότων καρκίνοις. ἀφ' ὧν καρκίνων καὶ τὴν γένεσιν ἔχουσιν οἱ σκορπίοι, περὶ ὧν νῦν ὁ λόγος. Ἄλλως. ἐποκριόωσιν, ἀντὶ τοῦ ἐπιτραχύνουσι. πάγουρος δὲ λέγεται παρὰ τὸ ἐν τοῖς πάγοις ὁρούειν, τουτέστιν ὁρμᾶν, ἢ παρὰ τὸ τοὺς πάγους οὐρεῖν καὶ φυλάττειν. Πάγοι δέ εἰσιν οἱ τραχεῖς καὶ δύσβατοι τόποι. 791. Τὸ δὲ ἔμμορον ἤγουν ἔλαχον, ἔτυχον. φασὶ γὰρ, ὅτι ὁ πάγουρος οὗτος, ἐὰν ἀγρευθῇ παρὰ τῶν ἁλιέων, εἰ δυνηθῇ ἀποδράσας φυγεῖν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τρώγλην, ἀποθνήσκει δηλονότι, καὶ ἐκ τοῦ σκήνους αὐτοῦ γίνονται οἱ σκορπίοι οὗτοι. 792. Τὸ δὲ πολυῤῥοίζοιο θαλάσσης γράφεται καὶ πολυφλοίσβοιο, καὶ πολυστείοιο ἤγουν πολυψήφου. 793. Ἰχθυβολῆες δὲ οἱ ἁλιεῖς, καὶ δελεαστρέες, οἱ δελεάζοντες τοὺς ἰχθῦς. 794. γρώναις δὲ μυοδόκοις, ταῖς τῶν μυῶν τρώγλαις. 795. Τέκνα δὲ κακοφθόρα τὰ κακῶς φθεἰραντα, ἢ τὰ ἐπὶ κακῇ φθορᾷ τεχθέντα. Ἄλλως. Τζέτζης φησὶ, κακοφθόρα τέκνα οἱ σκορπίοι· τῷ σχολιάστῃ μὴ πείθου τῇδε. 796. καὶ ἕρκεα δὲ τὰς τρώγλας λέγει τῶν μυῶν. 797. Τὸν δὲ μελίχλωρον. Ἄλλος δέ ἐστι σκορπίος οὕτω καλούμενος, διὰ τὸ μελιτόχρους εἶναι, ἤγουν κηροειδής, φλογοειδής, οὗτινος τὸ ἄκρον τοῦ σφονδύλου μέλαν ἐστί. Θηλυκῶς δὲ εἶπεν ἡ σφόνδυλος. 800. ἔχθιστος. καὶ γὰρ τῷ ὄντι ἔχθιστός ἐστι τοῖς ἀνδράσιν, εἰ βλάψειέ τινα τούτων· ἐπὶ γὰρ πολὺν χρόνον ἔχουσι τὴν ἀλγηδόνα· τῶν δὲ παίδων ἐὰν προσέλθῃ τινὶ, θάνατον εὐθὺς ἐπάγει. Τούτοις δὲ τοῖς σκορπίοις περὶ τὰ νῶτα πτερὰ λεπτὰ χέονται, μάστακι σιτοφάγῳ ἤγουν ἀκρίδι τῇ σιτοφάγῳ ὅμοια· αἵτινες ἀκρίδες ἐπὶ τῶν

ἄκρων ἀθέρων τοῦ σίτου ἐπτάμεναι τὸν λέπυρον ἤγουν τὸν λεπυριζόμενον στάχυν βόσκονται. Γυῖα δὲ νῦν τοὺς πόδας βούλεται γὰρ δηλοῦν, ὅτι στρεβλῶς περιπατεῖ οἷα καρκίνος. Τὸ δὲ ἴκελα φλογί φησι διὰ τὰς ἐπαγομένας ἀλγηδόνας ἐκ τούτων τοῖς δηχθεῖσι. 804. Πήδασα. κατὰ τὰ πηγάζοντα χωρία ἐν τοῖς ὄρεσιν· [πήδασος γὰρ τὸ ὄρος. κατὰ τούτους δὴ τοὺς τόπους φιλοῦσι διάγειν αἱ ἀκρίδες, ἔνθα καὶ αἱ πτύχες τοῦ κισσοῦ εἰσιν, ἀντὶ τοῦ ὁ κισσὸς περιφραστικῶς.] 805. Οἶδά γε μήν. Ἐπαγγέλλεται εὑρεῖν ἀλεξητήρια φάρμακα πρὸς τὰς τῶν σκορπίων καὶ τῶν ἄλλων δακέτων πληγὰς, εἶτα καθ' ὁμοιότητα μέτεισι καὶ ἐπὶ τὰ κέντρῳ ἀμυνόμενα ζῶα· τοιαῦτα γάρ εἰσι τῶν σκορπίων τὰ τύμματα, οἷα τῶν βεμβίκων. Βέμβιξ δέ ἐστι ζῶον σφηκοειδὲς, μέλαν τῇ χροιᾷ, κέντρῳ χρώμενον, ὡς οἱ σφῆκες. Μνημονεύει δὲ καὶ Παρμένων ἐν τοῖς Ἰάμβοις. Τῶν δὲ μελισσῶν μόνος ὁ ἄῤῥην κέντρον ἔχει· ἔστι δὲ ὅμοιον τῷ σφηκί. 812. Ἡ δὲ πεμφρηδὼν καὶ αὕτη ζῶόν ἐστι παραπλήσιον μελίσσῃ· καὶ ὁ ἴουλος δὲ εἶδος σφηκὸς ἢ σκώληκος τοῦ καλουμένου μυριόποδος. 805. τοῖσι βολάων· ἤγουν τούτοις τοῖς βλαπτομένοις ὑπὸ τῶν βολῶν καὶ τῶν δηγμάτων ἀλεξητήριά εἰσι καὶ ἰάματα οἷάπερ εἰσὶ καὶ ἐπὶ τοῦ βέμβικος τοῦ ὀρεστέρου. Ὀρέστερον δὲ νῦν εἶπε τὸν ἄῤῥενα καὶ πλήττοντα τῷ κέντρῳ καὶ ἰοβόλον· εἰσὶ γὰρ καὶ θηλυκαὶ βέμβικες. 809. ἐμμαπέουσαν δέ φησι τὴν μέλισσαν, ἤγουν ἐνεργοῦσαν κατὰ τὸ βάθος, καὶ σφοδρῶς πλήττουσαν. 812. ἀμφικαρὴς δὲ ἤγουν δικέφαλος. Ψευδῶς δέ φησιν· οὐ γάρ ἐστιν, ἀλλ', ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν, εἰς τοὐπίσω πολλάκις ἕρπει, καὶ παρέχει δόξαν τοῦ δικέφαλος εἶναι. 813. ὀπάζεται δὲ ἀντὶ τοῦ παρέχει. 814. νήϊά θ' ὡς· τουτέστιν, ὥσπερ νήϊα πτερὰ περὶ τὴν ναῦν, ἤγουν αἱ κῶπαι, σπέρχονται καὶ ἐλαύνονται, οὕτως αἱ δύο κεφαλαὶ τῆς

σκολοπένδρας κινοῦνται. Ἴσως δὲ διὰ τὸ πολύπουν ὡς ναῦς ἐστιν ἐλαυνομένη. 815. τυφλήν τε. Οἶδα δηλονότι, κατὰ κοινοῦ. καὶ τὴν τυφλὴν καὶ ἐκπληκτικὴν μυγαλῆν ἐπὶ θάνατον ἄγουσαν τοὺς ἀνθρώπους, ἥτις καὶ ἐν ταῖς τροχιαῖς ἤγουν περὶ τοὺς τροχοὺς, διὰ τὸ μὴ ὁρᾷν, ἐμπίπτουσα ἀναιρεῖται ἐκεῖ. Ἀμύντας δέ φησι, τὴν μυγαλῆν ἐκ μυὸς καὶ γαλῆς γίνεσθαι, χαλεπὸν δὲ εἶναι τὸ δῆγμα αὐτῆς, ὅταν δάκῃ. 817. Σῆπα. λείπει τὸ ὁμοίαν, ἵν' ᾖ, τὴν σῆπα τὴν τοῖς πεδανοῖς σαύροις κατὰ τὴν δομὴν ἤγουν τὸ σῶμα ὁμοίαν ἀλύξεις. Ἡ δὲ σὴψ ὁμοία ἐστὶ τῇ σαύρᾳ· καλεῖται δὲ καὶ χαλκίς· ἔχει γὰρ ἐπὶ τοῦ νώτου χαλκιζούσας ῥάβδους· ἐστὶ δὲ τεσσάρων παλαιστῶν. σὴψ δὲ καλεῖται παρὰ τὸ σήπειν τοὺς πληγέντας. Γίνεται δὲ ἐν Συρίᾳ καὶ Λιβύῃ καὶ Κύπρῳ, καὶ διατρίβει ἐν πέτραις. 818. σαλαμάνδρειον. Ἱστορεῖται καὶ ταύτην διὰ πυρὸς πορεύεσθαι καὶ μὴ βλάπτεσθαι· τὰ δὲ ἔντερα αὐτῆς ψιλοῖ τὰς τρίχας. Ἔστι δὲ τὸ ζῶον ὅμοιον σαύρᾳ, τετράπουν, βραχύκερκον. 820. ἄκμηνος δὲ, ἤγουν μὴ κάμνουσα, μὴ φλεγομένη, ἐκτὸς καμάτου, ἢ ἄγευστος καὶ ἀνεπαίσθητος τοῦ πυρός. Οἱ δὲ οὕτω τὰ περὶ τῆς σαλαμάνδρας φασὶν, ὡς ἔστι ζῶον τετράπουν, μήτε δέρμα μήτε λεπίδας ἔχον, βραχὺ δὲ ὂν, ὡς ἡ σαύρα· ἔοικε δὲ τῷ χερσαίῳ κροκοδείλῳ· ψυχρὸν δὲ φύσει ὑπάρχον ἐὰν εἰς κάμινον ἐμπέσῃ, τὸ μὲν πῦρ σβέννυσιν, αὐτὸ δὲ μένει ἄφλεκτον. 821. ῥαγόεν δὲ δέρος φησὶ τὸ διεῤῥωγός· διεῤῥηκται γὰρ τὸ δέρμα τῆς σαλαμάνδρας, δι' ὧν ῥωγάδων ὁ ἱδρὼς αὐτῆς καταστάζων τὸ πῦρ σβεννύει. ἄκρα δὲ γυίων τὰ κῶλα τῶν γονάτων δηλοῖ. 822. Ναὶ μήν. ἀλλὰ καὶ ὅσα, φησὶν, ἡ θάλασσα τοῖς ἑαυτῆς ῥοθίοις ἤγουν κύμασιν ἑλίσσει, οἶδα κατὰ κοινοῦ. Ἔστι δὲ τὸ πόντος ἁλὸς περίφρασις. Βούλεται οὖν διαλεχθῆναι καὶ περὶ τῶν θαλασσίων. 823.

μυραίνης. Ἀρχέλαος ἐν τοῖς διφυέσι φησὶ τὰς μυραίνας τοῖς ἔχεσι μίγνυσθαι [προϊούσας εἰς γῆν,] ἔχειν δὲ ὀδόντας ὁμοίους ἔχεσι. Φησὶ δὲ ὁ Ἀνδρέας ψευδὲς εἶναι, καὶ μήτε τὴν μύραιναν προϊέναι μήτε τὸν ἔχιν παρέναλον διατρίβειν. 824. Τὸ οὖν κατεπρήνιξεν ἀντὶ τοῦ εἰς τὴν θάλασσαν πρηνεῖς ἔῤῥιψεν, ἐμβρύξασα, ἤγουν δακοῦσα τοὺς ἁλιεῖς. ἐκ τῶν ἐπάκτρων δὲ, ἤγουν ἁλιευτικῶν πλοίων· ἐπακτῆρες γὰρ οἱ ἁλιεῖς. 825. Τὸ δὲ εἰς ἅλα φυζηθέντας, ἀντὶ τοῦ εἰς τὴν θάλασσαν φυγόντας, ἢ τοὺς περὶ τὴν θάλασσαν ἐνεργοῦντας, ἢ καὶ ὁρμήσαντας διὰ φόβον. ἐχέτλιον δὲ τόπος τοῦ πλοίου, ὅπου τοὺς ἰχθῦς τιθέασι καὶ συλλέγουσιν, ἢ ὁ ζωγρος καὶ τὸ βιβάριον ἐχέτλιον λέγεται. ἢ καὶ οὕτω τὸν νοῦν ἐκληπτέον· πολλάκις γὰρ ἐκ τοῦ ἐχετλίου ἀναδῦσα καὶ ἐμβρύξασα, ἤγουν δακοῦσα, κατεπρήνιξε τοὺς ἁλιεῖς εἰς ἅλα, ἤτοι ἐπὶ πρόσωπον τοὺς ἁλιεῖς εἰς τὴν θάλασσαν ἔῤῥιψε, φυζηθέντας οἱονεὶ φυγόντας. Τοῦτο οὖν λέγει, ὅτι, ὅταν φανῇ ἡ μύραινα ἐξαναδῦσα τοῦ ἐχετλίου, οἱ ἁλιεῖς φοβούμενοι καὶ εἰς φυγὴν τρεπόμενοι ἐπὶ πρόσωπον ἑαυτοὺς ῥίπτουσιν εἰς τὴν θάλασσαν. 828. Τρυγόνα. καὶ ἡ τρυγὼν θαλάσσιόν ἐστι θηρίον φονευτικόν· διὸ καὶ ὀλοεργὸν αὐτὴν εἶπε· φέρει δὲ κακὰ, φησὶν, ὁπότε ἐν τοῖς ἐπιμήκεσι καὶ μακροῖς λίνοις ἤγουν δικτύοις μεμογηκότα καὶ ἀσθενήσαντα τὸν ἐργοπόνον, τουτέστι τὸν ἐν τῷ ἔργῳ πονοῦντα τύψῃ τῷ κέντρῳ, ἢ ὅταν εἰς δένδρου πρέμνον ἐμπαγῇ· καὶ γὰρ εἰ πλήξειέ τις δένδρον τῷ κέντρῳ αὐτῆς, κατάξηρον αὐτὸ ἀπεργάζεται. 831. ἢ ἐν πρέμνοισι. καὶ ὅταν, φησὶν, εἰς πρέμνον δένδρου παγῇ, ξηραίνει αὐτό· καὶ γὰρ εἴτις πλήξειε πρέμνον δένδρου ἢ στέλεχος τῷ τῆς τρυγόνος κέντρῳ, βλάβην καὶ ξηρασίαν ἐμποιεῖ τῷ φυτῷ· ὡς ὑπὸ ἡλίου δὲ καέντος αὐτοῦ αἱ ῥίζαι καὶ τὰ φύλλα ἀποφθίνονται. Τούτῳ

δὲ τῷ κέντρῳ ἱστοροῦσί τινες τὸν Ὀδυσσέα πληγέντα τελευτῆσαι. 837. Οἴσιν ἐγώ. λείπει ἡ ἐπὶ πρόθεσις, ἵν' ᾖ, ἐφ' οἷςτισιν ἐγὼ διέλθω· τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ διείσομαι. ἄρκια νούσων, ἤγουν ἀποτρεπτικὰ καὶ βοηθητικά: 838. δὴ γὰρ ὅτ' ἀγχούσης. ἡ ἄγχουσα φυτὸν θαμνῶδές ἐστι· καὶ τὰ μετὰ ταύτην δὲ ἐξῆς κείμενα βοτανῶν ὀνόματά εἰσιν, οἷον θριδακὶς, πενταπέτηλον, βάτος, ἄρκτιον, ὀξαλὶς, λύκαιψος, κίκαμα, ὄρδειλον, χαμαίπιτυς, καυκαλίδες, σταφυλῖνος ἄγριος, τρέμιθος, ἄγριον φῦκος. Ἡ γοῦν θριδακὶς οὕτω καλεῖται, διὰ τὸ τὰ φύλλα τοῖς θρίδαξιν ὅμοια ἔχειν· ὃ δὴ καὶ δεῖξαι θέλων χαίτην εἶπε· τοῦτο δ' αὐτὸ καὶ ὀνόχηλον λέγεται. Τὸ δὲ πενταπέτηλον ἀντὶ τοῦ πεντάφυλλον. Ἡ δὲ ὀξαλὶς καὶ ὀξυλάπαθος, ἡ αὐτὴ ἀναξυρὶς καλεῖται. Τὸν δὲ λύκοψον ὀρμενόεντα εἶπεν, οἱονεὶ βεβηκότα καὶ κατὰ γῆς ἐῤῥιζωμένον, ἢ τὸν ὁρμητικὸν πρὸς ὕψος· εὐαυξὴς γάρ ἐστι, καὶ καυλὸν ἔχει μακρόν. Ὄρδειλος σπερμάτιόν τι λαχανῶδές ἐστι. Τρέμιθος δὲ ὁ λεγόμενος τερέβινθος, οὗ τὸν καρπὸν πολυειδέα φησὶ, δηλαδὴ ποικίλον τῇ χροιᾷ· ὁ γὰρ τερέβινθος τοὺς κόκκους φέρει διαφόρους χροιὰς καὶ εἴδη ἔχοντας. Καὶ ἡ καυκαλὶς δὲ λάχανόν ἐστιν ἁλμυρόν· μνημονεύει δὲ αὐτοῦ Χρύσιππος ἐν τῷ περὶ λαχάνων. 845. Φοινίσσον δὲ φῦκος τὸ ξανθίζον φυκίον τῆς θαλάσσης. καταβάλλεο δὲ, ἤγουν μίγνυε. 846. Τὸ δὲ ἀχραὲς οὕτω καλεῖται διὰ τὸ καθαρὸν καὶ ἄχραντον· ἐν ἀνύδροις γὰρ τόποις φύεται· καλεῖται δὲ καλλίτριχον καὶ πολύτριχον καὶ τριχομανές. Κέκληται δὲ ἀδίαντον, διότι οὐ διαίνεται καὶ βρέχεται ὑπὸ ὑετοῦ καὶ δρόσου· τοῖς φύλλοις γὰρ αὐτοῦ ῥανὶς οὐκ ἐφιζάνει, ἤγουν οὐδέποτε συμπίνει. [ἵν' οὐκ ὄμβροιο. ἀντὶ τοῦ, ὅπου, φησὶ, ῥανὶς οὐκ ἐφιζάνει, ἢ ἀντὶ τοῦ ἐν θέρει.] 848. Εἰ δ' ἄγε καὶ σμυρνεῖον. Τὸ σμυρνεῖον ὅμοιόν ἐστι

τῷ μεγάλῳ σελίνῳ, ὅθεν καὶ ἱπποσέλινον καλεῖται. σμυρνεῖον δὲ, ἐπειδὴ ἐμφερές ἐστι τῇ σμύρνῃ κατὰ τὴν ὀσμήν. 849. [Περὶ δὲ τῆς λευκάδος ἀγνοεῖται, περὶ ποίας φησίν·] Ἀντίγονος μέντοι τὴν λευκὴν ἄκανθαν λέγει, ὁ δὲ Νίκανδρος τὴν λευκάνθεμον. Καὶ ἤρυγγος δὲ εἶδος λαχάνου ἀκανθώδους, οὗ τὴν ῥίζαν ἀθερεῖδα φησὶν, ἢ διὰ τὸ θερμὴν εἶναι, ἢ διὰ τὸ ἀθέρας ἔχειν, ἢ διὰ τὸ ψυχρὰν εἶναι. 850. Τὴν δὲ λιβανῶτιν καχρυφόρον λέγει, οἱονεὶ κάχρυς φέρουσαν. 851. Τὴν δὲ μήκωνα περιβρίθουσάν φησιν, ἤγουν περιασσῶς ἀνθοῦσαν. Δύο δὲ γένη μηκώνων εἰσίν· ὧν ἡ μὲν τέλεια φέρει θυλάκια, ἐν οἷς τὸ σπέρμα. θυλακὶς μὲν οὖν ἡ τὰ μικρά, ἐπιτηλὶς δὲ ἡ τὰ μεγάλα. Μὴ οὖν ἀπέστωσαν αἱ ῥηθεῖσαι, φησὶ, βοτάναι τοῦ βοηθήματος. χραίσμησι γὰρ τοῖς βοηθήμασιν· ἡ εὐθεῖα ἡ χραίσμη. 853. Τὴν δὲ τῆς κράδης κορύνην κυέουσαν εἶπεν, ἤγουν ἐμφυομένους κλάδους ἔχουσαν καὶ μήπω πεπληρωμένους. κράδην δὲ τὴν ἀγρίαν συκῆν λέγει· κόκκυγας δὲ τοὺς ὀλύνθους, διὰ τὸ φαίνεσθαι κατ' ἔαρ ἅμα τοῖς κόκκυξι. καὶ ἐρινάδα δὲ τὴν ἀγρίαν συκῆν λέγει, καὶ φαίνεσθαι δὲ αὐτούς φησι πρὸ πάσης ὀπώρας· προακμάζουσι γὰρ τῆς τε ἄλλης ὀπώρας καὶ τῶν ἄλλων σύκων οἱ ὄλυνθοι. καὶ γογγύλους δὲ τοὺς ὀλύνθους φησὶν, ἀντὶ τοῦ στρογγύλους· γογγυλοειδεῖς γάρ εἰσιν. ἀνοιδείοντες δὲ ἀντὶ τοῦ ἀκμάζοντες. 856. Τοῦ δὲ φλόμου δύο εἴδη ὁ Θεόφραστός φησιν εἶναι, ἄῤῥεν καὶ θῆλυ, ὅπερ Κρατεύας φησὶν ἔχειν διαφοράς· τὸ μὲν γὰρ ἔχειν τὰ φύλλα ὅμοια μαράθῳ, μακρότερα δὲ καὶ λεπτότερα, τὸ δὲ ὅμοια τῷ κοριάνῳ. 857. Τὸ δὲ χελιδόνιον βοτάνη ἐστὶ, καὶ φύεται καθ' ὃν καιρὸν αἱ χελιδόνες φαίνονται. 858. δαύκειον· ὅπερ Ἀπολλόδωρός φησιν ἐν τῷ περὶ θηρίων βοηθεῖν πρὸς τὰ εἰρημένα. Τὴν δὲ βρυωνίαν, ἣν καὶ βρυωνίδα ὑποκο-

ριστικῶς εἶπε, φησὶν ἔφηλιν καὶ λεύκην, ἅπερ εἰσὶν εἴδη νόσων, καθαίρειν. Ἔφηλις μὲν οὖν ἐστιν ἡ καλουμ νη λέπρα· λεύκη δὲ ἄλλό τι νόσημα ὅμοιον τῇ ἐφήλιδι. 859. θηλυτέρης δὲ, ἤγουν γυναικός. Τὸ δὲ ὠμόρξατο ἤγουν ἀπεσπόγγισεν, ἐκαθάρισε. καλεῖσθαι δὲ αὐτὴν φησιν ὁ Κρατεύας ὑπὸ μέν τινων σταφύλινον, ὑπὸ δὲ ἄλλων ἄμπελον ἀγρίαν, ὑφ' ἑτέρων δὲ Χειρώνειον. 860. περιστερόεντα. Ταύτην τὴν βοτάνην Κρατεύας φησὶν ὑπ' ἐνίων περιστερεῶνα καλεῖσθαι· ἔχει δὲ τὸ φύλλον ἰσχισμένον καὶ ποσὶ περιστερᾶς παραπλήσιον. 861. Τὴν δὲ ῥάμνον ἀλεξιάρην φησὶν, οὐ μόνον, ὅτι ἀγαθή ἐστιν ἀπαλέξειν τοὺς ὑπὸ ἑρπετῶν πληγέντας τοῦ πάθους, ἀλλ' ὅτι καὶ εἰς φαντάσματα βοηθεῖ· ὅθεν καὶ πρὸ τῶν θυρῶν ἐν τοῖς ἐναγίσμασι κρεμῶσιν αὐτήν. Ἔστι δὲ λευκὴ καὶ μέλαινα· μέμνηται δὲ τῆς βοτάνης καὶ Εὐφορίων· ἀλεξίκακον φύε ῥάμνον· καὶ Σώφρων ὁμοίως· ἀεὶ δὲ πρόσω φύλλα ῥάμνου κρατιζόμεσθα. 862. νήστειρα. Γράφεται καὶ δρήστειρα, ἀντὶ τοῦ δραστική. Ὁ δὲ νοῦς· μόνη γὰρ νῆστις διδομένη παύει τὰς ἀλγηδόνας. 863. Ναὶ μήν. Τὸ παρθένιον τινὲς ἑλξίνην ὀνομάζουσιν, ἔνιοι δὲ περδίκιον. 864. Τὸ δὲ κόρκορον λάχανον εὐτελές ἐστι. 865. Λημνίδα δὲ μίλτον τὴν Λημνίαν σφραγίδα φησίν· ἀπὸ ταύτης γὰρ καὶ τὸ ἐλατήριον γίνεται· καθαρτικὴ γάρ ἐστι. 867. νηδὺν δέ. τὴν νηδὺν, φησὶ, καίπερ βαρυνομένην ταῖς ἀνίαις θεραπεύει ὁ καρπὸς τῆς παλιούρου· σὺν τῷ καρπῷ δὲ καὶ οἱ νέοι ὀροβάκχοι, ἤγουν ἡ ἐξάνθησις τῶν ῥοιῶν. 868. ἐϋρρήχου. εὔρηχος ἡ καλῶς περιφράσσουσα· ῥῆχος γάρ ἐστιν ὁ φραγμὸς, τουτέστιν ἡ πρὸς φραγμοὺς εὖ πεποιημένη· σὺν αὐτῷ τουτέστι τῷ καρπῷ καὶ ἡ χαίτη αὐτοῦ ἀκανθοβόλος. 869. ὀροβάκχοι. Δημήτριος ὁ Μενεκλέως ὀροβάκχους τοὺς σκυτίνους ἀσκοὺς λέγει. Λέγεται δὲ

ὁμοίως ἡ ἐξάνθησις τῶν ῥοιῶν ὀροβάκχος. Τὸ δὲ ἀκανθοβόλος ἄδηλον εἰ ἐπὶ τῆς παλιούρου ἢ ἐπὶ τῶν ῥοῶν εἴρηται. 870. σίδης. νοεῖται ἔξωθεν τὸ λάβε, ἵν' ᾖ, λάβε τοὺς ὁλόσχους τοὺς αὐχενίους τῆς σίδης, ὑσγινόεντας καὶ ἐπημύοντας· ὑσγινόεντας μὲν οὖν, ἤγουν πυῤῥοὺς καὶ τῷ ὑσγίνῳ τῇ βοτάνῃ ὁμοίους κατὰ τὸ χρῶμα, ἐπειδὰν τὸν κύτινον ἀποβάλλωσιν· ἐπημύοντας δὲ τοὺς μύοντας καὶ οἱονεὶ ἐσφιγμένους· ὁλόσχους δὲ τοὺς τῶν ῥοιῶν τραχήλους, τοὺς πρότερον μὲν κεχηνότας, ὕστερον δὲ μύοντας· πρότερον γὰρ ἀνεῳγμένοι ὄντες κατ' ὀλίγον μύουσι τοὺς κυτίνους ἀποβάλλοντες· νῦν δὲ ἀπὸ μέρους τὰς ἐξανθήσεις τῶν ῥοιῶν ὁλόσχους εἶπεν· αὐχενίους δὲ ἤγουν τραχηλώδεις, οἱονεὶ τραχήλους ἔχοντας. 872. καὶ ὕσσωπος δὲ βοτάνη ὁμοία σαμψύχῳ. 873. Τὸ δὲ νέον ἐν βότρυσιν ὑπαλλαγή ἐστιν· ἔδει γὰρ εἰπεῖν, βότρυς ἐν κλήματι· οὐ γὰρ ἐν τοῖς βότρυσι τὸ κλῆμα, ἀλλ' οἱ βότρυς ἐν τῷ κλήματι. νέον δέ φησι τὸ ὄμφακας ἔχον. 875. Καὶ ἡ κόνυζα δὲ εἶδος βοτάνης, ἣν καὶ λεπτόθριον εἶπεν, ἤγουν λεπτόφυλλον. Τὸ δὲ πολύθρονα, ἤγουν πολυφάρμακα, γράφεται καὶ πολύχνοα, ἤγουν πολὺν χνοῦν ἔχοντα, οἷά εἰσι τὰ κυδώνια, χνοώδη. 876. πέπερι δὲ τὸ μέλαν, οὐ τὸ λευκὸν, φησί· καὶ τὸ ἀπὸ Μήδων δὲ κάρδαμον, τὸ Βαβυλώνιον· λέγεται γὰρ καὶ Περσικόν. 877. πολυανθέα γλήχων. τῆς γλήχωνος γενικῆς ὄντος κατὰ ἀποκοπήν. καὶ εἴη ἂν ὁ νοῦς, τὰ πολυανθῆ ἔρνη ἤγουν κλάδοι τοῦ γλήχωνος, καὶ τὸ στρύχνον καὶ τὸ σίνηπι σώσειέ σε κακηπελέοντα καὶ τῇ κάκῃ ἤγουν νόσῳ πελάζοντα, τουτέστι νοσοῦντα. 880. σπέρμ' ὅλοον κνίδης. Κνίδην τὴν ἀκαλήφην λέγει· οὕτω γὰρ παρ' Ἀθηναίοις καλεῖται. κνησμὸν δὲ τῷ ἐφαψαμένῳ ποιεῖ. ἑψία δὲ τουτέστι παίγνιον· καὶ Ὅμηρος· ἑψιαάσθων. Παίζουσι γὰρ τῷ σπέρματι ταύτης οἱ νεώ-

τεροι ἐν παιδιᾷ, ὡς ἀστραγάλοις· ἢ ὅτι παίζοντες τύπτουσι μετ᾽ αὐτῆς ἀλλήλους. 881. νιφόεν τὸ τῆς σκίλλης κάρα λέγει, ἢ τὸ ὑγρὸν ἢ τὸ ψυχρόν· καὶ γὰρ ἡ σκίλλα ψυχρᾶς ἐστιν ἐνεργείας· ἢ τὸ λευκὸν, οἷός ἐστιν ὁ νιφετός· τὸ γὰρ τῆς θηλείας σκίλλης κάρα λευκόν ἐστι. αὖα σπείρεα βολβῶν. Τὰ σπέρματα τῆς σκίλλης λέγει· πολλαῖς γὰρ περιβολαῖς ὑμένων καλυπτομένη ἔνδον τῶν χιτώνων οἷα ἐν σκότει καὶ ἀορασίᾳ ἔχει τὰ σπέρματα. 882. Τὸ δὲ ὁμοκλήτοιο ἤγουν ὁμωνύμως λεγομένου δράκοντος. 883. ἠδ᾽ ὅσα πεῦκαι. Ἡ σύνταξις οὕτως· ὅσα αἱ ἀγρότεραι πεῦκαι καὶ ναπαῖαι τοῖς στρόμβοις ὑπεθρέψαντο, ὡς λέγειν αὐτὸν στρόμβους τὸν κωνοειδῆ καρπὸν τῆς πεύκης· ὅμοιος γὰρ τοῖς τῆς στροβίλου κώνοις ἐστίν. ἢ στρόμβοισι ναπαίοις τοῖς συνεστραμμένοις καὶ βαθέσι κοιλώμασι τοῖς ἐν ταῖς νάπαις. 885. 886. Καὶ τὸ σκορπίουρον δὲ βοτάνη ἐστὶν, ὅπερ ἀβληχρέα λέγει, διὰ τὸ τὴν ῥίζαν αὐτοῦ τοῦ δήγματος τοῦ σκορπίου θεραπευτικὸν εἶναι· ἢ διὰ τὸ βλήχεσθαι ποιεῖν διὰ τὰς ὀδύνας· ἰσαζομένην δὲ κατὰ τὴν ὁμοιότητα δηλαδὴ, ἤγουν ὁμοίαν. θηρὸς δὲ, ἤγουν τοῦ σκορπίου. ἰοειδεῖ δὲ, ἤγουν ἰοβόλῳ. κέντρῳ, ἤγουν τῇ οὐρᾷ· ἐν τῇ οὐρᾷ γὰρ ἔχει τὸ κέντρον ὁ σκορπίος. Ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον σκορπίουρον ἡ βοτάνη. 887. σίδας. Ἐν Ὀρχομενῷ φησι Θεόφραστος ῥίζαν φύεσθαι φυτόν τι ἐν τῷ ὕδατι λεγόμενον σίδην, τηλίκον ὅσον μήκων· ἔχει δὲ κόκκους ἐρυθροὺς, ὁμοίους ῥοιᾶς, στρογγυλωτέρους δέ. ψαμαθηΐδας δὲ εἶπεν, ἐπεὶ διαφόρως ἄμαθον τὴν παρὰ τοῖς ποταμοῖς ἢ τῇ θαλάσσῃ ψάμμον λέγουσιν. ἢ γραπτέον Ψαμμαθηΐδα· Ψάμμη γὰρ κρήνη ἐστὶ τῆς Βοιωτίας. Σίδη δὲ φυτόν ἐστιν ἐν Βοιωτίᾳ παρόμοιον ῥοιᾷ. φασὶ δὲ τὰς σίδας βρωσίμους εἶναι. Ἔστι δὲ πάλιν τόπος τῆς Βοιωτίας Ψάμαθος λεγόμενος. ἄστε τρέφει αἶα.

Γράφεται καὶ ἅς τε Τρόφεια Κῶπαί τε ἵν' ᾖ, ἅστινας ἡ Τρόφεια καὶ αἱ Κῶπαι, αἵ εἰσι πόλεις τῆς Βοιωτίας, περὶ τὸ λιμναῖον ὕδωρ ἐθρέψαντο, ὅπου ὁ ῥοῦς τοῦ Κνωπου καὶ τοῦ Σχοινέως βάλλει καὶ φέρεται. Σχοινεὺς δὲ καὶ Κνῶπος δύο ποταμοὶ Βοιωτίας. Κνῶπος δὲ ὁ Ἰσμηνὸς εἴρηται ἀπὸ Κνῶπος τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἔστι δὲ καὶ πόλις Κνῶπος, δι' ἧς ὁ Ἰσμηνὸς φέρεται. 890. ὅσσα θ' ὑπ' Ἰνδόν. Καὶ ὅσα, φησὶν, ὑπὸ τὸ Ἰνδὸν χεῦμα τοῦ Χοάσπου πιστάκια ἀμυγδαλόεντα φαίνεται ἐν τοῖς ἀκρέμοσι. 892. Καυκαλίδας δὲ τὰ λέπη τῶν πιστακίων λέγει, ἢ ἄλλο εἶδος βοτάνης. Τὰ δὲ μύρτα, ἤγουν τὸν καρπὸν τῆς μυῤῥίνης, αἰθὰ μὲν εἶπεν, ἤγουν μέλανα, φιμώδη δὲ, διὰ τὸ στυπτικόν· στύφα γάρ ἐστι, καὶ ἐπειδάν τις αὐτὰ φάγῃ, τῇ στυφότητι δεσμεῖ καὶ φιμοῖ τὸν λαιμὸν καὶ τὸ στόμα τοῦ φαγόντος. 895. σὺν χλοεροῖς θάμνοισι. λείπει ὁ καὶ σύνδεσμος, ἵν' ᾖ, σὺν τοῖς χλωροῖς θάμνοις τοῦ ἐρεβίνθου βάλε καὶ τὴν βαρύοδμον καλουμένην βοτάνην. 897. καὶ τὸ μελίλωτον δὲ βοτάνη εὐωδεστάτη ἐστί. 898. Τὰ δὲ τῆς οἰνάνθης βρύα, φησὶ, καταψήχουσιν ἤγουν συντρίβουσιν οἱ νομεῖς, διὰ τὸ παραβάλλειν ἴσως ταῖς αἰξὶ ταῦτα. Βρύα δὲ νῦν τοὺς πρέμνους καὶ τὰ φύλλα λέγει. 899. Καὶ ἡ λυχνὶς βοτάνη ἐστί· λέγει δὲ τὴν ἀγρίαν· αὕτη γὰρ συμβάλλεται τοῖς ὀφιοδήκτοις καὶ σκορπιοδήκτοις. 901. Καὶ ὁ πολύγονος βοτάνη ἐστὶν, ὃν ὑπαμῆσαι ἀπὸ τῶν λασίων ἰάμνων κελεύει, δηλαδὴ ὑποθερίσαι ἀπ' αὐτοῦ τοὺς πυκνοὺς κλάδους. ἢ ὑπάμησον καὶ θέρισον τὸν πολύγονον, ὅπερ ἄμεινον. Ἴαμνοι δὲ λέγονται μὲν καὶ οἱ κλάδοι, λέγονται δὲ καὶ τὰ ἰαμενὰ ἤγουν σύμφυτα χωρία. 902. Καὶ τὸ ψίλωθρον βοτάνη ἐστὶν, ἥτις καὶ καρκίνωθρον καὶ κνῆμα καλεῖται. Τὸν δὲ ὑάκινθον πολύθρηνόν φησιν, οἱονεὶ πολυθρήνητον. Γράφεται καὶ φιλο-

θρήνου, ἤγουν φιλοῦντος τοὺς θρήνους, ἢ ὑπὸ φίλου θρηνηθέντος· ὁ γὰρ Ἀπόλλων πολλὰ ἐθρήνησε τὸν Ὑάκινθον ἀποθανόντα· ὅστις Ὑάκινθος υἱὸς μὲν ἦν Ἀμύκλου καὶ Διομήδης Νύμφης, ὃν ἠγάπησεν ὁ Ἀπόλλων σφόδρα, ὥστε καὶ συγγυμνάζεσθαι αὐτῷ καὶ συμπαίζειν· δισκευόντων οὖν αὐτῶν ποτὲ, λαβὼν ὁ Ἀπόλλων τὸν δίσκον καὶ ἀφεὶς, ἄκων κατήγαγεν αὐτὸν κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ὑακίνθου, καὶ οὕτως αὐτὸν ἀπέκτεινεν, ὃν πάνυ πολλὰ ἐθρήνησεν ἀποθανόντα. Ἐκ τοῦ αἵματος οὖν αὐτοῦ ἀνέφυ ἡ βοτάνη, ἣν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὑάκινθον ἐκάλεσε. Τοῦτο οὖν ἐστιν, ὃ καλεῖ πολύθρηνον ἢ καὶ φιλόθρηνον ὑάκινθον. 905. Σόλον δέ φησι τὸν δίσκον, ὅστις, φησὶν, ἀφαλλόμενος τῆς πέτρας ἐνέπεσε τῇ κόρσῃ, τουτέστι τῇ κεφαλῇ, τοῦ Ὑακίνθου. 906. κάλυμμα δὲ τὸν παρὰ τὸ κρανίον ὑμένα φησίν, 907. ὀπὸν οὖν τὸν Κυρηναϊκόν φησι· δάκρυα δὲ τὸν χυλόν. 908. τρισσοῖς δὲ ὁλκήεσσιν ὀδελοῖς ἀντὶ τοῦ τριπλοῖς ὀβελοῖς. ὁλκήεσσιν, ἤγουν βαρέσιν, ἐσταθμημένοις. ἰσοζυγῶν, καὶ ἐξίσου τῷ τριπετήλῳ ἤγουν τριφύλλῳ, σταθμῶν καὶ ἱστάς. 909. Καὶ ὁ ἕρπυλλος εἶδος λαχάνου· ὃ κεροειδέα φησὶν, ἐπειδὴ κερατοειδής ἐστι κατὰ τὰ φύλλα. Κρῆθμον δὲ τὸ λάχανον λέγει. Τοῦ δὲ ἑρπύλλου μέμνηται καὶ Καλλίμαχος ἐν τῇ [Ἑκάβῃ ἢ] Ἑκάλῃ. 911. ἐνικνήθεο ῥίζας. τουτέστι τρίβε τὰς ῥίζας τοῦ σιλφίου μετὰ οἴνου. Λιβυκὰς γὰρ ῥίζας τὸ σίλφιόν φησι, διότι πολύ ἐστιν ἐν τῇ Λιβύῃ. 912. Ὧν σύ. Ἐξ ὧν, φησὶ, σὺ ποτὲ μὲν μικτῶς πάντα, ποτὲ δὲ χωρὶς ἕκαστον μίξας ἐν φιάλῃ μετ' ὄξους ἢ οἴνου ἢ ὕδατος, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γάλακτος πῖνε. 915. Ἢν δέ σ' ὁδοιπλανέοντα. Ἐὰν δὲ συμβῇ ὁδοιποροῦντά σε πληγῆναι, [ἀναδέξασθαι] τὸ τηνικαῦτα σὺ ὁ πληγεὶς λαβὼν τὰς παρατυγχανούσας ῥίζας ἢ ποίας οἵας δή ποτε λαβὼν, διαμα-

σῶ, καὶ τὸν μὲν χυλὸν ἔκβαλλε, τὰ δὲ μασηθέντα βοτάνια ἐπιτίθει, καὶ οὕτω θεραπευθήσῃ, καὶ φεύξῃ τὴν ὀδύνην. 916. κατασπέρχῃ μὲν οὖν ἀντὶ τοῦ κατεπείγῃ τῇ ὀδύνῃ καὶ καταπονῇ. 918. μαστάζειν δὲ, ἀντὶ τοῦ μάσταξον, ὅ ἐστι μασῶ ταῖς σιαγόσιν. 920. ὄφρα δυην, ἀντὶ τοῦ, ὅπως τὴν ὀδύνην καὶ τὴν βλάβην τὴν κατεπείγουσάν σε ἐκφύγῃς. 921. Ναὶ μὴν καὶ σικύην. τὴν χαλκῆν ἢ σιδηρᾶν σικύαν λέγει, μεθ' ἧς σικυάζουσιν οἱ ἰατροὶ, καὶ ἐκσύρουσι δι' αὐτῆς τὸ πληχθὲν αἷμα. Καὶ ἐνταῦθα οὖν σικυάσαι κελεύει, ἵνα ἐκσύρῃς τὸν ἰόν. 923. ἠὲ κράδης. ἢ τὸν τῆς συκῆς, φησὶ, γαλακτώδη ὀπὸν ἐπίβαλλε τῷ τύμματι. ἠὲ σίδηρον. Ἢ σίδηρον, φησὶ, πυρακτωθέντα ἐντὸς τοῦ πυρὸς ἔμβαλε, δηλαδὴ τῇ τύψει. Στέρνα δὲ πυρὸς εἶπε μεταφορικῶς ἀντὶ τοῦ εἰς τὸ μέσον· στέρνα γὰρ κυρίως ἐπὶ ζώου μόνου εἴρηται. Σημείωσαι δὲ, ὅτι θηλυκῶς εἶπε τὴν σίδηρον. 925. ἀσκοῦ δέρος. Τὸν ἀσκὸν λέγει. Κελεύει δὲ ἐν αἰγείῳ ἀσκῷ, οἴνου ὄντι πεπληρωμένῳ, ἀποδῆσαι ἔσωθεν τὸ πληχθὲν μέρος. Φορβὰς δὲ λέγεται μὲν καὶ τὸ φοράδιον, λέγεται δὲ καὶ πάντα τὰ βοσκόμενα, ἀπὸ τοῦ βορὰ ἡ τροφὴ, βορβὰς, καὶ τροπῇ τοῦ β εἰς φ φορβάς. 928. ἀσκοδέταις. Τὸν αἴγειον, φησὶν, ἀσκὸν, τὸν οἰνηρὸν, πεπισσωμένον, τῷ πληγέντι μέρει τοῦ σώματος ἀνατεμὼν ἐπίβαλλε, ἑλίττων καὶ δεσμεύων ἰσχυρῶς. Γράφεται δὲ τὸ ἑλίξεις καὶ ἑλίσσεις, ἀντὶ τοῦ ἕλισσε, δέσμευε ἄνω. Βουβῶνας δὲ κυρίως μὲν ἐπὶ μηρῶν λέγουσι, νῦν δὲ καταχρηστικῶς καὶ ἐπὶ χειρῶν βουβῶνας εἶπε, λέγων τὰς μασχάλας. 930. Δήποτε. Καὶ βδέλλας, φησὶν, ἐπίβαλλε τῷ τύμματι, ἵνα τὸ βλαβὲν μέρος ἢ τὸ τύμμα ἀφῇ. 932. Πύραθοί εἰσι τῶν αἰγῶν τὰ ἀποπατήματα. Ταῦτα οὖν εἰς τρύγα οἴνου ἐγχέας καὶ μεμιγμένως ταράξας, ἔτι νεαρᾶς οὔσης τῆς πάτου, τουτέστι τῆς πυρά-

θου, πέριξ τοῦ δήγματος ἕλισσε, δηλαδὴ χρίε, ἕως ἐστὶ νεαρὸν τὸ ἀποπάτημα τῆς αἰγός· δεῖ γὰρ αὐτὸ νεαρὸν ὑπάρχον λαβεῖν, καὶ μῖξαι μετὰ τῆς τρυγός· ἢ αὐτὸ τὸ μῖγμα νεαρὸν ὑπάρχον χρίσαι. Ἄλλως. ὡς ἀποπατήμασι τῶν αἰγῶν Ἀλέξανδρος ἐν τῷ περὶ Θηριακῶν κελεύει τὰ τῶν αἰγῶν ἀποπατήματα, ἄν τε ὑγρὰ ᾖ, ἄν τε ξηρὰ, μετὰ τρυγὸς ὄξους ἢ οἴνου αὐτὰ κατασκευάζοντας ἐπιτιθέναι τοῖς τύμμασιν. Ὁ δὲ σκοπὸς ἄνωθεν ἅπας οὗτός ἐστι· καὶ σικύᾳ αἷμα κένωσον, καὶ τῆς συκῆς τοῦ δένδρου τὸν γαλακτώδη ὀπὸν εἰς τὴν πληγὴν ἔμβαλε, καὶ σιδήρῳ καῦσον, ἢ ἐν ἀσκῷ οἶνον ἔχοντι τὸ πεπληγμένον ἔμβαλε μέλος, καὶ αὐτῷ δὴ τῷ ἀσκῷ περιέλιξον τὸ τύμμα, [ἢ βδέλλας,] καὶ κρομμύου ὀπὸν ἔμβαλε, ἢ οἴνου καὶ ὄξους τρύγα νεαρῷ ἀποπατήματι αἰγὸς μίξας τε καὶ μεμιγμένως ταράξας ἐπίθες. Ἰστέον δὲ, ὅτι καὶ ἤν τις οἶνον ζεούσῃ σποδιᾷ ἐπιχύσας καὶ ταράξας ἐπιθῇ τῷ τύμματι, θεραπεύσει τὸν πληγέντα. 934. ὄφρα δέ. Νῦν καθεξῆς πάσης νόσου ἤτοι παντὸς δήγματος λέγεται τὰ ἀλεξητήρια. Ἵνα δὲ καὶ πάσαις ταῖς βλάβαις ἀλεξητήρια κατασκευάσας θαῤῥῇς· λείπει δὲ τὸ λέγω σοι. 935. τό τοι. ὅπερ ἡδὺ πάνυ ἔσται. 936. ἦμος. Ἡνίκα τὰ πολλὰ θρόνα, τουτέστι φάρμακα, ἤγουν τὰς κοτύλας ὑπὸ τῇ ἰδίᾳ χειρὶ ταράξεις. 937. ἐν μὲν ἀριστολόχεια καὶ ἃς ἑξῆς ἐπιφέρει. Αὕτη δὲ ἡ βοτάνη Ἀριστολόχεια ἐκλήθη διὰ τοῦτον τὸν τρόπον. Τοῦ νεὼ τοῦ ἐν Ἐφέσῳ κατασκευαζομένου πολλοὺς ὑπὸ ἐχέων συνέβη πληγῆναι· ἡ δὲ θεὸς ἐμήνυσεν Ἀριστολόχῳ τῷ Ἐφεσίῳ τὴν πόαν ταύτην, ᾗ ἐθεραπεύοντο οἱ πληττόμενοι· καὶ ἐκ τούτου Ἀριστολόχεια ἐκλήθη, ἀπὸ Ἀριστολόχου τοῦ Ἐφεσίου ἐκείνου, ὃς πρῶτος ταύτην εὗρεν. 938. ῥίζαι. Τουτέστι τῆς χαλβάνης αἱ ῥίζαι. Κατὰ κοινοῦ δὲ τὸ εἶεν. Ἔστω δὲ καὶ ἀριστολοχείας καὶ ἴριδος ῥίζαι, ἥτις ἐστὶ φυ-

τὸν, καὶ νάρδου ῥίζαι σὺν τοῖς φύλλοις τοῦ πυρέθρου καὶ δαύκης καὶ τῶν λοιπῶν. Καὶ ἡ πύρεθρος δὲ βοτάνη ἐστὶν, ἣν πυρῖτιν ἀλλαχοῦ λέγουσιν. Τὴν δὲ γλυκυσίδην ὁ Θεόφραστος καὶ πεωνίαν λέγει· φυτὸν δέ ἐστιν. 941. κάρφεά τ' ἄλλ. ἀντὶ τοὺς κλάδους καὶ τὰ σπέρματα. μελανόχροος δὲ εἶπεν, ἐπειδὴ καὶ λευκός ἐστιν ὁ ἐλλέβορος. 945. ἱππεῖον λειχῆνα. Ἰστέον, ὅτι γίνονται ἐπὶ τῶν γονάτων τῶν ἵππων λειχῆνες, ἃς ἀποξύειν κελεύει, καὶ τρίβοντας διδόναι πιεῖν τοῖς ὀφιοδήκτοις ἀλεξητήρια. Καλεῖσθαι δὲ αὐτὰς λέγουσί τινες χελιδόνας. χαμηλὴν δὲ λειχῆνα εἶπε, διότι ἐν τοῖς κάτω τῶν ἵππων μέλεσι γίνεται καὶ οὐκ ἄνω φύεται· ἐν γὰρ τοῖς γόνασιν, ὡς εἴρηται, φύεται. Ἄλλως. βοτάνη ἡ ἱππολειχὴν θεραπευτικὴ, θεραπεύουσα τῶν ἵππων τὰς λειχῆνας, ἣν λέγουσιν ἱπποσέλινον. 947. κινάμοιο. Ἐν τῷ γ' φησὶν Ἡρόδοτος ἐν Ἰνδικῇ ζῶον εἶναι, ὃ καλεῖται κινάμωμον, ὅτι καλιὰν ποιεῖται ἐκ τῶν καρπῶν διὰ τὴν ὀδμήν. ὅθεν καὶ κινάμωμον καλεῖται. Οἱ δὲ τὸ ξύλον κινάμωμον αὐτό φασιν εἰρηκέναι. 950. πολυστείοισι νομάζων, ἤτοι πολυψήφοις. εἰ δὲ πολυμνίοισιν, ἀντὶ τοῦ πολλὰ μνία ἔχουσι· μνία γὰρ τὰ βρύα· διὸ καὶ διὰ τοῦ ἰῶτα γράφεται. νομάζων δὲ ἀντὶ τοῦ νεμόμενος. 951. ἐν στύπεϊ, τῷ κύτει καὶ τῇ γαστρὶ τοῦ ὅλμου· περιφραστικῶς, ἀντὶ τοῦ ἐν ὅλμῳ, τουτέστι τῇ θυΐᾳ. 953. Ἀπαρινέα δὲ ἀντὶ τοῦ ἀπαρίνης χυμόν. Ἀπαρίνη δέ ἐστιν εἶδος φυτοῦ.

955. Τὸ δὲ διακριδὸν γράφεται καὶ διασταδόν. 955. 956 Τροχίσκους δὲ δραχμαίους ποίει. χωρείτω δὲ, φησὶν, ὁ δραχμαῖος τροχίσκος δύο κοτύλους (οἴνου) καὶ πινέσθω. 957. Καί κεν Ὁμηρείοιο. ἢ διὰ τὸν ζῆλον, ἢ διὰ τὴν πατρίδα. Κολοφώνιον γὰρ ἔνιοι τὸν Ὅμηρον ἐγενεαλόγησαν.

Ἢ ἴσως Ὁμηρικὸν, ὥσπερ Κρατίνειον καὶ Ἀριστάρχειον.
958. μνῆστιν ἔχοις, ἤτοι μνησθείης ἄν μου, ὦ Ἑρμησιάναξ, τοιαύτας εὑρόντος θεραπείας. Νιφόεσσα δὲ περιφραστικῶς ἡ Κλάρος, ἥτις οὕτως ὠνόμασται παρὰ τὸ ἐκεῖ γενομένην τὴν Μαντίαν (Μαντὼ τὴν?) Τειρεσίου μετὰ Ζωγραίου κλαῦσαι, ἢ διὰ τὸ λαχεῖν αὐτὴν τὸν Κλάριον Ἀπόλλωνα. Γράφεται καὶ Κλάρου πολίχνη, τουτέστιν ἡ Κλάρος αὐτή. ἔστι δὲ πόλις Κολοφῶνος.

ANIMADVERSIONES

CRITICAE

IN

NICANDRI THERIACA.

Digitized by Google

Varietas scripturae e libris scriptis et editis excerpta cum annotatione critica breui.

A. significat codicem Augustanum. *Eu.* Eutecnii Sophistae paraphrasin graecam Theriacorum. *G.* Codicem scriptum Goettingensem cum scholiis et particulis Eutecnii paraphraseos. *L.* Codicis Lorriani varietatem olim a Medico Parisiensi *Lorry* excerptam et mecum communicatam. *M.* Librum Mediceum a Bandinio comparatum. *P.* Parisiensem codicem olim a me comparatum Argentorati. *R.* librum Riccardianum a Bandinio inspectum. *Sch.* Scholia graeca e Codice Goettingensi, Lorriano et Parisiensi partim emendata partim aucta. *St.* editionem Stephani (Henr.) in poetis principibus graecis, quam repetiit Lectius, nota *Le.* significatus.

V. 3. *πολέων κυδίστατε.* R. *πολλῶν.* Ruhnken Epist. Cr. II. p. 289. *κηδέστατε* malebat.

6. *βάλοι* P. Steph. Lect.

7. Vulgatum *παραφρασθέντος* correxi e R. G. L.

8. *ἀνιγρούς* G. *ἀνίγρους* vulgo.

9. *ἔχθεα* margo G. et Sch.

11. *μελισσήεντος.* Ita etiam Colnthus versu 23. *ἐν Μελίτη* Eu. paraphrasis, quae post *αἵματος* punctum positum reperit et sequentia omnia ad scorpium retulit.

12. *Παρνήσσοιο* A. *Παρνησσοῖο* P. Meeum L.

13. *Χαλαζήεντα.* Compara Ther. versum 779. Epitheton repetiit Maximus π. *κατάρχῶν* 723. Nonnus IV, 2. XVIII, 12.

14. *ἐν κέντροιο* A. P. *ἦμος* A.

15. *Ὠαρίωνι.* In G. manus sec. *α* deleuit.

16. *ἐδράξατο πέπλων.* Hinc Nonnus 48, v. 398.

18. *ὀλίγον* A. P. *ὀλίγος* Schol. Arati p. 81. *τυχήσας* R. *δοκήσας* (*δοκεύσας*?) Sch.

19. *ἄστροισιν* A. P. *αὔτως* G.

20. *ἄϊδηλον* P.

22. *ἐριπνῆς* A. P.

24. Vulgatum *ἀυαλέος* correxit Arnaldus. *πνιγόεσσαν* Sch.

25. *ἀκράσπερος ἄδης* A. *ᾄδης* P. e correctione: antea *ἄης* fuisse videtur. Fortasse *αὔης* latet in eo.

26. *παρακλόφον* A. P. *ἐνὶ βήσσης* G.

29. *λυστρωτὸν — ποιῇ* P.

30. *χνοάει σκιάοντας* P.

31. *ἀπεδύσσατο* vulg. correxi e G. P. *αὐαλέων* vulg. correxi comparato versu 137.

33. *ἀμβρώσσει* P. *μαλάθρου* R. *μαράθου* Aldina 1. Par.

34. *αὐχήεντα* G. a prima manu. marg. *ὀπτήεντα* annotauit.

35. *θιμβρὴν* vulg. correxi e G. R. cf. Alexiph. v. 568. *ὄφεων* vulg. correctum e G. L.

36. *καπνίων* A. P. *πολυγλ. κεραίην* hinc Nonnus 2, 676. duxit.

37. *καίων* vulg. correxi e G. L. *ἐγγαγγίδα* vulgatum correxi. Gagaten dicit poeta, quem a flunio vel loco *Γάγγαις* Scholia *γαγγῆτιν λίθον* vocant. *Γαγάτην* Eu.

39. *βλίτρον* A. P. Sch. et Eu. *βλάχνον* interpretantur, Dioscorides 4, 186. *βληχνον* cum Plinio 27. s. 55.

40. *χαχριδέεσσαν* P. *κανχρϊόεσσαν* A. (sic) *ῥίζαν* R. G.

43. *μελανθείου* G. et Sch.

45. *ἤ σύ γε* vulgatum correxi ex Ald. 1. St. Le. G. P.

46. *ῥανθεῖσα* Galenus T. II. p. 125. Basil. *αὐγὴν* coniecit Steph. Bernard.

48. *φέρουσιν* Galenus l. c.

52. *ἄκνηστιν* Sch. *κνίδην* et *σκίλλαν* et *κνέωρον* interpretantur inter suffimenta non nominatas ab Aëtio nec a Dioscoride.

55. *κατακνηθεῖσα* Scholion G. et L.

55. *χείραμα* Ald. 1. *χεῖρα μὰ* Paris. *χηραμὰ* G.

56. *χορέσσῃ* i. e. *χορεσθήσῃ*.

58. *ἄγοι* G. P. R. *ἀνύσσαι* G. L. *ἀνύσαι* R. *ἀνύσας* A. P.

59. *πολυῤῥαγίας* G. L. deinceps *μετὰ* St. Le.

60. κητήεσσαν Sch. Cf. Sch. ad Iliadis 2, 581. Hesychii glossas in Κάεια, Καίετα, Κῆτα, Κητώεσσα, Strab. 8. p. 367. Aeliani h. a. 6, 26.

62. ἄρσεται P. ἀρέσεται A. cf. versus 631. ἀγραύλοις ἐναγαλλομένη M. ἀγλαύροισιν G.

63. πολὺν ἄνδιχα coniecit St. Bernard.

64. ἥδιστον vana est coniectura Saraceni ad Dioscor. 3, 14 quam sequitur Bodaeus ad Theophrastum p. 844.

65. ὡς δ' αὔτως G.

67. πέζαν M. et G. cum glossa ἡ βῆσσαν. Ἑρπύλοιο G. P.

69. Vulgatum ῥιζοβόλοις correctum ex Ald. 1. M. P.

71. ἐμπρίοντ' ὀνόγυρον. Glossa G. τραχὺν ἢ δριμύν. Onogyron ab anagyro distinguit Bodaeus p. 609. quem secutus C. Sprengel Hist. herb. rei I. p. 100. herbam spinosam hic interpretatur.

72. τετρήγοντα M. male cum Edd. acrioribus copulam adiungens participio. Infra 521. ἐν τρήχοντι πάγῳ.

73. πολυαυχέα et πολυανθέα annotarunt Sch. cum G.

75. Vulgatum σκιρόωσι correctum e M. G. De herba ipsa non constat, ascyron an alia sit intelligenda. Sch. varietatem duplicem annotarunt ὁππότε θῆρα δαμαζόμενοι δατέονται, et ἐσχατιῇσιν ὅταν χαυλεῖα φάγωσι.

78. χαίταν τ' εἰκαίῃ St. Bernard ad Nonnum p. 293. Voluit ita genitiuum pendentem fulcire πευκεδάνοιο. Sed simile vitium est versuum 66. et 67.

79. Vulgatum ἀλλὰ δὲ — τάδ' ἐμφ. χελείαις correxi. ἄλλα dedit Ald. 1. cum A. χεείαις correxit Arnaldus et Bentleius apud Valckenarium ad Theocrit. p. 255.

81. λιπόοις Ald. 1. M. R. G. λιπώης P. λιπόεις vulgo. εὐήρεα γυῖα (glossatori G. εὐάρμοστα) repetiit hinc Maximus περὶ καταρχῶν v. 211. 254. 266. 317.

84. ἀλθήεντα μελίσφακον R. ἐμελίσφακον M. αἰθήεντ' ἐλίσφακον P. ἐλίσφακον A.

85. κνηστῆρι vulgo. κνιστῆρι St. Le. κρηστῆρι R. Cf. Alexipharm. v. 308.

87. Vulgatum τρίψας correctum e St. Le. M. R. G. βράμματι Ald. 1. P. ἐν βάμματι vulgo. ἐνὶ L. R. Acetum dicit. Vide ad Alexiph. 49.

88. κηπείην vulgatum e M. R. G. correctum. δροσέουσαν P. δροσέεσσαν A. — ἐπιχλωρηΐδα iunctim scribi voluit Salmasius ad Stat. Dedic. Reg. Herod. p. 101. χλωρηῒς ἀηδὼν Odysseae ψ, 518. respicitur.

89. ἢ καὶ P. ἠδὲ καὶ Eu. videtur legisse scriptum.

92. ἐν μένϑ' ἀβροτόνοιο M. R. G. ἐκ μένϑ' ἀβρ. L. quam scripturam propter sequens ἐν δὲ probo.

93. αἴσιον ὁλκὴν vulg. e M. R. G. correxi.

94. vulg. χεροπλήϑει e St. Le. M. R. G. correxi. Deinceps δαύχου vel δαύχμου Sch. Cf. ad Alexiph. v. 199. St. Bernard σὺν δὲ χεροπλήϑει praeferebat ad τριπτῆρι referens.

96. τέρσον L.

98. ἐν τριόδοιο Edd. recentiores. ἐς τρ. R. 'χύτρᾳ R.

99. ἔντορα Edd. recentiores. ἔνϑορα Ald. 1. ἔνϑρονα M. R. ἐν ϑρόνα L. ἐν ϑρόνῳ G. cum glossa ϑρόνα, βοτάνας, φάρμακα. Eu. εἶδεα interpretatur ϑρόνα.

100. versum omisit M. οὐλομένη ἄτη Apollonii 2, 1153.

101. νεοσφαγέος P. A. ἐκ μὲν P.

103. χοὸς, ἥν τε M. G. χροὸς Ald. St. Le. χοὸς recte Gorraeus edidit. Glossa G. σταγόνος.

104. πορύϑριπτον Gorraei Ed. πολύτριπτοι coniecit Reiske ad Theocr. T. II. p. 217.

106. τά γ' ἐν P. τὰ δ' ἐμπεριηγέϊ G.

107. ϑάλπε. Glossa G. διάλυε κατατρίβων diuersam lectionem spectare videtur. εὖτ' ἂν M. G.

108. ϑρύπτονται G. suprascripta vulgata.

110. δ' ὀφίεσσιν M.

113. μεταλώϊα M. μετ' ἀλώϊα A.

114. ἄντλον. Infra v. 546. olim erat ἄντλῳ ἐν ὑπνώοντα.

115. δαχέεσσιν P. ἀφορμάκτῳ Ald. Par.

119. δήχματι πλειοτέρῃ δὲ καὶ. Etiam L. R. πλειοτέρῃ δὲ καὶ cum G. in quo supra δήχματι scriptum δάχματι.

123. ἀλκαίην Sch. Deinceps ψαύουσαι annotat G. In ὀλίζωνες φορ. vitium latere videtur formae.

124. 125. M. omisit. ϑερειομένοισι. Forma eadem Alexiph. 566.

125. ἰαύῃ St. Le. ἰαύει G. ἰαύοι P.

126. Vulgatum ὅτε δὴ λίπτῃσι μεϑ' ὃν correxi ex A. G. L. M. P.

127. ὑπνώουσα M. R. dant.

128. τύχοις vulgatum ex Galeno correxi, δῆγμα ex obseruatione Sch. ad versum 119.

131. ἀμυξ Sch. Tzetzes ad Lycophr. v. 1114. Helladii Chrestom.

132. τυτϑὸν R.

134. ἀναρρήξαντες Galenus in Theriaca ad Pisonem, Sch. Euripides ad Oresten v. 479. Aristoteles Θαυμασίων c. 179.

136. Omisit versum A. cum Paris.

138. ἀναφοιτήσει M. P. R. vulgatum γε κεχαρμένος ἥβᾳ cor-

rectum e M. R. G. Cf. Bentleium apud Valckenar. ad Theocr. pag. 253.

139. χειῇσι Bentleianum repudiauit Valcken. ad Theocr. p. 255.

140. Vulgatum ἀνδρὸς ἐνισκήψῃ correxi. ἐνισκήψει R. et a sec. manu M. ἐνισκίμψῃ dedit G. ἀνδράσ' de meo dedi, ἀνθρώπῳ Sch. et Eu. interpretantur.

141. κινωπησταῖς G. cum glossa ἑρπησταῖς.

142. πάντῃ M. dat.

148. χροιῇ δ' Ald. 1.

149. χείραμα Ald. 1. cum Sch. et Etymol. M. τεύχῃ vulg. e M. correxi.

151. vulgatum τραχεῖς correctum e M. R. G. Deinceps οὔκουν A. P. οὐκ ἔτι κείνων R.

152. δῆγμα vulg. correxi. πῆμα dat P. κακιθὲς ex Hesychio malebat Arnaldus.

154. ἐγχλοάουσα Edd. ἐγχλοάζουσα A. P. ἐν χλοάουσα G. Pro λεπὶς olim λόφις lectum testatur Sch. Fortasse φολίς.

156. λεπτύνονται Ald. 1. Par. cf. vers. 262. Elegantem loci paraphrasin dedit auctor Θαυμασίων Aristoteli falso adscriptorum cap. 178. in qua varietatem lectionis lector agnoscet: "Ὄθρυς ὄρος ἐστὶν Θετταλίας, ὃ φέρει ὄφεις τοὺς λεγομένους σῆπας· οἳ οὐκ ἔχουσι μίαν χροιὰν, ἀλλ' ἀεὶ ὁμοιοῦνται τῷ χώρῳ, ἐν ᾧ οἰκοῦσι· τινὲς δὲ αὐτῶν ὅμοιον ἔχουσι τὸ χρῶμα τοῖς κόχλοις τῆς γῆς· ἄλλοις δὲ χλοάζουσά ἐστιν ἡ φολίς· ὅσοι δὲ αὐτῶν ἐν ψαμάθοις διατρίβουσι, ταύταις ἐξομοιοῦνται κατὰ τὸ χρῶμα, δάκνοντες δὲ ἐμποιοῦσι δίψος· ἔστι δὲ αὐτῶν τὸ δῆγμα οὐ τραχὺ καὶ ἔμπυρον, ἀλλὰ κακοήθες.

157. ἐπὶ φρικτὴν vulg. e G. correxi cum St. Bernardo comparante Dionysii Per. 443. ὁλκὸς ἀπειρεσίῃσιν ἐπιφρίσσων φολίδεσσι.

158. φοινήεσσαν. Sch. φονευτικήν. In Alexiph. 483. antiquum φοινήεσσαν mutatum fuit in Φωκήεσσαν e Codd.

160. versum omisit M. De versuum ordine turbato admonent Scholia: sed Eu. vulgarem ordinem sequitur.

164. αὐγὴν Eu. interpretatus est.

165. ἀποῤῥέθεος Ald. 1. G. ἄπωθεν ῥέθεος P. ἄποθεν ῥ. A.

166. τροχόωσαν vulg. e M. R. G. correxi. ἅλων, non ἄλων', Ald. 1. αἰῶν P. αἴλων A. εἰλίξατο G.

168. ἔτρεφε γαῖα A. P.

169. ὀργυιῇ μετρητόν. Strabo 17. p. 641. (630. S.) de aspide Aegyptiaca: διττὴ δ' ἐστίν· ἡ μὲν σπιθαμιαία, ἥπερ καὶ ὀξυθανατωτέρα· ἡ δ' ἐγγὺς ὀργυιᾶς, ὡς καὶ Νίκανδρος ὁ τὰ Θηριακὰ γράψας εἴρηκε.

170. *αἰγανέην* vulg. e R. G. correxi.

171. vulgato *ταύρων* e M. R. Eu. *κάπρων* praetuli. Hunc versum Critici quidam olim damnarunt, vt est in Sch.

173. Vulgatum *μειλινόεσσα* e G. correxi cum Salmasio ad Solinum p. 342. d.

174. *μελαινομένη* Aldina 1. St. Gorraeus: *μιλαινομένη* P. G. Sch. Eu.

175. *πολύστονος* Edd. veteres cum P. *πολύστονος* R. G. Aldinum *πολύστομος* renocauit St. Gorraeus, probante Arnaldo. Vtramque scripturam habent Sch.

176. *μετέχευεν* Par.

177. *μετώπῳ* dat A.

178. *ὄμμα* vulg. mutaui ex A. P. In G. lacuna est a versu 176. ad versum 185. D: inceps *ὑποφοινίσσεται* malim. Sch. videntur *ὕπαί κοιλαίνεται* legisse scriptum.

179. *ψαφαρὸς δ' ἀναπίμπλαται* P. cum Edd. *ἀναπίμπραται* M. et Sch. *ἀσπίδος πλατυαύχενος* Manetho 5, 185.

180. *ἀδαύροις* Sch. annotarunt.

181. *ἐπὶ ξαμενὲς* P. dat.

182. *ὑπένερθε* non cum *ἐῤῥίζωνται* iungendum, (nulli enim sunt dentes inferioris maxillae venenati) sed cum *κοῖλοι*, vt fecit Gorraeus *intus caui* vertens: malim *versus apicem infra perforati*. Plinius 11. sect. 37. *similes aspidi et serpentibus, sed duo in supera parte dextra laeuaque longissimi, tenui fistula perforati.*

184. *ὑμένεσσι*, Hunc locum interpretatur Aelianus h. a. 9, 4.

186. *ἐμπελάσειαν* M. R.

187. Vulgatum *ῥῆγμα* correxi. Sequentia laudauit Dioscorides Theriac. 17.

192. *κηριτρόφον* M. G. L. Aspidem viuiparam, non ouiparam, facit Prosper Alpinus Hist. nat. Aegypti p. 234.

194. *συνεῤῥαγάθησεν ὀδοῦσιν* R. *συνεῤῥαθάγισεν* P.

195. *οἷον*. Debebat esse *οἵη*, referendum ad *μορφή*.

196. *ἢ τῦρνης κατοικιδίοισιν* P. Medici graeci *ἴκτερον* morbum deriuant a voce et animali *ἰκτίς*, de qua Aetius graecus ita: *ζῶον δ καλεῖται ἰκτίς· ἔστι δὲ ἀγρία γαλῆ χρυσίζοντας ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμούς.* Britanni equorum oculos tales *Ferret-eyes* vocant, teste Berengero in *History of Horsemanship* T. I, p. 135.

197. *πεταύρων* Ald. St. Le. Par. *πετεύρων* reliquae Edd. cum G. *πετάβρων* R.

198. *τεύξονται* P. Vulgatum *ἐπ' ἰκρίον* e G. correxi.

199. *τιθαὶ βώσσουσιν* P. quam scripturam Sch. male interpretantur *ἀντὶ τοῦ τυτθὰ καὶ μικρά*.

201. *ἀσπίδι* St. Le.

202. Coniecturam ad Demetrium Pepagom. p. 86. propositam *δύψε* St. Bernard. ipse ad h. l. damnauit. *δὲ φορύξατο* G.

205. *ὀδόντα* Edd. veteres ante Gorraeum. *ἄγναπτον ὀδόντα* P. *ἀνάγναμπτον ὀδόντι* G.

206. *κάρην* G. P.

207. vulgatum *ἔβρωξεν* correxi e R. G.

208. *θρυόεντος* Sch. videntur interpretari.

209. *πολυδεύκεα* Sch. *πικρὰν* interpretantur. *φωνὴν πολυδεύκεα* habet Odyssea *Γ*, 521.

210. *ἀέξῃ* cum Gorraeo Baudinus.

213. *ἄκραν ῥώθωνας* cum Gorraeo Bandinus. *ἄκραι* P. *ἄκραο* Mosquensis. *ἄκρους ῥώθωνας* G. *ἄκραν ῥώθωνος* Edd. veteres.

214. *Σχίρωνος* P. *Παμβώνια* R. G.

216. *ἀργυόεντα* R. *ὀργυιόεντα* G.

218. *Αἰσαγέης* R. G. In Hymno Homerico in Apoll. versu 40. est *Αἰσαγέης ὄρος αἰπύ*. Cercaphum agri Colophonii esse ait Tzetzes ad Lycophronis *Κερκάφου νάπας*.

225. *ἐφολκαίη* vulgatum e G. correxi, vbi *ὑφ' ὁλκαίη* est. *ὀφολκαίη* P. *ἐφ' ὁλκ.* et *ὑφ' ὁλκ.* vtrumque interpretantur Sch.

227. *τετρυμμένη* G. cf. versum 286. *ἐνωπῇς* vel *ἐνωνῇ* malebat St. Bernard.

228. *γλήνῃ* R.

229. *σκωλύπτεται* St. Le. P. G. *σκωλύνεται* margo G. *σκολύπτεται* vulgo.

230. Hunc versum damnarunt veteres Critici, omisit Eu. explicuit tamen Grammaticus in Etymol. M. p. 404. l. 26.

231. *δύο* vulgatum e G. correxi.

233. *οὔλῳ δὲ* R. deinde *ἐμφαίνεται* R.

234. vulgatum *ἐπιφράσαιο* correctum ex Ald. R. *ῥεῖα μὲν* P. Compara Aeliani h. a. 10, 9.

236. vulgatum *ἄχρους· οἱ δ' ἐπὶ οἱ σάρξ* correctum e R. *ἄχροος ἠδ' ἐπὶ οἱ σάρξ* G. *τοτὲ δ' ἄχρους. ἠδ' ἐπὶ ἡ σάρξ* P. Recte Ald. *ἡ δ' ἐπὶ οἱ.* Vitium agnouit Doruille ad Charit. p. 783.

237. vulg. *ἀναδέδρομεν* correctum ex Ald. Ricc. Ita *ἐπιδέδρομε* versu 172. Pro *χλοάουσα* alii libri olim *κλώθουσα* dabant, vt est in Sch. quod G. annotauit cum glossa *ἀντὶ τοῦ χλωρά*. quae tamen ad *χλοάουσα* pertinet.

239. *θαμιναὶ* vulgatum correxi propter metrum. Compara Alexiph. v. 594. Scholia videntur etiam *χαμηλαὶ* scriptum reperisse.

240. *πομφόλυγές τ' ὥςεί τε πυρὶ* R. *τῶς εἴτε πυρὶ* G. Scholia videntur legisse scriptum *θαμειαί, οἷα πυρικμήτου ὕδατος πλαδόω-*

σιν ὕπερθε πομφόλυγες, τὼς ἔν γε χροῖ φλύκταιναι ἀραιαί. Comparato versu 272. suspicor, olim fuisse scriptum αἱ δὲ θαμειαὶ οἷα πυριχμήτου ὕδατος πλαδόωσιν ὕπερθε πομφόλυγες, τὼς ἔν γε χροῖ φλύκταιναι ἀραιαί. aut αἱ δὲ θαμειαὶ πομφόλυγες ὡςεί γ' ὑετοῦ, φλ. ἀραιαὶ οἷα et cetera.

242. ἄτερθεν, procul a vulnere, non κατὰ πληγήν.

243. ἰὸν ἱεῖσαι R.

245. λιγμοὶ Ald. P. λυγμὸν R. κατὰ σφάραγον G.

247. εἰλίγγοις G. εἰλ. P. αἷμα δὲ P. Pro γυίοις R. γέν habet hic et versu 251. et 254.

248. ἀδρανίει — ἰξύει P. Comma post βαρύθουσα sustuli: nam μέρμερος cum ἀδρανίῃ copulandum est.

250. δίψῃ omisit P.

252. δαλόωσα R. περιβέβριθε P.

254. ἃ δ' αὖ νοτέων R. Compara Alexiph. 24. Callimachi H. in Delum versu 210.

257. ἠερόεσσαν τ' ἄνθεσιν R. ἠερόεσσα G. cum glossa μέλαινα. P. etiam ἠερόεσσαν dat. Vulgata oratio ἠερόεντα, τό τ' ἄνθ. durissima mollitur scriptura G. ἠερόεσσα, τότ' ἄνθεσιν εἴατο χαλκοῦ, nempe ἡ χροιά.

260. χόλος εἶσιν M. G. In Edd. antiquis hic versus sequebatur illum, qui nunc sequitur.

261. πισύρεισι R. deinceps vulgatum τότ' ἐν correxi e M. Mosquensi, Par. κεράστην R. Vulgo πισύρεσσι est.

262. λεπτύνεται Ald. et aliae. λεπρύνεται Gorraeus, Bandinus, Goett. cum glossa λευκαίνεται. Cf. vers. 156.

263. ἁρματροχιῇσι G. ᾗ ἐ ἁματρ. κατὰ στίβον Etymol. M. p. 174. στίχον R.

267. ὅιμον G. vt scribendum censuit scriptor de spiritibus Valckenarii p. 241. τετριχότι P.

268. χαμάτῳ M. L. G. Sch. ἀκάτῳ vulgato praeferunt.

269. ἀήτου vulgatum e M. R. L. G. correxi.

270. αὔρῃ R. dat.

271. νύχμα M. G. ὅτ' ἂν G.

272. τελεῖ L. G. vulgata in margine G.

273. πέμφυξιν L. G. φύκταιναι P.

274. δῆγμα vulg. correxi et πέριξ. G. πέρι πλ. dedit. ἀμυδρώσσαι vulg. e M. R. L. G. ἐς ὠπὴν e G. correctum.

276. οἷσι dictum pro ᾧ τινι Sch. annotarunt.

277. Vulgatum ἐνιχραύσει correctum e M. G.

278. ἰξὺϊ videtur legisse En. ὀσφὺν interpretatus.

279. πολιὸς δέ οἱ M. L. δέ οἱ R. G. vulgo δέ τοι.

281. *μόγις* M. G. *μόλις* vulgo. *πολεῖς* libri alii, teste Sch.

282. *αἱμόῤῥου* vulgatum ex Ald. St. M. R. correxi. *ἐν ἵππῳ* R. *αἱμοῤῥόον αὖτις ἐγίψω* Etym. M. p. 245. probante Bentleio ap. Valck. ad Theocr. p. 248.

283. *ὅτε* G. *ἐνδεκὲς* P. *αἰεὶ* R. *αἰὲν ἰαύει τρηχὺν ὑφαρπάζων* Etym. M. p. 299. *ἐνδυκὲς αἰεὶ* malebat Valcken. *εἰλυοὺς* Bentleius.

284. *τρηχῷ ὑπάρπεζον* vulgo. *τρηχὺν ὑπέρπεζον* M. R. *τρηχὺν ὑπ' ἅρπεζον* G. *τρηχοὶ* P. *τρηχὺν ὑφαρπάζων* Etymol. M. *τρηχὺν ὑφ' ἅρπεζαν* malebat Bentleius, *τρηχὺν ὑφ' ἅρπεζον* Valckenarius. Infra 393. et 647. *ἀρπέζας* posuit poeta, vbi libri scripti *ἀρπέζας* praeferunt. Cf. Suidas in *αἱμασιὰ* et *ἅρπεζον*.

285. *ἔπειτα χορέσσατο* R. *ἔπειτ' ἐχορ.* Etym. M. *ἐπεί τε χορ.* G. *ἐνθυθμὸν* initio P. dat.

286. *μήκη* vulgatum ex Ald. M. Mosqu. G. P. R. correctum. Compara Aelianum h. a. 15, 13.

287. *τέτρυπται* M. et G. cum glossa *τέθλιπται*. Vulgo *τέθρυπται*.

289. *δειρὴν δ' ἐσφ.* glossa G. *σιμὸς τὸν τράχηλον*. Aliter cum Scholiis Etymol. M. p. 385.

290. *κατομφάλιος*. i. e. *ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ* Sch.

291. *κυρήατα* pro glossa habet adscriptum G. inter versus.

293. *λαμυρὸν πέφρικε*. Eu. ita *παραφράζει: ἄλλως τε καὶ ἡ κεφαλὴ φρικῶδές τί ἐστιν· ὑποκινούμενον γὰρ τὸ κάτω δείκνυσι γένειον καὶ σκιὰν παρέχον ἔν τε τοῖς ἑλιγμοῖς καὶ καμπαῖς, ὁπόταν οἴχεσθαι ὀπιόν που δεήσειεν αὐτό.* Quae vnde duxerit, ignoro.

296. *καὶ ὁλκῷ* annotarunt Sch.

297. *δ' ἐφέρπει* M.

298. vulgatum *εἶδος* correctum e M. R. G. P. Eu. expressit tamen Aelianus l. c. *ἀθρόον* coniecit St. Bernard. *ἄχρονον* M. R. cum vulgata habent.

302. *πηδύεται* vulgatum dedit primus Gorraeus. Oppiani Cyneg. I, 381. *χολόεντος ἔχις πεφορυγμένος ἰοῦ* comparauit St. Bernard.

306. *δεξαμένης* M. In G. *ἀθρόα* recentiore manu in margine adscriptum est.

307. Post *οὖλα* vulgo male distinguitur; equidem post *ῥιζόθεν* comma posui; quamuis Aetius *καὶ αἱ ῥίζαι τῶν ὀνύχων* habeat, et Aelianus *μεθίησιν αἷμα ἐκ τῶν ὀνύχων ἄκρων*.

308. vulgatum *ἀναπρίουσιν* correctum e M. R. glossa G. *ἀνασχίζονται*. Eutecnii *θραυσθέντες* refertur item ad scripturam *ἀναπρίονται*.

309. *φύλλοις* vulgatum correxi e M. G. P. Sch.

310. *αἰνελέη* M. *αἰνελένη* R. P. et Aldina. Parthenii Nicander

c. 34. *Τυνδαρὶς αἶα' ἀχέουσα.* Deinceps *παρὰ* M. R. dant pro *περὶ*.

312. *ἀποψύχοντα* suprascriptum G. interpretatur *ἀναπαυόμενον*. Etymologicum Gudianum MS. in *Κάνωβος· Ἱστορεῖται ὁ Κάν. δίσκῳ ἀναιρεθῆναι ὑπὸ Μενελάου ἐν Αἰγύπτῳ ἐν ὑπομνήματι ἀ Αἰσχῆς Ἡρακλείδου. Νίκανδρος δ' ἐν Θηριακοῖς φησὶν, ὅτι ὑπὸ αἱμοῤῥοΐδος ἐπλήγη, οἷον· ἦμος ἀποψύχοντα χυβ. Κάνωβος Θ. ἐν ψαμάθοις ἀθροίσατο. Οὕτως Ὧρος.*

313. *ψαμάθοις* M. R. L. *ἀθύρατο* P. vulgo *ψαμάθοισιν*. Sch. male *Θώνιος* ad serpentem retulit, cum sit genitiuus nominis *Θῶνις*.

314. *ἀποθλιφθεῖσα* pro *ἀποθλιβεῖσα* M. G. L. *ἔμβαρυν* in G. superscriptum manu recentiore.

315. *κοίτην* R. dat.

316. Vulgatum *Τοῦ δ' Ἑλένη* mutatum e M. Mosqu. R. G. P. defendunt Scholia. *ἀνέκλασε* vulgatum e M. R. G. correctum. *ἀκάνθου* denique e M. R. L. G.

323. Vulgatum *λασίης περιδέδρομε* mutatum e M. R. qui *λασίῳ* dant. *λασιῷ ἐπιδέδρομε* G. L. *λασίων* P. De voce *τέρφος* vide ad Alexiph. v. 248. De colore dubitant Sch., ruber an coccineus tapetum intelligatur. Goett. Scholion *τὸ δασὺ τοῦ σηπεδόνος* simul significari ait. Eu. plane ita: *κατὰ παντὸς δὲ παρέχεται τοῦ σώματος τρίχας, καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ τάπητος εὐανθοῦς ὅδε που δείκνυσι τὴν χροιάν.* Epiphanius T. I. p. 116. *καὶ τῇ καλουμένῃ σηπεδόνι τῇ κομώσῃ μὲν πᾶν τὸ σῶμα αὐτῆς ἐν θριξὶν ἐρυθραῖς, οὐκ ἐχούσῃ δὲ οὐδὲ αἰγὸς οὐδὲ προβάτου φύσιν ᾗ δορὰν, ἀλλὰ ἑρπετοῦ.* Aelianus h. a. 18, 16. tamen de Nicandro: *ὁμόχρουν τε εἶναι τῷ αἱμοῤῥόῳ καὶ τήνδε φησὶ N. καὶ ἀδελφὴν κατὰ σχῆμα.* Pilosum serpentem habet Aristoteles h. a. 8, 29, alium Diodorus.

325. Vulgatum *ἰσσυμένη* e M. R. correctum. Sch. tacent: a sensu aberrauit Aelianus l. c. *in multos quod flexam torqueat orbes* Gorraeus.

327. Vulgata *νέμεται μέγας ἠδ' ὀλοφώϊος ἰός* correcta e M. R. L. G. nisi quod *μέγας* habent G. L. atque ita h. l. laudant Scholia ad Anthol. Wechelianum p. 10.

329. *λήρεια* M. R. *καταψηχθέντος* M. G. quam scripturam Sch. interpretantur *ἀποτιναχθείσης*. P. *καταψυχέντος* habet. De voce *γήρεια* vide ad Alexiph. v. 126.

330. Vulgatum *ῥαίνονται* correctum e M. R. P. G. Mosqu. et Aldina. Sch. cum Aeliano vulgatam videntur expressisse.

331. *λάχνη.* Aelianus *καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀχλὺς κατέχει.* An fuit in eius libro *αἴγλη* vel *αὐγὴ* pro *λάχνη*?

332. *τροχόεντα* vulgatum e M. R. correctum. Alexiph. 544. *σάρκα*

δ' ἐπὶ τροχόεντες — σμώδιγγες στίζουσι κεδαιομένης κακότητος. G. Hermann ad Orphica p. 695. corrigebat ἐπιστίζουσί οἱ ἀλφοί. Ita quidem non erit necesse sequens τε mutare in δέ.

333. vulgatum ἐπ' ἄρ σεύονται e M. R. G. correxi. λευκοί, superscripto λευκαί, G.

335. Vulgatum παυροτέρη correxi ex En. et Aeliano 6, 51. ἵζεται vulgo etiam erat, quod ex G. correxi. Idem versus recte scriptus extat supra 120.

336. ἐνισχήψῃ vulgatum mutat M. in ἐνιχρίμψῃ. Annotauit etiam G. et Sch. vbi G. σκίμψῃ habet.

337. μελαίνεται ἄκροθεν. Aelianus l. c. φησὶ Σώστρατος λευκὴν εἶναι τὴν διψάδα, ἐπὶ γε μὴν τῆς οὐρᾶς ἔχειν γραμμὰς δύο μελαίνας.

338. δήγματα vulgo. δάχματι M. G. ἐνφλέγεται M. ἐν φλέγει G. κραδίην R.

339. Vulgatum χείλε' emendavi e M. R. G. deinceps αὐαίνεται M. G. cum glossa ξηραίνεται. Vulgatum ἀζαίνεται propter antecedens ἀζαλέης repudiaui.

342. Vulgatum χέει correxi e M. R. Fortasse tamen licebit cum St. maiore distinctione posita post ἐκρήξειε tolerare vulgatum, nisi χέῃ τ' ὑπερ. φ. malis scribere.

344. Vulgatum πρεσβύτατος correxi e M. R. G. αἷμα πρεσβίστατον M. R. et superscriptum in G. ἐντιμότατον αἷμα. Supra πρεσβίστατος υἱός.

347. ἔνιπτον. Sch. ἐλοιδόρουν, ὅτι μὴ ἀεὶ αὐτοὺς νέους ἐποίησεν εἶναι. Sed antea in narranda ipsa fabula: Προμηθέα τὸ πῦρ κλέψαντα — οἱ λαβόντες ἐμήνυσαν. Hanc posteriorem rationem sequitur Eu.

348. οὐ μὲν τῆς γε. Ita M. R. G. vulgo τῆς δέ. Eutecnius οὐ μὲν ἑῆς γε κακοφραδίης ἀπόναντο scriptum videtur ita reddidisse: ἀλλ' οἱ μὲν τὴν νεότητα ἐκ Διὸς λαβόντες, ἵνα αὐτῇ χρῷντο, ἀβουλίας τε καὶ ἀφροσύνης ἔργον ἐργάσαντο· οὐ γὰρ δὴ μὴ μεθέντες ἀπώναντο αὐτῆς. Prosaicae orationis scriptor οὐ μὴν τῆς γε dixisset.

349. νωθοὶ — ἀμορμεύοντο Etym. M. in voce ἀμορμεύω. Etiam Sch. οἱ ἄνθρωποι νωθροὶ ὄντες, sed eadem vulgatum νωθεῖ deinde explicant. Accusatiuum δῶρα ita interpretantur, vt verba δόντες ἐπὶ τὸ βαστάσαι adiungant.

351. ῥύετο R. deinceps φωλειοῖσι M. R.

352. ἐλιτάνευε G. ἐλλιτάνευε Edd.

354. Vulgatum χρειῇ correxi e M. R. G.

356. περὶ γῆρας ὀπάζει. Compara Alexiph. 270.

360. *χαχίθεα* P. Confer versum 152.

362. *πιτνομένη* M. deinceps *νύχμα* M. *δῆγμα* vel potius *δάγμα* Sch. annotarunt.

363. *φλυδόωσα* P. cf. Alexiph. 62, 556.

365. *χλον:ουσι* G. *πρηδόνες* Eutecnio *φλύκταιναι* sunt. *ἄλλοθεν ἄλλη* ex vsu Homerico malebat St. Bernard.

366. Vulgatum *Ὅς δήτοι* correxit Hermann ad Hymn. Hom. p. 106. Vocem *βροχθώδει* Sch. interpretantur *ὀλίγον ὕδωρ ἐχούσῃ*. Ita fere in Fragmento Anonymi apud Etymologum M. in voce *Βούβασις* est: *ἡ Ἰώ — εἰς Αἴγυπτον παραγενομένη ἐπιβᾶσά τε βροχθώδους τόπου τοῦ Νείλου τῶν χηλῶν ἴχνη τῷ πηλῷ ἐνεχάραξεν.*

368. *τρύγη δ' ἐν πυθμένι* M. G. *ἡ ξηρασία* explicant Sch. Cf. Hesychii *ἔτρυγεν, ἐξηράνθη, ἐπὶ λίμνης*. Idem: *τρύγει, ξηραίνει*. Alibi *τρύχει, τρύσκει, ξηραίνει* habet. E primo loco suspiceris, olim in Nicandro fuisse *ἀζήνησ', ἐτρύγη δ' ἐνὶ πυθμένι λίμνη.*

369. *ἄχρος* M. R. Etymol. M. p. 817. *ψαφαρός, αὐχμηρὸς καὶ κακόχρους, παρὰ Νικάνδρῳ.*

370. *κελεύθω* L. dat.

371. *ὄχμους* M. In Goett. *ἄγμους ἀντὶ τοὺς αἰγιαλοὺς* annotatur.

373. *γλήνεσσιν* G. P. dant pro *γλήναισιν.*

374. Vulgatum *ἀμφοτέρωθ' ἀμφιπρονένευκε* correctum e M. R. L. G.

375. *χροιῇ — γαίῃ* G. dat.

376. *ῥωμαλέον* vulgo. Mecum M. R. L. G. et Etymol. Leidense. Mirum melioris scripturae vestigium extare nullum in Sch. nec in Eu. *περίστυγες* P. *περίστιβες* annotarunt Sch. *φορέουσι* Etymol. Leidense. *περίστιχες* monstrosa est coniectura Salmasii in Exercit. Plinianis pag. 240.

377. Vulgatum *ὁροιτύπτοιο βατῆρα* correxi e M. R. L. G. *ὀροιτυπτοὶ βατῆρα* P. *βοτῆρα* M. *οἱ περιτυχόντες ὑλοτόμοι* Sch. eadem *οἷά τινα βακτηρίαν*. Hanc scripturam *βατῆρα* tuebatur Antigonus: contra *βοτῆρα* Demetrius Chlorus. Vtramque scripturam respexit Etymol. M. p. 702. in *ῥάδικα*. Idem p. 18. in *ἀδρύνω* auctius in Codice Leidensi a St. Bernardo inspecto ita: *Νίκανδρος ἔνθα· ῥωγαλέον φορέουσι περιστιγὲς αἰόλον ἕρφος. Τὴν μὲν ὅθ' ἀδρύνηται ὀρίτυποι οἱ ἀβατῆρες κόψαντες τῷ ἄδικα πολυστρέφος ἐ κοτίνοιο·*

379. *ὅτι πρώτιστα* M. R. dant.

380. Varietatem *κόκκυγος* in Sch. annotatam habet G. expressit Plinius 30. s. 36. et c. 12. defendit M. Cagnatus Var. Obseruat. I, 13. Veris nuncias cicadas indicant Hesychii *ἠρινολόγοι οἱ τέττιγες.* Idem *ἐαρτέρου, τοῦ ἔαρος ἢ ἐαρινοῦ*, ex hoc loco posuit.

381. *ἀεργοὶ* sensu actiuo interpretatur St. Bernard, qui tamen *ἀεργοῖς* malebat scriptum.

382. *ἐπιπροθέουσι* M. R.

383. *νεύρων ξανίᾳ* M. R. G. *νεύρων* omisit P. Quae de viribus entis detractae tradunt tanquam auctore Nicandro Plinius in locis duobus supra indicatis et Aelianus 8, 8. frustra hodie in carmine quaeres.

385. *πάχετός τε* vulgatum e L. G. correxi. Glossa G. *τὸ πάχος* interpretatur recte: cetera ad longitudinem pertinent. *σειρὴν* glossa G. *οὐρὰν* explicat. Cf. supra versu 119. *ὁλκαίην ἐπὶ σειρήν*. Strabo 16. p. 420. Sieb. rhinocerotem comparans cum elephante, ab eius longitudine abesse ait *μικρὸν ἀπολείποντα — ἐπὶ σειρὰν τῷ μήκει*.

386. *σμίνοιο* vulgatum e M. R. L. G. correxi.

388. *ἢ καὶ* G. P. *ὕβριμος* M. R. G.

389. *χαράδρια* G. *ὅ γ' ἂν* P.

390. *φαεινοὶ* Par. dat.

392. Vulgatum *ὑπ' ἠελίοιο* correctum e M. R. G. Sch. *ἐπ' ἠελ.* P. dat. *ἄψεα* G. *βάλλει* Par.

393. *ἄρ πέζαις* M. *ἀρπέζαις* G. vulgo *ἀρπέζαις*.

394. Vulgatum *φωλείει* mutant in *φωλεύει* M. R. L. G. Sequens *βοτεῖται* alii libri mutarunt olim in *φορεῖται*, quod Sch. et glossa G. interpretantur *ἐμφορεῖται*. Verbum *βοτεῖσθαι* vsurpauit Nicander in fragmento Georgicorum apud Athenaeum: *τὴν δὲ δρόσοισιν εἰσχομένην βοτέονται κώδειαν, καρποῖο μελιχροτέρου πλήθουσαν.*

395. *ἀλεύεται* e Sch. praetuli vulgato *ἀλέξεται*. In Sch. tamen G. habet *ἀπαλεύεται*. Sensus totius huius loci obscurus et difficilis est. Potest enim esse hic: scytalen nunquam e latibulo exire, vt ceteros serpentes, qui vere foeniculum degustant et exuuias ponunt; sed latitare somniculosam terra in cibo contentam. Gorraeus sensum hunc esse ait: scytalen positis exuuiis ad latibulum statim redire, nec ante gustare foeniculum, vt reliqui serpentes faciant. Contra Lucanus 9, 717. *et scytale sparsis etiam nunc sola pruinis exuvias positura suas.* Isidorus apud Vincentium Spec. natur. XX, 42. *tanti autem feruoris est, vt etiam hiemis tempore exuuias corporis feruentes exponat.* Eutecuius ad foeniculum accedere scytalen negans addit: *ἐπιχωρεῖ τοῖς ἀγρίοις καὶ δυσβάτοις τόποις ὕπνον αἱρουμένη.*

400. *ἢ ἰυγὴν* G. *ἠυγὴν* P. deinceps *εἰς νομὸν ἀΐξαντος* P. reliquis omissis.

401. Vulgatum *ἀΐξαντος* correxi ex Etymol. M. p. 137. vbi *ἀρδηθμὸν* ex h. l. explicat, approbante Aetio, cuius haec sunt verba in Codice scripto: *Ὁ βασιλίσκος ἐστὶ μέγεθος παλαιστῶν τριῶν, ὑπόξανθος καὶ ὀξυκέφαλος· ἐπὶ δὲ τὴν κεφαλὴν τρεῖς ὑπεροχὰς ἔχων. Δύναμιν δὲ κέκτηται μεγίστην ὑπὲρ τὰ ἄλλα ἑρπετὰ πάντα, ὡς μὴ*

δύνασθαί τινα αὐτῶν τὸν συριγμὸν αὐτοῦ ὑπομένειν, ἀλλὰ καὶ (scribo *ἀλλὰ κᾂν*) *ἐπὶ τροφὴν ἢ ποτόν τινα τῶν ἄλλων ἐπείγηται τῶν ἰοβόλων, καὶ αἴσθηται τὴν τοῦ βασιλίσκου περὶ τὸν τόπον παρουσίαν, ὑποχωρεῖν, μηδὲν τῆς ἀναγκαίας τροφῆς πρὸς τὸ ζῆν φροντίσαντα.* Ita non opus est cum Wakefieldio ad Sophoclis Philocteten 742. scribere *ἠὲ κατ' ἀρδηθμὸν τὸ μεσ. ἀΐξαντος μείρονται, φυξῇ δέ.*

402. *μύρονται* P. Vulgatum *φύξη* e L. G. correxi. *μείρονται* est pro *ἱμείρονται*. In duplice verborum structura frustra laborant Scholia. Ita supra versu 126. *ὅτε λίπτησι μεθ' ἑὸν νομὸν ἢ ἐπὶ κοῖτον ἐκ νομοῦ ὑπνώσσουσα.* Sexus masculus *ἀΐξαντες — παλιντροπέες* refertur ad vocem *ὄφεις* latentem in antecedente *σπειραχθέα κνώδαλα.*

404. *ἀποῤῥαίουσι* M. R. G. *ζοφέαι* malebat St. Bernard, quae forma est in Alexiph. 499.

407. *φῦλα νομάζεται* coniectura St. Bernardi facile caremus. Fortasse *ὅσσα γε* scribi debuit.

408. *αὔτμία* Aldina 1. et Mosqu. Codex. *τοῖσίπερ* G.

409. *αἰθρείησι* Lectius. *πελάσσοι* M. *πελάσσῃ* G. vulgo *πελάσσει.*

411. Vulgatum *πιφάσκεο. τόνδε* correxi e M. R. G.

413. *ὀρεσκεύειν* ex h. l. *ἐν ὄρεσι διατρίβειν* interpretatur Etymolog. M. p. 630.

414. Huius versus vestigium nullum extat in Sch. nec in Eu. Chelydri nomen non habet E. qui chersydrum nominat. Hydri nomen fuisse cum dryina communicatum docet locus Aeliani 4, 57.

416. *μολουρὶς ζῶον ὅμοιον ἀκρίδι* Sch. *ἄλλοι δὲ σίλφῃ ὅμοιόν φασι.* Hesychius ex h. l. *μολουρίδας, βατραχίδας,* posuit sine interpretatione. Locustarum genus frugiperdum graece dictum *μολυρὶς* et *μολουρίς,* teste Suida in *μολυρίς.* Altera forma extat in Etymol. M. p. 474. vbi vulgo male *μελουρὶς* legitur.

418. vulgatum *ἀπεδύσατο* correctum e M. R. G. Sch. *ὑπεδάσατο* P.

420. *ἀρπεδὲς* ex h. l. interpretatur Etymol. M. p. 148. H. Stephanus in Indice Thesauri monet, in Etymol. M. et suo vetere Lexico scriptum esse *ἄρπεδες,* contra in libro Nicandri manuscripto *ἀρπεδές.* Qui cum Eutecnio *τραχὺ* interpretati sunt, videntur *τρηχὺν ἄρπεζον* spectasse.

422. *πλαδόωσιν — σκύλος* Paris.

423. *γναπτόμενοι* G. cum glossa *ξεόμενοι.* Vulgo *γναμπτέ.*

424. *ἀρβήλοισι.* Hesychius: *ἀνάρβηλα, τὰ μὴ ἐξεσμένα δέρμα-*

τα· ἄϐϐηλοι γὰρ τὰ σμιλία. Med. Codex ὑπὲρ βήλοισι dat. λάθαργοι Schol. et Hesychio sunt σκώληκες.

424. ἤτοι ὄγ' ἐν M. R. κώληπα Sch. ἀστράγαλον, talum Gorraeus interpretantur, ἀγκύλην En. τὴν περὶ τὰς ἰγνύας ἀγκύλην in Homeri Iliade ψ, 726. Grammatici, teste Eustathio.

426. Vulgatum Τοῦδ' ἤτοι e G. correxi.

429. πλαδόωσιν. Sch. δυσωδίαν πέμπουσι. glossa G. οἰδαίνουσιν, ὄζουσιν.

432. Vulgatum μυκάουσι correctum e M. R. L. μυκάζουσι G. P. Mosqu.

433. οὖρα δ' ἀπέστυπται. Male Sch. ὠχρὰ φαίνεται. *vrinae restant* cum Con. Gesnero H. Pisc. p. 538. Gorraeus. Sequitur vulgo τοὶ δ' ἔμπαλιν αὖ ὑπνόωντες. rectum dederunt M. R. L. G.

434. ῥέγκουσι G. dat.

437. ἐσχατιῇ si verum est, ἡμέρα intelligi debet. *tandem* Gorraeus. ὕστερον ἐπελθόντα Eutecnius. ἐσχατίῃ scribi melius puto, vt ad ἄτῃ referatur.

438. Φράζεο καὶ St. Le.

439. vulgatum ἐνιθρέψατο correxi e R. L. P. G.

440. δρυφόεντι M. Voluit δρυόεντι. cf. infra vers. 502. Eutecnius δρυόεντι expressit.

441. vulgatum ἄγραυλός γε correctum e M. R. L. G. ὃ ἄγραυλός τε Par.

442. τρίστιχοι vulg. e G. correxi.

443. πίον' ἐπισκυνίοισιν ὑπ' ὄθματα probabili coniectura, et quam Scholia firmare videntur, Hemsterhusius ap. Arnaldum Lect. Gr. p. 103. Aetius graecus MS. καὶ μεγάλους ἔχουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἀνωτέρω τῶν ὀφθαλμῶν ὑπεροχάς τινας ἐοικυίας ἐπισκυνίοις.

444. αἰὰ M. αἰὲν ὑπ' R. L. G. Vulgo ἔπλεθ' ὑπ' erat. Aetius: ἐπὶ δὲ τῷ γενείῳ ἀπόφυσίν τινα ἔχουσιν, ἣν καλοῦσι πώγωνα. Aelianus 11, 26. maribus draconibus tribuit τὸν λόφον καὶ τὴν ὑπήνην δασεῖαν. Cf. idem 10, 25. Scholia: καὶ κατὰ τὸν ἀνθερεῶνα λεπίδες ἐπεγηγερμέναι πώγωνος παρέχουσι φαντασίαν.

445. Vulgo ἐγχρίψας. M. R. P. ἐγχρίμψας. deinceps χολωθῇ M. R.

446. μυχηβόρου Sch. Med. ex correctione, G. νυχιβόρου P. μυληβόρου ex h. l. posuit Eustath. ad Il. θ, 189. et Scholia Villoisoni p. 198. deinceps νύχμα M. dat.

447. κρανῆρος ἀραιοῦ. glossa G. ὀδόντος γομφίου.

449. ἐκ παλαχῆς. Sch. ἐξ ἀρχῆς, sed annotarunt etiam scripturam ἐξ αἰθρῆς, quam Zeune praeferebat p. 7. Pro ἐπαΐξεται G. an-

notauit varietatem ἀμπέλλεται. Fortasse ἀμπάλλεται fuit. Zeune ἐπαΐσσεται malebat.

450. γενύεσσι. Zeune malebat γενεῇσι, prolem serpentis interpretatus. ὅτ' ἀμβλώσκοντα M.

452. τε γόνον G. annotauit. πτίλα ὠεὰ G. glossa interpretatur ὑπόπτερα ἢ ἥμερα. An πτίλα scriptum legit auctor glossae? Etymol. M. p. 822. τὰ τῶν ἡμέρων ὀρνίθων ὠὰ non rectius explicat.

453. Vulgatum ὅτου correctum e L. P. G.

457. πειρηθεὶς—λεύσων M. Quae Scholia Homerica ad Iliad. 22, 93. apud Valckenarium in Vrsini Virgilio cum Graecis comparato p. 24. et Villoisoniana p. 484. tanquam ex Aristotelis sexto de animalibus tradunt de draconis victu et veneno, eadem Eustathius p. 1557. omisso Aristotelis nomine habet. In Philosophi libris hodie nihil eiusmodi legitur: et diuersum est, quod de dracone traditur historiae 9, 6. vnde Plinius: *draco vernam nauseam lactucae succo restinguit.* Aliena loco Aristotelico addidit etiam Aelianus 4, 4.

458. χαλαίποδος. Sch. annotarunt χυλοίποδος et χωλοίποδος. Recte Doruille ad Charit. p. 723. χυλλοίποδος fuisse scriptum monuit, qui alibi χυλλοποδίων dicitur. Vulcano Lemnus fuit sacra.

460. βέβληται R. 'Ρασχυνθίδος R. De Rhascyntho nihil reperi annotatum praeter nomina Thracica Rhascus et Rhascupolis apud Appianum.

463. Vulgatum κεγχρήναο mutat in κεγχρίναο G. cum Eutecnio, in κεγχρίνεω M. R. Etymol. M. κεγχρίνης εἶδος ὄφεως et cetera. vbi Etymologicum Gudianum MS. addit ὡς Νίκανδρος, οἷον δήεις κεγχρίνεω.

465. πολύτροπον coniecit Conr. Gesner Aquatil. p. 529. probabiliter.

468. μέσον κατὰ ὀμφαλὸν R. κατ' ὀμφάλιον μέσον G. Hermann ad Orphica p. 709. Dioscorides Theriac. καὶ περιῤῥέουσιν αἱ σάρκες ἐξοιδήσασαι πρότερον ὡς ἐπὶ ὕδρωπος.

469. Θερειτάτῃ. Etymol. M. p. 447. comparat Arati Phaen. 149.

470. λαιμώσσων alii libri apud Sch. Sequebatur ὀκρυόεντα correctum e M. G. ἐπινείσσεται M. dat.

472. ἠὲ Σάου— ἐλάτησι M. Ησάου — ἐλάτῃσι G. Vulgo ἐλέταισι.

473. vulgatum νομήων correxi e R. cum quo facit Eutecnius.

475. vulgatum καταφλέξῃ correxi e M. G. sed M. e correctione καταπλέξῃ habet. ἀνάγκῃ G. ἀνάγκῃ P. Varietatem ἀνάγκῃ annotauit etiam margo St. Voluitne scriba ἀνάγξῃ dare?

476. οὐρὴν M. Quidni πάντοθε poeta scripsit?

477. λαιφάξῃ, non λαιφάξῃ vt vulgo, Edd. veteres, M. P. G.

478. vulgo *σκολιὴν τ' οὐκ ἰθεῖαν ἀτραπὸν*. M. R. L. G. *σκ. τε καὶ οὐ μίαν* dant. Codices ab Hemsterhusio inspecti dabant *ἕλλων* et *εἰλῶν*. Vide Timaei Glossar. Ruhnkenianum p. 71.

479. *δρόμον* mutant in *πάτον* M. R. L. G. deinceps *ὁ δασμὸς* M. *δεσμοὺς* G. dedit pro *δεσμοῖς*. L. *ὁ δεσμὸν*.

480. Vulgatum *καμπτῇσιν* correxi e M. *γνάμπτεται εὐκαμπῇσι* P. *εὐγναμπτῇσι* L. *εὐκαμπτῇσι* Mosqu. *γναμπτοῖσι* R. *πολυστρέπτῃσιν* e correctione M. denique *ἀκάνθου* mutatum e M. R. G. Lucanus 9, 712. *et semper recto lapsurus limite cenchris: pluribus ille notis variatam pingitur aluum, quam paruis tinctus maculis Thebanus Ophites.*

486. *παρὰ* pro *περὶ* M. R. G. Eu.

487. *Θεῇ* P. *Θεὰν* corrigit G. Hermann ad Hymn. Hom. p. 127. Nonni 19, 82. *καὶ Κελεὸς ξείνισσε βίον παμμήτορα Δηὼ Τριπτολέμῳ σὺν παιδὶ καὶ ἀρχαίῃ Μετανείρῃ* annotauit St. Bernard.

489. Versum hunc non expressit Eu. et videtur repetitus ex initio carminis versu 28.

490. *ἔλοπάς τε* M. *Λίβυας* nominat etiam Hesychius h. v. *elopem* Plinius 32 s. 17. *Λύβην, μόλουρον, ἔλοπα* Epiphanius T. I. p. 521. *ἔλαπα* Aetius c. 32.

492. *ἠδέ τε* M. *ἠδ' ἔτι* R. G. cf. Aeliani 8, 13.

493. *πάντα* omisit R. *πάντων* dat P. *ἀλθεστήρια* pro *ἀλθηστ.* M. R. G.

497. *βλύοντι* M. R. G. *περὶ ἄλγεϊ* G.

499. *τραφερὴν βόσκονται* Tzetzes ad Lycophr. v. 675. *κώνωπας* nominat Eu.

502. vulgatum *Πηλίῳ* e G. correxi. Alia ratio est versus 440. Vitiosam scripturam transtulit auctor de viribus herbarum repetitus in Fabricii Bibl. Graeca II. p. 650.

504. vulgatum *ἠδ' ὑπὲρ* e G. correxi.

506. *ἀζαλέην* solus P. dedit, cuius interpretatio *αὐαλέην*.

507. *μελιηδέος* margo G. annotauit.

508. *τό μιν.* glossa G. *διὸ αὐτὸν*. R. *ἕπουσι* dat.

509. *πολύσκιος* M. *ἐνδατέοιο* P.

510. *περὶ κυκλυμένοιο* P. Antimachum lubenter aemulatur Nicander, de quo Hesychius: *κλύμενος — λέγεται καὶ κισσός, ὡς Ἀντίμαχος, κισσοῦ τε κλυμένοιο καὶ ἀμπελίνης.*

510. *ὑσγίνῳ.* infra 870. puniceae *ὑσγινόεντας ὀλόσχους* nominabit.

512. *ἀχράδα καρπόν.* Cf. Alexiph. 354. ibique annotata.

515. *ἀμπυγόνος* G. cum glossa *πήχεως*. Vulgo *ἀμπύγονος* erat. Dioscorides longae aristolochiae radicem *σπιθαμιαίαν* tribuit.

518. *ἀγρεύσειν* R. glossa G. *εὑρήσῃ, λήψ*.

519. vulgatum *δραχμαῖα μίσγοιο* correctum e M. R. G. *μίγοιτο*

P. deinceps κηράδος P. Quare Sch. et Eu. vinum nigrum interpretentur, ignoro.

520. vulgatum τριόφυλλον correxit Salmasius ad Solin. p. 245. Bentleius op. Valckenar. ad Theocr. p. 220. τριςφύλλιον ex h. l. laudauit Etymol. M. pag. 279. Gudianum MS. in τρισκαίδεκα laudauit τρίσφυλλος.

520. male Edd. veteres et Sch. πατάγῳ habent.

522. ἐνίσποι M. R. G. P. sed R. a prima manu ἐνίσπῃ habet. Veteres Edd. μηνιανθὲς dabant vitiosum, monente Salmasio ad Solin. p. 243. qui a μίνυον, minium, deducit. Hinc *minyada* Pythagoras vocauit, apud Plinium 24 s. 100.

523. ἴκελον P.

524. vulgatum τεύχῃ correctum e R. G. χεύει M. τεύχει P. Male Sch. et Eu. ὅταν παραχμάσαν φυλλορροήσῃ explicant.

524. ἀπερεύγεται. glossa G. ἀπόζει. Genitiuo iungitur, vt ὄζω. Aelianus 14, 20. et 27. verbo προςβάλλειν similiter vsus reperitur.

526. κύμβοιο. Eu. mire interpretatur: συνάγειν τὸ σπέρμα, ὁπόταν ἐπακμάσαν ἑαυτοῦ γηραιὸν γένηται· στρογγύλον μὴν ἐστι τὸ σπέρμα καὶ κυμβάλου σωζόμενοι ἐπ' αὐτοῦ δείκνυται τὸ σχῆμα· ὑπὸ ὄφεων δὲ τοὺς δηχθέντας ἅμα οἴνῳ τόδε διασώζει ποθέν.

527. καρδόπῳ. Hunc locum laudanit Etymol. M. p. 495. Gudianum MS. Κάρδοπος λίθος ἢ μάκτρα. Νίκανδρος ἐν Θηριακοῖς· σπέρματος ὃν κύμβοιο περιφεροῦς ὀξυβάφου· ἐπεὶ καὶ κοῦφόν ἐστι. In Scholiis est κύμβοιο ἤγουν ὀξυβάφου, ἐπειδὴ κύβον ἐστί. vbi G. κυφὸν ἐστι habet.

528. δείξω M. ἀλκτήρια νούσων Nonni Paraphrasis saepius posuit. Vide Nansium p. 25.

529. Margo G. aonotauit Τρινακίην. deinceps γυιαλκέα M. a prima manu habet.

530. Vulgatum μίξας correxi e M. R. G. μύξας P. τρίψας ὡς μάλιστα ἐπιμελῶς Eu. σπέρμα χυτὸν interpretatur Plinius 24. s. 58. *bibitur seminis drachma in vino vel posca aut duabus foliorum tenerrimorum.*

531. νῆριν cum Gorraeo Bodaeus ad Theophr. p. 46. e Dioscoridis loco vexatissimo I, 8. de nardo montana interpretatur: ego vero de nerio Dioscor. 3, 82. Plinii 16. s. 33. cuius cum ruta coniuncti vires theriacae memorantur. πηγάνιον pro πήγανον est etiam in Alexiph. v. 49.

532. ἢ δὲ καθ' ὕλην interpretatur Eu.

533. νέα δ' ἔρπ — περὶ ῥάδικας. R. περιῤῥάδικας. Vulgabatur περιῤῥαχῖδας. Verum habet G. cum glossa κλάδους. Et correxit iam olim vulgatam Salmasius Exercit. p. 1283. Vulgatam, qui volet, defen-

det ex Hesychii ῥακίδες, ὀρόδαμνοι, κλάδοι. Dictionem οἵας ἑρπύλλοιο imitatus est Aelianus 4, 2. et 27.

534. ἄγροι P. διςανθέος annotarunt Sch.

536. πολλάκι δ' ἐν καὶ M. R. πολλάκι δὲ καὶ G. deinceps vulgatum ὅτου λοβὸς correxi e M. R. G. τό οἱ λοβὸς maluit G. Hermann ad Orphica p. 737.

537. κλυβάτιν G. 538. ὕδατι vulgatum e M. R. G. correctum. In Dioscoride 4, 186. κλιβάδιον legitur: in Apuleio c. 81. *clybatin.*

539. πῖνε δέ γ' ἐντρίψας κοτυλήῤῥυτον vulgabatur. πῖνε δ' ἐντρ. M. R. πίνε δ' ἐντρ. G. πῖνε δ' ἐντρ. P. κοτυλήρυτον G. cum glossa πλήσας ἴσον κοτύλῃ.

540. vulgatum οἴνου ex R. G. correxi. ἢ μετ' οἴνης glossa G. deinceps ἀλύξοις M. ἀλύξεις P. G. ἀλύξαις vulgo.

541. ἔχιος. Eutecnius ἐχίειον vocat.

542. περιτέτραφε G. cum glossa περίκειται.

543. περιστέφει expectabam.

546. ἄντρῳ vulgatum correctum e M. R. P. G. ἄντλῳ ἐν γ' ὑπν. P. deinceps παρὰ pro περὶ dant M. G. Eu.

547. ἀνέπνευσεν καμάτου M. R. P. G. In Edd. quibusdam est ἀνέπνευσεν κάματον: in aliis ἀπέπνευσεν κάματον: in Lectiana ἐνέπνευσεν κάματον. Hanc scripturam et ἀνέπνευσε καμάτου memorant Sch. glossa G. εὐθέως ἀναπνεῦσαι αὐτὸν ἐποίησε τῆς κακοπαθείας. Eutecnius εἶθαρ ἀφύπνωσε καμάτου βίῃ scriptum interpretatus esse videtur.

549. ἐῷ τάχα κάββαλεν vulgatum mutani e M. R. G. tamen τάχα Eu. expressit.

550. ἔρνεα κόψας vulgo. Mecum M. R. G. κόψας glossa G. ἔρνος κόψας P.

551. χραισμήσῃς M. χραισμήσεις P. ἀργῆτι glossa G. cum Sch. τῷ λευκῷ, θερμῷ καὶ διαπύρῳ. Eu. λευκῷ.

555. μελίκταιναν. Ita Edd. veteres, Scholia, M. P. G. μελίτταιναν recentiores dederunt. Hesychius: μελίταινα, πόα τις, ἣν ἔνιοι μελίκταιναν, ἄλλοι μελισσόφυλλον. Disputarunt viri docti, versus 552—556. ad prasium an ad diuersam plantam pertineant.

557. σμήριγγας annotarunt Sch.

558. ἄλλοτ' ὀμόρξεις vulgo. ὀμόρξαις R. G. cum glossa λεπίσαις. M. ἄλλοθ' ὀμόρξαις. P. ἄλλοτε μύρξεις. Pro κατοικίδος in Alexiph. v. 60. est κατοικάδος, vti versu 533.

559. πολύκμηνον Edd. veteres et Par. quam lectionem commemorant Sch. cum vulgari πολύκνημον. M. R. G. πολυκνήμου dant. deinceps ὀρήγανον M. aut R. ὀρίγανον G. Praeterea Sch. memorant scripturam ψῆχρα πολύκνημον, vt est in G. vel πολύκνημα, vt est in edi-

tis Sch. ψῆμα Sch. interpretantur περίψηγμα. In Orphicis Argon. 916. est κάτερνες πολύκνημον. Cf. Alexiph. v. 57.

560. χέρσαι glossa G. χέρσον.

561. ἐμφύεται M. R. σχεδὸν Sch. ἐγγὺς explicant. Partes hepatis easdem ab aruspicibus innestigatas et appellatas nominanit Rufus I, 28. quem contra Riolanum e Scholiis Nicandreis defendit Dundass ad Oribasii Anatomica p. 115. Ipsa vocabula e uatura rerum egregie explicuit Phil. Iac. Hartmann in Exercit. I. de originibus anatomicis Regiomonti 1683. editis p. 16 sqq.

562. vulgatum μὲν ἂν correctum e M. R. G. P. deinceps σύμμικτα πιεῖν δόθι, ἄνδιχα similiter correxi e M. R. G.

563. ὄξεος. Sch. et Eu. μετὰ supplent. Dioscorides 2, 59. τὸ τοῦ κάπρου ἧπαρ νεαρὸν καὶ ξηρὸν λεῖον σὺν οἴνῳ πινόμενον.

565. οὐλιὸν P. τὸν ὁλόκληρον ἢ τὸν ὀλέθριον ἑαυτῷ Sch.

566. ὑδατόεσσαν M. Plinius 28 s. 31. *hippopotami plurimi super Saiticam praefecturam.*

568. ἐν ποταμοῖο M. deinceps εἰλυόεντα vulgatum correxi e M. R. P. G. Hesychius: ζάλον, πηλόν.

569. ὅτε πλήθουσι margo G. ἀποχεύατο P. G. Est pro ἀπεχεύαντο noua ratione, vt monuit Caussinus ad Horapollinem pag. 267. qui νέην hinc laudauit. Theophrastus frumentum vagina exiens in spicam ἀποχεῖσθαι et spicae solutionem ἀπόχυσιν dicere solet.

571. οἶμον margo G. De sensu compara Aeliani 5, 53.

572. δραγμῆς M. 573. vulgatum ὕδατι δ' ἂν γ' ἐπίσαιο κύτει ἐν ἀολλέα correxi. δ' ἐν πίσαιο κύτει ἐναολλέα M. R. G. γ' ἰπίσοιο P. Alexiph. 320. ὄξει δ' ἐμπίσαιο. Soterianum ἰπίσαιο probabat St. Bernard.

574. μηδέ τε δάφνης vulgatum correxi e M. R. P. G.

575. ἀραιοτέρης. Sch. cum Antigono τῆς λεπτοφύλλου. Eut. ἀῤῥένος καὶ στενοφύλλου.

578. προνὸς Edd. vett. cum Paris. deinceps ἠὲ νεβροῖο M. R. Vulgatum ἀπολύματα diuisi.

579. Pro ἐλάφου Sch. legisse ἐρίφου suspicabatur Zeune. deinceps τὸ μὲν ἄρκαλ. M. R. G. quae scriptura diuersam lectionem antecedentem arguit.

580. vulgatum ἀπερύσας mutant in ἀπερύσσας M. R.

581. δύο δραχμὰς interpretantur Sch. et Eu. Contra Dioscorides duobus in locis triobolum propinat

582. vulgatum ἀπομίξας correxi e M. G. ἀποσμίξας P.

584. vulgatum ἄρκευθος iam olim in ἀρκευθὶς mutandum esse vidit et monuit Scaliger Epist. I, 22. p. 127. et Salmasius Homonym. p. 170. Eutecnius ὁ καρπὸς ὁ τῆς κέδρου καὶ ὁ τῆς ἀρκεύθου, ne-

scio quo auctore. σφαίρῃ τε vulgatum in σφαῖραί τε mutant M. R. G. θερειλεχέος Sch. σκιώδους explicant.

585. bupleuri semen ex h. l. commendat Plinius 27 s. 35. et 34. Idaeam cupressum vocauit etiam Virgilius Georg. 2. Creticam intelligebat Bentleius Ep. ad Millium p. 28.

586. ποιρῖνα Edd. veteres. Cum Gorraeo Codices faciunt. πυρῖνα Paris. Locum laudauit Erotianus in πηρῖνα, ad quem B. Eustachius Nicandri scripturam vulgatam correxit, vti postea Foesius in Oecon. Hippocr. Medici Graeci in theriaco vsu commendant omnes αἰδοῖον ἄῤῥενος ἐλάφου σὺν οἴνῳ ποθὲν λεῖον. Scholia Nicandrea cum Eutecnio testiculos interpretantur; addunt: ποτὲ μὲν τὸ ἀγγεῖον τῶν διδύμων, ποτὲ δὲ τὸ ἄκρον τοῦ αἰδοίου, δι' οὗ αἱ προῤῥεύσεις γίνονται. Qui scrotum interpretati sunt, fortasse etymologiam πήρας secuti sunt. Hesychius: ἐλάφου πέρις. οὗτος δοκεῖ βρωθεὶς πρὸς συνουσίαν ἁρμόζειν. Idem in περῖνα et Suidas in πέριλος. Etymol. M. πηρῖν — σημαίνει τὸν ὄρχιν ἀπὸ τοῦ σπείρειν. Ceterum hic versus mihi transponendus videtur et inserendus post superiorem versum 582. quo facto, rectius oratio et structura verborum procedet: alioquin ταμὼν adeoque verba omnia pendent, nec cum antecedente aut sequente oratione coeunt.

588. τὴν δὲ μετ' ἐξετέρην G. deinceps versu 589. vulgabatur πουλυβάτειαν — τροχαλῷ ἐνὶ λίγδῳ. M R. χολλυβάτειαν, G. κουλυβάτειαν, P. πολυβάτειαν dant. deinde τροχαλῇ R. δ' ἐν ἰλίγδῳ G. cum glossa θυΐῳ. Infra versu 851. pro πουλυβάτεια Eutecnius habet κολυβατία; hic vero κολυμβατία. Hesychius: κουλυβατίαν, κλητίαν, τὴν σιδηρῖτιν πόαν, ἥν ἔνιοι ἐλξίνην. vbi annotant interpretes ex Dioscoride 4. 86. sideritin alio nomine κλιβάδιον vocari. a Nicandro κλύβατιν. Zeunio coniecturam κολλοκασία vel κολλοκάσεια scribenti facile condonamus.

590. πτισάνοιο. G. glossa πισάνοιο. κρίθινα ἄλευρα ἢ τὸν χυλόν. Voluit auctor cum Eu. πτισάνης χυλὸν intelligi.

591. παλαισταγέως vulgatum e M. R. G. mutaui.

592. ἀργέσταο. G. glossa λευκοῦ ἢ ὀμφακίνου. Eu. καθαροῦ, male.

593. χολοιβόλον P. habet. Ad φύρσας Sch. annotant φύσας καὶ πιὼν ἐξελάσεις τὸν χολ. ἰὸν τῶν πληγῶν. Eu. εἶτα ἐπιβαλὼν καὶ διδοὺς ἀπώσεται τὸν ἰὸν καὶ οὐκ ἐάσει τὸν πληγέντα τοῦτον ἀπολέσθαι κακῶς. Verba graeca aut manca aut vitiosa sunt. Potio videtur praeparari; sed verba non congruunt.

594. ἄγροι P. dat.

595. ἀπαὶ vulgatum correxi e M. R. deinceps ἦτορ ὀλέψας correctum in R. Laudauit locum Etymol. M. in v. ἦτρον, item Gudia-

num MS. ἦτρον interpretantur Sch. τὸ γονάτιον ἢ τὸν ὀμφαλὸν ἢ τὴν ἐντεριώνην. Eu. καυλία. Dioscorides 3, 81. χλωροῦ νάρθηκος ἐντεριώνη πινομένη ἐχιοδήκτοις δίδοται σὺν οἴνῳ. Plinius 20 s. 90. ferulae radicem in vino potam laudat aduersus serpentes.

596. πολυαξία M. Hunc locum respexit Plinius 20 s. 96.

598. χάδοιος G. Voluit geminam lectionem χάδοι et χάδοις reddere. Sed χαδεῖν hic vt i. ra versu 956. mensuram significat.

599. γε ταμὼν vulgatum e M. R. G. correxi.

600. ἐχεπευκέος. Sch. et Eu. πικρᾶς καθάπερ πεύκη.

601. vulgo δ' ἀθερειγενέος — κέρσαιο. Quod dedi θερειγεν. habent M. R. P. G. sed Sch. scripturam ἀθερηγενέος explicant: ἐπειδὴ τοῦ κυμίνου ὁ στάχυς καὶ ὁ καρπὸς ἀθέρας ἔχει, καθάπερ καὶ ἡ κριθή. Quae sunt falsa et inepta. Rectius G. τοῦ ἐν θέρει γενομένου. glossa G. ὅτι ἐν θερμοῖς τόποις γίνεται. Deinceps glossa G. μῖξον respicit, non vulgatum κέρσαιο, sed quod dedi κεράσαιο.

602. Depranatissimam scripturam στήσας, ἢ ἐχίδνην τε καὶ ἄστατον M. in ἠὲ χύλην τε, R. G. in ἠὲ χύδην, P. in νιὲ χύδην mutant. Echidnam tamen Gorraeus admiscuit.

603. πίνε G. deinceps vulgatum οἴνου correxi e M. R. G. Sch. ἀντὶ τοῦ τρεῖς κυάθους recte: sed male ἀφύξιμον παρὰ τὸ ἀφύσσειν. Peius Eu. cum glossa G. ἀπνευστὶ interpretatur. Est οἴνη ἀφύξιμος vinum vetustum et firmum. φύξιμος νοῦσος Hippocrati diuerso sensu morbus est, quem effugere possis. Bene monuit Toup Emend. III. p. 229.

604. εὐσταθέος vulgatum in εὐσταχέος R. mutat. Voluit εὐστάχυος, quod annotarunt Sch. vbi tamen G. ἀστάχυος habet. Vulgatam tamen etiam Sch. ῥωστικὴν interpretantur. Veram sequitur Gorraeus.

605. vulgatum σύν τε καὶ — ποταμῷ correxi e M. R. P. ποταμῶν ἄπο συληθέντα G.

606. Ad genitiuum γάλακτος Sch. praepositionem μετὰ supplent.

607. ὄχθαι M. R. G. vulgari ὄχθη substituunt.

609. Vitiosum δαπλῆτε correxi e M. R. G. δράκοντες G. Ex hoc loco corrige Stephanum Byz. in Δυῤῥάχιον. Liber Par. totum versum omisit.

612. πανακαρπέα expressit Eu. Varietatem περιθαλπέα in Sch. memoratam omittit G.

614. Vulgatur Κορυπαῖος. M. R. G. Κοροπαῖος. glossa G. Βοιώτιος. Scholia Ὀρόπειος commemorant et Ὀρόπειαν Boeotiae vrbem cum templo Apollinis. Sed ibi G. Κοροπαῖος — Κορόπη habet. Eu. Ὠρωπὸν nominat. Cum in Sch. sit καὶ ἐν Λέσβῳ ὁ Ἀπόλλων μυ-

ῥίζης κλάδον ἔχει, suspicor, eundem Apollinem hic intelligi, quem Scholia Aristophanea ad Nubes v. 145. ex Anticlide Γονναπαῖον Apollinem Lesbi nominant.

616. vulgatum πτερά in πτίλα mutaui. Glossa G. γράφεται καὶ φύλλα annotauit, quae refertur ad πτίλα. Sic enim supra versu 524, ὅτ' ἄνθεα πάντα καὶ ἐκ πτίλα ποικίλα χεύῃ pariter φύλλα G. explicat. Etiam St. Bernard e comparato altero loco coniecit scribendum πτίλα esse. Eu. flores et folia sambuci assumsit.

617. εὐγλαγέτας annotauit G. deinde θυμαλίδας M. R. G. mutant in τιθυμάλλους. Eu. καὶ κύτισον ἅμα τιθυμάλλῳ.

619. μοίρῃ correctum e M. R. G. In voce κεῖνο haereo, eamque vitiosam esse suspicor.

620. καναχῦν R. γερήνων P. Vide ad Alexiph. v. 563.

622. βάμματι. Acetum interpretantur Sch. et Eu. ἧπαρ intellige ranae. Σχεδίῃ. Sch. οἴνῳ τῷ τυχόντι, adducit aut Aegyptiaco ab vrbe Schedia, aut Corcyraeo. Nempe Demetrius Σχερίῃ scribebat. Eu. Aegyptiacum vinum probauit.

624. ἐμπισθέν. Glossa G. ποθὲν καὶ ποτισθέν.

625. ἄνθης M. R. πολυδεύκεος Eu. cum Sch. γλυκέος male interpretatur. λαμπροῦ Bodaeus ad Theophr. p. 1178.

626. vulgabatur ἠμυόεντα. P. ἢ μυόεντα. Sch. ἠμύοντα respiciunt, cum interpretantur ἀεὶ κατακλινόμενον: sed ἢ μύοντα, dum ponunt μεμυκότα, κεκλεισμένον. Hinc Plinius *antequam floreat* duxit, Eutecnius vitio creatam herbam μύον et μυόνην nominat iuxta. Πανάκτειον κονίλην Sch. dictum aiunt pro πανάκειον, aut ab ἀκτῇ, litore: quam posteriorem rationem Eu. sequitur. Hesychius: Πάνακτος, ἡ ὀρίγανος. Voluit Πανάκτειος. In Dioscoride 3, 29. scribi debere ἣν πάνακες καὶ ἡράκλειον, οἱ δὲ κονίλην καλοῦσιν, ὧν ἐστι καὶ Νίκανδρος, patet ex hoc loco et altero Diosc. 3, 56.

627. καὶ vulgo omissum interserunt Sch. Eu. M. R. G. praeterea bis ὀρίγανον G. et hoc in loco etiam P. dat.

628. ὄνου πετάλειον. Sch. ὀνόφυλλον interpretantur. Eu. ὄνου πέταλον ab origano diuersum facit. Origani speciem ὀνῖτιν vocatam Gorraeus interpretatur.

629. ἐμφόρβια. Sch. δαπανητικά.

630. Vulgo μήν. P. μέν. M. R. G. μάν.

631. ἄνθη M. R. dant, non ἄνθει. Vocem ἀργῆτι glossa G. cum Eu. λευκῷ interpretatur.

632. φιλέταιρον Eu. habet, rectius fortasse.

633. Γίγαρτε P. Cf. Wesseling ad Herodotum p. 48. de Parthenio ad Stephanum Byz. Holstein.

634. κλέζος vulgatum in Κίλβιν mutant M. R. G. κλάζος P. Κίλ-

βιον ὄρος nominat Eu. Plinius 5, 29. de Lydia: *alluitur Caystro in Cilbianis iugis orto multosque amnes deferente.*

637. Ita pro *πιφαύσκεο* M. R. G. Sequente versu *πετάλιον* M. R.

639. *πυθμένα* Sch. et glossa G. *ῥίζαν* interpretantur. Praeterea Sch. *μικρὰν δὲ τὴν ῥίζαν καὶ ὑπὸ γῆν ἰοῦσαν ἐλάχιστον.* Contra Eu. *καὶ οὐδὲ ἀνέχει πολὺ τῆς γῆς, οὐδὲ τοὺς κλάδους εἰς πάχος αἰρομένους ἔχει· ἡ μέντοι ῥίζα ἐκτέταται καὶ ἐπὶ πολὺ διήκει κατὰ τῆς γῆς κάτω.* Hic igitur verba *παῦρον ἐπεὶ τυτθόν τε*, fortasse aliter quoque scripta, cum antecedentibus copulauit. Glossa interlinearis G. *παῦρον. μικρὸν τὸ πετάλειον δηλονότι.* Fortasse Eu. *πυθμένα* de caule intellexit. Coniunctio *ἐπεὶ* demonstrare videtur, verba *παῦρον τυτθόν τε* ad antecedens *πετάλειον* pertinere.

640. *καυλοῖσι θάλεια* G. cum glossa *τοῖς φύλλοις ἢ τοῖς κλάδοις ἢ τοῖς ἄνθεσι δασεῖα.* Sch. *φύλλοις καὶ κλάδοις ὑψηλοῖς ἀεὶ θάλλον.* Deinde *νῦν δὲ ἴσως τὸν βλαστὸν σημαίνει.* Eu. *δασεῖα δὲ ἡ ἑτέρα καὶ σφόδρα ἄφυλλος (εὔφυλλος?) αἰρομένη τε εἰς ὕψος καὶ ἀδροὺς τρέφει τοὺς κλάδους.* Legit igitur *καυλοῖσι*, non *καλύκεσσι* vulgatum, deinde *δασεῖα*, quod propter locum Plinii 25 s. 58. probauerim.

641. *χαλχαίνεται.* Ita G. cum glossa *πορφύρεται*, quae textum hucusque occupauerat, Eu. hanc eandem scripturam expressit, in quo *χάλκης* pro *κάλχης* editum legitur. Cf. ad Alexiph. 393.

642. *βλάστη.* Sch. *τὸ στέλεχος.* Glossa G. cum Eu. *πρέμνον.* Sed Eu. pergit: *τὸ δὲ πρέμνον διασῶζον ἂν κατίδοις αὐτῆς τῆς ἐχίδνης μορφήν.* Videtur igitur scriptum legisse *βλ. δ' ὡς ἔχιος σφεδανὸν καθύπερθε κάρηνον.* Plinius 25 s. 58. de altero echio: *Item altera, quae lanugine distinguitur spinosa, cui et capitula viperae similia sunt. Haec ex vino et aceto contra serpentes bibuntur.* Diosc. 4, 27. *τὰ μὲν φύλλα προμήκη — πρὸς τὰ τῆς ἀγχούσης — τὰ δὲ ἄνθη παρὰ τὰ φύλλα πορφυροειδῆ, ἐν οἷς ἐστι καὶ ὁ καρπὸς κεφαλῇ ἔχιος ὅμοιος.* Igitur *βλάστη* hic semen significat, et cum Eu. scribendum *βλ. δ' ὡς ἔχιος σφεδανὸν καθύπερθε κάρ.*

643. *ἄπαν δρακάδα* M. *ἀπανδρακάδα* P. deinde *χραίσμη* M. R. *χραισμεῖ* G. cum glossa *βοηθεῖ.* Eu. neutram scripturam nec vulgatum *χραισμεῖν* reddidit.

644. *σφέλλα* M. R. deinceps *ὄγμῳ* M.

645. *ἠρύγκοιο* G. deinceps *ἀληθήεντος* P. Sch. *θεραπευτικοῦ, ἀνθεμώδους.* altera interpretatio ad scripturam *ἀνθήεντος* referri videtur. *ἠρύγγιον.* eryngen cum vsu theriaco habet Plinius 22 s. 8. Dioscorides 3, 22. et in Parabilibus c. 174.

646. *φέρεις* P. *ἰσοῤῥοπὲς* R. Poeta apud Fabricium Bibl. Gr. II, p. 646. *πινόμενον μετὰ οἴνου λευκοῦ ἰσοῤῥεπὲς ἄχθος.*

647. *ἀμφαῖν κλώθοντος* M. R. G. in P. est *ἀμφοῖν*, omisso tamen *καί*. Sch. mouent, alios *χλοάοντος* scribere. Verbum *κλώθοντος* explicant *κυκλουντος καὶ ἀποκρεμαμένου καὶ ἠρτημένου ἐν ταῖς ἀρπέζαις*. Eu. *ἐρινοῦ* dictum putauit pro *ἐαρινοῦ* et *κλώθοντος* eum *ἀμφοῖν* copulauit: *τοῦ μὲν δὴ συνάγειν ὁ καιρὸς τὰς ῥίζας ταύτας τὸ ἔαρ ἔστωσοι, ὁ δὲ κομίζων αὐτὰς τραχὺς ὑπαρχέτω τόπος.* Est herba, quam Plinius 23 s. 65. erineon, Dioscorides 4, 29. *ἔρινον* vocat: sed de radicis vsu theriaco vterque tacet. Verbum *κλώθειν* eum *χλοάειν* permutatum fuit in libris supra versu 237. ad quem refertur glossa Hesychii: *κλώθει, κατασπᾷ, νήθει, ἐπιμερίζει, βλαστάνει, καλῶς αὔξεται.*

648. *ἐκ νήμοιο* M. Sch. eum glossa G. tum ad *εὐκνήμοιο* tum ad *ὀρείης* dubitant, epithetane sint an plantarum nomina. Posteriorem rationem plane ineptam sequitur Eu. Similis est dubitatio Sch. in loco Alexiph, versu 372. vbi versu 57. *πολύκνημον* vocat: de quo Dioscorides 3, 108. et nostri Theriaca v. 849.

649. *Νεμείοιο* in G. superscriptum. Deinceps vulgatum *διπλοῦν* correxi e M. R. G.

651. Gorraeus: *sursumque reducas depressam primum radicum pondere lancem,* secutus Scholia, quae ita: *ἀείρας πλάστιγγα ὑποβαρυνομένην* seu *ὑποπεποῦσαν τῇ ὁλκῇ τῶν ῥιζῶν.*

652. *ἐργάζοιο* R. *ἐργάζεις καὶ εἰς ἐνὶ* P.

655. *ὀβελοῦ* M. *ὀλοσοῦ* P. *τριώβολον* glossa G.

656. vulgatum *ἠδὲ ὀρεινὸν* correxi e M. R. G. tentauit Salmasius Homonym. p. 62.

657. vitiosum *δηοὶ ἔασσιν* correctum e M. R. G.

658. *τροχεήν.* P. habet *σκολύμων τροχαίην.* Eu. *τραχέην* legit. *τροχιὰν φθοΐδα* Addaeus in Analectis Br. II. p. 241. no. 1. Cum scolymi folia non sint rotunda, *τραχέην* praeferendum censeo.

659. *βριαρῆς* vulgatum e M. R. G. correxi. *ῥίζαν μεγάλην ἅμα καὶ μέλαιναν ἔχει* Eu.

660. *σκαιῆς* P. *σκιεροῖς, ἀνηλίοις, κοίλοις, σκιὰν ἀποτελοῦσι* Sch. *ἀνηλίοις χωρίοις καὶ δυσβάτοις* Eu. Hesychius: *σκοιά, σκοτεινά,* Idem: *σκοιόν, ἰσχυρόν, δασύ, μαλακόν, βαθύ, μέγα, χλωρόν, ποικίλον, σύσκιον.* Idem: *σκοίδιον, σκιάδιον.* In Polluce 3 s. 150. *σκοομαχεῖν* dat Codex pro *σκιαμαχεῖν.* Olim hic *σκοιοῖς* scriptum fuit.

661. *ἀγαυρόν.* Glossa G. *εὐαυξῆ.*

662. *ἐν κεφαλῇ* libri scripti omnes dant. Sch. *καυλὸν οὐκ ἔχει, ἀλλ' ἐν μέσοις τοῖς φύλλοις ἐστὶν ἡ κεφαλὴ κειμένη.* Pro *μολοβρῇ* olim lectum fuisse *μολυβρῇ* arguit Scholion: *οἱονεὶ μολιβδοειδῆ.* Hesychius: *μολυβρόν, τὸ μολυβροειδές.*

663. ὑπαργήεσσα. glossa G. ὑπόλευκος. Eu. οὐ πάνυ λευκή. Theophrasto h. pl. 9, 13. et Dioscoridi 3, 8. λευκή.

664. ἀναίρεο G. Ad φάρσος Sch. κλωνάριον ἢ τὸ ἐκτὸς τῆς ῥίζης φλοιῶδες, ἢ μερίδα. Eu. ἢν τὰ φύλλα καὶ τὸν φλοιὸν τῆς ῥίζης ὡς εἰς δραχμὴν κόψας ἐπιχέας ὕδατι δοίης οὕτω πιεῖν. In voce φάρσος variasse libri scripti videntur.

667. Pro δράγμα M. P. G. est δράχμα, cum glossa G. θέναρ. Deinceps vulgatum πλήσσας correxi e M. R. G. P. ἐνὶ pro ἐν solis M. R. debetur. Cf. Plinii 27 s. 22. Dioscoridis 4, 26.

669. Γράσυν P. Κράσον Φρυγίας habet Hieroclis Synecd. p. 666. vbi vide Wesselingium. Γράσσον Eu.

670. Ἀμυκλαίοισι M. R.

671. ἐπῄἰε M. R. ἐπῄισε G. Sch. intelligunt omissum εὗρε et ὅτε, vt structura verborum constet. Praeterea varietatem ἐφώρασε annotant, vt sit ἐφώρασε διὰ τὸν κνυζηθμόν. Recepi ἐπῄισε pro ἐπήκουσε accipiens. Relinquitur tamen τὴν μὲν sine ἀκολουθίᾳ iusta, ἐπώρινε vulgo est. ἐπώτρυνε citat ex h. l. Casaubonus in Diatribe ad Dionem p. 511. ed. Reiskii.

672. ἐν τρίβῳ annotarunt Sch. Etymol. MS. Gudianum in ῥόθος habet: Πλούταρχος δὲ Βοιωτὸς ὢν τὰς ὀρεινὰς ὁδοὺς τὰς στενὰς καὶ δυσάντεις ῥόθους ὀνομάζεσθαι φησί. Tota illa glossa paene verbotenus extat in Procli comment. ad Hesiodum p. 576.

673. ἐν ῥαντῆρι correctum e M. R. G. cf. Pollux 2. s. 72.

674. ἀφ' ἑκὰς G. dat.

676. Ἄσαι pro λάζεο annotant Sch. vt sit pro κορεσθῆναι, ἐμπλησθῆναι. Deinceps ἐλαιήεντα interpretantur ἐλαιώδη ἢ Ἰταλικόν. Eu. ὃ τὸν μὲν καρπὸν ὡς ἐλαίαν φέρει — τούτου τὸν φλοιὸν χλωρὸν τοῦ κρότωνος. De hac planta, eiusque vsu theriaco nihil adhuc annotatum reperi: neque rationem epitheti ἐλαιήεντα excogitare potui. Ceterum ἔγχλοα pro ἔγχλοον est etiam in versu 885.

677. μελισσόφυλλον interpretantur Sch. μελίλωτον addit Eu.

678. ἡλιοτρόπιον interpretantur Sch. Cf. Plinii 22 s. 29.

681. ἀνακρημὸν vulgatur. ἀνὰ κρημὸν M. αὔτως δὲ — κρυμμὸν G. ἀνὰ κρυμμὸν P.

682. ὀλοφυγδὰ vulg. ex M. correxi. χαλεπὰ glossa G. deinceps πᾶσι M. Voluit dare παισί, quod reddidit Eu. qui χείμετλα ἐπώδυνα habet. διήφυσε gl. G. ἐθεράπευσε, Eu. διεφόρησε interpretatur. Cf. Dioscorides 4, 87. Plinius 26 s. 66.

683. In P. est δή, sed recentior manus δ' ἢ fecit. In Alexiph. versu 531. ῥιζάδα πυρῖτιδα Eu. πύρεθρον interpretatur: hic πυρῖτιν tenuit. Cf. Dioscor. 3, 78. in Parabil. cap. 123. iuxta ponuntur πυργήτης, πύρεθρον. Prius nomen vitiosum, alterum ex interpreta-

tione ortum videtur. *βλωθροῖο* glossa G. *εὐαυξοῦς*, Sch. *ἁπαλῆς*, *χλωρᾶς ἢ μεγάλης, μακρᾶς* interpretantur.

684. *σκολοπονδρίοιο* P. dat.

687. *'Αμφιτρυωνίδαο* M. P. G. Vulgo *'Αμφιτρυωνιάδαο. Θέρων* est idem quod *θεραπεύων*. Deinceps *ἕλκος* dant M. R. G. L. *ἔρνος* vulgatum habet P. et annotauit G. Iphiclis filium Iolaum interpretantur Sch. Eu. *ἕλκος* expressit *"Ιφικλον* nominans.

690. *ἀγρεύσεις* correxi e M. R. G.

692. *ἀφόρδια*. Alexiph. 140.

693. ad *ἁλὸς* Sch. supplent *μετά*.

694. *μήτοι* M. *ἐνισκήλη* male Lect. *ἐνὶ σκύλη νεαρὸν* P. *σκίναρ*. Sch. *τὸ γέννημα ἢ τὸ σῶμα καὶ σκήνωμα τῆς γαλῆς*. Eu. *σῶμα*.

695. *κατεμπάζῃ*. Sch. *κατεπείγῃ*. Cf. ad Hesychii *κατεμπάζεσθαι*.

696. *διασῶχε καὶ τρῖβε τῇ κνήστιδι* Sch. Vulgatum *διακνῆστι* o G. correxi. Hesychius: *κνηστίς, κοπίς*. Deinceps *ἀφαυρῶν* M.

697. *περὶ ξηροῖο* P. *ἐπὶ ξηροῖο* est in Sch. quae recte *τυροῦ τροφαλίδα* interpretantur.

698. *ἄλλων* vulgato e Sch. *ἄλκαρ* substitui.

699. *ἀλύξῃς* R. De remedio compara Dioscor. 2, 23. Plinii 29 s. 16.

701. *δήματος* vulgatum correxi: *δήχματος* G. dat. et *ἀνηρούς* e M. R. G. St. Le. *ἀνιαρούς* P. Vulgato *εἶλαρ* substitui *εἶαρ* ex Eu. qui *τὸ τῆς χελώνης αἷμα* habet.

704. *αἰγιαλὸν* M. P. *βροτολοιγὸν* cur dixerit, dubitatur.

705. *ἀρέξαι* G. *ἀνακυπώσας*. Sch. *ἀναστρέψας ἐπὶ νῶτον*. Suidas *ἀνατυπῶσαι ἀντὶ τοῦ ἀνατρέψαι* ex Antimacho annotauit, vt Hesychius, vbi *ἀνακυπῶσαι* scribo cum St. Bernardo, qui simplex *κυπῶσαι* e Lycophronis versu 1442. annotauit.

708. *οὖρον*. Sch. *ὑποστάθμη, τὸ ὑδατῶδες τοῦ πεπηγότος γάλακτος, νῦν δὲ τοῦ αἵματος*. Breuiter est pro *ὀῤῥὸν* positum. *πλάδαον* P. *πλαδάον* G. *πλαδόων εὐαργέϊ βάκτρῃ* R. sed corrigitur *μάκτρῃ*. M. *πλαδάων εὐαργέϊ βάκτρῃ*. G. *λαεργέϊ*, quod ipsum memoraut Sch. Iam olim St. in margine *πλαδάον λαεργέϊ* annotauit. Vulgo *πλαδόωντ' εὐεργέϊ*. Edd. veteres *πλαδόοντ'* habent.

709. Vulgatum *ἧς ἔπι δὴ* Sch. explicant *ἐφ' ἧς δὴ μάκτρης ξήρανον τὸ αἷμα ἐκχέας τὸν ὀῤῥόν*. sed monent, alios libros habere *ἧς ἐπειδὰν*, eamque lectionem a sensu flagitari, licet metro obnitente. Deinceps *διατρυφὲς* G. *διατριβὲν* (sed G. *διατρυχὲν* habent) *καὶ διακλασθὲν διὰ τὸ θρομβῶσαι, αἷμα συντρίψας καὶ λειώσας*. Hesychius: *διατρυφὲν, κλασθὲν, ἀνατριφθὲν*, ex Iliade 3, 363. Vulgatum igitur *διαδρυφὲς* correxi. Postea *κεάσσας* M. R. vulgo *κεάσας*.

710. ἐκ δὲ vulgatum correxi e M. R. L. G. St. Lect. Formulam eandem habet Plinius 32 s. 14. Galenus ex Apollodoro Antidot. 2, 13. Dioscorides 2, 61. in Parabilibus c. 124. Paululum variauit Aetius.

715. περιφράζοιμι M. R. sed vulgata est pro περιφράζεο versus 541. quo modo optatiuo saepiuscule Apollonius etiam vsus est pro imperatiuo.

716. βρυχμοῖαι G. βρεχμοῖσι P. Etiam in Sch. ita scriptum legitur, vt in G. non βρυγμοῖσι vulgatum.

717. πισσῆεν. Intelligi videtur γένος. Sch. μέλαν, δηλαδὴ πισσῶδες διὰ τὸ τοιοῦτον εἶναι τὴν χροιὰν ἢ τὴν πνοήν. De odore falsum est. Deinceps vulgatum ἐπασσύτερος correxi e R. G. ἐπασσύτερον M. dat. πισσῆεν πασσύτερος P. Pedes breuissimos memorat cum Plinio 29 s. 27. Aetius c. 18. Libycum vocat et πόδας μακροὺς habere ait Aelianus 3, 36. vbi μικροὺς scribi debuit. Poeta verbo ἕρπων pedum breuitatem voluit significare.

718. ἔσκληκεν. Sch. κατὰ μέσην τὴν γαστέρα τὸ στόμα ἔχει. G. τὴν κεφαλὴν κατὰ μέσην τὴν κοιλίαν δύο ὀδοῦσιν ὡπλισμένην. Male Eut. *os iuxta medium ventrem habet* Plinius. στόμα εἴληχεν ἐν μέσῃ τῇ γαστρὶ Aelianus.

720. Male Gorraeus et Bandinus ὑποφοινήσσονται.

721. φρίκῃ ἐν, omisso δέ, M. R.

722. μάζεα P. deinceps vulgatum ἠδέ τε καυλὸς correxi e R. G. P. Sed P. habet τιταιν ἐν δέ τε κ. Ante Gorraeum multo peius legebatur οὐδέ τε καυλός.

723. Sch. σπέρματι δίϋγρος γινόμενος — προπέμπεται καὶ προδίδοται καὶ οἱονεὶ σήπεται. Eut. καὶ αἷμα ἀπουρεῖ πολλάκις.

724. μάλκῃ. Sch. ῥῖγος. glossa G. ψυχρότης. Eu. νάρκῃ. deinceps ἐνισκήμπτουσα M. voluit ἐνισκίμπτουσα dare. Postea vulgatum ἔγχματα e M. R. G. correctum, vt voluit Arnaldus p. 93.

725. δ' ὄφιν R. Deinceps vulgatum πιφάσκεο· τοῦ δ' ἐπὶ νώτῳ correxi e M. R. G. φιν pro σφιν, αὐτοῖς, αὐταῖς saepius usurpauit etiam Callimachus, et fuerunt olim, qui Homero Iliad. 1, 73. et alibi obtruderent. Similiter est in Alexiph. 124. G. Hermann ad Orphica p. 804. ἀστέριον δέ τοι vel γε μὲν ἄλλο vel πιφαύσω scribi voluit.

726. vulgatum λιγνωτὰ correxi e M. R. G. vt iam olim cum Arnaldo fecerat St. Beroard. Vulgatum Sch. explicant λιπώδη τινὰ στίλβουσι. sed addunt καὶ λαμπραὶ ῥάβδοι. Eu. ποικίλαι διήκουσι γραμμαί. Pro διαυγέες P. habet διαύχεες. *Virgulas albas* dixit Plinius.

727. βρίξαντος P. ἀνέρα G. Versu sequente erat δέ γ' ὑπέκλασε. Sequor M. R. δέ οἱ scribi voluit G. Hermann ad Orph. p. 695. *Morsus genua labefactat* Plinio.

729. *πεδήορον — λαχνῆεν.* Sch. *δασὺ, μετέωρον, ὑψηλόν. ἀΐσσει* est assultim ingreditur. Hoc verbo et voce *πεδήορος* pedes longiores significare voluisse videtur, vt antea breuissimos verbo *ἕρπων*.

730. *νύχμα* M. G. hic superscripto vulgato *νύγμα*.

731. *γυιώσει* vulgatum glossa G. *πλήξει* interpretatur. Mecum M. R.

732. Sch. *σκοτοῦνται καὶ βαροῦνται οἱ κρόταφοι αὐτοῦ.*

733. Verum *λοιγὸν* habent Edd. veteres, M. R. G. *λυγὸν* Gorraeus et Bandinus dederunt. *λυγρὸν ἀνηχνήεντα* P. dat. Iam olim correxit Doruille ad Charit. p. 775. Plinius 29, 84 s. 27. *Peior vtroque caeruleus est, lanugine nigra, caliginem concitans et vomitus araneosos.*

734. *μορφὴν* M. habet. *ὃ* est pro *ὅς.*

735. *ὀπιπεύει* M. est pro *δοκεύει.* Eu. sequentia ad *ἀγρώστην* refert, Sch. omnia haec ad lupum: vere; quoniam phalangium nullum telam texere affirmat Aristoteles.

736. *μύωπας.* Prima syllaba longa fuit etiam supra v. 417. *δεσμὸν* Sch. explicant additis *τῶν ἀραχνίων αὐτοῦ.* Contra Eu. *καὶ ὅσα τούτων ἀδελφὰ γένη διέλλυσι.*

737. *ἄκμητον.* Sch. *μὴ ἔχον κάματον καὶ ὀδύνην.* Eu. *δρᾷ οὐδὲν δεινὸν τὸν πληγέντα.* Phalangium lupi nomine commemorant Plinius, Aetius c. 18. Aristoteles h. a. 9, 39.

738. *σφηκεῖον* vulgatum e G. correctum. *σφηκιον* absque accentu P.

739. *πυναλίγκιον* e M. R. G. correxi. *παραλίγκιον* P. *ὠμοβορῆϊ* est pro *ὠμοβόρῳ.*

741. *γένεσις.* Hesychius: *γένεσιν, πατέρα ἢ μητέρα.* Cf. Aeliani 1, 28. 2, 22. Orphicus Hymnus 11, 2. *Νὺξ γένεσις πάντων.* — *μελισσῶν* vulgatum e G. correxi. Ceterum *μὲν* pro *γὰρ* in hoc versu laudant Scholia ad Alexiph. v. 444. Cf. ad Varronis de R. R. 3, 16, 4.

742. *πυθομένοιο* P. *ἐξεγένοντο* est pro simplice *ἐγένοντο.*

743. vulgatum *ἐπικρατερὸν* diuidunt M. R. P.

744. *νοῦσοι δ' ἀργαλέαι* ex h. l. laudat Scholion ad Anthologiam Wechelianam p. 139. positum.

746. *ἄγων* G. *ὅτε ὕπνος αὐτὸν κατὰ βραχὺ πρὸς ἑαυτὸν ἕλκων τῷ θανάτῳ παραδίδωσι λεληθότως ἄγειν* Eu. Videtur ia *ὕπνος* scriptum legisse; quo ducit lectio *ἄγων.* Sensus loci est obscurus et structura difficilis verborum. Suspicor, *ἐσχατιῇ* fuisse olim, vt supra versu 437. Deinde *κακόεργον*, nisi est vitiosum, mutandum videtur in *κακόεργος* et coniungendum cum verbis *πανστήριος ὕπνος.* Certe verbum *δαμάζει* flagitat nomen, nec cum antecedente *ἀδρανίῃ* coniungi potest.

747. εἰ δ' ἄγε. intellige verbum περιφράζεο vel simile aliquod.

748. πυῤῥόεν G. πυρόεντα γε μὲν P. μορφῇ R. Scholia: τὴν κεφαλὴν μέλαιναν ἅμα τε καὶ τὸ σῶμα μέλαν, περιέχον μικρὰς λευκὰς ῥανίδας, ἀστέρι ὅμοιον — μέλαινα δὲ καὶ τεφρώδης ὀλίγον φαίνεται ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ τῷ τραχήλῳ. Eu. πυῤῥὸν ἔχει μὲν τὸν τράχηλον, τὸ δ' ἄλλο αὐτοῦ σῶμα ἅπαν ζοφῶδες τυγχάνει, καὶ δείκνυνται ἀστέρες ἐπ' αὐτοῦ· κεφαλὴ δὲ ἄνευ τῶν ἀστέρων ἐοικυῖα δείκνυται τῷ λοιπῷ σώματι.

749. ἀστερὶ ἐντὶ περιστεγὲς P. habet, et versu sequente αἰθαλέην.

750. pro ἀείρεται aliud verbum olim lectum fuisse indicant Scholia Goett. quod εἴδεται fuisse suspicor: certe φαίνεται Sch. et Eu. pro eo posuerunt. αὐχένα vulgatum vitiosum puto esse et in αὐχένι mutandum: τυτθὸν ἐπαείρεται αὐχένι κόρση.

751. ἶσα G. Voluit igitur scribi προτέροις ἶσα κνώπεσσι. De hoc genere Plinius geminam notitiam posuit. Primam hanc: *Vnum simile formicae, sed multo maius, rufo capite, reliqua parte corporis nigra, albis intercursantibus respersum guttis.* Alteram: *Myrmecion formicae similis capite, aluo nigra, guttis albis distinguentibus.*

752. ἄνευ ex h. l. laudauit Erotianus sub voce χέδροπα, qui versum ait esse e Georgicis.

753. μεσοχλόον. Recte monent Sch. legumina legi non plane exsiccata in aruo, sed, vt ait Theophrastus, ἔγχυλα, ne excidant inter metendum vel legendum.

754. vulgatum εἰλημένα correxi e M. R. G. vt versum laudauit Salmasius Exercit. p. 124. Cf. Arati versum 413. Pampho Philostrati Heroic. c. 2.

755. εἴκελα M. R. ἴκελα vulgatum in M. superscriptum.

757. παραπλάζουσα est pro παραπλαζομένη. Eu. ἡ καρδία πηδᾷ καὶ φρονεῖ ἀλλοῖα καὶ φθέγγεται μανικὸν, καὶ οὐ μόνον ἡ γλῶττα τοῦτο, ἀλλὰ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑπόθερμόν τι καὶ μανικὸν τοιοῦτον βλέπουσι.

758. vulgatum λέλακε correctum e M. R. G. In Hesiodi Operum versu 207. δαιμονίη τί λέλακας Tzetzes malebat λέληκας: quod ipsum inde laudauit Scholiastes Euripideus ad Orest. v. 162. annotante St. Bernardo. — Deinceps παρέστρεπται G. habet contra regulam Grammaticorum positam in Etymol. M. p. 366. Ceterum παρέστραπται δέ οἱ ὄσσε malebat G. Hermann ad Orphica p. 728. Hoc genus phalangii leguminibus innatum memorauit Theophrastus histor. pl. 8, 10. inde Plinius 18, 17. et 27 s. 81. Aelianus 9, 39. Quo auctore Eu. Aegyptium dixerit, ignoro.

759. *οὐλαιὸς* P. Sch. et salubrem et perniciosam interpretantur.

760. *φαλλαίνη* M. G. habent.

761. *δειπνητὸς ἐπήλασε παιφάσσοντας* M. R. *ἐπήλασεν* etiam G. *δειπνιστὸς* P. *δειπνηστὺς* Edd. veteres. *δειπνηστός* recentiores. Eadem fuit varietas in loco Odysseae *ρ*, 170. teste Etymol. M. pag. 262. Scripturam *ἐπήλασε* (sine dubio etiam *δειπνηστὺς*, quam Hesychius *τὴν τοῦ δείπνου ὥραν* interpretatur) expressit Eu. *αὕτη δὲ μεταδιώκει μὲν ἀεὶ τὸ τοῦ λύχνου φέγγος, ἔρχεται δὲ δειπνούντων, οἱ δὲ καὶ κατὰ τὴν ὥραν, ἐν ᾗπερ ὁ δρόμος ἄρχεται τῆς νυκτός.*

762. Vulgatum *πτερὰ καὶ οὐκ ἔγχλοα* correxi e M. R. G. sed *ἔγχολα* habet R. *στέγνα* sunt Sch. *ὑμενώδη*. Vulgatum *ἔγχλοα* male interpretantur Sch. Sed in Goett. recentior manus in margine addidit *καὶ ἔγχνοα λέγεται ἤτοι λαχνώδη* (dubium an potius *χνοώδη* scriptum fuerit in litura) *οἱ δὲ φθείραντες ἔγχλοα . . . φασί*. Eadem manus in textu *ἔγχνοα* correxit. Ita subito lux affulget loco vitioso: scripsi igitur *πτερὰ πάντα καὶ ἔγχνοα*. Superest vitiosum *κονίλης*, cuius medelam monstrat Eu. his verbis: *ἔχει τὰ μὲν πτερὰ στενὰ καὶ χλωρὰ καὶ οἷα κεκονιαμένην τὴν χροιὰν ἔχοντα· κεκονιαμένας τοιγαροῦν τὰς χεῖρας ἴδοις ἂν πολλάκις τοῦ προσαψαμένου τοῦ κρανοκολάπτου.* Is igitur vitiosum *ἔγχλοα* reddidit, sed simul veram scripturam *πτερὰ πάντα καὶ* et deinde *κονίης*, non *κονίλης*. Praeterea *τοῖα* in *οἷα* mutandum videtur: nisi post *ἔγχνοα* maiorem distinctionem ponere malis.

764. *Τῷ ἴκελος* vulgatur. *ἴκελον* M. *Περσῆος* R. G. vulgatum *Περσεῖος* habet etiam fragmentum Callimachi in Scholio ad Alexiph. v. 100. vbi Bentleius Fragm. 139. *Περσῆος* posuit. *Περσεῖος* videtur etiam olim scriptum fuisse, vbi nunc *περσείης* legitur in Alexiph. v. 99. ad quem scholion integrius e suo Codice prodidit H. Stephanus Thesauri T. II, p. 1632.

Ceterum *τῷ* referunt Sch. ad *φάλαιναν*, quod cum fieri non possit, *τῇ* scribendum censeo. Mediceus liber *ἴκελον* suum retulisse videtur ad antecedens *κνώδαλα*, ita vt inde *κνώδαλον* repetatur. Quod si *τῷ* ad idem *κνώδαλον* (alio enim non potest) referas, tum noui insecti notitiam poeta exordiri in hoc versu videtur.

765. *νεύει ὑποδράξ*. Eu. *τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην ὡς ἑτέρως ἔχει καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀνέχει τὸ κέντρον, καὶ κρύπτειν αὐτὸ πειρᾶται ὑπὸ τὸν αὐχένα.* *cui caput edurum nutat toruumque tuetur* Gorraeus.

766. vulgatum *κέντρῳ* correxi ex Eu. et Sch.

767. vulgatum *ἀνεμάξατο* e M. R. P. G. correxi. Sch. *τὸ κέν-*

τρον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχει καὶ τῷ αὐχένι κρύπτει, ἢ τὸ κέντρον ἐν τῷ αὐχένι καὶ ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ ἀνδρὸς ἐνεμάξατο καὶ προσέβαλε. Prior interpretatio eum verbis, vti hodie scripta leguntur, non congruit. De hoc genere Aetius c. 18. quod exscripsit Constantinus a secretis c. 119. ὁ κρανοκολάπτης ὑπόμηκές ἐστι καὶ χλωρὸν, κέντρον δὲ ἔχει περὶ τὸν τράχηλον, ὅπερ προσπίπτων κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ πλήττει τόπους. Versio Cornarii habet: *atque si in quem irruat, locos circa caput petit.* Dioscorides 1, 187. de Persea: ἐφ' οὗ καὶ τὰ λεγόμενα κρανοκόλαπτα φαλάγγια εὑρίσκεται, μάλιστα δὲ ἐν Θηβαΐδι. vbi cum Salmasio de Homonym. pag. 84. οἱ κρανοκολάπται scribendum censeo. Aetianum hoc quartum genus si est, nihil habet cum Nicandrea notitia commune praeter colorem viridem, si referas ad πτερὰ ἐγχλοα, i. e. χλωρὰ, in antiqua scriptura. Locum natalem Aetius omisit. Idem quintum huic genus subiunxit: *Sclerocephalon dictum caput habet saxeum et obdurum, lineamenta vero per totum corpus similia animalibus illis, quae circumvolitant noctu lucernas.* Wottonus de differentiis animalium p. 188. monuit, in graeco codice esse ἐπιγραμμὰς ἔχει, et coniecit scribendum ἔτι γραμμὰς ἔχει. Sclerocephalon hoc Gorraeus dubitauit iam olim an Nicander versu 765. et 766. significare voluerit. Alius eodem iure sclerocephalon ad versus 760 — 763. referre possit propter comparationem eum phalaena. De numero phalangiorum vetus est dubitatio. Scholion G. ad versum 714. habet: *Δέκα δὲ φασιν εἶναι γένη φαλαγγίων, εἰ καὶ Νίκανδρος μόνον τῶν ἑπτὰ μέμνηται.* Septem numerauit etiam Gorraeus in annotatione ad versum 714. cum tamen octo suis notis a poeta distincta hodie legantur. Saracenus ad Dioscoridem p. 134. nouem genera Nicandri numerans versus 759 — 768. duobus diuisit. Vtinam H. Mercurialis ex Aelii Promoti Codice Vaticano phalangiorum quoque genera excerpta posuisset, vti scorpionum posuit in libro de Venenis pag. 92.

769. 770. Plinius 11, 30. *Venenum ab iis candidum fundi Apollodorus auctor est, in nouem genera descriptis per colores maxime superuacuos, quoniam non est scire, quos minime exitiales praedixerit.* Ex eodem nouem genera duxit Aelianus 6, 20. et iisdem quibus Nicander nominibus distinxit, adeo vt vel hinc fiat manifestum, ex Apollodoro sua poetam hausisse. Nouem genera posuit etiam Aelius Promotus.

772. πυρσὸς δ' ἐν γενύεσσι. Sch. πυῤῥὸς κατὰ τὴν γένυν. Qui duo prima genera in vnum confusa ponebant, videntur hunc locum ita esse interpretati. Rectius glossa G. ἐν δήγματα interpretatur verba ἐν γενύεσσι. Album et rufum distinxit cum Apollodoro Aelianus.

773. *ἀνδνάσι δ' αἰθ.* M. dat. *καυστικὸν* glossa G. ad *αἰθαλόεντα* posuit. Deinceps *περιπλάζονται* memorant Sch.

774. Editiones aliquae *περίκλητοι* vitiosum habent.

775. *ἄραδον.* Sch. *κακὴν κίνησιν σώματος μετὰ γυμνασίας καὶ ἀλγηδόνος.* G. addunt *παλμόν.* In Plutarchi Conuinal. Quaest. 3, 6. *ἀπεψία δέξαιτο τὸν ἐκ τῆς συνουσίας ἄραβον καὶ παλμὸν,* scribendum esse *ἄραδον* monet St. Bernard.

776. *ἄφραστοι.* Sch. *ἀλογίστως καὶ ματαίως γελῶσι.* Sed memorant varietatem *σπαίροντες τελέθουσι.* et hinc esse videtur in iis *μεμήνασι καὶ ἀσθμαίνοντες τελευτῶσι.* Vulgatam expressit Eu.

777. *χλοάων.* Aeliano *χλωρὸς*, Eu. et Sch. item.

778. *φρῖκας* vulgatum e M. R. correxi. *φρίκας* G. *φροῖκας* P. *ῥῖγος* Sch. *φρίκη* Eu.

779. *ἐμπλάζουσα* videtur esse pro *ἐμπελάζουσα.* Par. *ἐμπάζουσα — αὖξε* dat. *ἄζη* M.

780. *δοιὴ — δοιῷ* vel *δισσοὶ — δισσῷ* olim scriptum in libris aliquot repertum fuisse, apparet e Sch. dubitatione. Ex Apollodoro Aelianus *δικέντρους* scorpiones commemorauit, et Plinius, *geminos quibusdam aculeos esse.* Eu. aperte *νώτῳ* pro *κέντρῳ* scriptum legit: ita enim ait: *τὸ μέντοι κέντρον αὐτοῦ κοπίδι ἔοικεν καὶ ἐννέα εἰσὶ τοῦ νώτου ἄχρι τῆς ἄκρας οἱ σφόνδυλοι.*

781. *ὑπερτείρουσι* correxi e M. R. P. G. *ἐννεάδεσμοι* Sch. interpretantur *πολύδεσμοι:* addunt ex Apollodoro, scorpionem nullum plus septem articulis caudae habere, eaque ipsa raro. Plinius ex eodem auctore: *constat et septena caudae internodia saeuiora esse: pluribus enim sena sunt.* Aelianus *καί που ἑπτὰ ἔχων σφονδύλους ὤφθη τις.* Scholia memorant alium Nicandri locum, in quo scorpius *ἐννεάκεντρος* vocabatur.

782. *ἐμπέλιος.* Aeliano ex Apollodoro *γαστρώδης.*

783. *γάρ ποτε* P. *ἄητος.* Sch. *ἄπληστος.* Hesychius: *ἄητοι, ἀκόρεστοι.*

784. *γυιοφάγος* vulgatum e M. R. P. G. correctum. *ποηφάγος δέ ἐστιν ἄλλως καὶ σιτεῖται τὴν γῆν.* Plinius 10 s. 93. *scorpiones terra viuunt.*

βουβῶσι. Sch. *ἢ ὅτι τοῖς πληγεῖσιν οἰδήσεις βουβώνων ἐμποιεῖ, ἢ ὅτι διαλανθάνων ὑπὸ τὰ ἠπάτια εἰσέρχεται καὶ τὸν βουβῶνα τύπτει.* Dioscorides c. 6. inter symptomata ex ictu scorpionum posuit, bubones seu ilia intumescere. Aetius ait, his, qui iuxta infernas partes percussi fuerint, inguina excitari atque intumescere; qui vero circa supernas, locum sub axillis.

785. *βούβρωστις νῦν ἡ ἀνία καὶ ὁ ἰός.* Sch. ad h. l. et similiter Sch. ad Iliad. 24, 532. Bandini Editio *τοίη ἡ* habet.

787. *ῥόκον τ'* Edd. recentiores, *ῥόον τ'* veteres cum M. R. *ῥόθον* G. cum glossa *τὸν ἀφρόν*. Sic etiam St. Le. Paris. Codex. Est scorpio Apollodori *καρκινοειδής*.

788. *ῥοίκοισι* laudauit Galenus T. III. p. 618. ed. Basil.

789. *βορεαὶ* Sch. videntur interpretari *πολυφάγοι*. sed *βαρέαι* M. R. G. *βορεαὶ δέ φιν ἐσκλήκασιν* omisso *χηλαὶ* propter metrum scribendum censuit G. Hermann ad Orphica pag. 804. Vtinam, quid sint *βορεαί*, docuisset!

790. *ἐπικριόωσι* R. *ἐποκριόωσι* G. *ἐπ' ὀκριόωσι* P. St. Recte Sch. Goett. *τραχύνονται*. vulgata *τῶν ὀκριώντων καὶ φοβουμένων*. quae Gorraeo *ἐπωχριόωσι* videbantur legisse.

792. *λευκὰ* M. R. quae scriptura si vera est, sunt eadem *μυία λευκὰ* versus 787. Deinceps *πολυφλοίσβοιο* et *πολυστείοιο* annotarunt Sch. cf. versus 950.

794. *γρώναισι* G. margo. Versu sequente Sch. variant inter *κακόφθορα* et *κακοφθόρα*. Plinius 9, 31. *sole cancri signum transeunte, et ipsorum, cum examinati sint, corpus transfigurari in scorpiones narratur in sicco.*

797. *ἄκρη σφόνδυλος*. Eu. *τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς μελαίνεται*. Hesychius: *σφόνδυλοι — τῶν σκορπίων αἱ ἐπὶ τῶν κέντρων περιγραφαί.*

799. *ἀνδράσι* et cetera. Hic versus vulgo post sequentem collocatus legebatur sensu contrario et structura verborum contradicente. Eutecnius sequentem plane neglexit, et Schol. hoc nostro ordine versus explicant, sed temere octauum cum nono genere confundunt: quae secutus Gorraeus octo tantum scorpionum genera numerauit. De nono hoc Aelianus ex Apollodoro: *τόν γε μὴν χαλεπώτατον φλογοειδῆ καλοῦσιν*. In M. deest versus 800.

801. *Οἷς δή*. Debebat esse *ᾧ δή*. Eu. *οὗτος οὖν ὁ σκορπίος, καὶ γὰρ πτερὰ ἔχει* et cetera. Pro *πυκνὰ* Sch. *λευκὰ* habent, vbi G. *λεπτὰ* dat.

802. *μάσταχι*. Sch. *ἀκρίδι*. Etymol. M. p. 216. *σιτοβόρῳ* dedit. Debebat esse *πτεροῖς μάσταχος σιτοφάγου ἐναλίγκια*. Deinceps *ταίθ'* in G. superscriptum. Sch. *αἵτινες ἀκρίδες*. Ita *ταίθ'* probandum et ad *μάσταχι* referendum fuerit. Sed sequens versus id non fert, nisi eum transloces post versum 801. et scribas *ἐμβατέουσι*.

804. *τῆς Καρίας ἐν Πηδάσοις — καὶ παρὰ τὸν Κισσὸν* Eu. *Πήδασα πόλις ἢ ὄρος Καρίας* glossa G. addens *Κίσσοιο*. *ὄρος Καρίας*. Scholia videntur *Πήγασα* scriptum reperisse, quomodo vrbs Cariae scripta memoratur eadem a Stephano Byz. Genus scorpionum alatum ex Africa Asiaque memorarunt scriptores veteres, quod videtur ad panorpae genus potius referendum esse cauda similiter articulata et aculeata scorpioni non dissimile.

805. *φράσσασθαι* M. deinceps *τοῖο* M. R.

807. *χαράζει* P. Versum omittunt M. R.

808. *ἀγρῷ* M. R. dant.

809. *κέντρῳ* R. P. *ἐμματτέουσα* P. Vulgatum *ἐμμαπέουσα* interpretantur Sch. *ἐνεργοῦσαν κατὰ τὸ βάθος καὶ σφοδρῶς πλήττουσαν*. Similia fere afferunt ad Homericam Iliad. 5, 836. Sed *ἐμματέουσα* scribi debere docui ad Alexiph. 137.

810. *δὲ — μελίσσαις* M. R. *κέντρον δ' δὴ — μελίσσαις* G. *μελίσσαις* etiam P. vulgo *μελίσσης*.

812. *πεμφρηδὼν* Eutecnio *τενθρηδών*. Cf. ad Alexiph. 183. *ἀμφικαρὴς σκολόπενδρα* ex errore nata, quem cognosces ex Aristotelis h. a. 4, 7.

813. *σπάζεται*. Glossa G. *δίδωσι*.

814. *ὡς ὑπέχονται* M. Male Sch. interpretantur: rectius Eu. *ἔχει δὲ συνεχεῖς τοὺς πόδας καὶ ἔοικεν ἐρεττομένῃ πολλῶν ὑπὸ κωπῶν ἤδε κινουμένῃ νηΐ*. Remi sunt *πτερὰ νήϊα*. Similitudine eadem de marina scolopendra vsus est Aelianus 13, 23. Verte igitur: *et veluti remi sub animalculo, dum incedit, mouentur vtrinque.*

816. *τροχοῦσιν* vulgatum correxi e M. R. G. Sunt *ἁρματροχιαί*, etiam concise *ἁματροχιαί* dictae. De fabula eadem refert Plinius 8 s. 83. plura etiam Aelianus 2, 37. De veneno muris aranei dictum ad Columellae 6, 17, 1.

817. Male Bandinoi cum Edd. quibusdam *σῆμα* dedit. Vulgatum deinceps *πεδανοῖσι δομὴν* cum Salmasio in Exercitt. Plinianis p. 1161. ed. Par. mutaui in *πεδανοῖσιν ὁμὴν* i. e. *ὁμοίαν*, quod Sch. intelligi posse putabant. St. Bernard malebat *σῆπά γ' ὁμὴν πεδανοῖσι δομήν*. Pro *ἀλύξεις* M. G. et a correctore etiam R. *ἀλύξαις* dant.

820. Vulgatum *ἄκμηνος* interpretantur Sch. *ἢ ἄγευστος καὶ ἀνεπαίσθητος τοῦ πυρός*. Sed eadem verum *ἄκμητον* reddunt per *μὴ κάμνουσα, μὴ φλεγομένη, ἐκτὸς καμάτου*. Cf. versus 737.

821. *ῥογόεν* P. *διεῤῥωγὸς δέρμα* Sch. *καὶ τὸ δέρμα ἡ σαλάμανδρα πᾶν κατάστικτον ἔχει* Eu. Mihi *ῥακόεν* scribendum videtur. Antiphilus nuper editus *κὴν τείνῃς ῥακόεντα πολυτμήτοιο παρειῆς χρῶτα* de vetula faciem fucante.

822. *Ναὶ μὴν ἠδ' ὅσα* P. quod legit etiam glossator G. et Sch. quae *οἶδα* e superioribus repetunt.

823. *μυραίνης*. Repete *δάκος* vel *δάγμα*. Ad *ἔκπαγλον* glossa G. *περισσῶς ἐκπληκτικόν*. Sed *ἔκπαγλα* Alexiph. 254. et supra 445. et 448. *ἔκπαγλον κοτέων* est valde, egregie, praecipue.

824. *ἐκβρύξασα* G. et sic est apud Athenaeum 7, p. 312. (144. Schw.) vbi Codices praeterea dant *φυσηθέντας — ἐχέταιον — εἰ ἔτυμον — οὐλοβόροις*.

ἐπάκτρων. Sch. ἁλιευτικῶν πλοίων.

825. ἐχετλίον. glossa G. ζώγρον, βιβαρίον.

826. εἴ γ' ἔτυμον M. G. Vulgo εἰ δ' ἔτυμον. Cf. versus 509. Deinceps verbum φασὶ supplet glossator G. λέγεται suppleuit Eu. In altero γε vitium inesse videtur. οὐλοβόροις ex Athenaeo repetiit Eustathius. ἰοβόλοις dederat Casaubonus.

827. ἠπείροισι. Glossa G. ἐν τῇ χέρσῳ.

829. ἀπαλύξασθαι M. ὑπαλύξασθαι R. Vulgatum ἀπαλέξασθαι interpretantur Sch. B. ἀποθεραπεῦσαι. Paris. ἀπολέξασθαι.

830. ὀλκάμισι M. μεμογηχότα in μεμογηότα mutant M. R. G.

831. vulgatum τύψησ', ἢ ἐν correxi e M. R. G. πρέμνησι M. dat.

832. ἀφαυλότερον P. glossa G. κατὰ πολὺ ἀσθενὲς γίνεται. Ex Aeliani 8, 26. verbis δένδρῳ τῷ μεγίστῳ καὶ πάνυ εὐθαλεῖ καὶ ἐνεργεῖ καὶ λίαν τεθηλότι τὴν χλόην εἰ προσαγάγοις τὸ κέντρον et ceteris scripsi ἀγαυρότερον θαλέθῃσι pro τελέθῃσι. Coniecturam firmat Eu. ἀνανθείη μὲν τ' ἂν καὶ φυτὸν καὶ φύλλων ἔρημον καταστaίη, κἂν πάνυ εὐθαλλῇ, τρυγόνος αὐτοῦ κατὰ τοῦ πρέμνου ἐμπαγέντος κέντρου. Vocabulum ἀγαυρός est supra versu 661.

837. διοίσομαι R. διέλθω Sch. ἄρκια. Sch. βοηθητικά, vt supra 508. Alexiph. 549.

838. ἀγχούσῃ θριδακηΐδα M. θριδακηΐδα R. G. Initio δὴ ῥὰ P. Vulgatum θριδακινίδα Eu. reddere videtur. Dioscorides 4, 25. τὰ φύλλα ἔχει θρίδακι τῇ ὀξυφύλλῳ παραπλήσια.

839. vulgatum φαιὰ e M. R. G. correxi. Glossa G. πυῤῥά. male Eu. καὶ τοῦ ἐρυθροῦ τῆς βάτου γιγνομένου καρποῦ.

840. ὀρμενόεντα λύκοψον in λύκαψον mutant M. R. P. ἀρμενόεντα P. τὸ ὅρμενον φέρουσα λύκαψος Eu. καυλὸν μακρὸν, ὀρθὸν, τραχὺν tribuit Dioscor. 4, 27. hinc Gorraeus *longo caule* reddit ὀρμενόεντα.

841. κίμαμα P. κίχαμός τε ἐν αὐταῖς καὶ τὸ ὀρίδαλλον. Hesychius: *Κικαμία*, τῷ λαχάνῳ καυλίδι ὁμοιόν τι. vbi καυκαλίδι corrigunt.

τ' ὄρδειλον. Par. ὄρδιλον dat. Editiones veteres aliquot ὄρδυλον. Esse idem cum τορδυλίῳ censebat Anguillara. Recte! sed scribendum *Κίχαμα*, τόρδυλόν τε περιβρυές. *Tordylion* Plinio 20 s. 87. sed eidem 20 s. 117. *tordylon* ex alio scriptore ductum. Cum Anguillara sentiunt Saracenus et Harduinus.

842. χαμηλὴν πίτυν. Recte Sch. cum Eu. χαμαίπιτυν. Deinceps βαθὺν omisit M. παχὺν glossa G. τῆς δρυὸς ὁ φλοιὸς Eu. μάλιστα τῆς δρυὸς στύφει τὸ μεταξὺ τοῦ φλοιοῦ καὶ τοῦ πρέμνου ὑμενοειδὲς Dioscorides 1, 126. Cf. Plinii 24 s. 3.

843. *χανβαλίδας* P. Cf. Plinii 22 s. 40.

844. *σταφυλίνου ἀγρίου* interpretantur Sch. De quo Dioscorides 3, 84. *σταφιλίνου* P. dat. *τριμίθοιο* vulgatum correxi e M. R. G. Sch. Est pro *τέρμιθος*, *τέρμινθος*, *τερέβινθος*. Fructus *πολυειδής* dicitur, quia primum viridis est, deinde rubescit, demum nigrescit, auctore Theophrasto h. pl. 3, 15. vnde Plinius 13, 6.

845. *φοίνισσον δὴ* vulgatum e M. R. G. correctum. *ἤ ἔτι* praeterea G. pro *ἠέ τι* dat. Consentiunt in addito *ἁλὸς* Sch. Eu. Plinius 32 s. 22. *algam maris* interpretatus, et 26 s. 66. Dioscorides 4, 100. *τὸ φοινικοῦν* ex h. l. retulit. Plinius denique 27 s. 25.

846. *ὅ οὐκ* vulgatum e M. R. G. correxi. *ἵν' οὐκ — ἐφίζῃ* legerunt Sch. et Eu. atque inde ineptissimam interpretationem de tempore legendi adianti duxerunt.

848. *ἠέ σν ποίης* erat vulgo. Mecum M. R. G.

849. *λευκάδος*. Scholiorum integrior scriptura e G. restituta docuit me, intelligi phalangium, ab aliis leucanthemon, a quibusdam leucacantham vocatum, de quo Plinius 27 s. 98. Dioscorides 3, 122.

ἀθερηΐδα. Ita M. R. G. pro *αἰθεραΐδα*. Sch. *διὰ τὸ θερμὴν εἶναι, ἢ διὰ τὸ αἰθέρας ἔχειν, ἢ διὰ τὸ ψυχρὰν εἶναι*. Eu. *τὴν ἀεὶ θέρεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου φλεγομένην (λεγομένην) ἠρυγγίου ῥίζαν*. Poeta metro cogente pro *ἠρύγγου ἀθερόεντος*, eryngii spinosi, *ῥίζαν* dixisse videtur *ἀθερηΐδα ῥίζαν*, vt supra *χαχρυόεσσαν ῥίζαν λιβανωτίδος* versu 40. pro *λιβανωτίδος χαχρυφόρον ῥίζαν*.

850. *χαχρυφόρῳ* G. e correctione. *καχριφόρῳ* P. deinceps *λιβανώτιδα* M. Cf. Dioscorides 3, 87. Deinceps *ἀπανήνῃ* vulgatum e M. correxi et Eu. In G. est tantum *μήδ' ἅπαρ* . . . cum glossa: *ζειά, εἶδος βοτάνης*.

851. Vulgabatur *πουλυβάτεια*. Eu. *χολυβατία*. Glossa G. *κωάλη βοτάνη*. Cf. ad versum 589. Deinceps *σεμήχων* M. habet.

852. *περιβρίθουσα*. Sch. *περισσῶς ἀνθοῦσα*. male. Ad cetera: *θυλακὶς μὲν οὖν ἡ τὰ μικρὰ θυλάκια, (ἐν οἷς τὸ σπέρμα) ἐπιτηλὶς δὲ ἡ τὰ μεγάλα φέρουσα*. Dioscorides 4, 63. de satiuo papauere: *καλεῖται δὲ θυλακῖτις, ἐπὶ μήκεσ ἔχουσα τὸ κεφάλιον, — ἡ δέ τις ἀγρία ἐγκαθημένην ἔχουσα τὴν κωδίαν, μέλαν σπέρμα, ἣ καὶ πιθῖτις ὀνομάζεται*. Nicandri *ἐπιτηλὶς* est *μήκων κερατῖτις* Dioscor. 4, 66. a siliqua corniculata appellata: poeta propter similitudinem cum siliqua simili foeni graeci (*τῆλις*) *ἐπίτηλιν* dixit.

853. *χυσέουσαν* M. *κλῶνες χυλῆδης ἀρτιφυεῖς* Eu. *κλάδους μήπω πεπληρωμένους* Sch. *ὁ χυλὸς τῶν ἀπὸ τῆς ἀγρίας συκῆς ἁπαλῶν κλάδων, ἡνίκα ἂν ἔγχυοι ὦσι, μήπω τοῦ ὀφθαλμοῦ βεβλαστηκότος, κοπτόμενοι δὲ ἐκθλίβονται*, optime Dioscorides 1, 184. Cf. Plinii 23 s. 64.

854. *κόκκυγας.* Sch. *τοὺς ὀλύνθους.* Eu. *ὗλοι ὄλυνθοι ἐρινεοῦ, οἱ πρὸ τῆς ὀπώρας πεπαίνονται.* Hesychius: *κόκκυξ — καὶ ὁ πρόβολος.*

855. *ἀνοιδείοντες.* Suidas: *οἴδακες, φήληκες.* Vocem *ὀπώρης* recte Sch. explicant *τῶν ἄλλων σύκων.* Galenus: *ἣν δ' ὀνομάζουσιν ἰδίως οἱ Ἕλληνες ὀπώραν ἐν σύκοις καὶ σταφυλαῖς οὖσαν.* T. VI. p. 432. Charter.

856. Eutecnio *ἢ πυράκανθος.* Plinius 24 s. 70. Diosc. 3, 14. Deinceps *ἄργεος,* i. e. *λευκοῦ,* libri alii, teste G. De albo et nigro verbasco Diosc. 4, 104. Plinii 25 s. 73.

857. *αἰγίλυπος* vulgabatur, *αἰγίλιπος* G. cum glossa: *αἰγίλιψ βοτάνη.* Ita etiam P. *αἰγίλοπός τε μετὰ τούτων καὶ χελιδόνιον* Eu. Hesychius *αἰγίλιψ* Thuriis salicem (*ἰτέαν*) esse ait. *Aegilopis folia* Gorraeus. Puto ab *αἰγίλωψ* ductam *αἰγίλοπος* veram esse scripturam.

858. *δαύχιον* P. *δαῦχος* Eutecnio. Cum Sch. compara Dioscor. 3, 83.

859. *θηλυτέρης ἐχθρὴν χροιῆς ἀπεμόρξατο* emendaui ex M. R. In G. est etiam *θηλυτέρων χροὺς ὠμόρξατο.* in P. *ἀπομόρξατο.*

860. Vulgatum *κατασμίξαιο* e M. R. G. correxi. *κατασμύξαιο* P.

862. Sch. *δρήστειρα,* i. e. *δραστική,* annotant, quod Eu. expressisse videtur. Hesychio *δράστειρα δραστική.* Vulgatum est in Alexiph. 150.

864. Pro corcoro Eu. *κίχορον* nominat, sed *πεταλῖτιν* cum Sch. omisit. Gorraeus *φυλλῖτιν* Dioscoridis 3, 121. interpretatur.

865. *λιμνίδος* M. De Lemnia terra sigillata, *μίλτος* vocata, explicant Sch. Cf. Plinii 35, 6. Dioscor. 5, 113. Philostrati Heroic. c. 5. Eu. herbam Boeotiam, etiam *νηπενθῆ* dictam, interpretatur, omissa petaliti. Fortasse *πετάλειον μίλτον* coniunxit.

867. *ἐμβαρύθουσαν* Edd. veteres. *ἐμβρύθουσαν* Flor. *ἐμβρίθουσαν* P. glossa G. *ἐμβρίθουσαν ὥσπερ βαρυνομένην.* Sch. haec ad paliuri fructum referunt.

868. *ἤμυνε καρπὸς καὶ μὴν ἀρρήχου* vulgabatur. Nostrum debetur M. R. G. *ὁ καρπὸς τοῦ παλιούρου τοῦ τραχέος νεωστὶ ἀνθοῦντος σὺν αὐτοῖς τῆς ῥοιᾶς τοῖς ἄνθεσι καὶ αὐτοῖς τοῖς φύλλοις καὶ ὕσγινος ἡ βοτάνη ὕσσωπόν τε ἐπὶ τούτοις* Eu. De vitio vulgatae monuit Doruille ad Chariton. p. 768. Recte Sch. *εὔρηχος ἢ καλῶς περιφράσσουσα.* Alius Sch. auctor vulgatam sequitur.

869. Scholia dubitant, haec ad paliurum an ad punicam sequentem pertineant. Sed recte Sch. G. de paliuro accipiunt. Male Eu. *ὀρόβαγχοι* cum Edd. aliquot Lectius dedit: vnde Gorraei dubi-

tatio de orobanche nata est. Glossa G. *κύτινοι* interpretatur. De paliuri fructu, foliis et radice contra venena adhibitis testatur Dioscor. 1, 121. Ad radicem *ὀρέβακχοι* trahi non possunt: nec de orobanchae viribus theriacis constat. Hesychii glossa: *Ὀροβάκχη, βοτάνη τις· οἱ δὲ τῆς ῥοιᾶς τοὺς καρποὺς, οὓς ἔνιοι κυτίνους*, ad hunc ipsum locum pertinere videtur, in quo mire Sch. fluctuantur. Turbat lectorem praecipue etiam subitus transitus a casu primo ad quartum, cuius causa non apparet.

870. Vulgo *σίδης δ'* erat. *σίδης θ' ὑσγονόεντας* dat. *πυῤῥοὺς καὶ τῷ ὑσγίνῳ βοτάνῃ ὁμοίους* Sch. Ad accusatiuum Sch. *λάβε* supplent, glossa G. *λάζεο*.

ἐπημύοντας ὀλόσχους. Sch. *τοὺς μύοντας — τοὺς τῶν ῥοιῶν τραχήλους — τὰς ἐξανθήσεις τῶν ῥοιῶν τραχηλώδεις*. Vocabulum *ὄλοσχος* alibi nondum repertum videtur ab *ὄσχος* deriuandum, vt ab *ὄνθος ὄλονθος, ὄλυνθος*. Poeta videtur fructum incipientem dicere eundem, quem in Alexiph. v. 610. *πρωτόγονον κυτίνοιο ἀνθήμονα καρπόν* vocauit.

871. vulgatum *λευκὰ* vertit Gorraeus, verum dederunt M. R. G.

872. vulgo *πολύγωνος*. Mecum G. *πολύγονος* P. *πολύκλωνος* Eu. Dioscorides 3, 21. *κλῶνες θαμνοειδεῖς πολυγόνατοι*. De vsu theriaco tacent scriptores ceteri. *ὄνωσις* cum Edd. aliquot Par. Codex habet.

873. *τηλλεφύλλοιν τ'* P. vnde suspicor olim *τηλεφίλου*, in libris aliis fuisse, vt apud Hesychium.

νέον — κλῆμα. Sch. dictum censent pro *βότρυς ὄμφακες ἐν κλήματι*. Eu. *νεωστὶ πεφυτευμένης ἐν βότρυσιν ἡμερίδος κλῆμα*.

874. *ἀγλῆθες* M. R. glossa G. *αἱ κεφαλαὶ τοῦ σκορόδου*. Eu. *σκόροδον*. Cf. ad Alexiph. 432. *ὀρειγενέους κ*. Eu. *τοῦ κορίου τῆς ἀγρίας*.

875. *ἠὲ καὶ* R. *κονίζης* P. *λεπτοθρίου* Sch. *λεπτοφύλλου, πολύθρονα, πολυφάρμακα* interpretantur. Scripturam *πολύχνοα* in Sch. memoratam habet Athenaeus 2, p. 66. (256. Schw.)

876. *πέπερι* vulgatum e M. R. G. correxi. Sch. *πέπερι τὸ μέλαν, οὐ τὸ λευκὸν φησί*: Eu. *ἔστι δὲ πεπερίνου τὸ φυτὸν, ἀφ' οὗ τὸ πέπερι. τὰ φύλλα τούτου κόψας μετὰ πάντων σῶζε*.

877. vulgatum *ἀμπίσαιο* correctum e M. G. Ad *κάρδαμον* glossa G. *τινὲς τὸ καρδάμωμον*, cum quibus sentit Salmasius Homonym. p. 132. Cf. ad Alexiph. 533.

πολυανθὴς correctum e M. R. G. *πολυανθία* est pro *πολυάνθεια*. Male Sch. hanc scripturam explicant *τὰ πολυανθῆ ἔρνη*.

878. *ἡ στρύχνος* Eutecnio. Deinceps *κακειπελάοντα* P. *νοσοῦντα, τῇ κάκῃ πελάζοντα* Sch.

879. Στρατίης in πρασιῆς mutaui eum M. R. G. κήποις interpretatur Eu.

880. ὀλοόν. glossa G. ὁλόκληρον. Ludum Eu. refert folia pueris praebere, Sch. fructum esse pro talis. Versus antecedentis αὐτῆς in αὔης ex Alexiph. 427. mutabat St. Bernard ad Nonnum p. 386.

881. vulgatum κάρη e M. G. correxi. νιφόεν Sch. ἢ τὸ ὑγρὸν ἢ τὸ ψυχρὸν ἢ τὸ λευκὸν explicant. λευκοτάτη κεφαλὴ Eu. recte. Scillam albam seu masculam intelligi patebit conferenti Plinium 26, s. 39.

882. στείρεα P. σπέρματα interpretantur Sch. ἔνδυμα, τὸ λέπος glossa G. Tamen satiuorum bulborum semen contra phalangia bibi tradit Plinius 20 s. 40.

δράκοντος. glossa G. δρακοντίου. Eu. καὶ ἧς τὸ ὄνομα δρακοντίας βοτάνης καυλεῖα.

883. ἀσπαράγου G. καὶ ἀσπάραγος ἢ φύεται πλησίον τῆς ῥάμνου, καὶ αὐτῆς τῆς ῥάμνου ἀσπάραγος Eu. nescio quam scripturam secutus. Rhamni turiones theriacos nemo alius memorauit.

884. ναπαίαις male recentiores Edd. Mecum antiquae, M. R. G. In Sch. πεῦκαι sunt ναπαῖαι: et alius auctor Sch. ναπαίοις στρόμβοις ineptissime interpretatur: nec minus inepte Eutecnius.

885. Pro vulgato εἰ δὲ σύγ' ἐκ cum P. ἠὲ σύ γ' ἐκ scribendum censui. Scorpiurum interpretantur Sch. cum Eu. de qua Alexiph. 145. vbi καυλία scribi debuerat. ἀβληχρέος glossa G. explicat ἀσθενοῦς, λεπτῆς. Gorraeus *lenis viridem radicem* vertit.

886. τμήξεις vulgatum e M. R. G. correxi.

887. σίδην hanc Boeotiarum paludum descripsit Theophrastus h. pl. 4, 11. Scholia varietatem ἀμαθηΐδας annotarunt. Psamathen Boeotiae fontem nominat Plinius 4 s. 42.

ἅς τρέφει αἶα Κωπαῖαί τε vulgabatur. Sed Scholia memorarunt varietatem ἅς τε Τρόφεια Κῶπαί τε quantinis pretii, e qua non solum Nicandrum, sed Strabonem etiam emendare licebit. Is enim libro 9. p. 431. Sieb. post lacus Copaici descriptionem ita pergit in nupera editione Lipsiensi: Μεταξὺ κειμένων λειμώνων ἐστὶν ἥ τε Τριφυλία καὶ ἡ Κωπαΐς. μέμνηται καὶ Ὅμηρος. vbi vitiosum Τριφυλία Codices optimi tres Vatic. Paris. Moscou. mutant in Τρεφία. Vnde coniicio, Strabonem dedisse: Μεταξὺ δὲ τῶν ἑλῶν καὶ τῶν λιμνῶν κειμένη ἐστὶν ἥ τε Τρόφεια καὶ αἱ Κῶπαι καὶ ἡ Ὕλη, ἧς μέμνηται καὶ Ὅμηρος. Verum Κῶπαί τε in nostro loco habent M. R. G.

889. Σχοινοῖο P. βάλλει, φέρεται Sch.

890. ὅσσα τ' ὑπ' Edd. quaedam. verum est etiam in G. P. Χοάσπεω G. dat pro Χοάσπου.

Digitized by Google

891. ψιττάκι' ἀκρεμόνεσσιν ἀμυγδαλέοισιν ὁμοῖα posuit hinc Athenaeus 14. p. 649. Simul annotatur varietas ἀστάκια — ἀμύγδαλα ὄντα πέφανται. vbi nupera Editio priore loco φιττάκια, in altero καὶ βιστάκια e MS. Epitome dedit. Pistaciorum feracem arborem descripsit Theophrastus h. pl. 4, 5. quam primus agnovit Vinc. Pinellus apud B. Marantam in Methodo cognosc. simplicium pag. 108. Falso igitur Nicandrum primum meminisse eius arboris tradit C. Sprengelii Historia herbar. rei T. I. p. 130.

892. κνανκαλίδας P. deinceps φιμώδη P. αἰθὰ μέλανα Sch. Plinius 23 s. 81. nigrae myrti semen in mero dat contra scorpionem, succum seminis contra phalangia. Cf. Dioscor. 1, 155.

893. Eu. ὅρμινθος ἡ βοτάνη καὶ μάραθον χλωρόν. De hormini vsu theriaco nihil annotatum reperi. De voce χάρφεα dixi ad Alexiph. 602. Deinceps μαράθρου Par. μαράτου Florentina.

894. Vulgatum ἰάσιμον correxi e M. R. G. ἐρύσιμος βοτάνη Eu. Orphica Argonautica versu 915. nominant ὅρμινόν τε καὶ εἰρύσιμον κυκλαμίς τε θεουδής.

895. ποίαν G. Sch. omissam censent copulam καὶ et diuersam a cicere plantam intelligunt. Eu. ὁ καρπὸς σὺν αὐτοῖς τοῖς κλάδοις· ὀδμὴν δὲ βαρεῖαν ὁ ἄγριος οὗτος ἐρέβινθος ἔχει, καί ἐστιν ἐπαχθής. cum quo sensit Gorraeus.

896. Mecum M. R. G. vulgo καὶ μὴν. glossa G. μειλίγματα (sic), ἰάματα. Eu. σισύμβριον, ἐπειδὰν ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ ἄνθους γένηται.

897. μελιλλώτοιο G. et ex correctione M. meliloti flores Gorraeus. χαίνης. glossa G. μαλαχῆς. tenellae Gorraeus. Salmasius aliter de Hononym. p. 30.

898. οἰάνθης P. deinceps cum Edd. veter. M. P. dant κατακψύχουσι. Sch. συντρίβουσι οἱ νομεῖς τοὺς πρέμνους καὶ τὰ φύλλα. Eu. florentem oenanthen interpretatur, addens cum Sch. capris in cibo apponi. De vsu pastoritio et theriaco nihil annotatum reperi.

899. vulgatum ἐρευθήεις e G. correxi. Vt χλωρηΐς, dicitur ἐρευθηΐς.

900. ἠδ' ἴα λεπτὸν ὅσα annotauit G. vulgatum λεπτὸν ἀεὶ ex parte expressit Eu. ῥόδον τε δὴ καὶ τὴν τὸν πλεῖστον χρόνον δὴ καρπὸν κομίζουσαν, ἣν ὀνομάζουσι λευκόϊον μὲν λέγω ὑπὸ γιγνέσθω. Is igitur λευκὰ ἀεὶ scriptum legit. Superest in structura verborum difficultas.

901. ὑπόμησον M. ὑπάμνησον P. ἰάμνων. Sch. ἴαμνοι λεγονται μὲν καὶ οἱ κλάδοι, λέγονται δὲ καὶ τὰ ἰαμενὰ ἤγουν σύμφυτα χωρία. Hesychius: Ἴαμβοι, θάμνοι, κοῖται, νομοί. Polygonum omisit Eu.

902. φιλοθρήνου memorant Sch. et posuit Tzetzes Chil. I, 299.

in Exegesi Homerica p. 139. et vertit Eu. *πολυθάμνου* P. habet. Nonnus Dionys. 12, 245. *πολυθρήνων φύλλων* de hyacintho habet.

903. vulgatum *ἀκούσιος* e G. correxi. *ἀκούσιον* dant M. R. et Tzetzes in Chil. l. c.

904. *λαβὼν* M. R. P. Tzetzes Chil. Amyclaeum fluuium Eurotam interpretatur Eu.

905. vulgatum *κόρσην* e M. R. P. G. Tzetze in Chil. correctum. *σόλον* Eu. *δίσκον* interpretatur.

906. *κάλυμμα*. Sch. *τὸν περὶ τὸ κρανίον ὑμένα*.

907. Vulgo *Τὺ δέ τε*. Mecum M. R. G. Doruille ad Chariton. p. 783. coniecit *τῇ*, i. e. *λάβε*. Deinceps *ὀπαιά τε* R. *ὀποῦ Κυρηναικοῦ τὸν χυλὸν* Sch. Eu.

908. *ὀβελοῖσιν* G. *τριπλοῖς ὀβελοῖς βαρέσιν ἐσταθμημένοις ἐξίσου τῷ τριφύλλῳ σταθμῶν καὶ ἰστάς*. Sch. *ὁ σταθμὸς τρεῖς ὀβολοὺς ἕλκων ὑπαρχέτω τοῦ ὀποῦ τούτου*. Eu.

909. *ἕρπυλον* P. hic et vbique habet. *κεροειδέα* eum serpyllo iungunt Sch. et Eu. sed Eu. *κροκοειδέα* legit scriptum. Ad similitudinem foliorum referunt Sch. quae in serpyllo siluestri Dioscorides 3, 46. ait esse *ἐπιμηκέστερα καὶ σκληρότερα*.

910. *ποίην κυπάρισσον*. Eu. *χαμαικυπάρισσον*. Cf. Plinii 24. s. 86. Sequens *ἀμέργεο* vulgato *ἀμέργων* substitui e M. *ἀμεργὲς* R. *ἀμέλγεο* G. dat.

911. *τρίβε τὰς ῥίζας τοῦ σιλφίου μετὰ οἴνου* Sch.

912. *ἀμύγδην* P.

915. *νεμέεσσι*, glossa G. *συνδένδροις τόποις*. Eu. *ὁδοιποροῦντι ἢ θηρῶντι ἢ ἐν ὄρει διατρίβοντί σοί που, καὶ ἢ ἐν ἐρημίαις ἢ ἄλλως ἐν ἀνύδροις εὑρεθέντι τόποις*.

916. *νύχμα* M. G. sed vulgatum *νύγμα* in G. superscriptum. *νύγματα σπέρχει* P.

917. *ποίην* M. R. G. Pro *ποίας* P. *ποῖα* dat.

918. *μαστάξειν* vulgo. Mecum R. G. *βαστάζειν* M. *μάσταξον*, *μασσῶ* Sch. Sequens *ἀμελγόμενος* glossa G. *πιπίζων* interpretatur, Eu. *ἀποπτύων*.

919. *ἡμίβροτ᾽ ἐμβάλλοις ἀπολύματα* vulgo. *ἡμίβρωτα βάλοις ἀπὸ λύγματα* M. R. G. sed *βάλοις* G. habet. *ἀπὸ λύματα* P. Edd. vett. Vulgatam tentauit coniecturis Doruille ad Chariton. p. 767.

920. *δύην ὀλοοῦ καὶ πότμον θηρὸς* vulgabatur. Mecum M. R. G. Sch.

921. *ἢ μὴν καὶ* ex h. l. posuit Athenaeus 9. p. 366. (352. Schw.), vbi *ἢ μὴν* dedit nupera Editio. *λοιχ* est etiam in Alexiph. v. 256. alibi *λοιγήεις* vsurpauit.

922. *προσάψας* glossa G.

923. κράδης. Sch. et Eu. συκῆς. Sed Eu. praeterea ἢ περσείης ὀπῷ. Paulus Aegineta: συκῆς ὀπῷ ἢ συκαμίνου τοῖς φύλλοις λείοις.

924. καυστειρῆς R. G. vt in Homeri Il. 4, 342. et 12, 316. μάχης καυστειρῆς est, vbi pauci libri καυστηρῆς dant. Miror vitium tam antiquum non aduertisse tandem postremos duos Homeri editores, quos potuisset hic Nicandri locus admonere, vbi κάμινος καυστηρὴ vel καυστειρὴ inepte diceretur: recte vero κ. καύστειρα, i. e. κάμινος τῶν καυστῶν. Proclus in Paraphrasi Ptolemaei 4, c. 4. p. 250. iungit μαγείρους, χωνευτὰς, καυστὰς, χαλκέας, μεταλλευτάς. Auctoritas Grammaticorum adeo inualuit, vt Oppianus Halieuticorum 2, 509. καυτηροῖο κυκὸς dixerit, cum a καύστης et καύτης vel καυτὴρ legitima ratione καυτήριος, non καυτηρὸς, derinetur.

925. δέρας vulgatum cessit scripturae M. R. P. quam annotauit etiam G. ἀσκὸν αἴγειον Sch. φορβάδος. glossa G. εὐθρέπτου.

926. κόψῃ. intellige scorpionem aut phalangium.

928. ἕλιγκων et ἑλίσσεις memorant Sch. βουβῶνας interpretantur μασχάλας. Eu. ποδεῶνα nominauit, vbi poeta ἀσκοδέτας. Cf. versus 935.

929. ἐρύξει M. dat.

930. κερέσεις vulgatum M. R. in κορέσαις mutant.

931. κρομυνόφιν στάξειν correxi e M. R. G.

932. φυράσασθαι R. τὰ ἀποπατήματα τῶν αἰγῶν εἰς τρύγα οἴνου ἢ ὄξους ἐμβαλὼν — ἔτι νεαρᾶς οὔσης τῆς πάτου τουτέστι τῆς πυράθου πέριξ τοῦ δήγματος ἔλισσε δηλαδὴ χρῖε. Sch. Cf. Diosc. 6, 55. 2, 62. Parabil. c. 126. Plinii 28 s. 42. et 45.

935. πεπύθοιο M. Vat. Eu. Vulgatum πεπίθοιο Scholia e Codice demum Vaticano publicata in Notitiis Codicum Regior. Paris. T. VIII. p. 237. reddunt θαῤῥῇς.

936. vulgato μιῇ — ταράξεις successit scriptura M. R. ταράξαις G. ταράξας P. ταράξοις Vat.

938. χαλβανίδες. nempe ῥίζαι ἐνεῖεν. Deinceps ἀναλέοις τε M. R. ἀναλέεσσι P. ἀβαλέεσσι Vat. glossa V. τὰ φύλλα τῆς πυρέθρου.

939. δαυκεῖον vulgatum cessit M. R.

940. χαῦνα. glossa Vat. ἁπαλά. radicem paruam seu tenuem maris paeoniae Gorraeus. Poeta mollia, laxa, dicere voluisse videtur. G. ῥιζέα dat, quod idem vitium in duobus locis Alexiph. 145. et 558. sustulit coniectura St. Bernardi: quorum in altero parui Codicum auctoritati, in posteriore vitium omisi emendare.

941. Eu. ἐλλέβορον μέλανα ξηρόν. Sch. τοὺς κλάδους καὶ τὰ σπέρματα. Gorraeus aridam hellebori nigri comam. Bodaeus ad Theophr. 9, 11. radicis capillamenta, comparans Aetii 3, 120. et 121. ἐλε-

βόρον λευκοῦ καὶ καλλίστου τῶν καρφίων. Noster Alexiph. 118. καρφεῖα κέδρον dixit, vbi Eu. κάρφη posuit: iterum versu 230. μηλείης ἄγρια κάρφη Sch. interpretantur δέρματα, Eu. καρπός. Denique versu 491. in malo punico τὰ σκλήρεα κάρφη interpretantur Sch. κόκκους. Hic videntur radices vel fructus esse.

942. ἀφρόνιτρον Sch. et Eu. Deinceps χέας correxi e M. R. Vat.

943. λέπος Gorraeus *corticem* interpretatur: de cuius vsu theriaco tacent medici veteres. Semen cum siliqua dicere videtur, et λέπος esse pro λοβὸς, quo alibi vtitur.

ἰσά τε. Vulgatum δὲ io καὶ mutat R. vnde τε posui. οὖσα G. dat.

944. σπερμεῖον propter metrum malebat Hermann ad Orphica p. 709. Deinceps κατακνήθην τε libri omnes praeter Vatic. cum glossa κόπτειν. Eu. similiter et χαμηλὴν ad sequentem licheuem retulit.

945. λειχῆνα χαμηλήν. Sch. διότι ἐν τοῖς κάτω τῶν ἵππων μέλεσι γίνεται καὶ οὐκ ἄνω φύεται. ἐν γὰρ τοῖς γόνασιν φύεται. Ita Gorraeus: *equino crure reuulsus.* At Sch. addunt: Ἄλλως· βοτάνη ἡ ἱππολείχην θεραπευτική, θεραπεύουσα τὰς λειχῆνας, ἣν λέγουσιν ἱπποσέλινον. Plantam lichenem habet Plinius 26 s. 10. Dioscor. 4, 43. Propter antecedeos χαμηλὴν malim etiam ἱππείην scriptum. Eu. plantam intellexit. Denique ἀγείραις Vat. habet, non ἀγείρας. St. Bernard ad Nonoum p. 228. ἀείρας malebat, comparato versu 650. Κύκλαμὶς τε θεουδὴς Orphica Argoo. 915.

946. φιαρῆς in locum νεαρῆς successit e M. R. ἀφιαρᾶς dat Vat. cum glossa λευκῆς. γρ. φιαρῆς χύλον.

947. βαλέσθαι M. R. Vat. βάλησθα G. P. βάλοιστα vulgo. κνύμωμον habent Sch. cum Eu.

948. ἐκπλήθεα P. ἐμπλήθεα Vat. cum Flor. ἐμπλήθεα probo.

950. νομάζων. Sch. νεμόμενος. In Alexiph. 343. est νομαζόμενοι. Deinde varietatem πολυμνίοισι annotant.

951. vulgatum στύπει correxi e P. στύπτει Vatic. cum glossa θυία. Sch. τῷ κύτει καὶ τῇ γαστρὶ τοῦ ὅλμου.

952. μάξαι R. deinceps ὑπέροιο G.

953. ἐπαρινέα G. P. ἐφ' αὐλαίοισι ex editione nescio qua laudavit Gallus *La Porte du Theil.*

954. συμμίξαιο G. vulgata superscripta. Deinceps idem καταρτίζοις.

955. διαστάδὸν annotauit Sch.

956. δοιοῖσι χαδεῖν κοτύλοισιν ἀράξας Vatic. cum Sch. ποίει δὲ τροχίσκους δραχμαίους. χωρείτω δὲ ὁ δραχμαῖος τροχίσκος δύο κοτύλους καὶ πινέσθω. Eu. πίνειν δὲ δεῖ τοῦτο καὶ ταῦτα εἰς οἶνον

καθ' ἕκαστοῦ δὲ ἐκλύειν τῶν τροχίσκων ἅρα, οἴνου εἰς κοτύλας τὸν χρώμενον δύο. Glossa Vat. δοιῇσι κοτύλῃσι superscriptum habet, et ad χαδεῖν ponit φαγεῖν. Mihi χαδεῖν hic πιεῖν significare videtur, vt Alexiph. 58. et 307. In loco Theriac. 598. est pro χωρεῖν.

957. Ὁμηρείοιο et deinceps Νικάνδρου G. "Επη δὲ ταῦτα τῶν Ὁμήρου Νικάνδρου τοῦ Κολοφωνίου ἐν τῷ τῆς μνήμης ἀποτεθῆναι παρά σοι χωρίῳ μὴ χεῖρον ἔχοντα δεῦρο νομισθείη ποτὲ, ὦ Ἑρμησιάναξ. Balbutientem interpretem si recte intelligo, voluit scribere: Ἔπη δὲ ταῦτα Νικάνδρου τοῦ Κ. ἐν τῷ τ. μ. ἀποτεθέντα παρά σοι χωρίῳ μὴ χεῖρον ἔχοντα δ. νομ. ὦ Ἑρ. τῶν Ὁμήρου. St. Bernardo poeta gloriari videbatur de patria cum Homero communi. Scilicet vir doctus Ὁμηρείοιο dictum censebat pro Ὁμήροιο, et comparabat δενδρείου supra versu 832. δενδρείοιο Arati Diosem. 276. κεγχρείοισι eiusdem 254. In hanc opinionem induxisse virum doctum videtur non solum copula καὶ inter Ὁμηρείοιο et nomen Nicandri interiecta, sed maxime omnium comparatio similis clausulae Alexipharmacorum: καί κεν θ' ὑμνοπόλοιο καὶ εἰςέτι Νικάνδροιο μνῆστιν ἔχοις, θεσμὸν δὲ Διὸς ξενίοιο φυλάσσοις. vbi vulgatam scripturam καί κ' ἔνθ' etiam in mea editione socordia operarum, vt puto, seruatam correxit Bernard, ὑμνοπόλον Homerum interpretatus, et comparans cum dictione μνῆστιν ἔχοις Sophoclis Aiacem v. 521. et 1286. et Anthologiae I. c. 91. p. 259. Equidem Bernardo plane assentior.

958. νιφόεσσα πολίχνη. Voluit Sch. Vatic. memorare varietatem scripturae; sed excidit. Io. Tzetzes in Exegesi Homerica p. 131. ex h. l. κολώνη laudauit. Quid si νιφόεσσα κολώνη scriptum in aliis libris fuisse suspicer?

175.

ANNOTATIONES

AD SCHOLIA GRAECA

IN

NICANDRI THERIACA.

Digitized by Google

1. l. 1. *οὗτος* addit G. et L. Post *ἀσφαλῶς* pronomen recte omisit G. Postea *σίνη τε τὰ* G. Ante *φῶτας* articulum *τὰ* addidi ex G. *ἔφη τὰ δόλια*. Ita G. pro vulgato *ὀλέθρια*. Hesychius vocem interpretatur *πολύπειρος, πολύφρων, πανοῦργος, πονηρός*. Glossam Nicandream fere verbotenus excerpsit Etymol. M. sub voce *Ὀλοφώϊα*. Locus Homericus est in Odyssea *δ*, 460. Cf. *η*, 289. et *ρ*, 248. *ἑτεραλκέα δῆμον*. Iliadis 15, 738.

Ὁ Ἑρμησιάναξ. Goett. ita: *οὗτος τῷ φιλιτᾷ γνώριμος ἦν*. Lorrianus recte *Φιλητᾷ* pro vulgato *Φιλητῇ* dedit. Deinceps vulgatum *τοῦτον* ex G. L. correxi. Postea vulgatur *γέγραπται, καὶ τὰ λεγόμενα εἰς τὴν ἐρωμένην*. Contra *τὰ εἰς Λεόντιον τὸν ἐρώμενον* G. *τὴν ἐρώμενον* Lorr. Bastii Epistola Critica latina p. 216. memorat Codicis Vaticani no. 305. lectionem hanc: *καὶ τὰ εἰς λέον τὴν ἐρωμένην*. quam recte vir doctus in *Λεόντιον* mutandam esse coniecit. E scriptura nostrorum Codicum contra *τὰ Περσικὰ* fuerunt eadem cum carmine *Λεόντιον* inscripto. Qua de re lis sub iudice manebit, donec aliunde huic parti historiae litterariae lux affulserit. Pausanias Eliac. II, 17. nominat Hermesianactem Colophonium, Agonei filium, qui puer lucta Olympicis ludis vicit Olympiade incerta. Hunc Vossius de Histor. Gr. pag. 374. temere facit auctorem carminis Leontii nomine inscripti; quem Menagius in Historia Mulierum Philosopharum aequalem Epicuri facit. An idem sit Colophonius Hermesianax, cuius elegos laudauit Pausanias I, 9. non magis constat; in hunc tamen inclinabat animus St. Bernardi ad h. l.

διὰ τὸ τὸν Φιλητᾶν. Ita vulgatum *Φιλητὴν* correxi. E mentione Nicandri in libro de poetis Colophoniis non satis certa coniectura duci potest, Hermesianactem fuisse Colophonium.

Νικάνδρου. Ita recte Lorr. pro *Νικάνδρῳ*. Deinceps vulgabatur *διόπερ πολλοῖς αὐτοῦ*. Correxi e B. et L. Verba *διὸ — διορίζει* et *πηῶν — συγγενῶν* omisit Goett. *πηούς τε φίλους τε* habet Homerica Ilias 3, 163.

3. *ὁ ζεύγεσι*. Articulus accessit ex B. et Lorr.

6. ἐπίλοιγον. Ita B. et L. pro λοιγόν — ἐπὶ λοιγὸν οὖν habent; vnde duplex lectio apparet.

7. περιφρασθέντος. Ita B. et L. pro παραφρασθέντα δὲ ἤγουν ἐγνωκότα, μεμαθηκότα. Postea erat πολυφρασθέντα κατὰ διάταξιν τῆς φράσεως. Vterque Codex rectius dedit.

8. Vncis seclusa omittit vterque Codex, B. et L.

9. Lorr. ἔχιας δὲ εἶπε. Deinceps vulgabatur εἰ γάρ τις εἴποι, ὅτι πάντα ἑρπετά ἐστι, καὶ ἕρπουσιν, ἀλλ' ἐροῦμεν. Secutus sum Codd. B. et Lorr. nisi quod Lorr. ἐρεῖ γὰρ ὅτι πάντα ἕρπουσι καὶ ἑρπετά εἰσιν habet, B. ὅτι πάντα ἕρπουσιν, ἀλλὰ λέγομεν.

10. Τιτήνων. Vulgo, omisso hoc vocabulo, erat ἐκ τοῦ αἵματος σὺν φησὶ τοῦ Τυφωέως ταῦτα γενέσθαι· μετὰ γὰρ τὸ κ. τ. λ. Sequor Cod. Goett.

ὅθεν Ἡσίοδος. Vulgo interseritur καὶ omissum in Cod. B. Deinceps vulgatum αὐτοῦ πατέρα e Schol. B. et L. correxi. Postea διζηρῇ Goett. Verba seclusa omittit Goett.

τοῖς πραττομένοις. quae hodie supersunt.

Ἀκουσίλαος. Goett. Ἀρχεσίλαός φησιν. Lorr. Ἀρκυσίλαος. Pro δάκετα Goett. vulgo erat δάκνοντα.

Θεόφιλος. Ita Goett. Lorr. vulgabatur Ζηνόδοτος Θεόφελος — ἄρσεν, θῆλυ.

Φάλαγξ ἔμαθε. Goett. ἄρσην ἔμαθε — ἡ δὲ θήλεια τὰ περὶ τὴν ἱστοποιΐαν.

ἀλλήλοις στυγηθῆναι — καὶ μεταβληθῆναι. Ita Goett. cum vulgo esset καὶ στυγηθέντας — μεταβληθῆναι.

καὶ Κοῖον. Schol. Goett. B. τοῦ Κοίου.

15. Vulgabatur Ὠριεὺς γάρ ὁ πατὴρ Ὠρίωνος Βοιωτός ἐστιν, Ὠαρίων δέ, ἐπειδή. Suppleui et correxi e Cod. Goett. Seclusa deinceps verba satis multa omisit Goett. Sed e comparatione Catasterismi Eratosthenis c. 32. et Apollodori Biblioth. 1, 4, 3, auctorumque in annotationibus Heynii laudatorum, fit manifestum, scribendum fuisse Ὑριεύς, non Οὐριεύς.

Κόριννος — καὶ ἀπελθόντα. Huius partis mentionem alibi nondum reperi factam. Sed scribendum censeo ἐπελθόντα. Deinde Κόριννα fuit scriptum. Pindarus natales Orionis memorauerat in Dithyrambis teste Strabone 9. p. 620. sed dubium est, an secutus fuerit ineptam etymologiam ab οὔρῳ ductam, omissam ab Apollodoro. De eodem Orione Oenopionis vxorem tentante capio fragmentum e libro I. Dithyramborum apud Meletium: ἀλόχῳ ποτὲ θωραχθεὶς ἐπέχρασεν ἀλλοτρίᾳ, vbi vulgatur ἐπέχεεν. Locum Corinnae, et ipsius Boeotiae, habet Apollonius in Excerptis Reitzianis apud Maittair. de Dialectis pag. 425. Νίκασ' ὁ μεγαλοσθενὴς Ὠαρίων, χώραν τ' ἀπ' ἑοῦς πᾶσαν ὠνού-

μηνεν. Ignoramus tamen, de qua regione sermo sit. Fabulam de pietate filiarum Orionis e Corinnae *ἑτεροιουμένοις* narrat Antoninus Liberalis c. 25.

ἐξ Ὑέλου. Erstosthenes: *τοῦτον Ἡσίοδός φησιν Εὐρυάλης τῆς Μίνωος καὶ Ποσειδῶνος εἶναι,* et quae sequuntur. Exscripsit auctor scholii, inde corrigendus.

καὶ ἐπὶ τῆς γῆς *καθάπερ ἐπὶ τῆς γῆς* rectius Er. Deinceps ibidem est: *Μερόπην τὴν Οἰνοπίωνος βιάσασθαι οἰνωθέντα.* vnde nomen corrigendum.

Κηδαλίωνα. In Eratosthene est *Ἠδαλίωνα.* Sophoclis drama satyricum *Κηδαλίωνα* laudant Grammatici, et comparauit Heyne ad Apollodorum.

ἐκυνηγέθη. Vitiose scriptum pro *ἐκυνηγέτει,* quod restitui. Ita etiam Eratosth.

18. *ὑποκάτω.* Ita G. et Lorr. pro *ὑπὸ τοῖς λίθοις κάτω.* Locum Sophoclis omisit Goett. Suidas in vocibus *ὑπὸ παντὶ λίθῳ* habet rectius *Αἰχμαλωτίσι — γάρ τοι σκορπίος* etc.

γράφεται καί. Ita Goett. vulgo erat *τὸ δὲ λοχήσας καὶ δοκήσας.* Lorrianus verba *καὶ τυχήσας* omisit.

ἐπιτυχών. Ita G. Lorr. vulgo *ἐπέτυχε κρούσας.* Deinceps erat *κυνηλατέοντα — κυνηγετοῦντα.* Correxi e Goett. et Lorr. Versum Euphorionis seu fragmentum versus omisit Goett. Fabulam Orionis ex Euphorione narrauit Schol. Homericus ad Il. σ, 486.

22. Vulgabatur *Ἐρίπνην τὴν ἀκρώρειαν λέγει παρὰ τὸ ἐρειπ. οἷον πολλὰ π. ἢ τὴν κοιλότητα — κοιλωθῆναι.* Mecum G. et Lorr. Deinceps *ἐρίπισθαι* G. Seclusa omittit G. *τὰ μικρὰ* sine articulo erat. Mecum G. De *ἐρίπνη* cf. Etymol. M. et Scholia ad Apollonii 2, 436.

24. *ὄντες καύματος* G. Deinceps *φλέγεσθαι* vulgatum e G. et L. mutaui in *πνίγεσθαι.* Post *νυκτὸς* e Goett. *καὶ* pro *οἷον* dedi.

28. *ὅπου οἱ.* Articulum addidit G. et *πατοῦσιν* vulgatum inde correxi. Seclusa omittunt G. et Lorr. Etymol. M. p. 85. *παρὰ τὴν ὄρφνην ἀμορφνής, καὶ ἐλλείψει* etc.

29. *τῆς ἅλωνος.* Ita G. pro *ἀλωνίας.* Post *βοτάνη* inserui *κυλισκομένη* e G. et L.

30. *τὰς εἰαμενάς.* Vulgabatur *τοὺς ἰαμένας, οἷον.* Lorr. *εἰαμενάς,* G. *ἤγουν* dedit.

32. *ἀπὸ τοῦ παγετοῦ.* Ita G. et L. pro *διά.*

ἠλιώδεις. Ita Lorr. pro *ὑλώδεις.* Seclusa omittunt G. et L.

33. *παρέχει.* Vulgo sequebatur: *ὅθεν καὶ οἱ δράκοντες οὐ μόνον ἐσθίουσιν αὐτό, ἀλλὰ καὶ περιχρίουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν.* Mecum G. et L.

35. *θιβρήν.* Ita G. pro *θιμβρήν.* Deinceps *γενομένας* vulg.

correxi e Lorr. In loco Callimachi sequor G. et L. vulgabatur *θιμβρῆς — ἀρμονίης*. Iidem libri deinceps *καὶ* addiderunt.

37. *γαγγῆτιν*. Ita G. pro *γαγγίτιν*. Post *εὑρίσκεται* vulgabatur: *τὰς δὲ Γάγγας πόλιν οὖσαν τῆς Λυκίας καὶ Γαγγίδα φασίν. ἐκεῖσε οὖν ἡ λίθος αὕτη εὑρίσκεται πρὸς τοῖς αἰγιαλοῖς μεγάλη καὶ χλωρά*. Sequor Schol. B. et Lorr. in B. tamen supra *μέλας* scriptum reperitur *ἢ μέγας*.

τὸ πῦρ. Articulum G. omisit.

39. *βλῆτρος δέ ἐστιν*. Verbum accessit e G. *δηκτικὴ* pro *δακτικὴ* dedit Lorr. *τῆς* ante *πλατείας* omisit G. Sequens *βίᾳ* omittunt G. et L.

40. Verba *ἢ πυρὶ θάλπουσαν* omittunt G. et L. vbi latet varietas scripturae *πυριθαλπέα*. Deinceps vulgo sequebatur: *ἡ δὲ κάχρυς πυρώδης καὶ τραχεῖα — ἀναταράσσει, καὶ τὴν γεῦσιν ἐκκαίει*. Sequor Codd. G. et Lorr.

41. *καρδάμῳ ἐμμίξας*. Haec accesserunt e G. qui vna cum L. verba *ἔμμηνα κατάγει* omittit: et sequens *κινεῖ* pro *ἐπάγει* dederunt. Seclusa *τὸ νεῦρον* (vulgabatur *νέβρον*) — *κινοῦσα* omittunt G. et L. Pleraque habet Dioscorides 2, 185. In vulgato *νέβρον* tentando aberrauit Zeune ad h. l.

ἴσην ὀλκήν. Goett. *ἀλκήν*, vnde exsculpere possis varietatem scripturae *ἰσοαλκέϊ*.

ἔνοσμον — ἀρτίως. Ita G. L. pro *ἔνοδμον — ἄρτι*.

43. *μελάνθειος*. Ita G. pro *μελάνθιος*. Verba *ἄλλοτε θεῖον* addidi e Goett. qui deinceps *ἄσφαλτον* dat.

λεπροὺς καὶ φακοὺς. Ita Lorr. pro *φαλακροὺς*. Sed praeterea scribendum *λέπρας*. Deinceps vulgabatur *ἐκλεαίνει. τὸ δὲ θεῖον, ὀρθόπνοιαν* etc. Goett. *ἐκλεαίνει τὸ θεῖον ὀρθ.*

ὑποθυμιώμενον ὀνίνησι. Puto fuisse *ὀνίστησι*. Deinceps vulgatum *ταχυνῆσι* cum Zeunio correxi, qui odorem, exhalationem *πνεῦμα* interpretatur.

Οὐ θαυμαστὸν — ἐνοχλεῖ. Haec omittunt G. et L.

45. *Θρηίσσαν*. Vulgabatur *Θ. ἡ δὲ θρῆσσα λίθος — βραχεῖσα*. Sequor Cod. Goett.

Ἀριστοτέλης — ἐκκαὲς ποιεῖ. Omnia haec in Codd. G. et Lorr. desunt. Respicitur locus in *Θαυμασ. ἀκουσμ.* c. 125. *περὶ τὴν τῶν Σιντῶν καὶ Μαιδῶν χώραν καλουμένην τῆς Θρᾴκης ποταμόν τινα εἶναι Πόντον προσονομαζόμενον*. vbi vide virorum doctorum annotationes.

50. Vulgabatur *μήλοισι δὲ ἀεργηλοῖς ἢ τοῖς λ.* Sequor G. qui deinceps habet *εἰσὶ τὰ θρέμματα*, et cum Lorr. verba seclusa omittit. *Πάντα νωτοφόρα εἰσὶ* G. Denique vulgo *σύγκρισιν βοῶν καὶ ἵππων*

καὶ ὄνων. Mecum G. et Lorr. Pro *βόας* Zeune *καμήλους* scribi voluit.

52. Verba seclusa omittunt G. et L. et sensu plane carent. Deinceps iterum omittunt verba *ἄκνηστις — πολύξυλος*. post quae vulgo sequitur: *τὸ δὲ ἄκνηστις οἱ μὲν — σκύλλαν*. Sequor G. et Lorr. Vulgatam tentauit Bodaeus ad Theophr. p. 815.

Ὁ μὲν Τυραννίων τὴν σκύλλαν. Ita vulgabatur. Omittunt haec G. et Lorr.

κνέωρον — κνήστραν. Vulgo erat *κένορον — κενήτρην*. Schol. B. et Lorr. *κένωρον*, Lorr. *κνήστραν* habent. Vide Bodaeum l. c.

πριόνεσσι τομαίη. Haec addidi e Goett. articulum *ἡ* post *καὶ* e G. et L. Deinceps *ἀποστρεπτικὴν* G. *ἀποτριπτικὴν* vulgabatur. Pro *δακέτων* G. et L. erat *δακνόντων δρακόντων*.

καὶ γὰρ τὰ ἑρπετά. Goett. *διὸ καὶ τὰ ἑρπετὰ ψυχρὰ ὄντα οὐ φέρει ἡ κέδρος καὶ τὴν ξηραντικὴν ἔχει*.

ἐκπιοῦσα. Ita G. pro *ἐξωθοῦσα*.

διαιρεθεῖσα. Vulgo pergunt: *ἐστι· ψῶ γὰρ καὶ ψήχω τὸ κόπτω καὶ διαιρῶ· ἢ καταψηχθεῖσα, οἱονεὶ καταπρισθεῖσα*. Emergit nunc demum varietas scripturae *κατακνησθεῖσα*.

χηραμά. Ita G. *χήραμα* vulgabatur.

57. *καμάτου*. Vulgabatur deinceps: *ἤτοι κόπου δεῖται, σκόπησον εὑρεῖν τὴν ἔνυδρον καλάμινθον κατὰ τὰς δίνας τοῦ πολυῤῥαγέος ποταμοῦ· πολυῤῥαγῆ δὲ τὸν πολλὰς ῥεύσεις ἔχοντα εἶπεν ἢ τὸν βίαιον καὶ πάντα ῥήσσοντα*.

ὀρεινὴ πόα. Ita G. pro *ὀρεινὴ καλάμινθος*. Seclusa omittunt G. et L. Ita etiam Dioscorides 3, 43.

ἐλεφαντίασιν. Ita G. pluralem habent Edd. Commemorat Diosc. l. c.

τῶν βοτανῶν τὰ φύλλα. Ita G. pro *τῆς βοτάνης*.

62. Vulgabatur *τοῖς δὲ ἀγραύλοισιν ἤτοι τοῖς καλοῖς καὶ λαμπροῖς, τοῖς ἀγλαὰς αὔρας ἔχουσιν ἀγλαύροις καὶ ἀγραύλοις κατὰ μετάθεσιν τῶν στοιχείων. ἢ τοῖς διαλελυμένοις καὶ τρυφεροῖς*. Sequor Codd. G. et L.

63. Bodaeus ad Theophr. h. pl. pag. 264. corrigebat *ἔχον φύλλα πέντε*.

64. Vocabulum *βαρύοσμον* omittunt G. L. Deinceps vulgabatur *γράφεται*. Mecum G.

ἵνα μὴ ᾖ. Ita Lorr. *ἵν' ᾖ* vulgabatur, deinceps *οὐκ ἔστιν ἡ λιβ.* Mecum G.

ῥάβδους. Ita G. et L. vulgo erat *ῥάβδον, ἀπὸ ῥίζης πολλούς*. Vitium viderat et tentauerat Zeune. Deinceps vulgatum *τὰ τοιαῦτα βαρύοδμα* e Goett. correxi. Plinius 21 s. 84. *Hi et folia eius thy-*

mo similia tradunt, nisi quod molliora sunt et lanatiore canitie. Idem 21 s. 21. *folia canis hominis similia a radice protinus, nunquam palmo altiora.* Vnde suspicor, verba Scholii postrema οἷον ῥάβδους — πολλάς vitiata fuisse a librariis.

65. Vulgabatur: Ἐχίειον. τὸ δὲ ἐχίειον ὅμοιον. Mecum G. Deinceps: πλατύτερόν ἐστι· τὸ δὲ ὀριγάνου γάλα μετὰ οἴνου καταπινόμενον ἀδήκτους. Correxi e Codd. Goett. et Lorr. Emendationem firmat Dioscorides 4, 27.

66. ὀρεινὸν καί. Copulam addidit G. qui vulgatum πρoῦκρινε correxit. Post πρακτικώτερον vulgo sequebatur: ἀβρότονον οὖν τὸ φύλλον τῆς ἀγρίας βοτάνης φησίν. quae Goett omisit. Differentiam abrotoni κηπευσίμου et ὀρεινοῦ ignorat Dioscorides et Theophrastus. Postrema scholii verba St. Bernard corrigebat ita: διὰ τὸ δυσπνοῦσιν εἶναι χρήσιμον, comparato Aeliano h. a. 9, 33. Plinio 21. c. 11. Dioscoride 3, 29.

67. καὶ τὸ ἐπίθετον. Ita G. pro τῷ ἐπιθέτῳ ὁμοφωνεῖν τὸ κύριον — παρὰ τὸ ἕρπειν, ὡς κισσός etc. Suppleui e Goett. et L.

70. ψυκτική. Ita G. et L. vulgo καταψυκτική. Deinde omissa erat praepositio ἐν et χαμαιζήλον legebatur. Correxi e G.

71. πρὸς συνουσίαν, Ita G. pro εἰς. Homeri locus est Il. 17, 56. de olea, de cuius flore poetae vocabulum frequentarunt. Alium vsum in flore certo designando secutus est Theophrastus.

καὶ χριόμενον. Haec addidi e G. et L. Deinceps ἐκκαθαιρομένην male habet G. Vires easdem memorat Dioscor. 1, 135. sed verba addita ibi non sunt. Quae de polio subiiciuntur, Dioscorides non habet, sed Plinius 21 s. 84.

71. θάμνου. Ita Schol. B. Vulgabatur βοτάνης· ἐμπρίοντα δὲ αὐτὸν εἶπεν ὡς ἀκανθώδη — ἔχει τὰ αὐτοῦ φύλλα. Supplementum insigne Codicis non sine labe esse videtur. Postremum vocabulum syllabam ρον punctis suppositis notatam habet in Codice. Dioscorides 3, 167. et Plinius 27 s. 13. nomen ἄκοπον habent; in Nothis Dioscoridis ἀγνάκοπον additur.

75. ἀχυρόωσι — ἀχύρων. Ita Schol. B. pro σκιρόωσι — σκίρων. Vulgatum ἐκμαίνονται correxi. Deinceps ταύτῃ τοῖς βουσὶ vulgabatur. Correxit Schol. B.

διότι οἱ βόες. Ita Schol. B. pro οἱ γὰρ βόες. Verba καὶ ἐπόρεκτοι, deinde καὶ λοιπὸν ἀναπτεροῦνται addidit Schol. B.

84. πρὸς ὑγείαν. Ita G. pro εἰς. Ex eodem verba ἣν κνηστῆρι inserui, et postea vulgatum κνιστῆρες correxi. κνιστῆρος habet Lorr.

86. Totum hoc scholion e Schol. Goett. B. accessit.

88. Verba praescripta poetae vulgo deerant, et statim legebatur: *τὴν δὲ κάμπην, τινὲς μὲν βοτάνην.* Correxi e G. et L.

89. *συναλοιφήν.* Ita Goett. pro *διαίρεσιν.* Deinceps vulgo erat *ἀλωΐαν*, Lorr. *ἀλωαίαν*, vnde verum effeci, quod habent Diosc. 3, 163. et Plinius 20 s. 84.

κεκλεισμένον, Lorr. *εὐθαλῆ.* Sequens *κοιμήσαιο* dedit G. pro *κοιμίσαιο.*

91. *τῷ λιθίνῳ.* Ita G. et L. *δὲ λίθῳ* vulgabatur.

92. *ὀρούειν.* Ita G. et L. pro *ὀρεύειν.*

93. *καὶ Αἰολικῶς.* Ita G. pro *ἤγουν Αἰολ.* Deinceps sequebatur *δήλεται τὸ βλάπτεται, ἢ δήλεται τὸ βούλεται.* Dedi scripturam Cod. Goett. nisi quod *βάλεται* in *βούλεται* mutaui.

αἴσιος ὁλκή. Vulgabatur *αἴσιον δὲ οἱ ὁλκὴν ἀντὶ τοῦ ἴσην.* Correxi e Goett. qui *αἴσιος ὁλκὴν* habet.

94. Vulgabatur: *Δαύκον. τὸ δαύκον καὶ δαύχον γράφεται. ἐπὶ τινος δὲ καὶ γλύκυ· ἔστι δὲ ῥίζιον — σταφυλίῳ — λέγει δαῦχον ὁμοίως δάφνῃ πικρὰν εἶναι.* Locum dedi, vti scriptus extat in Codd. G. et L. De forma *δαυχμὸς* vide dicta ad Alexiph. v. 199.

χειροπληθὲς δὲ ὅσον γεμίσαι τὴν χεῖρα· εἰσὶ δὲ δύο γένη τῆς δαύκου· ἡ μὲν Κρητική. Ita vulgabatur. Dedi scripturam Cod. Goett.

αὐτῆς γένη — πυρῶδες, ὡς — ἡ ὄσφρησις. Ita Goett. Vulgabatur: *αὐτῶν — πυρῶδες· καὶ ὡς — καὶ ὄσφρησις, καὶ ἐκ τῆς πείρας δῆλόν ἐστι — κινεῖ σφόδρα — θώρακα παθῶν καθαρτικὸν καὶ λεπτυντικὸν ἔχει σθένος.*

96. *ξήραινε — ἐν ἡλίῳ.* Ita G. pro *ξηρᾶναί φησιν — γὰρ ἡλίῳ.* Deinceps *ἀνενέργητα γένηται* vulgabatur.

97. *ἄλειφον αὐτὰ — χρεία καλέσοι.* Vulgabatur *καιρὸς καλέσοι.* Goett. *καλέσοι* dedit, et *αὐτὰ* suppleuit. *χρεία* e Lorr. adsciui.

98. *Δύο ὄφεις — βρόμον.* Haec omnia e Codice Goett. accesserunt. Rationem e *βρόμῳ* ductam equidem non intelligo, nec video, quid ea ad poetae verba faciat interpretanda. Verbum *βρομέω* saepius *βρωμέω* scribitur.

ὅ ἐστι θαλάσσῃ — αἱμοῤῥοΐδας καὶ κεράστας. Haec duo membra accesserunt e Cod. Goett. qui reliqua omisit, quae seclusi, vtpote Tzetzae vel similis Grammatici scholion, in quo vulgatum *αἱμοῤῥοίας* correxi. Quid velint sibi verba *καὶ τριχοφθόρους — χοίρους*, non exputo.

102. *τῶν ιβ φησίν.* Ita vulgabatur. *τέσσαρες κοτύλαι* dedit Goett

ἢ καὶ οὕτως — φησὶ χρῆσθαι. Haec omisit Goett. igitur seclusi. deinceps verba πρώτην μεσσατίην e Goett. inserui.

καὶ ὅταν ἀποβραχῇ. Goett. ὅτι ἂν ἀποβ. Post πολύτριπτον vulgo sequebatur ἐπειδὴ πολλὰ εἴδη — καλοῦσιν, ὃ δὴ πολύτριπτον εἶπεν, ἢ τὸ ἔξοχον. Sequor G. Verba τὸ μικτὸν δὴ habet etiam L.

95. Ἰσόμορον. Vulgo erat ἰσόμοιρον. ἰσόμοιρον λέγει. Sequor Goett. qui deinceps πάλιν ante κοτύλας inseruit.

λευκοῦ καὶ λαμπροῦ. Ita G. pro ἢ λ.

106. τῶν γὰρ τεσσάρων. Ita L. pro δέ.

109. λεγόμενος — ἀλετρίβανος. Ita G. pro ἡ λεγομένη — ἀλετρίβανον. Deinceps τορύνην vulgatum e G. et L. correxi.

107. ἀποχώρισον. Ita G. et L. pro ἀποχώρησον. Verba ἀπὸ κοινοῦ χρῖσον e Lorr. inserui.

114. γεωργικόν τι — ἀπωξυμμένους. Vulgo τι deerat, quod e G. addidi, qui ἐπωξυμμένους dat; ἀπεξυσμένους vulgatum e Lorr. correxi.

καὶ λιχμῶσι καὶ ἀπαχυρίζουσι. Haec e Lorr. accesserunt.

ὑποχωρήσεις ἐξ αὐτῶν. Duo postrema verba dedit L.

118. πλατυτέρα. Ita L. pro παχυτέρα. Post ἀπαντῶσι τῷ δήγματι πλειοτέρῃ vulgo sequebatur: ἀντὶ τοῦ μείζων τῷ στόματι καὶ βαρυτέρα τῷ δήγματι· στικτέον δὲ εἰς τὸ ἀντομένοισι. Τὸ δὲ ὁλκαίῃ ἀντὶ τοῦ τῇ ὁλκῇ τοῦ σώματος· κυρίως δὲ ὁλκὴ τὸ κατὰ τὴν οὐρὰν σῶμα· ἀπὸ κοινοῦ οὖν τὸ πλειοτέρῃ, ἵν' ᾖ, πλειοτέρῃ καὶ κατὰ τὴν οὐρὰν τοῦ σώματος· βούλεται γὰρ σημᾶναι, ὅτι τὸ — παχύ ἐστι· σειρὰν δὲ τὴν πορείαν φησίν. Sequor Cod. Goett. In Lorr. haec sola est varietas, quod δάγμα — διὰ τοῦ α ibi extat scriptum.

ἤγουν οὐράν. Deinceps vulgo sequebatur: Ἰστέον, ὅτι ὁ Νίκανδρος πανταχοῦ δάγμα διὰ τοῦ α, καὶ οὐ δῆγμα φησί.

ὀργίλη ἐστί. Verbum e G. addidi.

123. μικρόταται ἐπιφέρονται. Ita L. pro μικρότατον ἐπιφαίνουσαι. Totum hoc scholion omisit Goett. vsque ad verba ἔκφυγε τὸ δῆγμα.

σώματος· γράφεται. Ita G. et L. Vulgo erat σώματος, καταχρηστικῶς, κυρίως — ὁλκαία καλεῖται — ἐποτρύνει μάχεσθαι. Goett. ἐποτρύνει εἰς ἀλκήν. Adsciui Lorr. scripturam. Post μάχεσθαι vulgo sequebatur: γράφεται καὶ ἀλκαίῃ· σημείωσαι — ὁλόκληρον. ὁλκὴ γὰρ ἡ οὐρά.

125. γωλεαὶ Lorr.

126. ἢ ὅτε ἀπὸ τῆς βοσκῆς — πορεύηται. Ita G. pro ἢ ὁπότε βοσκῆς — πορεύεται. In πορεύηται consentit Lorr.

128. κατὰ κοινοῦ τύχοις. Vulgo ἀπὸ κοινοῦ, ὅτε. Verbum ex

G. et L. addidi. *κατὰ* dedit Lorr. In Schol. B. sequitur: *ὅτε δῆγμα πεφυζώς. ὅτε τὸ δῆγμα τῆς θηλείας φεύγων εἰς φυγὴν τραπῇ ἐν τῇ συνουσίᾳ· τότε γὰρ ἀναιρεῖ τὸν ἔχιν ἡ διψάς.* quae fortasse vulgatis praeferre debebam.

καὶ τυπήν. Ita G. pro *τυπῇ.*

130. *θολερῷ δὲ τῷ σπορίμῳ.* Ita vulgatae Edd. Suppleui e G. et Lorr.

131. *θουρὰς—συνουσίαν.* Addidi e Goett. et Lorr. Deinceps *δηγματικῶς—ἀντὶ τοῦ οὐ μικτικῶς καὶ καταξυστικῶς — ἐμφῦσα αὐτῷ· συνουσιάζονται γὰρ οἱ ἔχεις ταῖς ἐχίδναις* vulgabatur, quae correxi e G. et L.

αὐτὴν, ὡσὰν—διεκδικοῦντα. Ita G. pro *καὶ ὡσανεὶ — ἐκδικοῦντα.* Deinceps *ἦγουν τὴν λώβην* vulgabatur. Correxi e G. Copulam ante *ἐξεδίκησαν* indidem inserui.

ἀνταμύνουσι—πατρί. Goett. ita habet; *ἀντὶ τοῦ ἀμύνουσι τῷ πατρί.*

135. *κυήματι.* Ita G. et L. pro *κύματι.*

139. *διὰ τῶν ῥωθώνων.* Articulus e G. et L. accessit; indidem vulgatum *ἀποσπῶνται* correxi.

Ὁ δὲ λόγος. Ita G. pro *τὸ δὲ ὅλον οὕτως.*

141. Vulgatum *κινωπισταῖς* e G. et L. correxi. Post *ὄφεσιν* L. addit *καὶ ἑρπετοῖς.*

143. Vulgatum *οἱ—τόποι—αἱ τρίβοι καὶ τὰ ἴχνη—τειχεῖα* e G. correxi.

145. *πλεονάζει δέ.* Ita G. pro *γάρ.* Post *θηρίον τοῦτο* Schol. B. multa inserit.

διψῶν τοὺς δακνομένους. Ita G. pro *δίψαν τοῖς δακνομένοις.*

150. Vulgabatur *ἢ ἔρμακας λίθους σεσ.* Omisi *ἔρμακας* cum Goett. Indidem vulgatum *τραχεῖς—καὶ ἔμπυροι δὲ* correxi.

152. *μεταμώνιον—ἐπικίνδυνον.* Haec e Goett. accesserunt. Deinceps vulgo sequebatur *ἄλλοι δ' αὖ τοῖς κόχλοις.* Correxi e G. Verba *κόχλοισι δὲ τοῖς καλουμένοις—κυλιόμενον* e Goett. accesserunt, in quibus postrema sana non sunt.

τισι λοφίς. Ita G. vulgabatur *τισι καὶ λοφίς.* Vocabulum *ποικίλην* e G. accessit.

πολλοὶ δὲ διατρίβοντες. Ita G. pro *ἐνδιατρίβοντες—ὑπολευκαίνονται—τοῖς ἄμμοις.*

Ἀπὸ δὲ τούτου—ἐξαρίθμησιν. Ita G. pro *ἐν δὲ τούτῳ—ἐναρίθμησιν.*

158. *ἀμυδρότατον δάκος. ἀσθενὲς, παρόσον ἀσθενοποιός ἐστιν ἡ πληγή. Ἄλλως. τὸ ἀμυδρὸν ὅτε* etc. Haec e G. accesserunt. De-

inceps vulgabatur *δάκος τῆς ἀσπίδος.* Mecum G. qui *ὀξύ τι ζῶον* habet.

ἀμφότερα χαλεπὸν μὲν λέγεσθαι διὰ τὸ ἀνίατον, ἀμυδρὸν δέ. Ita Edd. mecum G. et L.

ἀναιρεῖ. Ἄλλως. Ita Goett. vulgo erat: *ἀναιρεῖ. τὸ δὲ ἀμυδρὸν ἀντὶ τοῦ χαλεπὸν καὶ παρ' Ἀρχιλόχῳ εὕρηται εἰπόντι ἀμυδρὰν χοιράδ' ἐξαλευάμενος.* In fragmento Archilochio consentit Lorr. Post locum Nicandri *καί τε — ἰάπτει* vulgo sequebatur: *ἢ ἀμυδρότατον ἐνταῦθα εἴρηκε τὸ ἀσθενέστατον, καθ' ὅσον ἀσθενοποιός τίς ἐστιν ἡ πληγή.* quae Goett. supra posuit.

159. Vulgabatur: *K. ὁμῶς. κατεναντίον τῷ κ.* Deinceps G. *δὲ* post *σύνταξις* omisit, et *ἐγγίνεται τῷ — καὶ ἑλλιγμῷ — ὁλκὴν καὶ ἀτραπὸν — ἐπιμήκη ἀτραπὸν* habet. In Lorr. distinctius est: *κέλευθον κατ' ἐναντίον ἕρπει· ἐναντίον γὰρ — ταύτης γὰρ ἡ ὁδὸς ὀρθὰν ἐγγίνεται — ὁλκὴν καὶ ἀτραπὸν — ἐπιμήκη ἀτραπόν.* vbi *ὀρθὰν* verum videtur.

ἀπὸ τοῦ μηρύεσθαι. Ita Lorr. pro *μακρύνεσθαι.* Goett. *μηρύσθαι* habet. Ante *τὰ ἔπη* verbum *εἰσὶ* accessit e G. Postea vulgabatur *φράζεο δ' εἶτα, ἀσπίδα.* Mecum G. vnde et e Lorr. membrum *εἶτα αἰὲν ἐπιλίζουσα* (ita enim Codd.) inserui. Pro *ὑπνώδης* G. et L. habent *πινώδης.*

165. *ὁρᾷς.* Ita G. pro *ὁρᾷ,* vnde deinceps vulgatum *εἰλύξατο* correxi. Postea *ἄλων δὲ εἶπεν* Goett.

τῷ ἑλιγμῷ τῆς ἀσπίδος. ἅλων. Vulgabatur *εἰλιγμῷ*, vt postea *εἰλιγμοῦ.* Mecum hic G. in quo sequitur: *ἄλλως κυρίως ὁ δίσκος — σελήνης· μετείνηκται εἰς τὴν τῆς ἀσπίδος περιφέρειαν.* Ita etiam Lorr. In vulgatis post *σελήνης* sequebatur *ἔτι δὲ καὶ ἡ περί.* Suppleui e Goett.

170. Vulgabatur *αἰγανέη.* Mecum G. qui deinceps *ὃ ἐξαγκυλούμενοι* habet. Postea erat *τὸν Μέναυλον τὸν ἀναιροῦντα τοὺς θῆρας. καὶ ἴσως εἴρηται παρά.* Dedi G. scripturam. Quid in verbis *τοῦ Μεναύλου* lateat, non diuinare possum. In Etymol. M. h. v. nihil simile reperitur. Forte *τὸ μεσάγκυλον* latet in verbis vitiosis.

172. *μήλινον.* Ita G. pro *μείλινον.* Deinceps *τῇ βώλῳ* malim.

175. Versus Homericus vulgo legebatur ita: *στοναχίζετο γαῖα.* Mecum G. Iliadis 2, 95. Heyne dedit *ὑπὸ δὲ στεναχίζετο.*

177. *δύο ὑπερφαίνουσι.* E Goett. *δύο* addidi, et *δὲ* post *κέρατα.* Post *σαρκία τινὰ* sequebatur vulgo *ἢ κατὰ τὸν τῶν ὀφρύων.* suppleui e G. et L. Denique *αὐτῆς φαίνεται* dedi e G. et L. pro *αὐτῇ.*

179. *ἐμπίπραται.* Ita G. et L. pro *ἐμπίπλαται.* In Sophronis loco vulgabatur *παιδικά,* vterque Codex *παιδικὰς* dedit, *ποιφύζεις* Lorr.

κέχρηται ἀντί. Ita G. et L. pro *ἀπό.*

179. *ἔτι ἄκριτα.* Ita G. pro *καὶ ἄκριτα.*

181. *ἐῤῥιζωμένοι.* Ita L. pro *ἐρηρεισμένοι.*

183. *ὑποκάτω τοῦ χιτῶνος.* Ita G. pro *ὑποκάτω αὐτοῦ τοῦ χ.* Articulus *ὁ* ante *ἰὸς* indidem accessit. Postrema verba *Ἡ χιτὼν — αὐτῆς* omisit Goett. et videtur recentius Tzetzae scholion esse.

188. *ὁ κάρος.* Vulgo sequebatur *ἤγουν ὁ ὕπνος, οἱονεὶ τοῦ νοῦ κάρωσις.* Suppleui e Goett.

190. *εἶδος ἀετοῦ.* Suidae *εἶδος ζῴου καὶ ἰχθύος.*

τοῦτο γὰρ — σημαίνει. Haec omisit G.

192. *κηριτρόφου.* Ita Lorr. pro *κηροτρόφου.* Deinceps vulgabatur: *διὰ τὸ καὶ αὐτὰ τὰ ᾠὰ, ἅπερ αὐτὴ θάλπει, θάνατον φέρειν — διὰ τὸ τὸν ἰὸν τρέφειν.* Sequor Cod. Goett.

194. Vulgabatur: *συνεῤῥαθάγησε δὲ τουτέστι ποιόν τινα κτύπον ἀποτελέσθαι ἐν τοῖς ὀδοῦσι πεποίηκε· ῥάθαγος μὲν γὰρ ὁ κτύπος ὁ γινόμενος ὑπὸ τῶν κυμάτων, κλωμένων αὐτῶν καὶ προσρηγνυμένων ἐν ταῖς πέτραις. Ἀπὸ μεταφορᾶς δὲ — εἶπε τὸ συνεῤῥαθάγησεν, ἤτοι κατέαξε, συνέθλασε, συνέτριψε, διὰ τὸ ἐν τῷ τρώγειν αὐτὰ τοιοῦτόν περ κτύπον ἀποτελεῖσθαι ὑ. κ. ὀδ. Ῥάθαγος δὲ κυρίως ὁ τῆς κώπης κτύπος.* Sequor Cod. Goett.

195. *ἐπ' ἰκτιδέην.* Ita G. pro *ἐπικτιδέην.* Aldina *ἐπὶ κτιδέην.*

199. *παρὰ τὸ τήν.* E Goett. *τὸ* addidi. Post *τιθέναι* sequebatur: *ἀλλ' ὅμως κατεχρήσατο τούτῳ καὶ ἐνταῦθα. ἢ τιθαὶ βώσσουσιν ἀντὶ τοῦ τυτθὰ καὶ μικρὰ βώσσουσιν, ἵν' ᾖ ἡ εὐθεῖα ἀντὶ οὐδετέρου αἰτιατικῆς.* Sequor Cod. Goett. vbi est *τυτθὸν βοσύειν.*

200. Vulgabatur: *ἰάμνους δὲ τοὺς ἰαμένας, τοὺς κλάδους. θρυόεντας δὲ τοὺς — πόας, ἢ μέν.* Sequor Goett. vbi est *ἰδὲ θρύον.*

201. *σπειρώδεσιν.* Ita Schol. B. pro *πυρώδεσιν.*

202. Scholion hoc e Goett. accessit.

212. *διάφορα τῶν ἑρπετῶν ἐκβάλλουσιν. ἄκραν δὲ ὑπὲρ ῥώθωνας, ἤγουν ἐξοχὰς — ῥώθωνας ἔχουσι. κεραοὶ δὲ, τουτέστι κέρατα ἔχουσιν. ἀργίλιπες* etc. Vulgatam hanc ex Goett. correxi. Locum Archilochi Edd. ita habent scriptum: *Ἀρχίλοχος δὲ ἀργηλιπὴς φησιν.*

214. Vulgatam *Μεγάρων καὶ Κορίνθου — Παμμώνια — ἐν τρίτῳ — παμμωνίδας* e Goett. correxi.

215. *ἐπεὶ καὶ Ῥύπαιοι — διηγούμενός φησιν· αἰπεινὴν — οἰωνοῦ τε ῥύπαιον Ὄνθιδά τ' αὖ λίμνην στείχοντες ἴσαν ναύπακτον. Ἀμφὶ δύμην δ' ἐπελάζετο* correxi e Goett. vbi est scriptum *ῥύπης πύον καὶ ὀντίδα — εἰς ἀμφιδύμην.*

219. *ὑπὲρ δὲ τὸ ἄκρον ὁλκαῖον ἡ σπεῖρα κολοβήν.* vulgatam hanc

e Gott. suppleui, vnde deinceps inter *σπείρας* et *τοῦ σώματος* inserui vocabulum *τουτέστι*.

223. Post verba *τὸν ἄρσενα* (erat *τὸ ἄρσεν*) *ὀξυκέφαλόν φησι* sequebatur: *ἐν δὲ τῷ ἀκιδνότερος ἀμφοτέρους συμπαραλαμβάνει, καὶ τὸν ἄρσενα καὶ τὴν θήλειαν, ὥστε τὰ ἄνω μὲν μείζω καὶ ἐπισημότερα· τῆς τε θηλείας κατὰ τὸ πλατὺ, καὶ τοῦ ἄῤῥενος τοῦ τε μείζονος καὶ τοῦ ἥσσονος κατὰ τὸ ὀξύ· ἀπὸ δὲ τῆς κοιλίας καὶ ἡ θήλεια καὶ ὁ ἄῤῥην ἀκιδνότεροι, δηλαδὴ καταστρέφουσιν εἰς τὸ ἀσθενέστερον καὶ οὐχ ὅμοιον τοῖς ἄνω μέρεσιν· ὁμοίως δὲ φολίδα — ἐπιβεβηκυῖαν ἔχει· ἡ δὲ ὁλκὴ μύουρος ὑποτετάνυσται, ἤγουν μύουρος οὐρὰ ἐπὶ τῇ ὁλκῇ τετάνυσται· πεδανὴ δὲ ἡ ταπεινὴ, νῦν δὲ ἡ μικρὰ καὶ κατ᾽ ὀλίγον στενουμένη· ἐξ ἴσου οὖν ταπεινὴ, φησὶν, ὑπὸ τοῖς πέρασι τοῦ δολιχοῦ ὁλκοῦ· τὸ γὰρ ἴσως ἀντὶ τοῦ ὁμοίως ἔλαβεν. ἢ οὕτως· τὸ ἐπάνω τῆς οὐρᾶς πολλὰς καὶ λ. — ἔχει τετριμμένον, ἰσχνὸν ἢ κατεξηραμμένον, φρίσσον, ἢ πεπυκνωμένον.* Dedi scripturam Goett.

228. Post *τεταραγμένος* vulgo sequitur: *ὀξὺ δὲ δικρῇ. τῇ δικρῇ ἤγουν διπλῇ γλώσσῃ λείχων τὴν οὐρὰν κατὰ τὸ νέατον ἤγουν τὸ ἔσχατον σκωλύπτεται καὶ σκολιῶς κινεῖται· ἢ σκωλύπτεται, δηλαδὴ εἰλιγμένην — εὐθεῖαν τὴν οὐράν. Τὸ δὲ δικρῇ, ἢ ὅτι δύο στόματα ἔχει καὶ ἐν ἑκάστῳ γλῶσσαν, ἢ ὅτι ἐν ἑνὶ στόματι διπλῆν ἔχει τὴν γλῶσσαν, ἢ ὅτι ἐν μιᾷ γλώσσῃ δύο τρήματα ἔχει. Τὸ δὲ σκωλύπτεται καὶ σκωλύνεται εὕρηται, ἵν᾽ ᾖ τραχύνεται, ἅπτεται.* Multo breuiorem Goett. scripturam dedi, vbi tamen erat *σκωλύπτεται σκολιῶς ἢ τραχύνεται, ἅπτεται*, omisso verbo *κινεῖται*.

231. Vulgabatur: *δύο δέ φησι κυνόδοντας ἤγουν ὀδόντας ὥσπερ ὀβελοὺς ὀξεῖς τῶν ἀῤῥένων εἶναι, πολλοὺς δὲ τῶν θηλειῶν.* Sequor Goett. ex quo scholion ad 235. accessit vsque ad *εὐκύλως*.

237. Vulgo erat: *Πολλάκι μὲν χλοάουσα ἀντὶ τοῦ χλωρὰ — ὑπομνήματι χλοάουσα — τίθεται τὸ χλοάειν.* Scripturam Goett. dedi, in quo *κοιλαίνει* est pro *κυκλαίνει* in fragmento Numenii.

240. Vulgo erat: *Αἱ δὲ θαμιναί· αἱ δὲ φλύκταιναι ἀραιαὶ μὲν, θαμιναὶ δὲ καὶ συνεχεῖς, πλαδόωσιν ἐπάνω τοῦ σώματος, οἷα ὑπὸ πυρὸς δαμαζομένου, ὥσπερ αἱ πομφόλυγες ἐπάνω τοῦ ὕδατος τοῦ ἐν πυρὶ ζέοντος. τὼς μὲν οὖν εἶπε, ἀντὶ τοῦ ὡς· ἀραιαὶ δὲ τουτέστιν ἀσθενεῖς καὶ κεναί· οὐδὲν γὰρ ἔχουσιν, ἀλλὰ κεναί εἰσι. Πομφόλυγες δὲ αἱ ἀναῤῥήξεις τοῦ ὕδατος. πυρικμήτοιο δὲ ἀντὶ τοῦ κεκαυμένου ὑπὸ πυρός. Πλαδόωσι δὲ ἤγουν ὑγραίνονται ἢ οἰδοῦσι, καταπαλύνονται· πλαδόεν γὰρ καὶ πλαδαρὸν σῶμα τὸ ὑγρόν φαμεν, καὶ μὴ ἀντίτυπον, ὃ δηλαδὴ πιλούμενον — ἐνδίδωσί τε καὶ κοιλαίνεται. πάλιν — κοίλωμα.* Mecum Goett.

246. Vulgo erat: *κιανίδα, κοινῶς δὲ σταφυλήν.* Mecum Goett. Verba *μέχρι τοῦ ἄνω* Steph. Bernard ad h. l. mutari volnit in *τοῦ οὐρανοῦ.*

247. *εἰλίγγοις — πλησσόμενος.* Accesserunt haec e G. quae vulgata Scholia referunt ad versum 249. vbi nihil varietatis e Goett. annotatum reperi.

Deinceps vulgabatur *μέλεσι καὶ τῇ ἰξύϊ ἤγουν τῇ ὀσφύϊ — αὐτὸν, μέρμερος, ἤγουν φροντὶς γίνεται.* Correxi et suppleui e Goett.

252. *συστρέφουσα.* Ita G. pro *στρέφουσα.*

257. *χαλκάνθῳ.* Ita G. pro *χαλκάνθη, ἣν νῦν φασε κ.* Sequentia non satis integra videntur esse in verbis *ἐν οἷς ὁ χαλκός.* Quod genus aeris granulosi intelligi voluerit Interpres, non satis assequor. Posui suspicionem meam in Lexico Gr. sub voce *χαλκάνθη.*

In versibus Numenii suspicor, vbi est *ἀμφί ἑ κυδαίνει*, scriptum fuisse *κυκλαίνει*, vt supra in fragmento posito ad vers. 237.

ἀφ' οὗ καὶ τὴν πορφύραν. Igitur *κάλχης* cogitauit aut scripsit Graeculus. Sequens *ἐμφερὲς* vitiosum videtur, fortasse etiam plura sunt mendosa verba. Cuius poetae Heracleam laudet interpres, ignoro.

258. Vulgabatur *ἁμαξίοις — κολός* bis, — *ἀκέραστος — ἢ ὁ τῷ μήκει.* Sequor Goett. Etiam deinceps *ἀκέρατοι* malim scriptum, vt *δικέρατοι* dedi e G. pro *δίκεροι.*

263. Vulgabatur *ἁμαξοτροχιαῖς κατὰ συγκοπήν· λέγει.* Correxi et suppleui e Goett. Post *κοιμᾶται ὁ κεράστης* addebatur vulgo *ἔχις*, quod omittit G.

264. Verba *ἢ τῷ βαδισμῷ* ex G. et L. accesserunt.

265. Post *ἡ πορεία αὐτοῦ* vulgo addebantur haec: *ἐκ δὲ τοῦ πορεύω γέγονε πορεία, ὥσπερ ἐκ τοῦ περισσεύω περίσσεια*, aliena ab hoc loco.

268. Vulgo erat: *πολλῆς δὲ ἐμφ. — συνθήκην.* *Φησὶν οὖν τῷ βαδίσματι ὁ ἔχις ἢ ὁ κεράστης μᾶλλον ὅμοιός ἐστι τῇ ἀκάτῳ ἤγουν τῇ πορείᾳ τοῦ πλοίου μακροῦ ἢ τοῦ ὁλκὴν ποιοῦντος· ὡς γὰρ ἐκεῖνο τῇ βίᾳ τοῦ ἀνέμου ἐκκρούεται ἤγουν ἀποπέμπεται ἔξω τῆς εὐθείας ὁδοῦ, καὶ ἐπίπλευρον ἤγουν πλάγιον φέρεται, οὕτω καὶ ὁ κεράστης πλάγιος καὶ ἐπίπλευρος ἕρπει. Τράμπις δὲ κυρίως μὲν βαρβαρικὸν πλοῖόν ἐστιν, ἐνταῦθα δὲ καταχρηστικῶς τὸ ἁπλῶς πλοῖον ἐκάλεσε· καὶ ἴσως τὴν τριήρη· ὅπερ ἐδήλωσε διὰ τοῦ ὁλκαίης ἤτοι μακρᾶς. Καὶ ὁ Λυκόφρων δὲ τὸ πλοῖον τράμπιν ἐκάλεσε λέγων· Τράμπις δ' ὀχήσει καὶ Φερέκλειοι πόδες· ὑπὸ γὰρ τοῦ Φερέκλου αἱ νῆες τῷ Ἀλεξάνδρῳ κατεσκευάσθησαν. Τὸ δὲ ἀκάτῳ εὕρηται καὶ ἀκαμάτῳ, ἵν' ᾖ ἀκαμάτῳ πορείᾳ, καὶ ἴσως ἄμεινον οὕτως, ἐπειδὴ*

τὸ ἄκατος πλοῖον μᾶλλον σημαίνει ἢ πορείαν. Cum Goett. facit Codex Lorrianus, nisi quod hic εἰς διττὸν habet.

272. κεφαλίοις. Ita G. pro κεφαλαίοις παρόμοιον· ἦλος δὲ καὶ τὸ ἐπιδημίως καλούμενον καρφίον. Lorrianus φαμὲν habet, cetera cum G. consentiens.

273. δῆγμα ἀμυδραὶ ἐπανιστᾶσι καὶ οὐκ εὐδιάγνωστοι εἰς ὄψιν vulgatam e G. et L. correxi. Sequens G. dedit pro πέμφιξι, vt ἀνεπαισθήτως pro ἀναισθήτως.

πρὸς ἐννέα. Praepositionem e Lorr. inserui.

281. Vulgabatur: μόλις γε μέν· τὸ μόλις. Correxi e Goett. Deinceps vulgatum πολλοὶ e G. et L. mutaui in πολεῖς.

286. ἐπὶ τὸ εὖρος. Ita G. pro τὸ δὲ εὖρος. Deinceps ὅλος. "Ολος γὰρ ἀπὸ τῆς κ. vulgabatur. Mecum Lorrianus Codex.

288. τὴν ἐκ τῆς. Praepositio accessit e G. Deinceps vulgabatur: σημαίνει δὲ τὸ ψολόεις τρία — ἀστεροπαῖον· καὶ ἔτι Ἀχλὺν τε — χάρφει. In Goett. erat Ἰγνύν τε, Lorr. Ἰδνύν τε. Asteropen Cyclopem intelligi monuit Heyne ad Apollod. p. 4. ed. sec.

289. Ὀξύλος — ἔχει. Haec G. et L. addunt vulgatis. De Oxylo mihi aliunde non constat.

ἔσφιγκται. Hoc verbum Lorr. addit, ἔσφηκται G.

290. λίαν στενὴ Edd. λίαν omisit Lorrianus.

291. φονεύουσι — μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτῷ συμπλέκεται vulgabatur. φονεύοντα dedit G. et L. reliqua G. solus, nisi quod ἀπ' αὐτῷ ibi est.

ἢ ἀττελάβοις. Ita G. et L. vulgo ἢ ταῖς ἀγρίαις μελίσσαις.

293. λαῦρον ἢ τραχῶδες vulgatum e G. correxi.

295. In versu Antimachi Goett. τοῖσι omittit, sed in rasura est. Eundem versum habet Lucianus Ver. Histor. 2, 12. p. 301. Bip. ita scriptum: τοῖσι δ' ὑλήεντα.

296. τῇ βαδίσει τοῦ σώματος· γράφεται καὶ ὁλκῷ Edd. correxit G.

297. Vulgabatur: προσπαίων τουτέστι τραχύνεται. Mecum G. qui deinceps εἰς καλάμης habet.

300. καὶ τὸ πίδαξ Edd. Mecum G.

303. καὶ τὰς οὐλάς. Ita G. et Lorr. Vulgo ῥ. τὰς ὠτειλάς.

308. καὶ τοῦ αἵματος. Ita G. et L. pro σώματος. Verba seclusa omisit G.

309. ἀναστρέφων. Ita G. pro ὑποστρέφων. In extremo εἰσὶ τὰς ῥάχας habet Editio Gorraei.

310. τουτέστι πολλὰς ἴλυγγας — στροφὴ στρόβος vulgata e G. correxi.

313. Vulgabatur Θῶνος βασιλεὺς *A*: γέγονεν. G. Θῶνις, Lorr. Θώνιος habet. τότε ἦν dedit Schol. B.

316. δηλαδὴ — κέντρον. Haec omisit G.

317. ῥύχεος — ἀνήνεγκε τὸν λόγον vulgata correxi e G.

320. ἀντίον τοῦ αἱμόῤῥου vulgatur, atque ita demum Schol. B. Deinceps σήπτει τῶν δακέντων vulgabatur. Correxi e G. et L. σήπεται tamen L. habet.

παρὰ τῷ ποιητῇ, Iliad. 2, 526. Deinceps vulgatum ἐναντίως correxi e Goett. — κεράων δέμας. Haec verba inseruit G. et L. sequens οὖν omisit Schol. B.

322. Editiones ita habent: τὸ δὲ χρῶμα αὐτῆς τοιοῦτόν ἐστιν, οἷόν περ τῆς λασίας δάπιδος. δάπις μὲν οὖν ἐστιν, ὅς καὶ τάπης λέγεται. λασίας δὲ οἱονεὶ δασείας, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ψιλῶν· εἰσὶ γὰρ καὶ ψιλαὶ δάπιδες. Ἀσαφῶς δὲ ταῦτο περὶ τοῦ χρώματος τῆς σηπεδόνος εἴρηται· μὴ γὰρ ὡρισμένου τοῦ χρώματος τῆς δάπιδος, ὁποῖόν ἐστι, φησὶ τὴν σηπεδόνα ὁμοίαν εἶναι τὴν χροιὰν τῷ χρώματι τῆς δάπιδος, εἰ μὴ ἄρα ὡς ἐπιτοπλεῖστον αἱ δάπιδες κόκκιναι γίνονται, καὶ βούλεται δηλοῦν νῦν τὸ χρῶμα τῆς σηπεδόνος κόκκινον εἶναι. Dedi scripturam Goett.

324. Scholion hoc e Goett. accessit.

325. Vulgabatur: τὸ ἄκρον δέ, φησί, τῆς οὐρᾶς σχολιόν τι ἀνατέταται, ὥστε συγκαλύπτεσθαι τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ μακρὰν οὖσαν ἐλάχειαν ἤγουν μικρὰν φαίνεσθαι. Mecum G. et L.

329. ἀποῤῥέουσιν ἐκπίπτουσαι. Ita G. pro καὶ ἐκπίπτουσιν. Deinceps vulgatum καταψυχθέντος — καταψυχθείσης — πολλάκις correxi e G.

332. ἡ — γινομένη σπίνη. Ita G. pro ὁ — γινόμενος σπίλος. ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ λεῦκαι καὶ οἱ ἀλφοί. ἢ; ὥς τινες, αἱ μὲν λεῦκαι καὶ οἱ ἀλφοὶ προπαρασκευάζουσι τὸ πάθος, ἡ δὲ ἐφηλὶς αὐτὴ ἡ ἑτεροίωσις τῆς ἐπιφανείας ἐστίν. Ἔοικε δὲ ταύτην καὶ Νίκανδρος ἐνταῦθα νοεῖν.

334. Vulgatum κεντρίναν e G. correxi, vbi Schol. B. demum verba τὴν ὄψιν addit.

336. Correxit G. vulgata: ἐνισκήψῃ. γράφεται καὶ ἐνιχρίμψῃ ἤτοι ἐμπέσῃ ἢ ἐπιβάλῃ.

338. Editiones: χάσσω. φησὶν οὖν, ὅτι εἴωθεν ἐπακολουθεῖν — πληγεῖσιν, ἤγουν δηχθεῖσιν, καύσων, ὥστε χ. In loco Homerico Od. 21, 294. ἕλεν αἴσιμα πίνει. Postea: καὶ ἀθρόως ἐπὶ ποταμὸν φοιτῶντι τρέχει ἐπὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τοσοῦτον πίνει, ἕως ἂν διαῤῥαγείη — μέτρον πιών. Dedi scripturam G.

343. Vulgatam ἐν πορείᾳ suppleui e G. qui deinceps δεδώκαν ὄνῳ βαστάζειν habet. Postea Edd. ὃ βαστάζεις, πιεῖν συγχωρήσω.

Goett. abhinc *δέδωκεν δ' ἐβάσταζε*, omisso pronomine *αὐτῷ*, et *ὑπὸ γήρως* habet. Ex eodem vulgatam *ὁ οὖν ὄφις — τοῦ θεοῦ* correxi.

Ἄλλοι δέ. Goett. ita: *Ὁ μῦθος οὗτός ἐστι — δωρηθὲν ὑπ' ὄνου.* Indidem vulgatam *ἐφύλαξεν ὁ ὄφις — ὄφιν τῆς κρήνης* correxi, et vocabulum *ἱστορικὸς* addidi. Sophoclis drama satyricum *Κωφοὺς* laudant etiam alii Grammatici.

τουτέστιν ἀρχαῖος. Ita G. pro *ὅς ἐστιν ἀρχαῖος.*

347. Vulgatum *ἐλοιδοροῦντο* e G. correxi et verbum *εἶναι* addidi.

348. *ὄνῳ τὰ ἀναγκαιότατα.* Goett. contra habet: *ἐπρεσβεύσαντο δὲ ὄνου περὶ τῶν ἀναγκαίων· τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ κακοφραδίης.* Verba *Τὸ δὲ — ἐβλάβησαν* omisit G.

διηκονοῦντο. Ita G. pro *διηκονίζοντο, φέροντες ἐπὶ ὄνῳ, διά.* In loco Callimachi videtur *οὕνεκα* fuisse.

Τὸ δὲ ἑξῆς — νεότητα. Haec e Goett. accesserunt.

354. Ita G. pro *διὰ τὴν τοιαύτην περιπέτειαν — βαστάζειν.*

355. *γηρῶντες.* Ita G. pro *γηροῦντες.*

357. Vulgatum *ὀγκαστικοῦ* correxi. Goett. *ὀγκιστικοῦ* dabat.

359. Edebatur: *ὕστερον δὲ χέρσυδρος διὰ τὸ ἐν ὕδατι καὶ ἐν χέρσῳ διατρίβειν.* Mecum G. et Schol. B.

τὴν σάρκα ῥινός. Ita G. pro *ῥῖνα σάρξ — μυσαχθὴς ἤγουν δυσώδης — ἡπλωμένη.*

362. Vulgo: *τεκμαίρει ἤγουν παρέχει τεκμαίρεσθαι. νύγμα· γράφεται δὲ καὶ δῆγμα, δηλαδὴ δίυγρον ἐποίησε τὸ δῆγμα καὶ σεσηπός.* Mecum G. et L. Deinceps vulgatam *ἐξαπλωμένη* correxi et suppleui ex vtroque Codice. Goett. tamen habet *περιέχουσα.*

368. *σείριος δὲ ὁ ἥλιος· ἀζήνησι δὲ ἤγουν ξηραίνῃ* vulgatam e G. correxi. Deinceps *μίμνει* Goett. Postea vulgabatur: *γίνεται ἀπὸ τοῦ τρυγητοῦ, τουτέστιν ἡ ξηρασία.*

371. Vulgabatur: *ἀντὶ τοῦ φυσητικῶς — γὰρ καὶ τῇ χέρσῳ προσβάλλει ὁ χ. — οἱ χέρσυδροι, ὁ δὲ Ἀρ. — φησὶν αὐτούς.* Sequor G. et Lorr.

372. *μακραῖς.* Ita G. pro *μικραῖς.* Deinceps Edd. *περιτυχόντες — καὶ τὰς νάρκας ἔχει.* Goett. *ἐμψύχους* habet.

374. Vulgabatur: *ἀμβλὺ δὲ οὐ τὸ ἐναντίον τῷ ὀξεῖ νῦν, ἀλλὰ οἷον τρωγλοειδὲς καὶ ἀμβλυωπητικὸν (ἀμβλυωπεῖ γὰρ) ἐξ ἑκατέρας τῆς κεφαλῆς.* Mecum Goett.

375. *ἐστὶ κατὰ τὸ χρῶμα.* E G. *κατὰ* addidi.

376. *πεπιλημένον, πεπατημένον* Edd. Dedi G. scripturam et Lorr. suspicor tamen, fuisse *ὑπὸ τοῦ στείβεσθαι ἤγουν πατεῖσθαι.* Deinceps vulgo *στιβύς.* Mecum G.

377. Vulgabatur 'Ὁμοίως καὶ ἐν ἡμιάμβοις ἐν τῷ ὑπογραφομένῳ — μή σ' ἐμπεσὼν πρ. In G. erat καὶ 'Ηρώδης ὁ ἡμίαμβος — μή σ' ἐκπερῶν. Lorr. καὶ 'Ηρώδης ἐν ἡμιάμβοις ἐν τῷ περιγρ. — φεύγωμεν — ἐμπερῶν (vel ἐκπερῶν) — καλύψω. Suspicor fuisse ἐπιγραφομένῳ. Toupius Emend. in Suidam 3. p. 303. ita fragmentum a Barnesio temere inter Anacreontica relatum ad vers. 1120. corrigebat:

φύγωμεν ἐκ προσώπου,
μή σ' ἐμπεσὼν ὁ πρέσβυς
οὐλῇ κατ' εὐθὺ κρατὸς
βατηρίῃ χαλέψῃ.

Equidem κολάψῃ auspicatus sum scribendum esse.

τοσοῦτον τῷ μήκει τὸν ῥάβδον εἶναι. Ita pro τοσοῦτον τὸν ῥάβδον εἶναι ὅσον β. — τινὲς βατῆρα εἶναι τὴν ποιμενικὴν ῥάβδον scripsi. In G. erat τοσοῦτον τῷ μήκει τὴν ῥάβδον — οἷον βοτῆρα ἢ ποιμενικήν. In Lorr. τοσοῦτον μήκει τὸν ῥάβδον.

χλωρὸς βατῆρα αὐτήν φησι καλεῖσθαι, ἐπειδὴ Edd. Mecum G. et L. Deinceps βατῆρα παρὰ τὴν βάσιν τηρεῖν. Dedi G. scripturam.

τοῖς 'Οφιακοῖς. Ita G. et L. pro τῷ 'Οφιακῷ. Deinceps πηδῶσαν αὐτῷ vulgatum correxi e G. vnde sequens αὐτὴν inserui. Postea ὅθεν καὶ ἔκπαλαι καὶ νῦν edebatur. Mecum G.

380. Vulgo πρὶν τὸν τέττιγα ἐπιφάναι. τὸ τέττιγος δὲ εὕρηται καὶ κόκκυγος. Mecum G. et L.

382. Edd. habent τῇ μάλκῃ Νίκανδρος ποτὲ μὲν ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῇ γλώσσῃ ῥίγους χρῆται, ποτὲ δὲ ἀντὶ τοῦ περὶ τοὺς πόδας καὶ χεῖρας, ὡς τὸ πνεύματος — μαλκείοντα. Mecum G. et L. Tzetzes ridicule interpretatus corrupit verba illa scholii antiqui Νίκανδρος ἐν γλώσσαις, cum ignoraret Nicandri opus grammaticum Γλῶσσαι inscriptum.

διασπασμόν. "Εστι δὲ ὅτε τὴν νάρκην φασὶ σημαίνειν. ἔοικε δὲ νῦν οὐ τὴν νάρκην, ἀλλὰ τὸ ψύχος σημαίνειν· καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ Νίκανδρος καὶ ἐν ἄλλοις ὁτὲ μὲν ἐπὶ τοῦ ψύχους — ἐν Σικελίᾳ — κρυμῷ τε, ὅταν δάμνωνται μάλκαι — ναρκᾶν ἐν τοῖς Κιμφίοις χρῆται. Μάλκαι οὖν — ὑπερβολήν, ἢ τὰ χίμετλα, ἤγουν αἱ ῥήξεις. Edd. Mecum G. et Lorr. nisi quod Goett. κρυμῷ τε δέματ' ὅτε δάμνατο μᾶλλον. Fabricius in Bibl. Gr. ex Aldina 1. Νυμφίοις posuit pro Κιμφίοις.

383. Vulgo erat ξανάᾳ. ἤγουν θερμαίνει καὶ διαλύει. τὸ δέρμα οὖν, φησί, τῆς ἀμφισβαίνης ἐπιτήδειόν ἐστι ξηραίνειν καὶ διαλύειν καὶ ἀποτείνειν τὰ δεσμὰ καὶ τὰς δυσκινησίας τῶν νεύρων. Οἱ δὲ ξανάᾳ φασὶ τὰ γινόμενα ταῖς γυναιξὶν ἐν χειμῶνι πάθη, ὅταν τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων δυσκίνητα ἔχωσι. Mecum Goett.

386. Vulgatum σμίνοιο· τῆς μὲν σκυτάλης, φησί, τὸ πάχος παραπλήσιον στελεῷ σμίνου. σμῖνον. δὲ ἡ τὴν δίκελλάν φησιν ἢ τὴν ἀξίνην, ᾗ σκάπτουσι καὶ ξύλα κλῶσι. Mecum G. et L.

389. Edd. αὐτὴ ἡ σκυτάλη — ὀξυοπτέστερα. Correxi e G. et L. Praeterea περιτριβόμενα — ἐπὶ ταῖς χειαῖς Goett.

395. Goett. ἀπαλεύεται ἐπὶ dat.

396. Scholion hoc e Goett. adieci, vbi Schol. B. habet. Pro κακίᾳ videtur ἰδέᾳ scribendum.

398. τὸ πλάτος οἷον. Ita G. pro τὸ μῆκος ἤγουν μῆκος φέρει.

400. Ἀντερινύϊ. Ita G. pro Ἐριννύϊ — ἰύγῆς ὡς παῦρον ἀπέκλυεν. Lorr. etiam ἐπέκλυον habet. Nomen poematis Ἠριγόνη fuisse videtur.

ἐς τὸν νομὸν καὶ τὴν ὕλην — ἀΐξαντος. Haec verba et deinceps ἢ οὕτως omittit G. qui postea cum Lorr. inserit verba ἀντὶ τοῦ ἱμείρονται. Post ἰύγὴν ἐκείνου Edd. pergunt: τὸ μεσημβρινὸν ἀΐξαντος, ἢ λείπει τὸ ὁρμῶσιν, ἵν' ᾖ, ὅτ' ἐς τὸν νομὸν καὶ τὴν ὕλην ὁρμῶσιν, ἢ καὶ ἀρδηθμοῦ μείρονται, οὐκέτι τὴν ἰύγὴν ἐκείνου μίμνουσιν ἀΐξαντος τὸ μεσημβρινόν. Dedi G. scripturam.

405. δυνήσεται — πρόσεισιν τὸ θοινηθῆναι Edd. Sequor Goett. qui pro ἀλλὰ habet ἄλλως.

406. κόρακα λέγει, ὅτι χειμῶνα — περὶ σῆμ' ἐγένοντο Edd. Mecum G. et Lorr. Codex. 409. Edd. ὑπερβάλλοντι λιμῷ — προσίλθη — αὐτοῦ ἤγουν αὐτόθι ἀπόλλυται, τὸ γὰρ αὐτοῦ ἐπίῤῥημα τοπικόν. Mecum Goett.

411. πιφάσκεο — καλεῖται· καὶ δὴ σημειωτέον, ὅτι ἄλλό ἐστι φηγὸς καὶ ἄλλο δρῦς. Ὁ δὲ Θεόφραστος πέντε γένη φησὶ δρυῶν· ἐπὶ δὲ τούτοις τὴν φηγόν. Edd. habent. Dedi scripturam Goett. qui pergit: δρυΐναο· ὅτε καταλιπὼν τὴν λίμνην εἰς τὴν δρῦν ἔλθῃ, τότε δρυΐδας καλεῖται.

416. ἄλλοι — φασί, haec e Gott. addidi. Lorr. σιλφέλῳ habet.

420. ὀξύκεφαλός τις. Ἔστι δὲ παρά. Ita G. pro τίς ἐστι. Γίνεται δὲ παρὰ — ἀρπεδὲς ἤγουν κατὰ τὴν ἀρπεδόνα λεπτόν ἐστι. In postrema parte consentit etiam Lorrianus.

421. δυσωδία, δηλαδὴ — ἐκπέμπεται· τοιαύτη δέ, φασίν, ἐστὶν ἡ δυσωδία, οἵαν οἱ περὶ τὰ δέρματα Edd. Mecum G. nisi quod οἱ παρὰ habet.

423. σιδήρεα Goett. vnde vulgatum ξέουσι correxi. Postea Edd. γναμπτόμενοι δὲ μυδόωσι τουτέστι ξεόμενοι ταῖς — οἱ λάθαργοι ὄζουσι. Mecum Goett. qui verba sequentia γνάμπτω δὲ τὸ ξέω omisit; post quae pergunt: ἐξ οὗ καὶ γναφεὺς καὶ κναφεύς. Ἡ δὲ ἀρβήλη ἐστὶ καὶ εἶδος ὑποδήματος παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Ὀρέστῃ· σίγα, σίγα, λεπτὸν

ἴχνος ἀρβήλης τιθεῖτε· μὴ κτυπεῖτε, μηδ' ἔστω κτύπος. quae Tzetzes videtur de penu sua promsisse.

424. In loco Homerico vulgatum κώληπος e G. et L. correxi.

425. καὶ ἀκορπιζομένη addidi e Lorr.

427. Verba seclusa omisit Goett. Pro ἄλυϊ erat ἀλύη.

432. Vulgatum μυκάζουσιν e G. correxi. Post πνίγεσθαι e G. et L. verbum γίνονται inserui.

433. Edd. ἤγουν ἀποτύπτεται ἢ ἀποστύφεται. — ῥέγκουσι δὲ ἤγουν ῥέγχουσι. Mecum G. In πνευστιῶσι ῥέγχουσι consentit etiam Lorr. Verba seclusa omisit Schol. B.

437. τρόμος τοῖς μέλεσι Schol. B. Vulgo τρόμος τις τοῖς μ.

438. Verba Ὅλος — οὗτος ab initio adieci e Lorriano. Deinceps sequebatur vulgo: τριστίχους· τὸ δὲ ἐπισκύνιον πάντοθεν πῖον· ὑπὸ δὲ τῆς πιότητος αἱ σάρκες ἐπεγηγερμέναι ὑπὸ τὸν ἀνθερεῶνα πώγωνος παρέχουσι φ. χολοφαφηνῷ σώματι προσεοικυῖαι. Sequor G. et L. sed in Goett. erat διὰ πώγωνος — προσεοικότι. in Lorr. προσεοικώς.

441. Vulgo ἄγραυλος — ἐπισκύνιον δέ, ὃ καὶ σκύνιον εἶπε, τὸ ἐπάνω. Mecum G. et L.

448. ἀντὶ τοῦ ἐξ ἀρχῆς addidi ex G. et L.

452. τῆς ποίμνης. Articulus accessit e G. deinceps vulgabatur ἠδ' ἦσαν κτίλα — φῆρές τ' ἄνοί τε — χρὴ πατρὶ — τῶν ποιμνίων — κτίλος ὅς. Mecum Goett. ἦσαν γὰρ κτίλα dedit Lorr. Sturz. in Fragmentis Empedoclis versu 229. 236. οἰωνοὶ probabilius pro ἄνοί τε scripsit. Sed male φιλοφροσύνῃ τε scripsit. Loci Homerici sunt Il. γ, 196. et ν, 492.

456. Vulgo πετομένῳ — ἀτελείωτα. Mecum G.

456. Vulgatam καὶ χυλοίποδος καὶ χωλοίποδος· πάντα δὲ — χαλαίποδος δέ, διὰ τὸ κεχαλασμένους — Λήμνον ἐκάλεσεν, ὡς λέγει καὶ Ὅμηρος e Goett. correxi, vbi tamen erat κιλόποδος. Vulgatum tamen κεχαλασμένους praeferendum mihi videtur.

460. Vulgo ὅπερ ἱερὸν — ἔσχεν· ἐν αὐτῷ δὲ τῷ τόπῳ καὶ κυτίνου — ποταμοῦ καὶ Ζώνη — δρύες εἰσίν, ὑφ' ἃς τὸ Ζηρύνθιον ἄντρον. Mecum G. et in verbis πρὸς ἃς — τὸ ἄντρον consentit Lorr.

Λυκόφρων δέ φησι Ζηρύνθιον — θεοῦ — ἐν τῷ Θρηϊκίῃ. Ζώνη ἐπιτηλεθάουσαι vulgabatur. Mecum G. ζώνῃ Lorr. In Apollonii I, 29. hodie legitur ἀκτῆς Θρηϊκίης Ζώνης ἔπι τηλεθόωσαι.

Νίκανδρος — τὸ μὲν Goett. qui οἷά τε pro οἵην dedit. Pro ἀνέστησαν malim ἐνέστησαν.

463. Seclusum ἀπεδόθη omisit G. qui καὶ post μακρὸς inseruit, idem cum Lorr. verba καὶ ποικίλον. Postea vulgabatur ἢ λέοντα ἐκάλουν αὐτόν, ἤτοι διὰ τὸ ὀρθὴν τὴν οὐρὰν βαστάζοντα διεγείρειν

ἑαυτὸν εἰς μάχην, ἢ διὰ — καὶ λέων ποιεῖ. Mecum Goett. in plurimis etiam Lorr.

465. *πολύστροφον — πολύστροφά ἐστιν.* Haec e G. et L. accesserunt.

περὶ τὴν σάρκα. Ita G. pro *παρὰ — ὀστᾶ πύσει — οὐδὲ πελιδνα!* Mecum G. qui tamen *ὑπέστρεφον* habet. *γάστρην ἀνυπέστρεφον* Lorr.

470. *καὶ ὁρμῶν.* Addidit Schol. B. et Lorr. In Hipponacteo versu erat vulgo *ὡς Ἡρώδου.* Correxi e G. et Lorr. *λαιμῶι* Goett.

471. Vulgo erat *καὶ τὰ λιπαρά ἔστι δὲ ὅτε καὶ τὸν προηγούμενον κριὸν τοῦ ποιμνίου σημαίνει.* Mecum G. et L. Deinceps Goett. *Σάον — Μόσυχλον.* Postea vulgabatur *τὴν Λῆμνον καὶ Σαμοθράκην ἑκατέρας τὰς νήσους διὰ τούτων σημαίνων.* Mecum Goett. Denique vulgatam *καὶ Μόσυχλος δὲ τὰ ὄρη τῆς Λήμνου, ὡς Ἀντίμ.* correxi e G. In versu Antimachi *ἀκροτάταις κορυφαῖσι* vulgo *ἀκροτάτου* G *κορυφῇσι* G. et Lorr. In versu Eratosthenis erat *εὖ τοι ἄσοις φαίνεσκε.* Mecum Goett.

473. *τουτέστιν οἱ π. — καταψύχωσι* vulgatam e G. correxi.

475. *πλῆξαι. γράφεται δὲ καὶ λαιμώσσων, ἵν᾽ ᾖ πεινῶν· καὶ κατακλεῖδας, ἤτοι τὰς τοῦ πληττομένου ἢ τοῦ οἰκείου χαλινοῦ* Edd. Mecum Goett.

478. *ἤγουν καμπτὴν καὶ οὐκ ἰθεῖαν, τουτέστιν οὐκ ἰθεῖαν, ἤγουν οὐκ εὐθεῖαν ὁδὸν βάδιζε. Τὸ δὲ ἴλλων σημαίνει καὶ τὸ συγχεῖν καὶ συντηρεῖν, καὶ τὸ δοχμὸς δὲ ἤγουν πλάγιος τὴν πορείαν τοῦ ἑρπετοῦ ἀνακρούων· καὶ ἐπιφέρει τὴν αἰτίαν, ὅτι ἐν μὲν τῇ εὐθείᾳ ὁδῷ ὤκιστόν ἐστι τὸ ἑρπετὸν, ἐν δὲ τῇ καμπτῇ βραδύτερον. Τοῖος, ἤγουν τοιοῦτος, φοβερὸς δηλαδὴ ὄφις πλησιάζει ταῖς Θρακικαῖς νήσοις.* Edd. quae omnia omisit Goett.

484. *σαύραις.* Ita G. pro *σαύρᾳ.* Deinceps Edd. *τοιοῦτος· ἡ Δημήτηρ Κελεὸν λαβοῦσα ἀνέτρεφεν ὡς υἱόν· βουλομένη δὲ ἀπαθανατίσαι* (G. *ἀπαθανατῶσαι*), *συνεχῶς εἰς τὸ πῦρ ἔβαλλεν ὡσδὲ ἐπὶ πολὺ* — (*πεφώρατο* malim) — (*ἀπηθανάτωσεν* Goett.) — *παρὼν Ἄβας ὁ υἱὸς αὐτῆς καὶ φθονερώτερον διενεχθεὶς πρὸς τὴν θυσίαν τῆς θεοῦ, καὶ δυσχεράνας, ὅτι ἡ μήτηρ αὐτοῦ τὴν Δήμητρα ὑπεδέξατο, κατεγέλασέ τε ἑστὼς τῆς θυσίας, καὶ τι καὶ ἐφθέγξατο εἰς τὴν θεόν· ἡ δὲ θεὸς ὀργισθεῖσα — ἀσκαλαβώτην.* Mecum Goett.

κυμβάλων. Ita G. pro *κυμάτων.*

490. *ὄφεις* addidit G. deinceps Edd. *εἰς εἴδη μετέβη· τοὺς μὲν γὰρ αὐτῶν ἀπὸ τῆς χροιᾶς ἀμμώδεις καλοῦσιν — λίβυας μὲν οὖν τοὺς ἀμμώδεις.* Mecum Goett. Postea vulgabatur *καὶ ῥοφίαι.* G. *καὶ φι....* habet.

ἀκοντίαι — καὶ ἄλλα δὲ ζῶά εἰσιν ἀκοντίαι — τυφλῖνοι, οἳ καὶ πατούμενοι ἠρεμοῦσι Edd.

493. Vulgatum ἐμπαθεῖς e Schol. B. correxi, qui post διηγήσομαι addit λέξω. Deinceps verba καὶ καταπονοῦσαν addidi e G. Denique Edd. ἀλθήσειν γὰρ τὸ θεραπεύειν λέγει. Sequor Schol. B.

497. ἢ τῷ θανάτῳ παρά. Ita G. vulgo ἢ deest et καὶ pro παρὰ legitur.

499. Verba ἵνα κνῶπες. ἐν τῷ ὅπου οἱ κνῶπες e G. accesserunt.

500. Edebatur π. X. περὶ τῆς Χειρωνείας ῥίζης φησίν, ἥτις καὶ πανάκειος καὶ κένταυρος καλεῖται. Mecum Goett. vnde postremo κενταύριον pro κενταύρειαν dedi.

505. Edd. κατωτέρω τὴν ῥίζαν ἀποπέμπουσα. Suppleui e G.

509. δηλαδὴ ἐρυθρά. ταύτην δέ φησιν Ἀριστοτέλης γυναῖκα εὑρηκέναι· οἱ δὲ ἀκριβέστερον π. τ. εἰπόντες τὴν ἀριστολόχειαν καὶ τὸ περικλύμενον βοτάνας φασὶν εἶναι, ἐχούσας φύλλα ὅμοια τοῖς τοῦ κισσοῦ. Ita Edd. Mecum Goett.

ξανθὸν τῷ χρώματι, καὶ μᾶλλον ἰοβαφεῖν ἐπιτήδειον — βεβαμμένα. Ὑσγίνῳ. τὸ ὕσγινον φυτόν ἐστι ξανθὸν τῷ χρώματι, ὅθεν καὶ ὑσγινοβαφῆ τὰ ὑπ' αὐτοῦ βεβαμμένα. βάπτονται δὲ ἰοβαφῆ. Ita Edd. falsa et inepta abundantia. Mecum Goett.

512. πολυώνυμος γάρ ἐστιν. Haec addidi e Goett. vt ad versum 516. πολλή.

518. κιῤῥάδος οἴνης — τῆς μελαίνης. Haec e Goett. et Schol. B. dedi; in Edd. haec tantum prostabant: κιῤῥάδα δὲ οἴνην τὴν μέλαιναν ἄμπελον φησί.

520. Edd. ἐν τοῖς ῥιζοτομικοῖς μινυανθές. Mecum G. Vulgatam debes interpretari de eo Dionysio, qui herbas a se descriptas pinxerat, narrante Plinio 25 s. 4.

521. Edd. τρήχοντι πατάγῳ, quod correxi.

526. κυφόν. ita G. pro κίβον — σημειοῦται δὲ — κύμβον ὄγκον ἔχειν. ἢ τραπεζήεντος εἶπε — καὶ ἄριον καλεῖ. Cetera aliena videntur.

527. Verba λέγεται — μασσῶνται omisit Goett. et μάττονται scribendum fuit. καυκίῳ pro καυκείῳ dedit Goett.

529. ταύτῃ περιχρίονται. Ita G. pro ταύτης. qui deinceps Κρᾶταν habet. Postea vulgo νήσῳ τινὶ — Ἀρκούσης. Mecum G.

533. Vulgo περιῤῥάδικες δένδρ. et 534. διανθέος· διανθῆ φησὶ τὸν ἀσφόδελον, ἤτοι διαφανῆ, εὐανθῆ, ἢ δισανθῆ, ὡς διπλοῦν ἔχοντα ἄνθος· δὶς γὰρ κατ' ἐνιαυτὸν ἀνθεῖ. Mecum G. Deinceps vulgatum κύκλους e coniectura correxi.

535. μείζονας ἀνθέρικας. Ita G. pro μεῖζον τοῦ ἀνθερίκου· τὸ

δὲ ἀμφὶς — ὥσπερ ἐν ἐρεβίνθῳ συμβέβηκεν, οὕτω — ἐπὶ ἀσφοδέλῳ — σπέρμα ἐν τῷ ἰδίῳ λοβῷ ἔγκειται. — ἀντὶ τοῦ ἀμφὶ ἐξέλαβον, ἵν' ᾖ, περὶ τὸ σπέρμα· λοβὸς γάρ.

539. μίξας πίης vulgo erat. Mecum G. qui sequens τῷ male omisit.

541. καταπιεῖν — τῷ ἕλκει dedit G. pro πιεῖν — ἄλγει.

543. ῥαδινὴ δὲ ἤγουν ἡ ῥίζα ῥαδαμνώδης Edd. Mecum G.

547. Verba τὸ δὲ λέπος — ἐπέβαλεν addidi e Schol. B. In Sch. A. ita legitur: Ἰστέον, ὅτι, ἐὰν γράφῃ ἐνέπνευσε χαμάτου βίῃ, ἐπὶ τοῦ ὄφεως ἀκουστέον, τουτέστιν, ὅτι πλήξας τὸν Ἀλκίβιον ἔχις εὐθέως πόνον καὶ ἀλγηδόνα εἰς τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἐνέπνευσε καὶ ἐνέβαλλεν· εἰ δὲ γράφεται ἀνέπνευσε χαμάτων, τοιοῦτόν ἐστιν, ὅτι ὁ Ἀλκίβιος τὸ μάσημα τουτέστι τὸν φλοῦν τῆς βοτάνης τῷ τραύματι ἐπιθεὶς τὸν χυλὸν κατέπιεν, ἵνα ἔξωθεν ὁ καὶ σύνδεσμος παραλαμβάνηται· καὶ εὐθέως τοῦ πόνου καὶ τῆς κακοπαθείας βίᾳ ἀπέπνευσεν. In vulgata scriptura aliquoties μάσσημα et μασσήσας erat.

550. Τὸ λεγόμενον — μελίκταινα addidi e Schol. B. 553. ἀρτίως καὶ πρῶτον τετοκυίας. Ita G, pro ἄρτι τετοκυίας. Post σημαίνει Edd. pergunt: φασὶ γάρ, ὅτι οἱ μόσχοι τῇ σπάνει τοῦ γάλακτος ἄστοργοι γίνονται, καὶ οὐ χαλῶσι — ἀνακόπτουσι καὶ ἐπέχουσι. Mecum Goett. Pro σπαρασσόμεναι Edd. ταρασσόμεναι.

557. Τὸ μήνιγγας δέ. Goett. ita: μήνιγγας. οὕτω λέγει τὰς τρίχας τὰς — ἔνιοι δὲ τὰς ἐπὶ τοῦ μετώπου τρίχας· ἄλλοι τὸν ὑμένα etc. Vulgabatur τῶν μετώπων τρίχας· οἱ δὲ τὸν ὑμένα. Praepositionem εἰς vt suspectam seclusi. Petrichi nomen Goett. mutat in Τρίοχος. ἐν Ὀφικοῖς. Plinius in hippomaratho Petrichi Ophiaca, alibi Petrichi carmen memorauit. Nemo praeterea alius nominauit.

559. Goett. ita: Πολυκνήμου. οἱ μὲν ὄνομα βοτάνης, οἱ δὲ λεπτά. Γράφεται καὶ ψῆχρα πολύκνημον. σημαίνει δέ ποτε μὲν τὸ περίψηγμα, ποτὲ δὲ βοτάνην δηλοῖ, ἧς μνημονεύει καὶ Ἀπολλᾶς ἐν τῷ περὶ etc. vbi placet Apollae nomen pro Apollonio.

562. πίνοντι G. dedit pro πιόντι. 565. Vulgabatur Πάνακες δὲ ἢ τὸ Ἡράκλειόν φησιν, ἢ τὸ Κενταύρειον, ὃ καὶ Χειρώνειον καλεῖται, ἢ τὸ Ἀσκληπίειον· πολλὰ γὰρ πανάκη εἰσί. — πάνακες γενέσθαι καὶ λέγεσθαι. Mecum G.

566. Vulgo erat καὶ ἔχει — λέγεται δὲ λόγος. Mecum G.

567. Vulgo deerat κυρίως. Goett. habet praeterea ὅλως.

569. ὅτε τοίνυν. Goett. ita pergit: ὁπότε οἱ χιλοὶ πλήθουσι τοῦ σίτου καὶ νεωστὶ ἀπέθεντο τὴν πόαν — χλοώδης ὁ σῖτος. χιλοὶ δὲ ὑπό τινων ὁ δημητριακὸς καρπός, ὑπὸ δὲ ἄλλων αἱ κριθαὶ καλοῦνται. Οὗτος οὖν, ὅτε χλοεραὶ εἰσιν αἱ τροφαί, ὅτε ἀνθεῖ ὁ σῖτος

ὑπόξηρος ὤν, λοιπὸν τοσοῦτον περιπατῶν καὶ ἐξιὼν τοῦ ποταμοῦ καταλιμπάνει τὸν ἰλυώδη βυθὸν, ὅσον δύναται φαγεῖν, μέχρις ὅτου καταλάβῃ πάλιν τὸν ποταμὸν ὑποστρέφων.

κολυμβᾷν εἶπε· νηκτὸν γάρ ἐστι τὸ ζῶον. Ita Edd. mecum G. Post ἀναποδίζουσαν verba decem inserui e Goett.

575. ἀγρίαν. Ita Goett. pro εὐρεῖαν. 576. πάνυ δὲ καὶ — ἐστι βοηθητικός· τὸ δὲ ἂν παρέλκεται. ὅταν ταῖς ἀναχώσεσι Edd. mecum Goett.

577. Vulgatum πτύαν correxi e G. qui deinceps γαλακτοτρεφουμένων habet. Ex eodem ζῶον inserui. Nicoon forte fuit Νικοφῶν. Sequens πτύαν correxi.

579. τουτέστιν ἣν πολυπ. Edd. mecum G. Deinceps τὸ τραχὺ, ἵν' ᾖ πολύπτυχος Edd. mecum G.

583. Ἕτεροι δὲ — δοκεῖ. Haec e G. addidi. Deinde πέτηλα dedit pro φύλλα. Vtrumque iungendum videtur vocabulum πέτηλα ἤτοι τὰ φύλλα.

586. Edd. πηρῖνα· ποτὲ μὲν τὸ ἀγγεῖον — αἱ προῤῥεύσεις γίνονται. Mecum G. Verba ὥς φησι — Ὀππιανὸς omisit G.

595. καὶ μαρτυρεῖ — ἱππείοιο. Ita G. pro vulgatis καὶ ἦτριον τὸ ἧπαρ, ἠτρίον ἱππείοιο.

596. κόψειον — ῥιζοτομικῶν. Ita G. pro ῥιζοτομικῆς.

601. Dedi scholion G. vulgatum ita habebat: ἀθερειγενέος δὲ, ἐπειδὴ τοῦ κυμίνου ὁ στάχυς ἀθέρας ἔχει, καθάπερ καὶ ἡ κριθή.

603. Vulgatum ἀντλεῖ e G. correxi.

604. vulgatum στήσας indidem mutaui. Pro εὐστάχυος non bene ἀστάχυος Goett. dare videtur.

607. Ἰλλυριῶν καὶ Νάρων — κεῖθ' ὡς — σκολιῶν — ἠλλάξαντο· Ἦν τε μελισσαῖος περιβόσκεται· ὅπου φησὶν οἱ δύο. Edd. Mecum Goett. Locus Dionysii est in versu 392. Periegesis.

609. δασπλῆτε δὲ χαλεποὶ καὶ φοβεροὶ τοῖς προςπελάζουσι. Haec e Goett. accesserunt.

610. Vulgatum φύλλα — παραπλήσια, μακρότερα — τραχύτερα correxi e G. τραχύτερον habet Schol. B.

612. Edd. habent ἤγουν περιθαλπέα· ἢ τὸν ἁπαλὸν ἔτι καὶ νέον, καὶ πάντῃ ἄκαρπον· οὐδέπω γάρ. Dedi Goett. scripturam, vt in sequenti loco, vbi vulgo erat: διὸ καὶ ἐπίσημον τὸν θάμνον τῆς μυρίκης μάντιν φησίν· ἀλλὰ καὶ μάγοι καὶ Σκύθαι. Nomen scriptoris Δίων iudidem correxi, vti voluit scribi Gale ad Iamblichum de Mysteriis p. 238.

κλάδον — Ἀλκαῖος — ὕπνους. Ita G. pro κλάδους — Ἀρχαῖος — ὕπνον.

614. Κορυναῖος — Κορύνη vulgatum e G. correxi.

615. Vulgabatur: *ἐν τῷ περὶ φυτῶν.* Dedi G. scripturam.

617. Edebatur ita: *Ἀρχίλοχος τὸν κύτισον φυτόν φησιν — ἐν τῷ περὶ ῥιζοτομικῶν περὶ θυμαλίδος φησὶ τρία εἶναι εἴδη κραταίας· καλεῖσθαι δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἄρσεν — μυρίνην· τὸ δὲ τρίτον θυμαλίδα.* Dedi Goett. scripturam. *μυρτίτην* iam olim scribi iusserat Bodaeus ad Theophr. h. pl. 9, 12. Pro *καρυΐτην* Codex habet *ἀκρίτον.* Scholion vsquequaque sanum equidem non praestiterim. Mictonis et Crateuae auctoritas ad tithymalos pertinet: igitur excidit aut *περὶ θυμαλίδος*, quod Edd. habent, aut plura verba. Amphilochi nomen e probabili coniectura, ducta e Plinii h. n. 18. c. 16. vulgato Archilochi substitui voluit Ruhnken ad Velleium p. 20. De Mictone etiam a Plinio laudato Harduinus in Indice et Salmasius in Praefat. ad Libr. de Homonymis p. 45.

622. *Σχεδία — Χερσιόν.* Strabo Schediam quatuor schoenis ab Alexandria distare tradit; Itinerarium Antonini nominat locum *Chereu*, Gregorius Nazianzenus *Choereu* in hac vicinia. Scholii nostri locum ignorauit *Danville, Memoire sur l' Egypte ancienne et moderne* pag. 68. et 69.

626. *εἶδος βοτάνης ἐστὶν ἢ λαχάνου — καὶ κόρκορον.* vulgatam hanc e Goett. correxi, qui seclusa deinceps omisit. Postea vulgabatur *εἶπεν, οἱονεὶ ἡμυκὸς φύλλον ἔχον ἢ ἡμυόεν δηλαδή.* Dedi scripturam Goett. nisi quod is *ἔχειν* habet. In isto verbo desinit Scholion Goett. Duplex scriptura *ἠμύοντα* et *ἢ μύοντα* latet in Scholio; priorem interpretatur *ἐπικλίνοντα, καταχλινόμενον*, alteram *κεκλεισμένον.* Scriptura *ἡμυόεντα* vel *ἢ μυόεντα* nihili est.

πεκτείῳ. Bodaeus ad Theophr. p. 564. *πανάκει* et deinceps *πανικτίδα* scribi voluit.

630. Vulgabatur *ἄγρει μὴν, ἀντὶ τοῦ, ἄγε μήν.* Sequor Goett.

633. *καὶ Μυσίας* addidi e Goett. et vulgatum *ἑκατογχείρου — Λυδίας καὶ Μυσίας* correxi. Pro *Κλέζος* dedi *Κίλβις* e Goett. Seclusa dedit Schol. B. sed manca.

637. *ὠνόμασται — τῷ θηριακῷ — οὖσαν ἐλάχιστον. Ἡ δ' ἑτέρη. τὸ δὲ ἕτερον — περιστρέφεται ἄνθει. Κάλυξ δὲ τὸ κεκλεισμένον ἄνθος τοῦ ῥόδου· νῦν δὲ ἴσως τὸν βλαστὸν σημαίνει. Εὕρηται* vulgatam e G. correxi.

641. Vulgatam *εὕρηται καὶ κάλχαισι· κάλχη δὲ τὸ ἄνθος ἢ ζῶον, ᾧ βάπτεται ἡ πορφύρα* e G. correxi.

642. Vulgo erat *ὁ στέλεχος.* Mecum G. qui deinceps in Schol. B. *ὄφεως* habet pro *βοτάνης.*

643. Vulgatam *ἀνδρὰξ εἶπεν — τῶν ἔχεων — κόψας* e Schol. B. correxi.

644. Edd. *σφέλα — κοῖλον ὥσπερ καὶ ὄλμος· ῥωγάδι δὲ πέτρῃ*

τῇ λιθ. Dedi scripturam Schol. B. quae non satis integra videtur. Deinceps quae sequuntur, omisit Goett.

645. In loco Aristotelico h. a. 9, 3. plane diuersae scripturae, erat antea νέας ἀγέλης* — διαπορευομένων. καὶ αὐτὸς — ἐν τῷ περὶφυτῶν. μᾶλλον δὲ ἀμφοτέρας τὰς βοτάνας φησὶ φ. ἀκ. ἔχειν. Mecum Goett.

647. Vulgo τὸν δὲ ἐρῖνον τὸν καὶ ἐρινεὸν Διοκ. Mecum G. qui post ὑπωρείας pergit: "Αλλως· ἄρπεζαι τόποι, ἐν οἷς φύεται ὁ ἐρινεός. Deinceps Edd. φησὶ τοίνυν, ὅτι ἴσον βάρος φέρε ἠρύγγου καὶ ἀκάνθου, καὶ τοῦ ἐρινεοῦ τοῦ κλώθοντος ἤγουν κυκλοῦντος καὶ ἀποκρεμαμένου καὶ ἠρτημένου ἐν ταῖς ἀρπέζαις. Mecum Goett. in cuius tamen verbis lacuna non sine vitiis esse videtur.

648. Vulgo erat τοῖς δὲ δυσὶν ὀν. ἐχ. ἀνθ' ἑνὸς — ὅρειον καθ' ἑνὸς εἰπών· ἢ εὐκνήμου ἤγουν εὐαξεῖς κλ. ἐχούσης. Dedi scripturam G. in quo tamen est ἐχούσας. Verum plura vitiosa esse videntur.

649. ἐν Νεμεαίῳ Goett.

650. Vulgatum διὰ δύο νν correxi.

651. τὴν βαρουμένην addidi e Schol. B. et verba ἢ ῥίζαις ὀλκ. — ταῖς ῥίζαις accesserunt e Goett.

653. Vulgatum θεράπευε e G. correxi. Deinceps ὁπότε ἐξ αὐτῆς G. βάρος τριπλοῦν σταθμήσας βάλλε ἐν οἴνῳ καὶ οὕτω δίδοθι Edd. mecum Goett.

658. φυτοῦ. Ita G. pro βοτάνης — μέμνηται. Deinceps τροχαλὴν G. Post περιφερῆ Edd. habent: τὰ δὲ χαμαίμηλα ὅμοιά ἐστιν ὀριγάνῳ. Mecum Goett. sed vtrobique chamaemelum locum chamaeleontis occupauit.

662. μολυβδοειδῆ — ἐπὶ τῇ βορᾷ vulgatum correxi e Goett.

666. Edd. habent: ἄλλο εἶδος, ἄλλο ἀλκίβιον. φερ. dedi G. scripturam.

668. Edd. ita: Φαλάκρα ἀκρωτήριον Τροίας· ἢ Φαλάκραι τῆς ἐν Τροίᾳ παράλιον ἀκρωτήριον, ὧν τὰ ὀνόματα Λεκτὸν, Πέργαμον καὶ "Ιδη. Κρύμνη δὲ καὶ Γράσος πεδία εἰσὶ Τροίας. ἵππον δὲ τὸν δούρειον λέγει, καὶ λειμῶνας δὲ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ὁ ἵππος γέγονεν. 'Αμυκλαίας δὲ κύνας τὰς Λακωνικάς. ἐπώρινε. γράφεται καὶ ἐφώρασε. καὶ εἰ μὲν ἐπώρινεν, οὕτω· ταύτην τὴν βοτάνην εὗρεν ὁ ἐπακτὴρ ἐν τοῖς Φαλακραίοις σκοπέλοις, ὅτε ἀνὰ τὸ πεδίον τῆς Κρύμνης καὶ τὸν Γράσον κελεύων ταῖς Λακωνικαῖς σκύλαξιν, ὅλον τὸν κνυζηθμὸν καὶ τὴν ὑλακὴν τοῦ θυμολέοντος κυνὸς ἐπώρινεν, ἤγουν διήγειρεν. Νοεῖται δὲ τὸ εὗρε καὶ τὸ ὅτε ἀπὸ τοῦ ἐκτός. Εἰ δὲ ἐφώρασε, νοεῖται ἡ διὰ μόνον, ἵν' ᾖ, διὰ τὸν κνυζηθμὸν τοῦ κυνὸς ἐφώρασε τὴν βοτάνην. "Οστε. ὅστις, ὁ κύων δηλαδή,

ἐδήχθη ὑπ' ἐχίδνης, ζητῶν τὴν αἶγα. Στίβῳ μὲν οὖν, τῇ βάσει· γράφεται δὲ καὶ τρίβῳ. Κανθὸν δὲ λέγει τὸ κάτω — ῥάμφος. καὶ τοῦ κανθοῦ τὸ μὲν πρὸς τὴν ῥῖνα etc. Mecum Goett. qui ῥίζαν pro ῥῖνα habet.

677. Vulgatum μεμιγμένως correxi e Goett.

681. Vulgatum ὑπεκκαύματα correxi e G.

683. Vulgatum σκολοπένδρου indidem correxi. Pro ἀειθαλεῖς G. habet ἀειθαλῆ. Pro μολοθούρου Goett. erat vulgo μολοθόρου, pro μαραίνονται erat singularis. αὐτὸ ante ἐάσῃ inserui e G. qui deinceps αὐτὸ — τρέπει dedit pro αὐτοῦ — τρέπεται, et articulum ante χειμῶνος inseruit.

681. Vulgabatur ἰᾶται. Κρατεύας ἐν ῥιζοτομικῷ. Mecum G. qui προστίθεται habet.

683. κατὰ τὴν γεῦσιν addidi e Goett. 'Ιόλαος vulgatum mutauit Goett. Deinceps ὡς δὲ καὶ 'Αριστεύας erat, vbi ὥς φησιν 'Αρ. G. Mecum Lorr. Forte latet Crateuae nomen.

685. ᾤκησαν· ἐπειδὴ οἱ Δελφοὶ Goett. sed Schol. B. deleuit. Deinceps ἱερόν, ὃ Φλεγύαι ἱδρύσαντο — 'Ασκληπιὸς τούτῳ λέγεται ἰατρεῦσαι, ὅστις υἱὸς Edd. Mecum G.

687. 'Ιφικλέος — ἔκαιε. Haec e Codd. G. et L. accesserunt, qui contra omittunt seclusa. Sed plura secludenda videntur, vsque ad verba 'Ιδίως — Νίκανδρος, quae e G. accesserunt, vt deinceps verba τὸ τοῦ — ἕλκος adieci e Schol. B.

691. τῆς αὐγμῆς Goett. vnde sequens καταξήρου inserui. Deinceps ἀναπτομένου ἢ φλογίζοντος Edd. Mecum G. et L.

692. ἀφόρδια. τὰ σκύβαλα. ἔγκατα. τὰ ἔντερα. ταῦτα δή φησιν ἐκβαλὼν, αὐτὴν τὴν γαλῆν vulgo erat. Mecum G.

693. ἤλοιοι δίχα G. ὑγρὸν αὐτοῦ sine pronomine vulgo legebatur, postea σκήνωμα τῆς γαλῆς· ὁπόταν δὲ ἡ χρειὼ ἤγουν ἡ χρεία σε κατ. Mecum G. et L. Pro κάμνοντα erat κάμνονται, pro καθάπερ autem κατά. Denique seclusa addidi e Codice G:

695. Edd. ἀντὶ τοῦ διάσωχε καὶ τρίβε τῇ κνήστιδι εἰς μικρά· σκέλετον δὲ τὸ ἐσκληκός. Mecum G.

697. Edd. στρωφαλίδα. G. τρυφαλλίδα, L. τρυφαλίδα habent. Sequens διάλυε e G. et L. inserui.

700. Edebatur ἄλλην δύναμιν πυνθάνου φ. — ἄκουε, τὴν — χελώνης, ἥτις ἀλ. γενήσεται τῶν ἑρπετῶν τῷ δ. Mecum G.

703. Vulgo ὑπὲρ τῶν αἰγιαλῶν — ἕλξωσιν οἱ ἀσπαλιεῖς ἤγουν οἱ ἁλιεῖς, — ἀναστρέψας — ὑπόκοφον. Mecum G. qui tamen ὑπὸ habet. Duo postrema loca e coniectura correxi.

708. Edd. οὐρὸς δὲ ἡ ὑπο. — καὶ ἄπονον. Mecum G. qui verba seclusa καὶ ἰχωρώδη omittit. Post οὐρὸν pergunt Edd. τὸ δὲ εὐεργέε

γράφεται καὶ ἐν λαεργεῖ, ἵν' ᾖ, ἐκ λίθου κατεσκευασμένῃ, τουτέστι λιθίνῃ. Ἧς ἔπι δή. γράφεται καί, ἧς ἐπειδάν. καὶ εἰ μὲν τὸ πρῶτον, οὕτω· ἐφ' ἧς δὴ μάκτρης ξήρανον — τὸν οὐρὸν — διατριβὲν — δίδοθι πιεῖν. εἰ δὲ τὸ δεύτερον, οὕτως· ἐπειδὰν ᾖς, ἤγουν τῆς χελώνης τὸ αἷμα ξηρὸν ᾖ, κλάσμα — εἶναι, μίγνυε μετὰ τῶν ἄλλων εἰδῶν καὶ τῷ βλαβέντι δίδου ἐν οἴνῳ πιεῖν. Ἡ μὲν οὖν φράσις καὶ ὁ νοῦς μᾶλλον ἀπαιτεῖ τὸ δεύτερον, τὸ δὲ μέτρον τὸ πρῶτον. Ἐκ δὲ κυμίνου μίγνυε, φησί, καὶ ἀγριοκυμίνου δύο δραχμάς, καὶ ἐκ ταμίσου λαγωοῦ τετάρτην μοῖραν etc. Mecum G.

709. Pro his, quae edidi, Schol. B. habet haec: Ὁ νοῦς ἅπας οὕτως· Ὅταν ἐπὶ τῆς χέρσου τις ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐκβάλῃ χέλυν, ἀνάστρεψον αὐτὴν ὑπτίαν, καὶ μαχαίρᾳ κεντήσας δέξον τὸ αἷμα αὐτῆς εἰς νέον καὶ ἄθικτον κέραμον, καὶ τοῦτο τὸ ὑδατῶδες ἀναμησάμενος ἔκχεε, τὸ δὲ καθαρὸν αἷμα ξήραινον, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ὡσεὶ τεσσάρων δραγμῶν τὸ βάρος ἔχων μίσγε μετὰ ἀγριοκυμίνου δύο δραγμῶν, καὶ λαγωοῦ πυτίας δύο δραγμῶν, καὶ οὕτω λίην ψύξον, καὶ ἀπ' αὐτοῦ δραγμῆς τὸ βάρος (τῷ βλαβέντι) δὸς πιεῖν μετὰ οἴνου.

715. γαργάθοις vulgatum correxi ex Aristotele. Deinde erat φράζεο.

719. ἀναύητον καὶ ἄτρωτον — μένει τοῦ πληγέντος G. rectius, vt puto, habet, quanquam duae priores varietates non enotatae fuerint.

725. Vulgata post τῷ σώματι interserit haec: λείπει δὲ ὁ καί, ἵν' ᾖ, καὶ διαυγέες. Omisi cum G. Deinceps Edd. κάρωσις δὲ — κεφαλῇ αὐτοῦ παρ. — χαύνωσις ἐπιγίνεται. Mecum G.

733. Edd. λοιγὸν ἀρ., τὸν ἔμετον τοῦ δηχθέντος καλεῖ, βουλόμενος δεῖξαι, ὅτι ὁ ἔμετος ἀραχνώδης ἐστίν, ἤγουν ἔχει ὄψιν ἀραχνῶν, ἢ ὅτι λεπτός ἐστιν, ὅμοιος τῇ ἀράχνῃ. ἔστι δὲ γλίσχρος κατὰ τὴν ἀφὴν καὶ χυμώδης, ὅστις διὰ τὸ γλίσχρον κολλᾷ ἐν τῷ φάρυγγι. Mecum G.

735. μελίσσας e Schol. B. inserui, vulgatum παραγίνεται e G. correxi.

742. οἱ γὰρ λύκοι. Ita G. Vulgabatur οἱ δὲ λύκοι — βόας καὶ τοὺς ἵππους αἴτιοι τῆς μελισσῶν καὶ τῶν σφηκῶν εἰσι τῆς γ.

743. Verba Τοῦ δὲ — καὶ δὴ καὶ παλμὸς omisit G. unde vulgatam σφυγμὸς δὲ καὶ ἐξ εὐρώστου correxi:

745. Vulgata habet ἀσθένεια. καὶ γίνεται παρά. Mecum G.

747. πυρὸν editum e G. correxi. In loco Homerico Od. 22, 184. editur πεπαλαγμένον ἄζῃ, rectius.

750. Vulgatam ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ — τραχήλῳ αὐτοῦ. ἡ αἰείρεται οἱονεὶ ἐπίκειται καὶ ὑπερέχει. Correxi et auxi e G.

751. τόποις τούτοις τῶν δυπρίων — πυρὸν editum e G. correxi.

758. ἀσινάρτητα. Ita G. pro ἄσημα, vnde deinceps vulgatum παραβέβληται, διάστροφοι γὰρ correxi.

759. Edd. ὡς τὸ οὖλε — ἡ διά, τὸ τὰ τικτόμενα — ὀλέθρια εἶναι. Mecum G. vnde verba ἡ δὲ σύντ. — ἐστὶ inserui.

760. ζώφια. Ita G. pro τὰς ἀκρίδας, τὰς εἰωθυίας — οἱ μὲν οὖν. Idem deinceps semel κροκολάπτης habet.

Ταύτῃ οὖν τῇ ψυχῇ. Ita correxi vulgatum αὐτῇ οὖν τῇ ψυχῇ. Sostrati librum περὶ βλήτων ἢ δακέων iterum laudant Scholia ad versum 764. vbi Codex καὶ δακέων habet. Vocabulum ὁ δείπνος illustrauit Bastii Epistolae Criticae Appendix p. 22, et Index h. v.

761. πολλῷ ταράχῳ vulgatum e Schol. B. correxi.

762. A verbis inde καὶ ἔγχλοα vsque ad finem seclusorum addidi e Goett. Edd. haec tantum habent: οὐκ ἔγχλοα δέ, αἰχμηρὰ γάρ εἰσι, καὶ ἐπάγει· τοῖα κονίλης· ἡ γὰρ κονίλη βοτάνη ἐστὶ ξηρότατα ἔχουσα τὰ φύλλα. καὶ ἔτι μᾶλλον παρεικάζων φησὶν ἢ καὶ ἀπὸ σπληδοῖο. In G. erat scriptum κονίλλης — κονίλλη δέ. Schol. B. similiter κονίλλης — κονίλλη habet scriptum nomen herbae. Etiam in textu idem correxit ἔγχνοα.

764. Goett. post καλούμενος omittit ὅς, et inserit verba post τρέφεται addita vsque ad καὶ τὰ πτερὰ ἔχει — κήποις ψυχαῖς. vbi vulgabatur κίσταις. Mecum G.

καὶ δακέων. Ita G. pro ἢ δ. Seclusa idem omittit. Vulgatum Ῥῶλος cum Holstenio et Fabricio aliisque correxi. Libri titulum Suidas in Bolo Mendesio posuit περὶ συμπαθειῶν καὶ ἀντιπαθειῶν. Plura de Bolo Holsten. ad Steph. Byzant. p. 61. Reinesius Var. Lect. I. p. 122. Kuster. ad Suidam, Needham. in Prolegomenis ad Geoponica et Gesner. ad Scriptores R. R. ad Eubulum Varronis. ἔχοντας θανάσιμον φυτὸν εἰς Αἴγυπτον πέμψαι vulgatum correxi e Goett. qui deinceps ἀναιρεῖσθαι habet. Postea Edd. μεταβαλεῖν — φυτὸν καρπόν. Mecum G. Ceterum in Sostratei libri titulo βλητῶν καὶ δακέτων scriptum fuisse apparet ex Aeliani h. a. 3, 52. vbi vtramque vocem interpretatur. Andreae librum περὶ δακέτων laudat Athenaeus 7. p. 312. d. Theophrasti περὶ τῶν δακέτων καὶ βλητικῶν idem 7. pag. 314. a. vbi vitium esse videtur. Verum δακέτων habet Schol. Goett. infra ad versum 800.

767. Post κρύπτει pergunt Edd. ἢ τὸ κέντρον φησὶν — καὶ τῇ κεφαλῇ τοῦ ἀνδρὸς ἐνεμάξατο. Mecum G.

772. Vulgatum πυρὸς correxi e G. e quo addidi postrema seclusa, quae non necessaria esse videntur.

775. ἐπήνεγκεν· ἄραδος γὰρ λέγεται κίνησις Edd. mecum Goett. Seclusa omisit Goett. vbi Schol. B. habet ita: ὁ δὲ τρίτος, ὃν ζοφόεν-

σα κεκλήκασι, μεγάλων [ἐμπλήσει τοὺς πληγέντας ἀλγηδόνων, καὶ περιπλάζονταί τε . . πάνυ σφόδρα.

781. *ὁρᾶται. καὶ εἰ οὕτως, δεῖ τὸ ἐννεάδεσμον ἀκούειν ἐπιῤῥηματικῶς· τὸ γὰρ ἐννέα* Edd. mecum G. vbi *ἐπὶ πλήθει — ὥς ποτε ὁ Νίκανδρος* habet deinceps. Sequitur vulgo *μέμνηται, τὸν — ἔχοντα, ἐννεάκεντρον εἰπών· οὔτε οὖν διὰ τὸ ἐννέα — Ἀντίγονος, τὸ ἐννεάδεσμον εἶπεν, οὔτε διὰ τὸ ἐννέα σπονδύλους.* Mecum G. qui abhinc *αὐτοὶ σπάνιοι* habet. Denique Edd. *ἴσως οὖν λέγει καὶ ἐνταῦθα τοὺς δύο.* Mecum Goett.

783. In loco Homerico Schol. B. *ἆτος* habet.

784. *ἱμάτια ἔρχεται* Edd. Mecum Schol. B.

785. Seclusa verba *ὁ ἰὸς* omisit G. deinceps vulgabatur *τὸ βούβρωστις, ὡσανεὶ — τοιαύτη αἰτία — ἐξήρανται ἢ ἐστήρικται.* Mecum Goett.

786. *οὐ πελαγίῳ — οὐ ποταμίῳ — νῦν δὲ — ἀκτὴ τῆς θαλάσσης λέγεται* Edd. Mecum Goett.

788. Verba *Ἰστέον δὲ ὅτι — ξύλων καὶ παγούρων* omisit Goett. qui sequentia dedit, quorum loco sunt haec in Edd. *βορεαί. αἱ χηλαὶ δὲ τῶν σκορπίων, ἃς βορεὰς καλεῖ, οἱονεὶ πολυφάγους, ἐξήρανται, ὥσπερ καὶ τῶν πετραίων παγούρων, τῶν ὀκριώντων καὶ φοβουμένων· ἀφ' ὧν δὴ παγούρων καὶ τ. γ. ἔχ. οἱ σκορπίοι. πάγουροι δὲ λέγονται παρὰ — ὀρούειν καὶ ὁρμᾶν — ὀρεῖν καὶ φρουρεῖν.*

791. *οὗτος* accessit e Goett. Deinceps vulgabatur *ἀποδράσαι — ἀποθνήσκει ἐκεῖ δηλονότι.* Mecum G.

792. Vulgatum *πολυστίβοιο* correxi e glossa G. et interpretatione. Edd. deinceps *πολυψόφου καὶ πολυπόρου.* Mecum G.

793. Edd. habebant: *δελαστρέες, οἱ δὲ λεάζοντες.* Mecum G. vnde etiam vulgatam ad versum 795. *κακοφθόρα, εἰ μὲν τῶν μυῶν, τὰ κακῶς φθειρόμενα καὶ τὰ ἐπὶ — τεχθέντα. εἰ δὲ τοὺς σκορπίους λέγει, τοὺς κακῶς φθείροντας σημαίνοι ἂν* correxi et suppleui.

800. Edd. *τὰς ἀλγηδόνας — πτερὰ λευκὰ — ἀκρίδι σιτοφάγῳ — τὸν λεπυρὸν ἤγουν λεπυριζόμενον — περιπατοῦσιν οἱ σκορπίοι.* Mecum Goett.

804. Edd. *ἢ τὰ πηγάζοντα χωρία φησίν, ἢ τὰ ὀρεινά.* Mecum Schol. B. qui seclusa vna cum G. omisit.

805. *εἰπεῖν ἀλεξητήρια — πρὸς τὴν — δακόντων πληγήν, καθ' ὁμοιότητα ταῖς βέμβιξι καὶ ταῖς μελίσσαις. εἰκότως δὲ μέτεισιν ἐπὶ — γάρ εἰσι καὶ τῶν — βεμβίκων καὶ μελισσῶν — σκηνοειδὲς — κατὰ τὴν χροίαν — Παρμενίων αὐτοῦ ἐν τοῖς.* Edd. Mecum G.

805. Edd. *καὶ δηγμάτων, οἶδα εἰπεῖν ἀλέξια καὶ ἰάματα τοιαῦτα, οἷάπερ εἰσὶ — ὀρεστέρου καὶ τῆς μελίσσης· ὀρέστερον.* Mecum Goett.

813. Accessit e Goett.

814. πτερὰ addidi e Goett. Deinceps Edd. "Ισως δὲ καὶ διὰ — ὡς ναῦν εἶπεν αὐτὴν ἐλαυνομένην habent.

815. Edebatur παρὰ τοὺς τροχοὺς — γίνεσθαι, ἧς τὸ δῆγμα χαλεπόν ἐστιν, ὅταν δ. Mecum Goett.

817. Edd. ὁμοίαν, τουτέστι τὴν — ὀκτὼ παλαιστῶν. Mecum Goett.

820. in extremo scholio vulgatum κατασβέννυσιν e Goett. mutaui.

823. Verba seclusa omisit Goett. deinceps vulgabatur ἔχει δὲ — πρηνὴς — ἁλιεῖς. ἐπάκτρων δὲ — ἢ τοὺς παρὰ τὴν θάλασσαν — πολλάκις ἐξαναδῦσα τοῦ ἐχετλίου καὶ ἐμβρύξασα κατεπρήνιξε τοὺς ἁλιεῖς — φυγόντας καὶ φεύγοντας. Mecum Goett. Denique Edd. addunt haec: Εἰ δὴ οὕτω δεῖ νοεῖν, τὸ ἐμβρύξασα οὐκ ἂν εἴη ἀντὶ τοῦ φυγοῦσα, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ μανεῖσα, τοὺς ὀδόντας τρύξασα, οὐ τὸ θέμα εἴη ἂν καὶ βρύχω καὶ βρύχω. quae sunt inepti Grammatici commenta. Ceterum pro διφυέσι e Diogene et Athenaeo ἰδιοφυέσι scribi voluit Meursius in Bibl. Gr. Archelaus fuit Cherronesites. Ecce etiam Aldina secunda ἰδιοφυέσι habet, quare Harduino nihil superest, quo vulgatam scripturam tueatur in Indice Scriptorum Pliniano. Cf. de Archelao Vossius de Histor. Gr. 3. p. 329.

828. Edebatur καὶ ὅταν εἰς δένδρον. Mecum G.

831. Vulgatum στέλεχον τῷ τρυγόνος — ἱστορῆσαί τινα λέγει correxi e G. qui ἀποφαίνονται habet pro ἀποφθίνονται.

838. Vulgatum σταφύλινον, τρίμιθος correxi e Goett. Deinde Edd. ὀξυλάπολις καὶ ἀναξυρὶς καλεῖται. — κατὰ γῆς ἐῤῥιμένον. — Τὸ δὲ ὄρδειλον — τρίμιθος — αὐτῆς Χρύσιππος. Mecum G.

846. κέκληται δὲ ἀδίαντον. Ita G. pro τὸ δὲ ἀδίαντον. Verba ἵν' οὐκ ὄμβροιο — θέρει e G. accesserunt.

848. Vulgatum ὃ δὴ καὶ ἱπποσέλινον correxi e Goett. qui priora verba scholii ad versum 849. omisit, vbi deinceps vulgabatur μέντοι τὴν λευκάδεσμόν φησι, reliquis omissis, quae G. addit.

851. Vulgatum μεγάλα φέρει correxi e G. Post βοηθήματος Schol. B. habet: τῶν μηκώνων ἡ μέν τίς ἐστιν ἥμερος καὶ κηπευτή, καλεῖται δὲ θυλακίς. ἐπ. . . reliqua sunt in lacuna.

853. Edebatur ἐμφύουσαν κλάδους μήπω — στρογγυλοειδεῖς — ἀνοιδείοντας — ἀκμάζοντας. Mecum G.

856. Vulgatum ἅπερ Κρατεύας — ἔχει — ὅμοια κοριάννῳ. Mecum G. qui tamen τὰ μὲν — τὰ δὲ habet. Quae traduntur in hoc scholio, pertinent ad daucum, non ad phlomum.

857. φαίνονται. Ita G. pro φύονται. τὸ δὲ δαύκειον Ἀπολλόδωρος.

859. Vulgatum ἀπεμόρξατο G. mutauit in ἀπωμόρξατο. Deinceps ἀπεσπόγγυσεν — καλεῖται δὲ, φησὶν ὁ Κρατεύας, ἡ βρυωνία — σταφύλιον — ἄμπελος ἀγρία edebatur. Mecum G.

860. post καλεῖσθαι G. male inserit τὴν ἀλεξιάρην. Deinceps Edd. habebant: τὰ φύλλα ἐσχισμένα — παραπλήσια. Mecum G.

861. Vulgatum ἀπαλλάξαι mutauit G. In loco Sophronis edebatur πρὸς φύλλοις — κρατιζόμεθα. Cf. Etymol. M. v. κράστις, Hesychius h. v. et Pierson ad Moerin v. Κράστις.

862. Vulgatam scripturam νήστειρα δὲ, ἤγουν τοῖς νήστεσι διδομένη. γράφεται καὶ δρήστειρα, ἵν' ᾖ, δραστική, e G. mutaui.

865. ἀπὸ ταύτης γάρ. Ita G. contra Edd. ἣν καὶ θελκτήριον οἱονεὶ ἀλεξητήριον πάσης ἄτης φησί· καθαρτικὸν γάρ ἐστι.

868. Vulgatam ἄῤῥηχος οὖν ἡ παλίουρος λέγεται, οἱονεὶ περιφράσσουσα καὶ πρὸς φραγμὸν εὖ πεποιημένη, ἀπὸ τοῦ ἐπιτατικοῦ α καὶ τοῦ ῥῆχος, ὃ σημαίνει τὸν φραγμὸν correxi e G.

869. Edebatur ita: οἱ δὲ ὀροβάκχοι σημαίνουσι καὶ τοὺς σκυτίνους ἀσκούς· καὶ τὸ ἀκανθοβόλος δὲ χαίτη ἄδηλον εἰ καὶ ἐπὶ τῆς ῥοιᾶς εἴρηται. Mecum G.

870. In G. locus ita variatur: ὑσγίνῳ βοτάνῃ — ὅταν τὸν κύτινον ἀποβάλλωσιν. Ἄλλως. ὄλοσχοι λέγονται οἱ τράχηλοι τῶν ῥοιῶν· οὗτοι δὲ πρότερον διανεωγότες κατ' ὀλίγον συμβλέπουσι τοὺς κυτίνους ἀποβάλλοντες. Tum pergit Codex: Ἄλλως. Τῆς σίδης τοὺς ὑσγινόεντας ἤγουν τοὺς πυῤῥοὺς καὶ μύοντας καὶ οἱονεὶ ἐσφιγμένους ὀλόσχους. Ὄλοσχοι δὲ εἰσιν οἱ τράχηλοι τῶν ῥοιῶν. Οὗτοι δὲ ἀνεωγότες ὄντες πρὶν, ὕστερον μύουσι. Νῦν ἀπὸ μέρους τὰς ἐξανθήσεις τῶν ῥοιῶν λέγει. Sed Schol. B. his a verbo inde ἀνεωγότες haec substituit: διανεωγότες κατ' ὀλίγον μύουσι ἤτοι συμ . . . σι τοὺς κυτίνους ἀποβάλλοντες. νῦν δὲ ὀλόσχους τὰς ἐξανθήσεις τῶν ῥοῶν· αὐχενίους δὲ τραχηλώδεις, οἱονεὶ τραχήλους ἔχοντας.

875. Vulgatam πολυφάρμακα. γράφεται δὲ καὶ πολύχνοα correxi. Deinceps Edd. εἰσὶ γὰρ χνοώδη, ὥσπερ κυδώνια. Mecum G.

876. Vulgatam οὐ τὸ βαβυλώνιον ἀλλὰ τὸ περσικόν φησι· τὸ δὲ πολυανθὴς γλήχων γράφεται καὶ πολυανθέα γλήχων, τοῦ γλήχων γενικῆς correxi e G.

880. ἀκαλύφην vulgatum correxi. Deinceps Edd. παίγνιον. Ὅμηρος, ἐψιαάσθην — δι' αὐτῆς ἀλλήλους· — σκύλλης — ἢ ὅτι ὑγρὸν, ἢ ὅτι ψυχρὸν — σκύλλα — σκύλλης. Mecum Goett.

881. οἷα ἐν σκότει, Goett. ita scribit: καλυπτομένη ὡς σκοτεινὴ ἐστὶ καὶ ἀόρατος, ἔνδον τῶν χιτώνων ἔχουσα τὰ σπέρματα.

883. τοῖς στροβύλων κώνοις vulgatum correxi e G.

885. 886. διὰ τὰς ὀδύνας. e Goett. διὰ inserui. Deinceps ἰσαζο-

μένη δὲ vulgabatur. Mecum G. Verba *Ἔστι δὲ — βοτάνη* accesserunt e G.

887. Vulgatum Scholion habebat: *Η δὲ σίδη φυτόν ἐστιν, ὃ κατὰ Θεόφραστον ἐν Ὀρχομενῷ φύεται ἐν ὕδατι, ῥίζα ὄν, τηλίκον δὲ, ἡλίκον μήκων.* Mecum Goett. Sequens scholion ita vulgabatur: *Ψαμαθηΐδας δὲ εἶπεν ἀπὸ Ψαμάθης, τόπου ἐν Βοιωτίᾳ οὕτω καλουμένου, ἢ κρήνης. ἢ γραπτέον ἀμαθηΐδας· ἐπεὶ διαφόρως ἄμαθον μὲν τὸν παρὰ τ. π. ψάμαθον δὲ τὸν παρὰ τῇ θαλάσσῃ λέγουσι. παρόμοιον δὲ τὸ φυτόν ἐστι ῥοιᾷ. καὶ βρωσίμους δὲ τὰς σίδας φασὶν εἶναι.* Dedi scripturam Goett. Sequebatur abhinc: *Τὸ δὲ ἃς τρέφει αἶα γράφεται καὶ ἃ τρέφει αἶα. Αἱ δὲ Κωπαῖαι πόλις Βοιωτίας, αἳ καὶ Κῶπαι λέγονται· αἵτινες, φησὶν, ἀνέθρεψαν τὰς σίδας περὶ τὸ λιμναῖον ὕδωρ, ὅπου ὁ ῥοῦς — ἄμφω ποταμοὶ B. εἰσί. K. δὲ ὁ Ἰσμηνός ἐστιν, ὃς οὕτω καλεῖται ἀπὸ Κνώπου — καὶ τύπος K. δι' οὗ.* Correxi e G.

902. *κλῆμα* vulgatum e Goett. mutavi, vnde deinceps etiam vulgatam scripturam *Ἀμυκλαῖον* correxi, vocem *Νύμφης* addidi, et verba *τὸν τριπόθητον* interserta inter *οὕτως αὐτὸν* et *ἀπέκτεινεν* eodem auctore omisi.

ἀνέφυ. Ita G. pro *ἔφυ — ἦν. καὶ ἐπὶ* habet.

906. malim *περὶ τὸ κρανίον.*

909. in exemplo Callimachi seclusi verba e varietate falsa orta *Ἑκάβη ἢ.*

915. Vulgabatur *συμβῇ σε ὁδοιποροῦντα πληγὴν ἀναδέξασθαι, τοτηνικαῦτα — ῥίζας ὁποίας δή ποτε διαμασσῶ.* Dedi scripturam Goett. nisi quod verbum *ἀναδέξασθαι* vt alienum seclusi. Deinceps *μασσηθέντα βότανα* correxi. *βοτάνια* dedit G.

918. *μαστάξειν* vulgatum correxi, et deinceps *μασσῶ.*

923. vulgatum *ἔμβαλλε* e Goett. correxi.

925. Edebatur: *ἄλλοτε φορβάδος· ἐν αἰγείῳ, φησὶν, ἀσκῷ οἴνου ὄντι πεπληρωμένῳ, δεῖ ἀποδῆσαι ἔσ, τὸ πληγέν.* Mecum G.

925. Vulgatum *δηχθέντι μέρει — ἑλίξεις καὶ ἑλίσσεις. βουβῶνας — λέγει δὲ τὰς μασχάλας* e G. correxi et auxi.

930. *μέρος ἢ τὸ τύμμα ἀφῇ.* Ita G. vbi erat *βλαβὲν αἷμα ἑλκῶσιν.* quae scriptura sensum faciliorem habet.

932. Vulgabantur haec: *ἄλλοτε. τὰ ἀποπατήματα, φησὶ, τῶν αἰγῶν εἰς τρύγα οἴνου ἢ ὄξους ἐμβαλὼν καὶ μεμιγμένως ταράξας, ἔτι νεαρᾶς — ὑπάρχον χρῖσαι. Πύραθος μὲν οὖν ἀφόδευσις, ἀποπάτημα, κόπρος τῆς αἰγός· πύραθος γὰρ κυρίως ἡ τῆς αἰγὸς κόπρος. Καὶ πάτος δὲ τὸ αὐτὸ σημαίνει. νεαλεῖ δὲ, τουτέστι νεαρᾷ.*

τύφιν δὲ τὸ τύμμα, φυρήσασθαι δὲ τὸ ταράξαι. Ἀλέξανδρος δὲ ἐν τῷ etc. Sequor Codicem Goett.

Ὁ δὲ σκοπός. In hoc loco Edd. habent καὶ τῆς συκῆς — καὶ ἐν ἀσκῷ — ἔμβαλε μέρος — τὸ τύμμα, καὶ κρομμύου ὀπὸν στάξον καὶ οἴνου — αἰγὸς μίξας, καὶ μεμιγμένως etc. Dedi scripturam G. et quidem e Scholiasta B. qui tamen verba postrema ita continuat: κρομμύου ὀπὸν ἔμβαλε ἢ οἴνου ζεούσῃ σποδιᾷ ἐπιχύσας τάραξον, καὶ ἐπίθες, ἢ ὄξος ἢ κοπριὰν ἐπίδησον. Denique vbi Cod. Goett. dabat μίξας δὲ καὶ μεμιγμένως, mutaui δὲ iu copulam τε.

Versus postremos viginti quinque praeteriit auctor Scholiorum, aut omisit annotationes veterum Grammaticorum excerpere is, qui consarcinauit hanc farraginem ex annotationibus vetustioribus. Nuper demum e libro Vaticano reuocauit Gallus *La Porte-du Theil* Notitiarum et Excerptorum Codicum Parisiensium Vol. VIII. vnde repetita posui Scholia vulgatis similia.

938. περιυίαν. Gallus e Theophrasti h. pl. 9, 9. παιωνίαν scribi iussit.

947. Ἡρόδοτος. Locum 3, 107. et 111. comparatum non conuenire monuit Gallus. Deinceps ἐκ τῶν καρφῶν malim scriptum.

951. Codex στύπτει et κήτει dabat, quae vitia correxi.

958. λαχεῖν αὐτὸν dabat Codex: vitium animaduertit Gallus.

Laudauit Athenaeus Diphili Laodicensis commentarios in Nicandri Theriaca his verbis libri 7. p. 314. (151. Schw.): Δίφιλος δ' ὁ Λαοδικεὺς ἐν τῷ περὶ τῶν Νικάνδρου Θηριακῶν μὴ πᾶν τὸ ζῶόν φησι τὴν νάρκην ἐμποιεῖν, μέρος δέ τι αὐτῆς, διὰ πείρας πολλῆς φάσκων ἐληλυθέναι. Vnde apparet, hominem naturae rerum curiosum et peritum fuisse. Scholia Theocritea ad Idyll. 10, 1. Δίφιλος ἐν πρώτῳ τῶν Νικάνδρου Θηριακῶν. vnde St. Bernard coniecit, apud Athenaeum similiter ἐν τῷ α περὶ scribendum esse. Scholia Nicandrea, quae hodie tractamus, Diphili nusquam meminerunt. Rob. Constantinus non dubitauit ipsa haec nostra Scholia venditare pro Diphileis in Comment. ad Dioscor. 1. p. 145. ad 2. p. 251. et ad 4. p. 646.

Demetrium interpretem Nicandri nominant Scholia ad Ther. v. 158. 382. 622. 748. 781. addito Chlori cognomine ad vers. 377. 541. 585. Hunc ipsum memorauit Sextus Empiricus adv. Grammaticos 1. c. 4.

Zenodotum Θεοφίλειον nominant Scholia ad Ther. v. 11. vt ab antiquiore distinguant Critico Homerico.

Theonem ad Ther. v. 237. Eundem vna cum Plutarcho et Demetrio tanquam interpretem Nicandri laudauit Stephanus Byz. in voce *Κορόπη*. Hic idem Theon scripserat commentarios ad Lycophronem, teste eodem in voce *Κύτινα*, et in Callimachum, teste Etymologo M. v. *Βουκεραΐς*.

Diogenianum ad Ther. v. 237.

Antigonum ad Ther. v. 94. 215. 377. 575. 585. 748. 781. 849. St. Bernard suspicatur, esse Grammaticum Alexandrinum, de quo Erotianus in Praefatione Glossarii et in voce *πήνερα*.

Plutarchum ad Ther. v. 94.

Pamphilum commentarios edidisse *εἰς τὰ Νικάνδρου ἀνεξήγητα* tradit Suidas in hoc nomine.

CVRAE POSTERIORES

AD

NICANDRI THERIACA.

Versu 3. *κηδίστατε* praeferebat etiam Bentleius. Scholia vtramque scripturam reddunt *ἐνδοξότατε καὶ προσφιλέστατε.* Eutecnius *ὦ φίλτατε.* Homerica Odyss. 10, 225. *ὅς μοι κήδιστος ἑταίρων ἦν κεδνότατός τε.* In Analectis III. p. 292. Epigr. incert. 664. *κύδιστε ὀδῖτα* Ruhnkenius similiter mutabat in *κήδιστε.* Hesychius: *κήδιστοι, φίλτατοι, φροντιστικώτατοι, ἀναγκαιότατοι.* Non dubito veram esse emendationem.

Versu 4. vulgatum *σὲ δ' ἂν πολυεργὸς ἀροτρεὺς βουκαῖός τ' ἀλέγοι καὶ δρυοτύπος* mutat Bentl. in *σεῦ ἂν πολ. ἀρ.* nimirum propter sequens *περιφρασθέντος:* atque omnino Homerus verba *ἀλέγω* et *ἀλεγίζω* coniungit cum genitiuo nominis et participio verbi. Igitur de emendatione non dubitarem, nisi sententiarum commissura dubitationem afferret omissa particula *δέ.* Verbum quidem *ἀλέγω* iungitur etiam accusatiuo, vt Homericum *θεῶν ὄπιν ἀλέγοντες* docet. Sequens genitiuus, a metro, vt videtur, expressus, duram facit orationem, vt saepe alias.

Versu 10. *Τιτήνων ἀφ' αἵματος.* Fabulae huic a poetis variatae fundus fuisse videtur in opinione hominum, quae caedibus et sanguini hominum, praecipue sceleratorum, originem bestiarum venenatarum, inprimis reptilium, assignabat. Aeschylus Suppl. v. 273. *τὰ δὴ παλαιῶν αἱμάτων μιάσμασι χρανθεῖσ' ἀνῆκε γαῖα μήνη καὶ δάκη, δράκονθ' ὅμιλον.* Diserte Theophrastus p. 474. Heins.: *ὅτι τῶν ὄφεων δύο τινὰ τῆς γενέσεως αἴτιά ἐστιν· ἢ γὰρ ἀὴρ ἔπομβρος, ἢ πόλεμοι καὶ χύσεις αἱμάτων· ὃ σχεδὸν καὶ τῶν ἄλλων θηρίων τῆς γενέσεως αἴτιον. ἐξ οὗ ποτε καὶ περὶ Θεσσαλίαν πλῆθος ὄφεων ἱστοροῦσι γενέσθαι.*

Versu 24. *αὐαλέου,* vt Arnaldus, correxit Bentleius et Scholiorum *πνιγόεσσαν* praefert.

Versu 29. pudet relicti *παρὲξ,* quod in *παρὲκ* mutari iussit Bentl.

Versu 31. pessime dederunt operae *αὐαλέων φολάδων.* Volui dare *αὐαλέον φολίδων,* comparato versu 137. quod item Bentl. sensit.

Versu 35. *θιμβρὴν — κῆρα* Hesychius ex h. l. interpretatur *ἔμπυρον καὶ καυστικήν· τινὲς δὲ χαλεπήν.* *ardentes pestes* Gorraeus. Ridicule Lonicerus: *Thimbra abiges noxias serpentum plagas:* hinc simia eius Grevinus: *noxia serpentum redolenti spicula thimbra — fugabis.*

Versu 40. *καγχρύεσσαν πυριθαλπέα* Bentl. corrigit. Est dictum pro *καγχρυφόρου λιβανώτιδος ῥίζαν.* Infra versu 850. est *καγχρυφόρῳ λιβανώτιδι.* Huius vero roris marini fructus *κάγχρυς* dicitur, quo

nomine Graeci etiam hordeum tostum appellant. Hinc intelliges Scholion ad h. l. cum quo Eutecnius: τῆς λιβανώτιδος, ἣν οἱ πολλοὶ μὲν κάχρυ προσαγορεύουσιν, ἀπ' αὐτῆς τῆς ῥίζης θέμενοι τὴν ἐπωνυμίαν· ἔστι γὰρ παραπλησία ἡ ταύτης ῥίζα τῆς κριθῆς ῥίζῃ. Galeni Glossarium κάχρυος ῥίζαν τῆς λιβανώτιδος ex Hippocrate interpretatur. Aëtius inter ὑποθυμιάματα διώκοντα τὰ θηρία posuit κάχρυος ῥίζαν. Plinius 24. s. 59. *roris marini alterius semen resinaceum, quod cachrys vocatur.* sect. 60. *cachrys — quae ex rore marino nascitur, si fricetur, resinosa est; aduersatur venenis et venenatis, praeterquam anguibus.* Apparet, scripturam περιθαλπέα, igneas radicis vires significantem non ad rem praesentem pertinere, vbi de fumigatione agitur. Igitur Bentleii πυριθαλπέα eo lubentius accipio, cum Scholion Goett. περὶ θάλπουσαν eandem in codice aliquo repertam interpretetur, sed male: est enim pro περὶ θαλφθεῖσαι incensa: et recte Eutecnius: θυμιωμένης τοῖς ἑρπετοῖς τῆς λιβανώτιδος. Sic est πυριθαλπέος πέτρης Apollonii Rhod. 4, 926. πυριθαλπὲς ὕδωρ in Anthologia.

Versu 43. μελανθείου scribit Bentl. vt Goett. in textu et Scholiis, vbi est ἡ μελάνθειος βοτάνη. Eutecnius τὸ μελάνθιον.

Versu 46 et 47. scribit Bentl. ἔσβεσε δ' αὐτήν, τυτθὸν ὅτ' ὀδμήσηται ἐπιῤῥανθέντος, ἔλαιον. Recte: alioqui verborum structura non constat. Durum enim ad ἔσβεσεν e sequente versu ἔλαιον intelligere repetitum e genitiuo ἐλαίου.

Versu 54. φρίζιμον ὀδμὴν praefert Bentleius. Caussam equidem nondum excogitaui: neque aliunde mihi de auctoritate vocabuli et formae constat.

Versu 55. χηραμὰ mutato accentu scribit hic et infra versu 149. Atque ita Scholia Goett. et Erotianus v. χηραμίδα. Scholia Homerica ad Il. 21, 495. et Etymol. M. docent, iam olim accentum variatum fuisse: Bentleiana ratio in Homero nunc dominatur. Praeterea ὑληώρεας pro ὑληωρέας scribendum fuisse recte monet Bentl.

Versu 59. Codicis sui, vt Goett. et Lorr. scripturam πολυῤῥαφέας casu accusatiuo Bentl. praefert.

Versu 62. lectionem in Scholiis memoratam ἀγλαύροισι B. praefert. Equidem hos quomodo interpreter, non habeo dicere: Scholiorum enim interpretatio displicet.

Versu 63. λύγον πολυανθέα Gorraeus reddidit *viticis aut longae sectis molire cubile caudicibus:* credo, quoniam hic eiusdem arboris ramos, infra versu 71. flores substerni putabat, vt est in eius annotatione. Verum dubium est, quam plantam arboremve λύγου nomine appellarit Nicander, quibusve notis ab ἄγνῳ differat, an eadem sit existimanda.

Versu 71. ἐμπρίοντ' ἀνάγυρον probat B. comparato Alexiph. versu 533. vbi est ἐμπρίοντα σίνηπυν. De scriptura iam olim dubitatum fuisse docent Scholia. Verbum ἐμπρίοντα Scholia interpretantur ἀκανθώδη καὶ τραχύν· πριονώδη γὰρ ἔχει φύλλα. Sed glossa Goett. τραχὺν ἢ δριμύν. Posteriorem rationem vsus verbi Nicandreus Alexiph. approbabit lectori.

Versu 72. scribit B. αὔτως τε τρήχοντα ex Edd. vett. quod voluit item dare. Infra versu 521. est similiter ἐν τρήχοντι πάγῳ.

Versu 73. ἀσφοδέλοιο πολυανθέα μόσχον a Scholiis annotatum praefero. Foetorem florescentis asphodeli annotauit Pausanias Phocic. c. 38. Asphodelum ramosum interpretatur Sprengel Antiquit. botanic. p. 73. quem hic Nicandri locus latuit. Scriptura πολυαυξέα possit etiam defendi, si naturam ramosam asphodeli spectas. Quid in scriptura πολυαυχέα annotata in Scholiis lateat, non exputo. πολυαύχενα legit et reddidit Gorraeus *et viridem asphodelum longa ceruice decorum*, caulem praelongum intelligens.

Versu 79. in correctione huius loci plane mecum sentit Bentl. cuius partem e B. libro publicauerat iam olim Valckenaer.

Versu 87. βάμματι malim cum Gorraeo *oleo* interpretari, non *aceto*, quoniam unguentum fit. Dioscorides etiam Parabil. 2, 128. καὶ κάμπαι αἱ ἐπὶ τῶν λαχάνων σὺν ἐλαίῳ συγχριόμεναι. Idem de mater. medica 3, 163. et in Parab. μολόχης φύλλα λεῖα σὺν ἐλαίῳ ἀλειψάμενος. sed Aëtius: ἀλαίας καρπὸς μετ' ὄξους καὶ ἐλαίου.

Versu 90. ἀνήμυκτος scribi vult B. a verbo ἀμύσσω. Eutecnius ἀτρώτους καὶ ἀνεπιβουλεύτους habet. Solus Hesychius ἀνήμυκτος, ἀχάρακτος habet: quod huic loco conuenit. Sed vulgatam mutare nihil cogit. Infra enim versu 447. αἱμαχθέντος ὑπὸ κραντῆρος ἀραιοῦ legitur.

Versu 94. χεροπληθῆ scribi iubet B. recte. Sic enim χειροπληθής scribitur: contra χειροήθης.

Versu 98. et 99. εἴ γε μὲν ἐκ τριόδοιο μεμαγμένα κνώδαλα χύτρῳ ζωὰ νέον θορνύντα, καὶ ἐν θρόνα τοιάδε βάλλοις, corrigit Bentl. vbi omnia probo praeter μεμαγμένα. Nam cum unguenti huius medicamenta omnia mista in olla coquantur, et quamprimum carnes viperarum coctione solutae sunt, spina dorsi cum costis eximi, denique omnia in mortario mixta contundi iubeantur, apparet, seorsum viperas minime μεμαγμένα [illegible] dicta fuisse a poeta.

Quod attinet ζῶα νέον θορνύντα, Eutecnius cum Scholiis intelligit viperam marem et foeminam in coitu captam. Hucusque bene: nam θόρνυσθαι de quadrupedum coitu dici notum est: et θόρος est semen. Sequens vulgo ἔνθορα granida, coitu impleta interpretantur. Hesychius ἱπποθόρον ὄνον interpretatur ἵππον βιβάζοντα

τα. Sed Codices M. R. G. et Codex Bentl. ἐν θρόνα verum dant; Glossa Goett. recte φάρμακα interpretatur. Sic est Theriac. 493. 936. Alexiph. 155. Vulgatum ἔνθορα falsum conuincit sequens τοιάδε, quod sensum non habet, si νέον θορόντα καὶ ἔνθορα capta in coitu interpreteris. Bene Eutecnius: ἐμβαλὼν ζῶντα ταῦτα συμπεπλεγμένα καὶ ἐν εἴδεσί τισιν εἴς τι δηλαδὴ σκεῦος προεψῆσαι χρησίμως ταῦτα κατεσκευασμένον, ἕψεσθαι ποιείτω. Scilicet θρόνα τοιάδε sunt pharmaca, species hae sequentes: quae deinceps versu 101 — 110. nominantur.

Versu 109. Non omittenda videtur ingeniosa Bernardi coniectura scribentis τὰ δ' ὁμήρεα πάντα, et comparantis Alexiph. vers. 70. 238. 261. 447. 605.

Versu 110. ἀπόερσον ἀκάνθας. Scholion: ἄφελε καὶ ἀποχώρισον τὰς φολίδας καὶ τὰ λεπίσματα. Videtur ἀκάνθας plurali numero diuersas ab antecedente ἀκάνθη spina dorsi, ita interpretari: an bene, dubito; quanquam squamas e mixtura remoueri par esse videatur. In piscium corpore ἄκανθαι sunt spinae musculis intermistae, inter edendum molestae: quales in carnibus serpentum non insunt. Igitur costarum ossa multa cum spina dorsi intelligere oportet, quibus tamen cum veneni sede nullam esse communionem hodie constat. Andromachus senior in pastillorum theriacorum confectione apud Galenum Theriac. c. 7. pariter spinas remoueri iubet: ἡνίκα δὲ σκολιαί γε ἀποῤῥείωσιν ἄκανθαι — ἑρπυσκῶν τ' ἰόεντας ἀποῤῥίψειεν ἀκάνθας. Diuerso ordine versus hos Eutecnius reddidit: ἕστ' ἂν δὲ περιρυῶσιν ἑψόμεναι αἱ σάρκες τούτων τῶν ὄφεων καὶ συντακῶσιν, ἐπιμελῶς ἐξαιρεῖν μὲν χρὴ φροντίζοντα καὶ ἀποχωρίζειν σφῶν τὰς ἀκάνθας μακράν· εἶναι γὰρ ἰὸν τινα εἰς αὐτὰς καὶ κακίαν πολλήν. ἐπιμελὲς δὲ γιγνέσθω κινεῖν ταῦτά σοι τοῦ λοιποῦ πάντα καὶ ἅμα πάντα μιγνύναι, καὶ ὡς ὅτι μάλιστα ἀποτελεῖν εἰς ἕν. quem secutus sum.

Versu 118. et sequentibus dubium est quid poeta voluerit dicere vel describere. Gorraeus et Grevinus poetam putant docere, quae velit obseruari ab iis, qui praesidiis omnibus destituti sint contra venena serpentum. Primum igitur esse, vt ieiunus nunquam petat loca serpentibus infesta, quoniam tunc morsus eorum multo sit periculosior. Alterum, vt foeminas serpentum, inprimis viperarum, vtpote saeuiores maribus, euitet, facile internoscendas ore patentiore et extremo corpore crassiore. Tertium, ne aestate faciat iter, quo tempore serpentes atrociores maligniores que esse soleant. Quartum, vt serpentes caueat ieiunas, et tum maxime, quum pullos suos educant. Dipsadem putant nominari, tanquam speciem pro genere vniuerso serpentum, aut vocem διψὰς simpliciter sitibundam significare. Quintum, vt ne obviam fiat

serpentibus, cum ira excandescunt, velut echis, cum in coitu eum feminae huius morsum mortemque effugit: aut cum deposita senecta vere sunt multo ferociores, aut eum cerui inuestigantis insidias effugerunt. Denique, vt vitentur loca, in quibus multi serpentes habitent, cuiusmodi sit Othrys, mons Thessaliae, et rupes et abrupta loca et montes silvosi. Sed inprimis cauendum esse a sepe: fallere enim saepe viatores incautos, quod colorem subinde mutet, et loci eius referat, in quo consederit. Ad maiorem etiam viatorum securitatem admonere poetam tum, vbi habitent ferae, tum varias earum figuras et colores, vt ab his vnusquisque sibi caueat. Alios in rupibus et lapidum cumulis delitescere; alios multas spiras agentes ita se agglomerare, vt cochleae similes appareant: alios orbes ducere, figurasque alias repraesentare. Alios praeterea viridi colore esse: alios colore arenae, vt cerasten, adeo vt in mediis arenis iacentes vix deprehendantur. Hanc rationem adiuuat imitatio Virgilii Georg. 3, 435. *nec mihi tum molles sub diuo carpere somnos, neu dorso nemoris libeat iacuisse per herbas, quum positis nouus exuviis nitidusque iuuenta voluitur, aut catulos tectis aut oua relinquens arduus ad solem linguis micat ora trisulcis.*

Contra Eutecnius hinc notitiam singulorum serpentum exorditur his verbis: *Εἰ δὲ προσάψεται μὴ πρ..λειψαμένῳ ἢ τροφῆς μὴ μετειληφότι ἀνθρώπῳ θηρίον, ὁπότε μᾶλλον ἀναλίσκεται καὶ ἐνεργοτέραν ὁ πληγεὶς δέχεται τὴν βλάβην, οὐδὲν ἧττον ἐπαμῦναι καὶ τούτοις δυνήσει τοῖς λέγεσθαι μέλλουσι περὶ τούτων ὑπ' ἐμοῦ χρώμενος. Ἔρχομαι δὲ λέξων, ὁπόσα ἐστὶ τῶν βλαβερῶν τέως κατ' εἶδος θηρίων. Ἡ διψὰς τὸ μὲν πάχος ἐπὶ πλέον τοῦ ἄῤῥενος αὐτὴ καὶ τὸ μῆκος δοκεῖ, τὸν δὲ θυμὸν δυσχερὴς πάνυ τις τυγχάνει καὶ ἀνυπόστατος.* Scholiorum auctor versu 115. vocem *δακέεσσιν* interpretatur *ἀσπίσι*, et sequentia ad eandem refert, ita vt *ἀσπὶς* simul *διψὰς*, sitibunda, dicatur. Ceterorum nexum et seriem in Scholiis annotatam non licet agnoscere. Hoc tamen, comparata Eutecnii et Scholiorum ratione cum interpretatione Gorraei et Grevini, videor mihi intelligere, multo hanc faciliorem esse quam illam, et poetae verbis accommodari nulla adhibita vi, sine qua non facile alteram rationem expedias. Certe ipse Eutecnius a versu inde 128. rationem suam deserere coactus ita infit: *ἐκτρέπεσθαι δὲ χρὴ καὶ προορᾷν διαφυγόντος ἔχεως τὸν ἐπὶ τῇ συνουσίᾳ παρὰ τῆς θηλείας αὐτῷ περιγιγνόμενον θάνατον ἢ ἐν ὁδῷ ποτε ἢ ἐν ἄλλῳ τῳ χωρίῳ περιπεσεῖν τινα.* Deinde versus 137. 138. et sequentes eadem ratione interpretatur: *ἀλλὰ μὴν ὁπόταν καὶ τύχῃ ἀνηβῶσά τε καὶ ἐπανιοῦσα εἰς τὴν νεότητα ἐκ τοῦ γήρους, τῇ τε ἀκμῇ χαίρουσα καὶ αὐτῷ τῷ τάχει — μὴ σύ γ' ἐναντίος ἔλθοις τούτῳ τῷ θηρίῳ, μηδ' ὅτ' ἀνιμήσασθαι αὐτὴν ἐπιχει-*

ρήσαντος ἐλάφου, τὸν θάνατον διαφυγοῦσα ἀνθρώπου προςψαύσειεν ἐλθοῦσα μέλεσιν· οὐδὲ γὰρ ἄν ποτε περιέσται ὁ τῷ χόλῳ τῷ αὐτῆς καὶ τῇ ἀνάγκῃ περιπεσών. Denique locum omnium maxime ancipitem a versu 145. ad 156., quem vetus scriptor Mirabilibus Aristotelicis annexus c. 178, totum ad sepem serpentem montis Othryos retulit, tam ancipite oratione et verborum structura, quasi aemulatus Nicandrum, *παραφράζει* Eutecnius, vt dubitare aliquamdiu fortasse lector non attentus possit. Ponam locum e Codice Goett. emendatum: *"Εστι δὲ οὕτω τις τόπος ἐν Θετταλίᾳ" Οθρυς καλούμενος, τά τε ἄλλα δυσχείμερος ὢν καὶ κομιδῇ τραχύς. ἔκφορος δέ ἐστιν ὅδε τῶν ἑρπετῶν· λίαν αὐτὰ ἔχουσιν αἱ φάραγγες· καὶ ὅσοι δέ εἰσιν ἀλλαχόσε τραχεῖς καὶ δασεῖς τόποι, πλῆθος τούτων βόσκει (βόσκουσι?) τῶν θηρίων. Μορφὰς δὲ ἀμείβει μὲν σὴψ πάνυ πλείστας ὅσας, μεταβάλλεται δὲ τὴν ἰδέαν καὶ δοκεῖ φαίνεσθαι τοῖς ὁρῶσι χωρίον ἤ τι τοῦ χωρίου, ἵναπερ ποιεῖται τὴν δίαιταν. Τούτων δὲ τῶν θηρίων ὅσοι μὲν συλλίθους τε καὶ ἐρημοτέρους τῶν τόπων νέμονται, ὀλίγοι μὲν εἰσι τὸ μέγεθος, ἄγριοι δὲ δεινῶς, τὴν δὲ ὁρμὴν εἰσὶ διάπυροι καὶ συντόνως ὀξεῖς· τὸ δὲ δῆγμα οὐχ οἷόν τε αὐτῶν ποτε μὴ καὶ διαφθείρειν. Ἐπανθεῖ δ' ἐνίοις ἡ χροιά, τοῖς μὲν ὁποῖον δὴ λίθος, τοῖς δὲ χλωρόν, (οἷον καὶ ὅμοιον ἰῷ* omittit G.) *ἄλλοις δὲ οἷον ἡ ἐν ψάμμῳ δίαιτα χρῶμα περιποιεῖ.* Poetae verba ab initio distinguere sepem videntur a ceteris serpentibus montis Othryos loca varia habitantibus. Primum enim Othrys ferre dicitur *φοινὰ δάκη*, venenosas et mortiferas bestias morsu nocentes: sequitur *τόθι διψίος ἐμβατέει σήψ*, vbi Lonicerus, Gorraeus et Grevinus *τόθι* vbi interpretantur, vt est Alexiph. v. 9. 14. 123. 270, 603. In Theriacis versu 462. cum *ἵνα* permutatur, vt v. 634. Clarior esset distinctio, si vertere liceret e more Nicandri *ibi habitat sitibundus seps.* Iterum post notitiam breuem de colore sepis secundum habitationem variante, distingui seps videtur a ceteris Othryos incolis venenatis: *Τῶν οἱ μὲν λίθακας — ἄλλος δ' αὖ — ἄλλῳ — πολέες δ' ἀμάθοισι μιγέντες* et reliqua. Transitus a singulari (quo seps significatus est) subitus ad pluralem potest afferre lectori suspicionem, redire narrationem ad *φοινὰ δάκη* reliqua montis ab initio nominata. Verum si locum attentius consideres, et coloris varietatem cum loco habitationis variantem solam poni videas, non facile tibi persuadebis, haec alio referenda esse quam ad eundem sepem in diuersis montis Othryos regionibus et locis habitantem et colore variantem. Itaque *τῶν μὲν* plurali numero positum censebis, quoniam poeta plures deinceps eiusdem generis varietates enarrare voluit. Redit huc igitur omnis nostra disputatio, vt et hic locus de sepe eiusque varietatibus in monte Thessaliae Othry habitantibus sit ponendus vltimus praeceptorum generalium, quibus le-

ctores monet poeta, quomodo, quando et quibus in locis maxime cavere et quibus notis noxias maxime bestias possit agnoscere. Singularum vero bestiarum descriptionem demum ab aspide orditur. Scholia etiam graeca eandem obseruationem, quam Eutecnius alieno loco supra post versum 117. apposuit, ad finem loci de sepe his verbis tradunt: *Ἀπὸ δὲ τούτου γενόμενος ὁ Νίκανδρος ποιεῖται τὴν τῶν ζώων ἐξαρίθμησιν, καὶ τὰ ἰδιώματα τῶν πληγῶν καὶ τὰ συμβαίνοντα πάθη τοῖς ὑπὸ τῶν ἑρπετῶν πληγεῖσιν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς ἀσπίδος.* Nunc illuc, vnde huc digressi sumus, redeamus ad versum 118. et sequentes.

Versu 119. Bentl. corrigit *δῆγμά τε* vel *δήγματι πλειοτέρη καὶ ὁλκαίῃ ἐπὶ σειρήν.* Mediceus Codex *δήχματι πλειοτέρη δὲ καὶ* habet. Scholia annotant, Nicandrum vbique *δάγμα* (Goett. *δάχμα*), non *δῆγμα* dixisse. Quod si verum, Bentleii emendatione non est opus. De altera eius parte, *ὁλκαίῃ*, non est facile iudicium, cum vir egregius nec rationem nec interpretationem addiderit. Scholia cum Eutecnio mire in hoc loco interpretando discrepant. Illa quidem primum: *τῆς θηλείας τὸ στόμα μεῖζον καὶ πλατυτέρα ἡ κεφαλή.* deinde: *καὶ κατὰ τὴν ὁλκὴν καὶ κατὰ τὴν οὐρὰν πλειοτέρη. — σειρὴν δὲ τὴν πορείαν λέγει· βούλεται γὰρ σημαίνειν, ὅτι τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς αὐτῆς παχύ ἐστιν.* E sequente annotatione patebit, quosdam libros *ὁλκαίῃ* scriptum habuisse, quod Bentl. restitutum voluit; nam addunt: *εἰ δὲ τὸ ὁλκαίην ὡς αἰτιατικὴν ἐπίθετον τῆς σειρᾶς ἐκλάβοις, νοήσεις αὐτὴν τὴν οὐρὰν, καὶ ἔσται οὕτως πλειοτέρη κατὰ τὴν ἑλκομένην οὐράν.* Eutecnius: *ἡ διψὰς τὸ μὲν πάχος ἐπὶ πλέον τοῦ ἄῤῥενος αὐτὴ καὶ τὸ μῆκος δοκεῖ.* Is igitur *πλειοτέρη ἐπὶ σειρὴν ὁλκαίην* de totius corporis longitudine interpretatur: sed vnde *πάχος* extorserit, non exputo. Variatum fuerit oportet in vocabulo *δήγματι* vel *δάγματι.* Idem sentio de Scholiorum *πλατυτέρα ἡ κεφαλή*, et de glossa Goett. *στόματι ἐπιμηκεστέρα*, nisi posterius vocabulum referendum est ad verba *πλειοτέρη ὁλκαίην ἐπὶ σειρήν.* Denique e Scholiis iisdem apparet, alios libros *ἀντομένοισι δάγματι, πλειοτέρη καὶ* distinxisse, vt *δάγματι* cum vocabulo *παλίγκοτος* coniungeretur. Si compares versum 385. *ἀτὰρ πάχετός γε καὶ ῥυτιδανὴν ἐπὶ σειρὴν πάσσονα*, videbis, *σειρὴν ὁλκαίην* etiam hoc nostro in loco probabiliter ad tractum corporis vel caudam referri. Annotauit etiam St. Bernardus imitationem Nonni Dionys. 4, 370. *ὁλκαίῃ βαρύδεσμος ἐχιδναίῃ κάμε σειρῇ.* Idem vir doctus formam *πλειοτέρη* ex Arati Dios. 348. Callimacho ap. Etym. M. v. *πλειότεροι* et Anthologia annotauit. Nicander *ὁλκὸν* partim incessum serpentis, quem *ἀτραπὸν ὁλκαίην* dicit v. 163. partim totum corporis tractum dicit, velut versu 226. *δολιχοῦ ὑπὸ πείρασιν ὁλκοῦ.* 266. *μεσάτῳ ἐπαλίνδεται ὁλκῷ.* v. 316,

μέσον ὁλκὸν ἐνέκλασε. Hinc ipsa reptilia *ὁλκήρη* dicuntur versu 351. et 356. *ὁλκαῖον σπείρης* versu 220. a cauda distinguitur.

Versu 123. vitiosum *ὀλίζωνες* Bentl. in *ὀλιζότεραι* mutat. Recte! Sic est *ὀλιζοτέρη κρίσις οὔρων* Alexiph. 479.

Versu 129. *ψολόεντος ἐχίδνης.* Scholion: *πυρώδους καὶ τεφρώδους.* Eutecnius nec *περκνὸς* nec *ψολόεντος* reddidit. Gorraeus illud *liuens* interpretatur, hoc vocabulum omisit. Infra versu 288. de haemorrhoo, colore esse dicitur *ἄλλοτε μὲν ψολόεις, ὅτε δ' ἔμπαλιν αἰθός.* vbi Scholion optionem dat e tribus notionibus, *μέλας, σποδοειδής, λαμπρός.* Eutecnius *μέλας* et pro *αἰθὸς* posuit *φλογώδης,* cum quo facit Aelianus h. a. 15, 13.

Versu 130. *θολερῷ κυνόδοντι* Bentl. mutat in *δολερῷ.* Vulgatum alii *μέλανι,* alii *σπορίμῳ,* quidam *ὀλεθρίῳ* olim interpretabantur. Postrema ratio praeferenda videtur, si modo vocabuli significatio ea possit asseri. *dente impuro* posuit Gorraeus, *saeuo dente* Grevinus, *pernicioso et furibundo dente* Lonicerus.

Versu 140. vulgatum *ἀνδρός* B. mutat in *ἀνέρ'* vel *ἀνδράσ'.* Propius a vitiosa forma *ἀνδράσι* abesse mihi visum est. Sed video nunc operas a manu mea aberrasse. Theophrastus h. pl. 4, 10. de ceruis: *τοὺς ἔχεις ἐσθίουσιν, ὑφ' ὧν τὰ ἄλλα θνήσκουσι.* Lucretius 6, 766. *naribus alipedes, vt cerui saepe putantur ducere de latebris serpentia secla ferarum.*

Versu 151. *παυρότεροι, τρηχεῖς δὲ καὶ ἔμπυροι* Bentl. scribit, vbi *τρηχεῖς γε* vulgabatur. Confirmare videtur Eutecnius: *τούτων δὲ ὅσοι — ὀλίγοι μὲν εἰσὶ τὸ μέγεθος, ἄγριοι δὲ δεινῶς, τὴν δὲ ὁρμὴν εἰσὶ διάπυροι καὶ συντόνως ὀξεῖς.* Etiam scriptor anonymus inter Aristotelis Mirabilia ita scriptum legit, sed plura praeterea diuersa, haec fere: *τρηχὲς δὲ καὶ ἔμπυρον οὔ κεν ἐκείνων ἀνδράσι δάγμα πέλει, μεταμώνιον, ἀλλὰ κάκηθες.* Sed ita vocabulum *μεταμώνιον* sensum contrarium habet, et structuram difficilem. Ceterum pro *πέλει* recte Bentl. *πέλοι* scribi iubet, quod antecedens *οὔ κεν* flagitare videtur.

Versu 156. *ἑιδόμενοι ψαμάθοισι* probabili admodum coniectura Bentl. corrigit: habitationem enim ipsam satis iam poeta significauit verbis *ὑμάθοισι μιγέντες.*

Versu 157. *ἀναλέησιν ἐπιφρικτὴν* corrigit egregie Bentl. in *ἐπιφρικτὴν* consentiens cum Goett. et Bernardo. Vulgatum *μὲν* post *ἀναλέαις* sensum turbabat.

Versu 158. *φοινήεσσαν* Scholia explicant *φονευτικήν.* Eutecnius obscure: *ὡς τό τε ὄνομα φοινήεσσα ἀπὸ τοῦ σχήματος ἐδέξατο· φοβερά τε γάρ ἐστιν ἥδε καὶ ὑπὲρ τὰς ἄλλας καὶ δὴ καὶ ἐγγίσαι ἀνθρώπου σώματι χαλεπὴ πέφυκεν.* In Alexipharm. v. 483. vulga-

tum *φοινήεσσαν* e Codicibus mutaui in *Φωκήεσσαν*. Nicander *φοινός* pro *φονευτικός* supra posuit et alibi. *Funestam* vertit Gorraeus, *terribilem* Grevinus, *rubentem* Lonicerus. In Homerica Iliade 12, 202. *φοινήεντα δράκοντα* Scholia interpretantur *φονευτικὸν ἢ πυῤῥὸν*, alia *ἡμαγμένον, πεφοινιγμένον ὑπὸ τοῦ αἵματος*. Plenius Hesychius: *λεπιδωτὸν ὁ Ἀπίων φησί· οἱ δὲ φόνιον ἢ ἐρυθρὸν τῷ χρώματι ἢ καταπληκτικὸν ἢ φονευτικόν*. Quam rationem secutus sit Nicander, ex hoc loco apparet.

Pro voce *ἀμυδρότατον* Bentl. corrigit *ἀνιγρότατον*. Vulgata scriptura Criticis iam olim molestiam creauit: quod e diuersitate interpretationis apparet. Eutecnius *χαλεπώτατον* interpretatus est, et Maximus *περὶ καταρχῶν* versu 209. *ἀμυδρὴ νοῦσος* pro *χαλεπὴ* dixisse videtur. Eadem est dubitatio de nostri versu 195. *ἀμυδρῆς ἰκτίδος*, minor de versu 358. *τυπῇσιν ἀμυδροτέρῃσιν ἰάπτει*.

Versum 160. spurium iudicauit Bentl. et vocem *ὁλκαίην* mutauit in *ἰθεῖαν*, comparato versu 264. 265. *τῶν ἤτοι σπείρῃσιν ὁ μὲν θοὸς ἀντία θύνει ἀτραπὸν ἰθεῖαν δολιχῷ μηρύγματι γαστρός*. Dictionem poetae vulgarem ineptissimam Scholia interpretando ita molliunt: *ταύτης μὲν γὰρ ἡ ὁδὸς κατεναντίον οἱονεὶ κατ' εὐθεῖαν καὶ ὀρθῶς γίνεται τῷ μακρῷ διασπασμῷ καὶ ἑλιγμῷ τῆς γαστρὸς κατὰ τὴν ἐπιμήκη ὁδόν*. Turbatum fuisse ordinem versuum in libris quibusdam, colligitur e verbis scholii: *Ἀκατάλληλα δ' εἰσὶ τὰ ἔπη· ἔδει γὰρ οὕτως ἀναγινώσκεσθαι:* tum traditur ordo idem versuum, quem temere auctoritate Scholiorum fretus feci, mutato antiquo, quem Editiones omnes seruant et sequitur Eutecnius, vbi locum interpretatur his verbis post superiora: *συσπειρωμένη τοιγαροῦν καὶ ἄγουσα ἑαυτὴν ἐπὶ τὴν γαστέρα ἐναντίαν τῷ τάχει ποιεῖται τὴν ὁδόν. Μεγίστη δὲ οὖσα νωθής ἐστιν. ἡ κίνησις αὐτῇ γίγνεται μετὰ ῥαθυμίας· βαρυνομένους δὲ ἔοικεν ἔχειν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὕπνῳ, καὶ σφᾶς σιμμέμυκεν ὡς τὰ πολλά, ὅταν τις κτύπον τινὰ ἄλλως ἢ ψόφον ποιήσῃ, καὶ θεάσηται φῶς ποτε αἰφνιδίως φανὲν, αὐτίκα καὶ ἐξ ὕπνου διανισταμένην αὐτὴν ὄψει καὶ γοργὸν βλέπουσαν συνάγουσάν τε αὐτὴν καὶ συσπειρωμένην, εἶτα ἐκ μέσης τῆς συστροφῆς ὀρθουμένην τε τὴν κεφαλὴν ἴδοις ἂν καὶ ὀργῇ ζέουσαν*. Is igitur versus duos 162. et 163. qui nunc molestissimi nexum sententiarum interpellant, statim post versum 158. collocatos legit et interpretatur mire *συσπειρωμένη — ποιεῖται τὴν ὁδόν*. Hunc enim sensum e scriptura vulgata nemo extorquebit. Igitur aliter scriptum versum priorem vel alterum etiam legit Eutecnius. Remotis his duobus versibus a sede, quam temere illis assignaui, series et nexus orationis restituitur. *Ἢ καὶ σμερδαλέον — νωχελὲς — αἰὲν — ὄσσοις. ἀλλ' ὅταν — ἀθρήσῃ — ὁλκῷ — σμερδαλέον*. An plane tanquam spurii damnandi et eliminandi

sint, deinceps videbimus. Nunc inspiciamus versum 159. quem ita Euteenius reddidit: μεγίστη δὲ οὖσα νωθής ἐστιν ἡ κίνησίς αὐτῇ (καὶ addo' γίγνεται μετὰ ῥαθυμίας. Male vocem σμερδαλέον videtur interpretari de magnitudine. Versu 164. ἠέ τιν' αὐγὴν Bentl. quod scribi voluit, plane est interpretatus Eutecnius: καὶ θεάσηται φῶς ποτε αἰφνιδίως φανέν. Haec sane scriptura praeferenda videtur, tum propter antecedentem δοῦπον, qui vocem comprehendit, tum propter verbum ἀθρήσῃ, quod vocabulo αὐγὴν proprie iungitur, alteri nomini δοῦπον non proprie additur. Nunc redeo ad versus duos male a me transpositos, quorum alterum damnauit Bentleius tanquam inepte repetitum e loco inferiore, versu 265. cui vni conuenit. Ego vero vtrumque alienum ab hoc loco atque eiiciendum censeo: certe prioris scriptura vulgaris inepta est atque emendanda. Inepte dicitur ἡ κέλευθος ἕρπει τῇ ὁμῶς κατ' ἐναντίον ἀτραπὸν ὀλκ. δ. μηρ. γαστρός. Saltem esset Ἡ μὲν γάρ τε κέλευθον ὁμῶς κατ' ἐναντίον ἕρπει: cetera etiam sic absurde adderentur.

Sed quid est ὁμῶς, et quo refertur? Gorraeus Grevinusque cum Lonicero omiserunt, Nicander vsurpauit vocem pro *similiter* versu 111. 325. 699. 756. In Scholiis annotatio huic loco apposita vocem ὁμῶς praecipue spectare videtur: ἐναντίον γὰρ τῷ κεράστῃ· ὁ μὲν γὰρ πλαγίως βαδίζει, ἡ δὲ τοὐναντίον. Sed comparatio cum ceraste voce vna ὁμῶς minime potuit significari, cum cerastae mentio nondum fuerit facta. Deinde quo refertur causalis particula γὰρ in verbis τῇ μὲν γάρ τε κέλευθος? Nihil antecessit, quo possit referri: igitur has ob causas versus ab hoc loco alienus est censendus. Licebit igitur suspicari, vtrumque versum male huc translatum esse e notitia cerastae, et versum 162. τῇ μὲν γάρ τε variationem esse versus 264. τῶν ἤτοι σπείρῃσιν ὁ μὲν θοὸς ἀντία θύνει. De incessu aspidis obliquo nemo veterum memorauit: neque adeo Eutecnius eum ex hoc versu, sed aliter scripto, reddidit. Denique Mediceus liber versum a Bentleio damnatum plane omisit.

Versu 171. βαρυφθόγγων τε λεπάργων corrigit Bentl. comparato versu 349. νωθεῖ γὰρ κάμνοντες ἀμορβεύοντο λεπάργῳ, vbi asinus significatur. In versione Gorraei Bentl. poni vult: *Taurorum stimulum grauiterque rudentis aselli.* Versum a criticis quibusdam damnatum putat ideo, quia nullo sensu λεόντων pro λεπάργων legebatur. Non possum diuinare, quid virum egregium in errorem induxerit. αἰγανέη nusquam *stimulum* significat: et ἐνοπή in Iliade saepissime μάχῃ iuncta hic per se pugnam significat, vt recte Gorraeus vertit.

Versu 179. πολλὸν ὑπὸ σπείρης quid significet, ignoro. Scholion: ἐντὸς τῆς σπείρης, vt glossa Goett. Gorraeus: *sinubusque rubentia*

subter lumina conduntur. Annotat idem, oculos sub tuberibus quasi cauea inclusos apparere concauos. Sed omisit verba praescripta, vt Lonicerus. Eutecnius videtur *ὑπὲκ σπείρης* scriptum legisse. Ita enim reddidit: *εἰ* (οὐ?) *συσπωμένη δὲ ὡς τὰ πολλὰ καὶ μήτ' ἄγαν ἐκτεινομένη μήτε τὴν σπεῖραν συνηγμένην παντελῶς ἔχουσα, ἀλλ' οἷον εἰκῆ καὶ μετρίως ἀμφοτέρων ἐν ταὐτῷ τὸ σχῆμα σώζουσα, εἰς ὕψος αἴρεται μὲν τὸν τράχηλον, ἐνορᾷ δὲ δεινόν τι καὶ αὔθαδες λίαν οἰδανομένη καὶ σπεύδουσα παραδοῦναι τὸν πληγέντα ὑφ' αὐτῆς ἀνημέρῳ μοίρᾳ.* Voluit igitur significare, *oculos rubere in capite multum elato supra spiram, et collum ira intumescere.*

Versu 186. Zeunii coniectura *ἐχθρῷ ὅπου* vnde ducta sit, statim apparebit: saltem esset *ἐχθροῦ*. Lonicerus: *sicubi illa monstra hostium suorum capitibus accesserint.* Euricius Cordus: *si forte suo haec approximet hosti.* quem versum suum fecit Greuinus, quasi graece *εἴ που ἐμπελάσειε* scriptum esset.

Versu 187. *οὔτε δυσαλγὲς οἶδος ἐπιφλέγεται* Bentl. corrigit, vbi est *δυσαλθὲς*, sensu sane multo aptiore.

Versu 190. post *ὁρμὴν* recte admonet Bentl. incisum esse ponendum: item faciendum versu 191. post *εἴσιν*, vbi recte habent Edd. veteres.

Versu 201. Pugnam ichneumonis cum aspide veram testantur itineratores autoptae, si Colubrum Naiam Linnei cum aspide comparamus, sola collum ira dilatante. Modum pugnae scriptores veteres variarunt. Ignobilis auctor poematis de venatione 3. versu 435 seqq. caudae extremae fasciculum pilosum ait obtendi serpenti, dum ichneumon capite obliquo guttur aspidis appetit: *οὐρῇ οἱ δολιχῇ γὰρ ὀφιονέῃ τε τέτυκται, ἄκροισιν κεφαληδὸν ἐειδομένοισι κορύμβοις, ἄντα* (infra) *μελαινομένη, θηρῶν φολίδεσσιν ὁμοίη· τὴν δ' — ἀντία γυρώσας προκαλέσσατο θῆρα δαφοινήν.* vbi e Codd. fide vulgatum *κεφαληδὸν ἑλισσομένοισι* correxi. Omnium clarissime et optime Lucanus 4, 724 seqq. *Aspidas vt Pharias cauda solertior hostis ludit et iratas incerta prouocat vmbra* (obtensae caudae) *obliquansque caput vanas serpentis in auras effusae tuto comprendit guttura morsu.* vbi nisi cum Oudendorpio *vacuas* scribas, malim *iras* scriptum.

Versu 203. *βόρβορον ἰλυόεσσαν* corrigit Bentl. Equidem singularem vocem Nicandro tam facile eripi non patiar.

Versu 205. scribit *τεύξῃ τ' ἄγναπτον ὀδόντι* e libro scripto et conferre iubet Hesychium in v. *γνάμψε*, vbi est: *γνάμψεν, ἔξεσεν, ἤμυξεν.* Videtur igitur Bentleius *ἄγναπτον* potius scribi voluisse.

Versu 207. *σμερδαλέης ἔβρωξεν* mutat Bentl. in *σμερδαλέως ἔβριξεν.* Posterius e Codd. dedi. Durissima sane oratione *ἐρπηστὴς*

σμερδαλέη dicitur aspis: neque tamen aduerbium *σμερδαλέως* valde placet.

Versu 212. *ἄκρους ῥώθωνας* e Codice suo Bentl. probat, quod e Goett. posui. Male Gorraeus: *queis tubera summis naribus existunt albaeque et cornua gestant.* Tubera sola vere annotantur, quale vnicum supra rostrum erectum gerit ammodytes ab Hostio descriptus et pictus. Pessime Grevinus: *tum qui molle supra praetendat cornua guttur et quodam candore micent.* Nempe is temere Lonicerum sequitur, qui vertit: *tum qui supra guttur longe sunt et cornuti et candentes.* Bene admonet scholion Goett. *οὐκ ἔχουσι κέρατα, ἀλλ' ἐξοχὰς ὑπὲρ τοὺς ῥώθωνας.* Possit itaque ammodytes ipse esse et dici. *ἀργίλιπες* Scholion *ἔκλευκοι* interpretatur. Vox vno hoc in loco reperienda in Lexicis annotata non fuit: originem ignoro. Similis, nisi eadem, est *ἀργίλιψ πέτρα* Homerica, i. e. *ὑψηλή.*

Versu 217. Bentl. scribi vult *οἷά περ ἢ τρῆχυν.* Vix sana est scriptura haec et vereor, vt manum viri egregii exscriptor sit assecutus. Videtur enim *οἷά περ ἢ τρηχὺς Βουκάρτερος* scripsisse: quod vnice huic loco conuenit, et verum est.

Versu 219. et 220. corrigit *ἡ δ' ὑπὲρ ἄκρον ἑλκαῖον σπείρῃ κολοβὴν ἐπελίσσεται νόρήν.* Iterum errorem exscribentis subesse puto, et virum egregium recte *σπείρη* casu nominandi scripsisse: quae scriptura vera esse videtur. Sic aperte Scholion: *ὑπὲρ τὸ ἄκρον μῆκος ἢ σῶμα ἡ σπεῖρα κολοβὴν οὐρὰν ἑλίσσεται, τουτέστι τὸ τούτων μῆκος οὐκ ἔστιν ἐκτεταμένον. Ἡ δὲ ὑπὲρ πρόθεσις ἀντὶ τῆς περί, ἵν' ᾖ, ὅτι περὶ τὸ ἄκρον σῶμα ἡ σπεῖρα κολοβὴν ἑλίσσει οὐράν. τὸ γὰρ ἑλίσσεται ἀντὶ τοῦ ἑλίσσει καὶ συνέχει.* Vulgatam scripturam sequens scholion interpretari videtur: *ἢ ὅτι περὶ τὸ ἄκρον ἕλκυσμα τῆς σπείρας τουτέστι τοῦ σώματος κολοβὴν ἔχει τὴν οὐρὰν ἡ θήλεια.* De sola igitur echidna interpretatur versus 219—221. Sed *ἐπελίσσεται* est pro *ἐφέλκεται* positum. Eutecnius: *τὸ δὲ εἶδος αἱ θήλειαι αὐτῶν εἰσί που τοιαίδε· τὰς κεφαλὰς πλατείας ἔχουσι καί εἰσιν ἄλλως παχεῖαι πᾶσαι, τὰς δὲ οὐρὰς σιμωτέρας ἕλκουσι· τὸ δέρμα ὁμοίως πεφολίδωται τὴν εἰδέαν τάχιστην.* vbi fortasse scribendum *ἰδέαν τράχιστον* vel *τραχύτατον.* Sequitur: *τὴν κίνησιν βραδίσας (βαδίζουσιν?) ὑπονωθεστέραν, ἔνθα καὶ ἔνθα ἀποκλίνουσαι ἐν ταῖς σφῶν πορείαις.* Etiam gloss Goett. *κολοβὴν* interpretatur *σιμήν.* Galenus Theriac. ad Pisonem c. 13. echidnas ait habere *τὰς κεφαλὰς πλατυτέρας.—τὸν πόρον* (anum) *πρὸς ἄκρᾳ μᾶλλον τῇ οὐρᾷ ἔχειν, καὶ τὴν οὐρὰν μὴ περιειλημένην, ἀλλὰ μᾶλλον συστρέφοντα, καὶ ἠρεμαῖον τὸν περίπατον ποιούμενα.* Scilicet cauda echios longior inuoluta trahitur, echidnae breuis et recta sequitur. Aëtius echidnae caudam ait *ἀθρόως εἰς λεπτὸν λήγουσαν καὶ πάντα-*

πᾶσιν ἄσαρκον καὶ τρηχεῖαν. Eutecnius cum Aetio coniecturam Bernardi καρχαλέαις scribentis firmare videtur. Bentleius contra ἀζαλέαις vel αὐαλέαις maluit.

Versu 225. ὁλκαίη est cauda, vt supra versu 123. vbi libri alii ἀλκαίην habebant. Locus similis est de baemorrhoo versu 287. αὐτὰρ ἐπ' εὖρος τέτρυπται μείουρος ἀπὸ φλογέοιο καρήνου. vbi glossa Goett. τέτρυπται, τέθλιπται. Sed ibi e Codd. τέτριπται dedi. Scholia: ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρις οὐρᾶς τεθρυμμένος ἢ τεθλιμμένος καὶ λεπτός ἐστι. Ita etiam Eutecnius.

Versu 226. πεδανή. glossa Goett. ταπεινή. Alexiph. v. 306. ῥυτῆς πεδανὰς βλάστας. vbi glossa Goett. similiter ταπεινάς. Theriac. 289. πεδανὴ δέ οἱ οὐρὴ ζαχρειὰς θλιφθεῖσα κατομφάλιος τετάνυσται. vbi Scholion: ἡ λεπτὴ καὶ συνεστραμμένη. glossa Goett. λεπτή. Deinde Schol. ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ λίαν στενή ἐστιν ἡ οὐρά. Versu 817. πεδανοὶ σαῦροι sunt humiles lacertae. ἴσως πεδανή erit aequaliter attenuata, tenuis. Gorraeus: *cauda quoque in nodos sensim tenuata minores porrigitur, longo pendens de corpore parua squamisque attritis.* Grevinus: *mutila est similisque per omnia cauda, prolixi semper tractus, similes quoque squamae.* Hunc vox ἴσως pro ὁμοίως accepta decepit, vt Lonicerum vertentem: *cui manca cauda in tractu extensa est. Aeque quidem modica cauda sub finibus prolixi semper tractus, aeque item ex squamis trita.*

Versu 227. ἴσως ἐκ φολίδων τετριμμένη. Schol. ἰσχνή, κατεξηραμμένη ἢ πεπυκνωμένη. glossa Goett. φρίσσουσα interserit, minus aptum. In Scholiis ad versum praecedentem multa leguntur commenta interpretum, quae arguunt eorum dubitationem de vero versuum horum sensu; partim etiam pertinent ad versum 221. velut illa: ὀλίγη ἢ διεσχισμένη· τὸ ἐπάνω τῆς οὐρᾶς μέρος πολλὰς λαμπρὰς ἔχει φολίδας, τὸ δὲ ὑποκάτω τῆς οὐρᾶς οὐχ οὕτως ἔχει. quae nullo modo possunt extorqueri e verbis horum duorum versuum: at insunt quodam modo versui 221. si καρχαλέαις ἐπιφρίσσουσαν ἐπηετανὸν φολίδεσσιν intelligas, vt est de aspide versu 157. αὐαλέαις ἐπιφριχτὴν φολίδεσσι. Male tamen Scholia ἴσως dictum pro ὁμοίως interpretantur. alibi tamen ἐξ ἴσου τῇ γαστρί. πεδανὴν vero eadem φολίδα μικροτέραν καὶ ἀσημοτέραν ὑποβεβηκυῖαν ἔχουσαν. Mihi cauda aequaliter squamis attrita et laeuis recte opponi videtur echidnae horrenti duris et asperis squamis.

Versu 228. τεθωμένος mutat Bentl. in τεθολωμένος: cuius interpretatio potest videri Scholii altera interpretatio τεταραγμένος, altera vulgatam reddit παρωξυμμένος.

Versu 229. recte Bentl. corrigit νεάτην σκωλύπτεται οὐρήν, vbi νίατον vulgatur. Gorraeus: *extremum caudae finem asperat imae.*

Expressit scripturam *σκωλύνεται*, idem quod *τραχύνεται*. Alteram veram Schol. interpretatur *εἰλιγμένην ἔχει καὶ σκολιὰν καὶ οὐκ εὐθεῖαν τὴν οὐράν*. Galenus echii tribuit caudam *περιειλημμένην*.

Versu 233. 234. *οὔλῳ γὰρ στομίῳ ἐμφύεται· ἀμφὶ δὲ σαρκὶ ῥεῖά κεν εὐρυνθέντας ἐπιφράσσαιο χαλινούς*. Scholion ita interpretatur: *ὅλῳ ἢ ὀλεθρίῳ καὶ ὀλοῷ. εὐκόλως δ' ἐν τῇ σαρκὶ ἴδοις ἂν εὐρυνθέντας ἤγουν χωρογραφηθέντας τοὺς ὀδόντας*. Eutecnius: *ὀδόντας δ' ἔχουσιν ὁ μὲν ἄῤῥην δύο, εἰς δὲ διπλάσιον ἡ θήλεια. ὑπὸ δὲ τοῖς οὔλοις οἶδε κρυπτόμενον τὸν ἰὸν ἔχουσιν· ἡνίκα δ' ἂν ἀνθρώπου σώματι προσελθὸν ἅψηται τοῖς ὀδοῦσι, τηνικαῦτα οὗπερ ἔκρυπτε τὸν ἰὸν τὸ θηρίον τοῦτο, τὸν τόπον καθαρῶς δείκνυσι*. Videtur is *οὔλῳ στόματι* accepisse pro *οὔλοις*, aut scriptum legit *οὔλοις δὲ στομίων ἐμφύεται*, nempe *ὁ κυνόδους*. in gingivis conditus latet dens venenifer. *χαλινοὺς* in Alexiph. versu 16. nominat iuxta palatum et gingiuas, vbi aconitum gustum austerum imprimere dicitur palato, gingiuis et frenis omnibus, *ὑποστύφει πάντα χαλινά*. vbi olim *labia* verti: Eutecnius *γλῶτταν*. Versu 117. cantharides sumtae gustum inferre dicuntur *χαλινοῖς*, qualem iuniperi fructus manducati: vbi labiis adiunxi linguam. vbi glossa Goett. *τῷ φάρυγγι* habet, Aetius linguam nominat. Denique 337. buprestidis potus nitri gustu afficere dicitur *χαλινά*. vbi iterum *labia* verti. Rufus Ephesius p. 27. *χαλινὸν* ait esse *τὴν σύνδεσιν τῶν γνάθων*, maxillarum colligationem dici habenam. Male ibidem p. 49. *σύνδεσις τῶν σαρκῶν* legitur. Peius vertitur *maxillarum*, cum *γνάθοι* sint buccae. In Nicandro linguam interpretari non licet *χαλινούς*, sed potius *οὔλῳ στόματι* est *toto ore* laxato et dilatato, ita vt diductis habenis plures dentes muti hominis imprimi et vulnerare possint: itaque etiam plurium dentium vestigia in cute signata relinquuntur.

Versu 240. distinguit verba Bentl. *αἱ δὲ θαμιναί, πομφόλυγες τὼς ἔν γε πυρί, φλύκταιναι ἀραιαί*. Sed *πομφόλυγες* sunt aquae bullientis, et locus similis versu 272. *αἱ δὲ πελιδναὶ φλύκταιναι πέμφιξιν* (i. e. *πομφόλυξιν*) *ἐειδόμεναι ὑετοῖο* satis cum aliis argumentis scripturam et distinctionem vulgarem falsam indicat. Libri alii pro *θαμιναὶ* scriptum habuerunt *χαμηλαί*. Nihili sunt *πομφόλυγες ἐν πυρί*: inusitatum *τὼς* pro *ὡς*. Eutecnius longissime aberrauit a vulgatae scripturae verbis. Equidem suspicor, olim fuisse: *θαμειαί, δῖα πυρικμήτου ὕδατος πλαδόωσιν ὕπερθε πομφόλυγες, τὼς ἐν γε χροῖ φλύκταιναι ἀραιαί*.

Versu 243. *ἰώδεα* scribit Bentl. vt infra versu 886. *ἰοειδὴς* est violaceus, *ἰώδης* venenosus.

Versum 248. corrigit Bentl. *ἀδρανίῃ βαρύθουσα καὶ ἰξύϊ μέρμερος ἵζει*. Causam emendandi reperisse videtur in annotatione Schol.

μέρμερος, φροντίς τις. Sed nondum reperi locum, vbi nomen ista significatione sit usurpatum: adiicitur vbique alteri nomini: igitur *ἀδρανίη μέρμερος ἵζει* erit etiam hoc in loco rectum.

Versu 254. *ὠχραίνων δέμας ἀμφίς.* Verbo utitur iterum Alexiph. versu 436. Glossa Goett. *ἀντὶ τοῦ οἰδηθείς.* An *οἰδαίνων* scriptum legit? Eutecnius: *καὶ ἔμετοι χολώδεις ἀκριβῶς γίνονται. χρῶμα δὲ ἀμείβει ἐκ χρώματος, ποτὲ μὲν μέλας ὁ πλήγεις, ποτὲ δὲ κυανός, ἄλλοτε ὡς ἄνθος χαλκοῦ, ἄλλοτε καὶ ὡς ἂν τύχῃ φαινόμενος.* Vides, in fine addi quaedam, verba autem praescripta omitti. Gorraeus: *pallidus ore vomit.*

Versus 264—269. quibus diuersus incessus vel reptatus cerastae et echios indicatur, ita interpretantur Scholia, vt de echi dicant: *τρέχει ὀρθῶς καὶ συντόμως τῷ μηρύγματι ἤγουν τῷ ἐπισπάσματι ἢ τῷ βαδισμῷ τῆς γαστρός.* Male glossa Goett. *μηρύγματι* explicat *κύκλῳ.* Eutecnius: *ὅτι ταχεῖαν μᾶλλον καὶ κατ' εὐθὺ ὁ ἔχις ποιεῖται τὴν ὁδὸν, ὁ δὲ οὐ μόνον σκολιὰν καὶ ταῖς ἀποκλίσεσι κεχρημένος πλάγιος βράδιον ἔρχεται ἐφ' ὅπερ ἂν σπεύδῃ, ἀλλ' οἷον ὁλκὰς ἐπιπεσόντος αὐτῇ ἐναντίου καὶ δυσχεροῦς καθάπαξ πνεύματος ἐπὶ τὸν ἕτερον τῶν τοίχων πλεῖν ἀνάγκην ἔχει, καὶ ἡ τούτου τις πορεία τοιαύτη φαίνεται.* Gorraeus: *quumque aduersa, trahens ingentes vipera gyros et recta, pariter librato corpore, serpat: ille viam, dorso et squamis crepitantibus asper oblique ingreditur, recto de tramite cedens: haud secus ac nauis, rapido quae flumine venti in latus inclinans demersaque paene sub undis in ventos agitur, flatuque repellitur euri.* Omisit igitur *tractum ventris,* quo proprie peragitur omnis serpentis reptatus: venter enim totus squamis latis mobilibus, ordine deinceps positis, ad lubitum bestiae corpus promouet. Omisit praeterea celeritatem reptatus in echi, quam vocabulum *θοός* et verbum *θύνει* significant. Contrarius, lentus, impeditus, obliquus et quasi claudicantis reptatus notatur verbis *σκαιὸς μεσάτῳ ἐπαλινδεῖται ὁλκῷ,* quae Scholia interpretantur *πλάγιος ἐπικυλίεται τῷ σώματι.* Omiserunt, vt Eutecnius et Gorraeus, locum in corpore medium, vnde reptatus et quasi volutatio obliqua pendet. Statuit enim poeta dimidium corpus infractum spina, ita vt incessus et reptatus rectus fieri non possit. Aetius etiam breuiter: *πλαγίως δὲ καὶ οὐ κατ' εὐθὺ ἕρπει.* Singula verba de ceraste nunc videamus. Vbi dixerat poeta, cerasten obliquum (*σκαιός*) medio corpore nixum volutari vel serpere, addit: *οἶμον ὁδοιπλανέων σκολιὴν τετρηχότι νώτῳ,* i. e. itinere non recto, sed deflexo et obliquo errans rigido vel aspero dorso. Vbi non apparet statim, quid dorsi mentio rigidi vel asperi ad iter prauum pertineat. Glossa Goettingensis *καταξήρῳ,* Scholia interpretantur vocabulum *τετρηχότι* per *δασεῖ ἢ τραχεῖ.* Vnde *δασεῖ*? Addunt; *διὸ καὶ ἴχει*

ἡ πορεία αὐτοῦ. quorum sedes in poeta demonstrari non potest. Quid quod Aetius de ceraste: *λελεπισμένος κατὰ τὴν οὐρὰν — καὶ κατὰ τὴν κοιλίαν πεφολίδωται στοιχηδόν. διὸ ἐν τῷ ἕρπειν ἦχον ἀποτελεῖ συριγμῷ ὅμοιον.* quae Cornarius vertit: *juxta caudam desquammatus — partes vero circa ventrem ex ordine squammis obsitas sunt.* Male, vti monui in Specimine Physiologiae 1. p. 7. et 71. Nam *λελεπισμένος* est minoribus squamis obsitus, *πεφολιδωμένος* maioribus. Vnde vero sonus a ceraste serpente editus, sibilo similis? Nihil tale poeta memorauit: nisi fortasse *τετριγότι* fuerit olim scriptum. Nam variatam fuisse scripturam, arguit Scholiorum interpretatio *δασεῖ.* Sed iterum quaero, quid dorsi mentio faciat ad sibilum a serpente ceraste editum? Dorsi e spina pendet omnis corporis motus, tanquam ab hypomochlio: in ventre squamae latae per ordinem dispositae, dum musculis appositis mouentur, totum corpus impellunt et promonent: si vero duriores vel inuicem sibi ipsae vel terrae affricentur, possunt sonum aliquem sibilo similem edere. Equidem malim a poeta scritum verbis transpositis: *σκαιὸς μεσάτῳ τετρηχότι νώτῳ, οἶμον ὁδοιπλανέων σκολιήν, ἐπαλίνδεται ὁλκῷ.*

Experiamur nunc, an alia via ad veram loci interpretationem liceat pervenire. Sonum istum incessu serpentis expressum poeta non in cerastae, sed in haemorrhoi notitia memorauit his verbis versibus 294—297. *δοχμὰ δ' ἐπισκάζων ὀλίγον δέμας, οἷα κεράστης, μέσσου ὅγ' ἐκ νώτου βαιὸν πλόον αἰὲν ὀκέλλει, γαίῃ ὑποθλίβων νηδύν· φολίσιν δὲ καὶ ὁλκῷ παῦρον ὑποψοφέων καλάμης χύσιν οἷα διέρπει.* vbi Scholia: *πλάγιος πορεύεται προβάλλων τὴν κοιλίαν καὶ ταῖς φολίσιν ὑποτρίβων τὴν γῆν.* Eadem postea: *ἠρέμα ἕρπει προσπταίων· τούτου δὲ τετράχυται τῇ φολίδι ἡ γαστήρ, καὶ παρασύρων προστρίβεται τῇ γῇ καὶ ὑποψοφεῖ, οἷα — εἰς καλάμους βαδίζων.* Eutecnius: *τὴν μέντοι κίνησιν — ἐστὶ καθ' αὑτὸν βραδὺς καὶ παραπλήσιος τῷ κεράστῃ· διέξεισί γε μὴν ἀψοφητὶ καὶ οἷον ἐπινεμόμενος τοῖς καλάμων φύλλοις βραχύτατον ψόφον ἀποτελεῖ.* Is versum 295. omisit et a sensu poetae plane aberrauit. Aelianus h. a. 15, 13. ita h. l. *παραφράζει: ἕρπει δὲ ἥσυχος ἐπιθλίβων τὰς τῆς νηδύος φολίδας· λοξὸν δὲ οἶμον πρόεισιν· ἠρέμα γοῦν ὑπηχεῖ, ὡς καταγνῶναι νωθείαν αὐτοῦ καὶ οὐδένειαν.* Aëtius: *καὶ ἕρπει ἐπ' εὐθείας καὶ βραδέως:* similiter Cornarii versio: *rectaque et tarde prorepant.* Sed vitium arguit Nicander: igitur inserta negatione scribendum *οὐκ ἐπ' εὐθείας.* Pergit: *πεφολίδωται καὶ τραχυτέραις φολίσι, διὸ ἐν τῷ ἕρπειν αὐτῷ ἦχος ἀκούεται.* Satis bene Gorraeus: *exiguum corpus curvi de more cerastae obliquans, medio dorso breve promouet agmen, ventre solum radens, squamisque sonorus in ipso dat strepitum exilem gressu, ceu stramina calcans.* Incessum fluctuan-

tem poeta *πλόον* dixit, metaphoramque seruauit in verbo *ὀκέλλει*. In cerastae incessu simili comparationem nauis ventis contrariis depulsae ab itinere recto adhibuit: ipsius incessus obliqui causam et sibili incedente bestia expressi rectius in haemorrhoi notitia Nicander edidit, quam in cerastae historia, nisi scriptura fallit. His ita, quantum fieri potuit, explicatis, breuiter de coniectura Bentleii videamus, qui in versu 295. *μέσσον ὅγ' ἐκ νώτου σκαιὸν πλόον αἰὲν ὀκέλλει* scribi voluit et locum de ceraste versu 266. comparauit, vbi est: *αὐτὰρ ὅγε σκαιὸς μεσάτῳ ἐπαλίνδεται ὁλκῷ*. Equidem, vulgatam seruandam censeo. Notio enim vocabulo *σκαιὸς* quae inest, nimis saepe ita repeteretur: eandem enim poeta iam inclusit verbis *δοχμὰ ἐπισκάζων*. Deinde *βαιὸς πλόος* breuem et lentum corporis exigui tractum significare videtur. Adderem, nimis putide *σκαιὸς* poni, vocabulum a verbo *σκάω*, *σκάζω*, deriuatum, si Nicander is esset poeta, in quo emendando et indicando elegantiae ratio haberi possit. Communis origo verborum *ἐπισκάζω* et *σκαιὸς* admonet me, vt hic explicem notionem in Lexicis nondum satis declaratam, qua *σκαιὸς*, quemadmodum latinum *scaevus*, recto opponitur. In Homerica Iliade fuerunt iam olim qui *Σκαιὰς πύλας*, quae alibi Dardaniae dicuntur, interpretabantur obliquas, teste Hesychio: *ἢ διὰ τὸ σκολιὰς εἶναι κατὰ τὴν εἰςβολήν*. Plane vti Seruius ad Aeneidos 3, 351. *Scaeaeque amplector limina portae*. Scaea, inquit, porta dicta est — nec ab itinere ingressis scaeno id est sinistro, quod ingressi non recto sed sinistro eunt itinere, sed a cadauere Laomedontis, hoc est scaeomate, quod in eius fuerit superliminio. Ita Vitruuius 1, 5, 2. *excogitandum, vt portarum itinera non sint directa, sed scaeua. — tunc dextrum latus accedentibus, quod scuto non erit tectum, proximum erit muro*. Vides, quomodo notio *sinistri* et *obliqui* in hac voce coaluerit. Notio ipsa serius tandem inualuisse videtur: antiquiorem enim Nicandreo locum equidem ignoro. In Polybio 5, 59, 9. de Seleuciae situ: *πρόςβασιν μίαν ἔχει κατὰ τὴν ἀπὸ θαλάττης πλευρὰν κλιμακωτὴν καὶ χειροποίητον ἐγκλίμασι καὶ σκαιώμασι πυκνοῖς καὶ συνεχέσι διειλημμένην*. Vulgatum antea *σκαλώμασι* qui vocabulo *σκαληνὸς* comparato interpretari conati sunt, frustra laborarunt. Nomen *σκαίωμα* alibi nondum repertum Seruius l. c. de cadauere interpretatur: quae notio admodum mihi dubia esse videtur. Editio Masuicii ibi *σκηνώματος* dedit, quod pro *σκήνους* dictum, corpus, cadauer, significat. Sed ita perit etymologia Scaearum portarum. Ceterum a verbo *σκάω*, *σκάζω*, non solum fluxit *σκαιὸς*, sed etiam *σκαληνὸς*, *σκαμβός*. Hesychius, nisi fallit scriptura, habet etiam *σκαμβάλυξ*, *σκαμβὸς*, *στρεβλὸς*, et *σκαμβηρίζοντες*, *ὀλισθαίνοντες*. quae verba deriuata esse videntur a formis *σκαμβὸς*, *σκαμβαλὸς* et *σκαμβηρός*. Voca-

bulum *σκολιὸς* ab alia radice pullulasse videtur, eadem fortasse, quae verba *χωλὸς, χωλαίνω* protulit, item *κυλὸς, κυλλὸς*, vnde *κυλλοποδίων*, praeterea *κόλος, κολοβὸς, κολάζω, κολοβόω, κολόω, κολούω, κολόχειρ:* denique *σκολιὸς* huc referendum fortasse est. Hesychius *σκεύακας εὐωνύμους* interpretatur. Voces igitur *σκαιὸς* et *σκεῦος* videntur aliquando permutatae fuisse, quod inprimis accidisse suspicor in verbo *σκαιωρέω* et *σκευωρέω*.

Versu 275. *ἀφαυρότερον τελέει πόνον.* Eutecnius recte, puto: *φλέγμαίνει δὲ καὶ μᾶλλον ταῖς ἀπὸ τῶν ὄμβρων παρεοικυῖαι πομφόλυξιν ἐπιγιγνόμεναι τῷ πλήγματι τὰς ὀδύνας ἀμβλυτέρας παρασκευάζει γίγνεσθαι, ἧπερ τὸ δῆγμα τοῦ ἔχεως παρέχειν τοῖς ἐξ αὐτῶν πληγεῖσιν ὀδύνην πέφυκεν.*

Versu 276. scribit B. *ᾧ γε κεράστης*, vbi *οἷς γε* retinui propter scholii auctoritatem, quam Bentleius recte contemsisse videtur. Nimis enim dura, imo barbara oratio *ἐπιόσσεται οἷσι κεράστης ἐνιχραύσῃ κυνόδοντα.* Praeterea *οὐλόμενον* Bentl. mutat in *οὐλόμενος.*

Versu 279. *μόχθος ἐνιστρέφεται* corrigit Bentl. Versu antecedente *ἰξύϊ*, non *ἰγνύσιν*, reddidit Eutecnius: *βουβῶνες δὲ καὶ ὀσφὺς τοὺς τοιούτους ἐπιτρίβουσι καὶ λίαν κάμνουσι.*

Versu 283. *εἰλυοὺς* malebat Bentleius contra Etymologici M. tamen auctoritatem: at versu 285. *εἰλυθμὸν* non attigit; quod miror, vbi ingrate simul atque inutiliter nomen idem repetitur. Eutecnius tamen aliter locum scriptum legisse videtur, cuius haec est paraphrasis: *Τὴν μὲν οὖν δίαιταν ποιεῖται καὶ τὰς καταδύσεις ὁ αἱμοῤῥόος οὗτος ἐν δαπέδοις τε καὶ τραχέσιν ἱκανῶς χωρίοις θαμνώδεσί τε οὐχ ἥκιστα καὶ ὀρείοις τόποις· ὅμως ἐν τούτοις καταδυόμενος μετὰ κόρον ἀναπαύλης τε ὡς τὰ πολλὰ καὶ ὕπνου λαγχάνει.* Qui vnde praeterea duxerit *δάπεδα* et *χωρία θαμνώδη*, nondum potui excogitare. Inepti nominis repetiti *εἰλυθμὸν* loco legit aliud scriptum requiem et somnum significans. Non dubitassem *ἰανθμὸν* scribere, simillimum litteris alteri vocabulum, si mihi de primae syllabae quantitate constaret.

Versu 287. B. recte *μείουρος* praefert: supra enim v. 225. *ἠδὲ μύουρος* prima breui fuit. Illam formam in notitia haemorrhoi vsurpaunt Aelianus et Aëtius.

Versu 291. *νιφόεντα* mutat in *νιφόεντι*, ad *μετώπῳ* referens. In Scholiis et medicis graecis nihil reperi, quod emendationem firmare possit, praeterquam in versione Auicennae legitur de haemorrhoo: *et sunt super eorum capita squamae albae incisae:* vnde Albertus M. posuit *squamas albas quasi incisas et fissas.* Sed is cornuum loco posuit squamas has: itaque cornua alba licebit *κεράατα νιφόεντα* interpretari. Sed totus hic locus turbatam et impeditam verborum

structuram habet. Scholia etiam graeca suspicionem faciunt corruptelae, quam Eutecnii paraphrasis auget haec: κέρατα δὲ φορεῖ δύο κατὰ τοῦ μετώπου, λεπτὰ μέντοι ταῦτα καὶ ἀφανῆ καὶ τὰ τῶν ἀκρίδων μιμούμενα· ὁ αὐτὸς δὲ καὶ σχεδὸν κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῇ ἀκρίδι ἐστίν· ὁρᾷ δ' οὖν φοβερὸν καὶ πῦρ ἐκλάμπουσιν οἱ ὀφθαλμοί· ἄλλως τε καὶ ἡ κεφαλὴ φρικῶδές τι ἐστι· ὑποκινούμενον γὰρ τὸ κάτω δείκνυσι γένειον καὶ σκιὰν παρέχον ἔντε τοῖς ἑλιγμοῖς καὶ καμπαῖς, ὁπόταν οἴχεσθαι ἀπιόν που δεήσειεν αὐτό. Postrema desiderant versum vnum et alterum, qui in poeta videtur excidisse. Scholion: ἐν δὲ τῇ συντάξει ὁ στίχος οὗτος μετὰ τὸν ἀπ' αὐτοῦ συμπέπλεκται, καὶ ἔστιν ἡ σύνταξις οὕτως· τοῦ μὲν ὑπὲρ νιφόεντα φάη· κεράατα δοιὰ μετώπῳ ἔγκειται· τουτέστι, τούτου μὲν ὑπὲρ τὰ χρυσώδη ὄμματα ἤγουν ὑπεράνω αὐτῶν, κέρατα δύο ἐν τῷ μετώπῳ ἔγκειται. Verum ita scriptum fuerit, oportet ἔγκειται πάρνοψι φάη λογάδας τε προσεικῆ. vnde potuit Eutecnius cornua locustarum cornibus similia excerpere.

Versu 293. λαμυρὸν πέφρικε κάρηνον. *terrificum squamisque rigens caput horret* Gorraeus. *horribile et asperum caput horret* Lonicerus: quae verbotenus repetijt Grevinus et Ericius Cordus. Scholion λάβρον ἢ ταραχῶδες ἢ εὐκίνητον. Postrema interpretatio fortasse in Scholiis antiquioribus copiosius explicata Eutecnio potuit materiam supplementi miri de capitis motitatione suppeditare. Vox λαμυρὸν difficilis ad explicandum est. Interim *magnum* verti, quanquam Avicenna latinus caput caudamque paruam haemorrhoo tribuat. Multa de ea Interpretes Thomae p. 568. Arnaldus Lect. Gr. p. 89. Anonymus in Catalogo Biblioth. Mediceae T. II, p. 272. λαμυρὸν δοκεῖ τὸ πλατὺ καὶ εὐρύχωρον λέγεσθαι. Etymol. M. λαμυρὸν τὸ πολὺ καὶ ἄθρουν.

Versu 298. corrigit B. νύγματι δ' ἀρχομένῳ μὲν ἐπιτρέχει ἄθροον οἶδος, vt fecit St. Bernardus. Aelianus: νύγμα ἐργάζεται ἰδεῖν παραχρῆμα κυανοῦν. Aëtius: παρέπεται τὸ χρῶμα — ἔναιμον, κακόχροον, μελανίζον. Nisi sequeretur sine copula κυάνεον, liceret ἄχροον interpretari κακόχροον. Nunc vero praefero scripturam ἀθρόον, *statim*, *vna*.

Versu 299. κραδίην. Eutecnius: ὀδυνᾶται περὶ τὴν καρδίαν. Distinctius Aelianus: καρδιώττει γε μὴν ὁ πληγείς. Aëtius: στομάχου πόνος, δύσπνοια, εἶτα αἷμα ἀναφέρεται διὰ τῶν μυκτήρων.

Versu 304. ἐπειγόμεναι χροὸς ἄζῃ. Ridicule Lonicerus: *cutes enim fuligine contrahuntur*, quasi χρόες scriptum legisset. Hinc Grevinus: *quadamque cutis fuligine marcet*. et sic Euricius Cordus. Sane ἄζη est fuligo Theriac. 748. Sed verbum ἄζει Theriac. 779. ἀζαίνω et deriuatum inde ἀζαλέος meliora docere poterant interpretes istos, si aduertere animum voluissent.

Versu 308. vulgatum *ἀναπρίουσι*; Gorraeus vertit *strident rorantes sanguine dentes.* Aelianus contra: *καὶ ἐκθλίβονται τῶν οὔλων οἱ ὀδόντες.* Euteenius: *οἱ ὀδόντες ἀναπεμφθεῖεν πρότερον θραυσθέντες ἀθρόως ὑπὸ τοῦ αἵματος.* Aëtius de haemorrhoide. *σῆψις οὔλων καὶ ἔκπτωσις ὀδόντων.*

Versu 312. coniecturam *ἦμος ἀψυχέοντα* ipse B. damnauit, vulgatum *ἀναψύχοντα* interpretatus quiescentem, dormientem, comparato versu 473. *ὅτ' ἀμφ' ἐλάτῃσι μακεδναῖς ἄγραυλοι ψύχωσι.* et Alexiph. versu 85. *ἄλλοτε δ' ὑπναλέος ψύχει δέμας.* vbi Scholia *ἀποψύχεται* cum Eutecnio reddunt. Addo versum 192. *ἄκρα δ' ἐπιψύχει.* vbi antea erat *δέ τοι ψύχει.* Eutecnius: *τῶν ἄρθρων ἐπιψυχομένων.*

Versu 313. Bentleii correctionem *Θῶνος ἐπὶ ψαμάθοισιν* accipere non possum: a nomine enim *Θῶνις* est genitivus *Θώνιδος* vel *Θώνιος.* Sed recte idem monuit, pro *ἔξοθεν* scriptum oportuisse *ἐξ ὅθεν* i. e. *ἐξ οὗ χρόνου.*

Versu 322. Versum elumbem bene correxit Bentl. transpositis verbis *καὶ κεράων ἔμπλην δέμας ἄμμορον.*

Versu 325. *ἐσσυμένης* verum coniiciendo assecutus est Bentleius.

Versu 327. Codex Bentleii *νέμεται δὲ μέγας* dabat, vt Goetting. Lorrianus et Scholion ad Anthol. Wachelianam p. 10. Verum vidit Britannus.

Versu 329. *καταψηχθέντος* probat B. et interpretantur Scholia *ἀποτιναχθείσης.*

Versu 332. *τροχόεντος* Bentleius corrigit: sed non dubito, virum egregium *τροχόεντες* scripsisse.

Versu 342. *χέοι* recte Bentl. corrigit propter antecedens *ἐκρήξειε.*

Versu 347. *ἔνιπτον ἄφρονες*, distinguit Bentl. Certe comma post *ἔνιπτον* tollendum est.

Versu 348. *οὐ μὲν τῆσδε* scribi vult Bentl. vbi *τῆς δὲ* vulgabatur. Mihi nunc Codicum *τῆς γε* praeferendum videtur. Nam *οὐ μὲν* est pro *οὐ μὴν* positum.

Versu 350. *πολυσκάρθμῳ* corrigit Bentl. quod quid sit, nescio. Exscriptoris culpa aliqua hic esse videtur.

Versu 357. *νοῦσόν δ' ἀυαλέην* corrigit Bentl. ego vulgatam nolim tentari.

Versu 360. *ἰσαίας.* Aëtius: *ὡμοίωται δὲ χερσαίᾳ ἀσπίδι μικρᾷ δίχα τοῦ πλατύνειν τὸν αὐχένα· τοῦτον γὰρ ἐξαίρετον μόνον ἀσπίδες ἔχουσι παρὰ τοῦτον.*

Versu 361. *περὶ σάρκα μυσαχθῆ* B. scribit, vbi *μυσαχθὴς* est: recte, puto. Scholia memorant obiter diuersam scripturam *δυσαχθής*, vbi vulgatam interpretantur, *μυσαρὰ ἢ καὶ δυσώδης.*

Versu 365. πρηδόνες alibi nondum lectae Gorraeo sunt *flammae*. Scholia tacent. Eutecnius: πρῶτον μὲν γὰρ βαρυτάτη τις ὀδμὴ καὶ δυσώδης λίαν αὐτοῦ διὰ παντὸς χωρεῖ· ἔπειτα διὰ τοῦ βάθους ἰόντος τοῦ ἰοῦ δεινοῦ καὶ ὡς ὅτι μάλιστα τραπέντος, ἴσχουσί τε ἀλγηδόνες τὸν πληγέντα ἄπαυστοι, συχναί τε ἐπὶ τούτοις ζέσεις καὶ φλύκταιναι ἐπὶ παντὶ φύονται. Verbo κλονέουσι, quod motum vehementem significat, nec flamma nec pustula satis videtur connenire. Aëtius: ἴδιον δὲ κίνησις ὅλου τοῦ σώματος ἄτακτος, ὡς κατὰ κοιλίαν φέρεσθαί τινα ἀνοικείως. ὁ δὲ θάνατος μέχρι τριῶν ἡμερῶν. Hinc fortasse πρηδόνες κλονέουσαι sunt explicandae.

Versu 367. ἄσπειστον βατράχοισι φέρει μόθον corrigit Bentl. vbi κότον vulgatur. Sane saepissime ἄσπειστος πόλεμος legitur: nusquam, puto, ὀργὴ ἄσπειστος. Gorraeus: *perenni exercet ranas odio.* Non male! *infestum ranis odium non molleque bellum infert* Grevinus, minus eleganter.

Versu 371. γλώσσῃ ποιφύγδην νέμεται διψήρεας ὄγμους. Scholion: ὄγμους, ὁδοὺς ἢ τὰς ἐγχαράξεις τῆς γῆς. igitur orbitas interpretatur. alteram scripturam ἀγμοὺς, αἰγιαλοὺς, quae plane ab hoc loco aliena est. Entecnius multa de lingua exserta et vibrata blaterans verba νέμεται — ὄγμους praeteriit. Gorraeus vertit: *et linguis sibila vibrans arida pulvereos pascit virgulta per agros.* Video eum e voce ὄγμους, quam Hesychius αὔλακας ex Homero Σ. Il. 540. interpretatur, *agros* fecisse, sed non potui reperire, vnde *arida virgulta* exsculpserit. Mirum serpentem herbivorum medico non displicuisse. Viarum contra mentionem plane omisit, in quibus qui ὄγμους quaesiuerit, nihil nisi orbitas reperiet. Sic νέμεται est depasci, vt supra versu 327. νέμεται δὲ μέλας ὀλοφώϊος ἰὸς πᾶν δέμας. Sic est infra 430. τοίά μιν ἰὸς ὀξὺς ἀεὶ νεμέθων ἐπιβόσκεται. Quaero igitur, quam praedam in viarum orbitis depasci vel capere possit chersydrus. Vnum Aeliani locum reperi, vnde suspicari licet de causa habitationis terrestris. Is videlicet h. a. 8, 3. de acontia, quem et chersydrum vocat: τὸν δ' ἀκοντίαν χέρσυδρον εἶναί φασιν· χρόνον γὰρ ἐν ξηρῷ ποιεῖσθαι τὴν διατριβὴν πολλοῦ καὶ ἐλλοχᾷν ζῶον πᾶν. Ἡ δὲ σοφία τῆς ἐπιβουλῆς τῆς ἐξ αὐτοῦ τοιάδε ἐστίν· ἐν ταῖς λεωφόροις ποι λαθὼν ὑποκρύπτεται, πολλάκις δὲ ἐπὶ δένδρον ἀνερπύσας εἶτα ἑαυτὸν συνειλήσας καὶ τὴν κεφαλὴν ἐν τῇ σπείρῃ ὑποκρύψας etc. Similiter Nicander cerastem versu 263. in arenis aut orbitis eurruum iuxta vias morari ait: ἢ καὶ ἁματροχιῇσι παρὰ στίβον ἐνδυκὲς αὔει. Aëtius hydrum ait vocari, dum in aquis moratur, chersydrum vero, cum in terram exiit: ὅτε καὶ χαλεπώτερος ἑαυτοῦ μᾶλλον γίνεται. — χερσαῖος δὲ γενόμενος εἰλικρινέστατον τὸν ἰὸν ἔχει καὶ χαλεπώτερον. Dubitari potest de loco Aeliani 4, 57. vbi hydrus nominatur quidem, sed

symptomata morsus referuntur eadem, quae Nicander de chersydri morsu refert. In postrema tamen oratione est, quod de solo chersydri morsu Aëtius refert, aegrum scilicet intra tertium diem (*διὰ τρίτης*) mori. Idem Aelianus 8, 7. ex Apollodori *Θηριακῷ* refert: *τὸν δὲ χέρσυδρον πατήσας τις, καὶ εἰ μὴ δηχθείη, ἀποθνήσκει πάντως· ἔχειν γάρ τι σηπτικὸν καὶ τὴν μόνην τοῦ ζώου ἐπίψαυσιν λέγει.* Antiquissimus locus est Theophrasti histor. plant. 2, 6. *καὶ κατὰ τῶν τόπων ἀλλοιώσεις, ὥσπερ ὁ ὕδρος εἰς ἔχιν ξηραινομένων τῶν λιβάδων.* quae referunt etiam Geoponica 15. c. 1. Euphorion Tzetzis ad Lycophr. pag. 79. de Munito: *ἀλλά ἑ Σιθονίῃ τε καὶ ἐν κνημοῖσιν Ὀλύνθου ἀγρώσσοντ' ἅμα πατρὶ πελώριος ἔκτανεν ὕδρος.* Aristotelis hydros h. a. 2, 14. de Iuuentute et Senectute c. 10. nunc praetereo, de quibus satis dixi in Historia Amphibior. Fasc. 1, p. 237. Alios videtur dicere Plinius 29 s. 22. *pulcherrimum anguinum genus, nullis serpentium inferius veneno.* Idem *enhydrin*, colubrum aquaticum, memorat 32 s. 33. quem diuersum ab hydro colligere licet e sectione 19. et 26. Ceterum Nicandrum aemulatus poetica facultate facile superauit Virgilius Georgic. 3, 425 seqq.

Est etiam ille malus Calabris in saltibus anguis,
Squamea conuoluens sublato pectore terga,
Atque notis longam maculosus grandibus aluum;
Qui, dum amnes vlli rumpuntur fontibus, et dum
Vere madent vdo terrae ac pluuialibus austris,
Stagna colit, ripisque habitans, hic piscibus atram
Improbus ingluuiem ranisque loquacibus explet.
Postquam exusta palus, terraeque ardore dehiscunt;
Exsilit in siccum, et flammantia lumina torquens
Saeuit agris, asperque siti atque exterritus aestu.

Versu 372. *ὀλίζονα.* Scholia: *μικροφυῆ, μικρὰν, βραδεῖαν* et antea: *ἡ ἀμφίσβαινα ὄφις ἐστὶ μικρὰ καὶ νωχελής—ἀμβλυωποῦσα δὲ διὰ τὴν παχύτητα τῶν γενείων. κατὰ δὲ τὴν χροιὰν γεώδης ἐστὶ, μικραῖς* (male editum *μακραῖς*) *ποικιλλομένη στιγμαῖς.* Ad versum 374. *ἀμβλὺ—οἷον στρογγυλοειδὲς καὶ ἀμβλυωπητικὸν ἐξ ἑκατέρας τῆς κεφαλῆς.* Eutecnius: *καὶ τὸ μέγεθος ἔλαττον καὶ τὴν κίνησιν βραδυτέραν τὴν ἀμφίσβαιναν τοῦ χερσύδρου ὥς ἐστι μάνθανε.—ὀξὺ δὲ ὁρᾷ οὐδετέρα αὐτῶν, ἀλλ' ἀμαυρὸν καὶ ἀσθενὲς τοῖς ὀφθαλμοῖς βλέπει.* Nonnus Dionys. 5. p. 148. *δίστομον ἀμφίσβαιναν* dixit. Lucanus 9, 719. *et grauis in geminum surgens caput amphisbaena.* Plinius 8 s. 35. *geminum caput amphisbaenae, hoc est a cauda, tanquam parum esset vno ore fundi venenum.*

Si quaeris, vnde duxerint Scholia notionem *βραδεῖαν*, et Eutecnius *τὴν κίνησιν βραδυτέραν*, suspicor, ita interpretari verbum *μινύθουσαν.*

Defectum virium et animi significat versus 745. *μινύθοντα δὲ τόνδε, δαμάζει.* Ceterum Hesychius e Scholiis vetustis duxisse videtur sua, vbi ait: *Ἀμφίσβαινα, εἶδος ὄφεως μικροκέφαλον* (editur *μακροκ.*), *ἰσόπηχυ* (scribo *ἰσόπαχες*), *τὴν οὐρὰν κολοβὴν ἔχον, καὶ ταύτῃ πολλάκις τὴν πορείαν ποιούμενον, ὥστε τινὰς ἀμφισβητεῖν, μὴ δύο κεφαλὰς ἔχει* (*ἔχειν* editur). *Λέγεται δὲ καὶ διὰ τοῦ μ ἀμφίσμαινα.* Etymol. M. *ἀμφίσθμαινα* scriptum habet. De veneno nihil Nicander; medici graeci prodiderunt haec. Dioscorides c. 10. scytalem cum amphisbaena memorat et vtrinsque veneno eadem remedia occurrere ait. Ita etiam Paulus et Actuarius. Contra Aëtius c. 30. *ταῦτα τὰ ζῶα ὅμοιά ἐστιν ἀλλήλοις* (scytale et amphisbaena), *οὐκ ἐκ πάχους δὲ ἐπὶ μείουρον ἧκται, ἀλλ' ἰσοπαχῆ εἰσιν, ὡς μὴ νοεῖσθαι ὑπὸ τῶν ὁρώντων, κατὰ ποῖον μέρος ἐστὶν ἡ κεφαλὴ, ἢ κατὰ ποῖον ἡ οὐρά. Κατὰ τοῦτο μέντοι μόνον διαφέρει τῆς σκυτάλης ἡ ἀμφίσβαινα, κατὰ τὸ καθ' ἑκάτερα τὰ μέρη βαίνειν. διὸ καὶ ἀμφίσβαινα ἐκλήθη.—Συμβαίνει δὲ τοῖς ὑπὸ ἀμφοτέρων τῶν ζώων πληγεῖσι, τὸ μὲν δῆγμα ἀμυδρῶς ὁρᾶσθαι, ὡς ὑπὸ μυίας κεντήματος· διὰ δάκνοντα οὐκ ἀναιρεῖ, μόνον δὲ φλεγμονὰς ἐπιφέρει, ὡς ἐπὶ σφηκῶν καὶ μελισσῶν. — Φασὶ δὲ καὶ τὴν Χαλκιδικὴν σκυτάλην συμπτώματα ἐπιφέρειν τοῖς ὑπ' ἐχίδνης ὅμοια.* De Chalcidica scytale nusquam traditum quicquam legi. Locum Plutarchi in Crasso, *τρόπον τινὰ ταῖς λεγομέναις ἐχίδναις καὶ σκυτάλαις ἀντίμορφος, τὰ μὲν ἐμφανῆ καὶ πρόσθια μέρη φοβερὰ καὶ θηριώδη—κατ' οὐρὰν δὲ τῆς φάλαγγος εἰς πόρνας καὶ κρόταλα καὶ ψαλμοὺς καὶ παννυχίδας ἀκολάστους—τελευτῆσαν,* nondum intelligo. Hesychius scytalen ab aliis Eleonen dictam fuisse refert. Amphisbaenam hodieque in Graecia nomen antiquum retinere asserit Bellonius Obseru. 1, 31. Vterque serpens mihi genere Linnaeano amphisbaenae et anguis contineri videtur, quorum species nulla dente venenato armata conspicitur.

Versu 381. in *ἀεργοῖς* cum Bernardo sentit Bentleius. Sane inertia cum frigore *μάλκην* infert: opus contra non patitur fieri. Eutecnius sensum verborum reddidit ita: *τοῦτο δ' οὖν τὸ δέρμα — ἢν βουληθῇς ταῦτα ἀποδείρας ἔχειν, κοτίνου κλάδους λάμβανε, εἶτα ἐπάγων τῷ θηρίῳ τούτῳ πληγὰς, οὕτως ἀπόδερε· οὐ γὰρ μὴ ἔσται ποτὲ ὁ διαφυλάττων αὐτὸ ἐνδεὴς οὐδ' ἀποτυγχάνων βοηθείας, ὁπόταν ὑπὸ χειμῶνος τὰς χεῖρας κακῶς ἢ τὰ νεῦρα ἔχων τις ἐκ τοιαύτης νόσου διατεθῇ.* Rectius Scholia ad versum 372. *τοῦτον — οἱ παρατυχόντες ὑλοτόμοι, ἐπὰν κτείνωσι, τὴν δορὰν περιτιθέντες βακτηρίᾳ ξηραίνουσι, καὶ πρός γε τοὺς κόπους καὶ τὰς ἐκ ψύχους νάρκας ἔχουσι βοήθημα.* Eutecnius cum ramo oleastri inflicto serpentem occidi voluit, respexit fabulam in Scholiis narratam a Nicandro de amphisbaena a Dionyso palmite vitis occisa. Plinius 30 s. 30. *perfri-*

ctionibus remedio esse tradit Nicander amphisbaenam mortuam adalligatam vel pellem eius. Quin imo arbori quae caedatur adalligata, non algere caedentes faciliusque succidere. Itaque sola serpentum frigori se committit prima omnium procedens et ante cuculi cantum. Idem c. 12. *dolores tollit neruorum amphisbaena mortua alligata.* Aelianus h. a. 8, 8. *ἀμφισβαίνης δὲ τὴν δορὰν βακτηρίᾳ περικειμένην ἐλαύνειν λέγει Νίκανδρος τοὺς ὄφεις πάντας καὶ τὰ ἄλλα ζῶα, ὅσα μὴ δακόντα μὲν, παίσαντα δ' ἀναιρεῖ.* quae nisi ex alio Nicandri carmine ducta sint, plane falsa narrantur. Sed plura etiam Plinius superstitiosa narrat, aliunde quam ex h. l. ducta, veluti 30 s. 43. *amphisbaenam mortuam duntaxat si mulier praegnans transscenderit, abortum faciet.* Idem refert Galenus Theriac. ad Pisonem c. 9. Alio loco Plinius 20 s. 82. coriandrum contra serpentium genus vnum, quod amphisbaenas vocant, potum impositumque valere ait.

Versu 385. *ἐπὶ σειρὴν πάσσον'. ἐπεί.* Ita enim scriptum oportuit: operae aberrarunt. In verbis *πάχετός γε καὶ — πάσσονα* haereo. Tacent Scholia. Entecnius: *"Εστι δὲ ἡ αὐτὴ καὶ παραπλησία τὴν ἰδέαν ἡ σκυτάλη τῇ ἀμφισβαίνῃ, ἀλλ' οὖν τῷ τε ὄγκῳ διαλλάττει καὶ μήκει τοσοῦτον ἐκείνης, ὁπόσον δικέλλης στελειᾶς πάχος πλέον ἢ σμινύης ἔχει, ἢ καὶ τῶν ἐν τοῖς διύγροις τρεφομένων χωρίοις κατὰ γῆς εὐλέων· ἔντερα γῆς, οἶμαι, οἱ πολλοὶ καλοῦσιν.* Vbi tria annotanda occurrunt. Primum *ἐπὶ σειρὴν πάσσονα* de longitudine accepit: et Strabo 16. p. 420. Sieb. rhinocerotem comparans cum elephante ait: *μικρὸν ἀπολείποντα — ἐπὶ σειρὰν τῷ μήκει.* Supra versu 49. *δάγματι πλειοτέρῃ καὶ ὁλκαίην ἐπὶ σειρὴν* videtur de toto corporis tractu esse. Hoc in loco vox *πάχετος*, crassitudo, videtur desiderare mentionem longitudinis in verbis *καὶ οὐτιδανὴν ἐπὶ σειρὴν*, quae glossa Goett. de cauda interpretatur. Sed *πάσσονα* commode nisi ad crassitudinem solam referri non posse videtur. Durum tamen in poeta cum vocabulo *πάχετος* coniungi cognatum *πάσσονα*, et statim repeti idem *πάχετος στειλειῆς.* Suspicor igitur, locum alius vocabuli occupasse vulgatum *πάσσονα.* Fortasse fuit olim scriptum *καὶ οὐτιδανὴν ἐπὶ σειρὴν μάσσονα.* vt supra versu 223. *ἄλλοτε μῆκος μάσσων, ἄλλοτε παῦρος.* Succurrit Homericum *δίσκον μείζονα καὶ πάχετον, στιβαρώτερον οὐκ ὀλίγον περ* Odysseae 8, 187. vbi est *παχύτερον.* Sed 23. versu 191. de trunco oleae: *πάχετος δ' ἦν ἠΰτε κίων*, est idem quod *πάχος.* vt Theriac. versu 465. *τοῦ πάχετος· μῆκός τε πολύστροφον.* Igitur fere non dubito, Nicandrum scripsisse *ἀτὰρ πάχετόν τε καὶ οὐτιδανὴν — σειρὴν πάσσονα*, i. e. crassiorem et versus caudam breuem longiorem. Hanc scripturam vertendo secutus sum.

Alterum, quod in Eutecnio lectorem offendit, est compara-

tio, qua *δίκελλα* a *σμινύη* discernitur, cum Galenus T. XII. pag. 189. Charterii: *ἐν οἷς εἰσι καὶ αἱ καλούμεναι δίκελλαι, σμινύας δ' αὐτὰς ὀνομάζουσιν οἱ Ἀττικοί.* Scholion Goett. miram instrumenti *σμινύης* figuram tradit et vsum ancipitem, si scriptura sana est. Timaeus: *σμινύην οἱ μὲν δίκελλαν, οἱ δὲ ἀξίνην καλοῦσι.* Moeris: *σμινύη Ἀττικῶς, σκαφεῖον, ἀξινοπλατεῖαν. Στειλειὴ τοῦ πελέκεως ἡ ὀπὴ, εἰς ἣν ἐντίθεται τὸ ξύλον.* Sed non solum foramen securis, sed ipsum etiam manubrium significat. Hinc Hippocrates Muliebr. I. pag. 633. *πάχος δὲ ὡσεὶ στειλαιὸς προςτιθέσθω.* Iuxta *σμινύην καὶ δίκελλαν* nominauit Alciphron 3. Epist. 24. vt diuersas, sed in Nicandro nulla est vtriusque comparatio.

Denique lumbrici intestinalis mentionem omisit Eutecnius: itaque verba *ἠὲ καὶ ἔντερα γῆς οἷα τρέφει — αἷα* aliter scripta legisse videri potest. Ceterum ne frustra et inepte vox *αἷα* repetatur, malim *ὄμβριος αἷα* scriptum; quam vocem etiam Eutecnius reddidisse videtur, vbi ait *ἐν τοῖς διύγροις χωρίοις.*

Versu 389. *Οὐ γὰρ, ὅταν.* Horum et sequentium versuum sensum et structuram difficile est expedire. Scholia tacent. Eutecnius ita: *αὕτη τοίνυν ἡ σκυτάλη, ἐξελθόντος μὲν ἤδη καὶ διαδραμόντος τοῦ χειμῶνος, ἐπιλάμψαντος δὲ τοῦ ἔαρος, τῆς ἐπὶ τὸ μάραθρον ῥαθυμεῖ πορείας, οὐδ' ἀφικνεῖται πλησίον ἐπίτηδες αὐτοῦ ἵν' ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα θηρία τοῖς ἀκρέμοσι τὸ γῆρας ἐπαποδύσηται, ἀλλ' ἐπιχωρεῖ τοῖς ἀγρίοις καὶ δυσβάτοις τόποις, ὕπνον αἱρουμένη, καὶ τῇ τυχούσῃ γῇ χρωμένη διὰ τροφῆς χάριν· ἕνεκα δὲ τοῦ πιεῖν, οὐδ' ἂν πάνυ δίψῃ συνέχηται, ἐφ' ὕδωρ ἔρχεται.* Apparet, eum versum 391. collocatum aliter legisse, aut potius versum 392. plane omisit, qui sensum turbat. Scytalen ait, cum prodiit latebris, non, vt cetera reptilia, accedere ad foeniculum degustandum, sed abire in loca siluestria et inaccessa, ibique terra in cibo contentam somnum capere, neque vnquam ad potum prodire. Versus 392. aliter scriptus sententiae loci poterit accommodari, ita fere: *ὁπόθ' ἑρπετὰ γαῖα φαείνῃ, ὡς ἂν ὑπ' ἠελίοιο περὶ φλόον ἄψεα βάλλῃ: cum terra reptilia prodeunt, vt in sole apricantia exuuias corporis deponant.* Copulanda sunt reliqua verba, ita: *οὐ γὰρ περιβόσκεται χυτὸν ἔρνος μαράθου, ὅταν λίπῃ χαρ. καὶ ῥ. π. ἀλλ' ἤγε — φωλεύει* (hanc enim scripturam cum Codice Bentleii etiam nunc praefero) *βαθ.* etc. Verum ipsum illud *οὐ γὰρ* molestum est, nec video, cuius causa reddatur. Vitium etiam aliud in hoc versu inesse videtur. Nec scytale prodit vere latebris, vt alio abeat latitatum, ibique cibo potuque abstinens vt somnum capiat, sed omnino non videtur prodire vere, vt cetera reptilia, quae degustato foeniculo, exuvias ponunt, sed in latebris contenta terrae cibo potuque abstinens so-

mnum capere maiult. Hunc equidem sensum vertendo reddere conatus sum, eumque verum puto. Igitur scytalem lumbricorum instar semper in terra aut sub lapidibus latitare, et nunquam prodire existimo. Alii sensum loci voluerunt esse, scytalem latebris prodire, antequam foeniculum degustare possit. Gorraeus multa loca male vertit, velut initio: *Sed quae amphisbaenae vel cauda vincere possit crassitiem exili.* deinde: *Vere nouo campis quum serpens exit apertis et rupes linquens caueasque per arua vagatur, non haec florentis carpit virgulta marathri exuviis puber positis renitensque iuuenta, sed per conualles densisque in saltibus alto vincta latet somno.*

Versu 398. ἐπὶ μῆκός τε καὶ ἰθύν. Scholia: μῆκος δὲ καὶ ἰθὺν ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτό, ἤγουν μῆκος. Tamen Eutecnius plus sibi vidisse visus: μῆκος δὲ περί που παρέχεται παλαιστῶν ἐννέα· τὴν σπεῖραν οὐκ ἔσει συνηγμένος, ἀλλὰ ἐφήπλωται διὰ παντός. Potest ea interpretatio defendi loco Plinii 8 s. 33. *Cyrenaica basiliscum generat prouincia duodenum non amplius digitorum magnitudine, candida in capite macula, vt quodam diademate insignem. Sibilo omnes fugat serpentes, nec flexu multiplici, vt reliquae, corpus impellit, sed celsus et erectus in medio incedens.* Sed male Eutecnius mensuram reddidit: recte contra Plinius duodecim digitos posuit. Hesychius: δῶρον, παλαιστή, ἔνιοι τετραδάκτυλον.

Versu 401. μεσημβρινὸν ἀΐξαντες corrigit Bentl. quod et ipse dare volui cum St. Bernardo. Sed aut operae aberrarunt, aut calamus describentis verba poetae. Certe operae sequenti versu 402. φύξῃ dederunt pro φύζῃ, quod etiam e Codice suo Bentl. praetulit.

Versu 404. Codicis sui scripturam ἀποῤῥαίουσι Beutl. praeferebat, non ego. Eadem est varietas in versu 331.

Versu 407. Suspectum mihi tempus τοῖόνπερ ἀΰτμένα δεινὸν ἐφείη. Sententia enim ἐφίησι, ἐφίει flagitat. Rectum est infra 768. ῥεῖα δέ κεν θανάτοιο καὶ ἀντίκα μοῖραν ἐφείη.

Versu 409. cum Bentleio nunc πελάσσῃ praefero. Futuro iunctum in hoc verborum contextu εἰ non ferendum puto.

Versu 421. ὕδρῳ εἰσκόμενος scribit Bentl. vt simile hoc membrum sit praecedenti αἰθαλόεις μὲν νῶτα. Eutecnius: ὕδρῳ δὲ ἐοικὼς τὸ καθαρὸν καὶ ἐπὶ τῷ νώτῳ τὸ μέλας εἶναι ὥσπερ κἀκεῖνος διασώζων τραχυτέραν ἔχει τὴν κεφαλήν. Vocem ἀρπεδὲς Scholia ἐπιπλατὺ καὶ ὁμαλόν. Hesychius: ἀρπεδόεν, ὁμαλόν. Idem: ἀρπεδόεσσα, ἰσόπεδος, ὁμαλή. *vertex latus* Gorraeus. *candet tergo, caput illi aequale adeoque hydro simile* Lonicerus. Hinc Grevinus: *Candidus est tergi color, est aequalis et hydro in capite aspectus.* Recte Gorraeus αἰθαλόεις *nigra cutis* reddidit, vt Eutecnius et glossa Goett.

— Versu 426. Operae vitium reliquerunt. Scribe Τοῦ δή τοι. Enteceuius: καὶ περὶ μὲν τὸ τετρωμένον μέρος ὑπὸ τοῦ θηρίου ὄγκος ἀμήχανος ἐγείρεται· ἔρευθός γε μὴν οὐκέτι οὐδὲ αἱματῶδές τι ἐπανθεῖ τῇ χροιᾷ, ἀλλὰ μελαίνεται. Vbi vocabulum ἀμήχανος vitiosum, certe ineptum esse puto. Aëtius: τοῖς οὖν ὑπὸ τούτων πληγεῖσι παρακολουθεῖ οἴδημα μελανίζον, ἄλγημα σφοδρὸν, νομή, παρακοπή, ξηρότης στόματος, λυγμὸς, ἔμετος χυλωδῶν ἢ αἵματος, οὔρων ἐποχή, τρόμος, ἀφωνία, κάρος, ῥωγμὸς (malim ῥόγχος, Cornarius *scissura* vertit), νέκρωσις τῶν δηχθέντων τόπων, τοῖς πλείστοις καὶ θάνατος: quae fere omnia e communi fonte hausisse cum Nicandro videtur. Reliqui enim medici multo breuiores in huius serpentis morsu describendo sunt. Solam oculorum caliginem Aëtius omisit: cuius νομή et νέκρωσις τῶν δηχθέντων τόπων partim inest verbis Nicandreis: χροιῇ δὲ μόγῳ αὐαίνεται ἀνδρός· ῥινοὶ δὲ πλαδόωσιν ἐπὶ χροΐ· τοῖά μιν ἰὸς ὀξὺς ἀεὶ νεμέθων ἐπιβόσκεται. Vbi Scholia verbum πλαδόωσιν interpretantur δυσωδίαν πέμπουσιν αἱ βύρσαι αὐτῶν. glossa Goett. οἰδαίνουσιν, ὄζουσιν. Enteceuius: ξηρότης τε οὐκ ὀλίγη αὐτῷ γίνεται τῇ ἀπὸ τῶν ὀδυνῶν κακι . . . . περὶ τὴν ἐπιφάνειαν . . . καὶ σῆψις τῶν σαρκῶν ταχεῖα καὶ ἀκμάζουσα, νεμομένου κατὰ πάντα πανταχῇ τοῦ ἰοῦ, ἐξ ἀνάγκης ἐπιλαμβάνει· ὀλιγωρίαι τε ὡς πλεῖσται καὶ σκότος φέρεται κατ' ὀφθαλμῶν. Puncta lacunas Codicis Goett. mutilati cultro bibliopegi indicant. Pustulas ruptae cutis et ulcera serpentis significat verbum πλαδόωσι. Ita supra v. 240. φλύκταιναι ἀραιαὶ — χροὸς πλαδόωσιν ὕπερθεν. In Alexiph. v. 49. πλαδόωντι ποτῷ Scholia interpretantur διύγρῳ: alibi πλαδόεν σῶμα explicant πλαδαρὸν, ὑγρόν. In Dioscoride I, 140. οὔλοις πλαδῶσι Aldinae praeferendum vulgato μυδῶσι: eadem enim 5, 6. οὖλα πλαδαρὰ nominat, quae Plinius 23 s. 4. magno errore *cicatrices marcidas* interpretatus est. In morsus signis φλυκταινοῦσιν ponunt Dioscorides, Paulus Aegineta et Actuarius.

Παρακοπὴν et ἀφωνίαν obscurius Nicander significauit. Sed Enteceuius quoque reddens versum 427. ἐν δὲ νόον πεδόωσιν ἀλυσθαίνοντος ἀνίαι, ita ait: παραφροσύνη τοίνυν ἐπὶ τούτοις καὶ σφόδρα τῆς φωνῆς παράλυσις ἐπιλαμβάνει τὸν πάσχοντα· αἵ τε γὰρ ὀδύναι συνέχουσι καὶ ἐπὶ ταύταις τὰ δυσχερῆ ἐν ὀφθαλμοῖς τυγχάνοντα τῆς κακοπαθείας, αἴτια γίγνεται παντάπασι τῆς παραφροσύνης. Solus Aëtius ἀφωνίαν inter signa morsus posuit. Enteceuius igitur paralysin vocis e scholiis antiquioribus et doctioribus duxisse videtur. Nicander obscure significauit versu 432. οἱ δέ τε μηκάζουσι, περιπνιγέες τε πέλονται.

Mentis aberrationem notant verba versus 427. ἐν δὲ νόον πεδόωσιν — ἀνίαι. Alexiph. v. 125. ἄλη δέ σφιν ἤθεα φωτὸς ἄψυχος πα-

δάει. Ibidem versu 141. verbum *ἀλυσθαίνοντι* Euteenius reddit *δεινοπαθοῦντι καὶ ἐκλυομένῳ*. Vide interpretes Callimachi ad Hymn. in Delum versu 212.

Versu 428. *χροιῇ αὐαίνεται*. Eutecnius: *ξηρότης περὶ τὴν ἐπιφάνειαν* babet in Codice Goett. auctiore, quam Editio Bandiniana. *χροιῇ* est pro *χρώς*, cutis. Gorraeus: *aret crudeli vulnere corpus foetentem vibrans animam: depascitur artus virus edax, lateque simul contagia serpunt.* Ita infra versu 859. est *θηλυτέρης ἐχθρὴν χροιῆς ἀπεμόρξατο λεύκην*. vbi Codd. dederunt *θηλυτέρων, ἐχθρήν τε χροὸς ὠμόρξατο λεύκην*.

Versu 432. *μηκάζουσι*. Scholia: *ὡς αἶγες κράζουσιν, ἢ χασμῶνται κατὰ τὸν τρόπον τῶν αἰγῶν, ἢ βληχῶνται*. Similiter Eutecnius: *χάσμη τε πρὸς τούτοις καὶ βαρύτης ἀλλήλοις ἐπισυμβαίνοντα τὴν τῶν οὔρων ἐποχὴν ἐργάζεται σφόδρα· ὕπνος τε ἅμα τῷ ῥέγχειν καὶ λυγμὸς καρτερὸς ἐπισυναφθέντα πρὸς τῷ ποτὲ μὲν χολώδεις ποτὲ δὲ αἱματώδεις ἐμέτους γίγνεσθαι*. Vnde oritur suspicio, olim *χασμάζουσι* hic scriptum fuisse. Sed tum scire velim, vnde *φωνῆς παράλυσιν* Eutecnius acceperit.

Hydri nomen olim fuisse cum dryina communicatum, non solum versus sine dubio spurius 414. docet, sed locus etiam Aeliani, qui tanquam ex Aristotele haec retulit 4, 57. *τὸν ὑφ' ὕδρου πληγέντα παραχρῆμα ὀσμὴν βαρυτάτην ἀπεργάζεσθαι, ὡς μὴ οἷόν τε εἶναι προςπελάσαι αὐτῷ τινα· λήθην τε καταχεῖσθαι τῷ πληγέντι — καὶ μέντοι καὶ ἀχλὺν κατὰ τῶν ὀμμάτων πολλὴν καὶ λύτταν ἐπιγίνεσθαι καὶ τρόμον εὐθὺς μάλα ἰσχυρὸν, καὶ ἀπόλλυσθαι διὰ τρίτης αὐτόν*. vbi tamen admista videntur e notitia chersydri. Galenus Theriac. ad Pis. c. 8. Dryinas, inquit, serpens, qui in quercuum radicibus habitat, tam malignus est et noxius morsu, vt, si quis, vti ferunt, pedibus eum contigerit, statim excorientur pedes, et totum crus valde intumescat. Praeterea ferunt, quod mirum dictu est, etiam eorum, qui vulnera eorum curare suscipiant, manus excoriari, et si quis ipsam bestiam occiderit, odorem vel optimum pro teterrimo habere eum, nec alium odoratu vllum percipere posse. Quibus simillima vel potius eadem de chersydro ex Apollodori *Θηριακῷ* refert Aelianus 8, 7. Galeni locum repetiit Paulus 5, 14. et Glycas Annalium p. 58. ed. Par. Pauli locum transscripsit Constantinus Africanus apud Vincentium 20 c. 36. vbi Dryinas vocatur latine *Glandosa*. Isidorus apud Vincentium c. 26. Chelydros serpens est, qui et chersydros —. Hic terram, per quam graditur, fumare facit. Quam Macer sic describit: Seu terga expirant spumantia virus, seu terra fumat, qua teter labitur anguis. Et Lucanus: tractique via fumante chelydri. Semper autem directus ambulat: nam si torserit se, dum currit, statim crepat. Solinus: Calabria che-

lydris frequentissima boam quoque gignit. Hucusque Vincentius, cuius locum repetiit Albertus M. p. 248. a. ed. Venetae: vbi in verbis Macri legitur: *fumantia virtus — qua terra labitur anguis. Hic serpens ante in magna quantitate erectus ambulat* etc. Locus Lucani est 9. v. 711. Macri versus corrigit Salmasius Exercit. p. 61. *seu terga exspirant fumantia virus, seu terra infumat.* Anicenna latinus *Ilicinum* et *Durissum* vocat, et Albertus p. 248. b. e Semeryone, vbi Pauli locus in compendium redactus extat. Postremus accedat locus Aëtii e graeco Codice: Οἱ λεγόμενοι δρύϊνοι ὄφεις πλεονάζουσι μᾶλλον κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον. ἐμφωλεῦσι δὲ ταῖς τῶν δρυῶν ῥίζαις· εἰσὶ δὲ δυσώδεις· ὅθεν καὶ μὴ ὁρώμενοι γιγνώσκονται ὄντες παρὰ τὸν τόπον ἀπὸ τῆς δυσωδίας. Τὸ μῆκος αὐτῶν ὡσεὶ πήχεων δύο, καταπίμελοι, φολίσι τραχυτάταις πεφρουρημένοι ὅλον τὸ σῶμα. ἐν δὲ ταύταις ταῖς φολίσιν ἐμφωλεύειν μυίας τὰς χαλκοπτέρους, αἵτινες καὶ ἀναιροῦσιν αὐτούς. Reliqua pars notitiae plane conuenit cum ea, quam dedit Galenus: adeoque primus eius auctor videtur Apollodorus medicus esse.

Diuersus abit Epiphanius T. I. p. 616. Dryinas, inquit, viperae genus dicitur esse, et frequentissime herbas aut quercus habitare: vnde etiam nomen habet, quoniam arborum domicilium amat, atque inter folia latens viriditatem eorum imitatur assumtam. Morsu bestia non adeo noxia esse dicitur, nisi cum immorata fuerit (ἐπιμείνῃ); tunc enim mortem infert. Haec ille: de quibus iudicium difficile est, nisi quod plane aliena ab Apollodori traditione narrantur. Dryinam esse, quem Graeci vocant *Dendrogaila*, putabat Bellonius Obseru. 3, 51. vbi rudem eius iconem apposuit. Nomen Dryinae et Durissi alieno Crotalorum generi assigneuit Linneus.

Versu 438. χλοάοντα — κυανόν τε Scholia interpretantur τὴν δὲ φύσιν ἐστὶ μέλας, ὑπόχλωρος τὴν κοιλίαν, καλὸς δὲ τὴν μορφήν. Postremum est e verbis 441. ἄγλαυρος εἴδεται. Eutecnius: τὸ μὲν οὖν μῆκος τῷ θηρίῳ εἰς πλῆθος ἐξῆπται, τὴν δὲ χροιὰν ἀνθοῦσαν δείκνυσι κυάνου. Vnde μῆκος duxerit, ignoro. Gorraeus *auratum coelique nitore draconem* vertit, quia Lucanus libro 9, 727. *vos quoque, qui cunctis innoxia numina terris serpitis, aurato nitidi fulgore dracones, pestiferos ardens facit Africa.* Is aperte dracones Libycos a Graecis facit diuersos, vt Aëtius.

Versu 439. λασίῃ ἐνὶ θρέψατο corrigebat Bentleius: equidem Codicum scripturam dedi. λασίην frondosam dici puto. Si draco ab Aesculapio educatus idem est cum eo, quem Epidaurii eidem dicatum, atque inde Romani cum ipsius dei religione translatum colebant, licebit comparare locum Pausaniae 2, 28. Δράκοντες δὲ οἱ λοιποὶ καὶ ἕτερον γένος ἐς τὸ ξανθότερον ῥέποντες χρόας ἱεροὶ μὲν τοῦ Ἀσκλη-

πιοῦ νομίζονται, καὶ εἰσιν ἀνθρώποις ἥμεροι, τρέφει δὲ μόνη σφᾶς ἡ τῶν Ἐπιδαυρίων γῆ, vbi vitium vocis *οἱ λοιποὶ* manifestum est. Oppositum genus, *ἕτερον γένος ἐς τὸ ξανθότερον ῥέποντες χρόας,* colorem aliquem desiderat. Igitur *δράκοντες οἰνωποὶ* scriptum fuisse suspicor, quod vocabulum maiusculis literis scriptum verbis vitiosis simillimum agnoscent, qui Codices graecos tractarunt. *οἰνωποὶ* sunt Grammaticis aut *πορφύρεοι* aut *μέλανες*, vini nigricantis colore. Duplex igitur genus draconum, colore diuersum, educauit Epidaurus. Recte addit Pausanias: *τοὺς δὲ ὄφεις οἱ Ἐπιδαύριοι τοὺς μεγάλους τοὺς ἐς πλέον πηχῶν καὶ τριάκοντα προήκοντας, οἷοι παρά τε Ἰνδοῖς τρέφονται καὶ ἐν Λιβύῃ, ἄλλο δή τι γένος φασὶν εἶναι καὶ οὐ δράκοντας.* Negarunt Epidaurii, dracones ingentes Indicos et Libycos ad genus idem cum dracone Epidaurio pertinere: qui nomen idem Indico imposuerunt, coloris similitudinem aliquam videntur spectasse.

Versu 443. *πίονα ὄθματα.* Eutecnius: *ὀφθαλμοὶ δὲ ἱλαρὸν βλέπουσι. magna superciliis conduntur lumina crassis* Gorraeus, secutus Aëtium. Aretaeus 2, 1. p. 11. in cura peripneumonicorum: *τὰ λευκὰ τῶν ὀφθαλμῶν λαμυρώτατα καὶ πίονα* dixit. Caelius Aurelianus Acutor. 2, 27, in eodem morbo: *oculorum veluti pinguis aspectus, atque etiam splendor, scilicet in partibus albidis.* Barbam draconum memorat epigramma Posidippi de lapide dracontite apud Tzetzem Chiliad. 7, 662. *ἀλλὰ δράκοντος εἶχέ ποτ' εὐπώγων τόνδε λίθον κεφαλή.* Aelianus h. a. 10, 25. cynocephalos describens: *κάτεισι δὲ ὑπὸ τὴν ὑπήνην αὐτοῖς γένειον, ὡς εἰκάσαι τοῖς τῶν δρακόντων αὐτό.* Paream serpentem Aesculapio consecratum Apollodorus *πυῤῥὸν τὴν χρόαν, εὐώπην τὸ ὄμμα, πλατὺν τὸ στόμα, δακεῖν οὐ σφαλερὸν, ἀλλὰ πρᾶον,* describit apud Aelianum h. a. 8, 12. Eundem sacris Bacchi dicatum mysticis e Demosthene nouimus. Male Grammatici veteres *παρείαν* a tumore maxillarum dictum fuisse tradunt. Scripturam *παρούας* Apollodorus praeferebat, quae nec ipsa constabat, nec vera videtur. E colore rufo apparet, nomen *παρώας* fuisse, quo eodem vocabulo genus equorum ruforum habet Aristoteles h. a. 9, 32, 1. ad quem plura dixi in annotatione p. 234. Scripturam *παρείας* secutus esse videtur Lucanus 9, 721. *et contentus iter cauda sulcare pareas.* vnde obiter naturam pareae cognoscimus. Sed male Lucanus paream cum aliis serpentibus innoxiis, veluti scytale et amphisbaena, in Libycas arenas transtulit et inter pestes venenatas enumerat, ambitiosae eruditionis magis studiosus quam naturae rerum curiosus. Sed iterum dico, dubium esse, an vnum aliquem draconem Graeci Aesculapio dicarint, qualem Epidaurium descripsit Pausanias.

Versu 449. *ἐκ παλαχῆς.* Hesychius: *ἐκ παλαχῆς, ἐξ ἀρχῆς.* Idem: *παλαχή, ἀρχή.* Alibi: *παλαχῆθεν, ἐκ γενεᾶς, ἐκ παλαιοῦ.*

De odio mutuo draconis et aquilae Plinius 10. c. 4. *acrior est cum dracone pugna multoque magis anceps, etiamsi in aëre. Oua hic consectatur aquilae auiditate malefica: at illa ob hoc rapit vbicunque visum. Ille multiplici nexu alas ligat, ita se implicans, vt simul decidat.* Idem 29 s. 20. negat draconem habere venenum.

Versu 459. *Σάμον δυσχειμέρου* corrigit Bentl. recte! alioqui structura verborum laborat. Est enim: *εἰ βήσεαι ἐν πτυχὶ νήσου Ἡφαίστοιο* (Lemni) *ἠὲ Σάμου*, i. e. Samothraciae.

Versu 462. *τό τε Ζηρύνθιον ἄντρον* vulgato *τόθι* Bentl. substituit, me quidem non dissentiente.

Versu 463. *κεγχρίνεω.* Lucanus 9, 712. *et semper recto lapsurus limite cenchris: pluribus ille notis variatam pingitur aluum, quam paruis tinctus maculis Thebanus ophites.* Aëtius c. 27. *περὶ κεγχρίτου ἤτοι ἀκοντίου. Ὁ δὲ κεγχρίτης ὄφις κατὰ μέγεθός ἐστι πήχεων δύο, σχῆμα δὲ ἀπὸ πάχους ἐπὶ λεπτὸν ἠγμένος. κατὰ χροιὰν χλωρὸς καὶ μάλιστα κατὰ τὴν κοιλίαν, ὡς ὁμοιοῦσθαι κέγχρῳ κατὰ τὸ χρῶμα· διὸ καὶ κεγχρίτης ὠνόμασται· φασὶ δὲ, ὅτι καὶ ἀλκιμώτερος ἑαυτοῦ γίνεται, ὅτε θάλλει ἡ κέγχρος.* quem locum quasi de acontia solo positum exscripsit Glycas Annalium I. p. 58. Acontiam a cenchrine Nicander et Lucanus 9, 720 et 822. diuersum faciunt. Aëtius c. 25. ammodytem ab aliis cenchrism appellatum fuisse refert. Dioscorides c. 15. nullas *κέγχρου* (ita editum pro *κεγχρίτου* aut *κεγχρίνου*) notas posuit, sed morsus symptomata eadem quae Aëtius posuit. E Dioscoride Aetuarius *κέγχρον*, sed Paulus *κεγχρίναν* repetiit. Dioscorides c. 22. *κεγχρίδιον* vocauit. Plinius obiter 20 s. 90. *cenchrin:* quo nomine auem appellatam e rapacium genere habet Aristoteles, aliam e genere frugiuoro *miliariam* et *κεγχρίδα* Graeci et Romani. Cf. ad Aeliani h. a. 13, 25. Anserea denique *κεγχρίτας* nominat auctor Ixeuticorum cum Oppiano editorum. Addo locum Africani Cestorum p. 290. vbi aërem inficere docet: *καὶ λέων ὄφις ἄλλος διάφορος· μικρός τε γάρ ἐστι καὶ μέγας —πολὺς δὲ καὶ αὐτὸς ἐν Συρίᾳ γεννώμενος.* Nempe praecessit: *Θρίσσος ὄφις ἐστὶ Θετταλὸς, χρόαν δράκοντι παραπλήσιος καὶ μήκει. Ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσίας πολὺς γίνεται. Σύροι καλοῦσιν αὐτὸν βαθανηραθάν.* Albertus M. 25. pag. 248. *centrin* nominat. Idem *Faliuisum* ex Auicenna latino libri 4. Fen 6. Tract. 5. c. 48. vbi *Famusus* audit. Capite 46. *Aracem* serpentem nominat Auicenna atque inde Albertus, quem eundem cum cenchrina esse monuit iam olim C. Gesner. Idem Albertus p. 249. *Miliarem* ex Semeryone nominat, vbi eadem fere traduntur, quae Aëtius habet. Quae denique Constantinus Africanus apud Vincentium 20, 46. tradit de tyria *pychroni*, pertinere ad cenchrinam videntur. Lemni incolae ser-

pentem aliquem *cenchriti* hodieque vocant, cuius iconem rudem posuit Bellonius Obseru. 1, 31. Equidem miror ea, quae postremo loco Nicander tradidit de violenta suffocationis morte, a medicis ceteris omissa.

Versu 465. annotare vulgatam scripturam πολύστροφον sum oblitus, quam Scholia εὐκίνητον ἢ εὔμηκες interpretantur. Recte Gorraeus: *corporis haud vnus monstro modus.*

Versu 466. πυθεδόνας. Eutecnius: ἕπεται τοίνυν τῷ πληγέντι αὐτίκα δὴ καὶ παραχρῆμα τὸ σῶμα τρέπεσθαι, ἰόντος τε εἰς βάθος τοῦ ἰοῦ καὶ τὸ πᾶν ἐπινεμομένου, ὕδερόν τε εὐθὺς ἐπιλαμβάνειν τὴν γαστέρα, βαρείας τε ἀλγηδόνας ἐξ αὐτῆς γίγνεσθαι, καὶ τὸν θάνατον ἥκειν καὶ διαλύεσθαι. vbi verbum τρέπεσθαι vitiosum videtur et in σήπεσθαι mutandum. Certe interpretatio graecis non respondet. Dioscorides: τοῖς ὑπὸ κέγχρου δηχθεῖσι τὸ μὲν δῆγμα ὅμοιον τοῖς ὑπὸ ἐχίδνης, σηπεδὼν δὲ παρακολουθεῖ, καὶ περιῤῥέουσιν αἱ σάρκες ἐξοιδήσασαι πρότερον ὡς ἐπὶ ὕδρωπος, ληθαργώδεις τε γίνονται καὶ καταφορᾶς αἴτιοι. (rectius Paulus καταφορικοί.) Ἐρασίστρατος δέ φησιν, αὐτοὺς πεπονθέναι τὸ ἧπαρ καὶ τὴν νῆστιν (κύστιν Paulus cum Actuario) καὶ τὸ κῶχον· ἀνατμηθέντων γὰρ αὐτῶν διεφθαρμένα πως εὑρίσκεται ταῦτα τὰ μέρη. Aëtius: ἐν δὲ τῷ ἀμύνεσθαι ἐκτείνας ἑαυτὸν πάνυ καὶ ὥσπερ τι ἀκόντιον ἐφαλλόμενος τοῖς σώμασιν οὕτως πλήττει. παρέπεται δὲ καὶ τοῖς ὑπ' αὐτῶν δηχθεῖσιν ἔτι χαλεπώτερα τῶν ἄλλων, ὥστε καὶ σηπεδόνας καὶ ἀπόρειν τῶν σαρκῶν ἐπακολουθεῖν καὶ χαλεπώτερον αὐτοῖς τὸν θάνατον ἐπιγίνεσθαι, καὶ τὰ βοηθήματα δὲ ὁμοίως τοῖς ἐπ' ἐχιοδήκτων ἁρμόζει. Apparet hinc, cur Aëtius acontiae nomen cum hoc serpente communicauerit.

Versu 467. ὑπὸ νηδύσιν. Elisionem vitans poeta pluralem posuisse videtur. In Alexipharm. versu 381. vulgatum νηδύων Codices in νηδυΐων mutarunt.

Versu 473. ἄγραυλοι ψύχωσι λελοιπότες ἔργα νομῆες corrigit Bentl. vbi νομήων vulgatur: ego vero e Codicibus νομάων dedi. ἀποστήσαντες τῆς νομῆς τὰ κτήνη Eutecnius.

Versu 475. καταπλήξῃ καὶ ἀνάγκῃ scribit Bentl. vbi ἀνάγχῃ vulgatum retinui, quoniam ἀνάγκῃ sensu caret, nisi in ἀνάγξῃ mutetur. Eutecnius: Μηδεὶς οὕτως ἔστω θρασὺς μηδὲ μὴν ἄοκνος ἐκ λογισμοῦ, ὅστις ἐναντίος ἐλθὼν ποτε βουληθῆναι ἔχει τῷ θηρίῳ τούτῳ χωρῆσαι πρὸς μάχην, ὀῤῥωδῶν, μὴ οὐ πρῶτον μὲν ἐξ αὐτῆς τῆς θέας, ἔπειτα μέντοι καὶ τῆς ἄλλης αὐτοῦ μανίας τε ἅμα καὶ θρασύτητος τοῦ θηρίου καταληφθεὶς ἁλῷ, μετὰ ταῦτα δὲ περιπλακεὶς οἷον αὐτίκα ὑπ' αὐτοῦ που καὶ περιειληθεὶς μυζηθείς τε ἅμα καὶ χωρήσας ὅλος διὰ τοῦ στόματος καταποθῇ. Ἀλλ' οὐ χρὴ τὰ δει-

νὰ περιμένειν, ἀπαλλαττόμενον δὲ ἅμα ταχύτητι τοῦ κινδύνου, τὴν μὲν κατ' ἰθὺ πορείαν λαμβάνειν οὐδαμῶς συμφέρον, ἐκτρέπεσθαι δὲ αὐτὴν ὠφελιμώτατον ὡς τὰ πολλά· καί ποτε μὲν χρὴ βαδίζειν τὴν ἐπὶ δεξιὰν, ποτὲ δὲ τὴν ἐπὶ θάτερα ἀποκλίνειν μέρη, διεξόδους τε καὶ ὑποστροφὰς ποιούμενον συνεχεῖς καὶ ἐπαναζεύξεις παραιρούμενος εὑρεθήσει τοῦτον δὴ τῆς ὁρμῆς τὸν θῆρα. Fortasse hinc Oppianus Cyneget. 1, 484. μετέπειτα δὲ δοχμὸν ἐλαύνων.

Versu 480. βλάπτεται. Eutecnius: ταχύτατος γὰρ ὢν τὸ κατ' εὐθὺν ἐν ταῖς τῶν κάμψεων περιστροφαῖς εὑρίσκεται βραδὺς, ὀδυνώμενος γοῦν τοὺς σφονδύλους καὶ αὐτὴν ἅπασαν τὴν ἄκανθαν ἐλαττοῖ τοῦ δρόμου. Videtur is δεσμοὺς reddidisse σφονδύλους. Supra versu 317. in haemorrho δεσμὰ νωταῖα ἀκάνθης spinae dorsalis vertebras dixit. Alexiph. v. 224. est δεσμοῖσι πολυστρέπτοισι πιάξας. Equidem δεσμοὺς ἀκάνθης praefero, quod dare e Goett. volui, sed operae aberrarunt aut ipse oblitus sum vulgatam mutare.

Versu 483. ἐπαχθέα βρύγματα Bentl. praefert vulgato ἀπεχθέα. crudeles morsus reddit Gorraeus. Aëtius c. 12. οἱ ὑπὸ ἀσκαλαβώτου δακνόμενοι συντόνως ἀλγοῦσι καὶ τὸ δῆγμα πελιὸν ἔχουσι. Paulus Aegineta caput habet πρὸς ἀσκαλαβώτου δῆγμα, alterum περὶ γαλεώτου, vbi eadem verba leguntur; male Cornarius γαλεώτην felem interpretatus est. Vtrumque nomen idem animal significat.

Versu 486. θεράπναις. Hesychio αὐλῶνες, σταθμοὶ sunt θεράπναι. Cf. Orphica Argon. v. 948. et 1206. Eutecnius haec vertit ita: Τριπτόλεμον γὰρ δὴ τὸν ἐκ Μετανείρας γενόμενον ἢ Οἰνὴ θεραπενὶς τοῦ Καλλιχόρου πλησίον ἐλθὼν ἐν τῇ Ἐλευσῖνι παρ' αὐτὸ τὸ φρέαρ ὁ ἀσκαλαβώτης, ὡς ὁ λόγος, τὸν Τριπτόλεμον λέγει ἐνταῦθα ἐπλήξεν. vbi verba ἢ Οἰνὴ θεραπενὶς vitiosa sunt.

Versu 497. βλύζοντι πόνῳ in locum vulgati φόνῳ B. substituit, comparato versu 587. πάντα γὰρ ἀλθήσει, καὶ ἀθέσφατον ἐκ μόγον εἶσει. Verum notionem doloris vel aerumnae, quae inest vocabulo πόνῳ, satis iam reddit appositum φόνῳ vocabulum περιαλγεῖ. Malim igitur recenti vulneri et sanguinem stillanti interpretari, quam eum Scholiis αἵματι vel θανάτῳ. Melius Eutecnius: σῶμα πληγῇ κατεσχημένον ἢ ἄλλως ὀδύνῃ βαρούμενον. Optime Gorraeus: stillat dum plaga cruore.

Versu 498. νεοχμῆτι, deleto commate deinceps posito, scribi iubet. Scholia vulgatum νεόχμητα interpretantur νεοθαλῆ ἢ νεωστὶ τμηθέντα. glossa Goett. interlin. νεοθαλῆ ἢ νεωστὶ τρωθέντα. Eutecnius: χρὴ δὲ οὐ μόνον ἄρτι λαμβάνοντα καὶ ἐκ τοῦ εὐθέος τὰς βοτάνας φέρειν τὴν ἴασιν — ἀλλὰ καὶ εὐγέων ἀπὸ χωρίων καὶ βαθέων ἄλλως (τε καὶ addo) ἐν οἷς κώνωπες γίγνονται ἀπὸ τῆς ἐνυπαρχούσης νοτίδος τοῖς χωρίοις τούτοις. Plantas igitur et radices

Digitized by Google

recentes adhiberi volunt, qui *νεοθαλῆ* interpretantur: contra qui *νεωστὶ τρωθέντα*, coniunxerunt *νεόκμητα* cum verbo *δρέψασθαι*, intellecto *χροὶ*, oportet colligere recens vulneratum. Bentleii *νεοκμῆτι* vix alio referri potest quam ad *βλύζοντι φόνῳ περιαλγέι;* itaque abundaret: quoniam vulneris recentis notio iam inest *βλύζοντι φόνῳ*. Prorsus errant, qui genere neutro *νεόκμητα* interpretantur *νεοθαλῆ*: nam debebat esse *νεοκμήτας*, aut potius *νεοτμήτας*, quoniam *τὰς μὲν* praecedit. Itaque vulgatam scripturam non mouendam esse equidem censeo, praeterquam quod accentus mutandus et scribendum est *νεοκμῆτα*, vt infra versu 707. *ἐν κεράμῳ νεοκμῆτι*. Gorraeus: *Principio in siluis, vbi saeuae pascua carpunt laeta ferae — recentes herbas carpe: solent tales praestare vetustis.* Locum igitur, vnde herbas colligi vult poeta, intelligebat siluestrem, feris abundantem: nam feras saeuas serpentes venenatas interpretari nolim propter addita verba *pascua laeta carpunt*. Euteenius loca laeta pratensia interpretatur, in quibus culices generantur et abundant. *κνῶπες* igitur e vocabulo *κώνωπες* contractum putauit esse: quod in Nicandro saltem statuere non licet, qui non solum phalangia versu 751. *κνῶπας* dicit, sed ipsas etiam venenatas bestias versu 520. *κνωψὶν ἀρωγήν*. Ceterum Tzetzes, vbi Lycophronis v. 675. *κῆρα κνωπόμορφον* interpretatur, ex hoc loco *τραφερὴν* pro *θαλερὴν* retulit. Equidem *χωρία τὰ πίονα* intelligi censeo, in quibus centaurium Chironium nasci Theophrastus ait.

Versum 502. transtulit non ipse auctor carminis de viribus herbarum a Fabricio repetitus, sed aliena manus intempestiue interseruit, ceterorumque versuum structuram et seriem turbauit. Ponam locum: *Τήνδε γε τὴν ἱερὴν μάλ' ἀριφραδέως ἐνέπω σοι, Κενταύρου Κρονίδαο φερώνυμον εὕρεμα, ῥίζαν (Χείρωνος σθεναροῦ ἐν Παρνασσῷ εἰνοσιφύλλῳ, Πηλίῳ ἐν νιφόεντι κιχὼν ἐφιάσσατο δειρῇ) ἣν βαθύρους Ἀχελῶος ἐγείνατο, καὶ φάτο πᾶσιν ἐσθίειν Παιὰν Ἀσκληπιὸς ἠπιόδωρος, κικλήσκειν πανάκειαν, ἐπεὶ πάνθ', ὅσσα βροτοῖσι φλεγμαίνοντα πάθη, παύει, καὶ κρούσματα πληγῶν.* vbi editum *ἀριφραδὲς ὧδ' ἐνείπω* sine metro et sensu: deinde *Παιᾶνα Ἀσκληπιὸν —κικλήσκειν*. Vides non solum tertium et quartum versum esse alienos et contrarios sententiae ceterorum, inprimis illius, vbi Achelous centaurium dicitur alere, sed sextum etiam aspernatur sequens, quem qui interseruit, ceteris voluit accommodare scribens *κικλήσκει*. Chiron Centaurus herbam repertam panaceae nomine appellari voluit, non Aesculapius, cui nullus in hac narratione locus est.

Versu 503. *ἀμαρακόεσσα χαίτη*. Locus Theophrasti h. pl. 9, 12. habet: *ἔχει δὲ τὸ μὲν Χειρώνιον φύλλον μὲν ὅμοιον λαπάθῳ, μεῖζον δὲ καὶ δασύτερον, ἄνθος δὲ χρυσοειδὲς, ῥίζαν δὲ μικράν· φιλεῖ δὲ τὰ χωρία τὰ πίονα. χρῶνται δὲ πρός τε τοὺς ἔχεις καὶ τὰ*

φαλάγγια καὶ τοὺς σῆπας καὶ τἆλλα ἑρπετὰ, διδόντες ἐν οἴνῳ, καὶ ἀλείφοντες μετ' ἐλαίου, τὸ δ' ἔχεως δῆγμα καταπλάττοντες ἐν ὀξίνῃ καὶ πιεῖν διδόντες. vbi Plinius 25 s. 16. similiter lapathum et *μικρὰν* scriptum legit. Dioscorides 3, 57. *πάνακες Χειρώνιον φύεται μάλιστα ἐν τῷ Πηλίῳ ὄρει, φύλλα δ' ἔχει ἀμαράκῳ ἐμφερῆ, ἄνθη χρυσοειδῆ. ῥίζαν λεπτὴν καὶ οὐ βαθεῖαν.* quae sumta e Nicandro vel e communi fonte esse, nemo dubitauerit. Omnes hi loci de eadem herba cum loquantur, non possum probare Sprengelii interpretationem diuersam Nicandreae Theophrasteaeque et Dioscorideae. Theophrasti quidem et Dioscoridis Chironium ille laserpitium latifolium Linnei p. 85. et 165, interpretatur: at de Nicandreo dubitat p. 129. et quaerit, num sit pro Chironia Centaurio Lion. habendum.

Versu 507. *φυρσάμενος κοτύλῃ πιέειν μενοεικέος οἴνης* corrigit Bentleius, vbi *κοτύλην* vulgatur. Emendationem probo: intelligitur praepositio *ἐν* vel *σὺν*, quam pluribus in locis omisit metro cogente Nicander. Eutecnius: *ἐμβάλλων τοίνυν εἰς ὅλμον τοσοῦτον ἀπ' αὐτῆς τῆς ῥίζης, ὁπόσον αὔταρκές ἐστι (καὶ) πρὸς θεραπείαν εἰς κοτύλην οἴνου, πρότερον μέντοι κόψας, εἶτα τὸν οἶνον ἐπιχέας δίδου τηνικαῦτα πίνειν τῷ ἐγγὺς καὶ παρὰ τὸ δεινὸν ἐκεῖνο* (*ἔκινος* editum) *ἐλθόντι.*

Versu 508. *πάντα γὰρ ἄρκιός ἐστι* corrigit B. pro *παντί*. Equidem dubito. *ἄρκιος* est idem quod *βοηθητικός*, et *παντὶ* potest intelligi *κακῷ*, vt ad *πάντα* debet intelligi *πρὸς πάντα κακά*. Infra versu 837. *οἷσιν ἐγὼ τὰ ἕκαστα διείσομαι ἄρκια νούσων*. Cf. Alexiph. versu 549.

Versu 509. *ἐνδατέοιτο* Schol. *τρίβοιτο, κόπτοιτο, μερίζοιτο*. In Alexiph. v. 345. scripturam vitiosam *δατέονται* similiter Scholia explicant *μερίζουσι*. Hesychius: *ἐνδατεῖται, ἀπομερίζει. ἐνδατουμένη, ἐπιλαμβανομένη, μερίζουσα.* quarum interpretationum sola media huic loco conuenit. Tertia, *ἐνδατούμενος, μεριζόμενος καὶ οἱονεὶ κακῶς λέγων σφοδρῶς*, pertinet ad Sophoclis Trachin. v. 801.

Versu 510. *περὶ κλυμένοιο φέρουσα* scriptum olim in aliis libris interpretatur Scholion *ἢ τῷ περιβοήτῳ ἢ ἑτέρῳ τινί*. Huc refertur locus Antimachi ex Hesychio positus in priore annotatione breui. Eutecnius *παλίσκιος* recte ad natalem locum herbae referens: *φύλλα φέρει κισσοειδῆ καὶ σχεδὸν τὰ αὐτὰ τῇ περικλυμένῃ.*

Versu 511. *ἄνθεα δ' ὑσγίνῳ ἐνερεύθεται.* Flos anchusae describitur, colore rubro. *ὑσγινόεντ' ἐνερεύθεται* scribi voluit B. comparans versum 870. *σίδης θ' ὑσγινόεντας ἐπημύοντας ὀλόσχους.* vbi Scholia *τῷ ὑσγίνῳ βοτάνῃ ὁμοίους*. Scholia ad hunc nostrum locum iterum *ὕσγινον θάμνον* colore *ξανθὸν* interpretantur, e quo tinctura violacea fiat. Eutecnius: *ἡ ὕσγινος. ταύτῃ δὲ κέχρηται πρὸς τὰς*

βαφὰς τῶν οἵπερ αὐτὴ τὴν χροιὰν ἡ ὕσγινος τυγχάνει. Verum frutex dictus fuit non *ὕσγινος*, sed color ipse, expressus e frutice *ὕσγῃ* appellato; de quo compara Salmasium de Homonymis pag. 92. exscriptum a Bodaeo ad Theophrasti h. pl. p. 239. et Harduino ad Plinium 9 s, 65. Hinc vestes laneae *ὑσγινοβαφῆ ἱμάτια.* In Epigrammate Myrini Anal. II. p. 107. *ἐκ κόκκου βαφθέντα καὶ ὑσγίνοιο θέριστρα* sunt. Plinius 9, 65. „quin et terrena miscere coccoque tinctum Tyrio tingere, vt fieret hysginum.“ Colorem hysginum significat *ὑσγινοβαφὴς ἀναξυρὶς* Xenophontis Cyrop. 8, 3, 13. vbi tamen libri scripti mire variant. Quod vero Bentleium monit, vt scripturam huius loci moueret, est metrum. Syllaba enim secunda altero loco breuis est; hic vero producitur. Verum dubito, an color *ὕσγινος* dici possit *ὑσγινόεις*; nam hoc ipsum *ὑσγινόεις* similitudinem coloris *ὑσγίνου* significat. Malim itaque existimare, poetam syllabam secundam ancipitem putasse, adeoque interdum produxisse, alibi breuem fecisse. Dioscorides 3, 4. aristolochiae longae seu mari tribuit *ἄνθος πορφυροῦν δυσῶδες.*

Versu 512. *ἀχράδα καρπόν.* Dioscorides de longa aristolochia: *ὅπερ (ἄνθος) ἐξανθῆσαν ἀπίῳ παραπλήσιον γίνεται.* Hinc *μηλόκαρπον* alii vocarunt. Pyros achradas nominat Columella 7, 9, 6. *μυρτάδα ὄχνην* Gorraeus pyrum myrteum Macrobii Saturn. 2, 15. interpretatur. Ad *βάκχης* glossa Goett. habet *τοῦ χειμωνικοῦ ἀπίου*: Alexipharm. v. 354. *ἄλλοτε δ' αὐαλέης δὴν ἀχράδος ἢ ἀπὸ βάκχης ἢ ἀπὸ μυρσίνης ὁτὲ μυρτίδας οἰνάδι βάλλων.* vbi Dioscorides simpliciter *ἀπίων ἅπαν τὸ γένος* nominat. Hesychius: *Βάκχη, γένος ἀπίου.*

Versu 514. Gorraei *θηλυτερῆς* Bentleius in *θηλυτέρη* mutatum voluit. Codices tamen *θηλυτέρης* tuentur. Bentleii coniecturae fauere videtur sequens *ἄρσενι δ' αὖ δολιχὴ — βάθος ἴσχει.*

Versu 518. *ἀγρεύσεις* Bentl. mutat in *ἀγρήσεις.* Glossa Goett. *εὑρήσει, λήψῃ* interpretatur. Infra versu 690. est quidem idem verbum, sed iunctum vocabulis *σχόλας γαλέης ἢ μητέρα λαιδρήν*, quae notionem verbi vulgarem admittere videntur. In Theriacis quinque locis est *ἄγρει*; quare Bentleio assentior.

Versu 519. *κιῤῥάδος οἴνης.* Scholia *οἴνῳ τῷ Κιῤῥαίῳ*, et testem Numenium aduocant. Aliud scholion *τῆς μελαίνης.* Eutecnius: *πινομένη μετ' οἴνου καὶ τούτου μέλανος.* Dioscorides colorem non addidit. Quo auctore Scholia cum Eutecnio nigrum interpretentur, ignoro, nisi Cirrhaeum fuit nigrum. In Hippocrate *κιῤῥὸν οἶνον* Galenus *ξανθὸν* interpretatur, et Gorraeus hic *flauenti Falerno* vertit.

Versu 524. *ὅτ' ἄνθεα πάντα — χεύῃ.* Veram interpretationem habet Dioscorides 3, 123. *φύλλα ὅμοια λωτῷ τῷ δένδρῳ τρία καθ'*

ἑκάστην τὴν βλάστησιν· ὀσμὴ δὲ αὐτῶν ἄρτι μὲν φυομένων πηγάνου, αὐξηθέντων δὲ ἀσφάλτου· ἄνθος δ' ἀνίησι πορφυροῦν, σπέρμα δὲ ὑπόπλατυ καὶ ὑπόδασυ, ἐκ τοῦ ἑτέρου πέρατος ὥσπερ κεραίαν ἔχον. — ἀρήγει δὲ καὶ θηριοδήκτοις τὰ φύλλα λεῖα σὺν ὀξυμέλιτι πινόμενα. Hunc Gorraeus recte secutus est.

Versu 526. ὅσον κύμβοιο. Male iterum Euteonius; qui ad formam seminis retulit, κύμβαλον interpretatus. Galeuus Theriac. ad Pisonem: τὸ γοῦν τρίφυλλον ἡ βοτάνη, ἥτις ὑακίνθῳ ὡμοίωται, ὁπόταν τοῦ ἔαρος ἐγκύμων γένηται καὶ τὸ σπέρμα ὅμοιον ἔχῃ τῇ ἀγρίᾳ κνίκῳ etc. Hinc aliqui plantam, teste Dioscoride, κνίκιον dixerunt. Est in genere Psoraleae Linneano.

Versu 529. Bentleii θρινακίης — θάψου vulgato θρινακίην ῥίζαν substitutum codicum auctoritatem non habet, nec refert, vtrum legas.

Versu 531. νῆριν retinuit Euteenius. Poeta de viribus herbarum Cap. 8. de sabina: τὴν βοτάνην ταύτην πολυώνυμος εὕρετο Νεῖρις, Αἰγύπτου γαίης προκαθήμενος ἠδὲ Κανώβου, ἐξ ἀρετῆς ἕνα πρῶτον ἐφημερίων θεραπεύσας. *Nerion* sabinam ab aliis vocatam annotauit Plinius 16, 20.

Versu 533. vulgatum περὶ ῥακῖδας defendit Bentleius, apposita glossa Hesychii: ῥακῖδες, δρύδαμνοι, κλάδοι. Scilicet vt a κλάω fit κλάδος, sic a ῥάσσω, ῥήσσω fit ῥάχος, de quo in Lexico dixi, et ῥακίς et ῥάδιξ. Ceterum copula τε post οἴας delenda videtur esse.

Versu 536. λοβός. Capsulam oualem triualuem rugosam asphodeli ramosi Linn. intelligi docet Sprengel Antiquit. botanic. p. 74.

Versu 538. ὕδασι τερπομένην. Nec locus natalis conuenit apud Dioscoridem, nec vires theriacae vsquam memorantur.

Versu 540. vulgatum ἢ οἴνου mutabat Bentl. in οἶνον. Codices ἢ οἴνης dederunt: vnde οἴνην scribendum erat, nisi cum Scholiis e voce κοτυληῤῥύταν repetere velis κοτύλην.

Versu 541. De hoc echio dicetur infra ad versum 637 et seqq.

Versu 543. περιστέφει praefert B. Sane Scholia et glossa Goett. τὰ δὲ ἄνθη ὡς τὰ ἴα αὐτὸν περιστρέφει: vbi rectius scribetur περιστέφει. Si naturam ἡλιοτροπίου haberet planta, tum verbum περιστρέφει liceret excusare.

Versu 546. χυτῆς ἀλωῆς. *areae egestae* Lonicerus, Euricius Cordus, Greuinus. Scholia cum Euteenio praeterierunt: ego, quid significet, nondum reperi. Homericum γαῖα χυτή est de terra tumuli aggesta. σπέρμα χυτὸν versus 530. comparo cum Pindari νέκταρ χυτὸν Olymp. 7, 12.

Versu 547. εἶθαρ ἀφύπνισσεν καμάτου βίῃ corrigit Bentl. Eandem emendationem ex Euteenii paraphrasi ductam posui, forma ἀφύ-

πνωσεν vsus, quam diuerso sensu e solo Luca annotatam reperio. Contra ἀφυπνίζεσθαι e Pherecrate comico posuit Grammaticus in Bekkeri Anecdotis 1. p. 473. Verum vidit Bentleius, qui aetiuum ἀφύπνησσεν posuit, coniunctum cum antecedente τὸν μὲν ἔχις — χαράξας.

Versu 549. πέσκος recte Scholia μάσημα interpretantur, *magma* Gorraeus.

Versu 550. χλοανθέος. Eutecnius: χλωρᾶς οὔσης κόψας τοὺς κλῶνας — καὶ λευκῷ ἐν οἴνῳ ἀναλαβών. *marrubii viridantia germina* Gorraeus. Alexiph. v. 47. καὶ χλοεροῦ πρασίοιο τὸ δὴ μελίφυλλον ἔδουσι.

Versu 552. ἦτε καὶ — μελίφυλλον — μελίκταιναν. Cum de marrubio veterum scriptorum nemo haec tradiderit, viri docti, quorum rationes explicuit Bodaeus ad Theophrastum p. 575. quos sequitur versio Gorraei, hos versus de diuersa planta a marrubio interpretantur. Horum tamen rationi videtur refragari locus Alexiph. v. 47. antepositus, ad quem Scholia tria marrubii genera statuunt.

Versu 557. μήνιγγας ἀραιάς. Ipsum gallinae cerebrum cum membrana circumdante interpretatur Scholion et Gorraeus. Dioscor. 2, 53. cum vino propinat, et Plinius 29 s. 25. Hesychii glossa, μήνιγγα, ἐγκέφαλον, male abuti videtur Gorraeus.

Versu 559. ψῆγμα πολυκνήμου καὶ ὀριγάνου corrigit B. Priorem partem e Codicibus iam assumsi; de altera dubito. *Frusta polycnemi* habet etiam Gorraei versio. περίψηγμα Scholia. πολύκνημον λεπτὸν καὶ ὀρίγανον Eutecnius.

Versu 560. λοβόν. De partibus iecinoris a poeta nominatis videamus, quarum nullam explicant Scholia, sed ita docent· τράπεζα καὶ πύλη μέρη τινὰ εἰσὶν ἐξημμένα τοῦ ἥπατος, ὥσπερ καὶ ὄνυξ καὶ μάχαιρα καὶ κάνεον. Partes a Nicandro nominatas λοβόν, τράπεζαν et πύλας, easdem nominat Rufus 1, 28. quem contra Riolanum defendit e Scholiis Nicandreis Dundass ad Oribasii Anatomica p. 115. Ad lobum maximum iecinoris, cui fellis vesica adhaeret, pertinere, satis arguit addita fellis mentio; manifestius etiam locus Plinii, *et fellis duntaxat fibra*, i. e. pars iecoris, cui fel inest. Sed accuratissime has iecoris partes ab aruspicibus in bestiarum iecinore visas et appellatas explicuit Ph. Iac. Hartmann in Exercit. 1. de Origine Anatomicis, Regiomonti 1683. pag. 16. et seqq. vnde excerpta ponam, quae veterum scriptorum interpretibus vtilia fore confido, quoniam is liber in Philologorum manus non adeo facile perueniet. Λοβός significat praeter iecinoris lobos quoscunque inprimis maximum et dextrum, quem suspensorium hepatis vinculum a sinistro distinguit, eiusque apicem quendam acclivi quasi colliculo protuberantem in pecoribus, quem descripsit Herophilus ap. Galenum Admin. Anatom. VI. c. 8. Huic dex-

tro lobo insidet fellis vesicula; ipsum vero eius apicem latine *caput extorum* dici monet Hartmann. Extorum enim nomine omnium primum iecur fuit appellatum; postea cor et pulmo etiam ad vsum haruspicinae fuerunt admissa. Quodsi cui victimae caput extorum deerat, graece ἧπαρ ἄλοβον dicebatur; vbi ne λοβὸν ipsius iecoris lobum dextrum vel sinistrum integrum interpreteris, monet vir egregius, Plutarchum, qui in Marcello τὸ ἧπαρ οὐκ ἔχον κεφαλήν— ἥ τε κεφαλῆ μέγεθος ὑπερφυὲς ἀνέσχεν dixerat, eandem rem in Cimone ita tradere: τὸν λοβὸν οὐκ ἔχοντα κεφαλήν. Ita in liene pars summa et crassissima κεφαλὴ dicitur Rufo. Ceterum hoc sensu ἧπαρ non ἄλοβον sed ἄλοφον acribi malebat Hartmann, si libri boni addicerent. Geminum caput extorum raro anatomicis occurrere affirmat Hartmann, quod pars hepatis sinistra decliuior et tenuior natura sit; contra saepe accidere, vt in victima languente hepar morbosum aut tabe consumtum summitatem istam lobi dextri orbicularem non ostendat et capite extorum careat, quod in bestiis recte se habentibus et praepinguibus nitide eminet. Porro in praepinguibus pecoribus portio omenti non solum a ventriculi medio latere sed et ab huius protuberantiae decliuiore seu deuexiore parte dependet. Hinc locum Plutarchi explicat vir doctus, vbi Sullae sacrificanti apparuit λοβὸς ἔχων δάφνης στεφάνου τύπον καὶ λημνίσκων δύο κατηρτημένων; hinc etiam locum Marcellini Ammiani interpretatur (p. 18.) libri 22. initio: *inspectu iecoris, vt aiebat, ipse perdoctus, quod operimento duplici viderat tectum.* Coronatum pinguedine omenti apicem hepatis non semel in vitulis et onibus vidit Hartmannus. Exta replicata dicuntur pro duplice iecore. Plinius XI. sect. 73. *Augusto sacrificanti sex victimarum iecinora replicata intrinsecus ab ima fibra reperta sunt, responsumque, duplicaturum intra annum imperium.* Quod idem factum narrans Suetonius c. 79. *omnium victimarum*, inquit, *iocinera replicata intrinsecus ab ima fibra paruerunt;* et Dio Cassius in eadem narratione διπτά, duplicia, nominat. In Plinio caput extorum Harduinus, nescio quo auctore, interpretatur partem iecoris superiorem, gibberam et rotundam laconicae testudinis ritu. Male! Est enim summa pars eminens. Caesum caput apud Ouidium Metam. XV. 794. et Liuium libro 8. Harduinus ad Plinii l. c. interpretatur victimarii cultro laesum; aeque inepte. Hartmann docet esse, vbi vitio quodam substantia hepatis male compacta minus cohaeret, rimas exhibens, vel sulco quodam natura partea, quas alias iungit, dirimit. In capite extorum seu iecinoris non solum caesum sed etiam partem familiarem alteram inimici obseruabant aruspices. Liuius VIII. 11. *Decio caput iecinoris a familiari parte caesum aruspex dicitur ostendisse.* Cicero de Diuinat. II. 12. *quae pars inimici, quae pars familiaris esset.* Caput vtrumque caesum

habet Seneca Oedip. 360. *en capita paribus bina consurgunt toris, sed vtrumque caesum tenuis abscondit caput membrana.* vbi omentum intelligitur. Deinde in iecore portas, gladium et vnguem memorat etiam Rufus. Portam is ait esse eam iecoris venam, per quam alimentum ingrediatur; contra πύλας, portas, ab haruspicibus dictas recte distinguit Rufus. Sunt vero lobuli sibi inuicem oppositi in dextro hepatis lobo, per quorum interuallum, tanquam per fauces Pylarum Graeciae aut speluncam, subiens ingreditur vena vmbilicalis; quam speluncam in vitulino inprimis hepate manifesto conspexit Hartmann pag. 21. Lobulos attingentes speluncam Hippocrates de Anat. dixit ὑπερκορυφώσιας δύο, ἃς καλέουσι πύλας, ἐν δεξιοῖς τόποις κειμένας. Eandem partem in sima hepatis parte memorat Herophilus apud Galenum Admin. Anatom. VI. ἀφομοιοῦται δὲ κατὰ τοῦτο διασφαγῇ τινι, καθὸ καὶ τοῖς ἐμβρύοις ἡ ἐκ τοῦ ὀμφαλοῦ φλὲψ εἰς αὐτὸ ἐμπέφυκε. Fissum latine dici suspicatus erat Salmasius Exercit. p. 1290. quod tamen interpratari ex anatomia neglexerat. Cicero de Diuin. II. 13. *fissum familiare et vitale* nominat. vbi speluncam ipsam seu fissuram finem possumus interpretari et terminum, qui partem familiarem et vitalem ab inimica distinguebat; atque omnino latus sinistrum vel dextrum lobi maximi hepatis distinctionem partis familiaris vel inimicae continuisse videtur. Τράπεζαν Hartmann p. 22. interpretatur partem sinistram quadratam et planam hepatis, quae prope fellis vesicam et portas contingit, et quam in bouum, ouium agnorumque hepate intuari licet. Haec post orbicularem summitatem decliuis ad crenam, vbi vesicae felleae confinium et portas attingit, quadratam mensae speciem exhibet. Hesychius: Δόλον τράπεζα, ἐπὶ τοῦ ἥπατος σημεῖον ἐν θυτικῇ. Ita etiam Rufus molarium dentium latam summitatem τραπέζας dixit. Μάχαιραν interpretatur Hartmann lobulum extantiorem et pendulum in superiore parte dextri lobi supra fel prope venae cauae exitum, qui in ouillo potissimum hepate breuis pugionis latinsculi instar prominet. Ὄνυξ seu vnguis intelligenda est incisio quaedam in planiori parte, quae in ouillo hepate ex aduerso machaerae superioris mediae venae portae incumbit, et particula instar lobuli libere propendente veram effigiem vnguis pollicis imitatur. Contra in vitulino hepate absque vlla protuberantia notabili vel lobuli specie rimam magis atque hiatum latum imitatur. Sequuntur κάνεον a Scholiis dictum cum ἑστίᾳ et ἡνιόχῳ, quas hepatis vel incisiones vel protuberantias et lobulos nominauit Theophilus de Fabrica corp. humani II. 11. Has vero absque vlla interpretatione memorauit Hartmannus, addita modo suspicione de incisuris vel eminentiis lobulorum aemulis. Panaetii canistrum (κάνεον) cur dixerit Hartmannus, nondum reperi. Addo locum Euripidis Electrae 826. de vitulo mactato: ἱερὰ δ' εἰς

χεῖρας λαβὼν Αἰγισθος ἤθρει . *καὶ λοβὸς μὲν οὐ πρασῆν σπλάγχνοις, πύλαι δὲ καὶ δοχαὶ χολῆς πέλας κακὰς ἔφαινον τῷ σκοποῦντι προσβολάς.* Vnde corrigo Platonis Timaeum pag. 390. Bip. *λοβὸν δὲ καὶ λόχον πύλας τε* etc. vbi eum Ficino Stephanus *χόλον* scribi voluit, sed Codex Tubingensis *λοχὰς* habet, quod prope abest a vera lectione *δοχάς*. Huc pertinet locus Hesychii: *δοχεῶν, δοχή, σημαίνει ἐν θυτικῇ*. Idem: *δέξις, τῶν ἐν τῷ ἥπατι μερῶν παρὰ τοῖς θύταις καλουμένη δοχή*. Singulari numero nondum reperi *δοχήν*.

Versu 562. *καὶ τὰ μὲν ἄρ σύμμικτα πιεῖν, χύτει ἄνδιχα κόψας ὄξεος ἢ οἴνης.* Ita corrigit B. vulgatum *πιεῖν δόθι, ἄνδιχα κόψας.* quod tamen Scholia cum Eutecnio interpretantur. Illa sic: *σύμμικτα δὲ μετ' οἴνου ἢ ὄξους.* Eutecnius: *ἰδίᾳ τοίνυν ἕκαστον τρίψας ἐπιμελῶς, τόν τε ἐγκέφαλον — καὶ τὰ ἄλλα πάντα συναγαγὼν δίδου ἅμα ὄξει πιεῖν τῷ πληγέντι· ἄμεινον δὲ ποιήσει μετ' οἴνου.* Vides, vtrumque interpretem praepositione *μετὰ* addita fulcire genitiuos *ὄξεος* et *οἴνου*: Bentleius idem fecit substituto *χύτει* verbo *δόθι*. In medicis graecis comparatis nullum est subsidium: solus Plinius 28 s. 42. *apri iecur etiam inueteratum cum ruta potum — simili modo verrinum iecur et fellis duntaxat fibra denariorum quatuor pondere vel cerebrum in vino potum.* Dioscorides simpliciter 2, 39. *τὸ τοῦ κάπρου ἧπαρ νεαρὸν καὶ ξηρὸν λεῖον σὺν οἴνῳ πινόμενον.* quae repetuntur in Parabilium c. 124. Equidem plurimorum Codicum scripturam dedi, quae genitiuos *ὄξεος* et *οἴνου* sine regimine relinquit, vt vulgata, sed medicinas propositas vel omnes simul commixtas, vel singulas per se sumi cum vino aut aceto iubet. Quod Bentleius comparari iubet versum 606. *κάρκινον ἐνθρύψαιο νεοβδάλτοιο γάλακτος*, id feeisse videtur mihi quasi poenitens, eum deinde reperisset in isto loco similiter praepositionem *μετὰ* omissam esse.

Versu 570. *τόσσον ἐπιστείβων.* Bene Scholiastes: *τοσοῦτον περιπατεῖ, (ἐξιὼν τοῦ ποταμοῦ) ὅσον δύνασθαι φαγεῖν καὶ πάλιν ὑποστρέφων καταλαβεῖν τὸν ποταμόν.* Aelianus h. a. 5, 53. *ὅταν δὲ τὰ λήϊα ἀκμάζῃ καὶ ὦσιν οἱ στάχυες ξανθοὶ, οὐκ ἄρχονται παραχρῆμα κείρειν αὐτοὺς καὶ ἐσθίειν, ἀλλὰ παραμείβοντες ἔξωθεν τὸ λήϊον στοχάζονται, πόσον αὐτοὺς ἐμπλήσειε μέτρον· εἶτα λογισάμενοι τὸ ἀποχρῆσον σφίσιν, ἐμπίπτουσιν καὶ ἀναχωροῦσιν ἐπὶ πόδα ἐμπιπλάμενοι, τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ κατὰ νώτου λαβόντες.* Plinius 8 s. 39. *depascitur segetes destinatione ante, vt ferunt, determinatas in diem, et ex agro ferentibus vestigiis, ne quae reuertenti insidiae compararentur.* qui hippopotamum reuertentem et auersum, Aelianus contra accedentem et aduersum, depasci segetes, significare voluisse videtur.

Versu 572. *δραχμῆς βάρος.* Plinius 28. c. 8, *testiculi drachma*

ex aqua contra serpentes bibitur. Cum vino nulla mensurae mentione propinat Dioscorides 2, 22.

Versu 573. ὕδατι δ' ἐμπίσαιο κύτει ἐναολλέα κόψας correxit B. comparans Alexiph. versum 236. plane vti Codices scriptum habent. Glossa Goett. verbum interpretatur πίοις. In loco Alexipharmacorum est: πολλάκι δὴ σφύρῃσιν ἄλις ἐναολλέα κόψας ὕδασιν ἐμβρέξαιο. vbi glossa Goett. βρέξον, πότισον interpretatur cum Scholiis et Eutecnio. Ibidem versu 276. inter remedia ephemeri recensetur: ἢ καί που σιδόεντος ἀπὸ βρέξαιο κάλυμμα καρπείου, μιγάδην δὲ βαλὼν ἐμπίσεο μύρτοις. Tertius est locus versu 320. ὄξει δ' ἐμπίσαιο. Quartus versu 518. πολλάκι δ' ἢ ἅλα πηκτὸν ὁμιλαδὸν ἢ ἁλὸς ἄχνην ἐμπίσαις. vbi Scholia ἐμμίξαις interpretantur. Idem mutatum in Theriacis versu 877. in ἀμπίσαιο correxit ibi Bentleius, vt est in Mediceo, ἐμπίσαιο. Aliud tempus est versu 624. πολλάκι δ' ἦπαρ ἐνὶ σχεδίῃ ποθὲν οἴνῃ ἢ αὐτοῦ σίνταο κάρῃ κακὸν ἄλλοτε νύμφαις ἐμπισθέν, τοτὲ δ' οἴνου ἐνὶ σταγόνεσσιν ἀρήξει. vbi glossa Goett. ποθὲν καὶ ποτισθὲν interpretatur. Eutecnius: ἡ τοῦ τρώσαντος ὄφεως κεφαλὴ — ὕδατι ἀποπλυθεῖσα πάνυ ἐπιμελῶς, εἰς οἶνον δὲ ἀποβραχεῖσα. Est a verbo ἐμπίζω, quod ex Hesychio posuit Stephanus. Ille vero ἔμπισον interpretatur πότισον. Simplex πίσω σε Pindar. Isthm. 6, 108. vnde πεῖσος, πῖσος, πίστρα.

Versu 575. ἀραιοτέρης. lauri tenuifoliae baccas in vsu theriaco habet Dioscorides 1, 106. Plinius 23 s. 80. Eutecnius solus maris et feminae hoc foliorum discrimen esse voluit: καὶ δάφνης τῆς ἄῤῥενος ἔτι μὴν τὸν καρπόν· διακρίνοις δ' ἂν αὐτὸν ἀπὸ τῆς θηλείας τὴν ἄῤῥενα, εἴπερ ἐπισκεψάμενος εἴης τὰ φύλλα τὰ παρ' ἀμφοτέραις· μαθὼν γὰρ δηλαδὴ τὰ ταύτης, ὥς που τυγχάνει στενώτερα τὴν φύσιν, ἀγνοήσεις οὐκέτι τοῦ λοιποῦ. Marem Theophrastus nomine τῆς βρυοφόρου designare solet.

Versu 579. ἐλάφου νηδύν. Plinius 28 s. 42. *testes quoque eius inueterati vel genitale maris salubriter dantur: item venter, quem centipellionem vocant.* Nemo praeterea seorsum ventriculum cerui theriacum commemorauit: equidem puto, coagulum in ventriculo cerui repertum intelligi: quam ob rem ventriculi omasum distinxit, vbi lac cogi et coagulum reperiri putabat. ἐγκατόεντα κεκρύφαλον dixit, vt ab eo reticulo distingueret, qui mundo in muliebri est, crines coercens. Ventriculum ipsum per se non peti, sed propter reperiendum ibi coagulum, significare videtur additum illud πάροιθ' ἀπὸ λύματα κόψας. *sed faecibus ante remulsis* Gorraeus. Quid opus erat haec monere, si coagulum simpliciter sumi voluisset, nec ex ipso recens nati leporis, hinnuli, cerui damaeue ventriculo exscindi? Nam νεαροῖο, a Gorraeo praeteritum, pullum recens natum significat. Hinc Plinius

28 s. 12. *summis autem remediis praefertur hinnulei coagulum vteri exsecti.* Itaque vocabulum νηδὺν non solum cum ἐλάφου, sed etiam cum antecedentibus, προκὸς ἢ νεβροῖο, coniungendum esse existimo. Quod ad mensuram attinet, Eutecnius enim Scholiis duas drachmas interpretatur δραχμάων δύο μοίρας, contra Dioscorides 2, 65. et in Theriacis c. 63. triobolum cum vino propinat. Denique πολιοῦ Eutecnius enim scholio λευκοῦ interpretatur: ego cum Gorraeo alteram rationem praefero.

Versum 583. vulgo infra post versum 585. collocatum, huc transtuli, quanquam Eutecnius cum Scholiis vulgarem ordinem sequatur. Nostrum approbare videtur etiam locus Plinii antea positus, vbi cum cerui centipellione simul testes eius in vsu theriaco memorantur.

Versu 588. scripturam φύξιν τε καὶ ἀλκὴν mutat B. in ἄλκαρ, quae forma est in Alexiph. v. 43. vbi tamen Codices ἄρκος dant.

Versu 589. post ἐλὼν maior distinctio erat signanda, alioqni post τροχαλῷ inserta particula δὲ abundat. Nunc vero malim distinctum φράζεο· κολλυβάτειαν ἑλὼν τροχαλῷ ἐνὶ λίγδῳ σώχειν· ἐν δὲ τέ οἱ — χέασθαι.

Versu 602. miscere iubet poeta semen cumini στήσας, ἢ ἐχίδνην τε καὶ ἄστατον ἀμφιχυνήσας. Codicum scripturam ἠὲ χύδην coniectura assecutus Bentl. praeterea ἄσταδον scribi voluit. Sed error videtur esse describentis, et B. scripsisse ἄστατον puto: alioqui debebat esse ἀσταδόν. Infra versu 955. Scholion Vaticanum memorat scripturam δραχμαίους πλάστιγγι διασταδὸν ἄχθος ἐρύξας. vbi editi libri διακριδὸν habent.

Versu 619. μέθυ κεῖνο. Pronomine nomini ipsi addito abutitur Nicander saepius. Compara Alexiph. vers. 105. 116. 187. 235. 250. 299. 525.

Versu 622. βάμματι, vt supra v. 87. ὄξει interpretantur Scholia, sed eadem antea: τοὺς βατράχους ἕψησον μετὰ οἴνου ἢ ὄξους ἢ ὕδατος καὶ πίε.

Versu 624. ἑψηθὲν. Schol. ἡ τοῦ ἔχιος κεφαλὴ ἑψηθεῖσα μετὰ οἴνου. Eutecnius: ἡ τοῦ τρώσαντος ὄφεως κεφαλὴ — ὕδατι ἀποπλυθεῖσα πάνυ ἐπιμελῶς εἰς οἶνόν τε ἀποβραχεῖσα, ἣν τις πίῃ. Caput aut exusti cineres simpliciter imponit Plinius 29 s. 21. Serenus Sammonicus c. 47.

Versu 631. ἐρσομένην. Gorraeus, quem sequitur Bodaeus ad Theophrast. p. 259. vertit *parua etiam pingui referente papauera rhamno vtere*, quoniam Dioscorides 1, 119. primo rhamni generi folia ὑπολίπαρα adscribit. Scholia: βρεχομένην, δροσιζομένην, αὐξομένην. Supra versu 62. est de calamintha fluuiorum ripas amante: ἀμ-

φί τε χαίλη ἔρσεται. vbi Gorraeus *luxuriat ramis*. Aelianus h. a. 6, 26. inde duxit ἡ ἔνδροσός τε καὶ νοτερὰ καλαμίνθη. Hinc potius de rhamni loco natali humido suspiceris.

Ibidem μηκωνίσι ὀλίγαις εἴσην Scholia interpretantur de parua rhamni statura: ὁμοίαν κατὰ τὸ μέγεθος, τουτέστιν οὕτω μικρόκλαδον. ita enim iunctim postrema scribenda puto: quae sequitur Gorraeus. Theophrastus h. pl. 3, 17. ῥάμνος γάρ ἡ μὲν ἐστι μέλαινα, ἡ δὲ λευκή· καὶ ὁ καρπὸς διάφορος. ἀκανθοφόροι δ' ἄμφω. Sed fructum nusquam descripsit. Plinius 24 s. 76. *rhamnos candidior et fruticosior. Is floret ramos spargens erectis aculeis, non, vt ceteri, aduncis, foliis maioribus. Alterum genus est siluestre nigrius et quadamtenus rubens. Fert veluti folliculos.* Locus Dioscoridis, comparato Plinio, in ordinem redigendus tria genera rhamni commemorat: tertium ait folia nigriora et latiora habere cum aliquo rubore: καρπὸς δὲ πλατὺς, λευκὸς, λεπτὸς, ὡς θυλακώδης, ἐοικὼς σφονδύλῳ. De vsu theriaco tacet vterque. Idem de papauere satiuo 4, 65. καλεῖται δὲ θυλακῖτις, ἐπιμήκες ἔχουσα τὸ κεφάλιον. Cum hoc capite folliculi vel sacci formam gerente papaueris fructum rhamni nigrae comparari puto. Rhamnum nigram Theophrasti Sprengel Histor. herbar. rei 1. p. 83. rhamnum lycioidem Linn., Dioscorideam p. 162. saxatilem L. suspicatur esse. Ceterum φιλέταιρον scriptum malim, quod Eutecnius habet.

Versu 639. παῦρον ἐπεὶ τυτθόν τε καὶ ἐν χθονὶ πυθμένα τείνει. *anchusae fronde, nec alta defossum terra, tenui radice breuique. Ast aliud calyce et folio maiore* Gorraeus vertit, negans, Dioscoridem duo genera echii nosse. Scilicet is 4, 24. de anchusa altera: ἣν ἔνιοι ἀλκιβιάδειον ἢ ὀνοχειλὲς ἐκάλεσαν — ἐφ' ὧν ἄνθος πορφυροειδὲς ὑποφοινικίζον· ῥίζας δὲ ἐρυθρὰς, εὐμήκεις — δύναμις δὲ αὐτῆς καὶ τῶν φύλλων θηριοδήκτοις βοηθεῖν, μάλιστα δὲ ἐχιοδήκτοις, ἐσθιόμενα καὶ πινόμενα καὶ περιαπτόμενα· κἂν μασσησάμενός τις εἰς τὸ στόμα τοῦ θηρίου ἀποπτύσῃ, ἀποκτενεῖ αὐτό. Hoc genus Nicander supra descripsit versu 541. ἐσθλὴν δ' Ἀλκιβίου ἔχιος (ἐχίου malim) ῥίζαν — ἡ δὲ βαθεῖα καὶ ῥιδινὴ ὑπένερθεν ἀέξεται οὐδεϊ ῥίζα. Idem nunc designat verbis ἀγχούσῃ προσέοικεν ἀκανθῆεν πετάλειον. Anchusae simile folium ait, spinosum, sed paruum, radicem vero magnam et profunde in terram penetrantem. Interpunctio vulgaris mutanda et post τυτθόν τε semicolon ponendum: nam παῦρον ἐπεὶ — τυτθόν τε referuntur ad folium, nec vllo modo cum sequentibus verbis καὶ ἐν χθονὶ π. τ. coniungi possunt, quod satis interposita copula καὶ indicat. Gorraeus cum Scholiis errauit, quae πυθμένα varie interpretantur: sed radicem ipse etiam Theophrastus hoc nomine designat. πυθμένι λίμνης est supra v. 368. Alcibii her-

bam (*ποίην Ἀλκ.*) iterum infra v. 666. memorabit, nulla addita descriptione, sed cum notitia loci, vbi Alcibius venator virtutem eius in cane ab echidna morso expertus est. Au eadem sit cum echio Alcibieo, nolim affirmare.

Alterum echii genus hoc ipso sub nomine describit Dioscorides 4, 27. et ab aliis Alcibiadion appellatum esse narrat. Folia et caules cum altero non comparat; igitur Nicandrea notitia nihil inde lucis accipit.

Versu 643. antiquum *χραισμεῖν* restitui debere, nunc video: alioqui *ὁ προταμὼν* debebat esse: sed lectorem vbique Nicander alloquitur.

Versu 647. *ἐρίνου*. Folia resistere venenis Plinius annotauit. Campanulam rapunculum Linnei interpretabatur F. Columna in Ecphrasi Plant. p. 225.

Versu 648. *κόμην βρίθουσαν.* Verbum Gorraeus cum Scholiis praeteriit. Eutecnius: *"Ὅτι δὲ τὸ ὄρινον ἐστί τις βοτάνη, ὑπάρχει δὲ δὴ τραχεῖα, καὶ ὡς φύλλων τῇδε ἐπίκειται πλῆθος, γινώσκειν μοι δοκεῖ.* In Alexiph. v. 210. *χείλη οἰδαλέα βρίθοντα* non sunt similia. Pondus hic indicari, et vocem *ὀρείης* vitiosam esse suspicor.

Versu 651. *ἀείρας ὁλκήεσσαν — πεσοῦσαν.* Scholia: *ἀείρας πλάστιγγα ὑποβαρυνομένην ἢ ὑποπεσοῦσαν τῇ ὁλκῇ τῶν ῥιζῶν.* Gorraeus: *sursumque reducas depressam primum radicum pondere lancem.* Eutechius: *καὶ διπλάσιον ἀννήσου σὺν αὐταῖς ταῖς ῥίζαις τούτων (ταύτην?) τὴν ὁλκὴν παρέχοντας.* Vocabulo *ὁλκήεις* vtitur versu 908. *τρισσοῖς ὁλκήεσσιν ἰσοζυγέων ὀδελοῖσιν.* Suspicor, Nicandrum voluisse tantum foliorum eucnemi seminisque apii et anisi accipi, vt in lancem alteram coniecta haec, lancem a radicibus depressam eleuent, igitur pondere aequent.

Versu 654. scribit B. *τότε δήγματ' ἐπαλθήσαιο φάλαγγος.* vbi vulgatur *τά τε δήγματ'*. Nempe antecessit *ἄλλοτε μέν τ' ἐχίων ὀλοὸν σίνος, ἄλλοτε τύμμα σκορπιόεν:* itaque sequi debere videbatur Bentleio *τοτὲ δήγματα φάλαγγος.* Ita enim, non *τότε*, vir egregius scripserat.

Versu 656. Codicis sui scripturam cum ceteris consentientis *ἠδὲ καὶ ὀρφνὸν* praefert B.

Versu 659. *ἡ δ' ὑπὸ κνημοῖς — ἐντελέθει.* Non dubito, fuisse a poeta scriptum *ἠδ' ὑπὸ κνημοῖς.* Nimis enim absurdum de sola radice praedicare, quae ad totam plantam pertinent. Theophrastus 9, 13. *φιλεῖ χωρία ψυχρὰ καὶ ἀργά.*

Versu 661. *πετάλοισιν ἀγαυρόν.* *hic folio laetus tumet asperiore* Gorraeus. Eutecnius a sensu plane aberrauit. Poeta dum genus hoc foliis laetum abundare ait, caule carere simul indicare voluit;

Theophrastus h. pl. 9, 13. ἔχει τὸ φύλλον ὅμοιον σκολύμῳ, μεῖζον δὲ, αὐτὸ δὲ πρὸς τῇ γῇ, τὴν δὲ κεφαλὴν ἔχει ὁμοίαν ἀκάνῳ μεγάλῳ. οἱ δ' ἄκανον καλοῦσι. Nigrum esse Broteram corymbosam, album Carlinam acaulem, consentiunt hodie viri docti, botanicae rei periti.

Versu 666. ἄλλην — ποίην. Plinius 27 s. 22. *Alcibion qualis esset herba, apud auctores non reperi: sed radicem eius et folia trita ad serpentis morsum imponi; et bibi folia, quantum manus capiat, trita cum vini meri cyathis tribus, aut radicem drachmarum trium pondere cum vini eadem mensura.* Num idem an diuersum sit Alcibiadium supra versu 541. descriptum, incertum est. Ibi radix commendatur, sed sine mensura et nulla vini mentione. Vocem ἄλλην Nicander nescio an addiderit diuersum genus volens significare.

Versu 671. corrigit B. κνυζηθμῷ κυνὸς οὖλον ἐφώρασε θυμολέοντος. Scholia dederunt ei verbum ἐφώρασε, cuius in locum e Codicibus suffeci ἐπήϊε, cuius verbi ἐφώρασε videtur interpretatio esse. κνυζηθμῷ equidem probo: nam dura est Scholiorum ratio, vulgatum κνυζηθμὸν interpretantium διὰ τὸν κνυζηθμόν.

Versu 676. ἐλαιήεντα φλοιὸν Gorraeus *pinguia virgulta* vertit: equidem dictum puto pro ἐλαιήεντος κρότωνος. Et recte Eutecnius: ὅ τὸν μὲν καρπὸν ὡς ἐλαίαν φέρει, κίκι δὲ ὀνομάζεσθαι πρὸς τῶν πολλῶν κρατεῖ.

Versu 682. de cotyledone planta est: ἥτ' ἀνὰ κρυμὸν ῥηγνυμένων ὀλυφυδνὰ διήφυσε ποσσὶ χίμετλα. Quanquam genitiuus ῥηγνυμένων ferri possit, tamen Beutleii emendationem ῥηγνυμένοις praefero. Verbum διήφυσε Scholia ἰάσατο, ἐθεράπευσε interpretantur, Eutecnius, qui παισὶ scriptum legit, διεφόρησε.

Versu 690. ἀποσκύλαιο δὲ λάχνην male vertit Gorraeus: *hanc vellere primum expolia, flammisque piloe ardentibus vre.* Sed in annotatione recte admonuit contra Herm. Barbarum et Matthiolum, mustelam igne depilandam esse, non macerandam. Dioscorides 2, 73. γαλῆ κατοικίδιος περιφλεχθεῖσα καὶ δίχα τῶν ἐντὸς σκελετευθεῖσα δι' ἁλὸς καὶ ξηρανθεῖσα ἐν σκιᾷ ἑρπετοῦ ἐνεργέστατόν ἐστι βοήθημα ποθεῖσα μετ' οἴνου ∠ β. Idem minus integre 6, 55. Parabil. c. 124. Male Scholia λάχνην explicant δέρμα. Pilos significat versu 331. βλεφάρων λ. Infra v. 730. λαχνῆεν, pilosum. Alexiph. v. 410. πολλάκι δὲ σκύλαιο κάρη, περί τ' αἴνυσο λάχνην.

Versu 694. μή τοι ἐνισκήλῃ νεαρὸν σκίναρ ὠκὺς ἀΐξας corrigit B. vulgatum μή τι, consentiente libro Mediceo. Praeterea malim ὀξὺς ἀΐξας, vt Archilochus Plutarchi ἔλπομαι πολλοὺς μὲν αὐτῶν σείριος καταυανεῖ ὀξὺς ἐλλάμπων. Vocem σκίναρ Scholia interpretantur τὸ γέννημα ἢ τὸ σῶμα καὶ σκήνωμα τῆς γαλῆς. Similiter Eutecnius:

φυλαττόμενος μή ποτε τῆς γαλῆς τὸ σῶμα ὑπὸ τῆς ἀκτῖνος. Mibi videbatur σκίναξ, lepus, et σκίναρ, mustela, communem originem habere: Scholia autem, quasi σκῆνος et σκέναρ ex eodem fonte fluxissent, σῶμα interpretantur cum Eutecnio, aut diuersam scripturam secuta sunt.

Versu 699. πάσας γὰρ ὁμῶς ἀπὸ κῆρας ἀλέξει corrigit B. vulgatum ἀλύξεις. Eutecnius: παντὸς ἀπὸ κινδύνου φυλάξαι ἱκανόν. Simplex ἀλύξεις ferri possit, nam sic est versu 540. ῥέα δ' αὖτε καὶ ὕδατι κῆρας ἀλύξαις. Sed composito ἀπαλύξεις praefero et ipse alterum ἀπαλέξει. Sic versu 395. ἀπὸ δίψος ἀλέξεται.

Versu 702. τὸ δέ τοι μέγ' ἀλέξιμον εἴη. Alexiph. v. 4. est ἀλέξια et infra 805. iterum ἀλέξια. Vereor igitur, vt forma haec vera sit.

Versu 708. οὖρον ἀπηθῆσαι πλαδόων λαεργέϊ μάκτρῃ. Antiquam scripturam πλαδόωντ' εὐεργέϊ equidem nunc reuocandam censeo. Nullum enim exemplum extare puto vocis οὖρον neutro genere pro ὄῤῥος vsurpatae, multo minus in eodem poemate, vbi saepius οὖρα proprie nominantur. Ceterum Scholia sensum loci his verbis interpretantur: τὸν πελιδνὸν οὐρὸν πλαδάοντα ἤγουν ὑγρὸν ἀπηθῆσαι τουτέστι διυλίσαι — πελιδνὸν δὲ τὸν μέλανα καὶ τὸν σεσηπότα καὶ ἰχωρώδη καὶ ἄχρουν οὐρόν. Verbum πλαδᾷν de putredine ex humore corrupto orta dicitur, vt versu 422. πλαδόωντα σκύλη καὶ δέρη ἵππων, et 429. ῥινοὶ πλαδόωσιν ἐπὶ χροΐ.

Versu 709. ἧς ἐπὶ δὴ τέρσαιο διατρυφὲν αἷμα κεάσσας, δραχμάων πισύρων μίσγων βάρος. Plura in his duobus versibus vitia insunt, quorum vnum volui tollere, si operae addixissent, scribendo διατρυφὲν, vbi διατρυφὲς antiquum superauit. Alterum est in participio μίσγων, quod in μίσγειν mutandum et, vt plura in hoc loco eiusdem modi verba, pro imperatiuo habendum, vt fecerunt Scholia. Grauissimum vulnus inest initio, cui medelam certam afferre equidem non possum, sed suspicionem suggessit Eutecnius, ita locutus: τὸ μέντοι τοῦδε (τοῦ αἵματος) πήγνυται, τὸ δ' οὐ πήγνυται, ἀλλ' ὑδατῶδες εὑρίσκεται· τούτου τοίνυν τὸ μὲν ὑδατῶδες οὐκ ἔστι χρήσιμον, τὸ δὲ παγὲν εἰ ξηρανθείη, ὡς τεσσάρων ὁλκὴν δραχμῶν τῇ σκευασίᾳ προσβάλλειν δεῖ ἀγρίου μετὰ κυμίνου δραχμῶν δήπου δύο, πυτίας τε λαγωοῦ δραχμῆς τὸ ἥμισυ. quem ducem si sequamur, scribi potest ἧς ἔπι δ' εἰ τέρσαιο, διατρυφὲν αἷμα κεάσσας — μίσγειν βάρος. i. e. ἐπὶ ταύτης (τῆς μάκτρης) δ' εἰ τέρσαιο i. e. ξηράναις. Quod Scholia aiunt, sensum flagitare ἧς ἐπειδὰν, nec ipsum ferri vllo modo potest: alteri enim vocabulo metrum, priori sensus refragatur. Male enim ἧς ἔπι ad μάκτρῃ referunt Scholia: ἐφ' ἧς δὴ μάκτρας ξήρανον τὸ αἷμα ἐκχέας τὸν ὀρόν. Nam verba εὐεργέϊ μάκτρῃ videntur

esse coniungenda cum antecedente *κεράμῳ νεογμῆτι*, vase figlino, quo sanguinem excipi inbet: quod si verum est, apparet, scripturam *λαεργέι* probari non posse. Lapideo enim vase quid opus est, vbi figlinum sufficit, et iam adhibetur? Quod si diuersam statuas lapideam *μάκτραν* hanc a vase figlino, vsus alius esse non potest nisi ad serum sanguinis coagulandi et siccandi defundendum. Erit igitur *οὖρον ἀπηθῆσαι πλαδόωντα εὐεργέϊ* (vel *λαεργέϊ*) *μάκτρῃ* dictum pro *ἀπηθῆσαι εἰς εὐεργέα μάκτρην*. Tum vero prorsus absurde subiungitur, in eodem vase sanguinem coactum siccari debere. Redeamus igitur ad sensum verum: *πλαδόωντ' εὐεργέϊ μάκτρῃ ἀπηθῆσαι οὖρον* est serum supernatans in vase, quo fuerat exceptus sanguis, defundere, quasi decolare. Iam fit manifestum, sequens *ἧς* non referri ad *μάκτραν*, sed potius ad testudinem (*χέλυν*): et recte alter scholii auctor: *ἐπειδὴ τὸ αἷμα τῆς χελώνης ξηρὸν ᾖ, κλάσμα τι καὶ μέρος ἀφελὼν, ὡς τετράδραχμον εἶναι, μίγνυε καὶ ἀγριοκυμίνου δύο δραχμὰς καὶ ἐκ ταμίσου λαγωοῦ τετάρτην μοῖραν.* Quae sequuntur, magna parte vitiosa, partim etiam vitiosa sunt. Equidem non dubito fuisse a poeta scriptum *ἧς ἐπεὶ οὖν τέρσαιο, διατρυφὲν — μίσγειν βάρος.* Et sic locum verti.

Versu 712. *δραχμῇσι δύω.* Scholia male *τετάρτην μοῖραν δραχμῆς* interpretantur, quae Gorraeus non est secutus: recte etiam Eutecnius dimidiam drachmam posuit.

Versu 713. *δραχμαῖον.* Repete *βρῖθος*, pondus, ex antecedente versu. Remedium ita tradit Plinius 32 s. 14. de terrestri testudine primum: *et contra serpentium omnium et araneorum ac similium venena auxiliatur seruato sanguine in farina pilulis factis, et cum opus sit, ex vino datis.* Deinde de fluuiatili: *Sunt qui testudinum sanguinem cultro aeneo supinarum capitibus praecisis excipi nouo fictili iubent.* Galenus Antidot. 2, 13. hanc Apollodori formulam retulit: *κυμίνου ἀγρίου σπέρματος ὀξύβαφος, χελώνης θαλασσίας αἵματος ξηροῦ < δ. στατῆρας β, πυτίας νεβροῦ, εἰ δὲ μὴ, λαγωοῦ < γ, ἐριφείου αἵματος < δ. πάντα μίξας καὶ οἴνῳ βελτίστῳ ἀναλαβὼν ἀπόθου.* Aëtius in remediis contra echidnae venenum: *ἐπὶ ξυλίνου ἢ κεραμέου ἀγγείου, ὑπτίαν κατακλίνας τὴν θαλασσίαν χελώνην, ἀπότεμε ταχέως τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀνακουφίσας αὐτὴν δέχου τὸ αἷμα ἐν τῷ ὑποκειμένῳ σκεύει· παγὲν δὲ τὸ αἷμα εἰς πολλὰ καλάμῳ αὐτῷ διελε, καὶ ἐπιθεὶς πώματος δίκην τῷ ἀγγείῳ κόσκινον ἐν ἡλίῳ ἀπόθου ξηρανθῆναι, καὶ ἀνελόμενος χρῶ ἐπὶ τῶν ἐχιοδήκτων διδοὺς μετ' ὀξυκράτου κυάθων β, τῇ δὲ τρίτῃ < ἡ τοῦ ξηροῦ αἵματος μετ' ὄξους κυάθων γ.* Formula Dioscoridis 2, 61. Parab. c. 124. plane eadem est, quam Nicander posuit. Idem 6, 55. narrat, alios testudinis marinae testiculos adhibuisse. Idem remedium e fluuiatili

testudine paratum hodieque Africae incolas adhibere, testatur Thunberg Itinerarii p. 23. versionis germanicae. Idem p. 105. monet, sanguinem testudinis quamuis siccatum, si vulneri imponatur, paulo post liquescere. Denique p. 39. narrat, vulneri recenti eosdem incolas ranam viuam affricare, si remedia alia deficiant. Superstitionis antiquae in vsu testudinis vario superest vestigium vetustissimum in Hymno in Mercurium v. 37. vbi de testudine: ἢ γὰρ ἐπηλυσίης πολυπήμονος ἔσσεαι αἰχμὴ ζώουσα.

Versu 720. τὰ δ' ἔνερθε φάη ὑποφοινίσσονται. Scholia non variant: οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ — φοινικοῖ καὶ μέλανες γίνονται — τὰ φάη ὑποκάτω φοινίσσονται. vbi μέλανες inepte additur. Sed quid est τὰ ἔνερθε φάη? cur ἔνερθε additum legitur? *ardescunt subtus perfusa rubore lumina* Gorraeus etiam; sed non magis ita causa additi *subtus* apparet. Simillimus est locus supra de aspide versu 178. τὸ δ' ἔνερθεν ὑποφοινίσσεται ὄθμα. Sed ibi praecedit δοιοὶ δ' ἐν σκυνίοισιν ὑπερφαίνουσι μετώπου οἷα τύλοι. Igitur locus iste hunc nee explicare potest neque excusare inutiliter additum vocabulum. Sed audiamus Eutecnium: τοῦ μέντοι δηχθέντος — φοινίσσονται μὲν αἱ παρειαί, φρίκη δὲ κατὰ παντὸς αὐτοῦ τοῦ σώματος χωρεῖ, σπασμοὶ δὲ περὶ τὰ αἰδοῖα σύντονοι γίνονται καὶ αἷμα ἀπουρεῖ πολλάκις. Vides eum scriptum legisse et reddidisse τὰ δ' ἔνερθε φαῶν ὑποφ. Quam scripturam equidem praefero. Sed confirmare eam testimonio medicorum graecorum non possum, qui signa morsus generatim, non per singulas species enudo, enarrarunt.

Versu 722. ὕπερθε τιταίνεται. Scholia: τὸ σῶμα ἄνωθεν τείνεται ἐπὶ τὰ κάτω, καὶ τὰ ἑαυτοῦ αἰδοῖα ἐξορθοῖ, καὶ διὰ τῶν αἰδοίων ἀναδίδωσι χολῶδες, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ καυλός, τὸ σπερμαῖνον μόριον, τῷ σπέρματι δίυγρον γινόμενον — προπέμπεται καὶ προδίδοται καὶ οἱονεὶ σήπεται. Nihil haec ad verba explicanda faciunt; sed memorabile est vocabulum χολῶδες, cui in verbis Nicandri nihil simile inest, non magis, quam sanguineae vrinae ab Eutecnio commemoratae. In Eutecnio verba σπασμοὶ δὲ περὶ τὰ αἰδοῖα σύντονοι γίνονται manca esse videntur; exciderunt fortasse haec, τὸ σῶμα καί. Gorraeus: *extemploque pudendum et corpus sursum conuellitur: arrigit ipse semine sordescens penis.* In Alexiph. v. 485. sunt νέποδος φύρματα de veneno leporis marini. Sane vocabulum potest et fel et sanguinem et semen significare, quibus membrum violenter tentum inquinatur. Sed vocem ὕπερθε non magis hic quam ἔνερθε supra equidem intelligo.

Versu 726. λεγνωταὶ ῥάβδοι. Eutecnius: ποικίλαι γραμμαί. Glossa Goett. λεπταί, ποικίλαι. Hesychius: λεγνώδεις, ποικίλας. Λεγνῶσαι, ποικίλαι. Scholia: λιγνωτὰ ἤγουν λιπώδη τινὰ στίλ-

βουσι καὶ λαμπραὶ ῥάβδοι ἐν τῷ σώματι. quasi a nomine *λιγνὺς* deriuatum *λιγνωταὶ* esset: nam *λιγνὺς* est *τῶν λιπαρῶν ἀναθυμίασις* Aristoteli. Plinius: *Idem erat asterion, nisi distingueretur virgulis albis. Huius morsus genua labefactat.* Aëtius hoc genus omisit, nisi scolecii nomine voluit intelligi. Versio operum Auicennae habet haec de hoc genere: *stellata et ipsa est acuti dorsi cum lineis lucidis.* Gorraeus *asterion dorsi fulgore coruscum virgatis splendet maculis alboque relucet* non satis fideliter vertit.

Versu 729. *πεδήορον αΐσσει.* Entecnius: *παρέχεται δὲ μέγεθος μὲν οὐδὲν τοῦτο, οὐδέ ἐστι βραδὺ, καὶ πεφύκασι τρίχες ἐξ αὐτοῦ.* Agilitatem significat verbum *αΐσσει*, quod de scorpionibus proprie dici ait Hesychius. Ita Demosthenes c. Aristophont. p. 836. *ὥσπερ σκορπίος, ἠρκὼς τὸ κέντρον, ἄττων δεῦρο κἀκεῖσε, σκοπῶν, τίνι κακόν τι προστριψάμενος* etc. Plinius: *Tertium genus est eodem phalangii nomine araneus lanuginosus, grandissimo capite, quo dissecto inueniri dicuntur intus vermiculi duo. — Peior vtroque est coeruleus lanugine nigra, caliginem concitans et vomitus araneosos.*

Versu 734. *λύκον.* Aristoteles h. a. 9, 26, 2: *τῶν μὲν δηκτικῶν φαλαγγίων δύο (γένη ἐστί), τὸ μὲν ἕτερον ὅμοιον τοῖς καλουμένοις λύκοις, μικρὸν μὲν, ποικίλον καὶ ὀξὺ καὶ πηδητικόν· καλεῖται δὲ καὶ ψύλλα. Τὸ δὲ ἕτερον μεῖζον, τὸ μὲν χρῶμα μέλαν, τὰ δὲ σκέλη τὰ πρόσθια μακρὰ ἔχον, καὶ τῇ κινήσει νωθρὸν, καὶ βαδίζον ἠρέμα, καὶ οὐ κρατερὸν οὐδὲ πηδῶν. Τὰ δὲ ἄλλα πάντα, ὅσα παρατίθενται οἱ φαρμακοπῶλαι, τὰ μὲν οὐδεμίαν, τὰ δ' ἀσθενῆ ποιεῖ τὴν δῆξιν. Ἄλλο δ' ἐστὶ τῶν καλουμένων λύκων γένος.* Horum luporum primum genus rete non conficit, sed alterum maius prope terram latebris suis obtexit. Aelianus h. a. 6, 26. phalangii genus habet pilosum, in arboribus habitans, *πιθήκην, ὀρειβάτην, ὑπόδρομον*, denique *ψύλλαν* ab aliis vocatum, cuius morsus tremorem et cordis dolorem inferat, vrinam vero inhibeat. Quod an idem genus sit, potest dubitari. Plinius: *Aeque phalangium Graeci vocant inter genera aranearum, sed distinguunt lupi nomine.* Aëtius c. 18. *Alterum vero lupus appellatum muscas perdit, eisque pascitur: ac corpus quidem habet latum et volubile, partes vero circa coleum ipsius incisae sunt, amplius autem, et os eius tres eminentias habet.* Quem locum Wottonus de Different. Animal. p. 188. cum apposuisset, monet, graecum codicem habere *στόμα — περιφερὲς*, vt verti debeat *os quidem habet latum et rotundum.* Oblitus sum Codicem Lipsiensem inspicere: graeca olim dabit Weigelius. Huc pertinent verba in versione Auicennae: *Et secunda nominatur ancos, et est latioris corporis illa, rotundae figurae, et in partibus, quae sunt in collo eius, sunt*

squamae apparentes: super os eius sunt tria corpora eminentia, procedentia ad dexteriora, rara, lenia.

Versu 738. δύσδηρι non est nomen phalangii, vt cum Entecnio Gorraeus existimauit. Glossa Goett. δύσμαχον, δυσίατον interpretatur. Plinius: *Etiamnum deterior a crabrone penna tantum differens: hic et ad maciem perducit.* Versio Auicennae: *et de eis est vespalis rubea, similis vespae.*

Versu 742. vbi vesparum et apium generatio ex equorum taurorumque cadaueribus narratur, ἵπποι γὰρ σφηκῶν γένεσις, ταῦροι δὲ μελισσῶν σκήνεσι πυθομένοισι λυκοσπάδες ἐξεγένοντο, Bentleius scribi vult λυκοσπαδέεσσ' ἐγένοντο, aut deleri versum ipsum tanquam nothum iubet. Comparat Alexiph. 447. vbi de apibus: αἵτ' ἀπὸ μόσχου σκήνεος ἐξεγένοντο δεδουπότος ἐν νεμέεσσιν. Mihi B. coniectura non admitti posse videtur, nisi scribas versu antecedente ἵππων γὰρ σφῆκες γενεὴ, μόσχων δὲ μέλισσαι. Sic autem habet versus Archelai ex epigrammate positus a Varrone de re rustica 3, 16, 4. Ita ἐξεγένοντο erit *enati sunt:* contra in vulgata γένεσις est *pater, parens*, ἐξεγένοντο autem est idem quod simplex ἐγένοντο, *facti sunt*. Hesychius γένεσιν πατέρα ἢ μητέρα interpretatur. Aelianus h. a. 2, 22. ταῖς ἀφύαις ὁ πηλὸς γένεσίς ἐστι. Hymnus Orphicus 11, 2. Νὺξ γένεσις πάντων.

Versu 746. ἄγων ὕπνον. Eutecnius locum ita reddidit: τὸ μέντοι δῆγμα τοῦ σφηκίου τούτου φλεγμονὴν γενναίαν ἐπιφέρει, εἶτα τρόμον, ἐπὶ τούτοις καὶ ὀλιγωρίαν καὶ τὸ μηδὲν ἰσχύειν ἔτι ἐπ' αὐτὸν ἔρχεται, ὅτε ὕπνος αὐτῶν κατὰ βραχὺ πρὸς ἑαυτὸν ἕλκων τῷ θανάτῳ παραδίδωσι λεληθότως ἄγειν. Vides, ὀλιγωρίαν commemorari, quae non est in verbis graecis, contra verba νοῦσοι τ' ἐξέτεραι omittuntur. Vbi Scholion in annotatione breuiore memoratum scriptum legit ἀργαλέαι. Vocem ἐξέτεροι habes supra versu 412. aliis non vsurpatam nisi Ionibus in μετεξέτεροι. Structuram verborum ita explicabis, vt ad verbum δαμάζει intelligas ipsum phalangium. Ita est versu 728. verbum ὑπέκλασε. versu 733. νέμει δὲ οἱ ἐγγὺς ὄλεθρον. Ita nunc persona mutatur post ἀδρανίαι. Sed ita participium ἄγων videtur in neutrum genus mutandum esse.

Versu 751. κνώπεσσι. Plinius: *acerbior huius quam vespae ictus. Viuit maxime circa furnos et molas. In remedio est, si quis eiusdem generis alterum percusso ostendat; et ad hoc seruantur mortui. Inueniuntur et cortices* (exuuiae) *eorum, qui triti et poti medentur.* vbi Gorraeus suspicabatur Plinium vesparum comparationem e Nicandri verbis transtulisse, κνῶπας vespas interpretatum. Sed obstat additum a poëta προτέροισι, et Plinius ibi sequitur Apollodorum. Formica Herculanea Plinii 30 s. 10. diuersa est a formica Heracleotica, quam

e Sostrata commemorant Scholia. 'Formicam venenatam *Λαέρτην* posuit Aelianus h. a. 10, 42.

Versu 756. *Τοῦ μέν.* Grammatica flagitabat *τῶν μέν*: pluralis enim antecessit. Sed vnum aliquod huius generis phalangium intelligit: et in poeta talia sunt ferenda.

Versu 758. vulgatum *παρέστραπται δὲ καὶ ὄσσε* mutat B. in *παρεστράφαται.* Causam equidem nullam excogito, quare vir egregius numerum pluralem verbi nomini *ὄσσε* voluerit adiungi.

Versu 762. *στεγνὰ πτερὰ* Scholiis *ὑμενώδη*: proprie opponuntur *σχιζοπτέροις*, vt *στεγανόποδα ὄρνεα* diuersa sunt a *σχιζόποσι*: illa Plinius palmipedes aues interpretatus est, quod in alis facere non licet: contra recte *ὄρνεα σχιζόπτερα* opponentur papilionibus *στεγανοπτέροις*: pauca enim sunt in hac classe *σχιζόπτερα* genera. Ceterum si descriptum a Nicandro phalangium Aegyptium aculeo nocet, plane est a genere phalangiorum diuersum.

Versu 772. *πυρσὸς δ' ἐν γενύεσσι.* Male omnino glossa Goett. *ἐν δήγματι* interpretatur: scorpius enim aculeo, non morsu, nocet. *rufo spectabilis ore* Gorraeus. Voces *ἐν γεν.* praeteriit Eutecnius.

Versu 773. *καῦσον αἰθαλόεντα.* Scholia *καύσωνα καυστικὸν* explicant, *ἀμφὶ δὲ καύσῳ χείλη ὑπ' — αὐαίνεται — δίψης* supra versu 338. *αἰθαλόεντα μύδρον*, lapidem igneum, habes Alexiph. v. 50.

περισπαίρουσι — πυρίβλητοι. *ipsi ceu febribus acti vno stare loco nequeunt* Gorraeus, secutus Scholia. Contra glossa Goett. *ὑπὸ πυρὸς δαμαζόμενοι*, quae fortasse variam scripturam *πυρίδμητοι* spectat. Audiamus Lonicerum interpretem: *Sed cui rutilae genae micant, calorem flagrantemque mortalibus aestum ineussit, quo malo homines horrore concutiuntur et frigore, perinde ac qui febri divexantur, et acri siti inceuduntur.* Hinc Euricius Cordus: *Sed rutilis quem forte genis splendere videbis, hic calidas flammas flagrantemque incutit aestum, quo detenti homines horrore et frigore quodam concutiuntur, vti qui febre sitique laborant.* 'Euricii versio, nomine auctoris tacito, Greuini libro de venenis fuit adiecta ab interprete latino Hieron. Martio, Augustano, quo facto lectorem facile in errorem potest inducere, quod mihi accidisse, non diffiteor, cum Greuinum versionis auctorem et crederem et in annotatione superiore aliqua perhiberem. Ceterum etiam Aelius Promotus apud Hier. Mercurialem de Venenis p. 93. album et rufum confundere videtur. *Nam*, inquit, *vt habemus ex Promoto, vbi quis ab albo scorpione percutitur, dolores fiunt vehementes circa plagam, vsque adeo ingens suboritur incendium, vt locus videatur peruri: circa labia apparent veluti formiculationes, oculi contorquentur, corpora videntur veluti guttis quibusdam percuti, in oculis fiunt lacrimae viscidae tenaces, sitis, musculi et*

neruil omnes quodammodo videntur tendi. Nisi fortasse vitio scriptum ibi est *albo* pro *rufo:* nam idem Mercurialis ex eodem Promoto refert, album genus non letale esse, grauissima tamen symptomata ictu inferre. Addo locum Aëtii e codice graeco: *Τοῖς δὲ εὐτονωτέρως πληγεῖσι παρέπεται καῦσις περὶ τὴν πληγὴν ὡς ἐπὶ τῶν πυρικαύστων, μυρμηκίασίς τε περὶ τὰ χείλη καὶ ὅλον τὸ σῶμα, ὡς δοκεῖν χαλάζαις βάλλεσθαι, προσώπου διαστροφή, λῆμαι περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κολλώδεις, δάκρυον γλίσχρον, σκληρότης ἄρθρων, πρόπτωσις ἕδρας μετὰ τεινεσμωδῶν προθυμιῶν, ἀφρὸς περὶ τὸ στόμα, ἔμετος δαψιλής, λυγμὸς, σπασμοὶ ὀπισθοτονικοῖς ὅμοιοι.*

Versu 775. ζοφόεις. Aelianus hoc genus *καπνοειδῆ* vocat cum Apollodoro. Aelius Promotus ita: *Si a nigro scorpione venenum effundatur, delirant percussi et veluti ignorantia quadam rerum perpetua detinentur, vultus contorquetur, indurantur omnes artus et lingua crassa et impotens ad loquendum redditur.*

Versu 778. φρῖκος. Aelius Promotus; *Sin autem quis percutiatur a viridi scorpione, fiunt quoque dolores vehementes, horrores, assiduus veluti frigoris sensus, ita vt Galenus 3. de locis affectis dixerit, se audiisse a percusso a scorpione, quod veluti glacie quadam corpus eius opprimebatur. Sudores oboriuntur frigidi, et, si partes infernae percutiantur, tumores oriuntur in inguinibus; si partes superiores, oriuntur in locis subaxillaribus. In his quoque oriri solet interdum conuulsio; solet anus extra procidere.* Locus Galeni est Tom. VII. p. 444. ed. Charterii. Aëtii Codex graecus: *Τοῖς ὑπὸ σκορπίων τρωθεῖσι παρέπεται τῇ πληγῇ πόνος σφοδρότατος, περίψυξις καὶ νάρκη περί τε τὴν πληγὴν καὶ ὅλον τὸ σῶμα, ψυχρὸς ἱδρώς· καὶ τοῖς μὲν περὶ τὰ κάτω πληγεῖσιν οἱ βουβῶνες ἐπεγείρονται, τοῖς δὲ περὶ τὰ ἄνω αἱ μασχάλαι.* In libro Kyranidum est; *Scorpio viridis ex ocimi putrefactione genitus septem internodiis, si quem percusserit, eum inflatum tertio die mori. Si autem deposueris eum in aqua vel in vino, vel dederis in potu alicui, totum corpus eius fieri marcidum et leprosum. Ex hos enim vlcera fieri insanabilia.*

Versu 781. ἐννεάδεσμοι. Strabo de Mauritania 17. p. 830. (663. Siebenk.) *"Εστι δὲ που αὐτόθι — καὶ σκορπίων δὲ καὶ πτηνῶν καὶ ἀπτέρων λέγεται πλῆθος, μεγέθει δὲ ἑπτὰ σπονδύλων, ὁμοίως δὲ καὶ φαλάγγια καὶ μεγέθει καὶ πλήθει διαφέροντα.* vbi vitium est in notitia scorpionum. Plinius 30 s. 30. scorpionis caudae quatuor articulos cum aculeo memorat. Auicennae locum, vbi scorpionem, cui sex sint spondyli caudae, maxime malitiosum et noxium perhibet tempore seuii, arabice posuit Bochartus Hierozoici II. p. 635.

Versu 784. *γυιοβόρος* suspicatur B. fuisse scriptum a poeta, vbi Codex Bentleio inspectus, vti nostri, dabat *γυιοφάγος*, vulgatur au-

tem *γυιοφάγος*. Equidem *γαιοφάγος* facile tolero, quia scorpiones terra viuere traduntur a scriptoribus antiquis: additum vero *ποηφάγος* mihi molestum et suspectum videtur. Nemo enim alius herbis victitantem scorpium prodidit.

Versu 789. *βαρέαι δ' ἐσκλήκασι χηλαί*. B. corrigit *ἐσκληκόσι*. Offendisse videtur Bentleium syllaba tertia verbi breuis, quae produci solet a vetustioribus poetis. Sensus tamen emendationi refragatur.

Versu 796. *σκορπίοι ἐξεγένοντο*. Scholia etiam e lignis corruptis scorpiones nasci tradunt, quod nemo alius: sed e sisymbrio putrescente Antigonus Carystius c. 23. ex ocimo alii. Cf. Beckmann ad Antigon. p. 37. E crocodilo Antigonus l. c. et Aelianus h. a. 2, 33. In loco manco 6, 20. est: *φασί τινες οὐκ ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας γίνεσθαι τὴν ἐπιγονὴν τοῖς ζώοις τοῖςδε, ἀλλ' εἰς τὰ καύματα ἄγαν τίκτειν σκορπίους.* Sed locus Geoponicorum 11, 28, 3. *ὤκιμον μασσηθὲν καὶ ἐν ἡλίῳ τεθὲν σκορπίους γεννᾷ*, comparatus cum Plinio 20 s. 48. docet, scribendum esse *εἰς τὰ καύματα ἄγαν τεθέντα τὰ ὤκιμα τίκτειν σκορπίους.*

Versu 797. *Τὸν δὲ μελίχλωρον*. Repete *δήεις* e versu 786. Hic scorpius in Aeliani catalogo non comparet. Auicennae versio: *et de eis sunt aurei habentes nigras caudas et extremitates caudarum.*

Versu 798. *ἄσβεστον — ἄτην*. Scholia: *ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔχουσι τὴν ἀλγηδόνα.* Gorraeus: *flammas, quas non restinguere possis, excitat.* Eutecnius praeteriit.

Versu 802. volui *σιτοβόρῳ* dare ex Etymol. M. Quod sequitur, *τοί θ' ὑπὲρ ἄκρων*, si ad scorpios alatos Cariae refertur, apparet, hoc genus frugivorum a vero scorpionum genere plane alienum, et ad panorpae vel aliud insectorum genus referendum esse. Verum ita scribendum fuerit *τοὶ δέ*. Contra, si sequentia omnia pertinent ad comparationem cum locustis, *ταί θ'* scribendum fuerit cum libris quibusdam et scholiis, et deinceps *ἐπτάμεναι — ἐμβατέουσαι*. Verum tum dubitari potest, quid opus habuerit poeta locustas Cariae alatas frugiuoras nominare, cum in Graecia passim haec pestis grassaretur. De scorpione alato locum Auicennae arabice posuit Bochartus Hieroz. II. pag. 635. Hunc Damir Arabs ibidem maxime letalem esse affirmat.

Ceterum scorpionis cauda semper in ictu est, vt ait Plinius 11, 25. nulloque momento meditari cessat, ne quando desit occasioni. Hinc Ouidius: *Scorpius elatae metuendus acumine caudae.* Contra Arabes memorant genus, quod caudam humi trahat, *gerrara* vocatum, quod in laserpitio reperiri tradunt loca Auicennae et Geographi Nubiensis posita a Bocharto p. 639. Matthaeus Sylvaticus *algarat* speciem parui scorpii post se caudam reuolutam super terram trahentis esse ait; *algerarat* vero scorpionem gibbosum ventrem habentem esse scribit.

Hunc eundem scorpionem Rhasis et Arabum vocauit Monfetus p. 205. quem comparabis.

Versu 816. poeta murem araneum dicit *τροχιῇσιν ἐνιθνήσκουσαν ἁμάξης*. Bentl. corrigit *ἐνικνώσσουσαν* comparatque versum 263. vbi cerastes dicitur *ἁματροχιῇσι παρὰ στίβον ἐνδυκὲς αὔει.* Sed natura cerastae diuersa est. Vulgatam scripturam defendit consensus antiquorum scriptorum, Plinii 8 s. 83. Aeliani h. a. 2, 37.

Versu 817. *σῆπά γε μὴν πεδανοῖσι δομὴν σαύροισιν ἀλύξεις*: corrigit Bentl. *σαύροισιν ὅμοιον*. Sane ita structura verborum laborans expeditur, sed violentior haec est ratio, quam altera a me proposita, qua *δομὴν* in *ὀμὴν* mutandum censui. Verum, dum totum loci huius contextum accuratius considero, videor mihi intelligere causam, quae Bentleio verbum *ἀλύξεις* suspectum reddidit. Poeta enim enumerationem bestiolarum minutarum exorsus verbo *οἶδα* versu 805, repetit idem versu 811. Ab eodem pendent accusatiui versuum 815. et 816. denique versu 822. *καὶ μὴν οἶδ' ὅσα — ἑλίσσει.* Videtur igitur commode posse idem *οἶδα* intelligi ad hunc versum 817. Verum obstant particulae *γε μὴν*, quarum locum tenere debebat copula *τε*.

Scholia lacertam hanc *chalcin* quoque aiunt appellari, et breuem notitiam addunt, illustratam a me in Historiae Amphibiorum Fasciculo II. p. 207 seqq. Plinius 29. c. 17. vtrumque nomen habet: sed seps etiam millepedae genus fuit appellatum, de quo Plinius 20, 2. et 29 s. 39. In Kyranide secunda pag. 77. *σαῦρα χαλκῆ* memorata an sit eadem, dubium mihi est. Ceterum scribi me voluisse *πεδανοῖσιν ὀμὴν*, docet annotatio breuis prior.

Versu 823. *μυραίνην* scribere malim, quam *δάκη* repetere ad antecedens *ὅσα* et iterum ad hunc genitiuum *δάκος*.

Versu 825. *Εἴ γ' ἔτυμον* scribere volui, vt iterum docet annotatio. Durissimam omissionem verbi *φασὶ* vitare liceret posita minore distinctionis nota post *ἐξαναδῦναι*, si modo praecessisset aliquid, quo commode possit tanquam ad causam referri exitus muraenae in terram et coitus cum vipera: nisi fortasse in ipsa muraenae natura et furiosae morsu reperisse sibi visus est poeta, quod ad coitum cum vipera referret. Muraenae morsum cum remedio memorat Plinius 32. sect. 20. Aëtius Theriac. 38. viperae morsum et muraenae similia sequi symptomata ait. Scholia ex Archelao tradunt, muraenam dentes viperae similes habere. Addunt, ab Andrea medico fabulam de coitu cum vipera conuinci: verba posuit Athenaeus l. c. *οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τενάγους ἔχεις νέμεσθαι φιληδοῦντας λιμώδεσιν ἐρημίαις.* Vocabulum antepenultimum cum Scaligero in *ἀμμώδεσιν* mutant interpretes: propius et verius est *λιθώδεσιν*. Tamen idem Andreas ibidem traditur in eodem libro posuisse *τῶν μυραινῶν δακούσας ἀναιρεῖν τὰς ἐξ*

ἔχεως· εἶναι δ' αὐτὰς ἧττον περιφερεῖς καὶ ποικίλας. vbi antea erat ἥττονας περιφ. Fortasse eadem fuit Nicandro caussa, cur coitum muraenae cum vipera commemoraret, et versus excidit vnus aut alter.

Versu 832. vulgatam antea scripturam ἀφαυρότερον annotare omisi. Notum est incolas insularum oceani pacifici radio pastinacae iaculа armata gerere in bellis, quae inter se exercent et cum vicinis.

Versu 840. ὄρχειον. Cum plures hoc nomine plantae veniant, accipio illam, quae personata etiam dicitur, graece προσωπὶς et προσώπιον, cuius vsum theriacum memorant Plinius 25 s. 66. Dioscorides 4, 187. Columella 6, 17, 1. Ὀξαλίδας deinceps nominat poeta. Dioscorides Parabil. 130. ὀξαλίδος ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα. Vsum quarti lapathi, ὀξαλὶς et ἀναξυρὶς vocati, contra scorpionis ictum tradit Dioscor. 2, 106. Semen is adhibet, etiam primi et tertii generis. Hoc rumicem diuaricatum Linnei interpretatur Sprengel Histor. herb. rei I. pag. 171. Nicandream autem plantam cum oxalide acetosella Linn. comparas, eodem iure, quo lycopson Nicandri onosma orientale, Dioscoridis vero echium Italicum Linn. interpretatur p. 129. et 160. Ὀξαλίδας plurali numero poetam dixisse puto, semina significantem, vt deinceps καυκαλίδας.

Versu 841. τόρδυλον περίβρυες ordilum virens Gorraeus vertit. Versu 531. πηγάνιον περίβρ. late ducentem germina rutam, glossa Goett. πλῆρες σπέρματος. Sequens σμυρνεῖον ἀείβρυες Eutecnius ἀνθοῦν διηνεκῶς interpretatur, semperuirens Gorraeus.

Versu 845. ἠέ τι καὶ φοινίσσον δὴ καταβάλλεο φῦκος corrigit B. ἢ ἔτι, vt est in Goett. libro, et ἁλὸς e Codice reponit in loco particulae inutilis δή, quod feci.

Versu 849. λευκάδος. Leucadem contra marina venena commendant Dioscor. 3, 113. Plinius 27 s. 77. quam cum Caesalpino Sprengel Lamium album Linn. interpretatur. Phalangium Plinius 27 s. 98. ab aliis leucanthemon et leucacantham vocari ait, cuius folium vel florem vel semen contra scorpionum, phalangiorum et serpentium venenum commendat cum Dioscoride 3, 122. Hoc eum antherico liliastro Linn. comparat Sprengel I. p. 189. Hinc intelliges Scholion, vbi traditur Antigonus grammaticus leucadem interpretatus esse λευκὴν ἄκανθαν; alii vero λευκάνθεμον intelligebant.

Versu 851. vulgatum μηδέ τι mutat B. in μηδ' ἔτι. Deinceps περιβρίθουσα μήκων Gorraeo est soporiferum papauer. Alexiph. v. 143. sunt καυλία πετάλοισι περιβρίθοντα. v. 183. ὀπώρα ὑπὸ ζάγκλῃσι περιβρ. Videtur hic graue caput papaueris poeta voluisse significare.

Versu 852. ἐπὶ χραίσμησιν B. scribit, vbi ἐπὶ χραίσμησιν vulgabatur. Verum non dubito, Bentleium ἐπὶ χραίσμησιν scripsisse: Gorraei enim editio iunctim scriptum habebat ἐπιχραίσμησιν. Fortasse

tamen coniunctione verborum *ἀπείη ἐπὶ χραισμῆσιν* offensus Bentl. cum *ἀπείη χραισμῶν* expectaret, (ita vt *χραῖσμαι* sint *ἄρκια*, *ἀλθεστήρια*, remedia) maluit nomen *χραίσμησιν* adhibere a verbo *χραισμέω* deriuatum.

Versu 857. *αἰγίλιπός τε* corrigit B. vulgatum *αἰγίλυπός τε*. Ita quidem habet Codex Goett. et Paris. Hesychius *αἰγίλιπα* Thuriis ait significare salicem. Sed Eutecnii *αἰγίλοπος* praefero, quo auena significatur.

Versus 859. vitium scripturae vulgatae *θηλυτέρης ἐχθρὴν χροιῆς ἀπεμόρξατο λεύκην* vidit et correxit B. inserta post primam vocem copula *τε*. Veram scripturam Codices suppeditarunt a me repositam.

Versu 867. scripturam *ἐμβρίθουσαν* libri Paris. et glossae Goett. praefert B. antiquae *ἐμβαρύθουσαν*, quam Gorraeus in *ἐμβρύθουσαν* mutauerat.

Versum 868. corrigebat B. *ἤμυνεν καρπὸς μὲν εὐῤῥήχου παλιούρου*. Veram scripturam *ἤμυνεν, καὶ καρπὸς εὐῤῥήχου* libri scripti dederunt.

Versu 869. *ὀρόβακχοι* B. mutat in *ὀρόδαμνοι*: quae scriptura mihi etiam olim visa est rectior, vt surculi teneri paliuri intelligantur. Scholia cum Eutecnio male ad sequentem punicam referunt et *κυτίνους* interpretantur. Alii *νεαλής τ' ὀροβάγχη* scripsisse videntur, de cuius tamen viribus theriacis nihil annotatum legi. Lectius cum Edd. quibusdam *ὀρόβαγχοι* dedit, et in Theophrasti h. pl. 8, 8. et Geoponic. 2, 42. libri quidam *ὀροβάκχη* habent pro *ὀροβάγχη*. Nicandri hunc locum respicere videtur Hesychius: *Ὀροβάκχη, βοτάνη τις. οἱ δὲ τῆς ῥοιᾶς τοὺς καρποὺς, οὓς ἔνιοι κυτίνους.*

Versu 870. *σίδης θ' ὑσγινόεντας — ὁλόσχους* B. mutat in *ὑσγινόεντος*, quod dictum esset pro *ὑσγινοέσσης*: qua generum permutatione saepius vsus est Nicander. Sed de tota arbore nolim praedicari colorem hysginum, qui cytino et floribus proprius est. Accusatiuum casum Scholia explicant intellecto *λάζεο*, quod vnde acceperint, ignoro. Nam vsque a versu 856. id repetere, longum est. Fortasse fuit olim scriptum *σίδης θ' ὑσγινόεντες ἐπημύοντες ὁλόσχοι αὐχένιοι.* Nicander cytinum punicae cum flore incluso *ὅλοσχον* dixit. Cf. Plinii 23 s. 59. Ad vocem *ὁλόσχους* referenda mihi videtur interpretatio Demetrii: *τοὺς σκυτίνους ἀσκούς.* Ab *ὄσχος*, *ὄσχη*, *ὄσχεος* fit *ὅλοσχος*, vt ab *ὄνθος*, *ὅλονθος*, *ὄλυνθος*. Ceterum scriptura *σίδης θ' ὑσγονόεντας* est in Paris. libro.

Versu 877. *πολυανθὴς* vulgatum B. mutat in *πολυαλθέα*. Codices tamen *πολυανθέα* dederunt, quod ipsum Scholia legerunt, sed male interpretantur *τὰ πολυανθῆ τοῦ γλήχωνος ἔρνη ἤγουν κλάδοι.* Eutecnius recte: *ἡ πλεῖστα τὰ ἄνθη φέρουσα γλήχων.*

Versu 881. Vitium editionis Gorraei σκύλλης pro σκίλλης nescio quo pacto transiit in editionem meam.

Versu 882. καυλεῖον ὁμοκλήτοιο δράκοντος. Gorraeus dracunculum caule versicolore interpretatur. δρακόντιον, ὁ καυλὸς τοῦ ἄρου, Erotiani Glossarium. Cf. Dioscor. 2, 196. Salmasii Homonym. pag. 49.

Versu 886. θηρός — ἰοειδεῖ κέντρῳ B. mutat in ἰώδει κέντρῳ, vt supra versu 243. ἰοειδέα λοιγὸν in ἰώδεα. Scilicet ἰὸς primam longam habet syllabam, ἴον breuem: igitur ἰοειδὴς est violaceus, ἰώδης, prima longa, venenosus. Quod ad ipsam plantam attinet, eam poeta Alexiph. v. 145—148. ita describit: σκορπιόεντα ταμὼν ψαφαρῆς ἐκ ῥίζῃα γαίης αἰὲν κεντρήεντα· πόη γε μὲν ὕψι τέθηλεν, οἵηπερ μολόθουρος, ἔνισχνα δὲ καυλία βάλλει. vbi scholia terram, in qua crescit, montanam et petrosam interpretantur. Dioscorides in Parabilibus σκορπιοειδὲς, Aëtius σκόρπιον nominat. Molothurum Hesychius asphodelum et holoschoenum interpretatur: plantam aliunde notam non habeo. Scorpiurum herbam Dioscorides 4, 195. ab aliis dictam ait, quam ipse heliotropium maius vocat, flore similem caudae scorpionis. Hanc contra venenum scorpionis valere ait. Scorpioides 4, 195. ait semen habere caudae scorpionis simile, item contra scorpionis venenum vtile. Hoc postremum genus Sprengel Histor. p. 184. scorpiurum sulcatam Linn. interpretatur, illud vero heliotropium europaeum Linn. Plinius 22 s. 29. heliotropium, alio nomine tricoccum et scorpiurum appellatum, vim habere ait ad omnia venenata et phalangia, sed contra scorpiones praecipue illitum. Semen huic ait esse effigie scorpionis caudae. Locum Nicandri Alexiph. v. 145. Sprengel de doronico scorpioide interpretatur pag. 130. immemor huius Theriacorum loci, cuius radix geniculata imitetur scorpionis caudam. Theophrastus h. pl. 9, 19. thelyphonum ab aliis scorpium ait appellari, quod habeat radicem scorpionis caudae similem. cf. Plinii 25, 10. Hoc ipsum thelyphonum doronicum scorpioides cum Columna interpretatur Sprengel pag. 102. Hoc genus ait Theophrastus amare loca vmbrosa et contra scorpiones vtile esse. Aconiti prioris radicem scorpii caudae similem esse ait Dioscorides 4, 77. nomenque ab aliis θηλυφόνον inditum. Caulem dodrantalem tribuit, folia cyclamini, vt Theophrastus, aut cucumeris agrestis, minora tamen et subaspera.

Versu 887. vulgatum ἠὲ σίδας B. mutat in ἢ σίδας, comparans Alexiph. versum 489. et 609. (addo Theriac. versum 72. et 870.) vbi prima vocis producitur. Verum igitur est ἤ, non ἠέ. Praeterea ψαμαθηΐὰς ἅς τρέφει αἶα. Veram scripturam e Scholiis Goett. et Strabone reperisse mihi videor.

Versu 892. *καυκαλίδας* semina caucalidis dici puto, vt supra versu 840. *ὀξαλίδας* et *κίκαμα*, iterumque *καυκαλίδας* versu 843.

Versu 899. *βρύα λευκά*. Theophrastus h. pl. 6, 7. *τὸ ἄνθος βοτρυῶδες καὶ λευκόν*.

Versu 920. *ὄφρα δύην ὀλοοῦ θηρὸς καὶ πότμον ἀλύξῃς* B. corrigebat vulgatum elumbem versum *ὀλοοῦ καὶ πότμον θηρός*. Scripturam e Codicibus restitutam Scholia interpretantur.

Versu 921. vulgatam *ναὶ μὴν καὶ σιχύην χαλκήρεα λοιγέϊ τύψει προσμάξας* Athenaeus 9. p. 366. F. (352. Schw.) mutauit in *ἢ μὴν — χαλκήρεα ἠὲ σίνηπυ*. vbi antea erat *σίνηπι*. Alexiph. versu 533. est *ἐμπρίοντα σίνηπυν*. Supra versu 878. est *ἠδὲ σίνηπι*. In Alexiph. v. 256. est *λοιγέϊ στρυφῷ*.

Versu 928. *ἀσκοδέταις δὲ πέριξ — ἑλίξεις*. Vereor, vt locus sit integer. Ad verbum enim *ἐπὴν κόψῃ* deest nomen bestiae venenatae. Deinde molesta particula *δὲ* est propter alienum locum, quem occupavit: debebat enim initio versus 927. poni ita: *διερείσας δὲ μέσον πῆχυν ἢ σφυρὸν ἔσω ἀσκοῦ ἀσκοδέταις πέριξ βουβῶνας ἑλίξεις*. Simile remedium adhibet Hippocrates de Morbis I. p. 464. *περιδέοντα περὶ τὸ μέτωπον τὸν ἀσκὸν τὸν σκύτινον ὕδατος ἐμπιπλῶντα ὡσὰν ἀνέχηται θερμοτάτου*. In Aristotelis Problem. 25, 1. inclusa membra vtribus inflatis memorantur. Male Eutecnius *ποδεῶνα* pro vinculis *ἀσκοδέταις* memorauit. Sunt enim *ποδεῶνες τρητοί*, vt appellat Antiphili epigramma, qua liquor infunditur et defunditur. Hinc Hippocrates de Affect. pag. 521. *αὐλίσκον προσδήσας πρὸς ποδεῶνα ἀσκίου*.

Versu 931. *ἢ ἀπὸ κρομμυόφι στάζων ὀπόν*. Video nunc, temere Codicum scripturam vulgato *στάζειν* substitutam esse: laborat enim nunc verborum structura, quam expedire non licet, nisi lectione antiqua restituta. Quanquam multa sunt in hoc poeta orationis durissimae et structurae verborum dissolutae et labantis specimina, quae materia operi poetico non satis idonea partim peperisse videtur: veluti quod praecedit versu 921. *σικύην τύψει προσμάξας ἰὸν κενώσεις, ἠὲ κράδης ὀπὸν χέας, ἠὲ σίδηρον θαλφθεῖσαν*. vbi verbum *προσμάξας* nisi repetieris, sensus est imperfectus. Verum id interposito membro *ἠὲ ὀπὸν κράδης χέας* quo minus fieri commode possit, impediit poeta: multo enim minus licet postremum et proximum *χέας* ad *σίδηρον θαλφθεῖσαν* adiungere. Exempla eiusmodi excusabimus; sed numerum augere pro librariorum lubitu, non est a temeritate alienum.

Versu 935. *πεπύθοιο, τό τοι μέγα κρήγυον ἔσται, — ταρδξῃς*. Demum post *ταράξῃς* maior erat distinctionis nota apponenda, sensu absoluto. Locum hunc, nisi cum Scholiis suppleas *λέγω σοι* aut simile

verbum, aliter explicare non licebit quam cum Gorraeo verba *τό τοι — ἔσται* interpretando *τοῦτό σοι τὸ ἀλεξητήριον κρήγυον ἔσται.* Gorraeus vertit: *Iam tibi, quo valeas cunctas depellere pestes, egregium hoc medicamen erit, cui fidere possis.*

Versu 938. *σὺν αὐαλέοις τε πυρέθροις.* Si te medias inter radices *πύρεθρα αὐαλέα* plurali numero, quae *φύλλα τοῦ πυρέθρου* Scholia interpretantur, offendunt, potes scribere *σὺν αὐαλέαις τε πυρέθρου,* et radices siccas pyrethri interpretari. Eutecnius *καὶ πύρεθρον ξηρὸν* posuit.

Versu 943. *λέπος* pro *λοβὸς* dictum interpretor e Plinio 23 s. 13. de pediculari herba: *fert folliculos verius quam acinos virides, similes ciceri; in his nucleum triangulum.* Vsum theriacum subdit his verbis: *Flos tritus in vino bibitur contra serpentes: semen enim abdicauerim propter nimiam vim ardoris. Quidam eam pituitariam vocant, et plagis serpentium vtique illinunt.* Corticis vsum nemo veterum memorauit: igitur seminis calidi relinquitur. Delphinii staphidis agriae, quam plerique omnes comparant hodie botanici cum veterum *σταφίδι ἀγρίᾳ*, capsulam seminalem Linneus etiam siliquam vocauit.

Versu 944. vulgatum *κατακνήθην τε χαμηλὴν* mutat B. in *κατὰ κνήμην*, nulla addita interpretatione. Videtur secutus esse Gorraei interpretationem: *lichenque reuulsus equino crure rigens.* Veram scripturam sequitur Eutecnius recte interpretatus: *καὶ δάφνης ἔτεμὴν τὸν καρπὸν καὶ ἧς τὸ ὄνομα βοτάνης κύτισος, καὶ ταύτην μίγνυε σὺν ἐκείναις βάλλων· ἱππολείχην δὲ λέγεταί τις οὕτω βοτάνη, καὶ ἡ κλῆσις τῶν ἵππων, ὅτι τοὺς λειχῆνας ἥδε θεραπεύειν δοκεῖ· τὸ δ᾽ οὖν μέγεθός ἐστιν αὐτῆς οὐχ οἵα πολὺ τῆς γῆς ὑπερέχειν ἄνω.* E Bentleii emendatione scribendum et distinguendum fuerit *κατὰ κνήμην τε χαμηλὴν ἱππεῖον λειχῆνα.* In nostra scriptura nescio cur poeta non scripserit *ἱππαίην λειχῆνα*, vt antea *χαμηλὴν*, si vere planta intelligitur hippolichen vocata. Verbum *ἐγκνήθεο* est Alexiph. v. 368. *ἐνικνήθεο* Theriac. 911. *ἐπικνήθων* v. 698.

Versu 946. *μήκωνος φιαρῆς* vulgato *νεαρῆς* substituit B. codicis auctoritate nulla memorata.

Versu 947. *σπερμεῖα βλάσανόν τε* corrigit B. comparans Alexiph. v. 64. vbi est *βλασσάμοιο — σταγόνεσσι.* Gratus emendationem accipio. Versus enim metrum laborat in vulgata scriptura. Scilicet *βλάσαμόν τε* scripsit Bentleius.

Versu 952. verbum *νάξαι* e Codice mutat in *μάξαι*, quod habet etiam Riccard. et praeferendum videtur. Eutecnius: *ἐμβαλλόμενα εἰς ὄλμον ταῦτα συγκοπτέσθω πάντα καὶ μιγνύσθω καλῶς· ὕπερον δ᾽ ἔστω λάϊνον, ὥστε (ὧδε editum) κόπτεσθαι τὰς βοτάνας.*

Versu 955. Gorraei editio nescio qua auctoritate dederat ἐφ' αὐαλέοισι, quod correxit B. Sunt tamen plura vocabula huius radicis, quae spiritum appositum gerunt asperum. Cf. Aristot. h. a. 5, 10, 5. p. 150.

Postea quam haec scripseram, dum chartas St. Bernardi annotationesque per eas dispersas iterum peruestigo, occurrunt mihi coniecturae et emendationes aliquot, quas omittere nefas duco. Itaque Theriac. versu 530. scribit μίξας, ἐν δέ τε σπέρμα χυτοῦ λευκανθέος ἄγνου. De priore emendatione ἐν δέ τε quo minus dubitaremus, effecit vir doctus comparatis locis Theriac. v. 531. 590. 907. Alexiph. v. 428. De altero dubius haereo. Monuit quidem Bernardus, Nicandrum voce χυτός de ipsis plantis saepius vti, vti Theriac. 591. μαράθοιο χυτὸν περιβόσκεται ἔρνος. v. 503. ἀμαρακόεσσα χυτὴ χαίτη. Superest tamen locus 546. χυτῆς περὶ τέλσον ἀλωῆς, vbi sensu plane diuerso dicitur. Male enim Bernardus Homericum χυτὴν γαῖαν de tumulo mortuorum comparauit.

Versu 5o. τόθι Θρήϊκες ἀμορβοὶ Κρειοφάγοι μήλοισιν ἀεργηλοῖσιν ἕπονται. Locum hunc tentauit Bernardus coniectura ingeniosissima ducta e loco Etymologici M. v. Αἰγοφάγος ὁ Ζεὺς, ὡς παρὰ Νικάνδρῳ ἐν Θηριακοῖς. Phauorinus addidit: καὶ αἰγοφάγος χήρα ἐν Σπάρτῃ. vbi Bern. scribit "Ηρα e Pausaniae 3, 15, 7. Hesychius: Κριοφάγος, θεός τις, ᾧ κριοὶ θύονται. Comparauit Bern. Βάκχον ταυροφάγον, Herculem βουφάγον, δαμαληφάγον, βουθοίναν. Hinc in Nicandro lectum olim fuisse auspicatur Κριοφάγον aut Αἰγοφάγον μήλοισιν, et ad Iouem aut Iunonem a Thracibus cultam verum refert. Iunonem a Thracibus cultam praeterea e Polyaeni 7, 22. adstruit. Mihi tamen dura videtur omissio nominis deae aut dei, qui Κριοφάγος apud Thraces audiebat, Graecisque lectoribus eo magis nominandum erat numen, quoniam Iunonem αἰγοφάγον Spartanam nusquam in Graecia alibi hoc nomine et his ceremoniis cultam annotare operae pretium Pausanias duxit.

275

FRAGMENTA NICANDRI.

Ἀποσπάσματα τῶν τοῦ Νικάνδρου Γεωργικῶν.

I.
Ἐκ τοῦ α.

Ἀλλ' ὁπότ' ἢ ἐρίφοιο νεόσφαγος, ἠὲ καὶ ἀρνὸς,
ἢ αὐτοῦ ὄρνιθος ἐφοπλίζοιο ἐδωδὴν,
χίδρα μὲν ἐκτρίψειας ὑποστρώσας ἐνὶ κοίλοις
ἄγγεσιν, εὐώδει δὲ μιγῇ ἅμα φύρσον ἐλαίῳ·
ζωμὸν δὲ βρομέοντα κατάντλασον, αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ
ἀρνύμενος, ἵνα μηδὲν ὑπερζῇ πνῖγε δὲ, πῶμα
ἀμφιβαλών· φωκτὸν γὰρ ἀνοιδαίνει βαρὺ κρῖμνον·
ἠρέμα δὲ χλιαρὸν κοίλοις ἐξαίνυσο μύστροις.

II.
Ἐκ τοῦ β'.

Ἀλλὰ τὰ μὲν σπείροις τε καὶ ὡς ὡραῖα φυτεύοις
ἄνθη Ἰαονίηθε· γένη γε μὲν ἴασι δισσὰ,
ὠχρόν τε, χρυσῷ τε φυὴν εἰς ὦπα προσειδὲς,
ἅσσα τ' Ἰωνιάδες Νύμφαι στέφος ἁγνὸν Ἴωνι
Πισαίοις ποθέσασαι ἐνὶ κλήροισιν ὄρεξαν.

Ἤνυσε γὰρ χλούνην τε μιτεσσύμενος σκυλάκεσσιν,
Ἀλφειῷ καὶ λῦθρον ἑῶν [ἀπ]επλύνατο γυίων,
ἑσπέριος, Νύμφαισιν Ἰαονίδεσσι νυχεύσων.
Αὐτὰρ ἀκανθοβόλοιο ῥόδου κατατέμνεο βλάστας,
τάφροις τ' ἐμπήξειας, ὁδὸν διπάλαιστα τελέσκων·
πρῶτα μὲν Ὠδονίηθε, Μίδης ἅπερ, Ἀσίδος ἀρχὴν
λείπων, ἐν κλήροισιν ἀνέτρεφεν Ἠμαθίοισιν,
αἰὲν ἐν ἑξήκοντα πέριξ κομόωντα πετήλοις.
Δεύτερα Νισαίης Μεγαρηΐδος· οὐδὲ Φασηλὶς,
οὐδ' αὐτὴ Λεύκοφρυς ἀγασσαμένη ἐπιμεμφὴς,
Ληθαίου Μάγνητος ἐφ' ὕδασιν εὐθαλέουσα.
Κισσοῦ δ' ἄλλοτε κλῶνας ἐϋῤῥίζους καπέτοισι,
πολλάκι δὲ στέφος αὐτὸ κορυμβηλοῖο φιτεύσαις
Θράσκιον ἢ ἀργωπονηε κλαδέεσσι πλανήτην·
βλάστα δρέπου δὲ χυτοῖο καὶ εἰς μίαν ὄρσεο κόρσην,
σπεῖραν ὑπὸ σπυρίδεσσι νεοπλέκτοισι καθάπτων,
ὄφρα δύο κροκόωντες ἐπιζυγέοντε κόρυμβοι
μέσσα συνωρίζωσιν ὑπερφιάλοιο μετώπου,
χλωροῖς ἀμφοτέρωθεν ἐπηρεφέες πετάλοισιν.
Σπερματικὴν κάλυκες κεφαλὴν γόνοι ἀντέλλουσιν
ἀργῆτες πετάλοισι, κρόκῳ μέσα χροϊσθεῖσαι.

* * * * * *

Ἃ κρίνα, λείρια δ' ἄλλοι ἐπιφθέγγονται ἀοιδῶν,
οἱ δὲ καὶ ἀμβροσίην, πολέες δέ γε χάρμ' Ἀφροδίτης·
ἤρισε γὰρ χροιῇ· τὸ δέ που ἐπὶ μέσσον ὄνειδος,
ὅπλον βρωμήταο, διεκτέλλον πεφάτισται.
Ἶρις δ' ἐν ῥίζῃσιν ἀγαλλομένη ὑακίνθῳ
αἰαστῇ προσέοικε, χελιδονίοις δ' [ἅμα] τέλλει
ἄνθεσιν, ἰσοδρομεῦσα χελιδόσιν· αἵ τ' ἀνὰ κόλπῳ
φυλλάδα νηλείην ἐκχεύετον, ἀρτίγονοι δὲ

εἴδοντ' ἠμύουσαι ἀεὶ κάλυκες στομίοισι.
Σὺν καί περ τοξία χροιῇ λυχνὶς, οὐδὲ θρυαλλὶς,
οὐδὲ μὲν ἀνθεμίδων κενεὴ γηρύσεται ἀκμὴ,
οὐδὲ βοάνθεμα κεῖνα, τάτ' αἰπύτατον κάρη ὑψοῖ,
φλόξ τε θεοῦ αὐγῇσιν ἀνερχομένης ἀνιοῦσα.
* * * * * *

Ἕρπυλλον δὲ φρέατος πέλας ἐν βώλοισι φυτεύσεις,
ὄφρα κλάδοις μακροῖσιν ἐφερπύζων διαῆται,
ἠὲ καταχρεμάησι ἐφιμείρων ποτὰ Νυμφέων.
* * * * * *

Καὶ δ' αὖ τῆς μήκωνος ἀπὸ πλαταγώνια βάλλοις,
ἄβρωτον κώδειαν ὄφρα κνώπεσσι φυλάξῃ·
φυλλάσιν ἢ γὰρ πάντα διοιγομέναισιν ἐφίζει
ἑρπετά· τὴν δὲ δρόσοισιν ἐϊσκομένην βοτέονται
κώδειαν, καρποῖο μελιχροτέρου πλήθουσαν.
Θρίων δ' οἰχομένων, ῥέα μὲν φλόγες, ἄλλοτε ῥιπαὶ
πλῆξαν σάρκα τυπῇσι· τὰ δ' οὐ βάσιν ἐστήριξαν,
οὔτε τί πω βρώμην ποτιδέγμενα· πολλάκι δ' ἴχνη
στιφροῖς ὠλίσθησαν ἐνιχρίμψαντα χαρείοις·
ἀδρύνει δὲ [τὰ] βλάστα βαθεῖ ἐν τεύχεϊ καρπόν.
* * * * * *

Σαμψύχου λιβάνου τε νέους κλάδας, ἠδ' ὅσα κῆποι
ἀνδράσιν ἐργοπόνοις στεφάνους ἐπιπορσαίνουσιν,
ἢ γὰρ καὶ λεπταὶ πτερίδες, καὶ παιδὸς ἔρωτες
λεύκη ἰσαιόμενοι, σὺν καὶ κρόκος εἴαρι μύων,
κύπρος τ', ὀσμηρόν τε σισύμβριον, ὅσσα τε χ' οἷα
ἄσπορα ναομένοισι τόποις ἀνεθρέψατο λειμὼν
κάλλεα, βούφθαλμόν τε καὶ εὐῶδες Διὸς ἄνθος,
χάλκας, σὺν δ' ὑάκινθον, ἰωνιάδας τε χαμηλὰς,
ὀρφνοτέρας ἅς τεῦξε μετ' ἄνθεσι Περσεφόνεια·

σὺν δὲ καὶ ὑψήεντα πανόσμιον, ὅσσα τε τύμβοι
φάσγανα παρθενικαῖς νεόχου ποσὶν ἀμφιχέονται·
αὐταί τ' ἠίθεαι ἀνεμωνίδες ἀστράπτουσαι,
τηλόθεν ὀξυτέρῃσιν ἐφελκόμεναι χροιῇσιν.
Πᾶς δέ τις ἢ ἑλένειον ἢ ἀστέρα φωτίζοντα
δρέψας εἰνοδίοισι θεῶν παρακάββαλε σηκοῖς
ἢ αὐτοῖς βρετάεσσιν, ὅτε πρώτιστον ἴδωνται·
πολλάκι θέλκια καλά, τό τε χρυσανθὲς ἀμέργων,
λείριά τε στήλαισιν ἐπιφθίνοντα καμόντων,
καὶ γεραὸν πώγωνα, καὶ εὐτραπέας κυκλαμίνους,
σαύρην τ', ἣ χθονίου πέφαται στέφος Ἡγεσιλάου.

III.

Γογγυλίδας σπείροις δὲ κυλινδρωτῆς ἐφ' ἅλωος,
ὄφρ' ἂν ἴσαι πλαθάνοισι χαμηλότεραι θαλέθωσι.
βουνιὰς ἀλλ' εἴσω ῥαφάνοις εἴσω λαθαρωκοί.
Γογγυλίδος δισσὴ γὰρ ἰδὲ ῥαφάνοιο γενέθλη
μακρή τε στιφρή τε φαείνεται ἐν πρασιῇσι.
Καὶ τὰς μὲν θ' αὔηνον ἀποπλύνας βορέῃσι,
προσφιλέας χειμῶνι καὶ οἰκούροισιν ἀεργοῖς·
θερμοῖς δ' ἰκμανθεῖσαι ἀναζώουσ' ὑδάτεσσι.
Τμῆγε δὲ γογγυλίδος ῥίζας, καὶ ἀκαρφέα φλοιὸν
ἦκα καθηράμενος, λεπτουργέας· ἠελίῳ δὲ
αὐήνας ἐπὶ τυτθὸν, ὅτ' ἐν ζεστῷ ἀποβάπτων
ὕδατι, δριμείῃ πολέας ἐμβάπτισον ἅλμῃ·
ἄλλοτε δ' αὖ λευκὸν γλεῦκος συστάμνισον ὄξει,
ἶσον ἴσῳ, τὰς δ' ἐντὸς ἐπιστύψας ἁλὶ κρύψαις.
Πολλάκι δ' ἀσταφίδας προχέας τριπτῆρι λεήναις,
σπέρματά τ' ἐνδάκνοντα σινήπυος· εἰν ἐνὶ δὲ τρὺξ

ὄξεος, ἰκμάζουσα καὶ ὠμοτέρην ἐπὶ κόρσην.
Ὥριον ἀλμαίην ἄρυσαι κεχρηόσι δαίτης.

IV.

Αὐτὰρ μὴν σικύας τμητῶν ἀνὰ κλώσμασι πείραις,
ἠέρι δὲ ξήρανον, ἐπεγκρεμάσαιο δὲ καπνῷ,
χείμασιν ὄφρ' ἂν δμῶες ἅλις περιχανδέα χύτραν
πλήσαντες ῥοφέωσιν ἀεργέες· ἔνθα τε μέτρῳ
ὄσπρια πανσπερμηδὸν ἐπεγχεύησιν ἀλετρίς.
Τῇ ἔνι μὲν σικύης ὅρμους βάλον ἐκπλύναντες,
ἐν δὲ μύκην σίρας τε πάλαι λαχάνοισι πλακείσας
οὐλοτέροις καυλοῖσι μιγήμεναι ἰσοφαρίζῃ.

V.

Ἐν δέ τε καὶ μαράθου καυλὸς βαθὺς, ἐν δέ τε ῥίζαι
πετραίου, σὺν δ' αὐτὸς ὑπαυχμήεις σταφυλῖνος,
σμυρνεῖον, σόγκος τε, κυνόγλωσσός τε, σέρις τε·
σὺν καὶ ἄρου δριμεῖα καταψήχοιο πέτηλα,
ἠδ' ὅπερ ὄρνιθος κλύεται γάλα.

VI.

Καί τε σύ γε θρέψαιο Δρακοντιάδας διτοκεύσας,
ἢ Σικελὰς Μεγάροιο πελειάδας· οὐδέ φιν αρσαι,
οὐδέ φιν ὀστράκεοι νωμήσιμοι ἐξενίπτονται.

VII.

φηγοὶ, Πανὸς ἄγαλμα.

Ἄδηλα ἐκ τῶν Γεωργικῶν.

VIII.

Καὶ μορέης, ἣ παισὶ πέλει μείλιγμα νέοισι,
πρῶτον ἀπαγγέλλουσα βροτοῖς ἡδεῖαν ὀπώραν.

IX.

ἐχθρὰ δ' ἐλαίης
ῥοιῆς τε πρίνου τε δρυός τ' ἀπὸ πήματα κεῖται,
οἰδαλέα, σύγκολλα βάρη πνιγόεντα μυκήτων.
*   *   *   *   *
συκέης ὁπότε στέλεχος βαθὺ κόπρῳ
καγκρύψας ὑδάτεσσιν ἀειναέεσσι νοτίζοις,
φύονται πυθμέσσιν ἀκήριοι   *   *   *
*   *   *   *   *   *   ὧν σὺ μύκητα
θρεπτὸν μήτι χαμηλὸν ἀπὸ ῥίζης προτάμοιο.
*   *   *   *   *   *
Καί κε μύκητας ἀμανίτας τότ' ἀφεύσαις.

X.

Σπείρειας κύαμον Αἰγύπτιον, ὄφρα θερείης
ἀνθέων μὲν στεφάνους ἀνέῃς, τὰ δὲ πεπτηῶτα
ἀκμαίου καρποῖο κιβώρια δαινυμένοισιν
ἐς χέρας ἠϊθέοισι πάλαι ποθέουσιν ὀρέξῃς
ῥίζας δ' ἐν θοίνῃσιν ἀφεψήσας προτίθημι.
*   *   *   *   *
* κυάμου λέψας κολοκάσιον ἐντμήξας τε.

XI.

Λείη μὲν κράμβη, ὁτὲ δ' ἀγριὰς ἐμπίπτουσα,
σπειρομένη πολύφυλλος ἐνήβησε πρασιῇσι·
ἢ οὔλη καὶ τύριος ὁ θαμνῖτις πετάλοισι,
ἢ ἐπιφοινίσσουσα καὶ αὐχμηρῇσιν ὁμοία,
βατραχέη Κύμη τε κακόχροος, ἡ μὲν ἔοικε
πέλμασιν, οἷσι πέδιλα παλίμβολα κασσύουσιν,
ἣν μάντιν λαχάνοισι παλαιογόνοι ἐνέπουσιν.

XII.

Σὺν καὶ φοίνικος παραφυάδας ἐκκόπτοντες
ἐγκέφαλον φορέουσι νέοις ἀσπαστὸν ἔδεσμα.

XIII.

Κάρδαμον, ἀῤῥινόν τε, μελάμφυλλόν τε σίνηπυ.

XIV.

— — — — — λόπιμον κάρυόν τε
Εὔβοιες, βάλανον δὲ μετεξέτεροι καλέσαντο.

XV.

Ἠὲ καὶ ὄστρεα τόσσα, βυθοὺς ἅτε βόσκεται ἅλμης,
νηρῖται, στρόμβοι τε, πελωριάδες τε, μύες τε,
γλίσχραι τ' ἄλλα σύνες τε, καὶ αὐτῆς φωλεὰ πίννης.

Ἐκ τῶν Οἰταϊκῶν.

XVI.

Πομπίλος, ὃς ναύτῃσιν ἀδημονίουσι κελεύθους
μηνύσαι φιλέρωσι, καὶ ἄφθογγός περ ἀμύνων.

Ἐκ τῶν Ἑτεροιουμένων.

XVII.

Αὐτίχ᾽ ὅ γ᾽ ἢ Σιδόεντος ἠὲ Πλείστου ἀπὸ κήπων
μῆλα ταμὼν χλοάοντα τύπους νεμέσσατο Κάδμου.

XVIII.

Νίκανδρος ὁ Κολοφώνιος τοὺς μὲν Ἰνδοὺς κύνας ἀπογόνους φησὶν εἶναι τῶν Ἀκταίωνος κυνῶν, οἳ μετὰ τὴν λύτταν σωφρονήσασαι, διαβᾶσαι τὸν Εὐφράτην ἐπλανήθησαν εἰς Ἰνδοὺς, ὥσπερ τὰς Χαονίδας καὶ Μολοττίδας ἀπογόνους εἶναί φησι κυνὸς, ὃν Ἥφαιστος ἐκ χαλκοῦ Δημονησίου χαλκευσάμενος,

καὶ ψυχὴν ἐνθεὶς, δῶρον ἔδωκε Διΐ,

κἀκεῖνος Εὐρώπῃ, αὕτη δὲ Μίνῳ, καὶ Μίνως Πρόκριδι, καὶ Πρόκρις Κεφάλῳ. Φύσιν δ᾽ εἶχεν ἄφυκτος εἶναι, ὥσπερ ἡ Τευμησία ἀλώπηξ ἄληπτος· καὶ διὰ τοῦτο ἀπελιθώθησαν ἄμφω, ὁ μὲν, ἵνα μὴ λάβῃ τὴν ἄληπτον ἀλώπεκα, ἡ δὲ, ἵνα μὴ φύγῃ τὸν ἄφυκτον κύνα. Αἱ δὲ Καστορίδες Κάστορος θρέμματα, Ἀπόλλωνος τὸ δῶρον. Ταύτας δ᾽ ὁ αὐτὸς οὗτος ποιητὴς εἶναι τὰς ἀλωπεκίδας λέγει, μιξαμένου τὸ γένος ἀλώπεκι Κάστορος. Αἱ δὲ Ἐρετρικαὶ, καὶ ταύτας Ἀπόλλων ἔδωκε· τοὺς δὲ λαβόντας

καὶ θρέψαντας Εὐρυτίδας φησὶν εἶναι. Καὶ μὴν τάς γε Μενελαΐδας τὰς αὐτὰς εἶναί φησι ταῖς Ψυλλικαῖς, δύ' ἀδελφῶν κυνῶν ἐκεῖθεν ὑπὸ Μενέλεω περὶ τὴν Ἀργολικὴν τραφεισῶν.

XIX.

Ἔκλυον, ὡς Λίβυες, Ψύλλων γένος, οὔτε τι θηρῶν
αὐτοὶ κάμνουσι μυδαλέαισι τυπαῖς,
οὓς Σύρτις βόσκει θηροτρόφος· εὖ δὲ καὶ ἄλλοις
ἀνδράσιν ἤμυναν, τύμμασιν ἀχθομένοις,
οὐ ῥίζαις ἕρδοντες, ἑῶν δ' ἀπὸ σύγχροα γυίων . . .

XX.

Οὐκ ἔχις οὐδὲ φάλαγγες ἀπεχθέες οὐδὲ βαθυπλὴξ
ἄλσεσιν ἐν ζώοις σκορπίος ἐν Κλαρίοις·
Φοῖβος ἐπεί ῥ' αὐλῶνα βαθὺν μελίαισι καλύψας
ποιηρὸν δάπεδον θῆκεν ἑκὰς δακέτων.

XXI.

Ἠρία τ' εἰς Ἀΐδαο κατοιχομένου Κορύθοιο,
ὄντε καὶ ἁρπακτοῖσιν ὑποδμηθεῖσ' ὑμεναίοις
Τυνδαρίς, αἰν' ἀχέουσα, κακὸν γόνον ἤρατο βούτεω.

XXII.

Οἰνεὺς δ' ἐν κοίλοισιν ἀποθλίψας δεπάεσσιν
οἶνον ἔκλησε. — — —

XXIII.

— — — — μῆλον, ὃ κόκκυγος καλέουσι.

XXIV.

— — — — κύπελλα δ᾽ ἔνειμε συβώτης.

XXV.

— — — — ἐϋκτιμένην Μαραθῶνα.

Ἐκ πέμπτου τῆς Εὐρωπείας.

XXVI.

Καί τις Ἄθω τόσον ὕψος ἰδὼν Θρηΐκος ὑπ᾽ ἄστροις
ἔκλυεν, οὐ δὴ θέντος ἀμετρήτῳ ὑπὸ λίμνῃ,
ὃς ἀναποῦν χείρεσσι δύο ῥίπτεσκε βέλεμνα
ἠλιβάτου προθέλυμνα Καναστραίης πάρος ἀκτῆς.

Ἐκ τετάρτου Ἑτεροιουμένων.

XXVII.

Ἢ σκάρον ἢ κίχλην πολυώνυμον — — —

XXVIII.

Ἐν γὰρ ὄρει ῥάμνοι τε καὶ ἀσπάλαθοι κομέονται.

Ἐκ δεκάτου Σικελίας.

XXIX.

Καίτοι καὶ Ζάγκλης ἐδάη Δρεπανηΐδος ἄστυ.

XXX.

Βάκχοισι κεφαλὰς περιανθέσιν ἐστέψαντο.

XXXI.

Καὶ Νίκανδρος ἐν τρίτῃ Αἰτωλικῶν ἐκ τῆς ἐν Αἰτωλίᾳ Ὀρτυγίας φησὶ τὴν Δῆλον ὀνομασθῆναι Ὀρτυγίαν, γράφων τάδε·

Οἱ δ' ἐξ Ὀρτυγίης Τιτηνίδος ὁρμηθέντες
οἱ μὲν τὴν Ἔφεσον,
οἱ δὲ τὴν πρότερον Δῆλον καλουμένην, ἄλλοι δὲ τὴν ὁμοτέρμονα Σικελίης
νῆσον, ὅθεν πᾶσαι — Ὀρτυγίαι βοόωνται.

Ἐν Βοιωτιακῷ.

XXXII.

Ὡς δ' ὁπότ' ἀμφ' ἀγέλῃσι νεηγενέεσσιν ἰώπων
ἢ φάγροι ἢ σκῶπες ἀρείονες ἠὲ καὶ ὀρφός.

Ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Θηβαϊκῶν.

XXXIII.

Τείχεά τε προλιπόντες ὑπὲρ Παμβωνίδας ὄχθας
ἰσσύμενοι Μεγαρῆες ἐνεννάσσαντο δόμοισι.

XXXIV.

— — — — δι' αἰπεινήν τε κολώνην
Οἰωνοῦ Ῥύπης τε πάγον καὶ Ὀνθίδα λίμνην
στείχοντο Ναύπακτον, ἐς Ἀμφιδύμην τε πέλαζον.

XXXV.

Βουκαῖοι ζεύγεσσιν ἀμορβεύουσιν ὀρήων.

XXXVI.

Καὶ μὲν ὑπὸ Ζωναῖον ὄρος δρύες ἀμφί τε φηγοὶ
ῥιζόθι δινήθησαν, ἀνέστησάν τε χορείαν,
οἷά τε παρθενικαί.

NOTAE
AD FRAGMENTA
NICANDRI.

T

Digitized by Google

AD
FRAGMENTA NICANDRI GEORGICORVM.

Ad Fragmentum I.

Athenaeus 3. p. 126. (487. Schw.) *Νίκανδρος ἐν τῷ προτέρῳ τῶν Γεωργικῶν ἐμφανίζων τὴν τοῦ χόνδρου χρῆσιν καὶ μύστρον ὠνόμασε δια τούτων· — διὰ τούτων ὑπογράφει τὴν χρείαν τοῦ τε χόνδρου καὶ τῆς ἐπτισμένης κριθῆς, ἐπιχεῖν κελεύων ἀρνὸς ἢ ἐρίφου ζωμὸν ἢ ὄρνιθος. τὰ μὲν οὖν χίδρα, φησὶν, ἔκτριψον μὲν ἐν θυείᾳ, μίξας δ' ἔλαιον αὐτοῖς ἀναφύρασον, ἡνίκ' ἂν ἕψηται· τὸν δ' ἐκ τοιᾶσδε σκευῆς ἀναβρομοῦντα ζωμὸν πυκνότερον τῇ ζωμηρύσει καταμίγνυε, μηδ' ἕτερον ἐπεγχέων, ἀλλ' αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ ἀρυόμενος, πρὸς τὸ μηδὲν ὑπερζέσαι τοῦ πιμελεστέρου· διὸ καί φησι, κατάπνιγε τὸ ὑπερζέον ἐπιθεὶς πῶμα· τὸ γὰρ κρῖμνον οὕτω φωκτὸν γινόμενον διοιδεῖ· τελευταῖον δὲ πράως χλιαρὸν γενόμενον κοίλοις προσφέρου τοῖς μύστροις.*

Versu 1. *ἠέ κεν* edebatur, quod correxi. *κὲν* pro *καὶ* nusquam positum reperi.

Versu 2. *αὖ του* maluit Schw. i. e. *aut alicuius auis.* *ὄρνις, ἡ,* solenniter dicitur gallina; *ὄρνις, ὁ,* gallus est. Sequens *ἐφοπλίζοιο* vulgato *ἐφοπλίζεσθαι* substitui, praeeunte Epitome, vbi est *ἐφοπλίζεαι.* Dubitatio Schw. vana est de forma ista in metrum peccante.

Versu 3. *χύδρα* vulgatum correxerat Casaub. verum dedit Codex. *εἰςτρίψειας* deinceps habet Epitome. Post *ὑποστρώσας* vulgo intersertum *δὲ* austuli, sententia et paraphrasi flagitante. *κοῖλα ἄγγεα* Athenaeus *θυείαν* interpretatur.

Versu 4. *μιγῆ*, si genuinum, est pro *μίγα* aut *συμμιγῆ.* Pro *δὲ*, malim *τε.* Verbum *φύρσον* Athenaeus interpretatur *φύρασον.* Sed scribendum puto *εὐώδει δὲ μίγα φύρησον ἐλαίῳ.*

Versu 5. *βρομέοντα* idem interpretatur *ἀναβρομοῦντα.* *iusculum feruidum et efferuescens* habet versio. Verba *αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ ἀρυόμενος, ἵνα μηδὲν ὑπερζῇ*, suppleuit ex Epitomae verbis his: *ζωμὸν δὲ βρομέοντα κατάντλασον αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ ἀρυόμενος, ἵνα μηδὲν ὑπερζέσῃ τοῦ πιμελώδους· πνίγε δὲ πῶμα ἀμφιβαλών.*

Versu 8. vulgatum *δ' ἐν χλιάον — ἐκδαίνεο* Casaub. mutauit in *δὲ χλιαρὸν — ἐξαίρεο.* Epitomae *λιαρὸν* habet, sed Codex Schw. *δὲ χλιάον.* vnde *δὲ χλιαρὸν* probauit Schw. Verbum *ἐκδαίνεο* ex Epitome mutauit in *ἐξαίρεο* Casaubonus; antiquam scripturam restitu-

tam Schw. interpretatur positam pro *ἐκδαίνυσο*, quoniam Athenaeus *προσφέρου* posuit. Equidem cum *Steph. Bernardo*, qui Fragmenta Nicandri collecta annotationibus illustrauit MStis, verum *ἐξαίνυσο* restitui, enius interpretationem Epitome posuit.

Ad Fragmentum II.

E libro secundo apud Athenaeum 15. p. 683. Cas. p. 490. Schw. qui ita praefatur: *Νίκανδρος δ' ἐν δευτέρῳ Γεωργικῶν καταλέγων καὶ αὐτὸς στεφανωτικὰ ἄνθη περὶ τῶν Ἰάδων Νυμφῶν καὶ περὶ ῥόδων τάδε λέγει.*

Versu 1. voeem *ὥς* e Codiee inseruit Schw. *σπείροιό τε* coniecerat Casaub.

Versu 2. Confusa verba iu libris recte distinxit Casaub. et vitiosum *Ἰαονίνηθεν* correxit, assentiente Codice Schw. *ἴασι* est pro *εἰσί*, nisi scribendum *δισσὰ ἔασι.*

Versu 3. Edebatur *εἰ σ' ὦ πατρὸς εἶδε.* vnde Canterus *εἰς ὦπα ἐοικὸς*, Casaub. *εἰς ὦπα ἰδέσθαι* effecerat, sed e scriptura Codicis *εἰδὲς* bene Schw. *προσειδὲς* eoniecit.

Versu 4. Edebatur *σεύατ' Ἰον.* Casaub. *ὅσσα τε* coniecit, e Codicis scriptura *εἰ σ' ὦ πατρὸς εἶδες ασσά τ' Ἰωνιάδες* probabiliter *ἄσσα τ'* effecit Schw.

Versu 6. Vulgo erat *χλοῦν, ἦν δὲ,* vnde Cas. dedit *χλούνην γε*; Schw. *τε* maluit.

Versu 7. praepositionem *ἀπὸ* addidi.

Versu 8. *νυχεύσων* interpretatur Schw. dictum pro *συννυχεύσων.* De Nymphis Ionidibus locus est praeclarus Pausaniae Eliac. poster. c. 22, 4. de flunio Cythero ad vicum Heracleam, haud longe ab Olympia situm: *πηγὴ δὲ ἐκδιδοῦσα ἐς τὸν ποταμὸν, καὶ Νυμφῶν ἐστιν ἱερὸν ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὀνόματα δὲ ἰδίᾳ μὲν ἑκάστῃ τῶν Νυμφῶν Καλλιφάεια καὶ Συνάλλαξις καὶ Πηγαῖά τε καὶ Ἴασις· ἐν κοινῷ δὲ σφισιν ἐπίκλησις Ἰωνίδες. Λουομένοις δὲ ἐν τῇ πηγῇ καμάτων τε ἐστὶ καὶ ἀλγημάτων παντοίων ἰάματα· καλεῖσθαι δὲ τὰς Νύμφας ἀπὸ Ἴωνος λέγουσι τοῦ Γαργήττου μετοικήσαντος ἐνταῦθα ἐξ Ἀθηνῶν.* Eundem locum designauit Strabo libri 8. p. 143. ed. Sieb. *οὗ τὸ τῶν Ἰωνιάδων Νυμφῶν ἱερὸν τῶν πεπιστευμένων θεραπεύειν νόσους τοῖς ὕδασι.* Hunc Nicandri locum iterum Athenaeus 15. respiciens ait: *Νίκανδρος δ' ἐν δευτέρῳ Γεωργικῶν τὸ ἴον φησὶν Ἰωνιάδες τινὲς Νύμφαι Ἴωνι ἐχαρίσαντο πρώτῳ.* Videtur Ion aprum agros Pisaeos deuastantem interfecisse; cui gratias vt referrent Nymphae Ioniades, coronam violaceam obtulisse narrantur.

Versu 9. edebatur κατετέμνετο, Codex Natalis Comitis κατατέμνετο. Verum, quod cum Scaligero et Cantero coniecerat Casaubonus, dedit Codex Schw. qui recte praeterea βλαστὰς mutauit in βλάστας.

Versu 10. Edd. habent διπαλαίσταις λέσχων. vnde Casaub. cum Scaligero et Cantero effecit διπάλαιστα τελέσσων, quod recepit etiam Schw. sed τελέσχων est forma Nicandro vsitata et huic loco conueniens. ὁδὸν falso Cas. interpretatur, locum ad viam secundum fossam, vbi rosas plantaueris, palmorum duorum esse relinquendum; rectius cum Gallico interprete Schw. de interuallo inter duos quosque rosarum surculos relinquendo accepit. Geoponica 11, 18, 2. καὶ πάντα τα τμήματα φυτεύουσιν ἀπέχοντα ἀλλήλων ὡς πῆχυν. vbi vide Niclasii annotationem.

Versu 11. Edd. Ἀδονίης Θέμιδος, Codex Schw. Θεμιδης habet. Canterus coniecerat Ἀλενίης. Casaubonus pro desperato locum habuit; Θέτιδος tamen coniecit. Recte Schw. Ἀδονίηθε Μίδης scripsit, Odones Maedis finitimos e Stephano Byzantino memorans, quos postea Ἠδωνας vocatos fuisse suspicatur. Horum in regione vrbs Philippi fuit, circa quam olim rosas e Pangaeo monte translatas Theophrastus narrat fuisse cultas. De Midae hortis Herodotus 8, 138. ita narrat: οἱ δὲ ἀπικόμενοι ἐς ἄλλην γῆν τῆς Μακεδονίης οἴκησαν πέλας τῶν κήπων τῶν λεγομένων εἶναι Μίδεω τοῦ Γορδίεω· ἐν τοῖσι φύεται αὐτόματα ῥόδα, ἓν ἕκαστον ἕξον ἑξήκοντα φύλλα, ὀδμῇ τε ὑπερφέροντα τῶν ἄλλων. Macedoniae haec pars olim Emathia vocata fuit.

Versu 12. Edd. λείπωμεν — ἀνέστρεφε νημαtίοισι. Canterus coniecit λείπων ἐν. Casaub. Πηλέω ἐν κλήροισιν ἀνετρέφετ' Ἠμαθίοισιν. Verum scripturam recepit Schw.

Versu 13. Edd. ἐς ἑξήκοντα — κομάοντα. Schw. e Codice κομόωντα dedit; equidem cum Valckenario ad Herodoti l. c. ἐν pro ἐς scripsi.

Versu 14. Edd. Νισέης. — Φάσηλις. Correxit cum Cantero Casaubonus.

Versu 15. Edd. λεύκοφρυν ἀγασσαμένης. Canterus et Casaub. corrigebant Λεύκοφρυς ἀγασσαμένοις. Sententiam Cas. esse ait hanc: *sed neque Phaselis neque Leucophrys eo nomine fuerint contemtu dignae, verum admiratione potius.* Palmerius Λεύκοφρυν ἀγασσαμέναις scribi voluit, quod interpretabatur: quae Dianam Leucophryn vocatam colebant. Reliqua verba non explicauit. Sed Diana Λευκοφρύνη vocata fuit; et cetera non conuenire recte monuit Schw. qui ἀγασσαμένη Λεύκοφρυν scripsit et vertit: *nec ea quae Leucophryn Dianam colit spernenda, Lethaei Magnetis ad vndas florens.* In an-

notatione ita: *nec illa ciuitas quae Leucophryn Deam colit.* Ipse tamen difficultatem versionis huius vidit postea, ideoque coniecit scribendum *οὐδ' αὖ ἡ Λεύκοφρυν ἀγασσαμένη ἐπιμεμφής*, hac sententia: *neque rursus, neque vero.* Manet tamen illa difficultas duplex, prima, cum *Λεύκοφρυς* Diana ipsa Leucophryne dicitur; altera, cum nomen ciuitatis omissum suppletur; quae vtraque ratio nullo modo excusari, nedum probari potest. Ciuitatis vtriusque Leucophryos et Phaselidis ager rosis egregiis abundabat, ita tamen, vt Odouiis et Nisaeis de primatu facile concederet. Ipsa itaque Phaselis et Leucophrys non contemnere, sed potius admirari rosas istas dicitur. Vide dicta ad Xenophontis Hellenica 3, 2, 19. p. 142. et 4, 8, 17.

Versu 17. Edd. *χλῶνες ἐϋῤῥίζου.* Casaub. *χλῶνας — σκαπέτοισι* scribi voluit. Recte Schw. formam *καπέτοισι*, *scrobibus*, defendit. Dedi quod ratio rei traditae postulat.

Versum 18. Dalecampius vertit: *saepius vero integram eius coronam grauem etiam corymbis serito, vmbrosam, lente serpentem, brachiis errabundam.* Quam sententiam ridiculam merito pronunciauit Casaubonus; ipse meliorem non reperit emendando. In tantis loci tenebris hoc tantum equidem video, poetam velle diuersos surculos hederae coniunctos funiculo plantari, vnde surgat planta foliis albis corymboque aureo fulgens. E loco classico Theophrasti 3, 18. quem negligenter excerpsit Plinius 16 s. 62. apparet, hederam albam fructu albo, magno et denso *κορυμβίαν* vocari; hunc Nicander *κορυμβηλὸν* dixit. Deinde tertium genus hederae, *ἕλικα* vocatum, speciem aliquam habere foliis variis, *Θρακίαν* vocatam. Hanc Nicander *Θρήκιον* vocasse videtur. Ita enim pro *Θράσκιον* scriptum fuisse suspicor. Cetera non expedio. Niclasius comparabat locum Geoponicorum 11, 18, 2. de rosis plantandis: *τινὲς πρὸς εὐωδίαν στεφάνους πλέξαντες φυτεύουσι.* quem equidem non magis intelligo.

Versu 19. vulgabatur *θράσκιον η ἀργο πόνης κλαδέεσσι πλανήτην.* Codex Schw. dat *ἀργωπονης.* Coniecit Scaliger *δάσκιον βαρινόν ἠέ.* Dalecampius *ἀργοπόδην.* Casaubonus *δάσκιον, ἀργοπόδην, ἠδὲ κλαδέεσσι κομήτην.* Iacobs Additam. p. 359. *θρώσκοντ' ἀργοπόδην ἠδὲ κλαδέεσσι πλανήτην, βλαισόν τ'.*

Versu 20. edebatur *βλαστοδρεπιδέχνταιο καὶ εἰς μίαν ὀρσοκόρσην.* Scaliger et Canter. coniecerunt *βλάστα δρέπου δ' ἐν τοῖσι, καὶ — ὤρσο κόρσην.* Sed Scaliger *δρέπου ἐκ τοῖο*, Canter. *ὤρσο κόρσην* maluit. Primum *ὄρσεο* scripsi facillima emendatione.

Versum 21. vertit Dalecampius: *sportam deinde ex viminibus nuper textis adapta, sic vt corymbi duo crocei simul iuncti media sui parte coalescant, erecto superne vertice vtrinque, virenti fastigiati et tecti fronde.*

Versu 22. vulgatum *κορύμβοις* Canterus in *κόρυμβοι* mutauit. Hesychius: *'Επιζευκτὴρ, σπεῖρα καὶ σειρά.* Idem: *Σπεῖραι, σειραί.* Ita apparet, spiram hic a Nicandro funiculum dici iuncis contortum. Verbum *ἐπιζυγέοντε* sensu neutro Dalecampius recte *iniecto vinculo seu funiculo iuncti* vertisse videtur.

Versu 23. editum *συνορίζωσιν* Casaubonus in *συνουρίζωσιν* mutatum voluit, e Codice *συνωρίζωσιν* dedit Schw. *iugentur* vertens, et a *συνωρὶς, bigae, iugum, par,* deriuana. Idem Codex sequens *ἐπηρεφέες* dedit pro vulgato *ἐπηρεφέας*, quod Casaubonus reponi voluerat.

Versu 25. vulgatum *σπερματίνην — κεφαλήγονοι ἀντελέουσι* Casaubonus in *σπερματικὴν κάλυκες κεφαλὴν* mutari iussit; reliqua pro desperatis habuit; *κεφ. σπερματικὴν* comparans cum Phaniae *σπερματικῇ κορυνώσει.* Fiorillo tentauit *σπερματικαὶ κάλυκες κεφαληγόνοι ἀντέλλουσι ἀργεννοῖς πετάλοισι, κρόκῳ μέγα χροϊσθεῖσαι.* Schw., reiecto illo *μέγα* pro *μέσα*, reliquam emendationem probans, *κάλυκας κεφαληγόνους* interpretatur *flores in summo caulium capite natos*, *σπερματικὰς* autem *flores largis partibus genitalibus instructos.* Denique *ἀργῆτες* Schw. maluit propter sequens *χροϊσθεῖσαι.*

Ante versum 27. excidisse videtur versus vnus aut alter, qui sequentium florum notitiam prioribus iungeret.

Versu 29. *ἤρισε* Dalecampius in *ἤρεσε, placuit*, mutatum voluit, quem secuti sunt ceteri interpretes praeter postremum, qui, comparato loco Nicandri Alexiph. 406. *λειριόεν τε κάρη, τό τ' ἀπέστυγεν 'Αφρώ, οὕνεκ' ἐριδμαίνεσκε χροῆς ὕπερ· ἐν δέ νυ θρίοις ἀργαλέην μεσάτοισιν ὀνειδείην ἐπέλασσε, δεινὴν βρωμήεντος ἐναλδήνασα κορύνην*, vulgatam scripturam defendit. Sed nollem is in eam cogitationem deuenisset, vt *χάρμα* dictum putaret pro Homerico *χάρμη*, *certamen, pugna*, aut *χάρμα* per antiphrasin positum pro *μῖσος*. Videtur poeta vulgarem appellationem potius referre ad *ἐπιχαιρεκακίαν* Veneris, quae superbiam lilii castigauit indito membro asinino in medium florem.

Versu 31. vulgatum *ἀγαλλιάσει δ'* Canterus mutabat in *ἀγάλλεται ἢ ὑακίνθῳ.* Schw. e Sopingii coniectura ad Hesychii glossam, vbi *ἀγαλλὶς* per *ὑάκινθος* explicatur, proposita *ἀγαλλίδι ἠδ' ὑακίνθῳ* dedit. Dalecampius vertit: *Iris radicibus lasciuiens, hyacintho e cruore Aiacis nato similis, simul cum chelidonii flore exoritur.* Is igitur scriptum voluit *ἀγαλλομένη ὑακίνθῳ — χελιδονίοις δ' ἅμα τέλλει ἄνθεσιν, ἰσοδ.* Cuius viri, rei herbariae apprime periti, iudicio vtinam ceteri interpretes in hoc loco acquieuissent, nec eius crisin tanto contemtui habuissent, ipsi rei, de qua tractat Nicandreum fragmentum, plane ignari. Equidem non dubitaui auctoritatem Dalecampii

sequi. Vulgatum *τίλλει* cum Cantero et Dalecampio correxit Schw. qui mire *χελιδόνια ἄνθη* interpretatur flores ex rufo nigricantes sine e nigro rubescentes.

Versu 33. vulgatum *αἰτανακόλπῳ φυλλάδαν ἠλείην* Scaliger in *αἴτ' ἀνὰ κόλπῳ φ. μηλείην* mutari voluit. Schw. *φυλλάδα νηλείην* dedit, interpretatus *folia saeua*, et referens ad iridis folia ensiformia. Praeterea Canterus *ἀνὰ κόλπον* coniecerat. Dalecampii versio sequitur coniecturam *καὶ ἅμα κόχλῳ:* vertit enim: *ae prodeunte cochlea frondem virentem effundit, sed nouellam.*

Versu 34. vulgatum *ἀρτίγονον δὲ* cum Casaubono in *ἀρτίγονος* mutauit Schw.

Versu 35. vulgabatur *εἶδον τε τ' ἠμνοῦσαι.* Codex Schw. dabat *ἠμύονσαι,* vnde Schw. recte dedit *εἴδοντ' ἠμύουσαι,* vertens: *recens nati vero flores conspiciuntur semper inclinatis orificiis.* Dalecampii versio habet: *Musarum lepido semper ore canitur colore lychnis rubescens.* vbi hallucinatum vides virum doctum in scriptura vitiosissima diuinanda. Non leuis, puto, coniectura mea est, punicae calycem (cytinum) cum flore intelligi. Similis est locus Theriac. v. 870. *σίδης θ' ὑσγινόεντας ἐπημύοντας ὀλέσχους αὐχενίους, ἵνα λεπτὰ πέριξ ἐνερεύθεται ἄνθη.*

Versu 36. vulgatum *σὺν καὶ περ τοξία* mutari Casaub. voluit in *σὺν καὶ πορφυρέα*, praeeunte versione Dalecampii.

Versu 37. *κενεὴ γηράσεται ἀκμὴ* vel *γηρήσεται* videtur Dalecampii versio reddidisse: *nec thryallidis nec anthemidum caduca vnquam senescet gloria.* Schw. vulgatam vertit: *vanus dicetur esse vigor.* Equidem *κηρύσσεται* conieci.

Versu 38. Edd. *τάτε πίτανον.* Codex *τάτε πύτατον.* Deinceps Edd. *κάρυ ὑψοῦ.* Codex *κόρη.* Casaub. coniecerat *κεῖν', ἅγ' ἐπηετανὸν κάρα ὑψοῖ.* Rectius Dalecampii versionem et Codicis vestigia secutus Schw. *τάτ' αἰπύτατον κάρη ὑψοῖ* dedit.

Versu 39. vulgatum *ἄουσα* Canterus in *ἀνιοῦσα* mutauit. Dalecampius, qui vertit *quae redeuntem dei splendorem sequitur,* voluit *ἅμ' ἰοῦσα* scribi. Schw. *δὲ* in *τε* mutandum censuit, recte, puto; sed male verba *ἀνερχομένης αὐγῇσι θεοῦ* interpretatur *redeunte vere, redeunte solis splendore,* quasi sol hieme conditus lateat.

Versu 40. erat: *ἕρπυλλον δὲ φριαλεύσοι' εν.* Scaligeri coniecturam *θρία* annotauit Canterus; Casaubono debetur vulgata nunc scriptura *δ' ἐφύγροισιν ἐνὶ β.* cui non dubitaui substituere *φρέατος πέλας* quod sequens *ἐφιμείρων ποτὰ Νυμφέων* comprobat, praecipue locus Theophrasti h. pl. 6, 7. *δύναται γὰρ ἐφ' ὁσονοῦν προϊέναι κατὰ μῆκος χάρακα λαβὼν ἢ πρὸς αἱμασιὰς φυτευθεὶς ἢ κάτω καθιέμενος εἰς φρέαρ· εὐαυξέστατος γάρ.* vt locus iste distinguendus est.

Versu 41. vulgatum *διάκταικε καταχρεμάσιαι — ἐφ' μίρων* (Codex *καταχρεμάησι*) Canterus in *διάηται καὶ* mutari voluit. Hoc ipsum *διαηται* sine accentu scriptum Codex praebuit, quod Schw. in *διαῆται* mutatum interpretatur *diffundatur*, deriuans a verbo *διΐημι*; contra Canteri *διάηται vt perfletur*. Deinceps *ἠὲ* suppleuit idem Codex, vulgo omissum. Postea *ἐφιμείρων* correxit Scaliger. Denique *καταχρεμάσαιτο* coniecit Casaub. *καταχρεμάσηται* Schw. Quid si *ἐφερπύζων διΐκηται ἠδὲ καταχρεμέηται* coniiciam?

Versu 43. vulgatum *αὐτῆς* in *αὖ τῆς* mutauit Schw. qui *πλαταγώνια* floralia folia interpretatur e Theocrito Idyll. XI, 57. Sequenti versu Codd. *κωδίαν* dant. Sed *φυλάξῃ* vulgatum in *φυλάξῃς* mutandum fuerat; recte autem Schw. vertit *vt caput serues*.

Versu 45. vulgatum *φυλάσσινη — διοιγομένοισι* Scaliger corrigebat *φύλλα σίνει γάρ*. Pergebat Canter. *πάντα δ' ἀνοιγομένοισι*. Schw. posuit *φύλλοισιν γὰρ πάντα διοιγομένοισι*; sed in annotatione praetulit *φυλλάσιν ἢ γὰρ πάντα διοιγομέναισιν ἐφίζει*. Penultimam formam dant Codd.

Versu 46. *δρόσσοισιν εἰσχομένην κώδειαν* Dalecampius vertit *rore madidum caput.* Schw. ignorare se fatetur, quid sit rei, quod poeta voluit significare. Suspicor, tenerum et molle caput significare, et fortasse hinc explicandus versus Theriac. 631. *ὀλίγαις μηκωνίσι ῥάμνον εἴσην ἐρασομένην*.

Versu 48. vulgatum *θρίων διοιχομένων* Canterus in *δ' εἰγομένων* (forte *οἰγομένων*) mutatum voluit; verior est scriptura a Schw. posita. Deinceps edebatur *ῥείπῃ*, Codex Natalis *ῥείπει* habebat, *ῥιπῆς* coniecit Scaliger. Dalecampius vertit: *detracto vero flore, facile a cortice capitis tu alio reiicies, manu percussum si excutias.* Vnde apparet, quas coniecturas secutus fuerit, sane non probandas. Pro *πλῆξαν* quidam *ἦξαν* coniecerunt. Equidem facillima emendatione feci *ῥιπαὶ πλῆξαν σάρκα τυπῆσιν, modo solis ardores modo venti carnem verberarunt et durauerunt facile.*

Versu 50. *οὔτε τί παι* vulgatum correxit iam interpretum industria. Schw. dubitatio de vocula *παι* pro *πη* posita vana est.

Versu 51. *ἐνιχρίμψαντες* Edd. *ἐνιχρίμψαντε* Codex habet. Verum dedit Schw. Refertur enim vocabulum ad antecedens *ἑρπετά*. Sequens *καρσίοις* pro *καρήνοις* vitiosum esse videtur. Deinceps puncto sublato sententia de fructu papaueris continuanda fuit.

Versu 52. *βαθεῖ ἐν τεύχεϊ* mutatum voluit cum Scaligero Casaubonus in *πάχεϊ*, qua sententia, quaue metri lege, equidem ignoro. Dalecampii versio: *sic etiam celeriter germina in profundo capitis vasculo semen amplificant*, felicissimam coniecturam praeiuit rei intelligentibus lectoribus: *ἐν τεύχεϊ*. Ceterum Hesychii *βλάστα*, *βλα-*

στήματα, πλαταγώνια, et Nicandri *βλαστεῖα* Alexiph. vers. 622. recte comparauit Schw. Articulum *τά* ipse addidi, quem metrum desiderabat.

Versu 53. nouam doctrinam exorditur poeta, vt recte vidit Dalecampius vertens: *Sampsuchum etiam tu sere ac libanotidis noue'los ramulos.* quo non animaduerso ordine mire aberrauit postremus Editor. Vulgatum *νέας* cum Casaubono in *νέους* mutaui. *κλάδα* habet Hesychius, *κλαδὶ* Aristophanes, *κλαδέεσσι* Nicander supra versu 19. *κλαδόνες, κλάδοι* Hesychius, *κλαδεῶσι* Pseudo-Or, heus Argon. versu 925.

Versu 55. edebatur *ἢ γαρ*, Schw. *ἤ γάρ* dedit. *ἤ γάρ* Codex Natalis. In vocibus *παιδὸς ἔρωτες* Casaubonus agnouit plantam *παιδέρωτα* vocatam, aliis acanthum dictam.

Versu 56. *λευχῇ ἴσα μένοιεν καὶ* Edd. Codex Natalis et Schw. *λευχῇ ἰσαιομένοιεν*, vnde, adiuuante versione Dalecampii, egregie Schw. effecit *λεύκῃ ἰσαιόμενοι, σὺν καὶ κρόκος*, bene comparans locum Pausaniae 2, 10. de paederote Sicyonio narrantis, cuius folia ab altera parte nigricantis, ab altera candicantia populum referre ait: *φύλλοις ἂν λεύκης μάλιστα εἰκάζοις τὴν χροιάν.* Denique recte etiam apposuit Schw. locum nostri in Alexiph. versu 399. *τὴν ἤτοι γενθμῷ ἰσαιομένην μάθε νάρδῳ.*

Pro *μύων* Codex *μυίων* dabat. Dalecamp. vertit *vere abditus;* igitur autumnalem crocum interpretabatur.

Versu 57. vocem *ὀσμηρὸν* ex Epitome et Eustathio bene suppleuit Schw. *κύπειρος κύπρος τε σισ.* malebat Casaub., eum Epitomae non meminisset. Deinceps Codex *κ' οἷα οἷς ἄσπορα* dabat.

Versu 58. *νεομένοισι πότοις* vulgatum cum Casaubono in *ναομένοισι τόποις, locis riguis*, mutauit Schw.

Versu 59. *κάλλεα* sunt flores coronarii. *εὐῶδες inodorum* verterat Dalec. secutus auctoritatem Theophrasti h. pl. 6, 6. et Plinium 21 s. 33. Quem dissensum *ὁμωνυμίᾳ* plurium florum adhibita tollere conatus est Schw.

Versu 60. vulgatum *χάλκας* Casaubonus in *κάλχας* notiores flores mutatum voluit. *ἰωνιάδας τε χαμηλὰς* cum Cas. scripsi, vbi edebatur *ἰῶν δὰς τε.* Schw. male *ἰωνίδας* dedit. Violas nigras, *ἴον μέλαν*, intelligi monuit Casaub.

Versu 61. *ὀρφνοτέρα* Dalecampii recte damnauit Casaub. qui vulgatum *τῦξε* correxit, male repetitum et defensum a Schweighaeusero. Fabulam poeta hodie ignotam de violae colore a Proserpina indito respicere videtur.

Versu 62. *πανόσμεον* Codex habet. Deinceps *τύμβοις* conieci

Schw. praeeunte Casaubono. τύμβῳ φάσγανα παρθενικαῖς νεόδουπα συναμφιχέονται Iacobs Additam. p. 359.

Versu 63. Canterus vulgatum παρθενικαῖς νεόχου παισὶν mutatum voluit in παρθενικᾶς—ποσὶν, vocem νεόχου interpretatus *recens sepultae*, cui recens χοαὶ factae sunt. Medelam nec Casaub. nec Schw. vitii aperti reperit.

Versu 64. vulgatum αὖται e Codice Natalis mutauit Schw.

Versu 65. varietatem scripturae ἐφελκομέναι φιλοχροιαῖς annotavit ipse Athenaeus, quam Casaub. potius e glossa deprauata ortam esse censuit.

Versu 66. ἐλένειον vulgatum mutauit Schw.

Versu 67. editum παρακάμβαλε eum Cantero et Casaubono e Codice recte quidem correxit Schw. sed male vertit: *et deorum in aediculis quae in via sunt depone.* Sequens ἅτε πρώτιστον ἴδωνται revocare ab errore virum doctum poterat, sed ibi non rectius versio habet: *quaecunque primum conspexeris.*

Versu 69. vulgatum θέλκια Scaliger in θ' ἕλκια mutabat. Dalecampius vertit: *elegantes alios multos auellens.* θέλκτρια Schweighaeuseri pluris non facio. Is χρυσανθὲς chrysanthemum interpretatur, non inepte.

Versu 70. λήρια Edd. λιρίας Codex. Correxit Canter. et Casaub. καμόντων recte Dalec. *mortuorum* vertit.

Versu 71. γεραὸν πώγωνα — εὐτραπέας κυκλαμίνου Casaubonus mutabat in καί γε τράγου πώγωνα — εὐτραπέας vel εὐτρεπέας κυκλαμίνους, Salmasius Exercit. p. 863. in τράγιον πώγωνα. Dalecampius εὐπρεπέας κυκλαμίνους *speciosos cyclaminos* vertit. εὐστραφέας dedit Schw. ad naturam pedunculi floralis respiciens; quem poeta cogitasse mihi non videtur. Potius colorem aut formam floris respexit. κυκλαμὶς θεουδὴς est in Orphicis Argon. versu 917.

Versu 72. vulgatum σαύρην suspectum habuit Casaubonus, eique αἴρην substitui voluit; defendit contra Schw. praeeunte Dalecampio, qui *nasturtium* vertit. Scilicet σαυρίδιον Galeni et Erotiani Glossarium interpretatur κάρδαμον aut καρδαμίδα. Hesychius herbam θλάσπιν ait ab aliis σαύριον vocatam fuisse. Verum iam olim Salmasius eiusque simia Bodaeus vulgatam scripturam defenderant, ille Exercit. p. 865. hic ad Theophr. p. 765. Deinceps χθόνιον — Ἡγεσιλούτου vulgatum correxit Casaub. et χθονίου dedit Codex. Ἀγεσιλάου maluit Casaub. Vocalem Ionicam cum Salmasio retinuit Schw.

Ad Fragmentum III.

Versu 1. vulgatum κυλίνδρῳ γῆς ἐφ' ἅλως correxit Casaub. Codex habet κυλίνδρῳ τῆς.

Versu 2. vulgatum πλατάνοισι e Codd. correxit Schw. *discis, or-*

bibus, vertens et comparans Hesychii πλαθανὸν; κύκλον, ἐφ' οὗ πλάσσουσιν ἄρτους καὶ πλακοῦντας. Cf. Pollux 6, 74. et 7, 22.

Versu 3. vulgatum ἀλλ' εἴσω ῥαφάνοις εἴσω λαθαρωκοὶ ita Casaub. tentauit sanare scribendo: εἴσω ῥάφανοι, κ' εἴσω θαλέθωσι γογγυλίδες. Codices nil opis attulerunt.

Versum 4. cum sequenti supra posuerat Athenaeus 4. p. 133. (24. Schw.) vbi librum secundum Georgicorum nominanit. Ibi igitur legitur γογγυλίδος διασὴ γὰρ ἰδ' ἐκ ῥαφάνοιο γενέθλη. Sed hic est γογγυλίδες. διασὴ γὰρ δ' ἐκ ῥαφάνοιο γενέθλη in Codd. Contra Editio Veneta et Basil. habent διασὴ γὰρ ῥάφανοι. Casaubonus dedit διασὴ γάρ τ' ἐκ ῥαφάνοιο. Si scriptura versus tertii constaret, equidem malim γογγυλίδος διασὴ γὰρ ἰδὲ ῥαφάνοιο γενέθλη — φαείνεται ἐν πρασιῇσι. Ceterum Edd. veteres et Codd. habent in libro 9. τρασιῇσι.

Versu 5. Veneta Editio habet καύκωσον, Basil. et Casauboniana καύκοσον. Codices Casauboni dabant θαύκωνον vel θηνκῶον, Codices Schweighaeuseri θαύηνον, vnde is καθαύηνον effecit et in contextu temere posuit. Valckenaer apud Koenium ad Corinthum p. 227. corrigebat κραύσωσον ἀπανήνας. Deinceps ἀποβλύνας Codices et Edd. veteres quod habent, (Casauboniana enim ἀποβλήνας dedit) recte in ἀποπλύνας mutauit Schw. quam eandem emendationem proposuerat *St. Bernard.* Equidem non dubitaui Codicum scripturam restituere. αὖος, αὐαλέος cum aspiratione in Theriacis saepe libri offerunt et Atticorum scripta.

Versu 10. vulgatum ὅτε correxit Schw. est enim pro ὀτὲ dictum. ἔτι maluit Iacobs Additam. p. 92.

Versu 11. vulgatum ὕδατι, ἱδρυμένῃ cum Steph. Bernardo correxi facillima et vera emendatione. Forte etiam πολλὰς scribendum.

Versu 12. Codex A. dabat γλυκεῖ contra metrum, et sententia contraria.

Versu 13. fortasse ἐπιστείψας fuit a verbo ἐπιστείβω, inculeo.

Versu 15. vertit verba interpres: *saepius autem inspersis vuae passae acinis, pistillo tritum sinapi mordax semen additur.* Equidem vulgatum ἀσταφίδος cum *St. Bernardo* correxi, qui praeterea τροχίας, *rotundas*, malebat scribi.

Versu 15. Gallus Villebrune e Codice posuit scripturam εἴ γ' ἔνι δὲ τρύξ. Verba vitiosa ita vertit Dalecampius: *cui si accedit aceti faex, halitu caput tentabit vel robustissimum.* Apparet, scripturam εἴ γ' ἔνι δὲ τρὺξ ab eo fuisse redditam.

Versu 17. vulgatum ἄμυσαι cum Dalecampio correxit Casaubonus.

Ad Fragmentum IV.

Versu 1. μὴν pro vulgato μὲν cum Codd. scripsi. Sequens τμητῶν Casaub. mutari voluit in τμητὰς, vel γε μίτων. Schw. τμήττων dedit, quod ait esse positum pro τμήσσων vel τμήγων. Deinceps ante Casaub. erat ἀνακλώσμασι. Epitome MSta ἀνὰ κλώμασι habet.

Versu 2. editum ξήραινον e Codd. correxit Schw. Versu sequente χύτραν malebat Casaub. referens huc versus sexti τῇ ἔνι.

Versu 4. μέτρια Edd. Veneta et Basil. cum Codd. Correxit Casauboniana.

Versu 6. τῇ referebat Casaub. ad χύτραν.

Versu 7. σειρὰς τε pro σίρας coniecit Schw. secutus versionem Dalecampii: *ac fungos praetereaque fasciculos olerum dudum complicatos.*

Versu 8. vulgatum αὐλοτέροις cum Dalec. correxi. Deinceps sequebatur: καυλοῖς τε μιγήμεναι εὐφαορίζῃ. Dalec. vertit: *cum brassicis crispis, quas probe domesticis misceat.* Coniecturam dedi sequens vestigia veteris scripturae. Sententiam loci tamen nondum assequor.

Ad Fragmentum V.

apud Athenaeum 9. p. 371. (p. 370. Schw.)

Versu 1. edebatur ἐν δέ τι — μαράτου — οὐδέ τι ῥίζαι. Casaub. corrigi voluit ἠδ' ἔτι ῥίζαι. Schw. bis ἐν δ' ἔτι scripsit, et ex Edd. Veneta et Basil. μαράθου restituit. Idem e Codice A. ῥίζαι dedit. Equidem sequor St. Bernardum, qui comparauit nostri Theriaca v. 531. 590. Alexiph. v. 428. Aliter Doruille ad Charit. p. 783.

Versu 2. vulgatum πετρίου — ἐπ' αὐχμείην Casaub. mutari voluit in ἐπ' αὐχμήεις. Schw. πετραίου dedit, male ad μαράθου referens, cum πετροσέλινον intelligi videatur. Sed vide ad Theophrasti h. pl. 9, 15. de petraeo annotata. ὑπαυχμήεις dedi, quod sensu eodem dici videtur, quo Numenio αὐχμηρὴ σκόλυμος, quam *squalidam* Casaubonus, *aridam* vel *in arida terra crescentem* interpretatur Schw.

Versu 4. δριμεῖα πέτηλα est noue dictum pro δριμέα.

Versu 5. vulgatum καλέεται correxit Casaubonus. Antiquissima haec est mentio ornithogali, de quo Dioscorides 2, 174. καυλίον τρυφερὸν, λεπτὸν, ὑπόλευκον, ὡς διοπιθαμιαῖον, ἄνω παραφυάδας ἔχον τρεῖς ἢ τέσσαρας ἁπαλὰς, ἀφ' ὧν ἄνθη ἔξωθεν μὲν βοτανώδη, διανοιχθέντα δὲ γαλακτίζοντα· καὶ μεταξὺ αὐτῶν κεφάλιον ὡς κάγχρυν ἐντετμημένον, μετ' ἄρτου συνοπτώμενον ὡς μελάνθιον· ῥίζα δὲ βολβώδης, ἐσθιομένη ὠμή τε καὶ ἑφθή. Breuius Plinius 21 s. 62. *Ornithogale caule tenero, candido, semipedali, radice bulbosa, molli, tribus aut quatuor agnatis. Coquitur in pulte.*

Ad Fragmentum VI.

Athenaeus 9. p. 395. (p. 460. Schw.) *N. ἐν δευτέρῳ Γεωργικῶν τῶν Σικελικῶν μνημονεύων πελειάδων φησί.*

Versu 1. Vnde *Δρακοντιάδες* columbae appellatae fuerint, ignoro. Dalecampius vertit *quae dracontio tritico aluntur.* Schw. ab insula *Δράκοντος* prope Libyam contra Siciliae Hipponem Diarrhytum sita deriuat. Siculas *Μεγάροιο* Megarenses puto fuisse; interpres latinus minuscula litera vulgo scriptum nomen vertit *in aedibus ale.* Ita esse debebat *μεγάροισι.*

Versu 2. vulgatum *οὐδὲ φιναρσά.* Codex *ἄρσαι*, vnde *ἅρπαι* effecit Heringa Obseru. Critic. p. 292. Eustathius ad Il. τ, 350. *εἶδος ὀρνέου ὅμοιον ἀετῷ* interpretatur, quod alii *ἰκτῖνον*, alii *φήνην* appellarint.

Versu 3. vulgatur *οὐδέ φιν ὀστράκεοι νωμήσιμοι ἐξενίπτονται.* Codex *ἐξενίπονται.* Heringae coniecturam audacem vel potius temerariam *φιν ἴρηκες νωνήσιμοι ἐξενέποντaι* Schw. receptam ita interpretatur, vt *νωνήσιμοι* sit pro *ἀνονήσιμοι*, *inutiles*, *nocentes*, a verbo *ὄνημι.* Verbum *ἐξενέπονται* vertit *nocere dicuntur.* Equidem Codicum scripturam posui, in qua doctiores ingenii acumen experiantur.

Ad Fragmentum VII.

Fragmentum hoc habet e secundo libro Athenaeus 2. p. 52. (pag. 201. Schw.) vbi Casaubonus *φηγίνεον Πανὸς ἄγ.* dedit; nostrum habet vterque Codex Schw.

Ad Fragmentum VIII.

Versu 2. *ὀπώραν* dedi cum Codd. pro vulgato *ὀπώρην.* Versio ineptissime habet: *primum suauem autumnum offert*, cum deberet: *autumnales fructus annunciat.*

Ad Fragmentum IX.

Athenaeus 2. p. 60. (p. 233. 234. Schw.) *Νίκανδρος ἐν Γεωργικοῖς καταλέγει καὶ τίνες αὐτῶν εἰσιν οἱ θανάσιμοι — φησὶ δὲ καὶ ὅτι συκέης — πρoτάμοιο — τὰ δ' ἄλλα οὐχ ἦν ἀναγνῶναι — ἀφεύσαις· φησὶν ὁ αὐτὸς Νίκανδρος ἐν τῷ αὐτῷ.*

Versu 2. malim *ἐπὶ πήματα κεῖται.* Versio habet: *ab olea — inimica mala imminent.*

Versu 3. *οἰδαλέ' οὐ σύγκολλα* maluit Salmasius Synonym. p. 203. propter metrum, interpretatus *minime compactos.* Schw. vulgatum tuetur et vertit *adhaerentes, velut adglutinatos arboribus.*

Versu 4. edebatur *ἀειράντεσσι* in Veneta et Basil. Casauboni emen-

datiouem Codices Schw. firmant. Pro *νοτίζεις* edito Codices *νοτίζοις* dederunt.

Versu 5. vulgato *φύωνται* Schw. e Codd. *φύσονται* substituit. Deinceps quaedam excidisse censebat Schw. qui admonitiouem Epitomae de scriptura deprauata ad hunc locum refert. Vulgo continue scribebatur *ἀκήριοι· ὧν σὺ μύκητα* et reliqua.

Versu 7. vulgabatur *θρεπτικὰ μή τι χαμαιζήλης ἀπὸ ῥίζης προτάμοιο.* Casaubonus e Codicum fide scribi iussit *θρεπτὸν μή τι χαμηλὸν ἀπαὶ ῥίζης.* Sed Codices *ἀπὸ* retinere testatur Schw. qui *θρεπτὸν* interpretatur *θρεπτικὸν, esculentum,* et *χαμηλὸν spernendum.* Idem Casauboni iuterpretationem, a Dalecampio translatam, ridiculo habuit, qui eos solos fungos innoxios pronuntiari ait, qui in aggesto fimo propius truncum nati sunt, non illos, qui in extremis imisque radicibus. Itaque verba ita distinxit: *θρεπτὸν, μήτι χαμηλὸν, ἀπὸ ῥίζης προτάμοιο.*

Versu 8. vulgatum *ἐφεύσαις* cum varietate *ἀφεύσαις* et interpretatione *φώξαις, φλογίσαις, ὀπτήσαις* hinc retulit Eustathius ad Il. *ο.* p. 1020, 42. Posteriorem scripturam recepit Schw. Pro *καὶ* dedi *κε* cum Gallo *Courier* in Censura Athenaei Schweighaeuseriani inserta Ephemeridi Gallicae *Magasin encyclopedique.*

Ad Fragmentum X.
apud Athenaeum 3. p. 72. (p. 284. Schw.)

Versu 1. ante Casaubonum erat *θερίσσης*, qui e Codd. correxit. *θερείας* est in Codice a. Schweighaeuseri.

Versu 2. Codicum scripturam vulgato *ἄνθεα* praetuli. Deinceps Salmasius Exercit. p. 679. *πεπτηῶτος* scribi voluit; vulgatam tuetur Schw. et interpretatur *πεπτηῶτα κιβώρια (ἐξ) ἀκμαίου καρποῦ grana vel fabas, quae e maturo fructu exciderunt.*

Versu 5. *ῥίζας* ipse Athenaeus interpretatur ita: *ῥίζας δὲ λέγει N. τὰ ὑπ' Ἀλεξανδρέων κολοκάσια καλούμενα, ὡς ὁ αὐτός.* tum addit versum postremum, vbi cum Casaubono et Salmasio *κυάμου* scripsit Schw. sublato commate post *λέψας*, probabili coniectura. Vulgo erat *κυάμους λέψας.*

Ad Fragmentum XI.
apud Athen. 9. p. 370. (p. 364. Schw.)

Versu 2. vulgatam *ἐνηβῆσαι* correxit Schw.

Versu 3. vulgatum *θαμνίτης* e Codice correxit Schw. vti voluit fieri Casaubonus, qui coniecerat *ἡ οὔλη σελίνοιο ἐειδομένη πετάλοισι.* Gallus *Villebrune θυρσώδης* coniecit. Quid si *θαμείῃ τοῖς πετά-*

λοισι coniiciam? *οὐλῇ καπυροῖς ὀλοθαμνῖτις ἀετ.* Iacobs Additam. p. 199. vertens *aridioribus foliis, tota fruticosa.*

Versu 4. Codd. dant *ἤ καὶ ἐπιφ.* cum editione Veneta et Basil. quae deinceps dabant *ἀμυρῆσιν*, quod e Codd. correxit Casaub.

Versu 5. *βατραχέη τε* Edd. Copulam auctore Codice omisit Schw. Nomen *Κύμη* pro *Κυμαίη* positum interpretabatur Casaubonus.

Versu 6. *πέδιλα παλίμβολα* Casaub. interpretabatur *calceamenta vetera et trita*, contra Ruhuken. ad Timaeum. p. 240. *calceos interpolatos* rectius.

Versu 7. *ἐνέπουσι λαχάνοισι*, i. e. *ἔπουσιν ἐν λαχάνοις*. Athenaeus vocem *μάντιν* ita explicare conatur: *μήποτε μάντιν κέκληκε τὴν κράμβην ἱερὰν οὖσαν.* Tum addit exempla poetarum, vbi adoratur crambe, et iuratur per cramben. Sed mihi vox *μάντις* alio spectare videtur.

Ad Fragmentum XII.

apud Athenaeum 2. p. 71. (p. 275. Schw.)

Ibi editum *Νίκανδρος Γεωργικῷ* correxit Casaubonus. Versio *παραφυάδας stolones* interpretatur, vereor vt recte. Sunt potius *αἱ ῥάβδοι* vocatae, inter quas germinat in cacumine *ὁ ἐγκέφαλος* vocatus.

Ad Fragmentum XIII.

ibidem 9. p. 366. (p. 352. Schw.)

Casaubonus *κάρδαμ᾽ ἀνάῤῥινόν τε* coniecerat, cum de *ἀῤῥίνῳ* herba non constet; Schw. refert ad sinapi.

Ad Fragmentum XIV.

ibidem. 2. p. 54. (p. 208. Schw.)

De castanea nuce loqui poetam, apparet, quanquam Athenaeus ipse paulo antea p. 53. (203. Schw.) *ὅτι Ποντικῶν καλουμένων καρύων, ἃ λόπιμά τινες ὀνομάζουσι, μνημονεύει Νίκανδρος*, de auellana interpretari videatur, si locum hunc respexit, nec alibi poeta ponticas nuces separatim memorauerat.

Ad Fragmentum XV.

ibidem 3. p. 92. (p. 360. Schw.)

Versu 1. *ὄστρεα* scriptum habent libri editi et scripti, vt in Moeride p. 285.

Versu 2. Codex A. *πελωρίδες* habet.

Versu 3. vitiosam scripturam coniecit Dalecampius ita, vt poneret in versione *viscidi solenes.* Felicius euenit Casaubonus scribendo *γλί-*

σχραι τελλῖναί τε. Iacobs Additam. p. 61. γλίσχραι τέλλινές τε maluit. In γλίσχραι latere videtur nomen ostrei.

XVI. E secundo Oetaicorum

posuit Athenaeus 7. pag. 282. (pag. 31. Schw.)

Versu 2. μηνύσαι dedi cum Codice A. vulgatum μηνῦσαι — ἀμείνων in μηνύσας — ἀμύνων cum Conr. Gesnero mutauit Schw. Veneta et Basil. ἀμεῖνον, Codex A. ἀμύνω habet.

E primo libro haec posuit Scholiastes Apollonii ad I, 1304. ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Οἰταϊκῶν φησι Βορέαν αἴτιον γεγονέναι τοῦ θανάτου τῶν προειρημένων, διὰ τὸ χειμάσαι τὸν Ἡρακλέα ἐν Κῷ ὑποστρέφοντα. E secundo haec Athenaeus 9. p. 411. (p. 522. Schw.) Κύαθον τὸν Πύλητος μὲν υἱὸν ἀδελφὸν δὲ Ἀντιμάχου ἀπέκτεινεν ἄκων Ἡρακλῆς οἰνοχοοῦντα αὐτῷ, ὡς Ν. ἱστορεῖ ἐν δευτέρῳ Οἰταϊκῶν ᾧ καὶ ἀνεῖσθαί φησι τέμενος ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἐν Προσχίῳ, ὃ μέχρι νῦν προσαγορεύεσθαι Οἰνοχόον. vbi Basil. et Casaub. editio Πόλητος habent. Stephanus Byz. Πρόσχιον χώραν Αἰτωλίας memorauit.

Ἐκ τῶν Ἑτεροιουμένων.

Ad Fragm. XVII.

apud Athen. 3. p. 82. (p. 321. Schw.)

Versu 1. editum ὅγ' ἐκ Σιδ. ex Edit. Veneta et Codice A. correxit Schw. Siduntia mala memorat Euphorion in eodem Athenaei loco, qui μῆλον πορφύρεον vocat. Πλεῖστον Phocidis fluuium iuxta Cirrham in mare effluentem annotauit Schw.

Versu 2. χνοάοντα, *lanuginosa mala*, maluit Cel. Iacobs ad Anal. II. P. I. p. 203. speciosa coniectura, quam recepit Schw. Deinceps vulgatam νωμήσατο cum Toupio ad Theocr. p. 298. in μιμήσατο mutauit Schw. Codex A. et B. habent quod posui, et in quo ingenium exerceant velim doctiores. Pomum ab amatore inscriptum intelligi suspicabatur Casaubonus.

Ad Fragm. XVIII.

E Pollucis Onomastico 5 s. 38. 39. 40. locum emendatiorem posui, quam vulgo scriptus legitur. Opem Codices scripti tulerunt. Ad opus Ἑτεροιουμένων pertinere, monuerunt iam olim Interpretes Pollucis, et compararunt Antonini Liberalis caput 31. vbi eadem auctore non nominato narrantur. Ibidem plura capita fabulas excerptas e Nicandri opere eodem tradunt, in quibus interdum verba poeta agnoscere facile licet.

Ad Fragm. XIX. apud Aelianum d. n. a. 16. c. 28.

Versu 3. Codices duo Vindobonenses habent θινοτρόφοι non contemnendum. In extremo sequebatur, puto, φάρμακα. Aelianus addit καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις.

Ad Fragm. XX. ap. eundem 10. c. 49.

Lucum Clarii Apollinis fraxinis consitum memorat Strabo 14. pag. 951. et Pausanias 7, 5.

Versu 2. C. Gesner εὐζώοις vel εὐθήροις, Triller ἐν ζώοις coniecit, εὐχλώροις Cl. Iacobs ad h. l. εὔζωος St. Bernard in Collectione MS. Fragmentorum.

Versu 3. ante C. Gesnerum erat ἐπὶ ῥαυχῶνα βαθύ.

Versu 4. Codex Vindob. 7. πονηρῶν, Codex 51. πονηρὸν δὲ δάπεδον habet.

Ad Fragm. XXI. apud Parthenium c. 34.

Versu 1. Codex a *Bastio* inspectus εἰν habet.

Versu 3. Potter ad Lycophr. p. 123. βούτῃ scribi voluit, sine caussa idonea. ἤρατο γόνον dicitur vt *tollere filium.*

Fragm. XXII. habet Athenaeus 2. p. 35. (133. Schw.) his verbis indicans: ὅτι τὸν οἶνον ὁ Κ. Νίκ. ὠνομάσθαι φησὶν ἀπὸ Οἰνέως. Ad Georgica retulit Schw. qui monuit, Suidam in v. οἶνος haec verba excerpsisse, et comparauit narrationem Apollodori Bibl. 1, 8. de Oeneo Calydonis rege, qui vitem dono acceperat primus a Dionysio.

Fragm. XXIII. habet idem 2. p. 49. (p. 190. Schw.) Fragm. XXIV. idem 11. p. 483. (289. Schw.) Fragm. XXV. Porphyrius Quaest. Homer. p. 92. ed. Barnesii.

Ad Fragm. XXVI.

Ex Europae libro 5. posuit Stephanus Byz. sub v. Ἄθως. Verba vitiosa corrigere conatus est Heringa in Obseru. Miscell. Amstelod. Nonis T. 8. p. 955. Licebit coniicere οὐτηθέντος — ὡς ἀνά που χείρεσσι.

Ex eiusdem operis libro 2. narrationem de amore Selenae memorauit verbo Scholiastes ad Apollonii 4. vers. 57. ἐν δευτέρῳ Εὐρώπης. E libro tertio Athenaeus 7. p. 296. (p. 84. Schw.) his verbis: Νίκανδρος δ' ἐν τρίτῳ Εὐρωπίας Νηρέως ἐρώμενον τὸν Γλαῦκον ἱστορεῖ γενέσθαι· ὁ δ' αὐτὸς Ν. ἐν πρώτῳ Αἰτωλικῶν τὴν μαντικήν φησιν Ἀπόλλωνα ὑπὸ Γλαύκου διδαχθῆναι· θηρῶντα δὲ περὶ τὴν Ὀρείην

(ὄρος δὲ τοῦτο ὑπάρχειν ὑψηλὸν ἐν Αἰτωλίᾳ) λαγὼν θηρᾶσαι, ὃν λειποθυμοῦντα ὑπὸ τῆς διώξεως ἀπαγαγεῖν ἐπὶ κρήνην τινὰ, καὶ τῇ παρακειμένῃ πόᾳ ἤδη ἀποψυχόμενον ἀπομάσσειν· ἀναζωπυρήσαντος δὲ τοῦ λαγὼ τῇ βοτάνῃ, ἐπιγνόντα τῆς βοτάνης τὴν δύναμιν ἀπογεύσασθαι, καὶ ἔνθεον γενόμενον, ἐπιγενομένου χειμῶνος κατὰ Διὸς βούλησιν, εἰς τὴν θάλασσαν αὑτὸν ἐκρίψαι. Vulgatum ante Νιρέως e Codd. correxit Schw. praeeunte Casaubono. Deinde edebatur ὑπὸ κρήνῃ τινί. Casaub. ὑπαγαγεῖν coniecit, ἐπὶ Pierson, qui postea vulgatum ὑποψυχόμενον correxit.

Fragm. XXVII. habet Athenaeus 7. p. 305. (p. 117. Schw.) vbi mendose scriptum Ἑταιροιουμένων correxit Casaubonus.

Fragm. XXVIII.

habet Etymologicum M. sub voce ἀσπάλαθος.

Fragm. XXIX.

habet Stephanus Byz. sub v. Ζάγκλη. Scholiastes Nicandri ad Theriacon versum 382. posuit versum hunc e Sicilia: ὄμβρῳ τε κρυμῷ τε ὅταν δάμνωνται μάλκαι.

Ad Fragm. XXX.

Eudocia Violarii p. 87. Ἔστι δὲ καὶ στεφάνης εἶδος, ὡς Νίκανδρος ἐν τῷ περὶ τῶν γλωττῶν ἱστορεῖ· φησὶ γὰρ οὕτω.

In Suida in v. Βάκχος locus idem extat, sed rectius στεφάνου scribitur, auctoritas omittitur. Totus autem locus debetur Scholiastae Aristophanis ad Equites v. 408. p. 311.

Ad Fragm. XXXI.

Scholia ad Apollonii I, 419. quae illustrauit Heyne ad Apollodori I, 7, 10. p. 46.

Ad Fragm. XXXII.

Athenaei 7. p. 329. (211. Schw.) codex optimus vulgatum antea ἀγέλησιν εὐγενέεσσιν correxit. Sed superest σκῶπες, vitiosum nomen et inter pisces inauditum. Suspicor fuisse βῶκες scriptum.

Ad Fragm. XXXIII.

Extat in Scholiis ad Theriac. vers. 214. Sequens ibidem ad vers. 215. Fragm. XXXV. ibidem ad v. 349. Fragm. XXXVI. ibid. ad v. 456.

ΕΥΤΕΚΝΙΟΥ ΤΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ

ΤΩΝ ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ ΘΗΡΙΑΚΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ.

Digitized by Google

Publicauit hanc Eutecnii metaphrasin Bandinius e Codice Florentino et Vindobonensi, eique hanc breuem praefationem, italico sermone scriptam, anteposuit:

La Metafrasi di Euteonio, che quì ne segue, è stata da me trascritta dal Cod. VIII. Pl. LXXXIV. della Laurenziana Biblioteca, ed ò procurato di supplirla nelle sue mancanze coll' aiuto del Cod. di Vienna, scritto unitamente col Dioscoride in caratteri maiuscoli nel secolo V. di Cristo, la descrizione del quale si può vedere nella Paleografia dell' incomparabile Montfaucon Lib. III. p. 202. Si trova nel mentovato Codice l' effigie di Nicandro con quelle di altri illustri Medici, in atto di tenere colla sinistra un volume, e d' irritare colla destra distesa un serpente.

L' eruditissimo Sig. Dottore Gian Lodovico Bianconi, Consigliere e Medico primario della Corte Elettorale di Dresda, ed ora destinato dalla medesima suo Ministro residente in Roma, mi à gentilmente trasmessa la copia della Metafrasi di Eutecnio, che dal Codice di Vienna per la sua privata nobilissima Biblioteca si procurò fino dall' A. 1760. Coll' aiuto di questa ò potuto riempiere, dove è stato possibile, gli spazzi vuoti del Codice Mediceo, e soggiungervi dell' altro le varie lezioni, mantenendo l' istessa ortografia, e collocazione di ac-

centi, i quali benchè da antica mano, pure essere stati ivi posteriormente aggiunti si osserva.

Supplementa deinde lacunarum in Theriacorum metaphrasi relictarum dedit in Catalogo Bibliothecae Mediceae Laurentianae, quae hic suis locis inserta leges. Codicis Laurentiani mentionem iam antea fecerat Franc. Redi in libro *Osservazioni intorno alle vipere* Firenze 1664. p. 47. in Operum T. II. p. 31. vbi de dente viperino docet. Haec sunt viri egregii verba: *A Nicandro aderì in tutto e per tutto il di lui greco stampato Scoliaste, l' Autore del libro della Triaca a Pisone, Rasis, Avicena, Attuario, e Giovanni Gorreo nelle note a Nicandro. Gli aderì ancora in gran parte l' Autore di quel greco trattatello, che porta in fronte il titulo Διοσκορίδου περὶ ἀντιφαρμάκων. Quest' operetta non è per ancora stampata et si conserva in Firenze nella famosa Medicea libreria di San Lorenzo nel banco ottantasei, in quel Codice, nel quale scritti sono i Commentari di Michele Efesio delle parti degli Animali. Se fosse a me lecito dare il giudizio di quella scrittura, direi, che falsamente da' copiatori fosse stata attribuita a Dioscoride, e che fosse più tosto opera del Greco Eutecnio Sofista, che compilò a' libri di Nicandro le parafrasi non per ancora date in luce, e conservate nella suddetta libreria, nel sopprammentovato Codice di Michele Efesio; e sto per dire, che non credo d' ingannarmi, si non mi fanno travedere la maniera dello scrivere d' Eutecnio, o di chi si sia l' Autore di quelle parafrasi, e*

una certa a lui consueta, e disordinata continuazione dell' ordine tenuto da Nicandro; oltre che l' opera non mantiene troppo bene ciò, che il titolo promette.

De libro Dioscoridis Mediceo haec Fabricius Bibl. gr. T. III. pag. 96. „Pseudodioscoridis inediti locum e biblioth. Medicea graece affert Iac. Tollius ad Longinum pag. 6. Forte ex breui tractatu, qui inscribitur *Διοσκορίδου περὶ ἀντιφαρμάκων*, atque Franc. Redi iudice in Obseruationibus de Viperis p. 199. auctorem habet Eutecnium Sophistam, Nicandri et Oppiani Paraphrasten." Haec notitia in nupera editione Fabriciani operis euanuit eiusque loco T. IV. p. 690. haec leguntur: *Dioscoridis de antipharmacis exstat, vt puto, latine in bibliotheca Laurentiana Medicea plut. LXXXVI. Montfaucon T. I. p. 406.* Quae quam contraria sint Redii *αὐτόπτου* testimonio, lector ipse videt. Fabriciana vero suspicio de libro a Tollio memorato vereor vt vera sit. En tibi Tollii verba: *Pseudo-Dioscorides ineditus in bibl. Medic. περὶ ἁπλῶν φαρμάκων. Ἀνατίθεμεν δέ σοι τὰ βιβλία τῷ δυναμένῳ ἐπικρίναι δι' ἧς ἔχεις ἐμπειρίας τῶν ἡμετέρων πόνων.* Rem conficit notitia Codicis posita a Bandinio in Catalogo Bibl. Laur. T. III. p. 327. quem, dum haec scribo, ad manus non habeo. Eutecnii paraphrasin Oppiani carminis de Venatione publicare se velle, professus est nuper Weigelius, librarius Lipsiensis, de litteratura graeca bene meritus: cui an idem sit pretium statuendum, quod huic Nicandreae, ipsa demum libri publicati inspectio et comparatio docebit. De Nicandrea quid sen-

tiam, passim in annotationibus ad Alexipharmaca et Theriaca dixi: hic vero in vniuersum profiteor, posteaquam tot veterum et medicorum et grammaticorum graecorum commentarii perierunt, nihil ad Nicandri poemata emendanda et explicanda fortunatius accidere potuisse, quam vt seruata Eutecnii paraphrasis publicaretur, quae vetustorum commentariorum fragmenta multa integriora, quam in Scholiis, ab inepto homine contractis, leguntur, alia sola seruauit. Scripturam Codicis Laurentiani vitiosissimam et difficilem, non solum propter litteras falsas et omissos accentus et spiritus, sed maxime omnium ob verba et vocabula discerpta et distracta, saepe etiam transposita, correxi, et vbi opus esse admonitione putaui, in margine inferiore scripturam antiquam apposui. Alius generis annotationem nec tempus meum admittebat, nec res desiderabat.

ΕΥΤΕΚΝΙΟΥ ΤΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ
ΤΩΝ ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ ΘΗΡΙΑΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ.

Ἡ Ὑπόθεσις.

Νίκανδρος ὁ ποιητὴς ἔγραψεν ποιήματα δύο, ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἐπιγράφεται Θηριακὰ, ὃ προσφωνεῖ Ἑρμησιάνακτι ἑαυτοῦ φίλῳ καὶ συγγενεῖ· τὸ δὲ δεύτερον ἐπιγέγραπται Ἀλεξιφάρμακα, ὃ προσφωνεῖ Πρωταγόρᾳ, ἰατρῷ τινὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ. περιέχει δὲ τὸ μὲν πρῶτον τά τε τῶν ἑρπετῶν εἴδη, καὶ τὰς ἀπὸ τούτων γιγνομένας τοῖς ἀνθρώποις βλάβας· ἔτι μὴν καὶ βοτάνας, καὶ τὰς ὀνομασίας, καὶ τὰ εἴδη τούτων· καὶ ποία βοτάνη ποίου θηρίου θεραπεύει πληγήν. τὸ δὲ μετὰ ταῦτα τάς τε τῶν δηλητηρίων διαφορὰς, αἵτινες ἔκ τε ῥιζῶν καὶ λίθων παρ' ἀνθρώπων ἐξευρέθησαν πονηρῶν, καὶ τὰς ἐφ' ἑκάστου δηλητηρίου βλάβη ἰατρικὰς βοηθείας καὶ ἀντιπαθεῖς θεραπείας. ὁ δὲ σκοπὸς 1 ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ποιήμασι πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ ὠφέλειαν ἐξεύρηται.

Ἡ Ἑρμηνεία.

Τῶν ἑρπετῶν θηρίων ὁπόσα ἐστὶν ἐν εἴδεσιν καὶ τὰς γινομένας ἀπὸ τούτων βλάβας, αἷς περιπίπτουσιν ἀπροσ-

1 Editum κόπος.

δοκήτως καὶ ἀπαραφυλάκτως ἄνθρωποι, ἔτι γε μὴν καὶ τὰς ἐφ' ἑκάστῳ πλήγματι ἀλεξικάκους τε καὶ σωτηριώδεις βοηθείας, ὦ φίλτατε Ἑρμησιάναξ, σαφέστατα ὡς οἷόν τέ σοι καὶ ἀληθέστατα ἀπαγγελῶ. δῆλον γάρ, ὡς ἐκδιδαχθέντα σὲ καὶ ἐκμελετήσαντα τὰ τοῖς ἀνθρώποις ὀνήσιμα οὐ γεωργός, οὐχ ὑλοτόμος, οὐ βουκόλος, οὐχ ὅστις οὖν τῶν ἐργαζομένων καὶ πονούντων τὴν γῆν φροντίδος τε ἀποστερήσειεν καὶ προσέτι τιμῆς, ἀλλ' ἀγαπήσειέν τε καὶ θαύματος ἀξιώσειεν εἰς πεῖραν ἐρχόμενος ὁτισοῦν τῶν βοηθημάτων τῶν παρά σου. Ἡ μὲν δὴ τῶν θανατηφόρων καὶ ἄλλως ἀνιαροτάτων ἑρπετῶν, φαλαγγίων τε καὶ ἐχιδνῶν φύσις, ἔπειτα μέντοι καὶ τῶν ἄλλων, ὁπόσα ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐπαχθέστατά τε καὶ συμφορῶν παμπόλλων αἴτια, γένεσίν τε ἐδέξατο καὶ ἀρχὴν τοῦ εἶναι ἀπὸ τοῦ τῶν Τιτήνων αἵματος ἐκείνου καὶ φόνου, ἡνίκα τοῦ πρὸς τοὺς θεούς, ὥς φησιν Ἡσίοδος ὁ ἀπὸ τῆς Ἄσκρης, πολέμου ἤρχοντο. Εἰ δέ γέ τι καὶ χρὴ τῷ αὐτῷ λέγοντι πιστεύειν ποιητῇ, ὅτι δὴ ἐν Μελίτῃ που καὶ τῷ Ἑλικῶνι παρὰ τὸν ποταμὸν τὸν Περμησσὸν ἀνῆκεν σκορπίον ἡ Ἄρτεμις, εἶθ' ὅτι κεκεντρωμένον καὶ μάλα ἐναργῶς, καὶ ὅτι λέγεται χαλαζήεις ὁ σκορπίος οὗτος, ὁ αὐτὸς δὴ λέγει. ἐπειδὴ γάρ, φησίν, ἡ Διὸς καὶ Λητοῦς θυγάτηρ πρὸς Ὠρίωνα χαλεπῶς τὸν ἐκ Βοιωτίας διετέθη, ὅτι αὐτῆς ἐκεῖνος τῶν ἀδίκων 2 οἶμαι καὶ καθαρῶν οὐ παρῃτήσατο προσάψασθαι ἱματίων χειρί, πληγῆναι τὸν Ὠρίωνα ὑπ' αὐτοῦ διεκελεύσατο. καὶ ὁ μὲν τὴν πληγὴν ἐπενηνοχὼς ἐτύγχανεν καὶ 3 κατὰ τοῦ σφυροῦ ὑπελθὼν δηλαδὴ τοῦ λίθου, ὑφ' οὗ

2 Vox vitiosa est. Num ἀθίκτων fuit?
3 Copula abundat.

ἐκρύπτετο. ὃ δὲ προειδομεν . . . . . . τοῦ 4 θράσους ταύτην τὴν ὁ Ὠρίων ἐδεδώκει δίκην. ἔνεστι δὴ οὖν ταῦτα καὶ τὰ περὶ τοῦτον τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ τῶν ἀπλανῶν φαίνεται περιφανῶς σφαίρᾳ, καὶ οἷα δὴ θήραν μετιόντος τινὸς ἐναργῶς δείκνυται τοῦτο καὶ πάνυ μέντοι τὸ σχῆμα διὰ τῶν ἀστέρων. Ὅπως οὖν ἂν σὺ δυνηθῇς ἐκ παντὸς τοῦτο μὲν χωρίου πάσης δὲ ἀνθρώπων διαγωγῆς ἀποτροπήν τινα τῶν ἑρπετῶν τούτων θηρίων εὕρασθαι, προφυλαξάμενος τὸ παρά σφων δεινὸν, ὥστε μήτε ἐν καλύβῃ τινί σοὶ μήτε ἐν ἐπαύλει, οἷα ποιμένων καὶ βουκόλων ταῦτα ἀγαπητὰ οἰκητήρια, ἐάσει ποτὲ προσελθεῖν θηρίον ἀδεῶς γε μὴν, ἄλλως τε καὶ κινδύνων ἄνευ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κατακλινεὶς εὕδοις τοῦ θέρους καὶ τῆς ὥρας ἐκείνης παραγενομένης, ἐν ᾗ τὸ καθεύδειν οὕτως φιλοῦσιν ἄνθρωποί, τήν τε τῆς θέρμης ὑπερβολὴν καὶ τὴν χαλεπότητα ἔτι μὴν τοῦ πνίγους ἐκτρέπεσθαι πειρώμενοι καὶ ἀποφεύγοντες, ζεφύρου τε αὔραις μαλακαῖς καὶ πνοιαῖς ἀνέμων ἡδυτάταις ἐπιθυμοῦντες ἐντυγχάνειν, ἐρχόμενοι πρὸς τὸν ὕπνον διὰ τῆς ἑσπέρας. Οἰχήσεται δ᾽ οὐδὲν ἧττον τὰ τοιαῦτα διωχθέντα τὰ θηρία καὶ ἀποχωρήσει οὐ μόνον χαμευνοῦντος οὐδὲ διατρίβοντος ἐν ὑπαίθρῳ σοι καὶ ἐν τῇ ἐπαύλει, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν τόπων ὁπόσων διαῤῥεῖ τὸ ὕδωρ καί εἰσιν αἱ ὗλαι καὶ τὰ ἄλση καὶ οἱ λειμῶνες καὶ ἐνθάδε ἐστὶν ἡ θρεμμάτων νομή. ἀφέξεται δὲ ὁμοίως τῆς βλάβης καὶ τούτων τῶν ζώων ἀποχωρήσει δὲ οὐδὲν ἧττον καὶ τῆς ἐσχατιᾶς αὐτῆς καὶ ἔνθα γίγνεται καὶ τρέφεται ταυτὶ τὰ θηρία. οὐ προσελεύσεται δὲ ὄντι γέ σοι οὐδὲ

---

4 Desunt nonem, credo, litterae, cum particula pergameni scalpello exsectae. *Bandini*. ν θράσους is dederat.

ἐν τῇ ἅλῳ καθεύδοντι οὐδ' ἐν ταῖς ἄρτι φυομέναις βοτάναις 5 *ἔαρος ὑποφαινομένου, ἐν ᾧ δὴ συμβαίνει καιρῷ τοὺς ὄφεις ἔαρι τοῦ γήρως ἄλλως ἀποτιθεμένους τὴν φροντίδα* 6 *νέους μὲν γίγνεσθαι καὶ ἁπαλοὺς, τοῦ δὲ ὀξέως μὲν ὁρᾷν κινεῖσθαί τε θᾶττον ἐνδεῶς ἔχοντας, ποιησαμένους δὴ κατὰ σχολὴν σφας τὸν μάραθον τροφὴν τοῦ τε ὀξὺ βλέπειν καὶ τοῦ κινεῖσθαι μὴ βράδιον τὴν ἰσχὺν δέχεσθαι.*

Vers. 35—56. *Ὄφεις δὴ οὖν οἶμαι καὶ τὴν ἀπὸ τούτων τῶν θηρίων γιγνομένην ἀπελάσαι κῆρα περιέσεσθαί σοι ἢν βουληθῇς, ἐπιθεὶς πυρὶ θυμία τοῦτο μὲν κέρας ἐλάφου τοῦ τὰς πλείστας ἀκμάς τε καὶ φυὰς ἔχοντος, τοῦτο δὲ καὶ λίθον, ὃν γαγάτην προσαγορεύουσιν, ὃς καιόμενος μὲν ἐπὶ πλεῖστον ὅσον, καὶ τῷ πυρὶ προσομιλῶν, ἀνάλωτος μένει· δαπανηθῆναί γὰρ ὑπὸ πυρὸς, ἐπεὶ μὴ φύσιν ἐδέξατο ταύτην οὗτος, οὐδεμία θέμις.*

Καὶ τὴν τῆς βοτάνης δὲ ἐκείνης κόμην, ἣν καλοῦσι βλάχνον, ἔνιοι δὲ πτέριν, ἐπιβαλλομένην τῷ πυρὶ καὶ θυμιωμένην τοῖς ἑρπετοῖς αἴτιον φυγῆς θηρίοις γίγνεσθαι. Γίγνεσθαι δὲ οὐδὲν ἧττον τὰ αὐτὰ θυμιωμένης τοῖς ἑρπετοῖς τῆς λιβανωτίδος, ἣν οἱ πολλοὶ μὲν κάχρυ προσαγορεύουσιν, ἀπ' αὐτῆς τῆς ῥίζης θέμενοι τὴν ἐπωνυμίαν· ἔστι γὰρ παραπλησία ἡ ταύτης ῥίζα τῆς κριθῆς ῥίζῃ. Ταύτῃ μέντοι λιβανωτίδι καρδάμου τε ἐπιμίξας νεαροῦ καὶ δορκείου τὸ ἴσον κέρατος προφυλακτικὸν τῶν ἑρπετῶν ἐναποτελέσεις θυμίαμα. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μελάνθιον ἡ βοτάνη, ἀσφάλτου καὶ

5 Inter verba *φυομέναις* et *ἔαρος* suprascripta est vox *βοτρῆσι* *Bandini*. quam in *βοτάναις* mutaui.

6 Verba *ἄλλως* et *φροντίδα* vitiosa puto, saltem poetae verbis contraria sunt. Deinceps ante *θᾶττον* edebatur *δέ*.

θείου κατὰ τὸ ἴσον συμμιγέντων αὐτῷ, θυμιώμενον τῇ δυσχερείᾳ διώκειν τῆς ὀδμῆς τὰ θηρία δύναται. Δύναται δὲ τὰ αὐτά τις καὶ Θράκιος λίθος θυμιώμενος ἀποτελέσειν, ὃς ἐὰν μὲν πυρὶ παραδοθῇ, πρότερον ὕδατι λουσάμενος, πλέον ἐπάγεται πρὸς ἑαυτὸν τὸ πῦρ, ἐλαίου δὲ οὐκ ἀνέχεται καιόμενος, οὐδ' ἂν ὅλως ἴδοις ἔτι περὶ αὐτὸν τὸ πῦρ, ἣν σὺ τῷ λίθῳ καιομένῳ τούτῳ προσοίσῃς ἔλαιον. καὶ [ἡ] μὲν φύσις ὥσπερ ἔφην, τούτου τοιαύτη τοῦ λίθου. φέρει δὲ τοῦτον μὲν τὸν λίθον ποταμὸς ἐν Θράκῃ, καὶ ἐστιν ὄνομα μὲν Πόντος τῷ ποταμῷ τούτῳ, εὑρίσκεται δὲ ἐν αὐτῷ, καὶ θυμιώμενος διώκει τῇ τῆς ἀποφορᾶς βαρύτητι τὰ γένη τούτων τῶν ἑρπετῶν. Ὑποχωρήσει δὲ οὐδὲν ἧττον ταυτὶ τὰ θηρία, καὶ ἐκ ποδῶν στήσεται, ἐπιτιθεμένης μὲν τῷ πυρὶ χαλβάνης καὶ θυμιωμένης, μετὰ δὲ ταύτης χρωμένοις τῷ καπνῷ τῶν κεδρίνων ξύλων καὶ τῆς ἀκνήστιδος. δύσεται τοιγαροῦν κατὰ τῆς γῆς τὰ μὲν αὐτῶν κάτω, τὰ δὲ εἰς ὕλας φεύξεταί που, τὰ δ' εἰς ἐρημίαν, ἄδεια δὲ τῷ βουλομένῳ καθεύδειν ἔνθα δ' ἂν ἕληται κατὰ ταῦτα περιέσται πολλή. Καὶ τοῖς μὲν εὐπορεῖν δυναμένοις τῶν βοτανῶν τούτων τοσαῦτα εἰρήσθω.

Vers. 57 — 79. Ὁπόσοις δέ ἐστιν ἐργῶδες καὶ κάματον φέρει, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἄρα αὐταῖς ἐν καιρῷ κεχρῆσθαι, τὸν ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν βουλόμενοι φυγεῖν περιγιγνόμενον κίνδυνον, χρηστέον τῇ λεγομένῃ καλαμίνθῃ, τότε ὑποστορέσασι τὴν βοτάνην αὐτοῖς. βουληθεὶς δ' ἀνεύροις τὴν βοτάνην ταύτην ἐλθὼν που πλησίον ἢ ποταμοῦ ἢ ἑλώδους τόπου. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν αὐτὸν ὃν ἄγνον λέγουσι καὶ τοῦτον ὑποστορνύμενον τὸν κατακλιθέντα, καθάπερ καὶ τὴν βοτάνην, ἣν πόλιόν φασιν, ἀπήμονα φυλάττει. καὶ τοῦτο παρὰ τῆς πείρας ἐσχήκαμεν. ἔστι δὲ δυσῶδες τοῦτο καὶ φορτικὸν τοῖς ἑρπετοῖς τὸ πόλιον λίαν· ὑποτεθὲν δὲ τῇ στρωμνῇ τό τε ἔχιον

καὶ ὁ νομαῖος ἕρπυλλος, ὅς τὸ ἀεὶ θάλλειν οἶμαι παρὰ τῆς φύσεως ἐδέξατο, τό τε ὀρίγανον ὡσαύτως δὴ καὶ τὸ ἀβρότονον, ὃ χαίρει γιγνόμενον τοῖς ὀρείοις τόποις, δείκνυται δὲ τῆς αὐτῆς ὄντα δυνάμεως καὶ τάδε. Τό τε τοῦ ἄγνου βρύον καὶ τὸ ὀνόγυρον· ἔτι μὴν καὶ ἡ κόνυζα ἰσχύει τὰ αὐτὰ καὶ ῥοιᾶς δὲ ὁμοίως κάλαθοι [κλάδοι?], καὶ ὁ ἀσφόδελος χλωρὸς ὢν καὶ οὗτος ἢν τύχῃ. ὅ τε στρύχνος καὶ ὃν τινες μὲν σκύρα, ἕτεροι δὲ ἐρυθρόδανον ἐπονομάζουσιν, τὴν ἴσην εἰς τὸ διασώζειν παρέχεται τοὺς ἀνθρώπους δύναμιν ἀπὸ τῶν θηρίων, ἢν ὑποστορέσασθαί τις αὐτὰ βουληθῇ. τὰ μέντοι σκύρα τοῖς βουκόλοις ἐστὶν ἐχθρὰ, ὅτι αὐτοῖς οὐκ ἀνέχονται αἱ βόες φαγοῦσαι ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλὰ ἐξοιστρῶσι. Ἱκανὸν δέ ἐστιν ἐκδιώκειν καὶ τὸ πευκέδανον τὰ θηρία ταῦτα· τῆς γοῦν ἀποφορᾶς οὐκ ἄν ποτε ἀνασχέσθαι ὑπομείνειεν, κἂν ᾖ θρασύτατον τῶν ἑρπετῶν. οὕτω κομιδῇ πονηρὸν καὶ λίαν δυσχερὲς ἡ ταύτης φαίνεται τοῖς ἑρπετοῖς τῆς βοτάνης πνοή. Καὶ ταῦτα μὲν ὠφελιμώτατα ἐπὶ κατακλινομένοις σφισὶ τοῖς ἀνθρώποις γίγνεται παρ' αὐτὰ καὶ ἐν ἐρημίαις ἢ καὶ πρὸ τῶν χηραμῶν ἢ καταδύσεων τιθέμενα οὐκ ἐᾷ προσελθεῖν. Καὶ οὕτως ἄρα τοῖς ἀνθρώποις τὰ τῶν βοτανῶν τῶν τοιούτων εἴδη ἐξεύρηταί τε παρὰ τῆς φύσεως καὶ πρὸς σωτηρίαν.

Vers. 80—96. Ὁπόσα δὲ ἀλειψαμένους οὐκ ἐᾷ φοβεῖσθαι τὴν ἐκ τῶν θηρίων ἐπιβουλὴν, ἀλλὰ ἀναχωρεῖν ἐπὶ πόδα καταναγκάζει, 7 δεῖ που ταῦτα καταπαρασκευάζειν. χρηστέον ἔπειτα καὶ τούτοις εἰς τὴν σωτηρίαν. τὸν τῆς κέδρου καρπόν, καὶ τὸ πευκέδανον, καὶ ὄριον τὴν βοτάνην οὕτω

7 Editum καταναγκα. δηπου.

καλουμένην ἔμβαλὼν ἐλαίῳ ξηρανθέντα· κοπέντα μέντοι καὶ ταῦτα μετὰ τῶν φύλλων τῆς κονύζης εἶτα ἀλειψάμενος οὐ προσείσεται 8 τὴν βλάβην, οὐδὲ ἀναμενεῖ παρ' ἐκείνων κακόν τι πείσεσθαι. Καὶ ἡ ῥίζα δὲ τοῦ σιλφίου καὶ ἐλελίσφακος ἐμβληθέντα καὶ ταύτας ἐλαίῳ ὁμοίως βοηθεῖ. Ἴδοις δ' ἂν ἀποστραφὲν οἶμαι καὶ ὀλιγωρῆσαν προσπτυσθὲν ἑρπετόν· βαρύνεται γὰρ ἱκανῶς καὶ ἀνατρέπεται τὸ θηρίον, ἣν ἀνθρωπίου ἂν τύχῃ ὀδμή που σιάλου. Ἔστι δὲ δὴ καὶ τὸ διὰ κάμπης ἀπηχθημένον βοήθημα τοῖς ἑρπετοῖς λίαν· μετὰ γὰρ τῆς λεγομένης ἀγρίας μαλάχης τοῦ καρποῦ ἐμβληθεῖσαι ἐλαίῳ κάμπαι καὶ ἀνατριφθεῖσαι ἱκανώτατα τοὺς χρησαμένους ὀνίνησιν, ὥστε ἀτρώτους τὸν ἅπαντα καὶ ἀνεπιβουλεύτους τῶν θηρίων τούτων διαβιοῦν χρόνον. Ἢν δὲ καὶ δύο κλῶνες κοπῶσιν καὶ πάνυ εἰς λεπτὸν μετά γε μὴν καρδάμου, τὴν ὁλκὴν ἄγοντος εἰς ὀβολὸν, καὶ δαύκου τῆς βοτάνης τοῦ καρποῦ μήπω ξηρανθέντος, ὥστε μὴ πλέον εἶναι [τὸ] σύμπαν ἢ ὁπόσον ἀνδρὸς [χεὶρ] δυνατὴ δέχεσθαι, εἶτα τρόχια γενόμενα σμικρὰ ἐν ἀνηλίῳ μὲν ἄλλως προσηνέμῳ δὲ χωρίῳ ξηρανθὲν σφόδρα, τῶν τροχίων μετὰ ταῦτα τούτων ἀνιεμένων εἰς ἔλαιον, οὐδεὶς μήποτε μέμψιν οἴσει τῇ τοῖς χρωμένοις τῷ ἐλαίῳ τούτῳ παραγιγνομένῃ βοηθείᾳ.

Vers. 97—117. Οὐ μὴν ἀλλ' εἰ καὶ δύο εὕροι τὶς θηρία ἀλλήλοις ἐντυγχάνοντα καὶ συμπεπλεγμένα διὰ τῆς μίξεως, εἶτα λαβὼν, ἐμβαλὼν ζῶντα ταῦτα συμπεπλεγμένα, καὶ ἔν εἴδεσίν τισιν εἴς τι δηλαδὴ σκεῦος προεψῆσαι χρησίμως ταῦτα κατεσκευασμένον, ἕψεσθαι ποιείτω· δυνάμενον ῥύεσθαι γὰρ καὶ προανέχειν πάνυ σφόδρα ποιήσει φάρμα-

8 Editum προσοίσεται. Est a προσίεμαι.

X.

κον τὸν ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν περιγιγνόμενον τοῖς ἀνθρώποις ὄλεθρον, οὐ μήποτε συγχωροῦν εἰς ἔργον προελθεῖν. συνεψείσθω δὲ τοῖς θηρίοις τούτοις ἄρτι που τυθέντος αὐτοῖς μυελὸς ἐλάφου· δραχμαὶ δὲ ἔστωσαν μὲν περὶ τὰς τριάκοντα ὁ σταθμὸς τούτου τοῦ μυελοῦ· ῥοδίνου δὲ ἐλαίου τὸ ἐμβαλλόμενον εἰς ταῦτα τριτημόριον ἔστω χοός· ἔστω δὲ ἀπὸ τοῦ ῥοδίνου τοῦ εἰκῆ μὲν οὐδὲ ἁπλῶς κατεσκευασμένου, ἀλλ' ὅ φασι τοὺς μυροπώλας ὀνομάζειν τριπτόν· ναὶ μὴν καὶ ὠμοτριβοῦς ἐλαίου 9 μέτρον ἴσον τῷ ῥοδίνῳ ἐμβάλλεσθαι καλόν. κατὰ ταὐτὰ δὲ καὶ τὸν κηρὸν, τέταρτον τούτου τῶν τριάκοντα ἕλκοντες δὴ σταθμόν. ἔστ' ἂν δὲ περιρυῶσιν ἑψομένων αἱ σάρκες τούτων τῶν ὄφεων καὶ συντακῶσιν, ἐπιμελῶς ἐξαιρεῖν μὲν χρὴ φροντίζοντα καὶ ἀποχωρίζειν μακρὰν σφῶν τὰς ἀκάνθας. εἶναι γὰρ ἰόν 10 τινα εἰς αὐτὰς καὶ κακίαν πολλήν. Ἐπιμελὲς δὲ γιγνέσθω κινεῖν ταῦτά σοι τοῦ λοιποῦ πάντα, καὶ ἅμα πάντα μιγνύναι καὶ ὡς ὅτι μάλιστα ἀποτελεῖν εἰς ἕν· ἣν γὰρ οὖν τις ὅλως ποτὲ καθ' ὁδὸν 1 τύχῃ ἢ καὶ τὰ τοῦ θέρους ἔργα μετὰ χεῖρας ἔχων, ὁπότε αὐτὰ ἑαυτῶν χαλεπώτερα τυγχάνει καὶ βλαβερώτερα τοῖς ἀνθρώποις, ἢ τυχὸν ἀλοῶν τις οὖν ἢ λικμῶν τὸν σῖτον ἢ ὑπνῶν ἢ ποιῶν τι οὖν 2, ἄχριστος δὲ μὴ εἴη τούτου μηδὲ ἀνήλιπος τοῦ φαρμάκου, μακρὰν ἀπέσται τοῦ ἀνθρώπου ταῦτα, τούτων κἂν ἐγγὺς ὢν τύχῃ. εἰ δὲ προσάψεται μὴ

---

9 Editum *εδεμου*. Deinceps *τέταρτον τούτων τριάκοντα.*

10 Heic ab eadem, quae codicem scripsit, librarii manu in margine adiectum est *μακρας*. *Bandini*. quod in *μακρὰν* mutatum post *ἀποχωρίζειν* inserui.

1 Editum *καθολων*.

2 *παιων τι ουν* editum. Fortasse *ποιῶν ὁτιοῦν* scribendum. Deinceps erat *ἀνηλιψος*.

προαλειψαμένῳ, ἢ τροφῆς μὴ μετειληφότι ἀνθρώπῳ θηρίον, ὁπότε μᾶλλον ἀναλίσκεται καὶ ἐνεργοτέραν ὁ πληγεὶς δέχεται τὴν βλάβην, οὐδὲν ἧττον ἐπαμῦναι καὶ τούτοις δυνήσει τοῖς λέγεσθαι μέλλουσιν περὶ τούτων ὑπ' ἐμοῦ χρώμενος. ἔρχομαι δὲ λέξων ὁπόσα ἐστὶν τῶν βλαβερῶν τέως κατ' εἶδος θηρίων.

Vers. 118 — 127. Ἡ διψὰς τὸ μὲν πάχος ἐπὶ πλέον τοῦ ἄῤῥενος αὕτη καὶ τὸ μῆκος δοκεῖ, τὸν δὲ θυμὸν δυσχερὴς πάνυ τις τυγχάνει καὶ ἀνυπόστατος· ὁ δὲ θάνατος ὀξύτερον τοῖς ὑπ' αὐτῆς δηχθεῖσιν ἀπαντᾷ· οὐκ ἄν ποτέ τις ῥαδίως πληγεὶς ὑπ' αὐτῆς τὸ καθ' ἑαυτὸν διαφύγοι. ἔστι δὲ ὥρα τοῦ ἔτους καὶ ἀνίσχουσιν αἱ πλειάδες· μόλις ἂν ἴδοις αὐτὰς ὑποφαινομένας πλησίον τοῦ ταύρου. Ἐνταῦθα δὴ θερμαινομένη καὶ ὧν ἐτεκνώσατο τῆς ἀνατροφῆς φροντίζουσα, δεινοτέρα προσελθεῖν ἀνθρώπῳ γίγνεται, ποτὲ μὲν ἔξω τῆς εὐνῆς καὶ ἐπὶ τὰς νομὰς ἐρχομένη, ποτὲ δὲ ἐπανιοῦσα ἐπὶ τὸν φωλεὸν ἐκ τῆς νομῆς καὶ τροφῆς κεκορεσμένη καὶ ὕπνου ποτὲ μετασχεῖν θέλουσα.

Vers. 128 — 144. Ἐκτρέπεσθαι δὲ χρὴ καὶ προορᾶν, διαφυγόντος ἔχεως τὸν ἐπὶ τῇ συνουσίᾳ παρὰ τῆς θηλείας αὐτῷ περιγιγνόμενον θάνατον, ἢ ἐν ὁδῷ ποτε ἢ ἐν ἄλλῳ τῳ χωρίῳ περιπεσεῖν 5 τινα. ἡ μὲν γὰρ θήλεια συμπλακέντος ἄρα αὐτῇ καὶ συμμιγνυμένου τοῦ ἄῤῥενος ἐμφῦσα τοὺς ὀδόντας κατὰ τοῦ αὐχένος ἀποκόπτει αὐτοῦ τὴν κεφαλήν· οἱ δὲ ἀπ' ἐκείνου ἐν τῇ γαστρὶ τὴν ὑπὲρ σφῶν τοῦ πατρὸς

---

5 Heic vna littera euanuit, in sequenti lacuna discissae sunt tres, in tertia vero quatuor litterae. *Bandini.* Editum erat περιπεσειν. Post κεφαλὴν lacunam in edito suppleuit deinde Bandini in Catalogo Bibliothecae Laurent. Mediceae Tom. III. p. 330.

δίκην βουλόμενοι λαβεῖν, ἥκιστα μὲν τὴν ὥραν, ὡς αὐτοὺς ἀποκυηθῆναι, ἐκδέχονται, διαφαγόντες δὲ τὴν γαστέρα ἄλλος ἀλλαχόθε γίγνονται μὲν ἀσινεῖς καὶ ἔξω τούτου τόκου, τὸ δὲ μὴ τὴν ἀπὸ τῶν τέκνων ἐπ᾽ αὐτῇ εἶναι 4 διαφθορὰν ἀμήχανον φυγεῖν. μόνη δὲ τῶν ἄλλων ἑρπετῶν ἡ ἔχις ἐγκύμων γίνεται, τὰ δὲ ἄλλα τοῦτον μὲν οὐδαμῶς πέφυκε γίγνεσθαι τὸν τρόπον, τίκτουσι δὲ ὠὰ καὶ θάλπουσιν αὐτά. ἔπειτα μέντοι ἐντεῦθεν γίγνεσθαι φιλεῖ τὰ τούτων, καὶ τὴν τάξιν τοῦ εἶναι δεῖ διαφυλάττειν ἀκέραιον. ἀλλὰ μὴν ὁπόταν καὶ τύχῃ ἀνηβῶσά τε καὶ ἐπανιοῦσα εἰς τὴν νεότητα ἐκ τοῦ γήρους, τῇ τε ἀκμῇ χαίρουσα καὶ αὐτῷ τῷ τάχει, [ἐν ὀφθαλμοῖς ἔλθοις τούτους]5 μὴ σύγ᾽ ἐναντίος ἔλθοις τούτῳ τῷ θηρίῳ, μηδ᾽ ὅτ᾽, ἀνιμήσασθαι αὐτὴν ἐπιχειρήσαντος ἐλάφου, τὸν θάνατον διαφυγοῦσα ἀνθρώπου προσψαύσειεν ἐλθοῦσα μέλλεσι· οὐδὲ γὰρ ἄν ποτε περιέσται ὁ τῷ χόλῳ τῷ ταύτης καὶ τῇ ἀνάγκῃ περιπεσών. Ἀπηχθημέναι δέ εἰσι δεινῶς αὗται ταῖς τε ἐλάφοις καὶ τοῖς νεβροῖς, καὶ πανταχοῦ περινοστοῦσι τά τε δύσβατα τῶν χωρίων καὶ τὰς αἱμασιὰς οἱ ἔλαφοι, τὸν διὰ τῆς σφῶν ἀναπνοῆς ἐπάγειν τοῖς ἑρπετοῖς βουλόμενοι μόρον.

Vers. 145—156. Ἔστι δὲ οὕτω τις τόπος ἐν Θεσσαλίᾳ Ὄθρυς6 καλούμενος τά τε ἄλλα δυσχείμερος ὤν, καὶ κομιδῇ τραχὺς, εὔφορος δέ ἐστιν ὅδε τῶν ἑρπετῶν λίαν, καὶ αὐτὰ ἔχουσι καὶ αἱ φάραγγες, καὶ ὅσοι δέ εἰσιν ἀλλαχόσε τραχεῖς καὶ δασώδεις τόποι, πλῆθος τούτων βόσκει τῶν θηρίων.

4 Editum *σινηνεεειν*. Locus nondum est persanatus.

5 Verba seclusa abundare videntur.

6 In margine habetur: *Οθρυς τοπος Θεσσαλιας*. *Bandini*. Cum Goett. Codice *ἐν Θεσσαλίᾳ* inserui post *τόπος*.

Μορφὰς δὲ ἀμείβει μὲν σὴψ πάνυ πλείστας ὅσας, μεταβάλλεται δὲ τὴν ἰδέαν, καὶ δοκεῖ φαίνεσθαι τοῖς ὁρῶσι χωρίον ἤ τι τοῦ χωρίου, ἵναπερ ποιεῖται τὴν δίαιταν. τούτων δὲ τῶν θηρίων ὅσοι μὲν συλλίθους7 τε καὶ ἐρημοτέρους τῶν τόπων νέμονται, ὀλίγοι μέν εἰσι τὸ μέγεθος, ἄγριοι δὲ δεινῶς, τὴν δὲ ὁρμήν εἰσι διάπυροι καὶ συντόνως ὀξεῖς. τὸ δὲ δῆγμα οὐχ οἷόν τε αὐτῶν ποτε μὴ καὶ διαφθείρειν. Ἐπανθεῖ δὲ ἐνίοις ἡ χροιὰ, τοῖς μὲν ὁποῖον δὴ λίθος, τοῖς δὲ χλωρὸν, οἷον8 καὶ ὅμοιον ἰῷ, ἄλλοις δὲ οἷον ἡ ἐνψάμμῳ δίαιτα χρῶμα περιποιεῖ.

Vers. 157—189. Ὁρᾶν δὲ ἔξεστι καὶ ταύτην ἀπὸ τοῦ εἴδους σοι τὴν ἀσπίδα καὶ καταμανθάνειν, ὡς τό τε ὄνομα φοινήεσσα ἀπὸ τοῦ σχήματος ἐδέξατο· φοβερά τε γάρ ἐστιν ἥδε, καὶ ὑπὲρ τὰς ἄλλας, καὶ δὴ καὶ ἐγγίσαι ἀνθρώπου σώματι χαλεπὴ πέφυκεν. συνσπειρωμένη τοιγαροῦν καὶ ἄγουσα ἑαυτὴν ἐπὶ τὴν γαστέρα, ἐναντίαν τῷ τάχει ποιεῖται τὴν ὁδόν. μεγίστη δὲ οὖσα νωθής ἐστιν, ἡ κίνησις αὐτῇ γίγνεται μετὰ ῥαθυμίας. βαρυνομένους δὲ ἔοικεν ἔχειν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὕπνῳ, καί σφας συμμέμυκεν ὡς τὰ πολλά. ὅταν [δέ] τις κτύπον τινὰ ἄλλως ἢ ψόφον ποιήσῃ, καὶ θεάσηται φῶς ποτε αἰφνιδίως φανὲν, αὐτίκα ὥσπερ καὶ ἐξ ὕπνου διανισταμένην αὐτὴν ὄψει καὶ γοργὸν βλέπουσαν, συνάγουσάν τε αὐτὴν καὶ συνσπειρωμένην, εἶτα ἐκ μέσης τῆς συστροφῆς ὀρθουμένην τε τὴν κεφαλὴν ἴδοις ἂν καὶ ὀργῇ ζέουσαν. Διαφέρει δὲ κατὰ πολὺ οὐ μόνον ἥδε τῷ μεγέθει τῶν ἄλλων ἀσπίδων, ἀλλὰ καὶ τῷ εἴδει. μήκους μὲν γὰρ μέτρον παρέχεται πλέον, ἢ ὅσον ἔχειν μέτρον ὀργυιάτῳ δοκεῖ. τὸ δὲ δὴ

7 Goett. σαλένθους.

8 Verba οἷον καὶ ὅμοιον ἰῷ omittit Goett, nec sunt in poeta.

πάχος τῷ ἑαυτῆς πάντως ἀναλογοῦν μήκει θηρῶντος λέοντας καὶ κάπρους τινὸς οἷον ἂν ἴδοις ἀκόντιον τίθει δή. τὴν χροιὰν [οὐχ] ἡ αὐτὴ πάντοτε, ἀλλὰ ὑπαλλάττει, καί ποτε μὲν ποικιλλομένη, ποτὲ δὲ ὡς τέφρα γιγνομένη, καὶ αὖθις μηλινοειδής, καὶ ἄλλοτε μελαινομένη, καὶ ἄλλοτε εἰς ὄψιν ἄγει τοὺς ὁρῶντας ἑαυτὴν τῇ χροιᾷ μιμουμένη ζόφον· οἵαν δὲ ὁ Νεῖλος χροιὰν ἐξ Αἰθιοπίας ἔχων ἐπισυρόμενος τὴν γῆν ἔρχεται τὸ ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν θάλασσαν μάλιστα ἐμφερὴς ἐστιν. ἡ δὲ τοιαύτη 9 τῇ ἰδέᾳ ἔχει δὴ ἔνερθε τοῦ μετώπου σημεῖα δή τινα, οἷον δύο ὀφρύων δυνάμενα διασώζειν σχῆμα· ὑπὸ τούτοις κινουμένους τοῖς τύλοις πυρώδεις ἐστὶν ἰδεῖν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς καὶ γοργὸν βλέποντας, εἰ συσπειρωμένη δὲ ὡς τὰ πολλὰ καὶ μήτ' ἄγαν ἐκτεινομένη, μήτε τὴν σπεῖραν συνηγμένην παντελῶς ἔχουσα, ἀλλ' οἷον εἰκῇ καὶ μετρίως ἀμφοτέρων ἐν ταυτῷ τὸ σχῆμα σώζουσα, εἰς ὕψος αἴρεται μὲν τὸν αὐχένα, ἐνορᾷ δὲ δεινόν τι, καὶ αὔθαδες λίαν· οἰδαινομένη καὶ σπεύδουσα παραδοῦναι τὸν πληγέντα ὑφ' αὐτῆς ἀνημέρῳ μοίρᾳ. Ἔχει δὲ τοὺς ἐξέχοντας ὀδόντας τέσσαρας· κοῖλοι δέ πως εἰσίν, οἱ δὲ μᾶλλον ἀγκύλοι. ὁ δὲ ἰὸς παράκειται τοῖς ὀδοῦσι ἐγγύς. καλύπτονται δὲ ὅμως οὗτοι καὶ ὅσῳ ζώνη τὸ σχῆμα τοῦτό ἐστιν αὐτοῖς ὑμήν. Οὐκ ἂν διαφυγοι τὸν θάνατόν τι ὅτε ὁ δηχθεὶς ὑπ' αὐτῆς. τοῖς οὖν ἀπηχθημένοις παρ' ἡμῶν ἐμπέσοιεν αἵδε· οὐ γὰρ οἷόν τε τὸν ἁλόντα τῷ θηρίῳ πρὸ τούτῳ οἴδησίν τινα ὑπομεῖναι ἢ φλεγμονῆς ὄγκον, ἀλλ' οἷον οἱ νωθεῖς καὶ κατεσχημένοι 10 ἐκ τοῦ ὕπνου ὀλίγα τῶν ὄντων φροντίζοντες ἐπισύρονται τὴν ἀργίαν καὶ ἀναισθη-

---

9 Editum ταυτη τη ειδεα εχι δε ενερθε.

10 Quae sequuntur ad versum vsque 258. suppleuit Bandini in Catalogo Bibl. Laur. I. c.

σίαν ὑποκλεπτομένην· ἑξῆς ὁρᾷν κατὰ βραχὺ καὶ τούτου τὴν ζωὴν [καὶ] ὑπονοστοῦσαν, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ ἐξ ὕπνου τῷ θανάτῳ παραδιδόμενοι τὸν ὑπὸ τούτου που δηχθέντα πικρῶς τοῦ θηρίου.

Vers. 190—208. Ἔχουσι μὲν ἀλλήλοις ἀπεχθῶς καὶ ἔρχονται διὰ μάχης ὅτε δεῖ ἰχνεύμων καὶ ἡ ἀσπὶς, ὥστε μὴ μόνον ἀποχωρεῖν ἀνάλωτον ὄντα ὑπ' ἐκείνης αὐτὸν καὶ νενικηκότα, ἀλλὰ καὶ διερευνώμενον ἔρχεσθαι ἐπί τε τὴν εὐνὴν καὶ τοὺς χηραμοὺς τῶν ἀσπίδων, ἵνα δὴ αὐταὶ 1 ἐκεῖναι τὰ ὠὰ τίκτουσιν· εἶτα ἀνατρέπειν τὰ ἐκείνων τοῦτον καὶ διαφθείρειν τοῖς ὀδοῦσι πάντα. Ἡ δὲ μορφὴ τοῦ ἰχνεύμονός ἐστί τις τοιάδε· ἐμφερὴς ἐστι τῇ ἰκτίδι, παρ' ὅσον ἡ μὲν πολεμίως ἔχειν τοῖς ὀρνέοις δοκεῖ, καὶ ἐπιπηδᾷ πολλάκις μὲν αὐλιζομένοις, πολλάκις δὲ ἁπλῶς τούτοις καὶ ἐπὶ ξύλου καθημένοις καὶ ἐν οἷς τίκτουσι χωρίοις καὶ ἐν οἷς τρέφουσιν ὁμοία 2, καὶ οὐ φυλάττουσι τὰ ἐξ αὐτῶν, ὄλεθρον ἐπάγουσα τοῖς παραφανεῖσι τῶν ὀρνέων. Οὗτος τὴν ἀσπίδα ἣν μόνον θεασάμενος ὁ ἰχνεύμων τύχῃ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἐν χωρίῳ κατηρεφεῖ τινι, ἵεται ἐπ' αὐτὴν, τὸ μὲν πρῶτον ἁλόμενος κατὰ τοῦ ποταμοῦ ἢ ἰλύος τινός· εἶτα ἐμπεσὼν εἰς αὐτὴν καὶ διαταράξας καθ' ὅλου τοῦ σώματος ἤνεγκε τὸν πηλόν· χρόνον δέ τινα διαλιπὼν, ἕως οὗ περὶ τὴν δορὰν ξηρανθεὶς ὁ πηλὸς ἱκανὸς ὡς γένηται ῥύεσθαι τῶν ὅσα ἐν τῷ ἀγῶνι γένοιτ' ἂν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ θηρίου· κρατήσας δὲ τὸ ἀπὸ τούτου καὶ περιγενόμενος εἰς τέλος τῆς μάχης ἀνέρχεται μὲν οὐδαμῶς, οὐδὲ περιμένει στῆναι εἴσω τοῦ πράγματος, ἐπιπηδήσας δὲ ἅμα βρυγμῷ κατ' αὐτὴν ποτὲ μὲν τῆς κεφα-

1 Editum δι' αὐταῖς.

2 Vitiosum vocabulum.

λῆς ὁ ἰχνεύμων, ποτὲ δὲ κατ' αὐτῆς ἐκείνης ἢν τύχῃ τῆς οὐρᾶς ἁρπάσας κατὰ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐμβαλὼν αὐτὴν εἴασε φέρεσθαι.

Vers. 209 — 257. Ἔχιδναι δὲ οὐχ ὅμοιαι πανταχοῦ, οὐδ' ἂν εὕροις αὐτὰς ἴσον ἐχούσας τὸ μέγεθος· αἱ μὲν οὖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ μεγάλαι εἰσὶ πάνυ, τὰς δέ γε μικρὰς ἡ Εὐρώπη τρέφει καὶ τῆς Εὐρώπης μάλιστα ὅσα τραχέα ἐστὶ, τὰ τῶν Μεγαρέων ὄρη 3, καὶ ὅσα ἐστὶ δυσπρόσοδα τῆς Αἰτωλίας καὶ χαλεπά. Κολοφῶνος δὲ τῆς ἐν τῇ Ἀσίᾳ τὰ ὄρη τὰς μεγάλας ἔχει. Τούτων δὲ τὸ μὲν μέγεθος ὑπερόργυίαιον, τὸ δὲ εἶδος αἱ θήλειαι αὐτῶν εἰσί που τοιαῖδε· τὰς κεφαλὰς πλατείας ἔχουσι, καί εἰσιν ἄλλως παχεῖαι πᾶσαι, τὰς δὲ οὐρὰς αιμωτέρας ἕλκουσι, τὸ δέρμα ὁμοίως πεφολίδωται, τὴν ἰδέαν ταχίστην4 τὴν κίνησιν βραδίσας ὑπονωθέστεραι, ἔνθα καὶ ἔνθα ἀποκλίνουσαι ἐν ταῖς σφῶν πορείαις· οἱ δὲ ἄῤῥενες μὲν αὐτοὶ οὐχ ὁμοίως παχεῖς, τὸ δὲ μῆκος ἀδιάφοροι, εἰς ὀξὺ λήγουσιν αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν, τὰς δὲ οὐρὰς ἐναντίον ταῖς θηλείαις ἕλκουσιν· ἐκεῖναι μὲν παραπλησίας τὰς φολίδας φέρουσι καὶ εἰς τὴν κίνησιν καὶ οἵδε οὐ ταχεῖς· πυρώδεις μέντοι τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ὕφαιμοι δεινῶς· διπλῆ δὲ ἡ γλῶσσα καὶ προΐσχεται ἥδε ὑπὸ τῶν θηρίων. ὀδόντας δὲ ἔχουσιν ὁ μὲν ἄῤῥην δύο, εἰς δὲ διπλάσιον ἡ [θήλεια·] ὑπὸ δὲ τοῖς οὔλοις αἵδε κρυπτόμενον τὸν ἰὸν ἔχουσιν· ἡνίκα δ' ἂν ἀνθρώπου σώματι προσελθὸν ἅψηται τοῖς ὀδοῦσι, τηνικαῦτα, ὅπερ ἔκρυπτε τὸν ἰὸν τὸ θηρίον τοῦτο, τὸν τόπον καθαρῶς δείκνυσι. Τὴν δὲ ἰδέαν οὐχ ὁμοίαν ὁ ἰὸς τούτων τῶν ἑρπε-

3 Editum μετάρων ἐόρη. Fortasse fuit τραχέα ἐστὶν, οἷον τὰ τῶν Μεγαρέων ὄρη.

4 Haec vitiosa corrigere non possum.

τῶν οὐδὲ τὴν αὐτὴν παρέχεται, ἀλλ᾽ ἔστιν ὅτὲ μὲν ὑποφαινόμενος ὡς ἔλαιον, ποτὲ δὲ οἷον αἱματώδης, καὶ ἄλλοτε δείκνυσιν ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀέρος χροιὰν, καὶ ἄλλοτε δείκνυσιν οὐδεμίαν τούτων. Ὄγκος δὲ γίγνεται, πρῶτον μὲν ἔρευθος πολὺ περὶ τὸ πᾶν σῶμα τοῦ ταύτην ὑπομείναντος τὴν πληγὴν ἀνθρώπου, μετὰ δὲ τοῦτο φοινίσσεται, καὶ ὠχρὸν, εἶτα νεκρῶδες ὑπὸ τοῦ κακοῦ κατασταθὲν, φλυκταίνας τε ἐξηνθηκὸς δείκνυται καὶ φλογώδεις ἐπιλαμβάνουσαι· μετὰ δὲ τὸ ἐν βάθει πλῆθος τοῦ ὑγροῦ συῤῥυὲν ἀναδίδωσιν ἰχῶρας, καὶ ἕλκη πανταχοῦ τοῦ σώματος ἰσχυρὰ σήπεται ἐν τούτοις ἐπινεμομένου τὸ πᾶν καθάπερ πλοὸς τὸ δηχθὲν σῶμα ὑπὸ τῆς ἐχίδνης· λυγμός τε ἐπὶ τούτοις καρτερὸς καὶ ἀπονεύσεις τοῦ αὐχένος γίγνονται καὶ ἐγκλίσεις συχναὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν παρὰ μέρος· ἴλιγγοί τε ὡσαύτως καὶ δυσθυμία καὶ βαρύτης ὁμοίως περί τε τὰ σκέλη πολλὴ καὶ αὐτὴν τὴν ἰξὺν, καρηβαρία τε ὅτι πλείστη καὶ σκοτοδινίαι συνεχεῖς καταλαμβάνουσι τὸν κάμνοντα· καί ποτε μὲν ὑπὸ δίψης οὕτως ὥσπερ φρυγόμενος συνέχεται, πολλάκις δὲ δὴ ῥίγει σφοδρῷ καὶ ἀμηχάνῳ πιέζεται, καὶ οἷον ὕδατος λυποῦντος λίαν αὐτὸν ψυχροῦ οὕτως ἀνιᾶσθαι δοκεῖ· καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ψυχρότερος αὐτῷ τοῦ κρυστάλλου περιχεῖται ἱδρὼς, καὶ ἔμετοι χολώδεις ἀκριβῶς γίγνονται· χρῶμα δὲ ἀμείβει ἐκ χρώματος, ποτὲ μὲν μέλας ὁ πληγεὶς, ποτὲ δὲ κυανὸς, ἄλλοτε ὡς ἄνθος χαλκοῦ, ἄλλοτε καὶ ὡς ἂν τύχοι φαινόμενος.

Vers. 258 — 281. Ὅμοιον δὲ τὸ εἶδος τῷ ἔχει ὁ κεράστης ἔχει, παρόσον ὁ μὲν αὐτοῖν τυγχάνει κεράτων ἄμοιρος, ὁ δὲ δὴ τοὔνομα ἐδέξατο ἀπὸ τοῦ πράγματος.

Μορφαὶ δὲ τούτων εἰσὶν αὐτῶν ἑρπετῶν δύο. καὶ τῷ μὲν αὐτοῖν τέσσαρα, θατέρῳ δὲ ἀνέχει κέρατα τῆς κεφαλῆς δύο. εἰσὶ δὲ τὴν χροιὰν οἵδε καθάπερ ἡ τέφρα· τῶν ὁδῶν

δέ εἰσιν αἱ τούτων ἐγγὺς διατριβαί. καὶ μὴν καὶ παρὰ τὴν ψάμμον ἡδέως ἔρχονται. διαλλάττει τοίνυν κατὰ πολὺ ὁ κεράστης τοῦ ἔχεως τῇ πορείᾳ ταύτῃ, ὅτι ταχεῖαν μὲν μᾶλλον καὶ κατ' εὐθὺ ὁ ἔχις ποιεῖται τὴν ὁδὸν, ὁ δὲ οὐ μόνον σκολιὰν καὶ τοῖς ἀποκλίσεσι κεχρημένος πλείοσιν βράδιον ἔρχεται ἐφ' ὅ περ ἂν σπεύδῃ, ἀλλ' οἷον ὁλκὰς, ἐπιπεσόντος αὐτῇ ἐναντίου καὶ δυσχεροῦς καθάπαξ πνεύματος, ἐπὶ τὸν ἕτερον τῶν τοίχων πλεῖν ἀνάγκην ἔχει. καὶ ἡ τούτου τις πορεία τοιαύτη φαίνεται. τὸ δὲ δῆγμα τοῦ θηρίου τοῦδε πελιδνὸν ποιεῖ τὸν τόπον, καὶ ἐπ' αὐτῷ ὄγκος ἐγείρεται· φλύκταιναι δὲ καὶ μᾶλλον ταῖς ἀπὸ τῶν ὄμβρων παρεοικυῖαι πομφόλυξιν ἐπιγιγνόμεναι τῷ πλήγματι, τὰς ὀδύνας ἀμβλυτέρας παρασκευάζουσι γίγνεσθαι, ἤπερ τὸ δῆγμα τοῦ ἔχεως παρέχειν τοῖς ἐξ αὐτῶν πληγεῖσιν ὀδύνην πέφυκεν. οὐ παρὰ χρῆμα δὲ τοῦ κεράστου τὸ πλῆγμα ἀναιρεῖ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐνάτην ἡμέραν τὸν τρωθέντα ἄγει. βουβῶνες δὲ καὶ ὀσφὺς τοὺς τοιούτους ἐπιτρίβουσι, καὶ λίαν κάμνουσι. δυσθυμίαι τε ἐνοχλοῦσι καὶ τὰ ἀπὸ ταύτης τὸν πάσχοντα συνέχει δυσχερῆ. μόλις τε καὶ δυσχερῶς τὴν ψυχὴν ἀπαλλαττομένην τοῦ σώματός ἐστι θεάσασθαι καὶ θρήνων οὐ μακράν.

Vers. 282—319. Τὸ μὲν δὴ ὄνομα αἱμόῤῥους ἀπὸ τοῦ εἴδους τοῦ κατ' αὐτὸν τὴν προσηγορίαν ἐδέξατο. αὖθις δὲ ἡ κλῆσις παρὰ τοῖς ἐξ αὐτοῦ γιγνομένοις τῶν ἔργων ἔλεγχος γίγνεται. Τὴν μὲν οὖν δίαιταν ποιεῖται καὶ τὰς καταδύσεις ὁ αἱμόῤῥους οὗτος ἐν δαπέδοις τε καὶ τραχέσιν ἱκανῶς χωρίοις θαμνώδεσί τε οὐχ ἥκιστα καὶ ὀρείοις τόποις. ὅμως ἐν τούτοις καταδυόμενος μετὰ κόρον ἀναπαύλης τε ὡς τὰ πολλὰ καὶ ὕπνου λαγχάνει. ἔστι δὲ αὐτῷ τὸ μὲν μῆκος οὐδὲν μᾶλλον ποδὸς, πάχος δὲ ἄρχεται μὲν αὐτῷ εἶναι καὶ

ἐστι τῆς κεφαλῆς ἄπο τοιοῦτος πλησίον, ἀπολεπτύνεται δὲ εἰς τὴν οὐρὰν, καί ἐστιν μύουρος. ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ μὲν χρῶμα οὐκ ἀεὶ μὲν μέλας· ἐστὶν γὰρ ὅτε καὶ φλογώδης γίγνεται. μέσος δὲ ἐπὶ τὸν αὐχένα τῶν κάτω μερῶν εἰς λεπτότητα ἱκανῶς ἀποτελευτῶν. κέραια δὲ φορεῖ δύο κατὰ τοῦ μετώπου, λεπτὰ μέντοι ταῦτα καὶ ἀφανῆ, καὶ τὰ τῶν ἀκρίδων μιμούμενα. ὁ αὐτὸς δὲ καὶ σχεδὸν κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῇ ἀκρίδι ἐστίν. ὁρᾷ δ' οὖν φοβερὸν, καὶ πῦρ ἐκλάμπουσιν οἱ ὀφθαλμοί· ἄλλως τε καὶ ἡ κεφαλὴ φρικῶδές τί ἐστιν· ὑποκινούμενον γὰρ τὸ κάτω δείκνυσι γένειον καὶ σκιὰν παρέχον ἔν τε τοῖς ἑλιγμοῖς καὶ καμπαῖς, ὁπόταν οἴχεσθαι ἀπιόν που δεήσειεν αὐτό. τὴν μέντοι κίνησιν ὁ αἱμόῤῥους ἐστὶν καθ' ἑαυτὸν βραδὺς καὶ παραπλήσιος τῷ κεράστῃ. διέξεισί γε μὴν ἀψοφητὶ, καὶ οἷον ἐπινεμόμενος τοῖς καλάμων φύλλοις βραχύτατον ψόφον ἀποτελεῖ. ἀλλὰ γὰρ καὶ τὸν τρωθέντα ὑπ' αὐτοῦ συμβαίνει ἐκ παντὸς τοιούτοις ἄρα συσχεθῆναι κακοῖς, καὶ οἵοις ἄν τις περιπεσὼν ποτε οὐκ ἂν διαφύγοι. πρῶτον μὲν γὰρ οἰδαίνεται, μετὰ δὲ οὐ πολὺ τὴν χροιὰν κυανῆν δείκνυσιν. ὀδυνᾶται περὶ τὴν καρδίαν. ὠγκωμένην ἔχει τὴν γαστέρα, αὖθις ἐκκρινομένην αὐτὴν καὶ διαχωροῦσαν. νυκτὸς δὲ ἐπιγενομένης ἔξεισι μὲν αἷμα διὰ ῥινῶν, ἔξεισι δὲ ὁμοίως αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν ὤτων. φέρεται δὲ καὶ διὰ τοῦ στόματος ὁμοίως αἷμα μεμιγμένον χολῇ. ἀλλά τοι καὶ μετὰ τῶν οὔρων ἀτάκτως καταφερόμενον αἷμα ῥυΐσκεται. καὶ τὸ δέρμα ῥήξεις ὑπομένει, ἔξω χωρεῖν ἐπειγομένου καὶ δι' αὐτῶν τούτων τοῦ αἵματος.

1 Γένοιτο μὲν δὴ μηδαμῶς πώποτε μηδεὶς τῆς θήλεως

1 Haec suppleuit Bandini in Catalogo cum inscriptione: *Περὶ τῆς θήλεως αἱμοῤῥοΐδος.*

αἱμοῤῥοΐδος ὑπὸ τῷ δήγματι, μηδὲ ὑποπεσεῖν ὅλως τινὰ τῇ ταύτης ὑπάρξειεν ἀμηχάνῳ πληγῇ. οὐ γὰρ-ἂν μὴ ἀθρόως μὲν τοῦτο παθόντος οἱ ὀδόντες ἀναπεμφθεῖεν πρότερον θραυσθέντες ἀθρόως ὑπὸ τοῦ αἵματος, ῥυήσεται δὲ καὶ δι' αὐτῶν πάμπολυ τῶν ὀνύχων αἷμα. εἰ τοίνυν ἀληθὴς ὁ λόγος ὁ λέγων περὶ τῆς Ἑλένης, οὐκ ἔχω εἰπεῖν, ὅτι, ἡνίκα, φησὶν, ἡ Ἑλένη ἀπηλλάττετο ἐκ τῆς Τροίας, ἐξώσταις χρησαμένης ἀνέμοις τῆς νεὼς, εἶτα καταράσης εἰς Αἴγυπτον, Θῶνις δὲ ἦν τῆς χώρης ταύτης ὁ τότε βασιλεὺς, τὸν κυβερνήτην Κάνωβον ἐξελθόντα τῆς νεὼς ῥαστώνης ἕνεκα δή τινος καὶ ψυχαγωγίας, ἀγνοήσαντα ἐπιπεσεῖν τότε δὴ θηρίῳ τοιούτῳ. τὸ δὲ θηρίον ἐκεῖνο ἐπειδὴ παρὰ τοῦ Κανώβου προσθλιβὲν ᾔσθετο, προσαψάμενον τοῖς ὀδοῦσιν αὐτοῦ τῷ σώματι τὸν ἰὸν ἐγχέει. ὁ μὲν οὖν Κάνωβος αὐτόθι καὶ παραχρῆμα ἀπόλλυται ὑπὸ τοῦ θηρίου. αἱμόῤῥους δὲ ἡ θήλεια τῇ Ἑλένη δίκην οὐ μεμπτὴν ὑπέσχει. θραύεται τοιγαροῦν ὑπ' αὐτῆς πληγεῖσα τῆς ἀκάνθης μέσον. εἶτα τῶν συνεχόντων δεσμῶν διαῤῥαγέντων τῆς ῥάχεως καὶ οἷον διαιρεθείσης μέσης καὶ διακλασθείσης, τὸ ἀπ' ἐκείνου μετὰ ταῦτα δέδωκεν ἡ φύσις τοῖς ἑρπετοῖς τούτοις τοῦ πάθους τὴν μνήμην διασώζειν. Οὐκ ἂν οὖν μὴ ἴδοις τήν τε αἱμόῤῥουν καὶ κεράστην χωλεύοντας τε τὸ καθ' αὑτοὺς καὶ τοῦ κινεῖσθαι δίκαια ἀπεστερημένους.

' Vers. 320—333. Παρέοικεν δὲ ὁ σηπεδὼν ἄλλο μὲν οὐδὲν τῷ αἱμόῤῥῳ, τὸ δὲ εἶδος μόνον. τὰ μέντοι ἄλλα οὐχ ὁ αὐτός ἐστιν. ἔοικεν γὰρ οὗτος ἐν μὲν ταῖς πορείαις προσπταίοντι, κατὰ παντὸς δὲ παρέχεται τοῦ σώματος τρίχας. καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ τάπητος εὐανθοῦς ὅδε που δείκνυσι τὴν χροιὰν, καὶ τοῦ μετρίου μείζονα μὲν τὴν κεφαλὴν φορεῖ, ἀποδέουσαν δὲ τοῦ λοιποῦ σώματος, καὶ σκολιὰν ἄλλως ἐφελ-

κεται οὐράν. ὁ μὲν δὴ δηχθεὶς ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τῷ λίαν αὐτὸν ὀδυνᾶσθαι, οὐδὲ τὸν θάνατον διαφεύγει, νέμεται δὲ ὁ ἰὸς τούτου καὶ κομιδῇ χωρεῖ κατὰ παντὸς τοῦ πληγέντος ὑπ' αὐτοῦ σώματος περιρύεται. ἰσχναίνεται δὲ αὐανθεῖσα καθάπερ ἐκ πυρὸς ἡ κεφαλὴ τῶν ἐν αὐτῇ τριχῶν, ὥστε μηδὲν ἀπεοικέναι δοκεῖν μαρανθεῖσι τῷ γήρᾳ ἀκανθῶν ἄνθεσιν. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς τῶν ὀφρύων αὐτῶν τρίχας καὶ τὰς τῶν βλεφάρων ἀλισκομένας τῷ κακῷ καὶ μαραινομένας ἐν ταὐτῷ ἔσται σοι θεᾶσθαι. μέλη δὲ ἐκεῖνα τοῦ δηχθέντος τριχῶν ἔρημα γιγνόμενα λέπραν καὶ ἔφηλιν καὶ ἀλφοὺς ταὖτ' ἕξει ἐπακολουθοῦντα.

Vers. 334—358. Τῇ ἐχίδνῃ κατὰ πολλὰ ἔοικεν ἡ διψὰς, τὸ μὲν μῆκος ἔχουσα ἐκείνης ἔλασσον, ἐνεργοτέρα δὲ ἀποκτεῖναι ὡς ὅτι μάλιστα ὑφ' ἑαυτῆς τὸν πληγέντα θᾶττον. ἔχει δὲ τὴν μὲν οὐρὰν μελαινομένην ἀκριβῶς ἤδε κατ' αὐτὴν τὴν ἄκραν, τὸ δὲ δῆγμα αὐτῆς δεινῶς αἴθει τὴν καρδίαν, καὶ ἐντεῦθεν ἄρχεται τὸ κακὸν, καὶ μεταδίδωσι τῷ παντὶ δηλαδὴ σώματι. Γίγνεται δὲ ἀμήχανος περί τε τὰ στόμα καὶ τὰ χείλη αὐτμὸς [1] τοῦ τρωθέντος λίαν. ἰάσασθαί τε τὸν πόνον τὸν ἀπὸ τοῦ δίψους ἐπιτιθέμενον αὐτῷ οὐχ οἷός τέ ἐστιν τοῦ λοιποῦ, οὐδὲ μὴν τὴν ταλαιπωρίαν. Ἀπαγορεύων γοῦν τοῖς παροῦσι, καὶ οὐκ ἔχων ὅτῳ [2] καὶ χρήσεται, ἐλθὼν ἐπὶ πηγήν τινα ἢ αὐτοῦ φρέατος πλησίον ταῦρος ὥς τις διψῶν καὶ οὗτος ἔρχεται ἐπὶ τὸν ποταμὸν, εἶτα ἀπλήστως ἔχων τοῦ ὕδατος τούτου, ἐμφορεῖται πολλοῦ, καὶ οὐκ ἀνίησιν εἰς τοσοῦτον, ἐς ὅσον οὖν, τῆς γαστρὸς ῥαγείσης, ἔξω τὰ ἐν αὐτῇ πάντα μετὰ τοῦ ὕδατος ἐνεχθείη. φέρεται γὲ μὴν κατ' ἀνθρώπους τοιόσδε τις λόγος, ὅτι, ὁπηνίκα,

---

1 An αὔσμός a verbo αὔω? 2 An ὅ τι?

φησὶν, διενείματο ὁ Ζεὺς τὴν ἀρχὴν μετὰ τῶν ἀδελφῶν, καὶ εἶχεν ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ, Διῒ δὲ ἔμελεν τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐβασίλευεν, δόξαν δὲ οὕτω, τοὺς ἀνθρώπους αὐτῷ τῆς νεότητος ἐσέμνυνεν περιφανῶς δώρῳ, ὅτι αὐτῷ κατεμήνυσαν τὴν κλοπὴν τοῦ πυρός. ἀλλ᾽ οἱ μὲν τὴν νεότητα ἐκ Διὸς λαβόντες, ἵνα αὐτῇ χρῷντο, ἀβουλίας τε καὶ ἀφροσύνης ἔργον ἐργάσαντο. οὐ γὰρ δὴ μὴ μεθέντες ἀπώναντο αὐτῆς. ἐπισάξαντες δὲ ὄνον, ἐπέθεσαν αὐτήν. μετὰ δὲ οὗτος μὲν ἀπῄει τὴν ὁδὸν ὁ ὄνος· καταλαμβανόμενος δὲ ὑπὸ δίψης πικρῶς, καὶ πνευστιῶν λίαν ἔρχεται ἐπὶ τὸν φωλεὸν, ὡς ὁ λόγος, τότε τοῦ θηρίου τούτου· ἐκ Νυμφῶν δὲ ἦν ἐπιτραπὲν τοῦτο, κρήνης εἶναι φύλαξ· ἐδεῖτο οὖν ἐλθὼν εὐθέως τοῦ θηρίου τούτου, ἄκεσιν παρ᾽ αὐτοῦ δέξασθαι τῶν λυπούντων αὐτὸν καὶ ἀπαλλαγῆναι. ὑπισχνεῖται παρέξειν ταῦτα τὸ θηρίον, ἣν καὶ [ὁ] ὄνος ἀφ᾽ ὧνπερ ἔχων ἔρχεται φορτίων παρασχεῖν βουληθῇ. καὶ διὰ τοῦτο ἐξ ἐκείνου τὰ μὲν θηρία ἀποτιθέμενα τὸ γῆρας αὖθις ἐπανέρχεται εἰς τὴν νεότητα, τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων ἐπίκηρον γένος ἀνέχεται περιμένον τὰ τοῦ γήρως κακὰ, οὐδὲ ἀποξύσασθαι δύναται. ἐντεῦθεν μὲν οὖν τὸ διψῆν τούτῳ προσετέθη, καὶ καλεῖται διψὰς τὸ θηρίον, θάνατον δὲ ὀξύτερον ἐπάγει οἷς ἂν ὑπάρξειεν πληγῆναι παρ᾽ αὐτοῦ, ὅτι καὶ φλέγεσθαι ὑπὸ δίψης τοὺς τρωθέντας ποιεῖ.

Vers. 359—371. Οὐδὲν ὁ χέρσυδρος ἀπεοικέναι δοκεῖ τὸ εἶδος ἀσπίδος, οὐδὲ οὐχ ἀναπίμπλησι τὸ σῶμα δυσχερείας τινὸς, ἣν προσψαύσῃ μόνον τοῖς ὀδοῦσι. πρῶτον μὲν γὰρ βαρυτάτη τις ὀδμὴ καὶ δυσώδης λίαν αὐτοῦ διὰ παντὸς χωρεῖ, ἔπειτα διὰ τοῦ βάθους ἰόντος τοῦ δεινοῦ καὶ ὡς ὅτε μάλιστα τραπόντος 3, ἴσχουσί τε ἀλγηδόνες τὸν πληγέντα

3 Editum τρεποντος.

ἄπαυστοι, συχναί τε ἐπὶ τούτοις ζέσεις καὶ φλύκταιναι ἐπὶ παντὶ φύονται 4. γίγνεται δὲ τῷ χερσύδρῳ τούτῳ δίαιτα πρῶτα μὲν ἐν λίμνῃ, ποιουμένῳ τοὺς ἐν ταύτῃ σῖτον βατράχους 5. μετὰ δὲ ταῦτα ξηρανθείσης ὡς ἐν θέρει τῆς λίμνης ὑπὸ τοῦ ἡλίου, καὶ σφόδρα φρυγείσης, ἔρχεται ἐπὶ τὴν ἐν χέρσῳ μονὴν αὐτίκα, καὶ ποιεῖ δίαιταν, αὐαινόμενος μὲν λίαν ὑπὸ τοῦ ἡλίου, διψῶν δὲ καὶ δυσφορούμενος εἴσω τὴν γλῶτταν τῶν γνάθων ἔχειν οὐχ οἷός τέ ἐστιν, ὑποδείκνυσι δὲ ὡς φοβερὸν, τοτὲ μὲν προβεβλημένην ἔχων αὐτὴν, τοτὲ δὲ οὐκ ἔχων, καὶ πάλιν ὑποκινουμένην καὶ ἄλλοτε ὑπερκύπτουσαν τοῦ δέοντος πλέον. ἔλαχεν δὲ ἄρα αὐτῷ καλεῖσθαι χερσύδρῳ, ὅτι καταλιπὼν ἐκείνας τὰς ἐν τῷ ὕδατι διατριβὰς ἀντηλλάξατο καὶ ἔχει τὸ τῆς γῆς χωρίον. ἕνεκα δὲ τῆς χροιᾶς φαυλότατός ἐστι πρὸς τοῖς ἄλλοις.

Καὶ τὸ μέγεθος ἔλασσον καὶ τὴν κίνησιν βραδυτέραν τὴν ἀμφίσβαιναν τοῦ χερσύδρου ὥς ἐστι μάνθανε. καλεῖται δέ γε ἀμφίσβαινα, καὶ ταύτην ὀνομάζεσθαι ἀπὸ τοῦ πράγματος μὴ παραιτοῦ, ὅτι κατ' ἀμφοτέρας κεφαλάς ἐστιν ὁρᾶν ἕρπουσαν. διέστηκε δὲ ἡ ἑτέρα τῆς ἑτέρας κεφαλὴ τοσοῦτον, ὅσονπερ τὸ μῆκος τοῦ θηρίου. ὀξὺ δὲ ὁρᾷ οὐδετέρα αὐτῶν, ἀλλ' ἀμαυρὸν καὶ ἀσθενὲς τοῖς ὀφθαλμοῖς βλέπει, ἔχει δὲ ἰσχυρὸν μὲν δέρμα, γῇ δὲ παρέοικεν, καί ἐστι πᾶν ἄλλως κατάστικτον. τοῦτο δ' οὖν τὸ δέρμα κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔαρος, ὁπηνίκα τὸ θηρίον τοῦτο προκύπτειν ἄρχεται τοῦ φωλεοῦ καί ἐστιν ὑποτεθραμμένον πρὶν ἢ τὸ τεττίγων γένος λαλεῖν ἐπιτραπὲν ἄρξηται μετὰ τὸν χειμῶνα· ἣν βουληθῇς τοῦτο ἀποδείρας ἔχειν, κοτίνου κλάδους λάμβανε, εἶτα

---

4 Editum φλυονται.

5 Editum ταυτησι βατραχους.

ἐπάγων τῷ θηρίῳ τούτῳ πληγὰς οὕτως ἀπόδερε· οὐ γὰρ μὴ ἔσται ποτὲ ὁ διαφυλάττων αὐτὸ ἐνδεὴς οὐδ᾽ ἀποτυγχάνων βοηθείας, ὁπόταν ὑπὸ χειμῶνος τὰς χεῖρας κακῶς ἢ τὰ νεῦρα ἔχων τις ἐκ τοιαύτης νόσου διατεθῇ.

Vers. 384 — 394. Ἔστι δὲ ἡ αὐτὴ καὶ παραπλησία τὴν ἰδέαν ἡ σκυτάλη τῇ ἀμφισβαίνῃ, ἀλλ᾽ οὖν τῷ τε ὄγκῳ διαλλάττει καὶ μήκει τοσοῦτον ἐκείνης, ὁπόσον δικέλλης στελειᾶς πάχος πλέον ἢ σμινύης ἔχει, ἣ καὶ τῶν ἐν τοῖς διύγροις τρεφομένων χωρίοις κατὰ γῆς εὐλέων 6· ἔντερα γῆς, οἶμαι, οἱ πολλοὶ καλοῦσιν. αὕτη τοίνυν αὐτὴ ἡ σκυτάλη, ἐξελθόντος μὲν ἤδη καὶ διαδραμόντος τοῦ χειμῶνος, ἐπιλάμψαντος δὲ τοῦ ἔαρος, τῆς ἐπὶ τὸ μάραθρον ῥαθυμεῖ πορείας οὐδ᾽ ἀφικνεῖται πλησίον ἐπίτηδες αὐτοῦ, ἵν᾽ ὥσπερ καὶ αὐτὴ τὰ λοιπὰ θηρία τοῖς ἀκρέμοσι 7 τὸ γῆρας ἐπαποδύσηται, ἀλλ᾽ ἐπιχωρεῖ τοῖς ἀγρίοις καὶ δυσβάτοις τόποις ὕπνον αἱρουμένη καὶ τῇ τυχούσῃ γῇ χρωμένη διὰ τροφῆς χάριν. ἕνεκα δὲ τοῦ πιεῖν, οὐδ᾽ ἂν πάνυ δίψῃ συνέχηται, ἐφ᾽ ὕδωρ ἔρχεται.

Vers. 396 — 410. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ σοι τοῦ βασιλέως τῶν ἑρπετῶν πέρι ἐθέλω διελθεῖν, καὶ ὡς τὸ μὲν ἰδεῖν αὐτὸν βραχύτατός ἐστιν, ὑπεραίρει δὲ τῇ δυνάμει τῶν ἄλλων οὗτος καὶ ἰσχύει πλέον. ξανθὸς μὲν οὖν ἐστι τὴν ἰδέαν, τὴν μέντοι κεφαλὴν ὀξυτέραν φορεῖ, μῆκος δὲ περί που παρέχεται παλαιστῶν ἐννέα. τὴν σπεῖραν οὐκ ἔστι συνηγμένος, ἀλλὰ ἐφήπλωται διὰ παντός. φοβερὸς δὲ δοκεῖ τοῖς ἄλλοις εἶναί πως καί ἐστιν ἑρπετοῖς· οὐκ ἂν ὑπομείνειεν αὐτοῦ τῆς φωνῆς τὸν ἦχον ἐπὶ νομὴν ἢ ποτὸν ἄλλως παραγιγνομένου ἢ αὖθις ἐπανερχομένου εἰς κοίτην περὶ μεσημβρίαν, ἀλλ᾽ ἐπὶ φυγὴν τὰ θηρία, ἣν μόνον ἀκούσῃ τῆς φω-

---

6 Legi potest etiam εὐδέων. B. 7 Editum ἀκραίμοι.

νῆς ἐκείνου, παρ' αὐτὰ τρέψεται. τρώσας δὲ ἥν τινα καὶ τύχῃ ὃ δὲ [ὃν] ὀνομάζουσι βασιλίσκον, ἀποῤῥεῖν μὲν τὰς σάρκας, διαλύεσθαι δὲ καὶ τὰ μέλη τοῦ τρωθέντος ποιεῖ. οὐκοῦν οὐδὲ παρ' ὀρνίθων ἴδοις ἂν τουτονὶ τὸν νεκρὸν κατεσθιόμενον, οὐδὲ ὑπὸ κυνῶν ἐσαῦθις, οὐδὲ ὑπ' ἄλλων ἑλκόμενον ἀγρίων καὶ σπαραττόμενον θηρίων, ἐπεὶ πονηρὸν τὸ σῶμα καὶ δυσχερὲς λίαν ἀποπνεῖ αὐτὸ δὴ τοῦτο τοῖς πλησιάζουσι προσετέθη 8. ἣν δὲ καταληφθεὶς ὑπ' ἀνάγκης τινὸς οἰωνὸς οἷον μὲν ἢ κύων τῷ νεκρῷ τούτῳ προσελθὼν τις ἀπ' αὐτοῦ τύχῃ καὶ μετάσχῃ βορᾶς, αὐτοῦ που κείσεται παρὰ χρῆμα, καὶ παρὰ τὸν νεκρὸν ἐλθὼν ὁ τοιοῦτος νεκρός.

Vers. 411 — 437. Τὸν μέντοι δρυΐναν ἐπίστω σαφῶς οὕτως ἔτι μὴν καὶ τὴν τούτου φύσιν. χέλυδρον 9 μὲν γὰρ αὐτὸν οἱ πολλοὶ καλοῦσιν, ὅτι ἀπολιπὼν τοὺς ὑδρηλοὺς καὶ λιμνώδεις τόπους, παρ' οἷς ἐποιεῖτο τὴν δίαιταν, ἐπὶ τοὺς ξηροὺς ἔρχεται καὶ αὐχμώδεις λίαν· μετὰ δὲ ἕτεροι δρυΐναν τὸν αὐτὸν λέγουσι, διότι καὶ ταύτης ὑπεριδὼν, ἥσπερ ἐτύγχανεν ἑλόμενος ἐν ταῖς ἐσχατιαῖς καὶ τοῖς ἄλλοις τόποις τραχυτέροις οὗτος δίαιταν καὶ μονὴν, διωκόμενος ὑπὸ οἴστρου καὶ κεντούμενος ἐπί τε τὰς δρῦς καταφεύγων ἔρχεται, καὶ ἐπὶ τὰς φηγοὺς, καὶ χρῆται τούτοις πρὸς οἴκησιν, ὃν τρόπον χρῆται καὶ ταῖς θάμνοις πρὸς τὸ ἐγκαθεύδειν. ὕδρῳ δὲ ἐοικὼς τὸ καθαρὸν, καὶ ἐπὶ τοῦ νώτου τὸ μέλας εἶναι ὥσπερ ἐκεῖνος διασώζων, τραχυτέραν ἔχει τὴν κεφαλήν. ὀδμὴν δὲ βαρεῖαν ἱκανῶς καὶ ἀνυπόστατον τὸ πᾶν αὐτοῦ σῶμα παρέχεται, καὶ οἷον ἡ ἵππου δορὰ ἐξόζει χαλεπὸν σαπεῖσα καὶ δυσανάσχετον, ὁπόταν ταῖς τῶν σκυτοδεψῶν πα-

8 Verbum hoc abundare videtur.

9 Editum χερσυδρον.

ραδοθῇ χερσὶν σῆψιν ὑπομείνασα πολλὴν καὶ διαμύδησιν, τοιοῦτον οἱ πληγέντες ὑπὸ τοῦ δρυῖνα ἢ κατ᾽ αὐτῆς οἷον τῆς ἀγκύλης ἢ τοῦ ποδὸς κάτω χαλεπὴν οἷον καὶ μοχθηρὰν διὰ παντὸς ἄγουσι τοῦ σώματος πνοήν. καὶ περὶ μὲν τὸ τετρωμένον μέρος ὑπὸ τοῦ θηρίου ὄγκος ἀμήχανος ἐγείρεται, ἔρευθός γε μὴν οὐκ ἔτι οὐδὲ αἱματῶδές τι ἐπανθεῖ τῇ χροιᾷ, ἀλλὰ μελαίνεται. παραφροσύνη τοίνυν ἐπὶ τούτοις, καὶ σφόδρα τῆς φωνῆς παράλυσις ἐπιλαμβάνει τὸν πάσχοντα· αἵ τε γὰρ ὀδύναι συνέχουσι, καὶ ἐπὶ ταύταις τὰ δυσχερῆ ἐν ὀφθαλμοῖς τυγχάνοντα τῆς κακοπαθείας αἴτια γίγνεται παντάπασι τῆς παραφροσύνης· ξηρότης τε οὖν οὐκ ὀλίγη αὐτῷ γίνεται τῇ ἀπὸ τῶν ὀδυνῶν κακι.... (κακότητι?) περὶ τὴν ἐπίφανειαν 10, καὶ σῆψις τῶν σαρκῶν ταχεῖα καὶ ἀκμάζουσα, νεμομένου κατὰ ταὐτὰ πανταχῇ τοῦ ἰοῦ, ἐξ ἀνάγκης ἐπιλαμβάνει. ὀλιγωρίαι τε ὡς πλεῖσται καὶ σκότος φέρεται κατ᾽ ὀφθαλμῶν, χάσμη τε πρὸς τούτοις καὶ βαρύτης ἀλλήλοις ἐπισυμβαίνοντα τὴν τῶν οὔρων ἐποχὴν ἐργάζεται σφόδρα. ὕπνος τε ἅμα τῷ ῥέγχειν καὶ λυγμὸς καρτερὸς ἐπισυναφθέντα πρὸς τῷ ποτε μὲν χολώδεις ποτὲ δὲ αἱματώδεις ἐμέτους γίγνεσθαι. δίψα δὲ ἀμήχανος καὶ τρόμος ἰσχυρὸς ἐπ᾽ αὐτὸν ὕστερον ἐνελθόντα κομιδῇ πονηρὸν αὐτῷ κατασκευάζουσι τὸν θάνατον.

Vers. 438—457. Ἔσει τοίνυν ἠγνοηκὼς οὐδὲ τὸν δράκοντα τὸ κατά σε, οὐδέ σε λήσεται, ἢν προσίδῃς μόνον αὐτόν, ἀπὸ τοῦ σχήματος. τὸ μὲν οὖν μῆκος τῷ θηρίῳ εἰς πλῆθος ἐξῆπται, τὴν δὲ χροιὰν ἀνθοῦσαν δείκνυσι κυάνου. ἐν Ἀσκληπίου τετράφθαι λέγεται τουτονὶ παρὰ τὸ Πήλιον.

---

10 Verba *αὐτῷ γίνεται — ἐπιφάνειαν* e Goett. libro accesserunt.

Πελεθρόνιον μέντοι τὸν τόπον τοῦτον οἱ ταύτῃ καλοῦσιν· καὶ δρύες περιεστᾶσι πλῆθος αὐτὸν πολὺ, καὶ ἔστιν ὁ τόπος κατηρεφὴς, οὗπερ τὸν δράκοντα τῆς κομιδῆς τοῦτον ἠξιῶσθαι λόγος. ἱλαρός ἐστιν ἄλλως καὶ γαυριᾶν δοκεῖ. καὶ τρίστοιχοι μέν εἰσιν οἱ ὀδόντες αὐτῷ, ὀφθαλμοὶ δὲ ἱλαρὸν βλέπουσι. καὶ ὁ πώγων ἐπανθεῖ τοῦ χρυσοῦ. ὅντινα δ' ἂν κατεπελθὼν οὗτός ποτε γένηται, τοῦ πλῆξαι, κἂν ὀργῆς ὢν τύχῃ ἀνάπλεως, λυμαίνεται οὐδὲν, ἢ τοσοῦτον μόνον εἰς ὀδύνην ὑπ' αὐτοῦ τὸν πληγέντα ἄγει, εἰς ὅσηνπερ ἂν καὶ μῦς ἐκεῖνον ἐνδάκνων ἤνεγκεν, καὶ αἵματος φορὰν τοσαύτην, ὅσηνπερ ἂν ἐκ τοῦ τραύματος τοῦ παρ' ἐκείνου συμβὰν οὕτως ἐπακολουθήσῃ.

Ἔστι γε μὴν ἐχθρὸς τῷ ἀετῷ, καὶ μισεῖται λίαν, ὅτι αὐτοῦ διαφθείρειν οὐκ ἀπέχεται τὰ ἔγγονα, ἀλλ' ἐπὶ τὴν καλιὰν ἐλθὼν ἐπιτίθεται μὲν, ἣν τύχῃ, τοῖς ᾠοῖς, ἐπιτίθεται δὲ τοῖς νεοττοῖς, πλημμελείας εἶδος ἀφεὶς οὐδὲν καὶ [1] κατεσθίει. πολλάκις δὲ καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ ἀετῷ ἔχοντι θήραν λαγωοῦ ἢ βορὰν προβάτου τιθεμένῳ ποθὲν, ἐξερπύσας ἔπεισιν ὁ δράκων. ὁ δὲ ἐσθίειν μὲν ἐπελθόντος οὐκέτ' ἀνέχεται, τρέπονται δὲ ἐπ' ἀλλήλους οἵδε καὶ διαμένουσι μαχόμενοι, προκειμένης ἀμφοτέροις τῆς θοίνης εἰς φιλονικίαν. ἐπιλαμβάνεσθαι δὲ περιϊπταμένου τοῦ ἀετοῦ, ἀράμενος ὁ δράκων τὴν κεφαλὴν ἄνω, περιβλέπων πανταχοῦ, πρόθυμος γίγνεται, καὶ ὁρμᾷ δράττεσθαι.

Vers. 458—482. *Οἱ τὴν Λῆμνον ἐπιστάμενοι*, νῆσος δέ ἐστιν ἡ Λῆμνος, ἀνακειμένη τῷ Ἡφαίστῳ, καὶ τὴν δυςχείμερον Σαμοθράκην, ἀνέχουσι δὲ αὗται μὲν ἐκ τοῦ προ-

---

1 Editum ουδενὶ τα κατεσθιει.

κειμένου πελάγους τῆς Θράκης κατ' αἰτὰ τῆς Αἴνου ιε.:: . . 2 και. . . . τὴν τῆς Ἥρας λέγουσι. ποταμὸς μέντοι ταύτην διαῤῥεῖ τὴν Αἶνον, καὶ ἔστιν ὄνομα τῷ ποταμῷ Ἕβρος. ἔστι δὲ δὴ καὶ Ζωναῖον ὄρος 3 καλούμενον· ἔνθα Ὀρφεὺς ἐκιθάριζεν, κα . . . . εν ἄντρον ἡ Ἑκάτη, καὶ οἱ γιγνώσκοντες τὰ χωρία οὐχ ἥκιστα ἐπίστανται τοῦτο τὸ θηρίον, ὅτι ποτὲ ἐστὶν ὁ κεγχρίνας. ἐν γὰρ θερμοτάτοις τὰς νομὰς τοῖς τόποις ποιεῖται. προσετέθη δ' οὖν τῷ αὐτῷ ὄνομα ἑρπετῷ, καὶ καλεῖται λέων, ὅτι τῶν ἄλλων οὗτος ἔοικεν ἑρπετῶν διενηνοχέναι μὴ μόνον τάχει καὶ μεγέθει, ἀλλὰ καὶ αὐτῷ τῷ εἴδει καὶ αὐτῇ ἰσχύϊ. ἕπεται τοίνυν τῷ πληγέντι αὐτίκα δὴ καὶ παρὰ χρῆμα τὸ σῶμα τρέπεσθαι, ἰόντος τε εἰς βάθος τοῦ ἰοῦ, καὶ τὸ πᾶν ἐπινεμομένου, ὕδερόν τε εὐθὺς ἐπιλαμβάνειν τὴν γαστέρα, βαρείας τε ἀλγηδόνας ἐξ αὐτῆς γίγνεσθαι, καὶ τὸν θάνατον ἥκειν καὶ διαλύσεσθαι. ναὶ μὴν ἀλλὰ καὶ καύματος ὄντος σφοδροῦ, ἱσταμένου θέρους, πιεζούμενος ὑπὸ λιμοῦ ἀνὰ τὰ ὄρη πορεύεται ζητῶν ἐξ αἰγῶν ἢ προβάτων αὐτῷ τινα πορίσασθαι τροφήν. οἱ δὲ ἡγούμενοι τῶν προβάτων τυγχάνουσι ψυχάζοντες περὶ μεσημβρίαν· ὑπήνεμον γάρ τι χωρίον ἐξευρόντες οἶδε, καὶ σκιὰν παρέχειν ὁπόταν ἢ καῦμα δυνάμενον τὴν ἀπὸ τῶν φυτῶν, ὀλίγον ἀποστήσαντες τῆς νομῆς τὰ κτήνη ἐνταῦθ' ἀπαγαγόντες προσαναπαύουσιν. ταῦτα μὲν οὖν περὶ Λῆμνον καὶ τὴν Σαμοθράκην ὁ κεγχρίνας ἀπεργάζεται ἐπιὼν καὶ λυμαινόμενος τοῖς ἐκεῖ θρέμμασι. μηδεὶς δὲ οὕτως ἔστω θρασὺς

---

2 Sex heic circiter litterae videntur deesse, cum ipsa pergameni particula abscissae. In sequentibus vero lacunis scias totidem videri litteras abesse, quot ibi puncta apposuimus. *Bandini*.

3 Editum ζωνεον ο . . λος.

μηδὲ μὴν ἄοκνος ἐκ λογισμοῦ, ὅστις ἐναντίος ἐλθὼν ποτε βουληθῆναι ἔχει τῷ θηρίῳ τούτῳ χωρῆσαι πρὸς μάχην, ὀρρωδῶν 4 μὴ οὐ πρῶτον μὲν ἐξ αὐτῆς τῆς θέας, ἔπειτα μέντοι καὶ τῆς ἄλλης αὐτοῦ μανίας τε ἅμα καὶ θρασύτητος τοῦ θηρίου καταληφθεὶς ἁλῷ. μετὰ ταῦτα δὲ περιπλακεὶς οἷον αὐτίκα ὑπ' αὐτοῦ πού καὶ περιειληθεὶς μυζηθείς τε ἅμα καὶ χωρήσας ὅλος διὰ τοῦ στόματος καταποθῇ. ἀλλ' οὐ χρὴ τὰ δεινὰ περιμένειν, ἀπαλλαττόμενον δὲ ἅμα ταχύτητι τοῦ κινδύνου, τὴν μὲν κατ' ἰθὺ πορείαν λαμβάνειν οὐδαμῶς συμφέρον, ἐκτρέπεσθαι δ... υτην ὠφελιμώτατον ὡς τὰ πολλά, καί ποτε μὲν χρὴ βαδίζειν τὴν ἐπὶ δεξιάν, ποτὲ δὲ τὴν ἐπὶ θάτερα ἀποκλίνειν μέρη [διε]ξόδους τε καὶ ὑποστροφὰς ποιούμενος συνεχεῖς καὶ ἐπαναζεύξεις, παραιρούμενος εὑρεθήσει τοῦτον δὴ τῆς ὁρμῆς τὸν θῆρα. ταχύτατος γὰρ ὢν τὸ κατ' εὐθὺ ἐν ταῖς τῶν κάμψεων περιστροφαῖς εὑρίσκεται βραδύς. ὀδυνώμενος γοῦν τοὺς σφονδύλους καὶ αὐτὴν ἅπασαν τὴν ἄκανθαν ἐλαττοῖ τοῦ δρόμου. τοιοῦτον ἄρα τὸν κεγχρίναν τοῦτον εἶναι αἱ πρὸς Θράκην νῆσοι παρέχονται.

Vers. 483—492. Ἔστι μὲν ταπεινὸς τὴν πρόσοψιν ὁ ἀσκαλαβώτης, τὸ δὲ δῆγμα οὐκ ἔστι ταπεινός. διαγγέλλει δὲ ἡ φήμη περὶ αὐτοῦ ταῦτα, ὅτι ἡ Δημήτηρ ἀχθεσθεῖσα αὐτῷ δεινῶς ἐνεμέσησε καὶ ἀμυνομένη. Τριπτόλεμον γὰρ δὴ τὸν ἐκ Μετανείρας γενόμενον, ᾗ οἴνη θεραπαινὶς τοῦ καλλιχόρου πλησίον ἐλθὼν ἐν τῇ Ἐλευσῖνι παρ' αὐτὸ τὸ φρέαρ ὁ ἀσκαλαβώτης, ὡς ὁ λόγος, τὸν Τριπτόλεμον λέγει ἐνταῦθα ἔπληξεν. Ἔστι μὴν ἑρπετῶν γένη ἄλλων καὶ ἄλλων

4 Editio primam litteram tantum verbi posuit.

πλὴν ἥσσον ἔτι πονηρῶν καὶ λίαν ἀβλαβῶν. χωρίοις δὲ ἐνδιαιτᾶται διαφόροις ὄντα διάφορα. ἔχει δὲ προσηγορίας τὰ γένη καὶ καλεῖται ἀπ' αὐτῶν· ἔλοπες τοίνυν οἱ μὲν αὐτῶν καὶ ἄλλοι λίβυες κέκληνται, μυοθῆραί τε ἐπὶ τούτοις ἄλλοι καὶ οἱ τὴν κλῆσιν ἔχοντες ἀπὸ τοῦ πράγματος ἀκοντίαι, καὶ μόλουροί εἰσιν ἕτεροι καὶ τυφλῖναι ἄλλοι.

Vers. 493—508. Ἀλλὰ καὶ βοτανῶν αὐτίκα καὶ ῥιζῶν τοι πέρι καὶ τῆς ἀπ' αὐτῶν δὴ τούτων πορίζομένης ὠφελείας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ὥρας, καθ' ἣν δεῖ λαμβάνειν τὰς βοτάνας, ἑτοίμως ἀφηγήσομαί σοι καὶ σὺν ἀκριβείᾳ, ἵν', ἐάν ποτέ τινος ὅλως τὸ σῶμα βουληθῇς ἢ πληγῇ κατεσχημένον ἢ ἄλλως ὀδύνῃ παραμυθήσασθαι βαρούμενον ἤ του ἐκσώζειν, διὰ τούτων δύναμίς σοι παρῇ. χρὴ δὲ οὐ μόνον ἄρτι λαμβάνοντα καὶ ἐκ τοῦ εὐθέος τὰς βοτάνας φέρειν τὴν ἴασιν τοῖς τὴν ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν πληγὴν παραδεξαμένοις, ἀλλὰ καὶ εὐγέων ἀπὸ χωρίων καὶ βαθέων ἄλλως, ἐν οἷς κώνωπες γίγνονται ἀπὸ τῆς ἐνυπαρχούσης νοτίδος τοῖς χωρίοις τούτοις.

Ἔστω δὴ πρώτη σοι τῶν ῥιζῶν εἰς ἀφήγησιν ἐρχομένη καὶ ὧν ἕνεκα παρέχεται θεραπείας χάριν ἥδε ἡ λεγομένη χειρώνιος.

Ὁ δὲ Χείρων οὗτος, ἀφ' οὗ περιέσχεν καὶ ἡ ῥίζα τὴν ἐπωνυμίαν, Κένταυρος ἦν καὶ πατρὸς γέγονεν ἐκ τοῦ Κρόνου· ἐν δὴ τῷ ὄρει τῆς Θετταλίας τῷ Πηλίῳ, ἐπειδὴ ἥδε ἦν ἡ ῥίζα, οὐκ ἔλαθεν αὐτὸν, ἀλλὰ ἐξευρίσκει, καὶ καλεῖ τόγε ἐντεῦθεν χειρώνιον αὐτὴν, ὅτι αὐτὸς αὐτῆς ὁ Χείρων εὑρετὴς γέγονεν. Καὶ τὸ μὲν εἶδος αὐτῆς τυγχάνει τοιόνδε. ἐμφερής ἐστι κατὰ φύλλα ἀμάρακι, τὸ δὲ ἄνθος παρέχεται χροιὰν τὴν ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ. ἡ ῥίζα γε μὴν οὐκ εἰς βάθος ἀλλὰ ἐπιπολῆς ἐστι καὶ γῆς ἐν ὀλίγῳ. δύναται δὲ διδομένη παντὶ

τῷ πληγέντι ὑφ' ἑρπετοῦ, ὑφ' οἵου δ' ἂν τύχῃ, ῥύεσθαι καὶ ὑπεξάγειν ὀλίγου δεῖν τὸν τῷ θανάτῳ προσομιληκότα. Ἐμβάλλων τοίνυν εἰς ὅλμον τοσοῦτον ἀπ' αὐτῆς τῆς ῥίζης, ὁπόσον αὔταρκές ἐστι καὶ πρὸς θεραπείαν, εἰς κοτύλην οἴνου πρότερον μέντοι κόψας, εἶτα τὸν οἶνον ἐπιχέας δίδου τηνικαῦτα πίνειν τῷ ἐγγὺς, καὶ παρὰ τὸ δεινὸν ἐκεῖνο 5 ἐλθόντι. Ἐάν τε τοίνυν οὖσαν ξηρὰν ἐάν τε καὶ ἀνελόμενος ἐκ τῆς γῆς αὐτίκα μάλα παρὰ χεῖρας ἔχῃς, οὐδὲν τοῦτό σοι διοίσει θεραπείας χάριν. Ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ διὰ τοῦτο καὶ τὸ πανάκειον προσειρῆσθαι· ἐπιλέγεται γὰρ καὶ τούτῳ τοῦτο τὸ ὄνομα πανάκειον, διότι ἄκεσιν ἐπιφέρει, καὶ διαδράντες ἀπίασι πολλοὶ, ἃ περιμένειν ἀνάγκη θεραπείας χήτει τοὺς ταῖς ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν 6 συμφοραῖς καὶ κακοῖς ἀμηχάνοις περιπεπτωκότας.

Vers. 509—519. Ἐχομένη δέ ἐστι τῆς βοτάνης ταύτης ἀριστολόχεια, καὶ ταύτην ἐγὼ καλουμένην οἶδα. καὶ αὕτη μετ' οἴνου πινομένη ποιεῖν τὰ αὐτὰ τῇ πρότερα βοτάνῃ δύναται. φύεσθαι δὲ ἐν συνσκίοις ὡς ἐπὶ πᾶν φιλεῖ, καὶ ἀπὸ τοῦ συλλαμβάνεσθαι πρὸς εὐτοκίαν ταῖς τικτούσαις αὐτὴν γυναιξὶν οὕτως ἀριστολοχία κέκληται. φύλλα δὲ φέρει μὲν κισσοειδῆ καὶ σχεδὸν τὰ αὐτὰ δείκνυσι 7 τῇ περικλυμένῃ. ἀνθεῖ δὲ ἐρυθρὸν καὶ οἷον ἡ ὕσγινος. ταύτῃ δὲ κέχρηνται πρὸς τὰς βαφὰς τῶν οἵαπερ αὐτὴ τὴν χροιὰν ἡ ὕσγινος τυγχάνει. ἀποπνεῖ δὲ δεινὸν ἄρα καὶ λίαν δυσχερὲς, καὶ τὸν καρπὸν παρεοικότα ταῖς ἀχράσιν φέρει καὶ μυρτάδος ἄντικρυς τῷ καρπῷ καὶ βάκχης καὶ τοῦ τῶν ἀπίων. Ἀλλὰ μὴν

5 Editum εκινος.

6 Editum θεραπιας σχη τι τους ταις απο των ερπετων.

7 Editum δικνυσι.

ἄρσενός τε καὶ θήλεως ἡ ταύτης παρέχεται τῆς βοτάνης φύσις διαφοράς. τῆς μὲν γὰρ ἄῤῥενος ἀριστολοχείας ἐστὶν ὑπομήκης τε ἡ ῥίζα καὶ χωρεῖ πρὸς βάθος καὶ ἐστὶν περί τί που πηχυαία [8]. ἡ θήλεια δέ ἐστιν οὐχ ὁμοίως μακρὰ, ἀλλὰ εὐστρόγγυλος εἰς μέγεθος, καὶ εἰς τὸ βάθος οὐ λίαν ἡ ῥίζα κάτεισιν. πύξῳ δὲ τῇ ἐν Ὠρίκῳ τὸ εἶδος ἔοικεν, καί ἐστι τῆς Κρήτης τὸ χωρίον, ἐν ᾧ αἱ πύξοι τοιαῦται φύονται. πινομένη τοίνυν οἴνου μέτα καὶ τούτου μέλανος εἰς δραχμὴν τοῖς ὑπὸ ἐχιδνῶν ἢ ἔχεων δηχθεῖσιν ἱκανῶς βοηθεῖ.

Vers. 520—527. *Καὶ τὸ λεγόμενον τρίφυλλον οὐδὲν ἐᾷ παθεῖν τὸν δηχθέντα οὐδὲ ὑπομεῖναι βλάβην τινὰ πλήξαντος ἑρπετοῦ. εἶναι μέντοι τὴν βοτάνην ὡς ὅτι μάλιστα ἐπιζήτει ταύτην ὀρεινῶν ἀπὸ καὶ ἀποκρήμνων καὶ τραχέων τόπων ἐκλέγεσθαι. ἔτι γε μὴν ἀξιοῖ [9] τὸ τρίφυλλον τοῦτο παρὰ μὲν ἐνίων μινυανθὲς, τριπέτηλον δὲ παρ' ἑτέρων προσαγορεύεσθαι. ἔχει δ' οὖν τὰ μὲν φύλλα παρεοικότα τοῖς τοῦ λωτοῦ, ὀδμὴν δὲ τὴν αὐτὴν τῇ ῥυτῇ, ὃ πήγανον Λακεδαιμόνιοι ῥυτὴν τῇ ἐπιχωρίῳ κεχρημένοι λέγουσί που φωνῇ. ὁπόταν δὲ δὴ τῆς βοτάνης ταύτης μαρανθῇ μὲν τὸ ἄνθος, τὰ δὲ φύλλα οἴχηται, δόξειας ἂν [1] ἀποφορᾶς ἀσφάλτου μετέχειν αἰσθανόμενος τῆς ὀδμῆς τοῦ τριφύλλου τούτου. χρήσιμον δέ ἐστι τηνικαῦτα συνάγειν τὸ σπέρμα, ὁπόταν ἐπακμάσαν ἑαυτοῦ γήραιον γένηται. στρογγύλον μὴν ἐστι τὸ σπέρμα, καὶ κυμβάλου σωζόμενον ἐπ' αὐτοῦ δείκνυται τὸ*

---

8 Editum *περι τι ου πηχυεα.*

9 Inter voces *μην* et *το* superadditum est verbum *αξιοι*, *Bandini.*

1 Editum *δοξης ας ιν.*

σχῆμα. ὑπὸ ὄφεων δὲ τοὺς δηχθέντας ἅμα οἴνῳ τόδε διασώζει ποθέν.

Vers. 528 — 540. *Ἀλλά σοι καὶ ταύτας ἐγὼ τὰς συνθέτους ἄρα καὶ θεραπευτικὰς βοηθείας, ὡς ἂν οἷός τε ὦ, διεξελεύσομαι. Ἔστι τις νῆσος Σικελία, ἐν ᾗ θάψος τις λεγομένη γίγνεται βοτάνη. ταύτης τῆς θάψου τὴν ῥίζαν τρίψας ὡς μάλιστα ἐπιμελῶς, μετὰ μέντοι τοῦ ἄγνου τοῦ καρποῦ· νῆρίν τε πρὸς τούτοις τὴν βοτάνην καὶ πηγάνιον ἐπιβαλὼν, θύμβρης τε ὁμοίως κλῶνας, ἀλλ' οὐ τῆς ὀρείου, ἀλλὰ τῆς ἐν τοῖς τόποις τοῖς ἡμερωτέροις φυομένης. ἡ γὰρ δὴ ὄρειος αὕτη θύμβρα εἰς ὕψος αἴρεται καθάπερ ἕρπυλλος. ἀνθοῦντός τε δὴ τὸ σφοδρὸν ἀσφοδέλου ῥίζαν τό τε καυλίον ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε σπέρμα, ἔτι μὲν τοιοῦτο φέροντος τοῦ ἀσφοδέλου καὶ ἔχοντος ἐν ἑαυτῷ τὸ σπέρμα τοῦ λοβοῦ, ταῖς οὔσαις προστίθει. ἑλξίνη δέ ἐστι βοτάνη, καὶ λέγεται τοῦτο ἀπὸ τοῦ μηδὲν αὐτὴν συγχωρεῖν πλησίον ἑαυτῆς φύεσθαι. αὕτη που τὸν μὲν χυμὸν ἰξώδης τυγχάνει· κλύβασις ἥδε διὰ τοῦτο πρὸς τῶν πολλῶν ὀνομάζεται. Χαίρει δὲ ἐν τῷ ἕλει γίγνεσθαι, καὶ μᾶλλον ἐν εὐύδροις τόποις. κόψας καὶ ταύτην ἅμα ταῖς ῥηθείσαις τὴν βοτάνην ἐπιμελῶς πάσαις, μάλιστα [τὰ] μὲν ὄξει προσχρώμενος καὶ διαμιγνὺς ταῖς ἄλλαις συναναλάμβανε, εἰ δὲ μὴ παρείη ὄξος, οἴνῳ προσκέχρησο· εἰ δὲ ἀποστερῇ καὶ τούτου, ἴθι σὺ τὴν ἐπὶ τὸ ὕδωρ, καὶ οὕτως ἀναιροῦ πάντα διὰ τοῦ ὕδατος. ἀντίζοον 2 γὰρ τῷ θανάτῳ κατασκευάσεις βοήθημα καὶ σωτηριῶδες ἄντικρυς ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν.* 3

2 Editum *αντιζωον*.

3 Hactenus ex Codice Vindobonensi Medicei defectus suppletus: quae sequuntur, ex Mediceo descripsimus, alterius variis lectioni-

Vers. 541 — 549. *Καὶ ἡ ῥίζα δὲ ἀγαθόν τί ἐστιν ἄρα ἐπίστασθαι αὐτὴν, ἡ πρότερον μὲν ἐχίειον* 4, *ὕστερον δ' ἀλκίβιον προσαγορευθεῖσα. ἔστι δ' οὖν τὰ μὲν φύλλα ἐξ αὐτῶν* 5 *οἷον ἀκάνθας ὁρᾷν περιβεβλημένα τὰ ταύτης καὶ περικείμενα, τὸ δὲ ἄνθος αὐτῆς οἷόν περ καὶ ἴῳ, τὴν ῥίζαν δὲ οὐκ ἔχει παχεῖαν, ἀλλὰ ἐπὶ μῆκος ἐκτέταται. Λέγει δὲ λόγος τις ταῦτα* 6 *περὶ Ἀλκιβίου, ὡς ἦν Ἀλκίβιός τις καὶ ἐκάθευδε πλησίον καὶ παρ' αὐτὴν ἐλθών πού ποτε τὴν ἅλω· τὸ δὲ γιγνόμενον ἦν ἐν θέρει· ἔρχεται οὖν τὸν Ἀλκίβιον καὶ τιτρώσκει ἔχις εἰς τὸν μηρόν· ὁ δὲ διαναστὰς ἐκ τοῦ ὕπνου, καὶ ὀδυνώμενος, γίγνεται μὲν εὐθέως ἑαυτοῦ, λαβὼν δὲ πλησίον οὔσης ῥίζαν τῆς βοτάνης ταύτης, εἶτα ἀνασπάσας ἀπὸ τῆς γῆς ταχὺ, κατακόπτειν παραδίδωσιν αὐτοῦ ταύτην τοῖς ὀδοῦσι· καὶ τὸ μὲν ὑγρὸν, ὅσον ἦν, τοῖς ἐντὸς διὰ τοῦ λαιμοῦ χορηγεῖ χωρίοις, τῷ δὲ ἄλλῳ τῆς ῥίζης, ὅθεν ἦν τὸ ὑγρὸν ἐκμυζηθὲν, τοῦ στόματος ἐξαγαγὼν καταπλάττει τὸ ἕλκος. Ἀλκίβιον τοίνυν ἡ βοτάνη μετὰ ταῦτα διὰ τοῦτο κέκληται, πρόσθεν ἐχίειον* 7 *λεγομένη, ὅτι εἴτε* 8 *ὁ εὑρὼν τοπρῶτον εἴτε ὁ χρησάμενος* [*καὶ*] *περισωθεὶς Ἀλκίβιος ἦν.*

Vers. 550 — 556. *Οὐ μὴν ἀλλ' ἔτι καὶ τῆς πρασίου χλωρᾶς οὔσης κόψας ὁμοῦ κλῶνας πάνυ σφόδρα, καὶ λευκῷ ἐν οἴνῳ ἀναλαβὼν, τοὺς ὑπὸ ὄφεων πληγέντας ἕξεις διὰ τούτου δύναμιν τοῦ κινδύνου ῥύεσθαι· ἡ γὰρ δὴ πράσιος αὕτη*

---

bus in calce paginarum adiectis. *Bandini.* quarum leuiores omisi.

4 *εχιïον*, Medic. *ἔχειιών.*

5 *εαυτων.*

6 *ταῦτα* e Vind. accessit.

7 Editum *ἐχιός.* Vind. *εχει ειον.*

8 Editum *ὅτι τε.* Sequens *καὶ* addidi de meo.

καὶ τὰς πρωτοτόκους λέγεται τῶν βοῶν, ὁπόταν εἶεν αὗται βαρυνόμεναι τῷ γάλακτι, ἥκιστα πάντων ἐπὶ τούτοις μεταποιούμεναι τῶν νεογνῶν, περιτεθεῖσα τοῖς μαζοῖς στέργειν ἀναγκάζει τὰ ἔγγονα, προχεομένου μετὰ ταῦτα πολλοῦ καὶ ἀποῤῥέοντος τοῦ γάλακτος· ἥδονται δὲ καὶ μέλιτται τῇ πρασίῳ ταύτῃ, ἢ μελίφυλλον μὲν παρ᾽ ἐνίων, μελίχταινα δὲ διὰ τοῦτο 9 *παρ᾽ ἐνίων προσαγορεύεται. αἱ γὰρ δὴ μέλιτται τῶν κατὰ σφᾶς ἐπιλαθόμεναι χωρίων, καὶ ὧν εἰργάζοντο κηρίων, καὶ οὗπερ ἐποιοῦντο μέλιτος, παρὰ ταύτην ἴασιν καὶ βομβοῦσιν ἐρχόμεναι ἐπὶ τὰ ταύτης* 1 *φύλλα τῆς πρασίου, ἐχόμεναι ὑπ᾽ εὐωδίας καὶ τῶν ταύτης καλῶν.* 2

Vers. 557—563. *Καὶ μὴν καὶ ὄρνιθος τῆς ἐν ποσὶν καὶ ἐν οἴκῳ οὔσης ὁ περιελὼν μετὰ τὸν τοῦ ὀστέου ὡς οἷόν τε αὐτοῦ που τοῦ ἐγκεφάλου τὸν ὑμένα, πολύκνημόν τε ἐπὶ τούτοις λεπτὸν, ἔτι μὴν καὶ ὀρίγανον, καὶ ἥπατος κάπρου τὸ ἄκρον τοῦ λοβοῦ· τοῦτο δὲ ἐξ αὐτῆς τῆς λεγομένης τραπέζης ἀνέχειν πέφυκε τὸ ἄκρον τοῦ λοβοῦ· ἐνταῦθα συννένευκεν ἡ τοῦ ζώου χολὴ, καὶ εἰσὶ σχεδὸν πλησίον ἐκείνου τοῦ λοβοῦ αἱ αὐταὶ που λεγόμεναι τοῦ ἥπατος πύλαι. ἰδίᾳ τοίνυν ἕκαστον τρίψας ἐπιμελῶς, τόν τε ἐγκέφαλον αὐτὸν καθαρὸν ποιήσας τοῦ ὑμένος, καὶ τὰ ἄλλα πάντα συναγαγὼν δίδου ἅμα ὄξει πιεῖν τῷ πληγέντι. ἄμεινον δὲ ποιήσει μετ᾽ οἴνου.*

Vers. 564—573. *Θαῤῥοῦντα δὲ δὴ προσήκει κἀκείνῳ κεχρῆσθαι, ὃ πινόμενον μὲν ὀνίνησι καὶ ἀσινῆ διαφυλάτ-*

---

9 Editum *μελίχταινον δὲ διὰ τοῦτον.*

1 Editum *ἐρχόμεναι καὶ ταύτης φύλλα.* Vind. *τὰ ταύτης* habet.

2 Quae heic in Nicandri Theriacis sequuntur, a versu nimirum 557. vsque ad versum 725., eorum metaphrasin suo loco Codices omittunt, restituunt autem inferius post versum 827. *Bandini.*

τεῖ, ἢν ὑπὸ θηρίου τις ὢν τετρωμένος τύχῃ· ἄλλως δὲ ἔστιν αὐτὸ οὐ χαλεπὸν δρᾶσαι. κυπαρίττου τοίνυν ἔστω φύλλα, καὶ πανάκειον ἡ βοτάνη, κάστορός τε ὁμοίως τοῦ ζώου οἱ λεγόμενοι κρεμαστῆρες, καὶ ἵππου, ὃν ὁ Νεῖλος ἐπὶ κακῷ τοῖς ἐν Σάει φέρει. ἐξελθὼν γὰρ οὗτος τοῦ ποταμοῦ λυμαίνεται αὐτῶν τὰ σπέρματα, κείρων τοῖς ὀδοῦσιν ἐπὶ πολὺ, καὶ αὖθις ἐπανερχόμενος ἐν τῷ Νείλῳ οἰκεῖ 3 ἀφελόμενος πρὸ τῆς ὥρας Σαείτας τοῦ θέρους. ἑκάστου τοίνυν τούτων ἔστω τὸ βάρος εἰς δραχμὴν ἕλκοντος, εἶτα ἢν ἐνίης 4, ταῦτα κόψας ὡς χρὴ, [διδόναι] 5 τετρωμένῳ δίδου πιεῖν ὧδε, μεθ᾽ ὕδατος μέντοι.

Vers. 574—587. Οὐ μὴν ἀλλ᾽ ἔτι χρὴ λήθην ὑμᾶς μηδὲ τούτων ἄγειν, ἀλλ᾽ οἷόν τι δὴ 6 τό τε ἀβρότονον ἐμβάλλοντας καὶ δάφνης τῆς ἄῤῥενος ἔτι μὴν τὸν καρπόν. Διακρίνοις δ᾽ ἂν αὐτὴν ταύτην ἀπὸ τῆς θηλείας τὴν ἄῤῥενα, εἴπερ ἐπισκεψάμενος εἴης τὰ 7 φύλλα τὰ παρ᾽ ἀμφοτέραις. μαθὼν γὰρ δηλαδὴ τὰ ταύτης, ὥς που τυγχάνει στενώτερα, ἀγνοήσεις οὐκέτι τοῦ λοιποῦ 8 τὴν φύσιν. Μετὰ μὲν δὴ τούτων τῶν βοτανῶν ἡ ἀμάρακος ἐμβαλέσθω. φέρουσι δὲ αὐτὴν κῆποι καὶ τῶν ἀνδήρων οἱ πλείονες· πυτία τε ἀρτιτόκου πρὸς τούτοις λαγωοῦ καὶ δορκάδος καὶ ταύτης νεογνοῦ, καὶ νεβρῶν, τὰ περιττώματα 9 καὶ ἐχῖνον ἐλάφου· μέρος

---

3 Editum Νείλῳ, εἴ τις ἀφελόμενος. Deinde ἕκαστον τοίνυν.
4 Deest nomen, veluti ὅλμῳ vel θυίᾳ.
5 Verbum abundare videtur.
6 Locus vitio laborat, nec οἷόν τε succurrit.
7 Editum εἰς (Vind. ειης) φύλα.
8 Editum στενώτερα τὴν φύσιν, μετά. Vind. στενότερα του την. In margine αγνον σεισουκετι του λοιπου του.
9 Deest ἀφελόμενος vel simile verbum.

ἐστὶν ἐχῖνος ἐλάφου τῆς γαστρὸς, καὶ ὑπ' ἄλλων κεκρύφαλος αὐτῷ ὄνομα τέθειται. ἀφ' ἑκάστου δὴ τούτων ἀνὰ δραχμὰς β' οἴνου μὴν κεχρημένους τέτρασι κοτύλαις καὶ τούτου δὴ λευκοῦ διδόναι χρὴ πίνειν τοῖς ἐν χρείᾳ καθεστηκόσι μετὰ τὸ δηχθῆναι. Ἐχώμεθα δὲ καὶ τῆς ὠφελείας, ἥςπερ παρέχεται τὸ πόλιον. ὅτε γὰρ καρπὸς ὁ τῆς κέδρου, καὶ ὁ τῆς ἀρκεύθου ἅμα δὴ τοῖς ἀπὸ τῆς 1 πλατάνου γιγνομένοις σφαιρίοις, ὥς ἐστι κατιδεῖν, καὶ τῷ σπέρματι τοῦ βουπλεύρου, καὶ τῆς κυπαρίττου τῷ καρπῷ, καὶ ἐλάφου πρὸς τούτοις διδύμοις ὁμοῦ συμβληθέντα ἐκσώζειν ἰσχύσει πινόμενα, κἂν ὁπωσοῦν ἔχειν πονηρῶς ὁ δηχθεὶς δόξειεν ἀπὸ τοῦ θηρίου.

Vers. 588 — 603. Θεραπεία δὲ τοῦ κινδυνεύοντος ἐκ πληγῆς θηρίου πρὸς ταῖς ἤδη ῥηθείσαις ἔστω τις καὶ ἥδε. τὴν βοτάνην τὴν λεγομένην κολυμβατίαν κομίζων τις ἐμβαλλέτω θυΐᾳ, εἶτα λεαίνων πάνυ σφόδρα, πτισάνης κοτύλην χυλοῦ καὶ οἴνου κυάθους παλαιοῦ β', καὶ ἐλαίου β', καὶ τούτου καθαροῦ, εἶτα ἐπιβάλλων καὶ διδοὺς ἀπώσεται τὸν ἰὸν, καὶ οὐκ ἐάσει τὸν πληγέντα τοῦτον ἀπολέσθαι κακῶς. ναὶ μὴν καὶ ἱππομαράθου ῥίζαν, καὶ κέδρου καρπὸν καὶ πίσσης ἔτι μὴν τῆς ὑγρᾶς, ὡς κοτύλης ἕκτον, καὶ χλωροῦ νάρθηκος καυλία, καὶ ἱπποσελίνου σπέρμα, ὀξυβάφου μέτρον ἐχέτω τὸ ἱπποσέλινον, σμύρνης τε τῆς πικρᾶς δραχμὰς μετὰ πάντων β', καὶ κυμίνου τὸ ἀρκοῦν, προτρίψας 2 τούτων τὸ αὔταρκες, ἐμβαλὼν εἰς οἶνου κύαθον, ἀπνευστὶ πάρεχε τῷ πληγέντι πίνειν.

1 Med. τοῦ habet.

2 Editum προστρίψας.

Vers. 604—619. Νάρδος ἐστὶ βοτάνη· ὁ σταθμὸς ἔστω ταύτης δραχμή. καὶ ποτάμιος καρκῖνος ἐν νεαρῷ πάνυ καὶ προσφάτῳ γάλακτι τριβέσθω λίαν ἐπιμελῶς, ἶρις τε ἡ παρὰ Δρίλωνα καὶ Νάρωνα γεωργουμένη τοὺς ποταμοὺς, οὗπερ δὴ Κάδμον ἀφίκεσθαι τὸν Σιδόνιον πεποίηκε καὶ Ἁρμονίαν ἐνταῦθα ὁ λόγος λέγεσθαι, καὶ ὅτι δράκοντες ἐγένοντο, καὶ νέμονται ταύτην, καὶ ταῦτα ὁμοίως ὁμολογεῖ. ἄνθη τε ἰρίκης ἐμβαλλέσθω, ἃ ταῖς μελίτταις εἶναι δοκεῖ κομιδῇ ποθεινὰ, μυρίκη τε, ἧς ἡ φύσις ἐδέξατο κλῆρον 3 τὸ μὴ φέρειν καρπόν. λέγεται μέντοι, ὡς ἤδε ἡ μυρίκη παρ' Ἀπόλλωνος τοῦ 4 ἐν τῷ Ὠρωπῷ τιμῆς ἠξιώθη, τούς τε δὴ οὖν μάντεις καὶ προφήτας ἐστεφανωμένους αὐτῆς 5 τὰς κεφαλὰς κλάδοις προλέγειν ὅσια τοῖς ἀνθρώποις, ἵνα φρονεῖν καὶ δίκαια. ἥ τε δὴ κόνυζα, καὶ οἱ τῆς ἀκτέας κλάδοι ὁμοῦ τοῖς ἄνθεσι καὶ τοῖς φύλλοις αὐτοῖς, σάμψουχόν τε καὶ κύτισον ἅμα τιθυμάλλῳ, καὶ ταῦτα ἐμβαλλέσθω θυΐα, εἶτα μιγνύμενα λειούσθω σφόδρα ἐπιμελῶς, μετὰ δὲ ταῦτα ἐν σκαφίδι οἴνου προσπλεκομένου συνανακιρνάσθω· ὁ δὲ οἶνος μέτρον ἔστω δέκατόν που χοός.

Vers. 620—629. Ἀμείνους τῶν νέων βατράχων εἰσὶν εἰς θεραπείαν οἱ παλαιοὶ, καὶ μεγάλα ὀνίνησι* τοὺς πληγέντας ὑπὸ θηρίου, ἣν μέντοι εἰς ὄξος αὐτούς τις καθεψήσας πάνυ πίνειν ἐπιδιδῷ τῷ κάμνοντι. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ

3 Editum κλῆρον τοῦ.

4 Vind. παρὰ πολλῶν ὡς ἡ μυρίκη του ἐν τω. Goett. μεντοι ως ηδε παρα πολλων ἡ μυρικη της ἐν τω. Editum καὶ ὡς ἤδε παρὰ πολλῶν ἐν.

5 Ita Goett. αὐτῶν editum. Sequens ὅσια, a Goett. omissum, post φρονεῖν videtur inserendum.

* Iterum plurali numero sequitur v. 636. nisi vitiosa est forma.

καθ' αὐτὸ ἧπαρ βατράχου διδόμενον οὐχ ἧσσον ὠφελεῖ. ὠφελεῖ δὲ τοῦτο ὧδε ἅμα οἴνῳ ποθὲν, σὺν οἴνῳ δὲ οὐχ ἁπλῶς πινόμενον, ἀλλὰ [τῷ] ἐξ Αἰγύπτου. ἔτι μὴν καὶ ἡ τοῦ τρώσαντος ὄφεως κεφαλὴ τὸν ὑπ' αὐτοῦ τετρωμένον ἀπαλλάττει κακῶν, ὕδατι μὲν ἀποπλυθεῖσα πάνυ ἐπιμελῶς, εἰς οἶνον δὲ ἀποβραχεῖσα, ἣν τις πίῃ αὐτοῦ, οὐδενὸς μεθέξει τῶν δυσχερῶν. ἀτὰρ οὖν καὶ τῆς ἑλιχρύσου βοτάνης ἐπιμελῶς ἔχε, καὶ τοῦ ἄνθους αὐτῆς τοῦ γλυκέος τὴν θεραπείαν ἐπίστασθαι μηδαμῶς παραιτοῦ, κορχόρου τε δὴ καὶ τῆς μύου 6 ὀνομαζομένης. λέγεται γὰρ οὖν καὶ μυόνη ἡ βοτάνη· καὶ τῆς κατὰ τὰς ἀκτὰς κονίλης που λεγομένης φύεσθαι ἡρακλέως 7 ὑπό τινων ὀνομαζομένης, ὑπὸ δὲ ἄλλων ὀρίγανον προσαγορεύεται. ἔστι δέ τις καλουμένη ὄνου 8 πέταλα, βοτάνη καὶ αὐτὴ, καὶ τὸ ὀρίγανον, καὶ τὰ στρόμβια τῆς θύμβρης κάλλιστον εἰδέναι, καὶ οὐκ ἂν μήποτε ὑγιὴς ὁ τούτῳ χρώμενος τῷ φαρμάκῳ διὰ πάντων ὀφθῇ.

Vers. 630—635. Ἐπίστασο δὲ καὶ τὴν ταῖς μικραῖς μηκωνίσιν ἐοικυῖαν ῥάμνον, τὸ λευκόν τε καὶ εὐανθὲς παρέχουσαν ἄνθος, ἥν που φιλέταιρον μὲν ἄλλοι, φιλάλληλον δὲ ἄλλοι προσονομάζουσι, Λυδῶν εἰσι παῖδες οἱ τοῦτο λέγοντες· τοῦ Τμώλου δέ εἰσι μὲν οἱ Λυδοὶ πρόσοικοι, δείκνυται δὲ, ὥς ἐστι παρ' αὐτοῖς τὸ Γύγου σῆμα, καὶ οἱ τὸ Παρθένιον ἔτι μὴν οἰκοῦντες καὶ Κίλβιον ὄρος, ἔνθα εἰσὶν ἵππων ἀγέλαι καὶ νέμονται πολλαὶ, καὶ μέντοι καὶ [αἱ] τοῦ Καΰστρου πηγαὶ ἐντεῦθεν ἄρχονται.

---

6 Vind. της και μυου — ουν και μυονη ηδε βοτανη. In edito alterum καὶ deerat.

7 Vind. τις υπο et sequens ὀνομαζομένης omittit.

8 Vind. βοτανη ονου πεταλεια και το. Post θύμβρης insertum ἃ cum Vind. omisi.

Vers. 636—647. Ἀλλά τοι καὶ ῥίζαι τυγχάνουσιν, αἳ τοὺς πληγέντας ὀνίνησιν, ἢν ὑπὸ ὄφεων δηχθῶσιν, καὶ περισώζουσι τοῦ κινδύνου, ἃς χρή σε παρ᾽ ἐμοῦ μαθόντα, δυνάμεις τε δὴ τὰς τούτων καὶ τὰς θεραπείας ἔπειτα εἰδέναι, καὶ πρῶτον μὲν τὴν ἔχιον 1 βοτάνην οὕτω καλουμένην. εἶδος δὲ οὐχ ἓν ἐστι τὸ ταύτης, ἀλλ᾽ ὑπάρχει β·, ἡ μὲν οὖν ἑτέρα τούτων ἀγχούσῃ εἴκασται. ἔστι γὰρ τὰ φύλλα τραχύτερα, καὶ οὐδὲ ἀνέχει πολὺ τῆς γῆς, οὐδὲ τοὺς κλάδους εἰς πάχος αἱρομένους * ἔχει· ἡ μέντοι ῥίζα ἐκτέταται, καὶ ἐπιπολὺ διήκει κατὰ τῆς γῆς κάτω. δασεῖα δὲ ἡ ἑτέρα καὶ σφόδρα ἄφυλλος, αἱρομένη τε εἰς ὕψος καὶ ἁδροὺς τρέφουσα τοὺς κλάδους. ἀνθεῖ δὲ οἷον ἡ πορφύρα, καί ἐστιν αὐτὴν ἰδεῖν οὐ πόῤῥω ἀνθοῦσαν τῆς βοτάνης, ἧς ἐστι χάλκης τὸ ὄνομα· τὸ δὲ πρέμνον διασῶζον ἂν κατίδοις αὐτῆς τὴν ἐχίδνης μορφήν. τούτων ἀμφοτέρων λαβὼν ἰσόσταθμον μοῖραν, ἢ 2 ῥίζας ἀκάνθου, καὶ τοῦ ἠρυγγίου τὸν αὐτὸν ἐκείναις παρεχούσας σταθμὸν, ἐμβαλὼν εἰς θυῖαν, ποίει λεπτά. τοῦ μὲν δὴ συνάγειν ὁ καιρὸς τὰς ῥίζας ταύτας τὸ ἔαρ ἔστω σοι, ὁ δὲ κομίζων αὐτάς τις τραχὺς ὑπαρχέτω τόπος. ἐπιτήδειον κατασκευάσεις ἐκ τούτων φάρμακον τοῖς ὑπὸ ὄφεων δηχθεῖσιν ἢ ἄλλων ἑρπετῶν.

Vers. 648—655. Ἔτι 3 δὲ τὸ ὀρινόν ἐστί τις βοτάνη, ὑπάρχει δὲ δὴ τραχεῖα, καὶ 4 φύλλων τῆδε ἐπίκειται πλῆθος, γιγνώσκειν μοι δοκεῖ. αὐτὴν τοίνυν ταύτην 5 τὴν

---

1 Vind. ἐχειῖον.
* αἱρουμένους editum.
2 Vind. καί.
3 Vind. Ὅτι.
4 Vind. καὶ ὡς.
5 E Vind. τοίνυν ταύτην adieci.

βοτάνην, καὶ τὸ σπειρόμενον ὧδε πρὸς τούτοις σέλινον, ὃ γίγνεσθαι μὲν ἐν Νεμέᾳ τοπρῶτον ἤρξατο, οὐδὲ πώποτε τῶν ἑαυτοῦ ἔρημον ὀφθῆναι φύλλων, τοῦτο τὸ σέλινον δὲ δύνηται 6 καὶ διπλάσιον ἀννήσου σὺν αὐταῖς ταῖς ῥίζαις τούτων τὴν ὁλκὴν παρέχοντος. ὁ δυνάμενος κατὰ λόγον συναγαγεῖν ταύτας ὁμοῦ πάσας, καὶ κατασκευάσαι, ἕξει μὲν τοῖς ὑπὸ ἔχεων δηχθεῖσιν εὐπετῶς βοηθεῖν, ἕξει δὲ καὶ τοῖς πληγεῖσιν ὑπὸ τῶν σκορπίων, καὶ τοῖς τῶν φαλαγγίων ἁλῶναι πάθεσιν οὐ παραχωρήσει, ἣν μόνον κατασκευαζόμενον ἐπιμελῶς τύχῃ τοῦτο τὸ φάρμακον. ἔστω δὲ τρίτον ὀβολοῦ σταθμὸς τὸ διδόμενον τῷ δηχθέντι καὶ εἰς οἶνον πιεῖν.

Vers. 656—665. *Χαμαιλέων βοτάνη λέγεται, καὶ ἔστι γένη δύο τῆς βοτάνης ταύτης, καὶ ὁ μὲν τοῦ μέλανος χαμαιλέων γένους ἐς ἴσον ἔρχεται, τά τε φύλλα καὶ τὴν τραχύτητα ἐν αὐτῷ τοῦ σκολύμου φέρων, ῥίζαν δὲ μεγάλην ἅμα καὶ μέλαιναν* 7 *ἔχει. γίγνεται δὲ ἐν ἀνηλίοις χωρίοις καὶ δυσβάτοις ἄλλως. ὁ δὲ ἕτερος τοῦ λευκοῦ χαμαιλέων γένους, ὑψηλὸς μὲν ὁρᾶται, καὶ ἄνω τῆς γῆς οὗτος ὑπερέχων πολύ, ὡς ἑτέρως* 8 *δὲ κλινομένην καὶ βρίθουσαν δι' ἀσθένειαν κάτω τὴν κεφαλὴν ἔχει. γλυκεῖαν δὲ παρέχει ἑαυτὴν ἡ ῥίζα γεύσασθαι, καὶ (οὐ) πάνυ λευκήν. ὠφελεῖ δὲ ὁ μὲν μέλας ἥκιστα χαμαιλέων, ὁ δὲ λευκὸς πάνυ, ἣν τά τε φύλλα καὶ τὸν φλοιὸν τῆς ῥίζης ὡς εἰς δραχμὴν κόψας, ἐπιχέας ὕδατι, δοίης οὕτω πιεῖν.* 9

6 Deesse aliquot verba videntur.

7 Editum μελάνην. Paulo antea verba ἐς ἴσον ἔρχεται vitiosa esse puto.

8 Vind. ετερος.

9 Supra versu 621. edebatur similiter ἣν — πίνειν ἐπιδίδοι.

Vers. 666—675. Ἀλκίβιον ἄλλη τις ἐνταῦθα κέκληται βοτάνη, ἧ τοὔνομα μὲν ἐτέθη ἀπὸ τοῦ εὑρόντος. δίδοται δὲ αὐτῆς τοσοῦτον μετ' οἴνου ἣν τις δηχθῇ πιεῖν, ὁπόσον χεὶρ ἀνδρὸς δύναται δεξαμένη χωρεῖν. περὶ δὲ ἀλκιβίου τὰ λεγόμενα ταῦτά ἐστιν· ὡς ἦν, φησὶν, ἀνὴρ Ἀλκίβιος, καὶ ἐφίλει θήραν· περὶ δὲ τό τε Φαλάκραιον ὄρος καὶ Κρύμην καὶ Γράσσον, ἅπέρ ἐστιν ἄπεδα χωρία τῆς Τροίας, ὁ Ἀλκίβιος οὗτος ἐκυνηγέτει φιλοχωρῶν· ἐνταῦθα (ὡς) 1 λέγουσι καὶ λειμῶνα δείκνυσθαι τοῦ δουρίου ἵππου. κυνηγετοῦντος δ' οὖν αὐτοῦ, καὶ ἐπικελεύοντος τὴν λάκαιναν ἐλθεῖν κύνα κατ' αἰγὸς ἀγρίου, προελθούσης ὀλίγον τῆς κυνὸς, καὶ κατὰ στίβον ἐρχομένης ἧς μετήει θήρας, οἷα δὴ γίγνεται, ἡ λάκαινα, οὐ γὰρ δὴ μεθίει τῆς ἄγρας ἑαυτὴν, παίεται ὑπ' ἐχίδνης κατὰ τοῦ 2 ῥαντῆρος, ὃς τοῦ τε ὀφθαλμοῦ μεταξὺ τυγχάνει καὶ τῆς ῥινός. κλάγξασα μὲν οὖν ἥδε ἀποσείεται τὸ θηρίον, προσδραμοῦσα δὲ βοτάνῃ μασᾶται τῶν φύλλων τῆς βοτάνης, καὶ διασώζεται. Ἀλκίβιος δ' οὖν ἐπὶ τούτοις ἐλθὼν, καὶ γνοὺς ἅπερ εἶδε 3 γενόμενα, τῇ βοτάνῃ ἀφ' ἑαυτοῦ δίδωσι τὴν προσηγορίαν, καὶ 4 ἀγνοουμένην αὐτὴν θεραπείας χάρις εἰς μέσον 5 ἤγαγεν. 6

Vers. 676—688. Ἀλλὰ καὶ φυτόν ἐστι κρότων οὕτω λεγόμενον, ὃ τὸν μὲν καρπὸν ὡς ἐλαίαν φέρει, κίκι δὲ ὀνομάζεσθαι πρὸς τῶν πολλῶν κρατεῖ. τούτου δὴ οὖν τὸν φλοιὸν

---

1 Vind. ὡς omittit.
2 Vind. τα του ῥ.
3 Editum ἴδει. Vind. ηδει.
4 Vind. οτι.
5 Vind. αὐτοῖς εἰς μέσον.
6 Heic desinit Theriacorum Paraphrasis in Codice Mediceo: igitur quae sequuntur ex Vindobonensi suppleuimus. *Bandini.*

χλωρὸν τοῦ κρότωνος, μελισσοφύλλου τε σὺν τοῖς φύλλοις, ὃ καὶ μελίλωτον λέγεται, ἅμ' ἡλιοτροπίου τῆς βοτάνης κλάδοις. ἐτέθη 7 δὴ ἡλιοτρόπιον ταύτῃ τῇ βοτάνῃ τὸ ὄνομα, ὅτι δὴ πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου τρέπεται διὰ παντὸς φοράν, καὶ οἷον ἐρῶσα τῆς ἀκτῖνος πρὸς αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἀκτῖνα τοῖς ἧδε φύλλοις 8 νένευκεν· καθάπερ καὶ τὴν ἐλαίαν ἔμπαλιν θέρους μὲν τὰ φύλλα τοῦ χειμῶνος ἔχειν, ἔμπαλιν δὲ τὰ τοῦ χειμῶνος ἐν τῷ θέρει στρέφειν. πεπίστευταί γε μὴν καὶ τὴν ῥίζαν τῆς κοτυληδόνος μάλιστα ὠφελεῖν τοὺς παῖδας, ὁπόταν ὑπὸ χειμῶνος ῥήξεις τινὰς ὑπομείνωσιν, ἢ χίμεθλα ἐπώδυνα, τὴν βοτάνην αὐτοὺς τότε διαφορεῖν ταύτην. ἔτι μὴν καὶ τῆς πυρίτιδος τὰ φύλλα, ὁπόταν ᾖ χλωρά, καὶ ἣν σκολοπένδριον προσαγορεύουσι βοτάνην, ὁ καυλὸς ὁ ταύτης ὠφελιμώτατον. ἄθρει δὴ καὶ ταύτην τὴν βοτάνην, ἧς ἐστιν εὑρετὴς Ἀσκληπιός, ὄνομα δὲ ἐπιλέγεται τὸ ταύτης πάνακες. ἐν γὰρ δὴ τῇ χώρᾳ τῇ Φλεγυῶν, πλησίον Μέλανος τοῦ ποταμοῦ, καὶ παρὰ τὸ χεῖλος διαγωνιζομένου τοῦ τῆς Ἀλκμήνης πρὸς τὴν ὕδραν παιδός, παρὼν τιτρώσκεται ἅμ' αὐτῷ ὑπὸ τῆς ὕδρας ὁ Ἴφικλος, καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς αὐτόθεν λαβὼν τὴν βοτάνην ἐπαμύνει αὐτῷ βεβλημένῳ, καὶ οὕτως ἰᾶται.

Vers. 689 — 699. Ἔστω σοί που δὴ βοηθεῖν καθάπαξ θέλοντι καὶ τόδε εἰδέναι, τὰ τῆς γαλῆς δήπου σκυλάκια ἢ αὐτὴν ἐκείνην τὴν μητέρα ἣν ἀγρεύσας τύχῃς, ὡς ἔτι νεαρὰ τυγχάνει, τὰς τρίχας ἀφαιροῦ διὰ πυρός, εἶτα καθήρας ἐπιμελῶς τὸ σῶμα ταριχείᾳ δίδου. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὸ ἐν σκιᾷ ξήραινε καὶ ἄνευ ἡλίου, φυλαττόμενος ὀφθῆναι μή

7 Editum ετεον δη.
8 Editum τοις τη δε φυλλοις.

ποτε τῆς γαλῆς τὸ σῶμα ὑπὸ τῆς ἀκτῖνος· ἄμεινον γὰρ οὕτως. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐάν πέρ τινος θεραπείας εἰς χρείαν καταστῇς καὶ κάμνοντος ἀντιλαβέσθαι θελήσειας, αὐτὸν ποτε πλήξαντος ἑρπετοῦ, τῆς ταριχευθείσης ἐκείνης καὶ ψυγείσης γαλῆς ἀποξέσας τοσοῦτον εἰς οἶνον δίδοθι τῷ δηχθέντι πιεῖν, ὁπόσον ἄν τις ἀποξέσας τυροῦ ἢ σιλφίου γονος 9 ἐπιβάλοι ποτῷ. μακρῷ γὰρ ἄριστον τοῦτο καὶ παντὸς . . . . θερον 1 ἱκανὸν φυλάξαι κινδύνου.

Vers. 700—714. Ἱκανὸν δὲ ἐπαλεξῆσαι καὶ τὸ τῆς χελώνης αἷμα· χελώνης δὲ νῦν τῆς θαλασσίας, οὐ τῆς ἄλλης λέγω· καὶ ἀναριπῖσαι τοῦ κινδύνου οὗπερ εἴωθεν ἐπιφέρειν τῷ θνητῷ γένει τῶν ἀνθρώπων τὰ θανατηφόρα τῶν ἑρπετῶν. κατὰ δὴ οὖν ταῦτα χρὴ πράττειν τὸ 2 ταύτης καὶ λαμβάνειν αἷμα. τὴν χελώνην τὸ μὲν πρῶτον ἐκβάλλειν δεῖ τῆς θαλάττης ἔξω. ἔπειτα τοὺς θαλαττουργοὺς αὐτὴν ἐκβαλόντας ἐπὶ τῆς ἠόνος ἀναστρέφοντας μανθάνειν ὅπου ποτε ἔχοι τὴν κεφαλὴν αὐτή. χαλκέῳ δὲ ξίφει κεχρημένους κατὰ δὴ τοῦ λαιμοῦ τοῦ ταύτης ὧδε ἐπάγειν τὴν σφαγήν. ἔστω δὲ τὸ ὑποδεχόμενον ἀγγεῖον τὸ ταύτης αἷμα κεράμεον καινόν. τοῦ τοίνυν αἵματος τῆς χελώνης τὸ μέν τι τοῦδε πήγνυται, τὸ δὲ οὐ πήγνυται, ἀλλὰ ὑδατῶδες εὑρίσκεται. τούτου τοίνυν τὸ μὲν ὑδατῶδες οὐκ ἔστι χρήσιμον, τὸ δὲ παγὲν εἰ ξηρανθείη, ὡς τεσσάρων ὁλκὴν δραχμῶν, τῇ σκευασίᾳ προσβάλλειν δεῖ, ἀγρίου μετὰ κυμίνου δραχμῶν δήπου δύο,

---

9 Primas duas litteras vocis *γονος* ex coniectura suppleuimus: nam propemodum euanuerant. *Bandini.*

1 Vbi puncta illa apposuimus, trium tantummodo litterarum vestigia supersunt, sed ita euanida, vt eas minime adsequi potuerimus. *Bandini.*

2 An fuit *ὥστε τὸ ταύτης λαμβάνειν αἷμα*?

πυτίας τε λαγωοῦ δραχμῆς τὸ ἥμισυ. μιγέντα γὰρ ταῦτα εἰς οἶνον ὠφελεῖ διδόμενα. καὶ ἡ ποσότης τοῦ σταθμοῦ ὑπαρχέτω δραχμή. καὶ ταῦτα μέν που πρὸς τοὺς ὑπὸ ὄφεων δηχθέντας ὠφελιμώτατα.

Vers. 715—725. Ὡς δὲ καὶ τὸ τῶν φαλαγγίων ἐστὶν ἐπιβλαβὲς γένος καὶ τὸ δῆγμα αὐτῶν οὐχ οἷόν τε εἶναι μὴ πονηρὸν, εἰδότι σοι καὶ ταῦτα διεξελεύσομαι. ἔστι δ' οὖν ὁ φάλαγξ τὴν χροιὰν ποτε μὲν ζοφώδης καθ' ἑαυτὸν, ποτὲ δὲ ῥαγὸς τὴν χροιὰν σταφυλῆς ἐπανθοῦσαν φέρει, τὴν γαστέρα ἔχων ἐν τῷ μέσῳ, τοὺς ὀδόντας αὐτῆς πλησίον που καὶ τραχεῖς τῆς γαστρὸς προκειμένους φαίνει· ἐπαλλήλοις μὲν χρῆται βαδίζων τοῖς ποσὶν, τὸ δὲ δῆγμα αὐτοῦ ὀδύνην οὐ ποιεῖ, οὐδὲ ἴχνος ἡ πληγὴ δείκνυσιν. Τοῦ μέντοι δηχθέντος ὑπὸ φαλαγγίου φοινίσσονται μὲν αἱ παρειαὶ, φρίκη δὲ κατὰ παντὸς αὐτοῦ τοῦ σώματος χωρεῖ· σπασμοὶ δὲ περὶ τὰ αἰδοῖα σύντονοι γίγνονται, καὶ αἷμα ἀπουρεῖ πολλάκις· νάρκα τε ἐπὶ τούτοις ἴσχει τὰ περὶ τὰ σκέλη. καὶ ἀπὸ τῶν ἰσχίων τοῦτο ἄρχεται τὸ δεινόν.

Vers. 725—728. Τοῦ δὲ ἀστερίου τὸ εἶδός ἐστί που τοιόνδε· ποικίλαι κατὰ τοῦ νώτου παντὸς αὐτοῦ διήκουσι γραμμαί· ἔπειτα ἐὰν προσάψηται ἀνθρώπου σώματι, φρίκην τε καὶ ταύτην λεπτὴν καὶ καρηβαρίαν, ἅμα τούτῳ καὶ παράλυσιν τῶν γονάτων ὁ ἀστέριος οὗτος φάλαγξ εἴληχεν ἐμποιεῖν.

Vers. 729—733. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ κυάνεον οὕτω καλούμενον φαλάγγιον τοιοῦτόν ἐστι τὸ εἶδος, οἷον καὶ τὸ χρῶμα κυάνεον· παρέχεται δὲ μέγεθος μὲν οὐδὲν τοῦτο, οὐδέ ἐστιν βραδὺ, καὶ πεφύκασι τρίχες ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἐὰν πλήξῃ, τὴν καρδίαν τοῦτο ὀδυνᾶσθαι ποιεῖ, καὶ ὡς νύκτα ὁρᾷν, καὶ ἐπιγίγνεται τοῦ πληγέντος τοῖς κροτάφοις βάρος, συνεχεῖς

τε ἔμετοι καὶ λεπτοί, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ὁ θάνατος τὸν πληγέντα ἴσχει.

Vers. 734 — 737. Ὁ μέντοι ἀγρώστης οὗτος ἔοικε τὴν μορφὴν τῷ λύκῳ, ὁ δέ γε λύκος οὗτος οὐδὲν πλὴν μυίας ἀναιρεῖ, ὁ δὲ ἀγρώστης μελίττας, ψῆνας, καὶ μύωπας, καὶ ὅσα τούτων ἀδελφὰ διόλλυσιν γένη. δρᾷ δὲ οὐδέποτε οὐδὲν δεινὸν ὑπ' αὐτοῦ τὸν πληγέντα ὁ ἀγρώστης οὗτος.

Vers. 738 — 746. Σφήκειον, τὸ καὶ καλούμενον δύσδηρι, τὴν μὲν χροιὰν πυῤῥὸν ἐστι, καὶ ὡς σφηκὸς φέρει· εἰσὶ δὲ οἱ σφῆκες θρασεῖς, καὶ τῶν γειναμένων αὐτοὺς ἵππων ἐπαγομένην ἔχουσι τὴν ἀλαζονείαν· ἐξ ἱππίων μὲν γὰρ σφῆκες σωμάτων γίγνονται, τὰς δὲ μελίττας ὁμοίως τὰ τῶν μόσχων ποιεῖ· τὰ δὲ ἔργα ἑκατέρων τῶν γενῶν εἰς ἑκάτερον αὐτοῖν ὁρᾷ τοῖν γεννησαμένοιν. τὸ μέντοι δῆγμα τοῦ σφηκείου τούτου φλεγμονὴν γενναίαν ἐπιφέρει, εἶτα τρόμον, ἐπὶ τούτοις καὶ ὀλιγωρίαν, καὶ τὸ μηδὲν ἰσχύειν ἔτι ἐπ' αὐτὸν ἔρχεται, ὅτε ὕπνος αὐτὸν 3 κατὰ βραχὺ πρὸς ἑαυτὸν ἕλκων τῷ θανάτῳ παραδίδωσι λεληθότως ἄγειν.

Vers. 747 — 751. Ἐχόμενον δὲ δὴ τούτων ἐστὶν ἄλλο φαλάγγιον, καὶ καλοῦσιν αὐτὸ μυρμήκιον, διότι ἐστὶ παρεοικὸς τῷ μύρμηκι τοῦτο· πυῤῥὸν δὲ ἔχει μὲν τὸν αὐχένα, τὸ δὲ ἄλλο αὐτοῦ σῶμα πᾶν ζοφῶδες τυγχάνει, καὶ δείκνυνται ἀστέρες ἐπ' αὐτοῦ· κεφαλὴ δὲ ἄνευ τῶν ἀστέρων ἐοικυῖα δείκνυται τῷ λοιπῷ σώματι. ἔστι μέντοι αὐτοῦ τὸ δῆγμα ἐπαλγές, καὶ παραπλήσιον τοῖς τῶν ἄλλων.

Vers. 752 — 758. Ἐπὶ τούτοις ἐστὶ φαλάγγιον, τὸ μὲν χρῶμα κανθάρου παρέχον, ἄλλως δὲ οὐ μέγα· ἐν τῇ Αἰγύπτῳ περὶ τὰ σπέρματα τούτων πλῆθός ἐστι πολύ, καὶ τοῖς

3 Editum αὐτῶν.

θρίζουσιν ἐμφύεται, καὶ ὀδύνην παρέχει τὸ δῆγμα. φλυκταινῶν τε γὰρ ἐπαναστάσεις τὸν δηχθέντα ἴσχουσιν ἰσχυραί, καὶ ἡ καρδία πηδᾷ, καὶ φρονεῖ ἀλλοῖα, καὶ φθέγγεται μανικόν, καὶ οὐ μόνον ἡ γλῶττα τοῦτο, ἀλλὰ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑπόθερμόν τι καὶ μανικὸν τοιοῦτον βλέπουσι.

Vers. 759—763. 4 Τοὺς λεγομένους κεφαλοκρούστας ἡ Αἴγυπτος τρέφει· εἰσὶ δὲ παραπλήσιοι τῇ φαλαίνῃ. αὕτη δὲ μεταδιώκει μὲν ἀεὶ τὸ τοῦ λύχνου φέγγος, ἔρχεται δὲ δειπνούντων, οἱ 5 δὲ καὶ κατὰ τὴν ὥραν, ἐν ᾗπερ ὁ δρόμος ἄρχεται τῆς νυκτός. ἔχει δὲ ὁ κεφαλοκρούσης τὰ μὲν πτερὰ στενὰ καὶ χλωρά, καὶ οἷα κεκονιαμένην 6 τὴν χροιὰν ἔχοντα. κεκονιμένας τοιγαροῦν τὰς χεῖρας ἴδοις ἂν πολλάκις τοῦ προσαψαμένου τοῦ κρανοκολάπτου. οὕτω γὰρ αὐτὸν καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι. γεννᾶται μὲν οὖν οὗτος ὑπὸ ταῖς περσίαις, τὴν δὲ κεφαλὴν κεκλιμένην ὡς ἑτέρως ἔχει, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀνέχει τὸ κέντρον, καὶ κρύπτειν αὐτὸ πειρᾶται ὑπὸ τὸν αὐχένα. βαρύνεταί μέντοι τὴν γαστέρα, καὶ τὸ πλῆγμα αὐτοῦ εὐπετῶς εἰς θάνατον φέρει.

Vers. 769—771. Τὰ δὲ δὴ κατὰ τοὺς σκορπίους λεκτέον ἤδη 7 ἅττα ἐστι· κέντρα ἔχουσιν, οἷς παίουσι· καὶ λίαν ἀλγοῦσιν οἱ πληγέντες· ἔπειτα δὴ τούτων ὁ μὲν ἐστι λευκός, βλαβερὸς δὲ ἧσσον.

Vers. 772—774. Ὁ δέ γέ τοι πυῤῥὸς ὡς ὅτι μάλιστα ἐπώδυνος. τὸ γὰρ πλῆγμα οἷον ἀπὸ τοῦ πυρὸς καιόμενον

---

4 Caput in Vindob. inc. Τους κεφαλοκρουστας οι λεγονται η αιγυπτος τρεφει. εισι δε οι κεφαλοκρουσται παραπλησιοι τη φαλλαινη κ. τ. λ. Bandini.

5 An ἡ δὲ?

6 Vind. κεκονιμενην et ante τοιγαροῦν inserit κεκονιμενας.

7 Pro λεκτέον εἴδη habet λεκτεον γαρ ηδη περι αυτων τοιαυτα.

τόν πληγέντα εἰς αἴσθησιν ἄγει, καὶ φλεγόμενόν τε ἐστὶν ἰδεῖν δεινῶς ὑπὸ δίψους αὐτὸν καὶ ἀπολλύμενον.

Vers. 775—776. Ὁ δὲ δὴ τρίτος, ὃν ζοφόεντα κεκλήκασιν, οἶμαι, ἐστὶ8 τοιοῦτος. μεγάλων ἐμπίμπλησι τοὺς πληγέντας κακῶν. ὀδυνῶνταί τε γὰρ πάνυ σφόδρα, καὶ παραπαίουσιν οἱ τοιοῦτοι, καὶ γελῶσι πλατύ.

Vers. 777 — 781. Ἐὰν δὲ ὁ χλωρὸς οὗτος πλήξας τύχῃ τινὰ, ὄψει δὴ καὶ τοῦτον ἐχόμενον μεγάλῃ μὲν φρίκῃ, καὶ οἷον ἀπὸ χαλάζης ἐπαιωρηθείσῃ. ἣν δὲ καὶ, ὅταν ὁ ἥλιος αὐτὸς ὢν οὗτος ἑαυτοῦ θερμότερος τύχῃ, ὑπὸ τῷ τοῦ σκορπίου τις τῷ τούτου πλήγματι γένηται, οὐκ ἂν μὴ ῥιγῶντα καὶ τοῦτον ὡς χειμῶνος ἄψει. τὸ μέντοι κέντρον αὐτοῦ κοπίδι ἔοικεν, καὶ ἐννέα εἰσὶ τοῦ νώτου ἄχρι τῆς ἄκρας οἱ σφόνδυλοι.

Vers. 782—785. Ὁ δὲ ἐμπέλιος τῶν σκορπίων γαστέρα μὲν μεγάλην ἔχει, ποηφάγος δέ ἐστιν ἄλλως, καὶ σιτεῖται τὴ γῆν· τό δὲ τοῦ πλήγματος αὐτῷ λιμὸν 9 ἐμποιῆσαι, ὁ-τιοῦν βαρύτατόν ἐστιν.

Vers. 786—787. Σκέψαι δὴ καὶ τοῦτον τὸν σκορπίον, ὡς προσφερής ἐστι τῷ καρκίνῳ, οὗ τὴν νομὴν ἴσασιν ὑποδεχόμενοι αὐτὸν πολλοὶ τῆς θαλάττης αἰγιαλοί.

Vers. 788—796. Παγούρῳ δὲ ἔοικεν ὅδε, τῷ καὶ πετραίῳ καρκίνῳ προσαγορευθέντι, ὁ σκορπίος πάντῃ. βαρεῖται δ' οὖν οὗτος ὑπὸ σαρκῶν, καὶ ἐστὶ ταῖς χηλαῖς κατάσκληρος, καθάπερ ἐκεῖνος ὁ καρκῖνος. μεταβάλλειν 1 γὰρ

8 εστι γαρ.

9 αυτου λιμον. Editum λοιμὸν. An fuit τὸ δὲ πλῆγμα αὐτοῦ λιμὸν ἐμποιήσει καὶ? Sed locus non integer esse videtur.

1 An fuit μεταβάλλει γάρ οὗτος εἰς αὐτὸν?

Digitized by Google

οὗτος αὐτὸν, καὶ σκορπίον ἐκ καρκίνου γίγνεσθαι, ἁλιέων παῖδες ἡμᾶς διδάσκουσι ταῦτα. ἐπειδὰν γάρ, φασιν, οἱ καρκῖνοι ἐναλλάξωσι τὴν δίαιταν, καὶ τῆς θαλάττης καὶ πετρῶν καὶ βρύων τῶν ἐν τῇ θαλάττῃ ἀναγκασθῶσιν ἐκχωρῆσαι, πάσχουσι δὲ αὐτὸ δικτύοις περιβαλλόμενοι, καὶ ἔξω φέρονται βίᾳ ὑπὸ τῶν τὸν ἰχθὺν [τὸν] δεῦρο ποιουμένων θήραν, ἐνταῦθα ἔξω γενόμενοι, καὶ μετασχόντες τῶν ἐν τῇ γῇ, ἔπειτα κατά τινων ἐλθόντες φωλεῶν, καὶ δύντες ἀποθανόντες, οὐκ εἰς μακρὰν σκορπίους ἐκ τῶν ἐλύτρων ἀνῆκαν φέρεσθαι τῶν ἑαυτῶν. λωβῶνται μέντοι τὸ σῶμα, ἥν τινος ψαύσωσιν ἠρκότες τὸ κέντρον.

Vers. 797 — 804. Μελίχλωρός ἐστι σκορπίος, καὶ ὀνομάζεται ἀπὸ τούτου· ἔχει γὰρ τὴν χροιὰν κηρίνην, καὶ τὸ ἄκρον μελαίνεται τῆς οὐρᾶς. ἔστι δὲ τὸ δῆγμα χαλεπὸν μὲν πᾶσιν οὗτος, μάλιστα δὲ παισὶ, καὶ εἰς τὸν θάνατον τοὺς παῖδας παρὰ μικρὸν ἄγει. οὗτος οὖν ὁ σκορπίος, καὶ γὰρ πτερὰ ἔχει, καθίπταται τῶν πυρῶν, καὶ νέμεται τούτους, καθάπερ ἡ ἀκρίς. τῆς δὲ Καρίας ἐν Πηδάσοις ὁ σκορπίος οὗτος, καὶ παρὰ τὸν Κισσὸν ταύτῃ που γίνεται τὸ χωρίον.

Vers. 805 — 810. Ἐπίσταμαι δὲ κἀκεῖνο, ὅπως ἂν ἀπέλθοι θεραπευθεὶς καὶ ὁ πληγεὶς ὑπὸ τοῦ βέμβηκος. ὁ γὰρ βέμβηξ οὗτος τυγχάνει μὲν τὸ πλῆγμα ὡς ὅτι μάλιστα ἐπώδυνος, ἀποθνήσκει δὲ παραυτίκα, ὅτι τὸ κέντρον ἐξερύσαι πλήξας ἔτι οὐχ οἷός τέ ἐστιν, ὥσπερ οὖν οὐδὲ αἱ μέλιτται διαφυγγάνουσι τὸν θάνατον, ἀποβαλοῦσαι τὸ κέντρον, αὐτίκα τοῦ πλῆξαι ἀμύνασθαί σφισι τὸν μελιττουργὸν αὐταῖς. 2 ἐπειδὰν δὲ ἤσῃ 3 οὕτως, οὐδὲ ὁ βέμβηξ ἄρα τοῦ

---

2 Deesse hic verba aliquot, structura verborum laborans etiam docet. 3 Ita Vind. εἴσιν Medic.

κέντρου στερηθεὶς ἔτι ζῆν δύναται, ἀνώλεθρος μὲν γὰρ διαμένει περισώζων αὐτὸ, ἄκεντρος δὲ ἐπειδὰν γένηται, ὁ θάνατος ἐπιλαμβάνει αὐτόν τε ὁμοίως καὶ μελίττας ἀποβαλούσας ἐν τῷ πλήττειν καὶ ταύτας τὸ κέντρον.

Vers. 811—814. * Οἶδα δὲ ὡσαύτως ἐγὼ καὶ ὁ ἴουλος μὲν ὅπως πλήττει, ὅπως δέ γε ὁ σφὴξ, καὶ ἰάσαιτ' ἄν τις ὅπως αὐτὰ, καὶ τὸ τῆς τενθρηδόνος κέντρον καὶ τὸ τῆς ἀμφικεφάλου σκολοπένδρης δῆγμα, ἢ καθ' ὁποτέραιν ἂν τρώσας τύχῃ ταῖν κεφαλαῖν, πολλάκις ἀναιρεῖ. ἔχει δὲ συνεχεῖς τοὺς πόδας καὶ ἔοικεν ἐρεττομένῃ πολλῶν ὑπὸ κωπῶν ἤδε κινουμένῃ νηΐ.

Vers. 815 — 816. Τυφλὴ δέ ἐστιν ἡ μυγαλῆ φύσει, ὀλέθριόν τε τὸ ταύτης τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶ καὶ ἀναιρεῖ δῆγμα. λόγος δὲ καὶ ταύτην ἀπόλλυσθαι, ἁμάξης ἣν τύχῃ παρελθούσης ἐπιστῇ[4] τοῦ ἴχνους ἡ μυγαλῆ, ὁπόθεν ὁ τροχὸς διέρχεται.

Vers. 817. Περὶ δὲ τῆς σηπὸς[5], ἣν οὕτω λέγουσιν, ὑπόχαλκός ἐστι τὴν ἰδέαν. σαύρας δὲ οἷον ἂν ἴδοις τῆς μικρᾶς, ἔστι τὸ μέγεθος αὐτῆς, καὶ τὸ δῆγμα ὁμοίως πονηρόν.

Vers. 818 — 821. Χαλεπὸν δέ ἐστι θηρίον καὶ ἡ καλουμένη σαλαμάνδρα. ἀδικεῖται δ' οὖν ὑπὸ πυρὸς οὐδὲν, ἀλλὰ ἐν τούτῳ διαιτᾶται, καὶ μένει παρὰ τῷ πυρὶ, καὶ διέρχεται ἀβλαβῶς, καὶ τὸ δέρμα ἡ σαλαμάνδρα πᾶν κατάστικτον ἔχει.

Vers. 822 — 827. Καὶ ὁ βυθὸς τρέφει τῆς θαλάττης

---

* Hoc caput deerat in Mediceo. *Bandini.*

4 Vitiosa haec sunt. An fuit ἐπιστᾶσα?

5 Inscriptio Medicei habet *Περὶ τῆς σηπιος καὶ σαύρας.* Vindob. *σηψ σαυρος.* Deinceps editum erat *τῆς σηπίος.*

ζῶα, καὶ λυμαίνεται τῶν ζώων τούτων τοῖς ἀνθρώποις τοίνυν τινά 6. ἡ σμύραινα τοῖς ὀδοῦσι κακὰ ἐργάζεται, καὶ οἱ πάσχοντες ὑπ' αὐτῆς εἰσὶν οἱ ἁλιεῖς τὰ δεινά. μετὰ γὰρ τὴν θήραν ἐξορμῶσα, καὶ οὗπερ ἐτάχθη πολλάκις κατὰ χώραν πλοιαρίου μένειν, ἐμφύει τοὺς ὀδόντας τοῦ ἀσπαλιευτοῦ τῷ σώματι, ἵναπερ ἂν τύχῃ. λέγεται μέντοι περὶ τῆς σμυραίνης ἄρα καὶ ὅδε ὁ λόγος, ὅτι δὴ τὰς ἐν τῇ θαλάττῃ καταλιμπάνουσα διατριβὰς, ἐπὶ τῆς γῆς ἔξω 7 ἔρχεταί τε εἰς ὁμιλίαν, καὶ φοιτᾷ παρὰ τὸν ἔχιν, οἷον ἐρωμένη πρὸς ἐραστήν.

Vers. 828—836. *Καὶ μὲν δὴ τὸν πληγέντα εἰς θάνατον ὑπὸ τῆς τρυγόνος ἐπίσταμαι σώζειν.* ἐπίσταμαι καὶ τὸ δράκοντος ἐξαρπάζειν τὸν τυπέντα δεινῶς. ἀλλ' οὐκ ἐκείνου ἐν τῇ γῇ λέγω δράκοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐνύδρου. πλήττουσι δὲ ἐνοχλεθέντων ἐπειδὰν τοῖς δικτύοις ἀπαραφυλάκτως τινές ποτε προσάψωνται τοῖς ἐνύδροις. αὐανθείη μέντ' ἂν καὶ φυτὸν καὶ φύλλων ἔρημον κατασταίη, κἂν πάνυ εὐθαλλῇ, τρυγόνος αὐτοῦ κατὰ τοῦ πρέμνου ἐνπαγέντος κέντρου· ὑπὸ τοῦ ἡλίου πιστεύσειεν ἄν τις αὐτὸ γεγονέναι ξηρὸν, ἐνορῶν τοῖς κλάδοις. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ τοῦ τυπέντος σάρκες ὑπὸ τῆς τρυγόνος οὐκ εἰς μακρὰν διαφθείρονται. ἔχει δέ τις λόγος ὧδε καὶ τὸν τοῦ Λαέρτου πληγέντα τρυγόνος ὑπὸ θαλαττίας κέντρῳ ὑπὸ Τηλεγόνου ἀποθανεῖν.

Vers. 837—847. *Καθ' ἕκαστον τοίνυν ὡς οἷόν τε τῶν πρὸς ταῦτα βοηθημάτων τοὐντεῦθεν λεκτέον τῶν δυσχερῶν.*

---

6 τινά addit Vind. Puto fuisse scriptum ἀνθρώποις τινά· ἡ σμύραινα τοίνυν.

7 Inter ἔξω et ἔρχεται haec leguntur, και τα της γης παλιν χωρεια πρεπεται. *Bandini.*

εἴη δ' ἂν ἔχουσα ἡ ἄγχουσα οἰκείως πρὸς τὴν τῶν λεχθέντων βοήθειαν, ἢ τὰ φύλλα τοῖς φύλλοις τῆς θριδακίνης μιμουμένη, εἰ μετὰ τῆς πενταφύλλου ἐπιλεγομένης λαμβάνοιτο, καὶ τοῦ ἐρυθροῦ τῆς βάτου γιγνομένου καρποῦ, ἀρκτέον τε ἡ βοτάνη καὶ ὀξαλὶς, ἤδὲ καὶ ἡ τὸ ὕρμινον φέρουσα πρὸς τούτοις λύκαψος. κίχαμός τε ἐν αὐταῖς καὶ τὸ ὀρίδαλλον. καὶ ἡ χαμαίπιτυς, τῆς τε δρυὸς ὁ φλοιὸς ἅμα ταῖς ῥηθείσαις εἰ μιγείη. καὶ καύκαλις ἔτι μὴν καὶ σπέρμα ὁμοίως σταφυλίνου, καὶ καρπὸς τερμίνθου χλωρὸς, καὶ φῦκος ἄβροχον θαλάττιον, καὶ τὸ ἀδίαντον καθαρόν· τοῦτο δὲ ἐν ᾧ μὴ ὕει συμβάλλοις καιρῷ· ὕοντος δὲ τὸ ἀδίαντον ἀπέχου συνάγειν. ἐπὶ τοῖς φύλλοις ἐνιζάνειν τούτου δὲ ὁ ὄμβρος πέφυκεν.

Vers. 848—852. Ἀλλὰ γάρ τοι καὶ τὸ σμύρνιον ἀνθοῦν διηνεκῶς οἰκείως ἔχον εὕροις ἂν εἰς τὴν τούτων χρείαν, καὶ τὴν ἀεὶ θέρεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου φλεγομένην ἠρυγγίου ῥίζαν 8. ἔτι μὴν καὶ ἡ καχρυφόρος λιβανωτὶς ὡσαύτως ὠφελεῖ, καὶ [ἡ] ἀπαρίνη σὺν ταῖς ἄλλαις, καὶ ἡ κολυβατία καὶ μήκων ὁμοίως ἡ βοτάνη, καὶ ἄλλη θυλακὶς λεγομένη καὶ πεπαιτις 9 ἄλλη βοηθεῖν ἱκαναί.

Vers. 853—855. Κλῶνές τε δὴ κράδης ἀρτιφυεῖς ὅλοι, ὄλυνθοί τε ἐρινεοῦ, οἳ πρὸ τῆς ὀπώρας πεπαίνονται, εἰσὶν ἐπωφελεῖς.

Vers. 856 — 859. 1 Παραληφθείη δ' ἂν ὑπό σου εἰς

8 Deest verbum, veluti φιλουμένην aut εἰωθυῖαν.

9 In textu poetae est ἐπίτηλις. An fuit κεραῖτις?

1 Titulus habet inscripta nomina πεπεριτις, κραδη, πυράκανθος. Videtur igitur πεπεριτις referri ad vitiosum πεπαιτις, quod intactum reliqui.

τιῦτα καὶ ἡ πυράκανθος 2 καὶ ἄνθος τῆσδε ἄῤῥενος φλόμου τῆς βοτάνης, αἰγίλοπός τε μετὰ τούτων καὶ χελιδόνιον, δυῦκός τε ὁμοίως. εἶτα πρὸς ταῖσδε δὴ βρυωνίας ῥίζα, ἣ τήν τε ἔφηλιν καὶ τὰς λεύκας τὰς ἀπηχθημένας ταῖς γυναιξὶν, ὅτι μὴν τοῦ κάλλους παραιροῦνται, ὑπὸ φύσεως 3 ἔλαχεν ἀπαλλάττειν.

Vers. 860 — 872. Περιστερεὼν δέ τις κέκληται βοτάνη καὶ ῥάμνος οὕτω φυτόν τι προσαγορεύεται· τοὺς κλάδους ἅμα τῇδε βοτάνῃ τῆς ῥάμνου λάμβανε· ἀγαθὴ γάρ ἐστιν οὐ μόνον ἀρήγειν τοῖς δηχθεῖσιν, ἀλλὰ καὶ παντοίας ἄτης 4 σχεδὸν ἀπαλλάττειν ἐστὶ ῥάμνος ἀνθρώπους ἱκανή. Ἔτι μὴν καὶ ἡ παρθένιος, ἐπειδὰν ἐν ἄνθει οὔσης αὐτῆς τοῖς κλάδοις προσχρήσῃ, πρόσφορον γίγνεται εἰς τὸ σώζειν. καὶ κίχορον ἄλλη καὶ μίλτος ἑτέρα τις κέκληται βοτάνη. φύεται δὲ εἰς πλῆθος ἡ μίλτος παρὰ τοῖς Βοιωτοῖς, καὶ ὄνομα τῇδε ἐπιτεθείκασι νηπενθὴς, ὅτι περιορᾷν οὐχ οἷα τέ ἐστιν ἀνθρώπους ὅλως κρατουμένους λύπῃ, ἀλλὰ ὑπεξάγει τῆς μνήμης τῶν δεινῶν εἰς λήθην ἕλκουσα κατὰ μικρὸν, ἔπειτα τὴν ψυχὴν εἰς τὸ τῆς εὐφροσύνης ἀγαγοῦσα ἔστησεν παρ' αὐτὰ χαίρουσαν χωρίον. ὁ δέ γε ἄγριος σικυὸς πικρὰν μὲν τὴν ῥίζαν τοῖς γενομένοις παρέχεται, τοῖς δὲ διαχωροῦσαν μηδαμὰ ἔχουσι τὴν γαστέρα πάνυ ἐπωφελής. ὑπεκλύει γοῦν ἐπιδοθεῖσα ἡ ῥίζα, καὶ διακαθήρασα τὸν κακοπαθοῦντα ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν αὐτὸν παντελῶς ἤγαγεν. καὶ ὁ καρπὸς

---

2 Post πυράκανθος in edito sequuntur puncta 6, deinde litera τ, post iterum puncta 3, inde littera ϑ cum punctis 5. In annotatione Bandini refert, litteras esse perforatas. Suppleui, vt potui, lacunam.

3 In edito ὑπὸ deerat.

4 Editum ασης.

τοῦ παλιούρου, ἀλλὰ τοῦ τραχέος, νεωστὶ ἀνθοῦντος, σὺν αὐτοῖς τῆς ῥοιᾶς τοῖς ἄνθεσιν καὶ αὐτοῖς τοῖς φύλλοις. καὶ ὕσγινος 5 ἡ βοτάνη, ὕσσωπόν τε ἐπὶ τούτοις καὶ ὄνωνις πάλιν. πολύκλωνος δέ ἐστιν ἱκανῶς ἡ ὄνωνις ἤδε καὶ . . . δεσθαι τους . . . ων . . . . . υτ . . ν . . . το 6 τούτου ποιεῖ.

Vers. 873 — 878. Ἔστω δὴ καὶ φύλλα τηλεφίου καὶ νεωστὶ πεφυτευμένης ἐν βότρυσι ἡμερίδος κλῆμα, σπέρμα τε κορίου τῆς ἀγρίας, καὶ σκόροδον, καὶ ἡ τὰ φύλλα τὰ λεπτὰ ἔχουσα κόνυζα, καὶ κάρδαμόν τε ἐπὶ τούτοις περσικὸν πινεπίνων γὰρ πήσει φλαῦρον οὐδέν. ἔστι δὲ πεπερίνου τὸ φυτὸν, ἀφ' οὗ τὸ πέπερι. τὰ φύλλα τούτου κόψας μετὰ πάντων σῶζε. γλήχων δὲ ἡ πλεῖστα τὰ ἄνθη φέρουσα, καὶ σίνηπι, ἐπί τε τούτοις καὶ ἡ στρύχνος ὁμοίως διασώζειν ἱκανὰ καὶ ταῦτα τοὺς τρωθέντας ἐστί.

Vers. 879 — 880. Ἄγε δὴ καὶ τὸ ἐν τοῖς κήποις αὖθις γιγνόμενον πράσον καὶ σπέρμα κνίδης 7 νῦν ἐγὼ τῆς βοτάνης λέγω, ἐκείνης ἄρα τῆς βοτάνης, ἧς οἱ παῖδες, ἐπειδὰν παίζωσι κατ' ἀλλήλων ἐρχόμενοι, σφᾶς παίουσι τοῖς φύλλοις, καὶ γέλωτα δὴ τὸ ἐντεῦθεν αὐτοί τε ἔχουσιν οἱ παίζοντες, καὶ σφᾶς τοῖς ὁρῶσι παρέχουσιν, ὅτι προσαψαμένης αὐτοῖς ὁπωσοῦν οἱ παῖδες τῆς βοτάνης ταύτης γελῶντες ἀνιῶνται δῆθεν.

Vers. 881 — 884. Καὶ μέντοι καὶ λευκοτάτη κεφαλὴ τῆς σκίλλης, καὶ τῶν βολβῶν τὰ ξηρὰ, καὶ ἧς τὸ ὄνομα δρακοντίας βοτάνης καυλεῖα, καὶ ἀσπάραγος ἢ φύεται πλησίον τῆς ῥάμνου καὶ αὐτῆς τῆς ῥάμνου ἀσπάραγος, εἶτα καὶ ὁ

---

5 Editum υστινος.

6 Vbi puncta apposuimus, litterae sunt perforatae. *Bandini.*

7 Editum κνειδων.

καρπὸς τῆς πεύκης, ὥς ἐστιν οὗτος νεαρὸς καὶ συνεστραμμένος ἐπαιωρούμενος τοῖς κλάδοις.

Vers. 885 -- 886. *Τυγχάνει μέν τοί τις βοτάνη, καὶ τῷ κέντρῳ παρέοικεν ἡ ταύτης τοῦ σκορπίου ῥίζα, ἣ σκορπίου μὲν ὕπο τοὺς τρωθέντας οὐκ ἐᾷ σίνεσθαι, ἀλλὰ θεραπεύει· καλοῦσί γε μὴν σκορπίουρον τὴν βοτάνην τήνδε, ὅτι τοῦ θηρίου τούτου τῷ κέντρῳ ἔοικε τὴν ῥίζαν.*

Vers. 887 -- 906. *Ἑτέρα δὲ πάλιν τυγχάνει κἀνταῦθα βοτάνη, καὶ καλεῖται σίδη. ὁ καρπὸς ὁ ταύτης κόκκοι εἰσί· ὑπάρχουσι δὲ ἐρυθροί, καὶ γίγνεται ἡ βοτάνη ἡ τῆς Βοιωτίας μὲν ἐν Ψαμάθῃ, παρὰ δὲ ποταμόν, πρότερον μὲν Σχοινέον οἱ πάλαι ἐκάλουν, Ἰσμηνὸν δὲ οἱ ἐπιχώριοι μετὰ ταῦτα αὐτῷ ὄνομα ἔθεντο. παρὰ τοῦτον φύεται πολλὴ τὸν Ἰσμηνὸν ἡ σίδη καὶ μὴν καὶ ὁ Κνῶπος*[8] *ἄγει. Καὶ ὁ Χοάσπης ποταμὸς ἀρώματα φέρει. σὺν ταύταις μίγνυε καὶ πιστακίων ἀκρέμονας. ταῖς σμικραῖς ἀμυγδαλαῖς ὁ τῶν πιστακίων πως παρέοικε καρπός. καυκαλίδες τε καὶ μύρτα καὶ αρμινθος*[9] *ἡ βοτάνη, καὶ μάραθον χλωρόν. ἔτι μὴν τοῖσδε παρέστω σοι καὶ ἐρύσιμος βοτάνη, καὶ τῶν ἀγρίων ἐρεβίνθων ὁ καρπὸς βαλλέσθω σὺν αὐτοῖς τοῖς κλάδοις, ὀδμὴν δὲ βαρεῖαν ὁ ἄγριος οὗτος ἐρέβινθος ἔχει, καί ἐστιν ἐπαχθής. σισύμβριόν τε δὴ καὶ τοῦτο ἐπειδὰν ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ ἄνθους γένηται· ὠφελιμώτατον γὰρ τοῖς τρωθεῖσιν καθίσταται λίαν. ἀτὰρ οὖν δὴ καὶ τὸ μελίλωτον ἐξ ὑπογυίου συγκομισθὲν, καὶ ἡ οἰνάνθη δὲ τοῦ ἀνθεῖν ἐπειδὰν*

---

8 Inter *η* et *ινοπος* superscriptum est *δων*. *B.* Editum *η σειδη μηη και η ινοπος αγει.*

9 Textus *ἑρμίνοιο* habet.

καὶ ἥδε ἐντὸς ἢ τοῦ τῆς ὥρας ἄνθος 1. βοτάνη δέ ἐστιν ἡ οἰνάνθη καὶ φιλεῖται ὑπὸ τῶν αἰπόλων, ὅτι τοὺς αἶγας, ὡς οἶμαι, πιαίνειν ἱκανὴ εἰς τροφὴν παραβαλλομένη τοῖς κτήνεσι τούτοις ἡ οἰνάνθη αὕτη. λυχνίς τε ἅμ' αὐταῖς καὶ θρυαλλίς· βοτάναι δὲ ἄμφω 2. ῥόδον τε δὴ καὶ τὴν τὸν πλεῖστον κ. . . . δη 3 καρπὸν κομίζουσαν, ἣν ὄνομα . . . . . λευκόϊον μὲν λέγω ὑπό σου γιγνέσθω. ἀλλὰ γὰρ ταττέσθω πρὸς ταῖς οὔσαις καὶ ἡ λεγομένη ψίλωθρον παρ' ἐνίων πόα, καὶ ἣ τὸ ὄνομα ὑάκινθος ἐτέθη, βοτάνη ἀνθοῦσα τοῖς ἐν τῇ χρείᾳ τῇ τούτων τυγχάνει προσφερής. φιλοθρηνὴς δὲ ὑπ' ἐνίων ἡ αὐτὴ λέγεται, καὶ τίνος ἕνεκα λέγεται, ἥδε ἡ αἰτία βοᾷ. Ὅτι Ὑάκινθον ὁ Ἀπόλλων παίζοντα παρὰ τὸν Εὐρώταν δίσκῳ ἀπέκτεινεν, ἀλλὰ οὐχ ἑκὼν αὐτόν· τοιγαροῦν 4 θρηνεῖται ὑπ' ἐκείνου πολλά; καὶ φιλοθρηνὴς πρὸς τῶν πολλῶν, ὡς ὁ λόγος λέγει, ἐξ ἐκείνου τῇ βοτάνῃ τοὔνομα ἐτέθη.

Vers. 907—914. Ἄγε δὴ μετὰ τῶν λεχθέντων τίθει καὶ τὸ καλούμενον τρίφυλλον, καὶ τὸν τοῦ ὀπίου χυλόν. ὁ σταθμὸς τρεῖς ὀβολοὺς ἕλκων ὑπαρχέτω τοῦ ὀπίου τούτου. καὶ τὸν ἐοικότα τῷ κρόκῳ ἕρπυλλον, ὁμοίως καὶ κρῆθμον καὶ χαμαικυπάρισσον ἅμα ἀννήσῳ καὶ σιλφίου ῥίζῃ τρίβων εἰς ποτὸν τοῖς δηχθεῖσιν δίδου. δίδου δέ ποτε μὲν αὐτὰ μετ' ἀλλήλων μιγνὺς, ποτὲ δὲ ἕκαστον καὶ καθ' αὐτὸ πίνειν, καὶ ἄλλοτε μὲν μεθ' ὕδατος, ἄλλοτε σὺν οἴνῳ, ποτὲ δὲ σὺν ὄξει, καὶ ἄλλοτε πάλιν σὺν γάλακτι· ὅπως γὰρ ἂν καὶ μεθ' ὁτιουνοσοῦν τούτων ὁ λαμβάνων ἔσται, ἕξει τὸ ἀσφαλές.

---

1 An fuit τῆς [οἰνάνθης δὲ, τοῦ — ἐντὸς ἢ τῆς ὥρας, ἄνθος?

2 Editum βοτανη δε et puncta 5, postea φω.

3 An fuit κομιδῇ?

4 Editum εχω νῃ τον. τοι γαρ ουν.

Vers. 915 -- 920. Ὁδοιποροῦντι δὲ ἢ θηρῶντι ἢ ἐν ὄρει διατρίβοντί σοί που, καὶ ἢ ἐν ἐρημίαις ἢ ἄλλως ἐν ἀνύδροις εὑρεθέντι τόποις ἣν τύχῃ τι τῶν θηρίων τούτων προσψαῦσαν νύγματι, τὰς παρατυχούσας διαμασῶ5 λαμβάνων βοτάνας. εἶτα τὸν μὲν χυλὸν ἀπόπτυε, τὰ δὲ μασηθέντα ἐπιτίθει ἤδη καὶ κατὰ τοῦ τόπου, ἐνταυθοῖ τὸ θηρίον ἤνεγκεν τὴν πληγήν· παῦλά τε γὰρ τὸ ἀπὸ τούτου σοι τῶν ὀδυνῶν ἔσται, καὶ παντελὴς καταλήψεταί σε τῶν λυμαινομένων ἀπαλλαγή 6.

Vers. 921 — 929. Ἀποφύγοι δ' ἂν καὶ οὕτως ὁστισοῦν ὑπὸ θηρίου πληγεὶς καὶ θεραπευθείη, εἰ ταῖς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν λεγομέναις σικύαις ταῖς χαλκαῖς χρήσαιτο, εἶτα ἀθροίσας διὰ τούτων τὸ αἷμα κενώσαι 7 τὸ δεινόν. καὶ μέντοι καὶ τῷ τῆς συκῆς ἢ περσείης ὀπῷ χρώμενος ἐπὶ τοῦ πλήγματος μεγάλα ὀνήσεις, τούτῳ καταχρίων αὐτὸ, καὶ σίδηρον πεπυρωμένον ἐπιτιθεὶς κατὰ τοῦ νύγματος, καὶ ἀσκοῦ αἰγείου πεπισσωμένου ποδεὼν τὸ σφυρὸν ὁπόταν ἢ τὴν χεῖρα ἢ ἄλλο τι μέρος ἢ κνισθὲν ὑπὸ τοῦ θηρίου, περιδεσμῶν τούτῳ 8 πάντως ἀπαλλάξει τῆς ἀνίας. ἐξ οἰνηροῦ τυγχανέτω ὁ ποδεὼν ἀσκοῦ, καὶ ὁ δεσμὸς γεγονὼς πρότερον τοῦ ἀσκοῦ γιγνέσθω τηνικαῦτα δεσμὸς τοῦ τρωθέντος μέρους.

Vers. 930 -- 933. Ἐκμυζηθείη δ' ἂν τὸ δεινὸν κἀνταῦθα ὑπὸ βδελλῶν, εἰ προστεθεῖεν αὗται γε τῷ τυπέντι· τούτῳ. ὠφελήσειε δ' ἂν καὶ χυμὸς κρομύου καὶ αἰγῶν ὁμοίως τὸν

5 Olim tamen legebatur διασω. Syllaba μα addita est supra sequiori aeuo. *Bandini*.

6 απ' αλλα. editum erat.

7 Editum κενωσης.

8 An τοῦτο scribendum?

τρωθέντα τὰ περιττώματα. ἐπιχρισθεὶς μὲν δὴ ἄρα ὁ χυμὸς τῷ ἕλκει, τὰ περιττώματα δὲ μετ᾽ οἴνου τρυγίας φυραθέντα ἢ ὄξους καὶ ἐπιπλασθέντα.

Vers. 934—956. Ἵνα δὴ πάσης ἀμυντικόν γ᾽ ἄσης μαθὼν πρὸς ταῦτα κατασκευάσῃς βοήθημα, λαμβάνων βοτάνας, εἶτα μιγνὺς προσάγῃς ταῖς ἐκίναις, ἀναιροῦ ἀριστολόχειαν καὶ τὴν ἶριν· ἐπὶ δὲ ταύταις καὶ τὴν νάρδον. ἔστι γὰρ βοτάνη νάρδος οὕτω καλουμένη· χαλβάνης τε δὴ ῥίζας, καὶ πύρεθρον ξηρὸν, δαῦκόν τε ὡσαύτως καὶ βρυωνίαν. ἐπὶ ταύταις γλυκυσίδην τε τὴν βοτάνην καὶ ἐλέβορόν τοι τὸν μέλανα, καὶ τοῦτον ἐπειδὰν κατασταίη ξηρός· τό τε ἀφρόνιτρον καὶ κύμινον, κόνυζάν τε δὴ καὶ τὴν ὀνομαζομένην ἀγριοσταφίδα, καὶ δάφνης ἔτι μὴν τὸν καρπὸν, καὶ ἧς τὸ ὄνομα βοτάνης κύτισος, καὶ ταύτην μίγνυε σὺν ἐκείναις βάλλων. ἱππολείχην δὲ λέγεταί τις οὕτω βοτάνη, καὶ ἡ κλῆσις τῶν ἵππων, ὅτι τοὺς λειχῆνας ἥδε θεραπεύειν δοκεῖ. τὸ δ᾽ οὖν μέγεθός ἐστιν αὐτῆς οὐχ οἷα πολὺ τῆς γῆς ὑπερέχειν ἄνω. καὶ κυκλάμινος 9 ἑτέρα. μετ᾽ ἐκείνων ἄρα καὶ ταύταις κέχρησο. εἶτα καὶ μήκωνος ὀπὸν, καὶ ἄγνου μὴν σπέρμα, βάλσαμόν τε δὴ, καὶ τὸ καλούμενον κινάμωμον, καὶ σφονδύλιον ἅμα ἁλσίν. ὀξύβαφον οἱ ἅλες ἔστωσαν εἰς μέτρον οἱ ἐμβαλλόμενοι ταῖς βοτάναις. πρὸς τούτοις καὶ λαγοῦ πυτία, καὶ ὁ ποτάμιος καρκῖνος ἐμβαλλόμενα εἰς ὅλμον ταῦτα συγκοπτέσθω πάντα καὶ μιγνύσθω καλῶς. ὕπερον δὲ ἔστω λάϊνον ὧδε 1 κόπτεσθαι τὰς βοτάνας, τῷ τε χυλῷ τῆς ἀπαρίνης εἰς κύκλων μέγεθος δραχμιαίων ἀναλαμβάνεσθαι. ὁ

---

9 Editum ον λια μιον.
1 An ὥστε fuit?

δὲ σταθμὸς ὡσαύτως τούτων τυγχανέτω δραχμῆς. ἡ μέντοι χρεία διδασκέτω τὸ μέτρον ὅσον ἐφ᾽ ἑκάστῳ τῆς δόσεως προσήκει τυγχάνειν. πίνειν δὲ δεῖ τοῦτο καὶ ταῦτα εἰς οἶνον. καθ᾽ ἕκαστον δὲ ἐκλύειν δεῖ τῶν τροχίσκων ἄρα οἴνου εἰς κοτύλας τῶν χρωμένων δύο.

Vers. 957 -- 958. Ἔπη δὲ ταῦτα τῶν Ὁμήρου Νικάνδρου τοῦ Κολοφωνίου, ἐν τῷ τῆς μνήμης ἀποτεθῆναι παρά σοι χωρίῳ, μὴ χεῖρον ἔχοντα δεῦρο νομισθείη ποτὲ, ὦ Ἑρμησιάναξ. 2

---

2 Haec vitiosa et turbata fortasse sic ordinanda fuerint: Ἔπη δὲ ταῦτα Νικάνδρου τοῦ Κ. τῶν Ὁμήρου μὴ χεῖρον ἔχοντα, ἐν τῷ — χωρίῳ, δεῦρο νομισθείη ποτὲ, ὦ Ἑ. sed in fine deesse verbum vnum alterumque videtur.

373

NICANDRI THERIACORVM
VERSIO LATINA.

Digitized by Google

NICANDRI COLOPHONII

DE BESTIARVM VENENATIS

MORSIBVS ET ICTIBVS

EORVM SIGNIS ET REMEDIIS

CARMINIS GRAECI VERSIO LATINA PROSAICA.

[*Quae leguntur seclusa intra haec signa* ( ), *aut nomina graeca sunt, aut interpretationem vocum graecarum continent, si litteris inclinatis scripta, explicationem aliquam addunt. Contra quae intra haec signa* [ ] *conclusa leguntur, aut scripturae varietatem continent, aut suspecta aut damnata et plane aliena sunt, praecipue si litterae sint inclinatae.*]

Bestiarum tum formas tum noxas e plagis, quibus hominem improuidum percusserint, earumque remedia certa tibi, carissime omnium cognatorum Hermesianax, enarrabo, quae cum didiceris, arator te pastorque et lignator, a bestiis percussi in siluis, consulent colentque.

Vers. 8—20. Fama est, malefica phalangia cum noxiis reptilibus, viperasque et quae sunt aliae innumerae nociuae

bestiae, e Titanum sanguine natas esse, eamque famam prodidit Hesiodus Ascraeus, qui carmina sua considens iuxta ripas Permessi condidit. Scorpium autem aculeo algifico armatum Diana creauit irata Orioni Boeoto, quoniam deam virginem tentare ausus fuerat. Hic scorpius e latebris sub lapide subito existens sceleratum in talo pedis percussit: cuius imago tanquam venantis inter sidera relata, illustris et immota conspicitur.

Vers. 21 — 56. Consiliis meis edoctus facile reptilium omne genus fugabis e locis istis, vbi vel habitaueris vel requiescere aut opus facere volueris, primum quidem suffitu cornu ceruini aut lapidis Gagatis, qui vim ignis aspernatur. Incendes etiam frondem multifidam filicis et radicem cachriferi roris marini cum aequali portione nasturtii aut cornu recentis hinnuli: item graueolens melanthium, aut sulphur, aut aequalem bituminis portionem, aut lapidem Thracium, a fluuio Thraciae Ponto allatum, qui aqua aspersus flagrat, oleo vero restinguitur. Fugabit etiam incensum graueolens galbanum, vrtica, [cneorum, al. scilla] et ligni cedrini (iuniperini) scobes somnumque tibi in terra requiescenti tutum praestabit.

Vers. 57 — 79. Si nox superueniens vsum horum remediorum vtpote laboriosum excludit teque opere fessum membra quieti dare in terra cogit, tum calamintham ad fluminis rapidi ripas crescentem substernes cubili, aut floribus abundantem viticem (lygum) aut graueolens polium, echium, et folia origani, aut montani abrotoni aut serpylli, quod terram humidam perreptat vndique iactis radicibus, viuax et foliis semper comosum: substernes etiam humilem conyzam et viticis (agni) flores albos et acrem onogyrum (anagyrum):

item aspera punicae germina aut recentes asphodeli florentis ramos, solanum, (strychnon) et scyra bubulcis odiosa, quoniam vere degustata vaccas exsultare et in venerem ruere faciunt: etiam peucedani odor bestias fugat et occurrentes arcet. Has igitur plantas strato in agro cubili compone, partim cubilibus et latebris bestiarum inde et appone.

Vers. 80 — 97. Quod si baccas cedri (iuniperi) in vase figlino aut olla contriueris [*cum oleo*] atque inde artus perunxeris: aut si peucedani graueolentis aut conyzae montanae folia sicca cum oleo contriueris: item saluiam (elelisphacum) et radicem silphii rasam, arcebis bestiarum noxas. Saepe etiam saliuae humanae odore terrentur. Si eruca hortensi, dorso viridi, aut maluae agrestis fructu nondum explicato, cum oleo [*aceto*] tritis corpus perunxeris, tutum a morsu bestiarum somnum duces. Potes etiam duos abrotoni frondentes ramos in mortario cum nasturtio pondere oboli et fructu dauci, quantum manus capit, conterere pistillo: hinc formabis trochiscos in vmbra loco ventoso siccandos: deinde siccos in vase comminue, et liquatis in oleo corpus perunges.

Vers. 98 — 114. Bestias (viperas) in triuiis captas, dum coitu commiscentur, si ollae indis, et species sequentes addis, habebis medicamentum aduersus reptilium venena et noxas egregium: addes igitur medullae ceruinae recentis triginta drachmas, cum tertia parte olei rosacei et pari pondere olei albi omphacini, et cerae quarta parte. Haec omnia vasi rotundo indita coque, donec carnes a spinis separatae defluxerint: et secerne spinas, quibus venenum inest: deinde trua sumta omnia bene cum serpentibus permisce. Hinc perunges corpus, seu tu iter ingrediaris, seu cubitum eas, si-

ve aestate post messem succinctus frugum acervum altum furca purgare velis.

Vers. 115 — 144. Sin corpore non delibuto bestiis noxiis occurras ieiunus adhuc, cum maxime morsus reptilium homini nocet, his tamen meis consiliis obsecutus facile malum vitabis. Feminam harum bestiarum, quae occurrentibus venenum multo grauius et citius mortiferum morsu infert, agnosces capite tractu corporis maiore. Praecipue aestate bestiem decet vitare sub ortum Pleiadum, qua versus tauri caudam paruae mouentur: aut cum ieiuna et sitibunda apricans ante lasibulum cum pullis cubat: aut cum ad pastum properat aut e pastu satura et dormitura ad cubile redit. Caue etiam occurrere in triuio viperae mari (echii) liventi, dum effugiens morsum letalem coniugis fuliginosae furit: quae maris coeuntis caput morsu solet appetere: quam iniuriam palli nascentes vlciscuntur, dum matrem erodentes ventrem eius occidunt. Sola enim vipera (echidna) vivum edit partum: ceterae serpentes oua edunt et excludunt. Caue porro occurrere serpenti, cum deposita senecta (exuviis positis) rediit ad iuuentutem, aut cum ceruorum vestigationem vitans latebris profugit et hominem morsu adoritur: nam cerui et capreae diligenter omnia serpentium lustra et cubilia perquirunt et narium afflatu extrahentes bestias latentes deuorant.

Vers. 145 — 156. Etiam Othrys mons (Thessaliae) asper et niuosus fert bestias venenatas, quae habitant velles cavas, asperas salebras et iuga siluosa, vbi degit seps siticulosus, colore varians, quem loco, quem habitat, similem semper gerit. Ex hoc numero aliquae, lapidum aceruos quae habitant, paruae, sed asperae et igneae, quarum morsum nemo

impune tulerit: aliae saxis, quae habitant, simili corpore sunt: aliis viridescentes squamae longum corpus variegant: multae denique arenis sunt concolores.

Vers. 157 — 189. Disce iam horrentem supra aridis squamis aspidem letalem. [*Huic rectus est incessus super longo ventris tractu.*] Corpus habet terrificum visu; sed iter lentum et pigrum, atque oculis veluti somniculosa semper conniuet: at vbi sonum aliquem aut lucem percepit, statim experrecta corpus in orbem contorquet, e medio sublato capite. Longitudo pessimi generis est vlnae aequalis, crassitudo, quanta venabuli, quo cum tauris et leonibus homines decertant. Color interdum per terga conspicitur squalidus, alias luteus et varius, aliquando cinereus, saepe etiam niger et similis terrae Aethiopum, quam Nilus increscens in mare multis ostiis effusus defert. Gemina veluti tubercula in superciliis super fronte eminent: oculi rubent in capite supra spiram multum elato: collum vero inflatur atque intumescit, cum excandescens ira et vehementer sibilans mortem bestia occurrenti viatori morsu infert. Huius maxillis quatuor dentes infra caui, curui et longi infixi et membranacea vagina tecti haerent, vnde venenum letale vulneri infunditur. Hostibus hae pestes occurrant nostris! Nulla in cute vulneris vestigia apparent, nec tumor aut inflammatio sentitur, sed sine doloris sensu percussus, graui somno pressus, perit.

Vers. 190 — 208. Solus ichneumon innoxius aspidis morsum vitat cum ea pugnans, eiusque oua innestigata deuorans. Forma ei similis est viuerrae (ictidis), quae domesticis auibus (gallinis) insidiata mortem dormientibus

aut oua incubantibus infert. Hic, cum in littoribus Nili iuncosis pugnam cum aspide ingreditur, antea in fluuium desilit et in coeno volutatum corpus quasi loricat, ita vt sole siccatum dentibus aspidis impenetrabile fiat. Tum vero insiliens serpentem aut capite aut cauda dentibus arrepta in aquas proiicit et mergit.

Vers. 209—257. Nosce etiam variam viperae (echidnae) formam et magnitudinem per Europam Asiamque reperiendam. Europa quidem minores fert, super extremis naribus cornutas et subalbidas. Tales habitant montes Scironios, Pammonios, Rhypaeos, collem Coracis et canum Aselenum. Asia vero magnitudine vlnae et longiores etiam alit, quales sunt in aspero Bucartero, Aesagea et Cercapho. Huius generis caput supra latum est: cauda vero ab extremo corpore trahitur mutila et duris horrens squamis: lento incessu fluctuat. Contra vipera mas (echis) omnis caput acutum habet, longitudine varia crassitudine ventris minor: cauda sub extremo corpore longo aequaliter attenuata et squammis attrita aequaliter, quam incedens inuoluit. Oculi irati rubent, lingua vero duplex vibratur. [*Hunc viatores Cocytum vipereum appellant.*] Huius duo dentes venenati in cute vulnerati signantur: plures vero semper echidnae, quae toto ore mordet, ita vt diductis oris habenis dentium signa cuti imprimat. E vulnere fluit sanies oleo similis, alias cruenta, aliquando decolor: caro vero in tumorem viridem, aliquando rubentem, interdum liuidum attollitur: alias humore plena turget, similesque ambustorum bullis erumpunt pustulae frequentes: putria vlcera vulnus ipsum et circa depascuntur: corpus totum exardescit noxa graui; singultus crebri guttur et vuulam

concutiunt: accedit vertigo, membrorum omnium languor et imbecillitas, capitis caligo et grauitas. Sitis aliquando fauces exsiccat, saepe totum corpus frigore perhorrescit, vt grandine impeti videatur. Crebro biliosas ventris collectiones euomit, toto corpore pallens: sudor membra humectat niue frigidior. Color est modo plumbeus, alias aereus, interdum aeris flori similis.

Vers. 258 — 281. Cerasten dolosum viperae mari (echii) similem reperies, praeterquam quod hic mutilus est, ille vero duobus, interdum quatuor cornibus instructus: colore squalidus: latitat inter arenas aut in sulcis rotarum iuxta vias. Praeterea echis recta et contrarius per terram longo ventris tractu properat, cerastes contra obliquo reptatu medio corporis agmine et dorso aspero nixus fluctuat, similis naui contrariis ventis ab itinere recto deflexae et in latus inclinatae. Percussorum vulnus decolor attollitur in tumorem callosum clauo similem, et liuidae pustulae bullis pluviarum similes circumstant, paruae aspectu. Dolorem minorem affert, [*quam morsus echios*] et percussus vitam vsque ad nonum diem producit. Interim dolor insidet inguinibus et poplitibus, (*lumbis* Eutecnius) color cutis fit liuidus, aegerque animo deficiens aerumnis difficulter mortem effugit.

Vers. 282 — 319. Nunc tibi notas haemorrhoi (i. e. *sanguifluі*) edisseram. Habitat is petrosas rimas durasque macerias, vbi cibo saturatus requiescit, longitudine pedis, ab igneo capite paulatim in latitudinem attenuatus, colore nigro, aliquando igneo, collo stricto: cauda ab umbilico (ano) vsque valde attenuata extenditur. In fronte niuea cornua duo conspiciuntur, oculi locustarum similes oculis: caput horrificum et magnum horret: incessus obliquus et fluctuans

vt cerastae breuis corporis e medio dorso promouet tractum, et dum ventris squamae terrae alliduntur, strepitum edit quasi stramentorum calcatorum. Morsum sequitur statim tumor caeruleus cum dolore ventriculi: qui aqua plenus citatur: nocte insecuta sanguis naribus auribusque et ore erumpit cum bilioso veneno mistus: lotium rubens excernitur; et quacunque corporis parte cicatrix vlla fuerit aut vlcus, ea cute rupta aperiuntur. Ne tibi contingat ab haemorrhoide (*femina haemorrhoo*) morderi; statim enim gingiuae incensae putrescunt dentesque excidunt, et sanguis ex ipsis vnguium radicibus prorumpit. Huic fama est Helenam, a Troia reducem, cum nauem boream fugiens infestum appulisset ad Nili oras et regnum Thonidis, et gubernator Canobus in littore requiescens in collo vulnus ab haemorrhoide pressa accepisset eoque veneno occisus esset, iratam confregisse mediam dorsi spinam, ita vt ex eo tempore haemorrhoi vt cerastae incessu grauentur et claudicent.

Vers. 320 — 333. Sepedonem simillimum cetera haemorrhoo agnosces facile capite mutilo et incessu recto: color est qualis villosi tapetis: caput graue: cauda breuis apparet, quoniam eam bestia reptans extremam implicat. Huius morsum letiferum dolor magnus sequitur, et corpus totum veneni nigri labes depascitur: pili cute siccata defluunt, vt pappi spinarum, ita vt supercilia, palpebrae caputque totum glabrescat; artus autem lentigo et vitiligo deformat.

Vers. 334 — 358. Dipsadem simillimam viperae feminae (echidnae) reperies, sed minorem, et morsu citius necantem: cauda tenuis obscura semper extremitatem atram habet. Mor-

su cor plane incenditur, et labia siti exusta arent: quare percussus ceu taurus immodice haurit aquas et tamdiu faucibus ingerit sitiens, donec abdomine rupto intestina effuderit. Fertur fabula, cum patrem Iupiter filius natu maximus coelo depulisset, partito cum fratribus regno, dono dedisse mortalibus iuuentam, quoniam Prometheum ignem suffuratum indicassent: stolidi! nec tamen stultitiae suae fructum vllum tulerunt. Fessi enim itinere munus diuinum impositum asello portant: qui sitiens cum serpentem fontis custodem conspexisset, exorat eum, vt ardentem sitim aquae potu restinguat: ille mercedem officii poscit donum, quod dorso impositum gestabat: hic durae necessitati concedit. Ex eo inde tempore serpentes deposita senecta reiuuenescunt, mortales autem senectute conflictantur: serpens contra asini sitim suscepit, ideoque percussos veneno atrociore cruciat.

Vers. 359 — 371. Chersydri, aspidi similis, morsum maligna sequuntur signa. Cutis arida circa carnem male olentem rupta et putredine redundans madidum indicat vulnus: dolores ignei totum corpus vexant, et per artus huc illuc celeriter vagantur flammae. Hic prius in palude habitans bellum cum ranis gerebat: sed aquis ad fundum vsque siccatis in terram egressus squalidus et decolor apricatur et in viis vibrata lingua sibilans orbitas depascitur.

Vers. 372 — 383. Amphisbaena parua gemino capite instructa oculos paruos (*debiles?*) gerit: vtrinque enim caput et os obtusum longo spatio disiunctum prominet: color velti terrae in cute rimosa punctis variatur. Hanc serpenti adulto, cum primo vere ante cuculi aduentum e latebris prodiit, detractam agricolae et pastores inducunt baculis ex

oleastro decisis: medetur enim perfrictionibus et doloribus torporique articulorum.

Vers. 381—395. Scytale specie similis est amphisbaenae, sed crassior et versus caudam breuem longior: quippe capulum ligonis scytale crassitudine aequat, amphisbaena autem lumbricum intestinorum aut terrestrem non superat. Haec cum appropinquante vere valles et saxorum cavernas reliquit, vbi cetera reptilia terra prodeunt, non depascitur foeniculum, cum exuuias ponit in sole, sed in conuallibus et saltibus latitat dormiens, cibo terrae contenta, nec vnquam ad potum prodiens.

Vers. 396—410. Nosce nunc exiguum corpore, sed (veneno) omnium maximum regem reptilium (basiliscum); cuius corpus colore rutilum, tripalme, caput acutum. Sibilum eius timent reptilia omnia, nec audent procedere ad cibum aut potum, sed eo audito diffugiunt. Morsus eius corpus totum inflammat, et carnes artuum liuidae nigricantesque defluunt, neque vlla auium ferarumue rapacium cadauer ob tetrum odorem attingere audent: quod si fame coacta aliqua attigerit, statim moritur.

Vers. 411—437. Dryinam alii chelydrum vocant. Hic lacus algasque palustres habitat et in pratis vicinis locustas ranasque venatur: vbi vero asilus eum exagitat, relicta pristina habitatione fugit in montium siluas et in quercuum fagorumque cauis caudicibus conditus latet. Dorsum nigrum est, caput planum, hydro simile: corpus odorem teterrimum spirat, qualem coria equina putrida in officina coriariorum exhalant. Hinc, quum hominem in calce aut talo vulnerauit, foetorem plaga grauissimum emittit, tumore nigricante attollitur: mentem dolores infesti impediunt: cu-

tem aridam pustulae erumpentes et sanie refertae occupant: oculi caligant: alii balatum edunt et suffocatione anguntur: vrina supprimitur: alii sopore pressi stertunt, singultibus crebris quatiuntur, aut bilem sanguinemue vomitu reiiciunt: denique sitim cum tremore totius corporis patiuntur.

Vers. 438—457. Draconem specie pulcrum, subflauum cyancumque Aesculapius olim in Pelii niuosi frondosa fago per vallem Pelethroniam educauit: cuius vtramque maxillam tergeminus dentium ordo armat: pingues oculi sub superciliis sunt, e mento pendet barba aurea. Morsus eius quamuis irati maiorem noxam quam vulnus a dente muris illatum non affert praeter dolorem. Huic bellum est perpetuum cum aquila, cuius nidum et oua depraedatur: quare illa draconem vbicunque viderit incedentem, impugnat. Saepe etiam draco praedam aquilae, ouem leporemue, subito e fruteto prosiliens eripit: illa fugit: oritur pugna de praeda: sed volantem huc illuc frustra draco corpus varie contorquens oculisque toruis intuens insequitur.

Vers. 458—482. In insula Vulcano sacra, Lemno, et Samo, in sinu Thracio sitis, longum monstrum, cenchrinem (*miliarem*) reperies, quem alii leonem vocant, punctatis squamis variegatum, varia et longitudine et crassitudine corporis. Morsum eius continuo sequitur putredo omnia membra depascens, et cum dolore graui hydrops ventrem vmbilicumque occupat. Hic sole meridiano feruente visitat montes Saum et Mosychlum, vbi pastores sub vmbra abietum greges ouium congregatos refrigerare solent, sanguinem sitiens ouibusque insidians. Huic furenti caue occurras quamuis audax, ne te spiris suis implicatum strangulet et rupto thorace sanguinem exhauriat: sed fuge obliqua, non recta via:

nam recto ille itinere celerrime currit: motum obliquum impediunt spinae dorsalis rigidae vertebrae.

Vers. 483 — 492. Paruus etiam stellio morsu nocet, quem fama ait a Cerere punitum, quoniam filium Metanirae et Celei circa fontem Callichorum laeserat, cum ab eis hospitio fuisset excepta. Alia praeterea, sed innoxia reptilia passim per siluas, montes et conualles pascuntur, quae elopes, libyes, myagri, (*murium venatores*) multis vittis cincti, acontiae, (*iaculi*) moluri et typhlopes (*caeciliae* appellantur.

Vers. 493 — 508. Horum ego tibi malorum remedia omnium, herbas et radices cum tempore colligendis idoneo vere et accurate enarrabo. Herbas igitur recentes e locis siluestribus pinguibus collectas recenti vulneri imponere melius est quam vetustas: primam quidem radicem centaurii Chironii, a Chirone Centauro in monte Pelio repertam. Caulem circumdant folia amaraco similia, flos est aureus, radix non profunda, sed super terram extat: quam et siccam et recentem in pila tusam misce cum cotyla vini meri. Medetur haec omnibus morborum malis: ideo panacea vocata est.

Vers 509 — 519. Adde aristolochiam in locis vmbrosis nascentem, foliis hederaceis, flore hysgino, odoris granis, qui transit in fructum pyriformem. Radix feminae rotunda, maris longa fere cubitum, colore buxeo. Haec pondere drachmae mista vino flauo contra morsum echios et echidnae vtilissime bibitur.

Vers. 520 — 527. Medetur etiam trifolium in montibus asperis et conuallibus natum, quod alii minyanthes vocant, foliis loti, rutae odore plantae recentis, adultae vero et florentis bitumen redolente: huius semina acetabuli mensura trita bibe.

Google

Vers. 528 — 540. Nunc tibi mixta (composita) venenorum remedia indicabo. Primum cape radicem Siculae thapsi tritam et semen viticis flore albo in potu: deinde nerium, rutam, surculum thymbrae humilis, quae per siluam similis serpyllo diffunditur: item asphodeli florentis radicem, aut caulem aut semen folliculo inclusum: denique helxinem, clybatim ab aliis vocatam, humidis locis gaudentem et semper virentem, tere et mista omnia cum cotyla vini aut aceti aut aquae bibe.

Vers. 541 — 549. Accipe etiam echii Alcibii radicem, cuius folia sunt spinosa, flos violaceus, radix gracilis et longa. Dicitur hanc radicem Alcibius ab echi morsus in inguine, dum humi stratus ad aream dormit, et dolore expergefactus, commansam exsuxisse, reliquias vero vulneri imposuisse.

Vers. 550 — 556. Etiam surculos virides marrubii cum albo vino bibes, et quae vaccarum primipararum ubera implet lacte, quamque rustici meliphyllum (*mellifolium*), alii melittaenam (*apiariam*) vocant, quoniam apes eam odore mellis delectatae frequentant.

Vers. 557 — 573. Cape etiam gallinae cerebrum membrana sua inuolutum, et tritum polycnemum cum origano, aut aprugni iecoris summam fibram, quae nata e mensa vocata imminet fellis vesicae et portis: haec aut mixta aut seorsum fusa cum aceto aut vino, melius cum vino, bibe: item folia semper virentis cupressi, aut panaces, aut castoreum testiculum, aut equi fluuiatilis, quem Nilus supra Sain nigram alit, cui vicinis aruis virentibus falcem rictus immittit, tantum a fluuio procedens, quantum retrocedens depasci possit.

Vers. 574 — 583. Utile est etiam abrotonum cum fructu

tauri tenuifoliae, amaraco (*sampsucho*) hortensi, et coagulo leporis recens nati, vel hinnuli vel cerui, reiectis tamen antea faecibus, aut cum cerui ventriculo eo, quem echinum (*omasum*), alii vero reticulum vocant, aut cum testibus cerui: harum rerum cape duas drachmarum portiones et misce cum vini veteris quatuor cyathis.

Vers. 584 — 587. Iuuabit etiam polium, cedri (*iuniperi*) fructus, pilulae platani vmbrosae cum semine bupleuri et Idaeae cupressi.

Vers. 588 — 593. Aliud remedium praestabit tibi collybatia (*sideritis?*) in mortario trita, cum cotyla ptisanae succi, veteris vini duobus cyathis et pari mensura olei albi mista.

Vers. 594 — 598. Adiumento quoque erit picis liquidae sexta cotylae pars cum viridis ferulae medulla, aut hippomarathri radix cum semine apii palustris et cedri (*iuniperi*) baccis trita acetabuli mensura.

Vers. 599 — 603. Porro semina hipposelini cum duabus drachmis myrrhae et semine cumini vel appenso vel nullo pondere cum vini veteris cyathis tribus mista bibe.

Vers. 604 — 609. Nardi spicatae drachmam cum cancro fluuiatili in lacte recente contere, eoque adde irin Illyricam, natam ad ripas Drilonis et Naronis, vbi Cadmus cum Harmonia vxore in dracones mutati vagari dicuntur.

Vers. 610 — 619. Sume etiam florentem ericam, apibus gratam, et myricae sterilis virgulta, vaticiniis inter mortales celebrata, quibus ea Apollo Coropaeus (*Gonapaeus Lesbi?*) donauit; adde conyzam viridem, sumbuci caules inanes, sampsuchi flores et folia, cytisum et lactentes tithy-

malos: omnia in mortario tere et in vase capaci misce cum vini decima congii parte.

Vers. 620 — 624. Medentur optime ranae cum aceto decoctae, aut iecur earum cum vino: etiam bestiae venenatae, quae vulnerauit, caput cum aqua aut vino potum.

Vers. 625 — 629. Adhibe etiam helichrysi florem et corchorum, flore adhuc clauso, et cunilam panaction, quam Heracleam alii et origanum vocant, cum origano oniti siccisque thymbrae capitulis, quae simul trita veneno medentur.

Vers. 630 — 635. Accedat rhamnus roscida, paruo papaveri par, flore albo vestita, quam philetairon (*hominum et amicorum amantem*) vocant Lydi, qui iuxta Tmolum Gygisque monumentum Parthenium promontorium colunt, vbi in Cilbi pascuntur equi liberi et Cayster fluuius oritur.

Vers. 636 — 655. Nunc radices tibi serpentibus aduersas enarrabo. Primum quidem duo echii genera, quorum alterum folia anchusae similia et spinosa, sed pauca et exigua habet, radicem autem in terram protensam: alterum foliis et caulibus [calycibus] laetius et altius florem paruum purpureum gerit, fructum vero echios capiti similem: vtriusque portionem aequalem in mortario tusam accipe. Item eryngii et acanthi (*spinae?*) radicem aequali portione laeuigatam cum radice erini ad radices montium crescentis, foliis eucnemi (polycnemi?) montani, semine apii semperuirentis, et anisi duplo pondere, ita vt lanx a radicibus depressa eleuetur: haec probe subacta et in vno vase confusa promtum habebis remedium non solum contra echios venenum;

sed etiam contra scorpionis et phalangii morsum, si tres inde obolos cum vino mistos acceperis.

Vers. 656—665. Nosce iam chamaeleonem geminum, nigrum et album, illum scolymo similem, folio aspero [*rotundo*], radice magna nigra, in saltibus vmbrosis nascentem: hunc foliis semper abundantem, e quibus medium caput humile eminet: radice subalbida, dulci: nigrum reiice, albi vero drachmam cum aqua commixtam bibes.

Vers. 666—675. Sume aliam Alcibio herbam cognominem, quantum manus capiat, cum pauco vino. Hanc venator in scopulis Phalacrae, dum Crymnes campos et Grasum et prata Equi cum canibus Laconicis peruestigat, animaduertit, audito canis clamore, quem caprae vestigia persequentem ad oculi angulum momordit echidna: ille vero, excussa et procul abiecta bestia, folia herbae comedit, et mortem effugit.

Vers. 676—688. Accipe etiam viridem corticem crotonis (ricini) oleo abundantis vna cum foliis melissophylli, aut heliotropium, quod similiter, vt folia glauca oleae, solis revertentis conuersionem indicat; item radicem cotyledonis, quae perniones frigore ruptorum pedum tollit: nonnunquam pyrethri folia viridia aut scolopendrii caulem: item panaces Asclepium, quo ad ripas Melanis fluuii reperto Aesculapius Iphiclis vulnus sanauit, quod acceperat, dum hydram Lernaeam vna cum Hercule exurit.

Vers. 689—699. Habebis etiam aduersus venena omnia remedium praestantissimum, si mustelae catulos aut ipsam matrem venatus statim pilos igne purgaueris, deinde intestinis et ventriculo exemtis sale conditum cadauer in vmbra siccatum reposueris: hinc, quando opus ad vulnus habebis, derasum cultro, vt silphium et caseum, vino admiscebis.

Vers. 700 — 711. Postrema tibi opem aduersus morsum venenatorum reptilium egregiam feret marina testudo, quam tu captam quum mari extractam in littus resupinaueris, caput ferro abscinde, et sanguinem nouo fictili exceptum cogi patere: deinde sero liuido defuso reliquum in vase sicca, siccatum comminue et ad drachmas quatuor adde cumini agrestis duas, leporinique coaguli drachmam dimidiam. Hinc, quoties vsum necessitas poscit, sume drachmam cum vino mistam. Atque haec tibi ad cauendos et sanandos reptilium venenatos morsus praecepta sufficere poterunt.

Vers. 715 — 724. Nunc age noxas tibi phalangii et signa morsus nota faciam. Sunt enim plura genera eius: quorum vnum piceum, rhox (*acinus*) vocatum, pluribus pedibus repens, dentes diros in medio ventre gerit. Huius morsum nulla in cute signa sequuntur, sed oculi subtus [*malae suboculis* Eutecnius] subrubescunt, frigidus horror membra occupat, coxae et genua torpent: corpus et pudenda conuelluntur, et penis tensus sordibus inquinatur.

Vers. 725 — 728. Alterum genus asterion (*stellare*) vocatur: huius in dorso cutem variegant virgae lucidae: morsum sequitur frigidus horror cum capitis grauedine, et genua labant.

Vers. 729 — 733. Caeruleum sublimius subsultat, hirsutum; graue vulnus infert morsu: dolor enim cor grauat, caligo tempora occupat, vomitus araneosi sequuntur, et mox obitus.

V. 734 — 737. Agrostes (*venator*) similis forma lupo muscarum hostis; captat apes, culices, oestros et quicquid

in retia eius inciderit. Morsus eius innoxius et sine dolore est.

Vers. 738 — 746. Granius morsu genus, quod sphecion (*vespale*) vocant, rufum, simillimum vespae, quae equi parentis animosam naturam aemulatur: vespae enim ex equis, apes e tauris a lupis occisis progenerantur. Huius morsum tumor loci sequitur, morbique graues, genua tremor occupat, alias languor resoluit, denique deficientibus viribus somnus mortem inducit.

Vers. 747 — 751. Myrmecion (*formicale*) simile formicae, collum habet rufum, corpus nigrum, in dorso lato interstinctum stellis: caput fuliginosum parum super collo eminet: morsu similes prioribus dolores infert.

Vers. 752 — 758. Quando agricolae legumina nondum plane exsiccata manu legunt, saepe a paruis mordentur phalangiis, quae in iis nata habitant, cantharidibus similia, colore rutilo: sequuntur cum dolore pustulae: animumque errantem lingua nefanda loquens oculique peruersi produnt.

Vers. 759 — 768. Aegyptus gignit bestias similes phalaenae, quae vesperi lucernas solet circumuolitare alarum pennis non fissis, sed continuis, lanuginosis et quasi puluere aut cinere conspersis: huic simile phalangium degit inter folia perseae, capite duro, nutante, toruum tuente, ventre graui: aculeum collo et capiti hominum solet infigere, mortemque veneno citam afferre.

Vers. 769 — 804. Nunc tibi scorpii aculeo infesti genera dira enarrabo: horum albus est innoxius: rufus ore contra igneum calorem infert cum iactatione corporis et magna siti. Niger gignit corporis inquietudinem, deliriumque cum risu inducit. Viridis frigus cum horrore facit,

ita vt percussi grandine verberari sibi videantur, maximo quanquam aestu. Tam dirum habet venenum in caudae septem internodiis compositae aculeo! Liuidus ventre est magno: vorax enim est herbae et terrae: vulnus inguinibus tumorem infert. Alius littorali cancro similis, alius paguro varo, grauibus forcipibus armatus: ortum habent e cancris his, qui quum in terram e mari a piscatoribus extracti cauernas subierunt, morientes ibi et computrescentes gignunt scorpiones noxios. Cercus colore caudae internodium extremum nigrum habet: hic viris incendium, infantibus autem et pueris mortem continuo infert. Omnium maxime infestus est igneo corpore: (proprie *qui varos igneo colore pedes habet*) hic alas locustarum alis similes gerit, habitans Cariae Pedasa et Cissum, et frugum aristas depascitur.

Vers. 805 — 821. Indicabo tibi etiam remedia ictus bembicis (*bombylii?*) et apis, quae quum hominem circa aluearia aut in agris satagentem percusserit, vitam cum aculeo in vulnere relinquit: item iuli, vespae, pemphredonis (*tenthredonis?*) paruae et bicipitis scolopendrae, quae vtrinque pedibus multis tanquam navis remis incedens impellitur. Etiam mus araneus coecus morsu letalis est, sed, cum in orbitam currus inciderit, moritur. Sepem quoque paruis lacertis similem vitabis et dolosam salamandram, quae per ignem impune incedit, neque eius corpori rimoso flamma vllam affert noxam.

Vers. 822 — 836. Noui etiam noxia maris animalia, veluti muraenam, pastinacam et draconem marinum. Muraena quidem capta saepius vinario exiliens furiosa dentibus piscatores aggreditur et in fugam conuertit. Haec di-

citur in siccum egressa cum vipera (*echi*) coire. Pastinaca autem si piscatorem retibus illaqueata radio percusserit, magno afficit dolore. Quin arbor telo pastinacae impacto veluti solibus exusta exarescit, radicibus emortuis foliisque cadentibus. Hominis autem radio percussi carnes putredine defluunt. Fama est, Vlyssem pastinacae radio vulneratum interiisse.

Vers. 837—914. Horum veneni remedia nunc tibi enarrabo. Accipe igitur anchusae folia lactucae similia, quinquefolium, flores rubros rubi, personatam, oxalides, et longi caulis lycapsum, cicama, tordylum, chamaepityn, quercus (*fagi*) sub cortice librum, caucalidem, pastinacae semen, terebinthi fructum recentem, fucum marinum purpureum, adiantum nunquam imbre madescentem, smyrnium (*olus atrum*) semperuirens, radicem leucados, eryngii, et roris marini eius, qui cachrym semen fert, aparinen, collybatiam, papauer geminum, siliqua vnum corniculata, alterum capite forticulari: caprifici cauliculum granidum adhuc grossis, aut ipsos grossos minutissimos, pyracantham, phlomi masculi florem, aegilopis (i. e. anenae) [*aegilipos*] et chelidonii folia, daucium, radicem bryoniae, quae vitia cutis in facie mulierum, varos et lentiginem emendat: folia peristereonis, ramos rhamni, quae sola noxas fere omnes hominum depellere valet: parthenii ramos recentes, corchorum, phyllitin, rubricam Lemniam contra noxas omnes vtilem, cucumeris agrestis radicem amaram, ad ventrem doloribus soluendum vtilem, quemadmodum fructus, folium spinosum et surculi recentes asperi paliuri. Sume etiam punicae calycem hysginum clausum cum incipiente fructu, hyssopum, geniculis frequentem ononin, folia telephii, (*illecebrae*) recentem cum vuis palmi

tem, allii fibras, coriandri siluestris semen, conyzae tenuifoliae (*feminae*) folia lanuginosa [*medicata*]. Potes etiam in potu dare piper recens, nasturtium Medicum, puleium floribundum, strychnum et sinapi. Vtile quoque est porrum hortense viride, vrticae siccae semen, caput niueum scyllae, bulborum semina [*tunicas*] sicca, caulem dracontii, turiones rhamni fruticosae, nucum pini siluestris nucleos, radicem herbae scorpii, quae caudam aculeatam scorpionis aemulatur, sidas Psamatheenses, quas Trophia et Copae educant iuxta lacum, qua Cnopus et Schoeneus fluuii illabuntur: pistacia, quae amygdalis similia Choaspes Indiae fluuius educat, caucalides, semina myrti nigrae, hormini, foeniculi, erysimi, et sylnestris ciceris cum ipsa planta graueolente. Iuuant etiam sisymbria, melilotus, oenanthae flores albi, lychnidis flores et rubrae thryallidis, item semina rosae et violae: porro polygonum e locis vmbrosis, psilothrum, (*vitis alba*) fructus (*semen*) hyacinthi lugubris, quem adolescentem olim a se imprudente interfectum ad fluuium Amyclaeum, (*eurotam*) dum discus lapideus a saxo resiliens capiti colludentis incidit, Apollo luget. Misce etiam potui trifolium, et laserpitii succum pondere trium obolorum; aut serpyllum, aut crethmum, aut chamaecyparissum vna cum aniso et rasa radice laserpitii. Haec remedia aut simul omnia aut singula seorsum tusa et cum vino aut aceto aut lacte aut denique aqua mixta aegroto propina.

Vers. 915 — 920. Quod si te forte iter facientem per siluas aquis carentes ictus aut morsus oppresserit, memento statim plantarum iuxta viam crescentium radices aut herbam aut semen decerpere, mansas exsugere ore, retrimenta autem plagae imponere, vt dolores et mortem effugias.

Vers. 921 — 929. Potes etiam aerea cucurbita apposita cruorem e plaga cum veneno extrahere; aut succum lacteum fici instilla; aut ferro candente vulnus adure. Vter quoque caprinus vini plenus, cui manum aut pedem vulneratum inserueris, arcte circumligatus noxam veneni compescet.

Vers. 930 — 933. Admotas etiam vulneri hirudines satiabis aut ceparum succum instillabis, aut caprarum fimum recentem cum vini aut aceti faece subactum vulneri impones.

Vers. 934 — 958. Iam tibi tradam egregium remedium, quo facile omnes malorum pestes depelles, si singula deinceps nominanda medicamina confusa miscueris. Cape igitur radicem aristolochiae, iridis, nardi, galbani, pyrethri, pastinacae, bryoniae, paeoniae, ellebori nigri, spumam nitri, cuminum, conyzae germen, pedicularis herbae siliquam, [*corticem*] pares lauri baccas, cytisum, humilem hippolichenem contritam, [falsa lectio *humilem vrticam, lichenem equinum* habet] cyclaminum, opium, viticis semen, balsamum, cinamum, sphondylium, acetabulum salis, leporinum coagulum, cancrum fluuiatilem. Haec omnia indita mortario contunde, succum aparinae subinde affunde et omnia bene subige: deinde orbes vel trochiscos inde finge drachmae pondere, quos vini cotylis duabus dilutos propinabis. Iam vale, et viue memor Nicandri Homerici, quem Clari hibernum oppidum educauit.

INDEX GRAECITATIS

IN

NICANDRI

THERIACA ET ALEXIPHARMACA

A STEPH. BERNARDO CONFECTVS ET HVIC EDITIONI

ACCOMMODATVS.

ACCEDIT INDEX IN FRAGMENTA

CARMINVM PERDITORVM.

NVMERVS VERSVM INDICAT: NOTA Al. CARMEN ALEXIPHARMACORVM: NVDVS NVMERVS THERIACA. Fr. FRAGMENTA.

A.

B.

Γ.

E.

Θ.

I.

M.

N.

Π.

P.

Σ.

T.

Υ.

Φ.

Ψ.

INDEX II.

SCRIPTORVM IN SCHOLIIS NICANDREIS GRAECIS NOMINATORVM.

Numerus versum, *Al.* Alexipharmacorum, ceteri Theriacorum significant.

ADDENDA FRAGMENTIS.

Schol. ad Theriac. v. 214.

Τείχεά τε προλιπ'ντες ὑπὲρ Παμβωνίδας ὄχθας
ἐσσύμενοι Μεγαρῆες ἐνευνάσσαντο δόμοισι.

Ibid. ad 215.

δι' αἰπεινήν τε κολώνην
Οἰωνοῦ Ῥύπης τε πάγον καὶ Ὀνθίδα λίμνην
σχείοντο Ναύπακτον, ἐς Ἀμφιδύμην τε πέλαζον.

Ibid. ad 349.

Βουκαῖοι ζεύγεσσιν ἀμορβεύουσιν ὀρήων.

Ibid. ad 382.

Πνεύματος ἀργαλέοιο πόνοιό τε μαλκείοντες.

Ibidem l. c.

Ὄμβρῳ τε κρυμῷ τε δέματ' ὅτε δάμνατο μᾶλλον.

Ibid. ad 462.

Καὶ μὲν ὑπὸ Ζωναῖον ὄρος δρύες ἀμφί τε φηγοὶ
ῥιζόθι δινήθησαν, ἀγέστησάν τε χορείαν,
οἷά τε παρθενικαί.

Sumtibus Gerh. Fleischeri iun. bibliopolae Lipsiensis hi quoque libri prodierunt.

Apollonii Rhodii Argonautica. Ex recens. et cum notis R. F. P. Brunckii. Edit. noua auct. et correctior. Accedunt scholia graec. ex Cod. biblioth. Parisinae nunc primum euulgata. 2 Vol. 8 mai. 1810 et 1812. Charta impress. 6 thlr.

Charta script. 7 thlr. 12 gr.

Aristophanis Comoedia Plutus. Adiecta sunt scholia vetusta. Recognouit ad veteres membranas, variis lect. ac notis instruxit, et Scholiastas locupletauit Tiber. Hemsterhuis. Edit. noua emend. et append. notarum aucta. 8 mai. 1811.

Charta impress. 5 thlr. 8 gr.

Charta script. 4 thlr.

Aristotelis ars poetica, cum commentariis God. Hermanni. 8 mai. 1802.

Charta impress. 1 thlr. 12 gr.

Charta script. 1 thlr. 20 gr.

Ciceronis, M. T., de Officiis libri tres. Recensuit et Scholiis Iacobi Facciolati suisque animaduersionibus instruxit A. G. Gernhard. 8 mai. 1811.

Charta impress. 2 thlr. 4 gr.

Charta script. 2 thlr. 12 gr.

Euripidis Tragoediae, edid. R. Porson. Tom. I. Editio in Germania altera correctior et auctior indicibusque locupletiss. instructa. 8 mai. 1807.

Charta impress. 2 thlr. 12 gr.

Charta script. 3 thlr.

— Hercules Furens. Recensuit God. Hermannus. 8. 1810. 12 gr.

— Supplices. Recensuit G. Hermannus. 8. 1812. 12 gr.

— Tragoediae. Ad optim. librorum fidem recens. et brev. notis instrux. Aug. Seidler. Vol. I. Troades. Vol. II. Electra. Vol. III. Iphigenia in Tauris. 8. 1812—1813. 2 thlr.

Gerhardii, E., Lectiones Apollonianae. 8 mai. 1816. 1 thlr. 8 gr.

Gronouii, I. Fr., in P. Papinii Statii Siluarum libr. V. Diatribe. Noua editio ab ipso auctore curata. Accedunt Emerici Crucei Antidiatribe, Gronouii Elenchus Antidiatribes et Crucei Muscarium. Edidit et annotationes adiecit Ferd. Handius. 2 Vol. 8 mai. 1812.

Charta impress. 5 thlr.

Charta script. 6 thlr.

Hermanni, G., Obseruationes criticae in quosdam locos Aeschyli et Euripidis. 8 mai. 1798. 18 gr.

— de emendanda ratione Graecae Grammaticae Libri I. et II. Vol. I. Accedunt Herodiani aliorumque libelli nunc primum editi. 8 mai. 1801.

Charta impress. 2 thlr.

Charta script. 2 thlr. 8 gr.

Poppo, E. F., Obseruationes criticae in Thucydidem. 8 mai. 1815. 1 thlr. 12 gr

Sophoclis Tragoediae septem ac deperditarum fragmenta. Emendavit, varietatem lectionis, Scholia notasque tum aliorum tum suas adiecit C. G. A. Erfurdt. Accedit Lexicon Sophocleum et Index verborum locupletissimus. Vol. I — VI. 8 mai. 1802 — 1811.

Charta impress. 14 thlr. 16 gr.

Charta script. 17 thlr. 20 gr.

— Tragoediae. Ad optimorum librorum fidem iterum recensuit et brevibus notis intruxit C. G. A. Erfurdt. Vol. I et II. 8. 1809 – 1811. 1 thlr. 12 gr.

Anonymi Oeconomica, quae vulgo Aristotelis falso ferebantur. E libris scriptis et versione antiqua emend. et enarravit I. G. Schneider, Saxo. 8. 1815. 12 gr.

Plauti, M. Acci, Trinummus, recensuit et praefatus est G. Hermannus. 8 mai. 1800. 12 gr.

Plutarchi Agesilaus et Xenophontis encomium Agesilai. In scholarum vsum edidit, notis et indice instruxit D. C. G. Baumgarten-Crusius. 8 mai. 1812. 16 gr.

Persius, Aulus Flaccus. Uebersetzt und mit Anmerkungen begl. von Franz Passow. 1r Bd. gr. 8. 1809. 2 thlr.

— Textum recensuit F. Passow. 8 mai. 1809. 6 gr.

Musäos. Urschrift, Uebersetzung, Einleitung und kritische Anmerkungen von Fr. Passow. 8. 1810. 1 thlr.

Johannes Secundus Küsse. Aus d. Lat. übers. mit beigedrucktem Original von Fr. Passow. gr. 8. 1807. 10 gr.

Seidler, Aug., de Versibus dochmiacis Tragicorum graecorum. 2 Voll. 8 mai. 1811 et 1812. 2 thlr. 8 gr.

Ruhnkenii, David, Lud. Casp. Valckenaerii et aliorum ad Ioh. Aug. Ernesti Epistolae. Accedunt D. Ruhnkenii Observationes in Callimachum, L. C. Valckenaerii Adnotationes in Thomae Mag. Eclogas et Ioh. Aug. Ernesti Acroasis inedita. Ex Autographis edidit Ioh. Aug. Heur. Tittmann. 8 mai. 1812. 1 thlr. 8 gr.

Plüschke, M. J. G., das lateinische Verbum nach einer noch wenig bekannten, vollständigen, ganz naturgemässen und sehr fasslichen Ordnung der Temporum ausgearbeitet und in 14 Tabellen für den Elementarunterricht in der latein. Sprache systemat. dargestellt. Fol. 1814. 1 thlr.

Σ 458

Ciceronis, M. Tullii, Opera omnia, deperditorumque librorum fragmenta. Textum accurate recognovit, potiorem lectionis diversitatem adnotauit, indices rerum et verborum copiosissimos adiecit Chr. Godofr. Schütz. Vol. I — VII. 8. 1814 et 1815. 5 thlr. 16 gr.

— Oratio Philippica secunda, übersetzt und mit einem nach Handschriften berichtigten Texte von M. G. G. Wernsdorf. gr. 8. 1815. 20 gr.

Valckenaerii, Lud. Casp., Opuscula philologica, critica, oratoria, nunc primum coniunctim edita. Accedunt indices. T. I et II. 8 mai. 1808. et 1809.

Charta impress.	3 thlr. 8 gr.
Charta script.	4 thlr.

Thiersch, Fr., Griechische Grammatik zum Gebrauch für Schulen. 8. 1815. 10 gr.

Σ
1.2.194

005659627

Digitized by Google

Digitized by Google

MU

Digitized by Google